

శ్రీరస్తు.

శ్రీమద్రామాయణ యతః గానవిలాసము.

Ramayana yathah —
gane
Ulan

ఇది

నెల్లూరుమూలస్థానీశ్వరుని వేట నివాసులగు

Venkat —

వరగంటి, శేషగిరి చాసుగాంచే

Seshagiri ch

రచియింపబడి

వారిచే గ్రంథస్వాతంత్య్రమునబొందిన

శంగీపురంః రంగాచార్యులవారిచే

విబుధమనోహరణీముద్రా తురశాలయందు

ముద్రింపింది ప్రకటింపబడియె.

చేస్తువురి

1878

శ్రీమద్భగవద్గీతా అష్టాధ్యాయములు

శ్రీకృష్ణుడు.

శ్రీమద్రామాయణము,

యక్షగానవిలాసము.

శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము. సారాంశము. శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము. శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము.

సారాంశము.

శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము. శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము. శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము.

శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము. శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము. శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము.

శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము. శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము. శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము.

శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము. శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము. శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము.

శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము. శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము. శ్రీకృష్ణుని పరమవ్యక్తిమతము.

శ్రీమద్రామాయణము.

మహాకవిభాగవతము ముఖవిఖ్యాతద్వైతతత్వములరసమునుబట్టి
ర్యమెలర్పరాముడగుచుంశోభిల్లి జక్కాడిపెం। వమరంజానకి నేల
చందమువినంహృదంబుమాకద్యెడిక॥

శ్రీరామవిమలకధామృతంబు। సుమతులమలినభక్తిచేత
మనస్సోలికలువజలసిధినవలెగడచిననుదు। రింపుదళుకొత్తనది
వివరింపుమికను॥

స॥ అనియిద్విధంబున శ్రీమద్రామకధాశ్రవణతత్పరులై శౌనకా
దిముని శ్రేష్ఠులడిగినసూతుండ్యంలకుతూహల స్వాంతుండై మహా
త్ములారా శ్రీశుకయోగీంద్రుడబడన పాత్రునకు శ్రీభాగవతా
థకంబువన్యసించు నెడనిచ్చుకు పంచైక్రమంబుచెప్పుచు భగవం
తుండగు శ్రీమన్నారాయణుడవందీయస్వయంబున దశరథ కౌస
ల్యాకుమారుండై శ్రీరామరూపంబుననవతరించి సముద్రబంధనా
దిపరాక్రమంబు లానచిత్ బగత్కంటకదశకలత ప్రముఖసురవిమ
తవితానచ్చేదనంబు గావించి మహాప్రకాండంబులకు సుఖావ
హంబుగావించెననిపింపనరేండుండిట్లయె॥

కాంభోది-ఆదితాళము.

చెప్పవె॥ రఘునాథచరిత్రముచెప్పవె॥ శ్రీరామలచరితము॥ చె
ప్పవె॥ తప్పకయేకధతెప్పవనిఘనలొప్పపండురొముదముప్పతి
ల్లగదాని॥ చెప్పవె॥ సరసిఁహితంలశరనిధిశశియగుసరువమశ్రీర
ఘవనశుభచరితము॥ చెప్పవె॥ అతులితయోగిహృదబ్జగుడగు శ్రీపతి
దశరథభూపతిసుతుడగుకథ॥ చెప్పవె॥ జలధినికతనుడిలవ స్థాసుర
క్షులమణుడుటై జలధిగట్టినకథ॥ చెప్పవె॥ రంగపురమున వెలుంగుచు
రఘుకులపుంగవుడై నరధాంగపాణికథ॥ చెప్పవె॥

నీలాంబరి-ఆదితాళము.

వినుము శ్రీరామచరితమునరతము॥ వినినదొలంగుదురితము॥ అన
శుశక్తునులికధామృతధారలననురక్షిస్తోలుచుతనివిజెందరుభువి॥
వినుము॥ లలితధరాంగనాతిలకమోయననూ॥ వెలయనయోధ్య
క్షులవలాధధరనూ॥ బెలగితత్పరనాథుడలరుదశరథాశ్వుకులశీల

యత్నగానవిలాసము.

దిభవనోబలకిరికలితుడై వినుము || అతడెంద్రుడనురాక్షసిన్.
 లక్ష్మియును సతతధర్మాసక్తునిదనరగనూ | హితమంబ్రజనమర్హ
 హితవందిమాగధ | తత్తిరంజింగవసుమతి నేలుచుండెనూ || వినుము ||
 సుతులుగల్గని భేదమతిశయిగను | నతరక్షకునిరంగవతిదలంచుచు
 మా హితముగ సూతచోదితుడగుచును వేల్చె | సుతకామమునబు
 శ్యశ్యంగుడేగోరెను || వినుము ||

భైరవి-ఆరితాళము.

రామునిశుభచరితముకన్యము సరిరాడు విను నృపాలా | ఉపహరి
 ని | రోమపాదపురమునతగవెలసికన్యుశ్యంగనబలాన్యతుడశతధ
 ఘామిపాలు చాత్రియపురమునకు | ప్రేమమీరగొని వచ్చెను ముడ
 మున || రామునిశు || అనువమసరయూతటనీతిరముననువిభవముదన
 రా | ఘాసురజనినిలంపులలరా || ఘనవసీష్టన్యుశ్యంగాంచితకరు
 నివలన | హయ మీధమొనచిఁచెయ్య | మొనసిపుత్ర కావేష్టికిదొరకొన్న
 జనవరుండుజననాధనుతాథము || రాముని || సురగణములరావణ
 ఘటకనుకలుసారిదిసేయబాధా | విధిక్త ప్రరినిదెలిపివేధా | కరుణ
 శ్రోవుమనివేడగవారల | వెరపుదీచిఁహరినరుదుగవేడిన | వరదుడ
 నంతుడుదశరథసుతుడై | ధరణిగలుగచిత్తమునదలంచెను || రాముని
 అరుదుగనం తటదశరధకృతహూమాగ్నలసాంపమరా | వెలువ
 డిపురుషుడొకడున్మనరా | విరివిగన్మపునకుపాయసమయ్యెడవేట్లు
 నొసగిగనువడకతడరిగెను | నరవరేణ్యుడత్తరంగేశ్వరునెరివలదం
 చితరుణాశీయగోరెను || రాముని ||

ద్వీపజననాథుడప్పాయసంబుచేబూని | తనప్రాణదైవత
 తరుణులజేరి సగముకౌసల్యక సగములో సగము | తగనొసంగెనా
 మిప్రాంతాంగికిని | తక్కినదానిలోతడయకయధా | మెక్కుడుకడు
 గచేనిచ్చెకైకకును | మరలనుమిశ్రమమదినియాహించి | సిరివెలుగ
 గనవశిష్టంబొసంగె | అంతటన్మపకాంతలత్యంతకాంతు | దెంత
 వెలుగొందనిష్టమీదేర | సలలితగభకలక్షణములుదాల్చి | వెలసిది
 జనులవేకుకజెంద | నిభకరపుణ్యయాగైలతకౌసల్య | గభక
 య్యోక్తికాంతుడంతటను | గరితలసంపూనకగభకైమించి | కర

శ్రీమద్రామాయణము.

మొదట పోయినది తలవలె జరిగి యుండులకయ్యనకులతభితి హరి
మొదట యొక యుగమును నిశ్చయించును॥

శ్రీమద్రామాయణము. లయదారగగనిరి మోహనాంగులకు
నలం గురు లేజో విస్మయముల . పరమానందమున భూమి వలెను తిలకిం
యె॥

కాపిరాగము. అటతాళము.

రామచంద్రుడు దయమొందెను రఘుకులాంబుధిని॥ రామ॥ భీమద
నుజితమంబుచాయవి ప్రామర్యోత్పన్నస్తోమవలరగ॥ రామ॥ భాగవ
తాచైత్రముననూ॥ శుక్లసపమి॥ వాసరమున శుక్లసప్తమిపుననూ॥ కర్క
శకమున్నభాసమానుడగుచులీలనూ॥ శ్రీమద్రామాయణంతు॥ వాసుదీత
తెనుచుచాలనూ॥ మానులలరనూ॥ వాసువాచసమస్తనాకనివాసకొ
వ్విడుగానియగగ॥ జేసినలినవిశాలనేహ్రుడూ॥ సుచరిత్రుడూ॥ రా
మచంద్రుడు॥ వనరుహాక్షి కైకగాంచెను॥ భరతుని మురిపె మనసుమిత్రబ
దోసెనంతనూ॥ లక్ష్మణశత్రువు॥ లనుకుమారులమంచివేరను॥ దేవ
దూతులు నినదమంబరస్థలముననూ॥ జెన్నలరనూ॥ వనరుహాసన
మొల్లువాస్తవవాసుదేవహారేనమోయన॥ మొససి వినుచు మహామ
భావము॥ సువిలాసుడు॥ రామచంద్రుడు॥ పాడిరి గంధర్వనాథులు॥
మోహనముగ॥ నాడిరి సురకీరవాణులు॥ వషింఁచిరమరూ॥ వీడుగా
కొత్తలవానలూ॥ కావేరివధ్య॥ వీడుగల్గియశేషదాసులు॥ పాపి
గమనగ॥ కేకుకలరగ కామద్వంద్వము విష్ణుడికుడసంతుడాధ్యక్షు॥ కా
మకొనినమానవేషుడో॥ సత్యభాషుడో॥ రామచంద్రుడు దయ
మొందెను॥

క॥ అయ్యవసరంబున॥ గీ॥ సత్యఫలవృక్షలలితయై జగతిమెరసె॥ క
లనంబులపొలుపొందె జలదచయము॥ జలధులు పొంగసంతోషజల
ఫలగుడునున్న శ్రీరఘురామచంద్రోదయమునా॥

గీ॥ వివిధకుసుమగుంధిలవనమడరె॥ ప్రవిమలాంబు ప్రసూర్ణ
లైకారెనదులు॥ మునిచకోరకములకన్నెఘనసుఖంబు॥ భావ్యతరరా
జుని సందానమువేళా॥

యక్షగానవిలాసము,

మధ్యమావలి. ఆదితాళము.

ఎంతోనంతోషముందిరపుడూ! పౌరజానపదు! లెంతోనంతో! ఆ
యోధ్యా || ఇంతకాలమునకిదశరథునకు! వింతగసంతతివెయ్యగలి
గెనని! ఎంతో! అతులితహాషచిత్తముననూ! దశరథభూమివతివు
త్రొత్సవకార్యములనూ! హితముగ జేసిధరామరతతికంచితభావము
జిగోవితతులూసంగగ || ఎంతో! రామలక్ష్మణభరతులనుచు! శత్రు
ఘ్నుడనుచునామములిడిముదితులగుచు! ప్రేమవసిష్ఠమనీంద్రు
నిబోగదుచు! భూమిపుడొసగెనుభూరిధనాదులు! ఎంతో! తలలంటి
వీరుబోసితగనూ! తొట్లునునచిరలచిన్ననలుపురచాలురనూ! ధర్మధర్మ
మనుబొట్టిడిసవరతోబిల్వితాభరణములలంకరింపగ || ఎంతో! ఆన
మానరంగనాథుడగుచు! దసరుశ్రీరాము! వెనకొసల్యాడవిసచూ
చుచు! మిసమిసమెరసెడిమోమునముద్దిడి! కుసుమగంధజోకొట్టు
చుపాడగ || ఎంతో!

పున్నాగరాగము- ఆదితాళము,

రాజితరఘుకులాంధోజ విభాకర రాజవరేణ్యశ్రీరాజలింగాశ
న! జోయన్నా || జోయన్నా || దిక్కులకాంతులింపెక్కనాచు
నా! దిక్కుగ్నానంత్రిగుక్కుబట్టెదజేమి || జోయన్నా || బహువిధ
రింపుముప్పించెదరన్నగొప్పకన్నులువిప్పితప్పకజూడేభ! జోయ
తకుకుచెక్కులముద్దులాలక - ముపై కళలదేరగనట్టెకిట్టి
నవ్వేపు || జోయన్నా || చందునచేరినాడెందు సాల్వసాంధ్య! లెం
దరత్నపుబంతులందబాన్యానకేమి || జోయన్నా || బిత్తరిచూపులరెవ
రియవ్వనైన! యెత్తకొచ్చుచేతులెత్తివూయ్యేపు || జోయన్నా ||
మంధహాసదిశ్యసుందరపదనార! విందశ్రీకరరంగమందిరపహరణ ||
జోయన్నా ||

క || అంతటపురకాంతలుబహు! సంతోషరసాగ్రచిత్తసదస్థిజ
వైశ్రీ! కాంతుండగుకొసల్యా! కాలానాచిసుతుసిగిరికిన్నులనిం
డక ||

ఆనందభైరవి అటతాళము.

తాలెనుచుయూతరమ్మ! యీ! డ్డలత్తినిలాసుడమ్మ! నిలభుడక

శ్రీమద్రామాయణము.

నూడవ్వు! యీబిడ్డనిశ్చయముఖభానుడవ్వు! చెలులారచూడరవ్వు! యీబిడ్డశ్రీకరాకారుడవ్వు! నశినదశనేత్రుడవ్వు! యీబిడ్డనానా విసోమకవ్వు! శరదిందువదనుడవ్వు! యీబిడ్డవరకుందరదనుడవ్వు! సురబృందవినుతుడవ్వు! క్షుణ్ణమైనజూడకెటులుందుమవ్వు! ఏమిము సునోచితవ్వు! నీభాగ్యమేమివనికొంతుమవ్వు! ఓమహీనాథుకొమ్మ! శ్రీరంగధామునెటుగంటివవ్వు! లాలెనుచు యూచరవ్వు!

ప || అనియివ్విధంబుననిందిరావల్ల భుండరవిందసంభవ ప్రాధిక యుండై శ్రీరామరూపంబున సవతరించితనినయ ప్రాకృతదివ్యమం గళస్వరూపబాలభావవిశేషంబశేషపారజాన పద ప్రకాండంబు లకల్యంతమనః కాతూహలంబుగావింపుచుబాల శశాంకుండునుం బోలవధికలుచున్నసమయంబునా ||

శా || శ్రీమత్పుత్ర చతుష్టయమలలసచ్చృంగారభాంబబలం | మామీశుండతిమోహకాతుకకృపాపూనక ప్రచేతస్కుడై తేమం బూర్వగగాంచి యెత్తుకొనుచుం శ్రీరామునింబారిలో | ప్రేమకాంక్ష యొనచివాముద్దు సలుపుక ప్రీతింబి నోదంబునక ||

సే || అకలంక మణిధూషణాద్యంకృతశేసి హృష్టచిత్తమునన తుంపుగాంచు! హితమొప్పసామిత్రిజతగూడియాడుచోయాక్రీడ తీక్షింపనల్పెలుచు! అసమానమకరందరసమొల్కతల్లితోనల్లిబిల్లిగ నుల్కినాలకించు! ఆచందమాయందమామనోజ్ఞతమెచ్చిమొనసేకా తితుజేవికమానాదు! యిట్లుగ రోవేళనిష్టమెసగ! ఘనతరశ్యా త్మశ్రీరాముకలతపోము! బొడ్డుచాయకసంతోషపూరితాశ్రు విత తవషికంపుచునుగారవింపుచుండూ ||

ప || అంతట శ్రీరఘువరుండు భరత లక్ష్మణ శత్రుస్ఫులంగూడిజగ ద్దాహనశైశవశ్రీరా సత్తుండై యాకలిదప్ప లెరుంగకక్రీడించు హమయంబున కొసల్యయుతస గారాబు పట్టిమిదిమమత ర్పింపగా భీతిరంగవంబుజేసిశిరంబు మూక్కుని చెక్కులిముద్దు గొనిపచ్చిక పోయిందొడంగువిధంబెట్లైనా ||

అనందభైరవి. ఆదితాళము.

ఎవ్వరికురొముద్దు! బంగారుకొండ! వెవ్వరికురొముద్దు! చి

శ్వచిశ్వననుదశ్వలకరుగకనవ్వవ్వాయికబువ్వబెట్టుమని॥ఎవ్వ॥ పె
లయాపాదాబ్జములనూ॥మంజుమంజీర॥ఝళఝళరవములెనగనూ
కళలలరెడుముగములచిరునగవులు॥ చెలువమమరచిలుకలవలకుల
తో॥ఎవ్వ॥ కనకకింకిణిచయములు॥మేఘులలగదల॥ ఘనరత్నహారవి
తతులు॥ గొనకొనియాగగననువడి జేరియు॥జననిరొపాలింపునితగ
నేడుచ॥ఎవ్వ॥ అశిసీలాలకగోచులు॥ముఖనీరజాతములనొప్పకండ
లములూ॥వలనొప్పగచెక్కులనటియింపగ॥నలరంగెఱ్ఱలనిలయదా
మరియిక॥ఎవ్వ॥త్తురొమద్దూ॥

పున్నాగరాగము-ఆదితాళము.

ఎండెందుక్రీడలాడబోతివీరాను॥నిండుచందురుబోలునీమోమం
దుశ్రమజలమేమి॥ఎం॥ పరుగులాటకెమదిజోచ్చగా॥ స్యవరజా
బ్జయుగముచాలనొచ్చగా॥ ధరణిపరాగమెల్లతనువునబూసుకొం
టి॥ఎందు॥ ఇందాకక్రీడలచరితురా॥తల్లులెందైననుతులజూడకుం
మరా॥సొంపుజెందసిన్నెత్తుకయంతోసేపాయరారతలై॥ ఎం॥
కన్నుదామరలరుణమాయను॥చెక్కులెన్నకనుదోయికాటుకాయ
ను॥నన్నుగన్ననీచిన్నిబొజ్జనకనకలాడనాయ॥ఎండెందూ॥రంగనా
ధుడననియంటివి॥మంచిబంగారుమద్దుబెట్టెనంటివి॥నీవుసంగాఁగిమీ
రనట్లజేయకకల్లూడి॥ఎండెందూ॥

సురటరాగము-అటతాళము.

రారానాచిన్నిచుద్దులరాజకుమారా॥ సారసాప్తకులఘోషణ
క్రీడలదారిమరిగి బతిమానినజూడవు॥చేరిదప్పియాకలియనిబల్కవ
దేరరానుసరివారుటుజేతురే॥రారా॥ పాటిగలక్ష్మణభరత ప్రము
ఖులుసాటిగనీతోనాటలుగోరిరి॥మేటివగుచు నాట్లాదుదురమ్మైక
మాటచెప్పితాయమిత్తునొక్కటి॥రారా॥ చారునూపురములంఘ్య
లఝళఝళ॥సారెక్కుప్రాయలనద్వరమాక్షిక॥పరివణులుధగధగ
యనిపెరయగ॥కోరితధివిధిందిమిమనియాడుచు॥రారా॥ కోమలజ
లదశ్యామనిశ్రీరఘురామునినినుయెన్నెన్నోనోములు॥నోమిగంటి
మతుఁగనాతోచలమేలరంగపురధామదయాకడ॥రారా॥
ద్వివినుమిట్లుకొనల్పవినుతసౌశీల్యతనవు॥ప్రసవరిత్రుభయదై

శ్రీమద్రామాయణము.

భవంత! నాకు మారచతుష్కము తులితాశక్తి! చేకొని విమలనుశీలుత్తై
 మించి ఘనవేదకాస్త్రమంగళధనుర్వేద! మనుకూలులై నేచీయట
 మీదవివిధమగు నాయుధాభ్యాసమవలీలబడసి తగనోచ్ఛయందంగ
 తద్దయువేల్చి సునపుగ్యతేజుతో గాధినందనుడు! చనుదేరనడురే
 గిసంప్రీతివెలయ! గొనివచ్చి పూజించి కువలయాధిపుడు! మునిరాక
 కతిమోదమున జెంది మీర! లనఘకోరినయ్యి దదియెద్దియైన! మొనసి
 యిచ్చెదనన్నమునివర్ణుడనియె ||

సీ || సవనమత్యాసక్తిజననాధనే నెవ్వజానరింపబూనినయ్య గ్ర
 రాక్ష! సర్వమంబరుడెంచి సదమలవేదికాస్థలముల రుధిరమాంస
 ములుగురిసి! విఘ్నంబుచాలగావించురుగావున సరగునదశరాస్త్రస
 వనమిప్పు! డనురక్తిసేయుటకావ్యుచ్చయమొందివచ్చితిసిపుత్రవర
 చరిత్ర! రాముబంధుమునావెంట ప్రేమవెలయ! యజ్ఞవిఘ్నకరారి
 ఘ్నుడగుచుపంచి! మేలుగొనిశీప్రమునవచ్చు చాలుడనుచు! యెన్న
 వలదాతనికిభయంబెందులేదూ ||

వ|| అంతట సంతః పుర జనంబులును పురజనంబులును విశ్వామి
 త్రుండరుడెంచినవృత్తాంతంబువిసి ||

రేగుప్తిరాగము - ఆదితాళము.

ఎక్కడిమునివచ్చెనె! యీపురమున కెక్కడిమునివచ్చెనె! గ్రక్తు
 నజనుడెంచి ఘనపూజలను జెంది! చక్కనిశ్రీరామచంద్రునిదెప్పెని!
 యెక్కడి! యికనేమిసేయుడ మేరంగపురిశునీతిచాయుదుమె! ప్ర
 కటతపంబులభాసిల్లివనముల! నకలంకమతినుండకటదారుణబుద్ధి!
 యెక్కడిముని ||

వ|| విశ్వామిత్రుండుతనయభీష్టంబుదెప్పినతదనంత రంబునా ||
 గీ|| అనఘహృదయంబుర్మల్లంబునవిభుండు! ధరణిమూర్ఖిణిచె
 డైరమరలదెలసి! తాజనోత్తముగనెకోకతపుడగుచు! తద్రముజెట
 రివల్లనప్రవసితోడా ||

పురవిరాగము - ఆదితాళము.

మీదననబలహితేజుగరాముజాడకసైవసయ్యా! మోగుదనిధి
 నిలితకోరిగోరేదితరియనయ్యా! అసమానప్రకటరాక్షసు

మిడికి ధామునంపలేనా! నేనే! నెనవత్తునీ వెంట రధకుంజ రాశ్వదివి
తల్లితోను ॥ తుల ॥ శ్రీ యుక్తుభగముద్దు శ్రీ రాముడుతో బాటులేడు ।
మంచి సాయకములు వింటు చక్కగ సంధించి యేడ ॥ తు. గ. మై ॥ పత-
నకి శ్రీ రంగ పతిని వ్యజాలతపః పవిత్ర పీఠుకడ ననులెన్నడు జేసి యె-
రుంగడు గాధిభుక్తి ॥ తు. గ. మై న జల ౭ ॥

చ॥ అనవుడు కోప మొంది మహా తాత్పర్య కుతూ కుశికాత్మ జాండువో!
జనవరనీవు కోరినది జయ్యునదీతుక నటించు బల్కినెన్ ॥ పనిబడికోరి
లింక మలబంధుకల గ్రాణి నంచు మాటదా పునిగుణశాలి వంచు పిద
పక్షయిటు బల్కుటెరుంగ నక్కటా ॥

గీ॥ రామునంపింపవలమహా రాజవశ్య! కుశలముననుండు మిక్కిలం
ధుకోట్ల గూడి పోయి పచ్చెద నేనని పొసగ బల్క ॥ ౭ ॥ గముకంపించెనా
వేళదనవలెన్దా ॥

ప॥ అంత ॥

ద్వి॥ వినివశిష్టంధా ధూవిభు మోముజూచి జననాథ యిటు సేయజ
నునయ్యెను శ్రీ కులపవిత్రుండనుగుణశాలి పకట ॥ వలనొప్పు బల్కి-
నవాక్యంబుదన్న ॥ ఇలనీకు పాడి గాదిననిభలేజ! నలి నాత్తుడగురా-
మునకుభయంబెందు! జెందదిండుక మైన సలిపవిధించాచ్చిది! వందితుండు
రిగణవన పావకుండు! ఘనవిక్ర ముడుగానక శ్యాణ మతిని! మునివెం-
టబంపుముముదము రెట్టింప! పదపడిదివ్యాస్త్ర పాండిత్యడగుచు! వ-
దలక మేలాందివచ్చునటన్న! సదమలాత్తులరావచంద్ర లక్ష్మణుల!
మదిసంతసింపుచుమమనదీనించి! మనిగినమపింపముద మొక్కవారి!
గొనితలెనమ్మా! కోకడదీరంగా ॥

వద్యమావరి ఆదితాళము

రామలక్ష్మణులునడచిరపుడు! కౌశికునివెంట ॥ రామలక్ష్మణులు ॥
శ్యామలనీరద సోమమ హూజ్వలకోమలాంగములతో ఎఱిగి వెలు-
గుచు! రాను! కరపద్మములవిండ్లు మెరయ! ముఖములుకోటి! పరిపూ-
ననానంద కళలునెలయ! కరమొప్పుగమునియాగముగావమవరధం-
గఫలవాసులైన శ్రీ రామలక్ష్మణులునడచిరపుడూ ॥

ప॥ అంత విశ్వామిత్రుండు రామలక్ష్మణులతోడంగూడి యాదితాళ

అర్ధేయోజనమూర్ధంబరిగినరయూనదిదక్షిణతీరంబునంజేర్చి

గ్నివరమునిర్మదుండురాఘవేశ్వరునిజూచి | చెలగియొకలిదవ్వఱి
కేరిదకుర్చడ | శ్రుములేకుండకరుణచేత్రముముదనర | బలమానలిబ
లయనువిద్యలెలమిజెప్పె ||

ద్వీ || అంతరెండవదినంబుచ్చొట్టుకదలి | సంతతశృంగారసలతలిం
లైస | కామాశ్రమముజేరికొశికువలన | యావహాశ్వమువినియచ్చొ
టుబాసి | యెలమితోడుతనావయెక్కిముఖ్యును | విలసితంబుగజా
హ్నువినిదాటివేగ | భగన్ముగవ్యాకీర్ణఘనృక్షకలిత | గురుతరార
ణ్యంబుకొనురొప్పగాంచె | తరణికులేకుండుదానివృత్తాంత | మరు
దారవినగోరియదుగంగమాని | పలికెనంతటరావభద్రునిజూచి | ప
లనొప్పనివయ్యనజ్రహస్తుండు | చెలగివృత్తునిజంపశెందినదురిత
మలినమిచ్చటచాముచురిసురుల్మునులు | నహిమచేగదుగంగమల
కరూశములు | మహిమిదవ్రాలంగమలదకరూశ | శేషముల్ రెండ
య్యెతెరగొప్పనిచట | నాశనకారియైనానావిధోగ్ర | ఘోరయా
వంబులకొరిగ్రచ్చునుచు | పారకతాటకవతికంఠచుండు | సహదానివృ
త్తాంతమల్లనజెప్పి | మునిచంద్రుడనియెరామునిజూచిమరలా ||

శుద్ధకాంబోధి - ఆదితాళము.

చంపవయ్యానీబాణవరంపరాలేసి | సొంపునసర్వమునులగుంపు
లుసౌఖ్యముగాజీవింపు | మతపములుగాఢింగగల్గితాటకను || చం |
దుగణమారణ్యములనుండి | మాగణమూలకురికిజల | వగణముగూ
ల్బుగానయనగణలిలయొప్పార || చం || రామచంద్రరవ్యరంగ | ధా
మదీనిస్త్రీయటంచు | ప్రేమచూచెవేమోవలదు | తామసిఘాతకిదీని |
శంపవయ్యానీబాణవరంపరాలేసి ||

ప || అనినవిని ||

గ్ని || రామచంద్రుడంతరయమునకార్చుక | జ్యోరవంబుసేయజ్జేర
వముగ | వచ్చియాచివేగవడిదాకితాటక | రాముమిదబాణరాసిగు
రొన్ ||

మత్తకోకిల || అంతతాటకమిదబాణములగ్న వంశజులేయను | త్వం
తరాద్రముతోడధూకియదగ్రయుద్ధముసేయశ్రీ | కాంతుదౌరఖు
రొముదొగ | వికారరాక్షసకామిని | వింతగాధరహారి చావగజే

ప్రసాదేశ్వరరామకలకం॥

సీ|| ఇట్లు తాటకజచ్చుటి తీంచి త్రిదశేశ్వరాదులు సంతోషి తాత్పుల
గుడు | రామచంద్రునినిండు ప్రేమతో వినుతించి జనిరంతనా స్త్రీ యన
వనములకు | కాశికుండానందకలితుడై రఘురాముకాగిటగదియించి
కర్పూణవేలయ | శిరము మూడ్చాడిదుభావరశత్రుభీకరసర్వదివ్యాస్త్ర
సంచయములిచ్చె | ననఘవారంతవింధ్యకాననముదల్లి | శారికాకీర
చారుమయూరనినద | మహితమగు నట్టిసిద్ధాశ్రమంబు చేర | బోవున
మయంబుననురఘుపుంగవుండూ ||

మధ్యమావలి-ఆదితాళము.

ఈనివ్యాశ్రమము | యెవ్వరిదోనాకిప్పుడుదెలుపుమూ | సన్ననివర్ణ
యెరుగదెలుపుమూ || ఈ || మోదమైశుకపికనాదమగుచుసర్వవేదని
స్వసములవెలసిశోభిలుచున్నా || దీదివ్యా || మృగములన్నియునూ | తమ
జాతివైరములనుమానియునూ | తగినభూయహకుంజతకులనీడల
నుండివగమీరమైత్రితోవతికంచెనదెచూడు || మీదివ్యా || వింతల
లరినా | మీయాశ్రమమెంతదూరమున | సంతతసుఖదమైచెలువొందు
నికమనమెంతసేపటికేగనెలమితోనలవియా || ఈదివ్యా || ఘనద
బహుమననూ | భవదీయసవనభూతకులనూ | చునివర్ణరంగవీధిమొనసి
నేనెప్పుడు | దునిమిశ్రీరంగశుడుసనుతికెక్కదు || నీదివ్యాశ్రమమూ ||

క॥ అనవినివిత్వామస్తు॥ డినకులనాయకునిజూచియిదెరాఘవ
నే॥ ననయముతపమునరించెట్టి॥ ఘనతరసిద్ధాశ్రమంబుగానెరుగు
మది॥

గీ॥ అనఘయిదివామనునకుపూర్వాశ్రమంబు | యజ్ఞ మేనిచ్చటను
సేయయత్నవడితి | ననచుగాధేయుడెంగింపనంతమీద | జోచ్చిర
యాశ్రమముమనుల్ వచ్చిచూడ॥

క॥ అంతట విశ్వామిత్రుండు రామలక్ష్మణసమేతుండై నిజాశ్రమం
బు ప్రవేశించి యజ్ఞదీక్షవహించి మానంబున నున్న యెడ రామల
క్ష్మణులు చావంబు లెక్కిడి జాగరూకులై వడహారాత్రంబు లాకా
పాడునెడ నారవదినంబున విశ్వామిత్రుండు విధ్యక్షప్రకారంబు
నక్షత్రపుంత్త్రంబులు చమవుచు యజ్ఞవేదియందగ్నిప్రక్షలనంబుచే
సేహోమంబు సేయునమముయంబున॥

వంతువరాళి. ఆదితాళము.

వచ్చిరంతా | దనుజులువచ్చిరంతా | వచ్చిమంటమాయలన్నహే
త్తుగ నెత్తురుకండలచ్చగదాల్పుటకనోళ్లువిచ్చకుధడల్దదళాలన |
వచ్చి|ఆరామలక్ష్మణులచూచి | ననిండేక్కడెప్పిమిరేనాయజ్ఞ
ముగాచెవారనికారాసమాడుచు || వచ్చి || కరమొప్పకస్తూరినొట్టు |
మెరయవట్లుదట్లుగట్టు | శరములుబట్టినమిరెవ్వరివారలటంచుదూకి ||
వచ్చి || దిట్టతనమునమమ్మ | గొట్టిగెచ్చిపోవగాధి | వట్టిమిమ్మియ్యడకు
వెంటబెట్టుకతెచ్చెగాయంచు || వచ్చి || కదిసికదిసిమిరేనారంగలవా
సులలఘు | ప్రదరమ్ములద్యంచమిమ్మ | వదలకభక్షింతువనుచు || వచ్చి
రంతా ||

5 || ఆసమయంబునా ||

యాలలు || మారీచనుబాహులనెడికవారరాక్షసులిద్దరు | ఛేరిమిం
టమాయఁజేసిరి | కండనెత్తలఁ | ధాన్యజ్ఞ భూమిరాచ్చిరి | శ్రీరా
మలక్ష్మణులు గ్రాకారాములాప్పావారి | పూరమాయలెల్లగాం
చిరి | పంచబాణముల | భూరిమాయలుమాయించిరి | భరతాగ్రజ
దుగ్రవాయ | శరమేసీమారీచదైత్య | నరుదుగానగ్గిరి త్రోచెను | సు
బాహునగ్గిరి | శరముననిజేవుజేసేనూ || తగ్గిసరాక్షసులరంగధా
ముడుచెచ్చెరద్యంచ | మిక్కిలిమెలసినంతను | మనీంప్రదెల్ల | గ్రహు
ననచీంచిరంతనూ ||

6 || అంతవిశ్వాసు ప్రభానందజలధి | నెంతయుముణిగితానినకు
లేవ్వరు | సునకృపాకణ్ఠుడైకొగిటజేచి | యునకోటితేజనాగ్ని
మిడచె | కరముననీకసాధ్యులగ్గరెంచ | ధరణివసమానదవవి
శ్రమముడ | రసుపమగుణకాలివటుగానయింక | జనకండుగావించు
చారుమఖంబు | జనిచూచిబవస్తమాజనపతియింట | ననిమిషాక్షరి
కైత్రవలవిగానట్టి | ధనువుయొక్కటిగద్దుదానిసాధింభ | మనివెక్కి
కాళికుండారాజసుతుఁ | గొనిపోవుచునురాసుకవలయేళుగకు | తన
కులక్రమచరిత్రంబెల్లజెప్ప | వినిరామలక్ష్మణులవినులగునాధ్యు |
మనినుతింపుదుభూనామునీకుడైరభూదూ ||

సారాష్ట్ర రాగము. ఆదితాళము.

కనిరిరాకొమరులుగంగనూ. తీరజనితరసాలలవంగనూ. ఘనపా
ర్వతీశజటాజూటసంగను. జనవగౌరచితదుస్సహభవభంగను. కని
రిసరసిజస్థితచారుభ్యంగనూ. శ్రీకరకలనాదవిహంగనూ. పరిమళ
శైత్యకురంగతురంగనుగురుతరంగనురంగపుర వరపదజను || కనిరి
రాకొమరులుగంగనూ||

సీ॥ గంగామహాత్మ్యముప్పొంగుచువినగోరిరామచంద్రుడువేడ
ప్రేమతోడ. నదమలసగరవంశ క్రమంబునుభగీరథుతపోవిభవంబు
రమ్యవిమల. గంగావతరణశ్రీకరచరిత్రంబునుగాధేయు డెరిగింప
గాననేక. విధములనాభగీరధనరేంద్రునుతించియానదిశ్రేష్ఠంబు
పూనిదాటి. ఘనవిశాలపురేంద్రంబుగాంచిసుమతి. వలనపూ. లుగొ
నిచనివరమునీంద్ర. శూన్యమగుయాశ్రమముజూచిసూర్యకులుడు.
దానికధచెప్పుమనిబల్కుతపసిబల్కె||

చ॥ వినుమిదిగౌతమా శ్రమమువీరవరేణ్యయహల్యగూడిపా. వ
నచరితుండుగౌతముడవార్యతపంబతినిష్ఠసేయుచో. ననిమిషనాధు
రామునినిజాశ్రమమంచునలేమిగాంచిపా. యనితమకంబునంముని
ఘనాకృతిదాల్చియహల్యబొందియు||

వ॥ తత్తరంబునంబోవుచున్న గౌతమమునీంద్రుండు దివ్యజ్ఞానం
బున సంతయుం డెలిసి దేవేంద్రున కడ్డంబై నీవు కవట రూపంబున
పాపంబుజేసీతివి గావుననీ యండంబులు తునిసి వడునని శాపంబి
చ్చి యహల్యకడకుంజని నీవనేకదివ్య వషణంబులు శిలారూపంబు
న నెవ్వరికింగానరాక నివ్వనంబుననుండుము శ్రీరామచంద్రుండీ
వనంబున కరుదేరగలండు తదీయచరణరజః ప్రభావంబునంజేసిన
మాజరూపంబుదాల్చి ముదంబుననన్నంగూడెదవని పల్కితపంబు
నకరిగ దేవేంద్రుండు ముని శాపంబు వలన విఫలంకై క్రమ్మర న
భిలదేవమునిగణ ప్రభావంబునమేషాండుండయ్యెగావున||

గీ॥ ఈపురాతనయాశ్రమంబిపుడుజోచ్చి. యాయహల్యను రక్షిం
పుమనినరామ. చంద్రలక్ష్మణులయ్యెడజనవిహీన. యాశ్రమములో
జీమునితోడనరిగిరవుడు|| వ॥ ఆనమయంబున||

క॥ శ్రీరామచారుచరణాం । భోరుహపావనరజంబుపొందిన శ్రీ
మౌనాద్వీరూపముతోముని । నారీమణివచ్చినిలిచినయవినయమునక॥
సురటరాగము-అటతాళము.

ధన్యనై తినేనూ । శ్రీరామచంద్రముమ్మాటికిధన్యనై తినేనూ । ధ
న్యనై తిబుధమాన్యమునీంద్ర । శరణ్యమూర్ధన్య । రాజన్యకుమారక॥
ధన్యనై తినేనూ॥ ఎంతవాడవయ్య । నీప్రభావమేమనందునయ్య ।
సంతతనుచటపాపాణమైపడిన సత్యంతసత్కురుణచేనితి చేసేతివ
హహ॥ ధన్యనై తినయ్య ॥ పాపదిష్టురాలానీదివ్యప్రతాపమెన్న
జాలా । పాపములెల్లనుచాపగొనిమీ । శ్రీసాదవప్తమువీవుణ్యస్థలి
గాంచి॥ ధన్యనై తినినొజ్జాడనాయ । నాభతను । నెమ్మిగూడనా
య । సన్నతశ్రీరంగస్థలనాధనిన్ను । నాకన్నలనేవించికలుషములను
ద్రుంచి॥ ధన్యనై తినేనూ॥

సారాష్ట్రరాగము-జంపెతాళము.

అంతటను శ్రీరామలక్ష్మణులూడరమునా । గౌతమ । కాంతచరణ
ములకును మ్రొక్కిడసంతసమునా । యింతవారలకఘ్నపాద్యము
లిచ్చిచాలాభాగ్య । మెంతయునునాకబ్ధెననుచునితాంతిభక్తి॥ అం
తటను॥ అతిధిపూజలాసచి॥ వెలసెనహల్యయంత॥ వేగమె । హిత
మతినిగౌతముడువచ్చియునుతిరచించె॥ అంతట॥ తరుణిగూడుకము
చముతోడనుతపమొనపక॥ జనియును । వరడుడగు శ్రీరంగనాధుని
కరుణవలన॥ అంతటను॥

క॥ మునివరుడంతటదశరథ । జనపాలకసుతులతోడజనకత్పాధీ ।
శునిపురసామీప్యమునకు । జనియీశాన్యమునగాంచెనవసస్థలము॥

వ॥ అంతటనానాదేశ రాజన్యముని గణసమేతంబై నయజ్ఞవా
టంబున కరుడెంచు సమయంబున జనకుండు శతానంద సమేతుం
డై యఘ్నపాద్యంబు లిచ్చి దోట్కొనివచ్చిసుఖాసీనుం జేసి కా
శికునిచేత దీవనలుబొంది యనేకవిధంబుల స్తోత్రంబుగావించి తద
సంతర్కంబున రామలక్ష్మణులంజూచి విశ్వాబ్రుత నట్టినియె॥

కాపిరాగము-అదిరౌళము.

ఈరాజపుత్రులెవ్వరలు । వీరిటకలవేంచే సినారలు । కారుణ్య

పొత్తులు ఘనహేమగాత్రులు సరజనేత్రులు నిజతామిత్రులు ||
 ఈ నామధేయము లేమివీరికి పేరేమి జెల్లును జనకునికి సోమసూర్యు
 లరీతి సొంపొందు చున్నారు వోమునీశ్వరవీరికున్నతలంపేమి || ఈ ||
 పురతుల్యవిక్రములెంచనూ సర్వసురులు జాలరు సన్నుతించనూ విరి
 విగమి వెంటవీరు రావనియేమి గరిమనీసభకుశ్యంగారమై వెలసిన ||
 ఈ || నిరుపమలూపణ్యసారులు వీరు శరచాపతూణీరధారులు గురు
 కాకపక్షవిస్ఫురితులు సరసులు వరయవ్వనులు రంగ పురవాసులన
 బోలు || యీరాజపుత్రులెవ్వ ||

ద్వీపద || వినవయ్యభూనాథవిశదంబుగాను ఘనులు దాశరథులీక
 శ్యాణగాత్రులరు దారనేసేయనట్టియాగంబు పరిపాలనము సే
 యవనిబడిపోయి ప్రేమతో జెచ్చితిప్రియముగావింప రామలక్ష్మ
 ణులు యీరాజన్యసుతులు జనవరశ్రీరామచంద్రుడీతండు మునిగ
 న్నుతుడు జగన్తోహనాంగుండు అసమానకోదండుడై మించినాడు
 వెసతాటకిని గూల్చి విలసిల్లినాడు మారీచుమడించు హితసుబా
 హు భూరిపావకశరంబున ద్రుంచినాడు సవనమత్యవలీలసాగిం
 చికాచి భువినహల్యనుకృపాపూనుడై ప్రోచి ధరణీశనీయంట
 దాచంగబడిన హరువిల్లుజూడంగనరుడెంచెననిన వినిశతానందుం
 డువేటగాధిజుని కనుగొని శ్రీరాముకరుణతో జెచ్చి నాతల్లికాపం
 బునయమునబాపి ఖ్యాతిగాపతితోడ కరుణగూచికవి యేమనివ
 నింతు నేలమినీపుణ్య మేమనివివరింతునింక నాభాగ్య మనియిట్లు
 కొనియాడ నాశతానందు గనిగాధిసూనుండు కరుణతోబలిక ||

క || విషలాన్యయగుచు దేణుక జమదగ్నింగూడినట్లుచ య్యనయా
 గాతమమునిసహల్యగూడెను కమలాప్తకులాభిచంద్రు ఘనతరకరు
 లు ||

వ || అంతట శతానందుండ పరిమితానందుడై శ్రీరామచంద్రా
 కశ్యాణగుణసాంద్రా నీమహామహిమంజేషుని పనించువాడమ
 హాన్తుండగు విశ్వామిత్రుండు మిమ్ముదోట్కాని వచ్చిన కతంబున
 సమస్తముని గణంబులకు మంగళప్రదంబయ్యె యీవిశ్వామిత్రము
 నీంద్రునిప్రభావంబనంతలై యుండు నాకుందోచిన యంతమా
 త్రంబు వివరిం చెద పూర్వంబున రాజేంద్రుండై సకలభూపాల

శంఖు సేయును సైన్యసమేతుండై వసిష్ఠాశ్రమంబున కరిగి యవ్వ
శ్రీమృతేత నతిధిపూజలు వడిసి అమ్మనిండు పాలనున్న కామ భేను
పు నడిగిన నమ్ముని యివ్వకుండిన బలాత్కారంబునం గొన్నిపోత
యా భేనుపుభటశతంబుల బడదన్నితప్పించుకొనివసిష్ఠకడకువచ్చిత
సిష్ఠాను మతంబున తనయంగంబుల ననేకవీర భటుల సృజి యించి
విశ్వామిత్రు బలంబుల నాశనంబొనఁజె నంతవిశ్వామిత్రుండీశ్వ
రుం గూచిఁ తపరి బొనఁచి సమస్తదివ్యాస్త్ర నిపుణుండై వసిష్ఠా
శ్రమంబు బాణాగ్నివలన దహింప జేసి నానా దివ్యాస్త్రం బులు
ప్రయోగించినవసిష్ఠుండు బ్రహ్మ దండంబున జక్కాడినయనంతరం
బ విశ్వామిత్రుండు వెరకు వడి బ్రహ్మ బలంబె బలంబు తుత్ర బలం
బుగాల్ప సేయని మనంబున యవ్వసిష్ఠుని బ్రహ్మ తేజః ప్రభావంబుద
ఱించి విస్త్రయంబంది తానును బ్రహ్మ పితృత్వంబు గోరి పర మేష్ఠి ను
జేరించి కేల సంఖ్యలగు వత్స రంబులు మహాఘోర తపంబుగావిం
చుచు॥

సీ॥ కొమరొప్ప దివిత్రిశంకుస్వగఁ మొనరించి బ్రహ్మాది సురను
తిబడసినాడు । మొనసియాగ పశుత్వమున కివ్వజనుశున శ్శేపునిలీల ర
క్షించినాడు । వరతపక్షయముకై సురపతిబనుపంగ వచ్చురంభకుశా
వమిచ్చినాడు । అనిలాంబుదళనిరాహార వ్రతంబున విమలాగ్రతపము
గావించినాడు । శ్రీకరంబుగ విధిచేవసిష్ఠుచేత । పరగ బ్రహ్మ పితృభా
వంబు బడసినాడు । కాశికుమహాస్త్వ మెంతనిగణనసేతు । రామ శ్రీరా
మరఘురామరామరామా ।

క॥ అనియివ్వధమున గౌతమ । తనయుడుడెలుపంగ గాధితనయుమ
హత్వంబినకులనాధావులువిని । మనమున హాపింఁచిరంతమరునా
మతఁగ॥

గీ॥ గాధితనయుండు జనకుముఖంబుజూచి । ధారుణీనాథ నీయింట
దాచబడిన । ధనువరంబిందుడెప్పింపుమనినవేగ । మందసముతోడదె
ప్పించెడెండమలరా॥

వ॥ అంతవిశ్వామిత్రుండు శ్రీరామచంద్రుంగనుంగొని॥

కళ్యాణరాగము. ఆదితాళము.

శివచాపమిదియెక్కు-బెట్టుమి || శ్రీ || సీతావధూటిచేపట్టుమి | ప్ర
విమలకీర్తి- సంపదైవభవుండనై నవ ఘనశ్యామనేభువిధన్యతశం
ద||శివ||జనకన్యపాలుడుమెచ్చను|శత్రుజనపాలకులుచూచివచ్చను |
ఘనరంగధామభీకరవిక్రమమునయీధనువుసాధించి సీతనుగూడు
మింపున||శివచాపమిదియెక్కు-బెట్టుమి||

వ||అంతరఘవరుండుమండస్థితముఖారవిందుండై మందసంబున
నున్నధనుశ్రేష్ఠంబవలీలకేలనెత్తినారియమచి||

మధ్యమావతిరాగము. ఆదితాళము.

విల్లువిరచెనురామమూర్తి|| కైలాసవాసుని||విల్లువిరచె|| విల్లెక్కి-
డిసీతనుగొనజాలని|యెల్లన్యపాలురకుల్లముర్లుల్లన ||విల్లు|| పటుదో-
ర్విక్రమముతేటపడగా|సీతమ్మకుదగుపెనిమిటియీతడనుచు సభికు
లనగా| కటకటపడేరివులడలగపటపటచెటులధ్వనులుత్కటముగవె
డలగ||విల్లు||కులశైలములుపెల్లగిలగా|ధూవలయమ| లలనాడజల
ధులెల్లకలగా|తలకుచుశశిసూర్యులుగతిదప్పగ | నిలనందరుకలవర
పడఘెళఘెళ||విల్లు|| బాలగజేంద్రుడుపెంపారా|నిత్తుదండములీల
ద్యంచినసొంపుమీర |శ్రీలలరగరంగేళుడు సీతాలోలాక్షీని తగనే
లుకొనంగను||విల్లువిరచెనురామమూర్తి||

వ||అంతజనకుండువరమాశ్చర్యసంతోషచిత్తుండై విశ్వామిత్రునిం
జూచి సకలగుణాభి రాముండగు శ్రీరామునకు కళ్యాణగుణసమే
తయగు సీత నొసంగ దనని కృతనిశ్చయుండయ్యె నట్టి యెడవుర
కాంతలరుదెంచి గుంపులుగొని మహనీయదివ్య సౌందర్య నిధియ
గు శ్రీరామునిదశించి యొకరికొకరుచెప్పుకొనువిధంబెట్లనినా||

యరుకులకాంబోధి. ఆదితాళము.

అస్తుచల్లవీరుదశరధాత్మజులటె | వీరినెమ్మాములు పూనకచం
ద్రసిభములయ్యున్నావిగదనె ||అస్తు|| యెంతమోహనియ్యులమ్మ
యెంతచక్కనివారమ్మ|యెంతదోవిక్రములమ్మ|యెంత సుకుమార
ులెవో||యమ్మ||కొమ్మరొ శ్రీకరచల్లవమ్మలబోలినచర | ఇమ్ములు
కెందమ్మ|లేలునమ్మ|నయనమ్మ|లహహ||అస్తు|| కాకపక్షధరులుసర్వ

సూ

శ్రీ మద్రామాయణము.

లోకాభిరాములైరిభీకరకోదండధరులుశ్రీకరరంగపురీశులమ్మవల్లవీరుదశరధాత్మజులటె||

మారువరాగము-అటతాళము.

వీడటెయీశ్వరునివిల్లువీరచినవాడు|వీడటెతాటకనుద్యంచి | నేట్కుతోయాగముగాచి|చెడియయహల్యబ్రోచి|సీతను మోపించి మించి||వీ||యెంతభాగ్యమాయనమ్మ|యెంతపుణ్యమజ్జెనమ్మ|యింతిరోవీనిసాందర్యమెంతయుకన్నులగంటి ||వీడటె|| రామరోమనసీతమ్మ|యేమిలోమిలోచెనమ్మ| ప్రేమతోరంగేశుడోశ్రీ| రాముని పెండ్లాడనాయ||వీడటెయీశ్వ||

గీ||జనకుడంతటగాధేయుడనుమతింప|దశరధాదులరప్పింపదలచినుభట|వరులబిలుపించిపత్రికప్రాసియిచ్చె|యింపుదళుకొత్తనయ్యథకపెట్టులనినా||

జాబువయనము||వచనము.

శ్రీమదిత్వోకునిర్మలవంశపయఃపారావారసంపూర్ణాశరత్కుముదభాంధవులయిన సమస్తకళ్యాణగుణప్రపూర్ణులయిన శ్రీమన్మహారాజరాజేంద్రులగుదశరధనరేంద్ర సీపుణ్య వతక నులకు విదేహ విమలరాజన్యాస్వయ సంభూతుండగు జనకత్తాపాలుండుసంప్రీతిబుత్తెంచి నప్రయోజనమ్ములిచ్చటశ్రీనారాయణచరణారవింద సేవానంద కందళిత హృదయారవిందులమై యెల్లవారముసుఖంబుననున్నవారమచ్చట భగవత్కథా సుధారసాస్వాదనాదివిశేషంబులంబ్రొద్దుపుచ్చుచు షరమసుఖ లాభంబున వర్తిం చుకుశల వృత్తాంతంబు మాటి మాటికి లిఖిత మూలంబునం బంపు చుండవలయు సీసమయంబున యెనొసమకవిన్న పంబెట్లన్న ముని శ్రేష్టుండగు విశ్వామిత్రుండు దశరాత్ర సవనరక్షణార్థంబుగా నీపాలికివచ్చి నీపుత్రులగు శ్రీరామలక్ష్మణులంగొని పోవ వారును విశ్వామిత్రుననుసరించి పోవునెడశ్రీరామచంద్రుండు కౌశి కాను మతంబున తాటకంద్రుంచి సిద్ధాశ్రమంబు చేరివాయవ్యాశ్రమంబున మారీచునబ్ధింబడవైచి సుబోహుం బరిమాచిక యజ్ఞ సంరక్షణంబుగావించి గౌతమాశ్రమంబున కరుడెంచి పతిశాపంబు వలన

పాపాణంబై పడియున్న యహల్యాదేవినింట్లో చి మదీయనవనంబు కడకరుదెంచి సురాసుర ప్రముఖనివహంబులకు కదలింపనలవిగాని పార్వతీశ్వరుని మహా చావంబు విశ్వామిత్రానుమతంబున బాలకరీంద్రంబురసాల దండంబు ద్రుంచు చందంబున లీలం ద్రుంచివెచినయనంతరంబయేన శేషబంధుజనమిత్రవగఁంబులంగూడి శ్రీరాముని విక్రమంబునకుసంతసిగ్గి సత్పురుష శ్రేష్ఠండవగునీతోటి బాంధవంబుసేయం గోరి విశ్వామిత్ర శతానంద ప్రముఖ ముని శ్రేష్ఠానుమతంబున నీపుత్రుండై ననకలగుణాభిరాముండగు శ్రీరామునకుమత్పుత్రికయగు సీతాకన్యకా మణినొసంగి నమస్తలోకకళ్యాణంబగు కళ్యాణంబు గావింప కృత నిశ్చయండవైతిగావున యీపత్రికాభావంబు శీఘ్రంబునచిత్తించి నావిష్కృతంబున కనుకూలించి నకలపురంద్రీ జనుబంధువగఁ మంత్రిపురోహిత సూత గాయక వందిమాగధ చతురంగబల సమేతుండవై వేంచేసి శుభ మహూత్సవంబుగావింపుము పత్రికాభావం బరమర సేయక నవధరింపుము॥

చ॥ శ్రీరమణీయమైనరఘు శేఖరు పెండ్లికియివ్వధంబునంభూరివి వేకుడొజనకభూపతిపత్రికప్రాసియివ్వగా వారలయోధ్యకగిజ నవల్లభుగాంచినఘుప్రవీరశృంగారగుణాభిరామశుభకారణపత్రికజూడుమింపున॥

వ॥ ఇట్లుబలికి పత్రికయొసంగిన నృపాల శేఖరుండపార కౌతూహల స్వాంతుండై వారల కనేకంబులగు మణి భూషణ దివ్యాంబరాదులొసంగిగారవించియనంతరంబున సుముహూతంబున ప్రయాణనిశ్చయంబొనర్చెను॥

ముఖారిరాగము. ఆటతాళము.

సీతారాముల పెండ్లి కిదశరధభూతలపతివెడలె॥ సూతగాయకవందిమాగధబంధుసమేతుడగుచుధణంధణల భేరులు మ్రోయ॥ సీహితమంత్రిజనపురోహితులుమునీంద్రులౌత్తులునమ్మతిరాగ సూక్తుకముతోడుతభరతశత్రుఘ్నులంచితవైభవంబున తనవెం

టచెయ్యగ॥ సీతా ఆందోళికలకౌసల్యాదిసారీముఖంబు లందరుమెర

యగనూ! సందడిగా బహురధకరిహయభట! బృందమునడువగభు
వనమంగళమగు॥సీతా॥మంగళవణవమదళశంఖరవములునిండిపి
క్కిటిల్లనూ!రంగవల్లభునిగీతములధింధిమియనిరంగలరంగవారాం
గనలాడగ॥సీతారాములపెండ్లికి॥

ద్వి॥హీతమువృసరసిజహితకులుండేట్లు!మితిలేనిముదమునమిథిల
కేతెంచు । ఓరుదారగనిమిథిలాధ్యక్షుడంత । గురుతుగానెదురేగి
కొనితెచ్చితగిన!విడిదిలోవిడియించివేట్కునందరను! కడువేట్కు
శలమక్రరబూనియడిగి!మేలాయదశరధమేలాయనయ్య! చాలధ
న్యుడనైతిజగతిమితోడ!చెలగిసంబంధంబుచేయ్యగాగలగ । నిల
లోననతిపుణ్యమెలమినాకజ్జె!సనియిట్లుబలుకంగనంతమీదటను!మ
నమునసంతోషమగునైయుండె॥

గీ॥గాధిపుత్రుండురామలక్ష్మణులతోడ!దశరథునిపాలికేతేరత
పసిపాదములకుగురుభక్తిమ్రొక్కియోమనివరేణ్య!ఘనశుభంబు
లుగంటినికరుణవలన॥

వ॥అనియివ్విధంబునం బక్కిన విశ్వామిత్రుండు దశరథుంజూ
చి సీభాగ్యందేవన వచ్చు కళ్యాణ గుణా కిరుండగుశ్రీరామచం
ద్రుండు సీకుం గుమారుం డయ్యె నీపు ధన్యుండవై తిపిసీపుత్రకులు
నావెంట నరుడెంచి యజ్ఞ సంతతుణంబుచేసి మదీయహృదయంబు
న కానందంబుగల్పించి క్రిష్ణురసుఖంబునవచ్చినారు వీరింగై కొను
మని పల్కెనట్లు డరామలక్ష్మణులు మ్రొక్కిననపారకౌతుహలం
బునదీవనలాసంగికొగిలించుకొని॥

ఆరందభైరవి- అటతాళము.

అన్నలారామీరుతెన్నెయింన్నారటరోయా!యెన్నగామీరూ
వములుకన్నలగ్నినట్లున్నదెన్నరానిముని సేవలన్నియు వేట్కుసే
యుచు॥యన్న॥తప్పలేమిలేకతపసిజెప్పిపనులుజేసి! మెప్పువడసిరి
పుత్రుంచితప్పకరంగేశులసగా॥అన్నలార॥

వ॥అనియివ్విధంబునం పుత్రదశకన సం జనితానందంబున వెల
యుండ మరునాడు మంత్రులవలన జనకుండు బిల్వబుత్రైంచిన
పుత్రమిత్ర పసిష్ఠాది సహితంబుగా దశరథుండుజనకసభకుంబో

యి యహానా నీనుండై యున్న సమయంబున వసిష్ఠుండుజనక
 నృపాలకుంజూచి దశరథవంశ క్రమంబెల్ల వివరించి లోకాభి రా
 ముండగు శ్రీరామునికి నీభృత్రి కనాసంగి వివాహంబొనచి ధన్యుం
 డవుగమ్మనిపలికె నంతశ తానందుండు దశరథుంగని జనకరాజన్య
 వంశ క్రమంబెల్ల వివరించి శ్రీమత్కళ్యాణ గుణాభి రాముం డగు
 రామునకు నిత్య మంగళ సమేతయగు సీతంబెండ్లిచేసి కీర్తిక సంప
 ద్విభవంబులంజెందుమని దశరథుండు సమ్మోదండ్లై వసిష్ఠ విశ్వా
 మిత్రులంజూచి సౌమిత్రిజనకభక్తి కయగు జనకరా
 జసోగరుండగు శుశభ్యజునిపుత్రి కలనిరువుర భర్త క్రమముకొ
 నంగి వివాహంబుగావించునట్లు జనకునకుంజెప్పవలయుననిన పా
 రలవ్విభంబున జనకునడిగిన మీయభిమత ప్రకారంబునంగావించున
 నిన వినిదశరథుండు పరమానందుండై శనవిడిదికింజని రామలక్ష్మణ
 భరతశత్రుఘ్నులనెత్తె భవంబునం బెండ్లిమారులంగావించి య
 భ్యుపయాభాంబుగా భూసురోద్దముల నేకంబులగ గోదాన ప్ర
 ముఖ దానంబులొనడెన్ నట్టియెడ జనక మందిరంబున॥

క ॥ తలలంటియుకుంకుమచే । వలనొప్పగనలుగు బెట్టివారిజం
 ధుల్ జలక ములాడించిరిగుణి కంటెలసీతాదికన్యకారత్నములక॥

శంకరాభరణము. ఆదితాళము.

శృంగారములు జేసిరి సీతన్తుకపుడు శృంగారములు జేసిరి శృం
 గారవతుల్లె రంగుగనై దేహికేచెంగావిపావడపైబంగారుచీరగ
 ట్టి॥ శృం॥ పరిమళచందనమలదిరికన్దురిపునుగు గరిమజవ్వాజిబూ
 సిరి కరముప్పగొప్పకన్నులగురుతుగ కాటుక బెట్టి సరసమాకళ్యా
 ణపుబొట్టుమెరయగనెన్నుచుటబెట్టి॥ శృంగార॥ ములనూలుచిరుగ
 జ్జలంచెల్ల రత్నకంకణము । తలమితో శ్రీచంద్రసూర్యులతళుకు
 కెంపుల గుంపులలరు కమ్మలునత్తు । చిలుక తాళియు ధళధళ వెల
 యుపతకములు వేసి ॥ శృంగారములు విరిమల్లియసరంబులూ । జా
 జితేతకి వరసాగంధికాబ్జంబులు విరివిగ కీలజనుజుట్టి నెరవీమించగ
 జేసిసరసుడారంగేళుడు మచ్చశాలువమేల్ ముసుకు వేసి శృంగార
 ములు జేసిరి॥

వ॥ ఇన్విధంబున సీతాదికన్యకారత్నంబులకలంకారంబుగావించి నయనంతరంబా॥

గీ॥ విప్రవర్యులు జనకభూవిధుడు బంప | దశరథేశ్వరుకడ కితి డయవలవ | దిదేముహూతంబు దగ్గరనే గుడేర | వలయుననివల్గు సంతోషకలితుడగుచు॥

వ॥ అంతవసిష్ఠానుమతంబున రామలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నులకన్యంతమోహనీయంబగు యలంకారంబులుగావించి సమస్తబంధు మిత్రవగ్గంబులుందానును గంధమాల్యాంబరవిభూషణంబులుధరియించి మంగళవాద్యంబులును జయజయ ధ్వానంబులునునింగి ముట్ట వివాహాచితమంగళప్రవృద్ధివ్యాభరణాంబరాది వస్తుజాతంబులనేకంబులుతగినజనులుగొనివచ్చుచుండ రథగజాశ్వభటబలంబులుబలసికొలువనుండరంబులగుయందళంబులంబు రంధ్రీజనబృందంబులొప్పచుండంబోవునయంబున॥

సీ॥ మేఘమందలరుక్రోమ్మెగుజుజాట్టునమేన కనకాంబరము సొంపుగావెలంగ | తరళకుండలధగగ్ధగితకాంతులుగండయుగభాగములనుక్రేర్లురుకుచుండ | చెలువొందువ్యగమదతిలకంబుఘనశరచ్చంద్రు నేలినముఖస్థలినిమెరయ | కంకణకేయూరఘనరత్నమేఘలామణిహారనిచయముల్ మహిమవెలయ | గరిమనిద్దంపుతళుకుబంగరుకిరీట | మెలమిశోభిల్లభద్రగజేంద్రమెక్కి | రామచంద్రుండులోకాభిరాముడగుచు | కడలైవై వాహికోత్సవకార్యమునకూ॥

సీ॥ భరతాదిసోదరుల్ వరగజంబుల నెక్కికరమొప్పతనవెంటనరుగుదేర | జయజయశ్రీరామ జయరాక్షసవిరామ జయవిభోయని వందిజనముబూగడ | గొడుగువింజామరల్ కడువేట్కు రాజిల్ల చేరి భూసురులు నాశీర్వ దింప | తనసుందరాకృతిగనిపురాంగనల్లె మోహవిభ్రాంతలై ముచ్చటాడ | ఘనజగన్తోహనాకృతిగలిగి జనక కన్యకారూపవీక్షణకాంతువెలయ | రామచంద్రుండుజగదభిరాముడగుచు | చెలిగినుముహూతకమునకువేంచేసెనపుడు॥

రేగు ప్పిరాగము-ఆదితాళము,

సుముహూతఁ మునకు వెడలెను॥ శ్రీవైవాహిక । సుముహూతఁ
మునకు వెడలెను॥ శ్రీరామమూర్తిఁ॥ సుముహూ॥ సుముహూతఁ ము
నకు వెడలె॥ నమి తా నందమున వేశ్యా । కమలగంధులు ధింధిమిధిమియ
నియాడుచుండ॥ సుము॥ నకలవాద్యస్వనంబులు । బ్రహ్మండము నిండ॥
నకలంక చంద్రములు । ప్రకటకంకణకరపద్మములై త్తినవ్యవికచ
మల్లి కలాజలాకవంకజలుచుండ॥ సుముహూతఁ మునకు॥ సురకాం
తలంబరమున నూ॥ మోహపశత॥ నరుదంబిసౌక్యచూడనూ॥ వరమే
ష్ఠిరుద్రశక్రామరులునింగి మేఘులు । మరచిచూడగ సాక్షాన్త్యస్వధమ
న్యధుడనగ॥ సుము॥ కనకపల్లెరములనూ॥ మంత్రాలమగ్గు । లనువొంద
వెలయుచుండనూ॥ కనకాంగులెల్ల శ్రీమంగళహతుఁ లివ్వజేవవినుత
శ్రీరంగపురమున నొప్పదివ్యమూర్తిఁ॥ సుముహూతఁ మునకు వెడ
లెను॥

వృద్ధులకు తోచినట్లు చేయవలయునని జనకరాజమందిర
 ముపంబునంబెంతకొమారులుగజేంద్రంబులుడిగినకలాభరణభూ
 షితలగునారీమణులొసంగునివాళులంగై కొని జనకుండుదోట్రా
 నిపోవ లోపలికింబోయి కనకరంభాస్తంభపల్లవతోరణ ముక్తాదా
 మవిరాజితంబును మాక్కికనినిర్మితనాగ బంధబృందావనప్రముఖ
 రంగవల్లి కాలంకృతంబును నైభాసిల్లరత్నకళ్యాణమంటపమధ్యం
 బునం గనకాసనంబులంగూర్చున్న సమయంబునదగినవధూ జనంబు
 లు నీతోర్నిభామాశవిశ్వతీర్థులంగొనివచ్చి దాశరథులపాశ్వక
 భాగంబులం గూచుండబెట్టిరంత మంగళవాద్య ఘోషంబులును
 పుణ్యాంగనాభద్ర గీతంబులును జెలంగవస్థిపవిత్రామిత్ర శతానం
 దాది మునివరులువివాహమంత్రంబులుజదువనట్టియెడ జన కుండ
 హల్యాశాపవిమోచనకారణంబులును వద్దాంకశాదిదివ్య రేఖా
 శోభితంబులును నగు శ్రీరామచంద్రునిచరణారవిందంబులుకనకవ
 శ్మైరంబునంబెట్టి తనహస్తంబులగడిగి తజ్జలంబులు శిరంబునంబు
 కొని మణిఘాషణవరదక్షిణాదినమన్వితంబుగా మధువకంబొ
 నుం గిజనకుండు శ్రీరామచంద్రునకిట్లనియె॥

శ్రీమద్రామాయణము:

సారాష్ట్రరాగము. అటతాళము.

ధన్యుడనై తినినేటికి పావతతులద్రుంచితినిమున్నటికి || ధన్యులే
వేళనుతగిలిమానరునిన్ను మాన్యచరిత్రునిమహనీయసేవచే|| ధన్యు
మునివతివెనువెంటవచ్చియూ | గౌతమునిపత్ని నెలమి రక్షించి యూ
విసుతికెక్కిననీవిమలపదంబులు | కనకపల్లెరము నగడుగ నా యన
హహ|| ధన్యు|| సములెవ్వరిలగారునీకునూ | సురసంసుత గతినివెనా
కునూ | కమలవిలోచనఘనరంగధామనీ | వమలకృపనుముద్దుటల్లుడ
వౌటచే|| ధన్యుడనై తిని||

కందాథం|| శ్రీరఘువరయీఘనక | న్యారత్నముసీతనాకునందన
నీకుం | జారుసహధర్మచారిణి | కూరీమితగనేలుకొమ్మి | గుణవతిను
మ్మి | నీకరుణసాంపారరా నిమ్మి | శ్రీరంగవరదానధారా పూర్వక
ముగ | కోరినీకొ సగితిగొబ్బుననీకన్య | గుణవతినుమ్మి||

కందాథం|| ఖ్యాతిం బ్రాణపదంబుగ | సీతనుతగ బెంచినిన్ను స
వించుటకై | ప్రీతిగనపణజేసితి | శ్రీ తరుణీతుల్యబాలశ్రితజనపా
ల | జగదేకవిఖ్యాతసుశీల | పూతచరితరంగభ్రువనాసయీ పంకజాత
లోచనినీకు సమపైనయిల్లాలి || శ్రితజనపాలా||

క|| శ్రీకరముగనీయార్చిక | శ్రీకరపాణిగ్రహణము | సేయము
ఘనపుణ్యాకరలక్ష్మణమాళవి | చేకొనగదవోయిభరతసిద్ధాధుడ
డనై||

క|| శ్రుతకీర్తినిసాంపారగ | సతిగానీకొ సగినాడశత్రుఘ్నతగం
హితముగ పాణిగ్రహణం | బతికుతుకముతోడ సేయుచుగవరధీరా |

శా|| ఈరీతింజనకుండు బల్క-గనురాజేం ద్రాత్మజుల్ చారుశృం |
గారాకారులుహస్తవర్తముల శ్రీకన్యాకరాంభోజముల్ | శ్రీరంజి
ల్లగ బట్టిరాగమవిధించెల్వాండ గానద్యేషం | పౌరుల్ బంధులు సంత
సీంపుచుకడుంభద్రాత్మలైచూడగన్||

కళ్యాణిరాగము. అదితాళము.

భూతలవరసీతాకళ్యాణము | పాసగవినుముఘనమూ | ఖ్యాతిగ
ఘనతరతటిద్రుంబులరీతినిమెరసిరిసీతారాములు|| భూ|| చైలగిమం
గళ్యాష్టకములువిశ్రులుచెప్పిరిరఘువరుడూ | లలితకనకమృణిమృగ

శసూత్రమువెలయగసీతాగళమునగట్టెను || భూ || చలమునమాక్తిక
శాసలుసతిపతులెలమిచల్లుకొనిరి | లలనలుసీతారాములగలుపులుబ
లికికొనిరిపత్నీపత్నములుగ || భూ || సురలుదుందుభులు మ్రోసెనుని
జఱచుదతులాడిరపుదూ | కరమరుదుగగంధర్వులుపాడిరి వరరం
గేశునిపరిణయవేశనూ || భూతల ||

క || అంగసలంతటముదమున | మంగళమణిమాక్తికాదిమహితము
లగుశ్రీ | మంగళహాతులూసంగిరి | రంగుగ శ్రీరామునకుసురవణిమ
ణికి ||

మంగళహారతి. ఆదితాళము.

రామసీతాభిరామ | రామకోదండరామ | రామరవికులాభిసోమ
రమణమంగళం || పందహాసకలితదివ్యసుందరాస్యఘోరవైరిబృం
దగహనదహనసానందమంగళం || సజలజలదనీలసర్వ | సుజననివహా
పాలరవ్య | విజనవననివాసయోగివినుతమంగళం || అప్రమేయవర
దదాస | సుప్రసన్నచారుగో | విప్రరక్షణప్రమోద | విమలమంగ
ళం || సంగరప్రవీణసత్య | మంగళాభిరామశ్రీ | రంగనిలయదురితసం
భుభుగమంగళం || రామసీతాభిరామ ||

మంగళ హారతి.

జయమంగళం సదాశుభమంగళం || ఘనసీరదాభునకు | కనకాభ
గాత్రికిని | వనజాతనేత్రునకును | వనజాక్షికి | మునిగణాచిత్రునకు
ను | జనలోకవినుతకును | యినకులోద్భవునకును జనకజకునూ || జయ
మం || కందర్పశతకోటిసుందరునకును లోక | సుందరికిరఘువతికిశుభ
వతికిని | మందస్త్రితాస్యనకు | మత్తేభయానకును | కందరదనునకుశర
దందుముఖికి || జయమం || శృంగారవేషునకు | సురచిరవిభూషకును |
మంగళప్రదునకురమాసమకును | రంగనాథునకు | శ్రీరంగేశురా
ణికిని | సంగీతలోలునకుచారుదతికి || జయమంగళం సదాశుభమం
గళం ||

ప్ర || యిట్లుకాంతాలలామంబులుమంగళహాతులూసంగినయనం
భుభుబతోడిచెలియలుసీతారాములవివాహవైభవంబుగనుంగొన ||

యంతోవేడుకాయనమ్మకాంతసీతాకన్యపెండ్లి వింతగాకన్యా
నలతనకాంతునిసీతాచూడగయంతోరాముడల్లుడాయజనక
రాజుభాగ్యమేమొగదవెభామరోయిలేమమోమాస్వామిశమి
నీచూచువేళాయంతోసీతాపెండ్లికూతురాయఖ్యాతిదశరథున
కాయగీతవాద్యరవములెంతోప్రీతిగామ్రోయుచునుండాయం
తోకామినివినవెరంగధామడై నరాముమోముకోమలీచూడగ
మోహమేమొమిక్కిలాయగదవెయంతోవేడుకాయనమ్మక

కాంబోధిరాగము. ఆదితాళము.

యేమెనీనోముఖలముజానకినివెంతాపుణ్యాశాలివెజానకి సర్వ
స్వామియాజగదభిరాముడుజెసిమిటాయయే కనులెక్కివిభునిలే
స్సజూడవుమాలోకలసీమెలసిమాటలాడవువోవనితాయీవిభు
నిమిదివలపుశిగ్గెటులాగల్గెయే ఘనుడై నభతకదారికేనేటికినీ
కువనజాతులవ్వరమ్మసాటికివోననబోణిమగనిపేరత్యసుర కిచె
ప్పగదవేమనియజ్ఞముగాచినదెవ్వరేయి శుభ సుపుత్రుంచివై
చినదెవ్వరేవోవనరుహగంధీశ్రీరంగనివాసుడనరాదటయేమె
నీనోముఖలముజానకి

వయ్యిస్విధంబునం బరిహాసాది వచనంబులు బల్కుచు వేడుక
లు దావించు చుండి రట్టియెడ వనిష్ఠవిశ్వామిత్ర శతానంద ప్రము
ఖ మునివరులు సీతోర్మి శా మాళవీశ్రుత కీర్తికన్యా సమన్విత ల
గు కామలత్పూర్ణ భరత శత్రుఘ్నల కగ్నిసన్నిధి నాగమ విధి ప్రకా
రంబునంవై వాహిక శుభ క్రమలక్షణంబులన్నియుం గావించిరంత
విశ్వామిత్రుండు దశరథాదులంపీట్కొని యుత్తర గిరికిం జనియె
తదనంతరంబునం దశరథుండు జనకగృహంబునం సరసపదాభిశా
నంపన్నంబుగా నఖిలజన సమేతుండై విండుభోజనంబు లొనచి
యతనివలన దివ్యాంబరాభరణ వాహనాదివస్తు జాతంబులు బ
డసి వీట్కొని కొడుకులుం కోడం ద్రును నిజవధూ జనంబులును న
మస్తబంధుమిత్ర సైన్యంబులం గొనిబోవుచుండు నచయంబున

సీ॥ అంతటభృగురాముడత్యగ్రుడై వచ్చిశ్రీరామునన్నిధిచేరిని

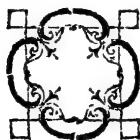
లిచి వశువతిచాపంబుపట్టి ద్రుంచితివంచువినివచ్చి నాడనీవిక్రమం
బువిరివిగానాచేతివిల్లెక్కుగావించిశరము సంధించిన సమర మిపు
డునీతోడగావించునేననివల్కుంగదశరధుండదివినితత్తరమున వి
నుతిగావించనంతటవిసకరాజరాముకన్దొనినినుద్రుంతురయముమె
రయిననుచుబలుకంగరఘరాముడతనివిల్లు కలగొనియెక్కుగావిం
చెలీలనవుడు॥

ప॥ యిట్లుతన పరాక్రమంబు చూపించిన పరశురాముండుశ్రీ
రాముంగనుంగొని యీవిల్లు యెక్కుబెట్టుటవలన నీవు సాక్షాద్వి
ష్ణుండవని యెరింగితి మనమిరువురము నారా యణాం శజులమేను
మహేంద్రాద్రికిబోయివచ్చెద ననిపీట్కొనిచనియెనంతదశరధుం
డతిముదంబునం సర్వసౌభాగ్య సమేతంబగుశ్రీమదయోధ్యా పు
రంబునకరిగి పుత్రమిత్రబంధుజనహిత పురోహితవందిమాగధా
దులంగూడి రాజ్యంబుసేయుచు సుఖంబుండేననిన వివరించినా ॥

క॥ ఘనముదముననభిమన్యనితనయ సకీర్తిశుకుడుతగజెప్పెననం
వినిశౌనకాదులయ్యెశనసుగ్రానిసూతుబాగడిరాదరమొప్పు॥

గద్య॥ ఇదిశ్రీమదుభయకావేదీమన్య ప్రదేశప్రదీప్తసప్తప్రా
కారమహామందిరాంతవిరాజమానశ్రీరంగనాథ చరణ సేవక
వరగంటిశేషగిరి దాసప్రణీతంబగుశ్రీమద్రామకథాసంగ్రహ
యక్షగాన విలాసంబునం చాలకాండ యందే కాశ్వాసము॥

సంపూర్ణము.

శ్రీరస్తు.

అయోధ్యాకాండము.

శ్రీవాణీవరహిమగిరి జావల్లభవినుతరంగనదనసుయోగ ప్రా
వీణ్యయోగిభావిత భావరమామానచోరపాపవిదూరా॥

వ॥ నారాయణ కథా శ్రవణ తత్పరులగు శౌనకాది మునీంద్రు
లం గనుంగొని సూతుం డిట్లనియె నట్లు ప్రాయోప విష్టండైన పరీ
షీన్నరవరేంద్రుంజూచి శుకయోగీం ద్రుండురామ కథాసుధార
సంబుశ్రోత్రంజలులంగ్రోలుమనియిట్లనియె॥

గీ॥ యిష్టధంబునదశరథుండింపుమీర తనపురంబునకటుజేరి ఘన
సుఖంబు దనరనతిధార్మికుండనిజనులుబొగడ సకలభూపాలనము
సేయుసమయముననూ॥

క॥ వినుతగుణుండగుభరతుడు తనతమ్మునిగూడిచనియెతడయక
నంతం ఘనమగుమాతులపురికిని మనమునకౌతూహలంబుమానక
కలుగె॥

వ॥ యిట్లు భరత శత్రుఘ్నులు మాతులపురంబున కరిగినయనంత
రంబునం బ్రహ్మప్రాధికతజన్మండును వీర్యవంతుండును ననసూ
యకుండును గుణంబులకు దశరథ సమండును ప్రశాంతాత్మండు
నుఃస్మృకుభావణుండును యవ్వదేనియుం బరువంబులుబల్కిన మర
ల నవిష్టధంబునం బలుకనివాడును తనకు కేవల స్వల్ప తరంబగు యు
వకారంబుగావించిన నధికంబుగాదలంచు వాడును యాత్మవంతుం
డగుటంజేసి యవకారశతంబులొనచి నాత్మయందలకలేక వ
తింపచువాడును బుద్ధిమంతుండును మధురవాక్యండును పూర్వసం
భాషియు ప్రియవాక్యండును అన్యతకథావిహీనుండును వృద్ధజన
ప్రతిపూజకుండును ప్రజలచేత భజింప బడువాడును ప్రజలన
నురంజింపజేయు వాడును సానుక్రోశుండును జితేంద్రియుండు
ను బ్రాహ్మణ ప్రతిపూజకుండును దీనజన కరుణా కరుండును ధర్మ

జ్ఞాండును విజయవ్యాపారనిరోధనధురీణుండును శుచియును యు
త్తరోత్తరవాక్యనైపుణ్యంబున బృహస్పతిసమానుండును వరాక్ర
మంబున నింద్రతుల్యుండును రాగరహితుండును తరుణుండును వ
క్తయు దివ్యలావణ్యదేహుండును దేశకాలవిదుండును యదీనుం
డును సత్యవాక్యుండును బాణాస్త్రప్రావీణ్యంబున తంద్రికంటే
సధికుండును స్మృతిమంతుండును దృఢభక్తిసంపన్నుండును స్థిరప్ర
జ్ఞుండును నిస్తంద్రుండును యప్రమత్తుండును స్వదోషవరదోషం
బులందెలియునాడును ధనుర్విద్యావిశారదులలో ననుత్తముండు
ను లోకంబున సతీరథసమ్మతుండును గారాబుపట్టియు నగు శ్రీరామ
చంద్రునకు దశరథభూపాలుండు పట్టంబుగట్టందలంచి సకలదేశా
ధీశులగు రాజన్యులనుం బ్రజలనుం బిలుపించి సభాస్థలంబునంగూ
చుకొండి సమస్తజనంబులంగనుంగొని యిట్లనియె॥

సీ॥ వినరయ్య సకలభూజనులార నృపులార వేటకతో నామాట వి
మలమతుల నీయుర్విబహుకాలమేలితిభోగంబులాందితిచక్కనినం
దనులను బడసితినింక నాపట్టియో శ్రీరామచంద్రున కత్యంత సమ్మ
తమున పట్టాభిషేకంబుపదపడి సేయంగ మనమున గోరితి మమతద
సర మహిమ వెలయంగ రాముడిమ్మహిని బ్రోచ నెరిసమధుండెన
ద్గుణనికరుడగు నెమికభీష్మమెయిక్కార్యమెలమినన్ నేకవాక్యం
బుగానందరిట్టులనిరి॥

నవరోజురాగము. అటతాళము.

యేమనిపనికంతుముమె మెంతనిభాషింతుము శ్రీరామునివిక్రమ
రూపరమ్యగుణములను హేమవర్వతదైర్యుడు శ్యామలమేఘవ
నుడు తామరసపత్రనేత్రుడామహాత్ముడూ॥యే॥ వినుతుడై ఘ
ద్దలచేరి వేటకతో నమస్కరించు జనులసౌఖ్యమెంచుమదిలోతన
సౌఖ్యముగాను॥యేమని॥ ఘనమతినన్యకాంతల కన్నతల్లులనియెం
చు కనలికిడు సేయగోరజనిమిషనుతుడు॥యే॥౪॥ పొలుపుగ సంక్రా
మమునకు పోయివచ్చి పౌరజనుల చెలిగికుశలమడుగూ వాడు సేవ
కావనుడూ॥యే॥౫॥ గరిమెతో రామునిబొగడ కమలజుడై నాచాల
మునిరుపమవిక్రముడు రంగపురస్థలభుడూ॥యే॥౬॥

సీ || ప్రజలారీతిఁ దెందుచోపదపడికనివిన్ననతితా పమునుజెందు
నాత్మయందు|జనులెల్లశుభమహూత్సవములహాషింప తగనంత
సముఖాందుతంద్రీమాట్కి|శరణన్నవానినిభక్రకృపతోగాచన
యమారనభయదానంబొసంగి|వలనొప్ప పరవీరులిలనెంతవారై
నవిజయ్యడై వేంచేయువెనజయించి|వరమ ధార్మికు చాశ్రితపారి
జాతు|డట్టిశ్రీరామురఘురామునరివిరాము|నాతఁరక్షకుననిమిష
నాధవినుతు|పట్టభద్రునిజేయుమోపాధిక వేం ద్రా.

క|| తరుణులువృద్ధాంగనలును | విరివిగనుదయాస్తమానవేళలని
వ్వు||సురలకునమస్కరింతురు |గురుతుగరామునకుమేలుగూర్చుడ
టంచుకొ||

గీ|| ఘనుడునీపట్టిమూడులోకంబులేల| జాలునవలీలనిదినమ్మజన
వరేణ్య|మహిమవెలయంగనీధరామండలంబు|పాలనముసేయట
దియెంతవనినరేం ద్రా||

శంకరాభరణము-ఆదితాళము.

పట్టాభద్రునిజేయుమూ| రాజుచంద్రుని | పట్టాభద్రునిజేయు
మూ||పట్టాభద్రునిజేసినెట్టనబ్రోవుమునీపట్టినైరులనెల్లపట్టికొట్టె
టివాడు||పట్టా||౧||తనకుతుల్యులధికులూ|లేనట్టివాడు|మునుకొనిస
జ్జనగణములు| దినదినమీరాముగుణములనురక్షింపొగడుచుందురు |
ఘనుడ ప్రమత్తుడుదుర్వచసములాడడలసుడుకాడు||పట్టా||౨|| వేద
తాస్త్రాథక్నిపుణుడు| శ్రీరామామూర్తిక | సాదరవిసయసహితు
డు | మోదామొందుదు మితనిమోముగల్గొనిశత్రుసూదనుడౌరా
మునిమాడకనిల్వలేము||పట్టా||౩||ధరణిబహుకాలమేలితి| వతిభోగ
ములకరమారుదుగనొందితి|వరయగపెద్దవాడవైతి||౪||కసురంగ
పురవాసుడైనరఘువరునివైభవమొప్ప || పట్టాభద్రుని జేయు
మీ || ౪ ||

వ||నరేంద్రాసీపుత్రుండగు రామచంద్రుండు సత్పురుషుండును
సత్యధర్మపరాయణుండును పురుషసారజ్ఞుండును వృద్ధజనులసేవిం
చువాడును స్త్రీతపూర్వాభిభాషుండును ప్రసన్నముఖకమలుండును
విరుద్ధకథలయందు రుచిలేనివాడును ధర్మభక్తకాను శత్రువులునె

శ్రీమద్రామాయణమును గజతురంగాద్యారోహణ నివృణండును అమోఘ శ్రోధహావకంబులు గలవాడును కోదండవిద్యా వికారకుండును దుజ్జానదూరుండును కందవక కోటి సుందరా కారుండును జగన్మోహనుండును దీనరక్షా పరుండును కులోచిత మతి యును గుప్త మంత్రంబు గలవాడును మహా పురుష లక్షణ లక్ష్మీ తుండును సుకుమారుండును సుభోచితుండును సీతాపల్లవండును నగు శ్రీరాముడగు మీయభీష్ట ప్రకారంబున యెల్లవారలకు మానసోత్సవంబుగా పట్టంబుగట్టి రక్షింపుమని యనేకవిధంబుల వేడినప్రజలపల్కులు విని పరమానంద కందళిత హృదయారవిండుండై మీరుకోరినవిధంబు వంగావించునని పలికియనంతరంబున॥

గీ॥ సభకు రామునిరప్పించిన మృతమున | గరిమెతోడుతకొగిటగది యజేచి | శిరముమూకొని నాముద్దుచిన్ని తండ్రి సేకుపట్టంబుగ బైదనిక్కముగనూ॥

వ॥ కావుననీవు సీతాసమేతుండవై విధ్యుక్త ప్రకారంబున నియతిపహించి యుండుమని పలికిన రఘువరుండు నిజాల యంబునకుం జని॥

* క॥ భూతలమేలెడుసంతోషాతిశయంబునను రామ చంద్రుడువేల్కిం | సీతా కాంతను గూడుక భ్యాతిగనుప వాసనిష్ఠ గావించె తనక॥

వ॥ అంతదశరథానుమతంబున సునుంతాదులు పురంబధికశృంగారంబు గావించెనియ మించిరి వసిష్ఠ ప్రముఖులు శ్రీరామపట్టాభిషేకమంగళ ద్రవ్యంబులు సమకూచి నిద్ధంబునచి రట్టియెడవు రంబునం గలసకల జనం బులుశృంగారంబులు గావించు కొని రామాభిషేక మహోత్సవంబు కన్నులారంజూచు తమకంబునం గాచి యుండిరి సకల మంగళ వాద్యంబులు మ్రోయు చుండే నా సమయంబునకై కేయిపరిచారికయగుమందరయనునదికై కపాలికింబోయియిట్లనియె॥

బిలహారిరాగములటతాళము.

ఓ ధొంతమూ ధురాలపెన్వోకై కనీవెంతవెర్రిదానవే | చింతయేమి

యమతేకశయనించియున్నావు। కాంతసికాంతునికపటమెరుంగావు॥
 యం॥ పరమమంగళముగనూ॥ రామునకునీభతకాపెంపలరానూ॥
 కరుణచేపట్టముగట్టంగబూనెనీ॥ మురిపెనుణంగేటిమోసమెరుం
 గావూ॥ యం॥ ౧॥ మనకుదుదేశగల్గెనె॥ నీసవతికిమన్ననలికగల్గెనె॥
 పనితనీవిటువంటివచ్చుకీడెరుగకఘనమతినున్నావు కడుజేలవగుచు
 ను॥ యం॥ ౨॥ రామునిహితజనులూ॥ సంతోషింపభామభరతహితు
 లూ॥ వేమరుచింతింపవిభుడుశ్రీకరరంగ॥ ధామునిపట్టాభిరాముచే
 శేడెరుగ॥ వెంతమూఢురాలవె॥ ౩॥

ద్వీపద॥ అనియిట్లుమందరయనునదిదుఃఖవననిధిజేలుచువచ్చి తే
 లువగను॥ శ్రీరామపట్టాభిషేకసద్వాతక॥ తోరంబుగావినితొయ్య
 లితేచి॥ మురియుచుసంతోషమునజెందిదయను॥ వరరత్నలలితసువ
 నకాభూషణము॥ కరమొప్పుదానికక్కరబూనియెసగి॥ వావిరిచెవు
 లకు॥ రసుధరీతి॥ పావనంబగురామభద్రపట్టాభి॥ షేకవాక్యంబునీ
 చేవింటిగదవె॥ నీకంటెహితురాలినేగాననన్న॥ తడయకదుఃఖించు
 దానినిజూచి॥ కడుచోద్యమందియాకై కయిట్లనియె॥

సురటరాగము-అటతాళము.

యాలాదుఖించదవె॥ వోమంధర॥ యాలతపించదవె॥ కాలము
 గాదిదికడుచింతబొందగ॥ మేలై సయీశుభవేళతత్తరపడి॥ యా॥ నిర్మ
 పమధర్మజ్ఞుడు॥ శ్రీకరకృపాకరుడు॥ సత్యసంధుడు॥ గురుభక్తిరతుడ
 న్యతరుణివిముఖుడతకపరిపాలకుడు॥ రాముడరయకీడొనరింప॥ వే
 లదుఖింభరతునికెక్కువగా॥ శ్రీరామునిభావించుమక్కువగా॥ వ
 రరంగధాముడివ్వసుధకుపతియైన॥ గరితరోమనకేమికొరవగలుగ
 నేర॥ జేలదుఖించేవె॥ వోమంధరాయాలా॥

క॥ అనియిట్లుకైకబలికినవినిమంధరఘోరదుఃఖవిహ్వలయగు
 చుం॥ వనితరొభరతునినినునను॥ ఘనయక్తినిగాచి కొమ్ముకమలద
 కాక్షి॥

నీ॥ రాముడివ్వసుధకురాజైనకౌసల్యవిభవనుఖండమైచెలయు
 చుండు॥ నీసుతుండేవేళదాసుడైవతికంచునీసొంపుతెంపెల్లమాసి
 యుండు॥ ననియిట్లుయెత్తిచెప్పి సవివియాకై కయిందుకునడుపాయ
 మేమియనిన॥ గరిమనీపతిరెండువరములివ్వడెత్తియోవరంబులకీ

వృణాపటాని। రామువడు నాలుగేడులరణ్యమునను। నుంకనొక్కటి
 టిభరతునికంచితముగ । పట్టమమరంగగట్టుటపరగనొకటి। యిన్ని
 ధంబున కాంక్షింపుమిందువదన॥

గీ॥ యిట్లుమంధరబలుకంగ నెలమిమెచ్చి। లేనియల్క వహించి
 యాలేమయొక్క- మందిరములోన బవళించెమహితభూషణాద్య
 లంకరణములేకననభుచరిత॥

వ॥ ఆనమయంబున॥

క॥ ఆకై కకడకుదశరథః పూకాంతుడు చేరవచ్చి పొలిసిగనియా।
 రాకేందువదనమీదను। శ్రీకరకరుణావృతంబుజిలుకుచు బలికెక॥

కళ్యాణరాగము- ఆదితాళము.

ప్రా॥ గనాయకీసీవీనేలను బవళించితివేమె। మానితరత్నవిభూషణ
 వితతులు। మానిమదినిబూనినకోపంబున॥ ప్రా॥ ౧॥ కనుగొనలనుక
 నుగొనవేనాయడకపటమునుపనేలా । వనజగంధి రొనిన్నెవరై న
 నుమనసు నొవ్వగినిశిపలికినారటె॥ ప్రా॥ ౨॥ గరితరొనిమదిగలకో
 రికెనాకెరుగదెలువగదవె। గరిషునునీవేమడిగిననొసగెద । తరుణి
 రంగవతిచరణములానగ॥ ప్రా॥ ౩॥

చ॥ అనవినికై కలేచిపతిసట్టెగనుంగొనిమున్నొసంగవే। యనభు
 వరేద్యయంబధికహాషమెలర్పగ నావరంబులింపుననిపుడిమ్మటన్న
 వినిభూవరుడిచ్చితిన్ననాధుతో। ననియెపయోజగంధిహృదయాబ్జ
 మునందురితేచ్చమీరగనూ॥

క॥ పమనాలుగువత్సరములు। నదమలమునివృత్తిరామచంద్రుండ
 దవిం । వదలకవర్తింపగసాం । పాదవగధరభరతుడేలభూవరయి
 మ్మా॥

వ॥ అనియిన్నిధంబునం గేకయరాజు పుత్రిబలికినం జెవులకు పి
 డుగుల-చందంబై తోచిన మూఢిల్లక్రస్తురం దెలసి కైకమొగం
 బుగనుంగొనియిట్లనియె॥

అసారివేరాగము-ఆటతాళము.

యేమనికోరితివె। యీకోకెనీ। కెవ్వరుబొధించిరె। యీదుశ్చిం
 త। నెవ్వరుబొధించిరే॥ రామూనిజగదభిరామునిదనుజనిరామునిసూ

గుణాభిరామనడవికంప॥యేమని॥ నినురాజపుత్రి వని । నెమ్మదిగఁ
మ్ముకునినేవరించితిని॥ వనితనీవిటువంటిఘనకాలసపకమవని । నేన్న
రుంగనై తినిగదె పాపిష్టి॥౧॥ మునిజనవందితుడూ॥ సకలజగత్తో హ
ననుండరుడు । ఘనుడురాముడుభరతునికంటెనీసేవమనమునగోరి
చేసునుగదెదుశ్శీలా॥యే॥౨॥ యేమి తప్పినరించెను॥ నాచక్కని
స్వామి నడవినుంచనూ । యేమైనయొసగదగానిశ్రీకరరంగధాము
డాశ్రీరఘురాముబాయగజాల॥యే॥౩॥

ద్వీపద॥ కటకటానీకింతకాతిస్యచిత్త॥ మెటువలెసమకూచె॥నిల
నువిధాత॥గరిమెకేకయరాజగభాభృలోన॥గరళతుల్యంబుగాగల్గి
తివేమెనీకెంతమనసాయనీరజగంధి॥కాకున్ధునడవికికడువేట్కుబం
ప । నిందీవరశ్యాముడినకులేశుండు । కందప నుండరా కారుడా
ధ్యుండు॥ఘనసత్వసంధుండుకరుడాకరుండు॥జననుతుండగురామ
చంద్రుండునీకు॥ తనయుండుగాడతెరళాక్షిఘోర॥ వనసీమదో
లెటివాంధజాలించు॥వెలదిరొయిటువంటివిపరితకాంక్ష॥ వలవదు
కోరికవరకీరవాణి॥తరుణినిచరణమూతలదాల్తురామ॥ భరతులస
మముగాపాలింపుమన్న॥ కనుదోయికింపుగాకడుబ్రకాశింప॥కనలి
యిట్లనియెన్నాకైకభూపతికి॥

మారువరాగము.అటతాళము.

ప్రాణవల్లభనిన్నుసత్యసంధుడవనిభావించుటదిదోసమా॥పూ
నియాకౌసల్యబోధకులోబడి॥ మానవేశ్వరధర్మమహీమదప్పటజే
సి॥ ప్రా॥ మచ్చికతోడమున్నిచ్చినవరములుచెచ్చరదప్పదురా॥హె
చ్చెనకులధర్మమెల్లద్రుంచగమంచి॥ముచ్చటాయనొనీకుముదిమివ
ధిలుచుండ॥౧॥ వెరువకనేనింకవిషపానమునజత్తుసరవరనీవంత
టా॥ భరతునివడిజంపిధరణిరామునికిచ్చిగరితకౌసల్యతోగరిమెగూ
డుదువులె॥ప్రా॥౨॥ గురుతుగనిత్వైక్యకుటులమునజనియించునరా
ధులెవరైననూ॥ విరివిగానాడినవాక్యముదప్పిరె॥ వరరంగనాథుడి
సరణికిమెచ్చునె॥౩॥ ప్రాణవల్లభనిన్నుసత్యసంధుడవని భావించు
టదిదోసము॥

గీ॥ ఇట్లు కైక బలుకనిలను మూఁఖిలి మిన్ను పై నబడిన యట్లు పా
థికవుండు । కన్నగవనుబావృకణములు రాలంగ । దీనుడగుచునుండి
మానవెంద్రా॥

వ॥ అంతట నరుణోదయ సమీపం బయ్యె నాసమయంబున రా
మ మందిరంబున సీతా సమేతుండగు రాఘవుండు మంగళ తూర్వ
ప్రముఖ ధ్వనులవలన మేల్కొంచి పట్టాభిషేక మహూర్తవ కా
తూహలంబునా॥

శ్రీరాగము-ఆదితాళము.

యంతో మోదమున వెలసిరి । సీతారాఘవులెంతో వెక్కిరి వెలసి
రి । వంతముతోడ రాజ్యభారము దాల్చుమని సంతోషమున భుజిల
ములనున్నాతులై ॥౧॥ చెలువమైన బంగారు వలువలు గట్టిమేన తళు
కురత్నంపు సొమ్ములెలమితోడుత బెట్టి ॥౨॥ సురభిచందనకస్తూరివర
మల్లికాహారాదులిరువొందబూని శ్రీశ్రీ కరరంగధామలనగ ॥౩॥
యంతో మోదమున వెలసిరి॥

వ॥ అంతవసిష్ఠుండు పట్టాభిషేక మంటవంబునకు సమస్తముని గ
ణంబులతోడ నరుడెంచి నానాదేశాధీశులగు రాజేంద్రులను మం
త్రిశ్రేష్ఠులను యరుంధతి మొదలగు నారీజనంబులనుం బిలుపించి
సకలనదనదీ సముద్రజల సంపూనంబులగు హేమ కుంభంబులు
ను ధనధాన్య రత్నభూషణ చందన కపూరమృగమద నానావి
ధభూషణపల్లవప్రముఖంబులును రథగజతురగ కన్యకాధేనువృషభ
సహస్ర్రంబులునుం దెప్పించి మంగళవార్త నృత్యగీతాది సకలవై
భవంబు లొన గూచిక సుమంతుం బిలిచి దశరథుం దొట్కొనిర
మ్మనిపించిననతండు తీవ్రంబునం జని కైకమందిర ద్వారంబున ని
లువంబడి దశరథేశ్వరు సుద్దేశించి మహాత్మా పట్టాభిషేకంబునకు
సుముహూర్తంబు డగ్గరియన్నయది వసిష్ఠుండు బులైచిన వ్రాడ
ననివలికిన వినికై కయిల్లనియె॥

క॥ శ్రీరామచంద్రునిచటికి । నారూఢింబోడితెమ్ము యారాముని
శృంగారవిభవమ్ముచూడగ । నీరాజేంద్రుండు గోరె నేనుము వే
గనూ॥

గీ॥ అనుచుకై కబలక నానుమరుతుడంత రామపాలికగిరయము
తోడ విన్నవంబు సేయవినిరామచంద్రుండు తలఁచిత్తముననుతం
క్రిబాడ॥

క॥ తేరక్కిరామచంద్రుడు వారణధహయభటాదివగఁబు
లతో చారుతరవైభవంబున చేరంజనైక కగ్నహముశ్రితలత్తు
లుడై॥

వ॥ ఇవిధంబున రామచంద్రుండు గేయరాజనందన గృహం
బు కడకుంజని రథంబుదిగి లోపలికిం బోయి విషాదంబున కన్నీరు
నంచుచున్న తండ్రింజూచిభయపడికై కేయికి వందనంబుగావించి
తల్లి మాతండ్రియగు దశరథుండత్యంత విషాదంబున వివనకాము
ఖుండై యున్నవాడు యేనజ్ఞానవశంబుననపచారంబులెవ్వయు శే
యంగదా యనియడిగినంత కేయియిట్లనియె॥

ద్వి॥ వినవోయి శ్రీరామవిశదంబుగాను మునునాకుమీతండ్రిము
దమురెట్టింపవరయుగంబొసగెనావరములీవేళ కరమొప్పనివ్వున
గానిత్తునన్ననినుపదు నాల్గేడునియతితోఁగూర । వనవాసమొనరింప
వరమతినొకటిభరతునకింపుగావట్టంబుగట్టగరిమెనొక్కటివేడఁ
నవిషాదముననీకప్రియముబల్కనేరకనిట్లు ధూతాంతుడున్నాడు
పాలుపొందనీపుజనకునిసత్యంబుచక్కగానెరపు తనయందవైతే
నితగసేయుమనుచు బలుకంగవినిరామభద్రుండుభక్తి వెలయంగ
నంతటవెలదికిట్లనియె॥

శైరవిరాగము - ఆదితాళము:

జననిరోసీయాజ్ఞ దప్ప నెవో॥ యవ్వువినవె జననిరో జనకునిసత్య
వ్రతునిసేయనిసుతుడేల నీవరణములాననవ్వువన్నవనభూమి । కే
గుదు నింక వరములుయాచింపవలెనా । యీకార్యమీవుగరిమెసేల
వివ్వకేయనా భరతుడుతమ్ముడతండుగరిమెతోరాజ్యమేలగనరమ
రలేమున్నవన్న పరమసంతోషమెకాదా ॥ జన ॥ జనయిత్రినీకరుణ
బోలనను మునికోటిపదవందనములునాకబ్బునింకనూ ॥ మునివేషమ
మరదాల్చివనవాసమొనతుకానర్హ మునులునన్నురంగధాముడను
కుప్రస్తుతింపుచుండ ॥ జననిరోసీయా ॥

క॥ అనియిట్లు బలికివీటాకొని ఘనమతి శ్రీ రాఘవుండు కడువడిబని
కుంక॥ తనతల్లి యింటికయ్యెడ॥ మునుకొనిలత్తుటకుడుదీనముఖుడై
గొలువక॥

స॥ అంతటనంతఃపుర ప్రేజనంబుల యాతానందరంబులు ఘోరం
బుగా మ్రోయుచుండె నా సమయంబున శ్రీ రామ చంద్రులకు ల
త్తుణ సమేతుండై కాసల్యపాలికిబోయి పట్టాభిషేకంబునిర్వహిం
బుగా నేవకడుటకై గ్రహశాంతులును హోమం బులును దేవ పూ
జలుగావింపుచు పరమానందంబునవతింపుచున్నతల్లి కివందనం
బుగావించియిట్లునియె॥

మధ్యమావతి రాగము-అదితాళము.

యేమియరుంగనిదాన వేతల్లి॥ యేమని వివరింతు నేమతి జెల్లి॥ యే
మోమోదముతోమించుచునా॥ క్షేమము జూడగ వేమరుగోరెద
వేమి॥ గొనకొని కై కవరంబునకేను॥ వినుతిగలుగుమని పేషముతో
ను॥ వనమునపదునాలుగువత్సరములు॥ ఘనమతి నేవనియింపగగలిగె
ను॥ ౧॥ మరియొకవరమునకరుదారగను॥ భరతుడుధుడేతలమేల
ను॥ గరిమనిట్లుచేకూడెనుపొయెద॥ వరరంగపురీశ్వరుడనిపొడగ
యేమియరుగని॥

స॥ అనియివ్విధంబునంబలికిన॥

గీ॥ మొదలుగొట్టదెగినకదళికాభూజంబు॥ తెరగుదోపభరణివా
రగిమూఢక॥ జెంది తెలిసిలేచిశ్రీరమ్యమగురాము॥ మోముజూచిశో
కమునముణింగి॥

శోకవిరాళి రాగము-అటతాళము.

యెక్కడివనవానగమనమువచ్చెనుచక్కనినాతండ్రి॥ నిక్కమొ
కల్ల యోనిజమనినన్ను॥ పక్కజముగకల్లలాడనేతుకవెతండ్రి॥ యె
క్క॥ ౧॥ ఘనమగుయభిషేచనవిఘ్నములునీకుగలుగకుండునట్లుగా॥
పనిబడినేజేయుబహుహోమశాంతులు॥ నినుబ్రోవలేపాయగాశ్రీ
రామా॥ ౨॥ నామోహనపుపట్టినాపెన్నిధానమనాముద్గరఘనంద
నా॥ యేమని జెప్పదునీమోహశోకఘ్ననేమనిజీవించునీమోముజూడ

శ్లో॥ యిరువందసంతతిలేనిదుఃఖమునన్నింతతాపముసేయదూ॥
వరరంగధామనీవెనువెంటవచ్చెద॥నరమరచేసినధరణిచీవింపనూ॥
యొక్కడివనవాసగమనమువచ్చెనూ॥

సీ॥ అంతట లక్ష్మణుండాయెప్పువిన రామచంద్రుగన్గొనినుప్ర
శాంతుమాట్కి॥ నడవికినేగంగనొడబడివచ్చితివన్ననీవిదియొప్పన
హామగునె॥ చెలగినిన్నభిషిక్తుచేసెదననితంద్రీ మదనాతురమున
నమ్మటదప్పె॥ జనకుండుఘనమాగమనురక్తిచెప్పిననొప్పంగద
గుదీనియొప్పదగునె॥ యేనయోధ్యనునిజానగానొనత్తు॥ సెలవుకరు
ణింపుమనరఘు శ్రేష్ఠుడంత॥ జనకువచనంబుదప్పంగజనదునాకు॥ వన
ములవసింతుపదునాల్గువత్సరములూ॥

చ॥ అనియిటుబల్కుతల్లి విసిహారఘనందనరామచంద్రపా॥ వన
మునికోటివంద్యనతవత్సలదీనశరణ్యవద్దల్॥ చనభవచాపఖండన
ప్రసన్నముఖాజ్ఞకుమారనన్నబా॥ యనిదయప్రవవోయిశరణా
గతపోషణత్రుశోషణా॥

అసాపేరిరాగము- అటతాళము.

యెన్నోవోములునోచినిన్ననేగన్నదియివానవాసముకా॥ నిన్ను
జూడకయరనిమిషమోర్వగజాల॥ కన్నులజూడుముకరుణచక్కని
తంద్రీ॥ ౧॥ అకైకతనభతచేకొనిమన్నింపమాకంటెనెక్కువగా॥
శ్రీకరవైభవచింనైలగోరకనీకేలవనవాసనియతిగోరెనుపుత్ర॥
౨॥ అందరుసుఖమతిసుండగనీవేలజెందగొరెదువనమూ॥ యెందు
బోవలదునాయాజ్ఞగైకొనుమికకందపాశతవేషఘనరంగపుర
వాస॥ ౩॥ యెన్నోవోములునోచి నిన్నునేగన్నదియివానవాస
ముకా॥

ద్వి॥ వినుముశ్రీరఘురామవినవోయిపుత్ర॥ నినుబాసిప్రాణముల్
నిలువంగజాల॥ నిండుచందరుబోలనీమోముజూడ॥ కుండంగనే
తునేకుమతియైనట్టి॥ నవతియాకైకకుర్చుడియంగనేర॥ ప్రవిమల
మతినిన్నుబాయకవత్తు॥ ననియిట్లుబలుకంగనమ్మతోరాము॥ డనియె
నీవనవాసమతిలీలగడపి॥ వేగవచ్చెదతల్లివిడుపుముదుఃఖ॥ సాగరమ్మ
నహిందజనవలదింక॥ ననిహితోక్తులునీతినమరంగజెప్పి॥ జనయిత్రిక

య్యోదసాగిలి మ్రొక్కి - అమ్మనీకొమరుండనగునట్టి నన్ను సమ్మతిది
వించినదమలమతిని బంధుమనంగయాపద్య పత్రాక్షి పెంపునరక్ష
లుప్రీతితో బెట్టి వరయంత్రములుగట్టివరుసదీవించి గురుకురుణాబ్ధి
యైకొడుకుకిట్లనియె॥

మారువరాగము - ఆదితాళము.

పోయిరానాయన్ననీవుపోయిరావోయి బాయకయింద్రునకది
తి బల్కినపమంగళములెల్ల వేయువిధములనిన్నట్టి వివినవిధులరక్షిం
చుపో॥౧॥ గరిమతోడుతనమృతము గరుడుడు లేబోవువేళ గురుతు
గానవ్వినుత బలకు కుశలమని నేర్పరక్షించు॥౨॥ ధరణిలో బాలురనె
ల్ల తల్లులుదీవించిపల్కు - నిరుపమకళ్యాణములు నిన్ను జేంది ప్రో
చునింక॥౩॥ భీకరా రణ్యములజాగ రూకుడవైవెలసిరమ్ము శ్రీకరరం
గేశుడనుచు నాకవాసులెల్ల బాగడ॥౪॥ పోయిరా॥

వ॥ అనియివ్విధంబునదీవెనలాసంగిన॥

తి॥ ఆరఘరాముడంత తనయంబనువిట్రునిలక్ష్యణండు పెం
పారగభక్తిగాల్వ నిజభవ్యనివాసము కేగిసేతతో ధీరతసర్వముక
డెలిపిదీనతనొందకుపోయివచ్చెడం భూరివివేకమొప్పవనభూమికి
భీతకురంగలోచనా॥

వ॥ ఇట్లు బలికినం వినినై దేహీనితాంతదురంతశోక వ్యాకులిత
చిత్తయై నేత్రాబ్జంబులం వెడలుసాంజన బాష్పంబులవలన కనక
కుచకల శంబులునిండింపుచు రత్నకంకణాద్యలంకృతంబులగుకరా
బ్జంబుసాచి ప్రాణవల్లభుండగు శ్రీరామునిం కౌగిలించుకొని దే
వానిన్నుంగూడి వనంబునకు వచ్చెదనీ తోటి వియోగంబున కొల్లు
నని బలుకుచున్న ప్రాణవల్లభి ననునయ వాక్యంబుల నూర దీంపు
చున్లెనియె॥

అసావేరిరాగము - అటతాళము.

నీవెంతోసుకుమారివె కారడవూల నిలువలేవుమానవె॥ వోవల్లభి
వినవెవనవాసము భావింపజనులకుపరమాయాసము॥నీ॥౧॥ కరిసిం
హములుమించునె శాదూలములరుదుగవిహరించునె శరభభ
ల్లూకవానరఖడ్గభీకర గురుతరధ్వనులచేగుండెలవియుచుండు॥౨॥
నీచెం॥ ఫలమూలములుదినుచు తాతవ బాధలెల్ల నుబడుచు శిల

౪౦

అయోధ్యాకాండము.

లుకంటకములుగలదుగఁములునెక్కి | తలెరుబోడిరొడుఁఖతాప
ముబడతేవు || ౩ || నీవెం॥ ఘనతరసపఁములు | రాక్షసకొటిగావిండు
భ్రష్టనలు | వసములనమరురావలదు శ్రీరంగేశు | దననొప్పునావాక్య
మునకనుకూలింపు || ౪ || నీవెంతోసుకు ||

వ॥ అనియివ్విధంబునంబల్కిన ప్రాణవల్ల భునకు వై దేహియి
ట్లనియె ||

పున్నాగరాగము. అటతాళము.

నాధనిన్నెడబాయజాలనూ | రఘునాధనేత్తునీతోడను॥ సాధుపో
షణ నీచరణ సేవకురాల | బాధపెట్టకునన్ను బాసి య్రుక్కదవో
యి || ౧ || నినుబాసిపురినివసెంతునా | యీతనుసుఖంబులకిచ్చయింతు
నా | వసమునగానిపట్టణమునగానినిన్ననుసరించియుండుట దేదివ్యవి
భవము || ౨ || వసమృగభయములునన్నును | జెందవనఘనీవెనువెంటఱు
న్ననూ | ఘనరంగధామనిన్నెడబాయకుండిన | వసముగాదదిపట్టణ
ఘనభోలును || ౩ || నాధా ||

కందాళఁములు.

అనియిట్లు సీత బల్కిన | వినిరాఘవుడతివజూచివినవెనీవా | వసవా
స మెన్నడెరుగవు | ఘనమతిగీచటనుండు | కామినీనామాటవినవె
భామిని | మనమున నన్నుదలంపుచునల్లకనురక్తిపనులొసరగానీ
యచుకామిని ||

వ॥ ఇట్లు బలికెననినె ||

క || మునుసత్యవంతువెంటను | ఘనమతిసావిత్రి జగ్నకై వడినలు
నిం | వెనుకొనిచనుదమయంత్యాం | గనకై వడివెంటవత్తుకానకూ ||
నామీదనలుకఁబూనకు | మనసిజనుందరమన్ననబ్రోవుము | కనికర
మంచుముగమనమొసఁచెద || కానకూ ||

క॥ పిరికితనమేలరాఘవ | పురుషాకృతిదాచ్చినట్టిపొలతివటంచుకా |
గురుతెరుగకమజ్జనకుడు | పరిణయమొనరించెనీకుభక్తిని | ననునిల్చి
బోకుయుక్తిని | కరుణాకర శ్రీకరరంగేశ్వర | శరణంటినినీచరణాల్చి
ములకుభక్తిని || ౩ ||

క॥ ఇట్లు బలికుచున్నయిల్లాలిరకకు | రాముడనుమతించెత్తి

మధనర|నంత్రలోనతమ్ముడన్నపాదంబుల| కెరగి యిట్టులనియ్యెకో
కె=దెలియ||

శంకరాభరణము- అటతాళము.

అతిభక్తినిపాదద్వితయదాశ్శయసేయనడవికవచ్చెదరాఘవా |
హితమతితల్లలబ్రోచుచునిచటసమ్మతినుండగదవోయిలత్తుణా ||
౧|| సునతరచాణచాణాసనములుదాచ్చివెనువెంటవచ్చెదరాఘవా ||
వసమునవసేయించువలపేలయాభరతునిగూడి భువిసేలులత్తుణా ||
వలనొప్పనన్నరావలదనిలిపిన నిలువదీదేహమురాఘవా | జలజ
నాఘడరంగనిలయుడనాబుద్ధిపలుకులువినవోయిలత్తుణా || ౩ ||

సీ|| అన్నసీ వెనువెంటనరుడెంతునినుబాసనిమహమోర్వనటంచునె
మ్మిబలుక | వినిరాముడంతతమ్మునిరాకకనుకూలచిత్తుడై చెచ్చరసీ
తగూడి | ధనభూషణాదులుతగసుయజ్ఞాదులకనురక్తితోనిచ్చివిను
తివడసి | జానకీలక్ష్మణసహితుడై వేంచెనియ్యకై కమందిరంబవుడు
బొచ్చి | తానువచ్చినవారతయదశరధునకు | చెప్పివంపంగ వినిరా
జుచింతతోడ | సూతునయ్యెడగన్గొనిచోద్యమలర | వలెగొట్లనియత
నితోపాథిక భంజనా ||

ద్వి|| సలలితంబగురామచంద్రునిమోము | వెలయనేనొక్కండవి
క్షింపజాల | నావెలంపులనెల్ల నయమారనిటకు | వెవేగబిలుచుకవెలు
వదీరమ్ము | పొమ్మనిబలుకంగపోయిదోడైర | కొమ్మలంగరువచ్చిగూ
డిరంతటను | జనకజాలత్తుణసహితుడైనట్టితనతనూజ శ్రేష్ఠధర్మజ్ఞ
ననఘు | శ్రీరాఘవేంద్రునిసీతాహృదీశు | కూరిమి బిలుపించిగొన
కొనిరాము | మోముగన్గొనిచాలమూఢముణింగి | హామోహనా
కారహాదయాసాంద్ర | హారామహారామహారామయనును | నీరితి
దుఃఖించెనెలమియాన్యపతి ||

శోకవిరాశిరాగము- అటతాళము.

నారీణులుదుఃఖమొందిరి | సారెసారెకుమూఢకలనెందిరి | వా
రకతమకుహృద్వల్లభుడగురణధీరుడొదశరధభూరమణునిగూడి ||
నా || శ్రీరామచంద్రునిచేరికొగిలించి | హారామహారామహారామ
యనుచును || ౧ || కరమొప్పకన్నుదామరలకాటుకనీరు గురుతుగతమ

కుంభకుంభములటునిండ॥౨॥ విరివిగయా రాఘవేంద్రునిదెక్కిళ్లుక
రముప్పదువ్వుచుకానకేగకుమని॥౩॥ వరరంగధామనీవారముమే
మెల్ల నిరతమునినుబాయనేరలేమనుచును॥౪॥ నారీమణులు॥

వ॥ ఆసమయంబున॥

క॥ తనపుత్రుజూచిదశరథుడనియెక వనగమనమేలనాత్మజనీకుం
ఘనమతిరాజ్యము సేయుము । మునిగణములుబంధుజనులు మోడం
బందక॥

శుద్ధకాంబోధిరాగము-ఆటతాళము.

నీమోముజూడకనిమిషమోర్వలేనురామచంద్రా॥ నిండుప్రేమ
తొనిలిచినీమోముజూవుచునుండురామచంద్రా॥ కనికరమిసుమంత
కలుగదాయనీకురామచంద్రా॥ నీవువనమూలనుండయీ ఘనభో
గమెవరికిరామచంద్రా॥౧॥ ననుగన్నచక్కనినామద్దుతంద్రివి ।
రామచంద్రా॥ నిన్నుగౌనకొసల్యకేమనిదుఃఖముడపెదొ । రామ
చంద్రా॥౨॥ హారామహారామహాగుణస్థోమశ్రీరామచంద్రా॥
రంగధామనిశాటవిరామనన్నేలుమురామచంద్రా॥౩॥ నీమో॥

వ॥ అనియివ్వినంబున దుఃఖించుతంద్రినూరాచికైకేయి దె
ప్పించిన సారచీరలు సీతాలక్ష్మణ సమేతుండై ధరియించె నాసమ
యంబున శోకవిహ్వలడచుగు దశరథుండు తనకోడలికికనకరత్న
భూషణ దివ్యాంబరంబులు దెప్పించి యొసంగనంతశ్రీరామచం
ద్రుండు సీతాలక్ష్మణ సమేతుండై దశరథకొసల్యానుమిత్రైక
కేయి ప్రముఖులకునువసేష్ఠునకుం ప్రదక్షిణ సమస్కారంబు లూన
చిక వెడలు సమయం బున లక్ష్మణుండు తనతల్లి యగు సుమిత్రం
గనుంగొనిపోయివచ్చెదననివిన్నవించినకేమారుంగొగలించుకొని
శిరంబాఘ్రాణంబుగావించియిట్లనియె॥

యరుకులకాంబోధిరాగము.

పోయిరావోయితంద్రిపోయిరా॥ భక్తిబాయక నేవేళ రామభ
ద్రుసేవసేయుచు॥ పోయిరా॥ తనుసుఖములకిచ్చయించకూ । ఘోర
వనమూలధనువు నెక్కుడించకు । చాలమనసూశ్రీరామపాదవనజ
ములందెయించి॥ పోయి॥ రామూనిదశరథుగా నెంచుమి । సీతాభా

మనునన్నుగాదలంచుమీ! నీవు కామించివనమయోధ్యై డవిడెట్లు |
లక్ష్మణ || ౨ || పోయి || ఫలమూలములు దెచ్చి పెట్టుమీ! రాక్షసాడనొన
నకళాలలుగట్టుమీ || యిరువు రలసిని ద్రించు వేళ నెలమికాపాడుము
నుచు || పోయి || ౩ || నాయన్ననీకుబుద్ధి జెప్పితి | కోరి | నీయన్న వెంటబూ
వనొప్పితి | రంగ నాయకుడై నసీతానాయకు ననుసరించి || పోయి
రా || ౪ ||

వా ఇబ్బధంబునం సుమి త్రాడేవి తనకొడుకునకుం బుద్ధివాక్యం
బులు జెప్పిపంపిన యనంతరంబున శ్రీరఘు వరుండు సీతా లక్ష్మణ
సమేతుండై సుమంతుండు దెచ్చినరధంబునం గూచుండి వనవాన
గమనోస్తుఘండై వెడలి రాజమాగంబునంబునదెంచు సమయం
బునా ||

యరుకుల కాంబోధిరాగము లేగుష్టి ఆరితాళము.

యెంతాదిక్కు లేదాయ నెయి పట్టణమునా | యింతిరొయేమమ్మ
కై కయంతదలచి తేనంతాయ || యెం || పట్టాభిషేకమటంచువట్టియా
శాబెట్టిరాజు | పట్టిరిప్పించిపురమట్టెవెళ్ల గొట్టినాడు || యెం || ౧ || రా
మునికళ్యాణగుణస్థోముః సుందరమేఘ | శ్యామునియడవికంపిరేమ
మ్మయ్యా ద్రోహబుద్ధి || యెం || ౨ || మందయానరొమందరయందుండి
వచ్చునా | దీనిక్రింద ద్రోచించిపిన గానిందీరదోయమ్మదోన || మెం
తదిక్కు || ౩ || శ్రీకరరంగేశుడై నశ్రీరామచంద్రునకిట్లు | ఆకై కకీడు
గావించితాకడ కేమెత్తుకపోనో || ౪ || యెంతదిక్కు లేదాయనో ||

తోడిరాగము. ఆరితాళము.

రారెపోదాము ప్రేమమీరనూ | మనరామభూవు త్రికలతోడనూ
వోరామలారమనశ్రీరాముడడవికేగ | నేరీతితాళగలమీరాఘవేం
ద్రునిచాసి || రారె || సౌమ్మలింకేలధరియించనూ | సౌఖ్యమ్మలింకేల
ననుభవించను | అమ్మచల్ల శ్రీరాముడడవికిపోనాయగ | దన్యమెత్తని
చరణమ్మలసీతతోడ || ౧ || అడుగొచూడారెరామచంద్రుడు | తమ్ము
డుసీతగొల్వగుణసాంద్రుడు | యడవికేగుచున్నాడు | పడతుకలార
యింక | తడవేలనమ్మగంగ ధాముసికి మ్రొక్కుచు || ౨ ||

శా || ఈరీతింపుర కామినీమణులునన్యేందీవరశ్యాముశ్యం | గారా

కుచకుంభములక్రిందనే శ్రువిలసత్సల్యాణచారిత్రుఁడనీతా రమ్యానన బద్ధుఁడగు
రమొప్పదువునఁజూతారణ్యయాత్రోన్ముఖుఁడనీ రాముంభవదూరునిం
మెల్ల నిగుమహాచింతంబు లాపింపగనూ॥

వ॥ ఆనమయంబునా॥

సీ॥ దశరథేంద్రుండునుతల్లులుతనవెంటననతిదూరంబుతాళరు
గుదేర । పురజనావళులెల్ల కరమొప్పగుమిగూడి హారామహారామ
యనుచుగదియ । జనకజాలత్సణసహితంబుగాసూర్యసన్నిభంబ
గురధస్థనివెలసి । దీనజనంబులదెసజూచినిలునిలుండికపోయివచ్చె
దనింపుతోడ । ననివచించుచుయాసుమంతునిరథంబు । శ్రీఘ్నముగ హో
వనిమ్మనిశీవనిరించి । సన్నతుండగు శ్రీరామచంద్రుడవుడు । వనని
వాసంబునకు నేగెననుచుచరితా॥

వ॥ అంతదశరథుండుకౌసల్యాచులంగూడిచనుదెంచుచురాము
నింగదియడగ్గరనేరకకన్నీరునించుచుహస్తంబై నియిట్లునియె॥

నాదనామక్రియరాగము. ఆచితాళము.

నిలువవోయి । బంగారుతండ్రి॥ శ్రీరామరామా నిలువవోయి॥
చెలువమమరుసినగు మొగమునుగనవలపగుచున్నదిజలదశ్యాచు॥ ని
లు॥ ఘటకపేలా । శ్రీరామనాతోనలుకలేలా । నిలువకనీవిటువనమున
కరిగిన । నిలుచునెనాతనువిలపైపుత్రా॥ ౨॥ చింతచాపుఁగీముఖమికర
వ్యంతజూపు । సంతతమునురంగస్థనివెలసినచింతకల్పకశ్రీరఘరా
మా॥ నిలువవోయి॥ ౩॥

వ॥ యివ్వీధంబునంబలుకుచునధికదుఃఖావేశంబున ధరణిపైబడి
మూఢిఁబడి లేచిశ్రీరామచంద్రుండు జనినమాగంబునం దృష్టి
నిలిపి రధపరాగంబుగాంచుచు కైశీయిని నిందిం పుచు మరలంజ
ని కౌసల్యా గృహంబునంజేరి శయ్యపైశరీరంబుపై చికౌసల్యంగ
నుంగొనియిట్లునియె॥

పున్నాగరాగము. ఆటతాళము.

యేమిదోచదేమిసేతునె । వినవెకౌసల్యా । యేమిదోచదేమిసేతు
నే । యేమిదోచదేమిసేతుకోమలసుందరమేఘాశ్యాముడై వెలుగొం
డు శ్రీరఘరాముడిపుడెందున్నవాడో । యే॥ యింతకంతదూరమే

గునో శ్రీరామరత్నమింత కెంతదూరమేగునో॥ యేయడవిచెట్ల |
చెంతలవతికంపజూచునో॥ యింతిరొజానకిముఖమెంతవాడెనోన
దిజూచికాంతుడౌ శ్రీరామచెన్రు డెంతచింతజెందెనో॥ నాకేమి
దోచదేమిసే॥౧॥ కైకవరమెంతజేసెనే॥ నాపట్టికరుణలేకనన్నువీ
కబాసెనే॥ ఆకలిదప్పలకెంతవ్యాకులమొందుదురో నాయవివేకమె
ల్లదలంచితక్కుణుడేకరణిదూరుచునుండునో॥యే॥౨॥ కన్నులనేరీ
లిగాంతుము॥ రామునిజేరియన్నటికికాగలింతునె॥ సన్నతాంగిరం
గపురస్వామియైవెలసినసన్నగన్నపెన్నిధానమైనచిన్నిరఘువశే
శ్యుచాసి॥యేమిదోచదేమిసేతునే॥

వ॥ యితైరంగున దశరథుండధిక శోకాయత్తచిత్తుండై యుండె
పురజనంబులు రఘువరుతోడంబని తమసాతీరంబున వంచితలైమ
రలిపురంబుప్రవేశించి రంతరాఘవేన్రుగడుగంగాతీరంబునశృం
గిబేరి పురసమీపంబున నున్నయొక్క హింగుదివృక్షంబు చెంతజే
రి వసియించియున్న సనుయంబున నిషాధాధిపతియగు గుహుండు
శృంగిబేరి పురంబు వెడలివచ్చిసీతాలక్ష్మణసమీతుండగు శ్రీరఘువ
శేశ్యునిచరణకమలంబులకు మ్రొక్కియిట్లనియె॥

సారాష్ట్రరాగము. ఆదితాళము.

మునివేషములుబూననేల॥ ఘోరవనమాగ్గములనురానేల॥ జన
కనందనతోడననుజునిగూడుక॥ జనుడెంచుటదియేమిజనవర్గదెలు
పుమూ॥౧॥ నారచీరలుగట్టనేలా॥ భూనాయకత్వముమాననేల॥ కో
రిమి కెవ్వరికుత్సితమొనరించినారు డెల్పము॥ రఘువీరదృఢచేదవా
రి॥ము॥౨॥ దాసుడనై తినిసికు॥ రంగధామయభయమిమ్మునాకు॥ భూ
సురసముదయపోషణపట్టణవాససౌఖ్యంబులువజ్జించిచయ్యన॥
౩॥మునివేషములుబూననేల॥

గీ॥ ఇట్లుగుహుడుబల్కెనినకులొత్తముడైన॥ రాముడతనిజూచి
ప్రేమదనర॥ కైకవరమువలనకానకువిచ్చేయు॥ కథనెరుంగడెలిపె
కరుణతోడా॥

వ॥ అంతటగంగాతీరంబున రఘునందన ప్రముఖులారాత్రివసియిం
చిపిమరునాడు రామచంద్రుండు సుమంతుంగని నీవయోగ్యమర

ధంబుగొనిపోమ్మనిననతండుబాష్పపూరితనేత్రుడై యిట్లనియె॥

యరుకుల కాంబోధిరాగము- జంపె తాళము.

రామ నేనీశూన్యరథముతోడ నయోధ్య కేమనుచుబో దుసీతామ
హోనాధా ॥౧॥ యీమహారథమునందీవులేమికిజనఁగి న్నోవములునను
స్రేష్ఠమానితిష్ఠిదురు॥౨॥ చరణసేవకుడనై వెనువెంటనరుడెంతుఁ
కరుణ ప్రోమనన్నఘనసత్యభాషా॥౩॥ గరిమతో మతరంగపురని
వాసుడవైనఁ జరరాఘవేంద్రసుందరదివ్యవేషా॥౪॥ రామనేనీశూ
న్యరథముతోడ నయోధ్య కేమనుచు ॥

ద్వి॥ అనియిట్లు బలుకంగనదివినిరాముడునునయనాక్యంబులతనికే
ఁజెప్పి బనువంగనతడే గబహుదీనుడగుచునినకులో స్తముడంతనిం
పుతోడుతనుతనససలూదరుతో దతగజదత్ బూని ఘనమతిగుహల
దుచక్కగనాడగపపఁ తానుసుతమ్ముండుసగుణిసీతయునుఁ పూని
భాగీరథిపూటపొందరాటిగ మానసలవిచ్చి కొనుకొప్పగంత
సహజుండు తానునుసరియనునదిఁచి ఘనభరద్వాజుని గాంచిసేవి
చివినయంబునుమనివీట్కొనితల్ల నీరంబునుట్టిచిర్రుకూటం
బు న్నికగ మతిమొప్పచేరెనంతటయా॥

నీ ॥ కడలి కాఖిజూరఘనగసాలలవంగనగతాదిబహుకృతవ
యముగ్గఁగ ననుచుకొకిలకీరకట్టరశారికానికరగర్వంబులనవ్వొల్లి
మందాకినీవర్త్యబృందగంధిలఁచారువంగమూరునముతో పొందుదన
లిఘన సోమపథామనంకలితనైవరతెగినదస్త్ర పూణఁమై మొన
సియున్న చిత్ర కూటమహారవ్యసీమవిధము నీతి కేవలడశోభను
చింతలేక చారుతరమగుయొకపక్షికాలలోన మనులమైత్రినివె
లసిరిముదముతోడా॥

వ॥ అంతసుమంతుండు రథంబుతోడ నయోధ్య పురంబునకేగికొ
శల్యాగృహంబుననున్న దశరథునిం దళికంచి రామవృత్తాంతంబు
ఁజెప్పి యూరడించిన యా నరేంద్రుడధిక దుఃఖా వేశంబున కౌస
ల్యాదులంజూచి పూర్వంబునతనకునంప్రాప్తంబైనశాపవృత్తాం
తంబుచెప్పి రామలక్ష్మణసీతరాములందలంచి హారామహారాషీ
తి వాక్యంబులుబలుకుచు దివంబునకుం జనియె నంత కౌసల్యాదులి

ధిక దుఃఖంబున విలపించిరా నమయంబున వసిష్ఠుండుడ శరధన్య
వతిదేహంబు తైలక్షిప్తంబుచేయించిసింహాసనంబునంగూచుకొం
డబెట్టి యనంతరంబున భరతశతృఘ్నులం దోట్కొనిరమ్మని నలు
పురమంత్రులంబనిచిన వారలతిత్వరిత గతికేకయ రాజు పురంబున
కుంజని యంతకుమున్నుడ సృష్ట వృత్తాంతంబు తగిన జనులకు చె
ప్పచున్న భరతుంగాంచిమిమ్ముల వసిష్ఠుండు దోట్కొనిరమ్మనిబం
చినం జనుడెంచితిమనివక్త్రీస తక్షణంబు కేకయ రాజు చేత నను
జ్ఞగొని శతృఘ్నుసమేతుడై రథంబెక్కి వెడలిచను నెంచుచు ॥

క॥ గిరులువనంబులునదులును పురములుపల్లెలునుచాలపొసగగ
డచిశ్రీకరుడగుభరతుడుగనుగొనెనరుదారగకాంతిహీనమయిన
యయోధ్య ॥

వ॥ ఇట్లురామ వియోగాదికారణంబునంజేసిగుడకశంబొంది
కాంతి హీనుడైన పురంబు గనుంగొని కంప మానగాత్రుండై సా
రధింజూచియిట్లనె ॥

శోకవిరాళిరాగము-అటతాళము.

యేమిదోచగాయెను శ్రీమదయోధ్య నియ్యజ్ఞాచిననూ యే
మివోచకయన్నచేచునివివరింతు । నీమహాపురలక్ష్మీకేమె దుడకశ
గల్గె॥ శ్రీసుంచవాద్య ములేమియువినరాన, కామిప్రరుషులొక్క
రుగానబడరెందు । సామజగహాస్యస్థోమనిహరింప । యేమిసే
యుచునింక నేమివాటిల్లినో॥౧॥ పరివర్తితములను । గుళ్ళకునము ।
లరుచుగగనుపడెనూ । తరుచుగతను వెల్లతాపమాచున్నది । బరువడి
భయము సంభవమగుచున్నది । వరిబద్ధియెన్నెనోవలకలబోచున్న
దరలేకనెడవకన్నదరసాగుచున్నది । దరువంబు రంగేళు కరుణ య
ట్లొకద । సరగున నాగుండెయుల్యుల్లుమనుచున్న ॥ యేమిదోచదా
యెనూ॥౨॥

ద్వీ॥ అనియిట్లుబలుకుచునతిరీనుడగుచు । చనిచనిపురికేరిజననూ
న్యమైనఘనరాజమాగంబుకలయచూచుచును । కనకరత్నవితా
నకమనియ్యమైనతనతండ్రిసగరుచెంతన తేరుడిగ్గి । పనిబడివేగలో
పతికేగిజనకు । గానకనంతట కమందిరము । మానకవడిజొచ్చి మా

తనుగాంచి మ్రొక్కినయాకై కమోదంబుతోడ | నక్కున శేచి
తానతులితక్షరుణశిరముమూకొని కేలచెక్కిలిదుప్పి | వరపుత్ర
తోడ నవ్వనితయిట్లనియె ||

రేగుప్తిరాగము-అదితాళము.

క్షేమమమనవారికెల్ల | క్షేమమాపుత్ర నిండుప్రేమతోనీమామ
యత్తలేమైన నన్నిడిగినారా || భ్యాతిగలుగుకేకయభూకంతుడుక
శ్యాణమొప్ప వీతకంటకముగతనభూతలమేలుచున్నాడే || క్షే || ౧ ||
సామజఘాటకరధస్థోమములు బంధుజన | స్థోమముపారులు రంగ
ధాముకరుణచేభద్రమే || క్షేమమా || ౨ ||

క || తనతల్లి కరుణతోడుత | తనవారలకుశీలమడుగతడయకకుశ |
లంబనిచెప్పిభరతుడంతట | జననింగనిషరలబలికెనంతపుండ్రై ||

శోకవిరాళిరాగము-అటతాళము.

యేమిదోచదుచెప్పవె | అన్యయ్య | నాకేమిదోచదుచెప్పవె | రా
మరొదశరధభూమికుడే డన్పు | స్వామిశ్రీకోదండ రాముడెంచు
న్నాడొ || యే || వినుతనద్గుణుడగుచు | లోకములందువిఖ్యాతపహి
యించుచు | ననుప్రేమజూచువజ్జనకుడొదశరధ | జనపాలుడియ్య
గనుపడకున్నాడు || యే || ౧ || పదములుతడబడెనె | నావదికేమోపటు
భయమొనగూడెనె | పదపడిశ్రీరంగపలిదయయికనెట్లాకడదున్న
కుసములుపదలకదోచెను || యేమిదోచదు || ౨ ||

వ || అనియివ్వినంబునం బలికిన భరతుం గనంగొని తల్లియిట్ల
నియె ||

సీ || భరతనీజనకుండు పదపడిమును రెండువరములిచ్చెను నాకువల్ల
పుతోడ | ఆరెండువరములుచారుశీలందై నశ్రీరాముపట్టాభిషేకవే
ళ | యిమ్మనినేవేడనిచ్చితిసనియన్న సీకుపట్నముగట్టి నెమ్మనొకటి |
మునివేషమున రాముడనురక్తవనముల పదునాలుగేండ్లుండ పరగ
నొకటి | యిట్లుగోరితినంతట నెలమిరాముడనుజుసీతాస్వతంబుగా
నడవికేగ | పుత్రతోకాగ్నినలమటబొందిపొంది | జనియెనీతంద్రీను
రరాజునడనమునకు ||

వ || పుత్రానీనిమిత్తంబున నింతనిష్ఠూరకార్యం చాచరించితింగా
పున సీవింక సెక్కుంటకంబైన రాజ్యంజేలు మని పలికిన యల్లం

బుర్రుల న హస్తతలంబులం గణారంధ్రంబులు మూసుకొని మొదలునరికినం దెగిపడుకదలీవృత్తుంబునుంబోలె శోకావేశంబున ధరణిం బడి మూర్ఛి ల్ల కొంత సేవటికిం దెలిసి నట్టావుక నించుచు తల్లి కిట్లనియె॥

శంకరాధరణము.అటతాళము.

యెంతఘాతకివె నీవెంత పాతకురాల వెంతదుశ్చారిణివె॥యింత దుష్టాత్మకవనికలనై నని న్నైరుగనైతిగదవె॥నను ప్రేమ జెంచుమజ్జనకునివరలోకమునకేగ జేసితివి । జనయిత్రినిన్నుజంపిననించుకంతయుజనియింపదికదోసము॥౧॥ శ్రీకృష్ణహాగుణస్థోముడైనరాముడే మితప్సనరించెనె॥ఆమోహనాంగుశుభాకరునడవికి నేమిటికనిపితివె॥౨॥చెనటిరక్కసురాలవీకార్యము నేనునిను సేయమన్ననటె । మునివరదుండరురంగధాముడు నామనసు దెలియలేడటె॥౩॥యంతఘాతకివె॥నీవెంత పాతకురాల వెంతదుశ్చారిణివె॥

అసావేరిరాగము.అటతాళము.

యింతక్రూరకర్మమేరితి జేసితివేమెవోకులపాంసిని॥కాంతరోసి వశ్యపతికన్యకపుగాపు॥ఎంతరక్కసురాలవిదితధ్యమనకున్న॥యింత॥శ్రీకరవిమలకృపాకరురఘువర్య॥లోకమోహనమూర్తికనినీ క్షణనోరాడనడవికిబాప్తు ననీకోరికెల్ల నిర్దులమైపోసు॥-॥ రాముడుజగదధిరాముడ గ్రజుడుండరాజ్యమేలుదునటవె॥రామభక్తి ధ్యానరంజితమగుచున్ననామానసవృత్తి నేమి దెలియలేక॥యింత॥ ౨॥ ధరణి నేజచ్చితిశనిదుఃఖమొందుమితడయ నేలనింకనూ॥ ధరణి రామానకిచ్చియడవినిచ్చె దనింకమరుదుగ నామాట గురుతుగ మదిసమ్ము॥మింత॥౩॥కటకటనీగభకము ననేనుగలిగితిపట్టుపాపవశమున నూ॥ చటులదుఃఖమునకౌసల్యవివత్సయైనటియించు ధేనువ నాగయుండునుగదె॥౪॥ననలబోలినజానకిచరణములు కాననములదిరిగగద॥ ఘనరంగధాముడైనవెలయరాముడుకష్టమనుభవించగలడట పెదుమగ్నతశీల॥౫॥యింత॥

ద్వి॥భారతుడివ్యధమునపదపడి బలికి॥కరముదుఃఖింపంగగనితమ్ముడుత॥ కనలిమంధరద్రుంచిత కనుగూలు॥ ననిఖడ్గ మంకించి యా

గ్రహంబునను । కైకదాసినిక్రిందకడువడిద్రోచి । భీకరంబునదా
నిశించమణంప । నతియత్నమొనరించుటదిగాంచిభరతు । డతనికహ్న
తపాకృమనురక్తిజెప్పి । పారించెనంతటవరగహూదరునిభూరికో
వముకృపాపూనఁచిత్తమున । భరతుడేతెంచుటవరగకౌసల్య । వర
మతిదలసియువనితసుమిత్ర । నయ్యడగాంచియోయమ్యయీపురికి । చ
య్యనభరతుండుచనుడెంచినాడు । కనుగొనివత్తమీఘనధీఘోదశి
ననిపోవు వేళనయ్యడకు శత్రుఘ్న । సహితుడైతల్లుల చక్కగా
జూచె॥

వ॥ ఆసమయంబున॥

ఉ॥ పారములేనిదుఖమున । పాధిఁ వసందచులిద్దరయ్యెడ । ధారు
ణిమూఢబాంది । మరితామయొకింతపలేచిదీనతం । శ్రీఘ్నవర్య
మాతనటచెచ్చెరకాగిట గ్రుచ్చితల్లిరో । తీరణికోకతాపమెటుదీరిన
టించెదవచ్చనీవికనూ॥

వ॥ అనియిట్లుచుఃఖించుచున్నసమయంబున॥

గీ॥ భరతుజూచివేల్కొనవడకౌసల్య । వత్సనీకూర్చి వలనతల్లి । ఆ
ఖిలరాజ్యపదవియాజిఁంచెగాఢననిచ్చదసరనేలుమింకజగతి॥

వ॥ మదియ్యనత్రుండు మునివేషంబుదాల్చి ఫలమూలంబులు ది
నుచు యరణ్యంబున యున్నవాడు యేనుప్రాణంబులునిలువంజా
లశ్రీరామచంద్రుండున్నయెడకుబంపుమని విలపించుచున్నంజా
చి భరతుండుకోక విహ్వలుండై తల్లి కన్నీరుడుడచిపదంబులుబట్టు
కొనియిట్లనియె॥

రేగుప్తిరాగము-ఆదితాళము.

అమ్మనేద్రోహిగానమ్మ । ససుకరుణజూడవమ్మనేద్రోహిగాన
మ్మ॥ శ్రీరామునిగన్నమ్మ । నేద్రోహిగానమ్మ॥ అమ్మపాపపుయీకై
కమ్మసుతుడనౌటచేనిమ్మాటలనుటకునిమ్మైయున్నదిగాక॥ అమ్మ॥ జ
ననిరొనేనీదురంతముమది నెరిగియున్నవినవమ్మ । సేయుశవభము । లన
ఘుడై నట్టిప్రాప్తాణునిజంపినట్లు । మద్యమనురక్తిద్రాగినట్లుమొన
నీనాకేసిద్ధించునమ్మ॥ ౧॥ గురుభామనంటికూడిన । వానిగతికిపురము
హింపజేసిన । నరునిగతికిపోదునమ్మరామునికీడు । నెరిదలంచితినే

నిక్కఱుభట్టు||నమ్మవమ్మనేద్రోహిగానమ్మ||౨|| నేనరునామీదనిలు
పుమూదోషములెరుగ|ననునీవు త్రునిగాదలపుమా| ఘనరంగధా
ముచౌపావనరామచంద్రచరణ| వసజనేవకుడుదుఃఖవనధిముఠె
గినవాడ||నమ్మనేద్రోహిగానమ్మ||౩||

పున్నాగరాగము-అటతాళము.

అమ్మనమ్మవమ్మ|రాములనుగన్నమ్మ|నమ్మవమ్మ|| అమ్మరాముని
పాదమ్మలుహృదయాబ్జమ్మనసేవేళనమ్మిగొలిచెటివాడనమ్మ|| అ
లరామునికిడుదలచిచేసితినేనియిలగలబహుదోషములునే జేసిన
వాడ||నమ్మ||౧|| వసమునరాముడువనియించపట్టణంముననుండిసా
శ్వములనుభవించనేర||నమ్మ||౨|| రామునిజగదభిరామునిపట్టాభిరా
ముజేసినవనసీమనిలచెరచూడవమ్మ||నమ్మ||౩|| స్వామినిశ్రీరంగధా
మునికోదండరామునిజూడకనామానసమునిల్వదమ్మ|| అమ్మనమ్మ
వమ్మ||౪||

గీ|| కపటమింతలేకకడుదుఃఖమొండెడి| భరతుకౌగిలించివరగనం
క| తలముజేచిశిరముతగమూకొనియును| శ్రీరాముతల్లిబలికె
ప్రేమవెలయ||

శోకవిరాళిరాగము-అటతాళము.

సాటిలేనితండ్రినిబుద్ధిదెలియకమాటలంటి| నామాటలుమదిలో
ననాటించవలదునీమమతగంటి|నినుజూడగనుదుఃఖమినుమండించె
నాకునెన్నితోను| శోకవననిధిసీదనావశముగాకున్నదీవైపుతోను ||
౧|| ఘనరంగధామునిదలచితండ్రికిసంస్కారమింక|నీవువనిబూని
సేయుముదుఃఖమొందకసద్భక్తింక||౨||

ప|| యివ్వభంబునకౌసల్య భరతునూరాచు|| సమయంబునవసి
ష్ఠండు చనుదెంచి భరతుంగాంచి దశరథున కక్కిసంస్కారాదు
లానపక విచ్చేయుమనిపల్కినం భరతుండు శత్రుఘ్న సమేతుండై
యంతః పురంబునకుం జని తండ్రి కశేబరంబు గాంచి వసుంధరం
బడి మూఁధిల్లి కొంతసేపటికిండెలసి యోరాజకంఠీరవ యోర
ఘువంశ జలధిసుధాకర నాతోయాలభాషింపపు కేకయ భూషా
శ్రిండు నీనిమి తంబునంబంపిన భూషణంబులేల గైకొనవు కైకకొ

దుకుంగావున నాతోసంభాషింపనొల్లక నలిగి నట్లున్న యది శత్రుఁ
ఘ్నండు దుఃఖించుచు నేలంబడి యుంనవాడతని యూరావుకామ
ని యివ్వధంబున విలపించునమయంబునవసిష్ఠాదులుబోధించియూ
రడించిరంత భరతుండు వసిష్ఠాను మతంబున విధ్యక్షప్రకారం
బులంతండ్రికినగ్ని సంస్కారాదులొనచి విహిత ద్వాదశాహ
కృత్యంబులు నిర్వహించి కృతకృత్యంకై నయనంత రంబునం జని
ఘ్నండు పట్టంబు గట్టుకొమ్మనిన నమ్మాట్టగ కొనక రాఘవేంద్రు
నిందోడితెచ్చి పట్టాభిషేకంబుగావించెద నమ్మహాత్ముండురాతుం
తదియ్యచరణారవింద సాన్నిధ్యంబున వతికంచెదననిపక్కియనం
తరంబాసుమంతాదులంజూచి శ్రీరామచరణార వింద సాన్నిధ్యం
బునకుంజని సీతాలక్ష్మణసమన్వితుండగు యమ్మహాత్ముని దోడితే
వలయుగావున సమస్తజనంబులకు భరంబునం పయ నంబుచెప్పిస్తై
స్యంబులంగూర్చి స్రయోణ భేదిప్రముఖ వాద్యంబులు చెలంగం జే
యుమని యాజ్ఞ యొసంగిన వారల్లుచేసిన సమస్తజనంబులు శ్రీరా
మచంద్ర ముఖసందశకనకుతూహలకందళిత హృదయార విందు
లై యనేక విధంబులం భరతునికళ్యాణ గుణంబులు కొని యాదు
చు తమతమగృహంబుల మంగళాలంకారంబులు గావించి మిడితే
సిభాగ్యంబు చేకూరిన చందంబున రథగజాశ్వ శతటాం దోళికా
ద్యారోహణంబులుగావించిగమనోన్ముఖులై రట్టయి డా ||

యరుకలకాంభోధిరాగమ-అదితాళము.

రారంమ పోదాము సీతారాములజూడగూ । రారంమ భరతుని
వంటికారుణికోత్తములుజగతి । లేరంమ మనకెల్ల రఘు వీరునిజూ
పింపగూరే॥రా॥పనులుదోచకుంనవంమ । మనసుచక్కనిరామునిగ
నుగొనగోరుచుంనదికనకరత్నఘావణములుమెరయగా॥రా॥౧॥
జనకజావల్ల భుజై న । స్వామిశ్రీముఖాబ్జమెమో । వనజగంధిరొనాక
లను । దినదినమునుగనుగొననొచ్చున్దీ॥రారంమ॥౨॥భరతుడు శ్రీకర
రంగపురవాసుడై వెలయురఘు । వరునిచెచ్చిపురముగట్ట । బిరబిరబో
వగనెరిసిద్ధించెను॥రారంమ పోదాము॥౩॥

క॥అనియిట్లుపురజనంములు । ఘనమతినొకరొకధినొకరుకనిది

చుచుచయ్యన భరతుననుసరించిరి। మనమున శ్రీరాముగాంచుమను
తదలిప్సకను॥

ప॥ అనమయంబున॥

సీ॥ కరిబృహిష్వతంబులుతురగ పోషానాద మరుదు గారధఘట్ట
నాదిరవములిరువొందవాద్యావివరనిస్వనంబులుభూసభంబులనె
ల్ల పొసగనిండ । హితబంధుజనపురో హితవసిష్ఠాదులుతగుయాన
ముల నెక్కితలిక రాగ । తల్లులాందోళికా తలములనొప్పార వెను
వెంటతమ్ముండువెలయుచుండ । ఘనగఢంబెక్కితనమనకింజుసీమ ।
రామచంద్ర పద ధ్యానమేమరకనుభరతుడంతటవెడలెనప్పట్టణం
బు। రాఘవేంద్రునిపట్టాభిరాముశాయా॥

క॥ చనిచనిగంగాతీరమున భరతుడనిలించియుండ । మొనసియచ
టికిం బనిబడిగుహుడెలెంచియు । కనితనదాయిలను జూచికడువడిబ
లికెనూ॥

క॥ మునివేషమమరజేసియు । ఘనుడగు శ్రీరామచంద్రు కాననము
నకుం । బనిపి వెనువెంటనైస్యము । గొనిమరిపోవుచున్నవాడు । కుత్సిత
మతియై॥ చ॥ అనవినిశోకపూనకహృదయాన్వితుడై । భరతుం
డువల్కెపావనుడగు రామచంద్రు । ననవారిజ నేత్రమహాత్మున
గ్రజుం । పనిబడిపోయి తెచ్చి తగపట్టముగట్టదలంచినాడ । నెవ్వన
ముననిం తెగాని । యొకమమకము మోసములేదుధీమతి॥ డ్వి॥ అని
యిట్లు బలుకంగనప్పుడాగుహుడు । వినిపరమానందవివశుడై భరతు
గనిపల్కెనీవంటిఘను నెందుగాన । వనజాప్తకులసోమువరరఘురా
ము । వలనొప్ప గొనివచ్చినచ్చినరాజ్య । మెలమిసీగోరితివనకులతిలక ।
నీమహిమం బెన్న నేనేరనింక । రామభక్తుడవీవు । రాజకుమార । రా
ముండు సీతయు రామానుజుండు । క్షేమంబుగావచ్చి శౌచ్యరనిచట । ని
లిచినారొకరాత్రి క్రిక్కింబుగాను । తలకకనన్నయుతమ్ముడిద్దరును ।
జడలుధరించి మచ్చటలామకొనుచు । కడువడి నావడేగంగనువాట ।
జనిరన్నవినిధరాస్థలిచూడబొంది । గొనకొనిలేచియాగుహున
కిట్లనియె॥ శోకవిరాళిరాగము అటతాళము.

స్వామియచ్చటపవ్వాళించెనూ । సీతా । భామయచ్చటశయనిం

చెనూ॥ రాముడిగృహరాజేమిధుజంజెనూ॥ సౌమిత్రిశిశ్నూశతేమి
మిశేనూ॥ స్వా॥ నాతం ద్రియచటగూడెండెను ॥ యాసీతాశో
నేమిభాషించెనూ॥ భ్రాతృగాశ్రీరంగనేతయైవెలుగొందు॥ సీతేశ్వ
రునిపాదసేవకండపునీవు॥ స్వామియచ్చట॥ వ॥ యిట్లుబలుకు
చున్న భరతుంగనుంగొని గుహుండు మహాత్మాశ్రీరఘువరుండిచ్చ
ట సీతాసమేతుండై గూచుకండి సౌమిత్రిదచ్చిన జలంబులుద్రా
విహింగుదీపృక్షమూలంబున జానకి సమేతుండై శయనించెనంత
ట యేనును సౌమిత్రియు చాపంబుల ధరియించి జాగ రూకులపై
యుండితిమని పలికిన రామశయ్యాప్ర దేశంబువీక్షించి నేలం బడి
మూఢిల్లి మరలండెలివొంది చిత్తంబున నిందీవర శ్యామ సుంద
రంబగు శ్రీరామచంద్ర దివ్యమంగళ స్వరూపంబు సీతాసమేతం
బుగా కన్నులం గట్టినట్లు దోచినట్లైన హారామ రామాయని విల
పించుచు దీఘకలోచనంబులం వెడలుబాప్పంబులు కరతలంబునం
దు డుచుకొనుచు నిట్లనియె ॥

పున్నాగరాగము-అటతాళము.

అయ్యయ్యాయీ నేలనెటబవ్వళించెనో రామూడు॥ గుణధాము
డు॥ చయ్యనజనకరాజన్యభ్రాతృకేతోడనెయ్యమలర బవ్వళించినట్లే
పడె॥ లలితహూమహమ్యముల బవ్వళించేటిస్వామికి॥ బైదేహీ
కి॥ వలిగాడ్చు వెలయునీ స్థలిబవ్వళింపగ ॥ గలిగెనహహనావలనీక
ష్టము॥ అయ్య॥ ఘనతరమంగళవాద్యధ్వనులు వినువానికి॥ శుకవాణికి॥
వనమృగఘోరనిస్వనములు విననాయననుబ్రోచురంగనాథునిదయ
లేవాయ॥ ౨॥ అయ్యయ్య॥ క॥ భరతుండీగతిబలుకుచు॥ ధరణేం
బడిదుఃఖమొందతగతృఘ్నుం॥ డరుదుగనన్ననుబట్టుక॥ బరువడి
దుఃఖించెనపుడుపటురవమెసగనూ॥ వ॥ అంతకౌసల్యా సుమి
త్రాదులు చనుడెంచి భరత సతృఘ్నులం గాంచి విలపింపదొంగం
గి రాసమయంబున పతివ్యసనకళితయు నుపవాసకృశాంగియున
గుకౌసల్యాదేవి భరతుంగొగి లించుకొనియనేక విధంబుల నాక్రం
దింపుచు తండ్రి దుఃఖింపవలవ దేసురామవియోగ పతిమరణముః
ఖంబున దేహంబు విడువకనిన్నుంగాంచి యున్నదాన గావుననీవు
మీ ఖంబు నూని ముక్తు లదర నూర॥ డింను భారంబు నెదిది యు

శ్చ దధి పరితే యతని కన్నులంబెడలు బాష్పంబులువస్త్రంబునం
దుడిచి యారదించిన యనంతరంబ భరతుండు జటావల్క-లంబు
లుదాల్చి నైన్యంబులతోడ గుహుని సహాయంబునభాగీరథిందోటి
భరద్వాజా శ్రమంబు ప్రవేశించి యమ్మునికినమస్కరించి తావచ్చి
సవృత్తాంతంబెరుంగంజెప్పిన సమయంబునా॥ చ॥ అనుపవభ
త్యుభోజ్యపరమాన్నఘృతాదులనింపు సొంపుగా మునివరుడెవకా
రించి కలమూకలనెల్లనుత్పత్తిజేసి చయ్యనఘనగంధపుష్పవనితాది
సుఖంబులొనపక జాయగా మునిని నుతీంపుచుం పరమ మోదము
జెందిరిమానసంబులనూ॥ చ॥ యివ్వధంబునం భరద్వా జాండు
మహానియ్య వైభవంబు గావించు గావించిన యనంత రంబ భర
తుండమ్మునివరోజ్యసకుం బ్రణమిల్లి రాఘవేంద్రుండుచిత్ర కూ
టంబునం వసియించియున్న వృత్తాంతంబును యా మాగక లక్ష
ణంబులును మునివలనందెలసి వీట్లాని శత్రుఘ్నసమేతుండైతలికా
చిత్ర కూట సమీపమాగకంబునం బోవుచున్న సమయంబునా॥

సీ॥ చిత్ర కూటంబునసీతాసమేతుడై మునులమైత్రినిమహా మోద
మలర వతికంపుచునురఘువల్లభుడొప్పంగభరతుడైన్యధ్వానమరు
దుగాగ వినిపింపవిసరఘువీరుండుసౌమిత్రిగనియివ్వసంబున ఘనని
నాద మచ్చుగావినబడెనదిగను గొనుమన్న గ్రక్కసయొకవృక్షమె
క్కివేగ భరతుడై తెంచుటలుగాంచిపరమకోప వివశుడై కన్నులె
ర్రగావెలయవచ్చి బాణబాణాసనంబులుపరగదాల్చి రాఘవం
ద్రు నకిట్లనెరయముతోడా॥

ఆనందభైరవి ఆదితాళము.

అడుగొవచ్చెభరతుడొసూయన్నతేమ్మికై కకొడుకువీడునమ్ము
వలదన్నదమ్మిదండె త్రివచ్చుచున్నాడుదపకమొప్పా వీనిఖండిం
తుముగ్రశోకముకై కకొప్పా ॥౧॥ ఆత్మగోపణగావంపుమగ్నిన
న్నావోభద్రాక్షికకవచనమదొడిగియలరుపన్నా॥౨॥ యింతసీ
తనొక్కగుహనుడంతమింక వచ్చదం తేఘాటకాదులజూడదగవే
శంకా ॥౩॥ అదిగొకోవిదారధ్వజరథముపెంపూనీ విదిగొచు
వయ్యసైన్యమొదవుసొంపూ ॥౪॥ మానకశరచాపములుబూ వ
య్యా వీనిమానకద్యంచినచింతమా నకయ్య ॥౫॥ వీనిద్యంపనక

తేమరాఘవేంద్రారంగశ్రీనిలయవాసనర్వమానశేంద్రాః || తా
 డుగో || వ || యివ్వధంబునంబల్కినతమ్మునింజూచిరఘువరునిట్లు
 నియె || అనందభైరవిప్రదితాశము.

శరచాపములుబూననేలా | నీమదిలోభరతు | చరితమేమెరిగితిని
 చాల || గురుతుగవనిమనమరుదుగవెలయగ | వరమతిగొనిపోవగభర
 తుడురా || శర || గురుతరాటవులకేగుదెంచి | చనమువసించు పేరి
 గిత్తులింకడుభజించి | బారిబారిదుఃఖముబొందుచు వెలువడి | భరతు
 డుమసలనుమరలుపగదియగ || శరచా || అన్నాలత్తుణవినగదోయి |
 భరతునివంటియన్నా వైకూర్చివారెరోయి | నిన్నునన్నుసీతనుతన
 కన్నుల | జెన్నలరగజూడగనరుదెరిగ || శరచా || ౩ || ఘనుడుభరతు
 డుప్రాణసముడు | యిటువంటిసోదరునివిట్లాడనాయనిపుడు | ము
 నీనుతముగురంగనివాసుడనగు | ననుగొలిచెటిభరతునిగనిజవమున ||
 ౪ || శరచాపములుబూననేలా || వ || అనియట్లన్నవచింపగావిని
 యహూయన్యాయశీలుండనై | ఘనకారుణ్యమొకేంతలేక భరతుం
 కాతిన్యతంఘోరశత్రునిగానెంచితి నంచు | లత్తుణుడుతాదుర్వార
 భేదంబునం | తనలోతానెయణంగెశిగ్గునను సీలా నాధుచింతించు
 చునూ || వ || అంతరాఘవండు సౌమిత్రిని హితవాక్యంబుల వ
 దిలవరచె నాసమయంబున భరతుండు సేనల వెనకరా బనిచి తా
 నును తమ్ముండును పాదచారులై చిత్రకూటంబు చేరం జను దెం
 చి రామాశ్రమంబువెదకుచు జనుదెంచుచు శత్రుఘ్నునిట్లనియె ||

అనందభైరవిరాగము - అటతాళము.

తాపముబాయదుతమ్ముడా | హృదయతాపము || తాపనవేష
 ముదాల్చినయాసీతాపతపవ్యస్వరూపముగనీకున్న || రామునిజగ
 దభిరామునిసీతాభిరామునిపట్టాభిరాముజాయకగాని || ౧ || అరవిం
 దసుంగరమనున్నపదమఃకోరగి మ్రొక్కి మ్రొక్కి కరుణబడ
 యకున్న || ౨ || శ్రీమదిందీవరశ్యాచుని శ్రీరఘురాముని నెమ్మోము
 ప్రేమజూడకగాని || ౩ || జనకజగాంచిచక్కనిభక్తిమించిమజ్జననిగొ
 నన్నుపాలనసేయుమనకున్న || ౪ || శత్రువిదయునిసౌమిత్రినివరమ
 పవిత్రునిగనిబహుప్రేమి నెరవకున్న || ౫ || శ్రీరంగవతియనచెన్నుమీ
 రిసరఘువీరునిసన్నిధిచెరినిల్వకగాని || ౬ || తాపముబాయదుతమ్ము

కా॥ కలయ్యిధంబునం బలుకుచు సీతావల్లభుఁడీవ్య మంగళ
 స్వరూప సౌందర్యంబు కన్నుల నెఱుఁగు జాతనో యనుతలంపునం
 బనుచుంచుచు॥ ద్వి॥ విరివిగా నవ్వనవిధియందలరు మరభిచంద
 నవటసురుచిరవకుళి వరలవంగరసాలవంజిత ప్ర ముఖగురువృక్ష
 శాఖలకొమరారునట్టి సమదకొకిలకీరపట్టరణాది విమలనాదం
 బులవిధమెల్ల వినుచు చనిచనియొక వస శాలలో వలను మునివంది
 తునిజగన్తోహనవేషు నవసీరదశ్యామనయవాక్యనిపుణుభవవినా
 శనుచారువచ్చవత్తాక్షు సత్యసంధునిపుణ్యచాత్రు సనఘు సత్య
 వ్రతునిశరచ్చంద్రనిభాన్యు తేకోటిమన్తధసౌందర్యకలితునతిభ
 క్తిభరతుడాయన్ననుగాంచె॥ క॥ వరమతిమరియనుకన్నులభ
 రతుండట గాంచెనధికభక్తియుతుండై గురుదభాస్తరణంబునవి
 రివిగగాచున్నయట్టివిమలచరిత్రు॥ వ॥ యిట్లుగాంచికన్నీ
 రునించుచు॥ క॥ హాకాకుస్థకులేశ్వర నాకతమునబూసనాయ
 గామునివేషం బేకరణితనువునిలుపుదు నీకరుణాలోకనంబునిగుడ
 కయున్న॥ క॥ ధనమణిసంపదవిడిచియు వనమునవసియింప
 నయ్యెవసుధాసుతతో ననుజునితో నావలనను వనమేపురమాయనీ
 కువనజదశాక్షా॥ క॥ మునివేషముధరించిని నినుగనియు
 న్నాడనిలువునీరై కేని వ్యసమనచావకసీక్రియ తనుపుధరించెతిని
 యెంత చారుణమతినో॥ వ॥ అనియిట్లుబలుకుచు హాహాకాగం
 బునం బరుగిడి శత్రుఘ్నసమేతుండై శ్రీరాఘవేంద్రచరణార విం
 దంబులందలేక ధరణింబడి వివళుండై యున్నసమయంబున శ్రీర
 ఘువరుండు కృతేభూతదేవలండును జటావల్కలధరుండును సగు
 భరతుంగాంచి పిన్నయంబంది కౌగిలించు కొని యంక తలంబునం
 జేచి శిరంబుమూకొని మరియును శత్రుఘ్న నవ్యిధంబునంగా
 వించి తదనంతరంబున భరతుంజూచి రాజ్యరక్షణ వృత్తాంతంబు
 ను క్షేమప్రశ్నయు సడిగిన సన్నక్తిగ్లయె॥

శోకవిరాళిరాగము అటతాళము.

అన్ననా కేమిటికీ రాజ్యసుఖములు నిన్ను బాగినవేళనూ యన్నగ
 మనవంశమునకనిష్ఠుడుభూమేలుటమునువంటిహానికెరుగవె య
 న్ననా ॥ యన్నెన్నరాజ్యభారముగలవారలచిన్నెలనడిగితివి న

న్నతాంగరాజ్యము సేయకొక నేనన్నదెరుంగ నోయన్నసీబజు
మానఁయన్నదు॥౧॥ విరివిగ జడలువల్కులములు గల నన్నవరమతి
గనుగొనుచు గురురాజ్యవృత్తాంతమరయబోలు నెచాలధరణిసా
క్షకులు నా తెరుగునయందు రె॥౨॥ నేనేమియెరుగ దుష్టాత్మయొకై
క చేనించేలబొందితిని నా నేరములుగాంచినన్నరక్షింపుము మాన
కనరుదెంచిమహినేలు మ్రొక్కెద॥నన్న॥ ౩ ॥ పనిబడినేరాకము
న్నదశరథుడువరగాకముకేగనూఁ ఘనరంగ నాధునిదలచుచుసం
స్కారమనురక్షిచేసిననుజునిగూడుక॥౪॥ అన్ననాకేమిటికి॥

వ॥ యివ్విధంబునందశరథుండు స్వగంబునకుం జనినవృత్తాం
తంబువిని దురంతదుఃఖావేశంబున సీతాలక్ష్మణసమేతంబుగా ధర
ణింబడిమూఁభిక్షై కొంతసేపటికిం దెలిసి కన్నీరొలుక యనేక వి
ధంబులవిలపించుచు జానకీసీమామదివంబునకుంజనియె॥ సోమిత్రినీ
పుజనకుండు లేనివాడవై తివేయసి బల్కి మరియును నేనుబాల్యం
బున నాటలుమరిగియున్న నామేనిమన్నుదుడచిరక్షించినవాడవెం
దుబోతివని దుఃఖింపుచున్నయెడ భరతాదు లూరాచిారి తదనం
తరంబ సీతాలక్ష్మణప్రముఖ సమేతుండై చని మందాకినీశుభజలం
బులంగృతస్నాతుండై దశరథునకు బదరిమి శ్రితహింగుది పితౄ
కంబునంక్రియలొనచి కృతకృత్యుండై యాశ్రమంబునకుం చను
దెంచిన సమయంబునా॥ సీ॥ దశరథస్త్రీలనందరివెంటఁబట్టుక
యావసిష్ఠుడువేగనరుగుదేర । మందాకినీతరమందు తండ్రికిరామ
చంద్రుండుచేసినసత్క్రియలును॥ మెండైనయా గారపిండిముద్గయు
జూచికౌసల్యయధికదుఃఖమునమూఁచి జెందిసుమిత్రతోపొందుగా
నట్లనియే మమ్మనకలోర్పినేలునట్టి తండ్రికిచ్చటరఘువతితగయొన
చి॥ నట్టిసత్క్రియలివె॥ చూడ వమ్మ జగతి । భూరి విభవంబుగల్గి
సభూపతికిని గారపిండిభుజింపగగల్గెనకటా॥ వ॥ యిట్లుదుఃఖిం
పుచు కౌసల్యాదులు షణ్కశాలకుం జనిన సమయంబున శ్రీరామ
చంద్రుండు సీతాలక్ష్మణసమేతుండై వసిష్ఠునకుందల్లులకు వందనం
బులుదావించి కౌసల్యయధికదుఃఖావేశంబున కొడుకులంగోడలి
సింగొగిలించుకొని కన్నీరొలుక రోదనంబుసేయ వారునుఖితితే

నిమగ్నంబున విలపించుచుండిరంత సైన్య జనంబులును పురజనమ్ములును రఘువరుంగని శోకించిరా సమయంబున వసిష్ఠాదులు రామ అశ్వుణానీతాభరతశత్రుఘ్న కంసల్యాదుల నూరడించి రయ్యవన రంబున భరతుండంబలిబద్ధుండై యన్నకిట్లనియె॥

సౌరాష్ట్ర రాగము - ఆదితాళము.

అన్నారమ్మి కపోదమయోధ్యకు యడవినుండని కేలా ॥ యీయడ వినుండని కేలా ॥ చిన్నితమ్ముడానీవీలాగున చెప్పందగు నాతం ద్రి ॥ యిటు చెప్పను ॥ అన్నానాహృదయమురంజిల్లి గానవని ప్రోవుమికన న్నానీవవని ప్రోవుమికన న్నాపన్నగమ సకీధర్మవిరోధము ॥ జన్మే వసుమతిలో నా ॥ యిదిజన్మే ॥ యెన్నగమనకులమున కనిశ్చుడిల నేలంద గునాయన్నా యిలయేలంద గునాయన్నా కన్నతం ద్రి పని సేయుట మనకక్కర గాదానాతం ద్రి ॥ మనకక్కర గాదానాతం ద్రి ॥ ౨ ॥ వన మున నేవతిఁ దెదనీవిక జనుము పురంబునకన్నా ॥ యిక జనుము పురం బునకన్నా ॥ ఘనరంగేశుడనగు నేనెయి వ్వనముననిచ్చేదనింకాయీ వ్వనముననిచ్చేదతం ద్రి ॥ గీ ॥ అన్నయీ క్రియతా సేయువిన్న వం బివిశ్వసంపక బలికెడివిధము మదికి ॥ తాపముడయింపసేయగం త్తుడగుచు ॥ బావపూరిత నేత్రుడై బ్రక్కమరలా ॥

నీలాంబరి రాగము - ఆదితాళము.

వేంచేయవయ్యనీవయోధ్యకు ॥ రామ వేంచే ॥ పంతగించిదీనులనల యించ న్యాయముగాదు ॥ వేంచేయవ ॥ అన్నానీవాడనురక్షించుమి ॥ తప్పుబున్నాతం ద్రి విననుశిక్షింపుమి ॥ వో ॥ యన్నానామనవివినతుం నాజీవింపనేర ॥ వేంచేయ ॥ నినుబాసినిమిష మోర్వజాలను ॥ నేనుచెను వెంటదగిలివెలయువాడనూ ॥ వో ॥ ఘనరంగనిలయనీకీకాతిన్యమేలద వచ్చె ॥ వేంచే ॥ వ ॥ యిట్లువిన్నవం బొనచిఁగన రఘువల్ల భుండు సాదరంబున ప్రతికూలవాక్యంబులు బలికినభరతుండుకన్నీరొజ్జక విలపించుచు ॥ శుద్ధ కాంబోది రాగము - అటతాళము.

యెన్నిజెప్పినమాయన్నాకుదయరాదున్నదేమో ॥ వోయన్నల ట్టుణానీపువిన్నవ మొనరింపతిన్న గానూ ॥ కరుణజూడుమునన్నకలు ఘోరంబుగనిక్కముగాను ॥ యీపరస్పరావనుడగుయన్ననుబోధిం

పుభక్తితోనూ ||౧|| అయ్యసీతమ్మయేమమ్మచెప్పవునూయన్నతోనూ |
 వోయమ్మయివ్వనముగృహమ్మయగదవమ్మనెమ్మతోనూ||౨||అయ్య
 సీమ్మకుచరణమ్మతియ్యడవిలోన మరగాంచి | వోయమ్మగ్రక్క-
 గూలకున్నవాడనుయేమమ్మనించి||౩|| వచ్చినవారెల్లయూరకేచూ
 చేదరచ్చగాను | మీరు క్రచ్చరరంగేశుడగురాము వేడుడి హెచ్చ
 గాను||౪|| ప||యి.స్విధంబునం బలికి రాఘవేంద్రంగనుంగొని
 సీవయోధ్యకురాకున్న ప్రాయోపవేశంబు చేతుననిపట్కి తత్ప్రి
 యత్నంబుసేయచున్న తమ్మునింగొలిపించుకొనిమనముత్పత్తియ
 ధర్మంబు దిక్పాడి గాదు గావునవనవాస నినకాయసమయంబుగ
 డవి యొక్కదిసంబై సమించకుండ నయోధ్యకుజనుడెంతునని యూర
 డించి తదసంతరంబున యతండు వలసి యడిగిన పాదుక లాసంగి
 న యాభరతుండతి భక్తింగై కొని శిరంబునందాల్చి యన్నమొగం
 బుచూచిదేవానీవువచ్చుపరియంతంబేనుపట్టణంబుచూరకదేవరవా
 రిపాదుకలయందు రాజ్యధారంబిడి భక్తింబూజింపుచు నందిగ్రా
 మంబున సీవాసంబుచేసి నియమంబుననుండువాడ సీవానతిచ్చినకా
 లంబున కయోధ్యచేరకుండితివేనికొంబుగానగ్ని ప్రవేశంబుసే
 యదునని పట్కి శత్రుఘ్నసమేతుండై సీతారాఘవులకుప్రదక్షిణ
 సమస్కారంబులు గావించి లక్ష్మణం గొలిపించుకొని గవనోన్న
 ఖండయ్యై నట్టియెడ శత్రుఘ్నండు మ్రొక్కిన లక్ష్మణండు తమ్ము
 నింగొలిపించుకొని దీవనలూసంగ రఘు వరుండును సీతా లక్ష్మణు
 లంగూడి వసియునకుం దల్లులకు సమస్కరించి వారివలన దీవనలం
 బొందె నంత భరతుండు తల్లులం దోట్కొని నైస్య సమేతుండై పు
 రేంబునకుబోయి యల్ల వారలసదసంబులకుంబనిచితానునందిగ్రా
 మంబున నిలచినియ నంబున రాఘవేంద్రనిపాదుకలు పూజింపు
 చు కాలంబుబుచ్చుచుండె|| సీ||శ్రీరాముడంతటచిత్ర కూటము
 బాసీజనకబాలక్ష్మణసహితుడగుచు|దనియత్రియాశ్రమంబున కే
 గిసద్భక్తిమ్రొక్కిసత్కృతిజేందెనక్కజముగ | పెనిమిటి యనుమ
 తంబునసీతయమ్మనిసతిమైనయనసూయనతితపస్వి|నయ్యడదని
 కాంచినయ్యనతనపేరు జెప్పి మ్రొక్కినహవఃముప్పతిల్ల|కొగిలిం

చిశిరముకడువేట్కుమూర్కొని । కుశలమడిగిదివ్య కుంకుమాదులి
చ్చి । రామువెంటవచ్చుటకాత్తలోమెచ్చి । మెచ్చిప్రేమహెచ్చిపలి
కె ॥ వ ॥ తల్లినిభమహనియ్య పతివ్రతాశిరొమణివి నెను దీవిం
చి యొసంగిన మహితాంగరాగదివ్యనూల్య దివ్యాంబరా భరణ
మ్మలు ధరియింపుమనిపట్కొనం ధరియించి మ్రొక్కిన సీతం గనుం
గొని మునివత్పియిట్లనియె ॥

రేగుప్తిరాగము-ఆదితాళము.

అన్తునీవెంతాధస్యవైతివెమాయమ్మా । కొమ్మనీవంట సతులిమ్మ
హిలేరమ్మా ॥ వెలదిరొసుభిభోగములుపిడిపించితివమ్మా । చెలువుని
వెనువెంటనడవులకువచ్చితమ్మా ॥ ౧ ॥ హితముగసూచిత్రియరుంద
తులై ననోయంచ్చ । సతతభక్తనీ నీకునమముగాదోయింస్తు ॥ ౨ ॥
పతివెంటనుండుటానకేవలమధ్యభక్త పతిభక్తిభక్తికాంతబ్ర
తుకేలసీగవమ్మా ॥ ౩ ॥ ప్రేమనన్నుంకపరివెండ్లాడినకన్యా భామి
నిమునువింటమరల బాగుగావలె. పుడయనూ ॥ ౪ ॥ ౫ ॥ అనసూయ
యిట్లుబలికిని వినిమానసముననున్దిగెనెనజనియెవం । వినిజామీరా
ఘవాంగన । తనపరిగయకన్యనుకెప్పడలచిట్లనియెక ॥

సుకటరాగము-అటరాళము.

విసవచ్చునన్నభాగమువెండ్లాడినవిధమురావసనంప । ఘ
మతిసీవెరుగనిదిలేకములేదై । నుంపెరివివాదాననిపించు ప్రేమచే ॥
౧ ॥ జనకధూపిభుడుభూమినిభుండుచుటగనుబడితినెచ్చెన । నను
దెచ్చిముద్దుకూతురటంచుసూతచ్చిననుభవజెంచెను । దిసరినప్రీతిగ ॥
౧ ॥ గరిమనేబెంగియోవ్వనమునవెలయగగరుమతిజనకుడిలత ॥ హ
రుచాపమెక్కిమనస్టివాకినావరిభక్తినిట్లునటంచువిధించెనూ ॥ ౨ ॥
కరమొప్పసకలభూపాలురుధనువైతకడటంపనోడెననూ । విరివిగని
లత్తుకొగ్రజుడగురంగపురవాసుడదిన్త్రుంచిపొసగవెండ్లాడెనూ ॥

గీ ॥ ఇట్లుసీతబల్కెకలుకుకొగిటగృచ్చి । సన్తురీం ద్రుడేలినంతసము
న । మెచ్చిప్రేమదనరహెచ్చుగాలివింప । రాముకడకువినియెరాజవ
దనా ॥ వ ॥ మరునాడు రామలక్ష్మణులత్రిమునిం వీట్కొని మెల్ల
నవైచేహిం దోట్కొని గమనోన్ముఖులై చనిరిని శుకుండు రాజున

కుంజెప్పినట్లు సూతుండెరుంగించిన శౌనకాది మునీంద్రులు రామ
ధ్యానపరులై యుండిరంతా ||మాలిని|| నిరుపమసుచరిత్రా నీలజీ
మూతగాత్రా గురుతర భవశోషా|కోటికందపఁవేషా పరమప
దవిహారా పాపదైత్యప్రహారా|సురసుతపదపద్మా సూరి హృత్ప
ద్వసద్వా||గద్య|| ఇది శ్రీమదుభయకావేరిషధ్యప్రదేశః| ప్రదీప్తస
ప్తప్రాకారమహామందిరాంతవిరాజమాన| శ్రీరంగనాథచరణ
సేవక | వరగంటి శేషగిరిదాసప్రణీతంబగు శ్రీమద్రామకథాసం
గ్రహయక్షగావిలాసంబునందయోధ్యాకాండ సర్వంబునేకాశ్వా
సము||

సంపూర్ణము.

అరణ్యకాండము

క|| శ్రీరంగస్వామిచాకర నాకేశ ప్రముఖవిసుతనాగాయణల||శ్రీ
కామినివాసస్య పాకరకమనియరంగభవనవిసాగ||వ|| నైమిశార
ణ్య ప్రణ్యతేత్రని వాసులగు శౌనకాది ముని ప్రేస్థులకు సూతుండి
ట్లసియె నివ్వెధంబున సన్న్విహముని యాశ్రమంబువదలి రామల
క్ష్మణులు నీతంహోద్గూఢైర్మణ సక పించుచు యరణ్యమాగఁం
బునబోలుచు|| మధ్యపావరీరాగము. ఆది తాళము.

దండకాటవిజౌచ్చిరపుష్పాకా నులక్ష్మణులు ||దం|| మండితశరభ
వ్యాఘ్రమృగేశ్వరః|గంధకగురువేదండకలిరమా||దం|| సరళపున్నా
గబదరీపకుళ|వటకుటజనెంబకరవీరాశ్వద్ధవరవంజళ| కురువకము
ఖబహుతరు శాఖాదులతరణికిరణముల నెరిచారనివ్వసి||దం||౧|| వ
స వృగములనిస్వసములు | గుట్లట్లజనెడిఘనసపఁ తతులని గణగ
లూ|మునుకొనివిసిపించెడి రాక్షసగణమునరించెడి భజిఁన లాదిగ

గల॥దం॥౨॥జనకపుత్రికిభయముదొలగ॥ఘోరమృగములెసనికడు
భీతినిచారగ॥ మునిసన్నతులగురంగపురీశులుపనివడిచాపధ్వనులను
రింపుచు॥౩॥దండకాటవిజొచ్చిరపుడు॥క॥ ఈరీతిదండకాటవి॥ తో
రంబుగజొచ్చిచనగతొలగకనుగ్రాకారముతోడవిరాధుడు॥ చేరి
వడిండాయవచ్చినీతాకాంతను॥గీ॥ క్రోధమలరనేత్తుకొనిచంకబె
ట్టుక॥ రాముజేరవచ్చిరాజపుత్ర॥ మిమ్ములీలద్రుంచిమీమాంసములు
మెక్కి॥గల్గెనాకటంచుగదియువేళ॥నీ॥ ఆరాజసంపనులత్యుగ్రులై
ఘోరసాయకావశులేయసరకుగొనక॥ జానకినటుడించుమానకచ
నుడంచిరావలత్తులనురయముతోడ॥పటుపరాశ్రమమునఁబట్టి
మూపులమీచబెట్టుకకొనిపోవసల్పైచూచి॥ జనకజుకొకంపగనివాని
భుజములువడిడగనేయంగపుడమిగూలి॥ వారివెరగెల్లవారిచేకొ
రిడెలసి॥యేసుతుంబురుడనువాడనిలనధనదు॥ శాపవశముననిశ్చైతి
జనవశేణ్య॥లారనాదేహములజొచ్చిగడవనున॥న॥ సన్నప్రోచిమీ
రుశరభంగునియాశ్రమమునకుబొండు॥గొనకొ॥మివచ్చుమునవ
రుడుగారవించును॥ఘనభక్తిసేటంచుబట్టకరమురుదారణ॥ద్వి॥తన
తొంటిరూపంబుతగవచ్చిచనిన॥ వెనకనారాఘపుల్పెనవాసితను
పు॥ ధరణిలోస్థాపించితగబోయిపోయి॥ శరభంగమునిశుభాశ్రమ
మంతజేరినానకివలసినములుముఁమొన్నదేయి॥గెనుపుగాపూజించి
యగ్నిలోజొచ్చి॥చనియెనమ్మనిబ్రహ్మసదసంబునకును॥ వినుతచ
రిత్రుడైవివలభోగమున॥॥అంతటతావనగణములు సంతసమున
వచ్చిరామచంద్రునిగనఁగవ్యంబభయభక్తితోడత కాంతా లత్తు
ణులగూడికడువడిమ్రొక్కె॥౩॥ ఇట్లువ్రొక్కినదీవనలొసంగి దీ
నముఖులైమునుల్లసిన॥

శరణుశ్రీరఘుకులకకధిసుధాకరరామరామా॥ మమ్మనరమర
సేయకకరుణప్రోవుముశ్రీరామరామా॥ మేమివ్వసంబునతవము
లానవకగరామరామా॥ వమ్ము॥ చాములుబెడుదురుపృథ్విరాక్షు
లెల్లరామరామా॥౧॥ అనయమివ్వసమునెనురులుచెలరేగిరామ
రామా॥దొడ్డమునులపధింపుచుమొససిచరితరురామరామా॥౨॥

దిక్కుగల్గినవారమైతిమి నేటికిరామరామా ॥ మమ్ముగ్రక్కనబ్రో
వుమురంగవల్ల భశ్రీ రామరామా ॥ ౩ ॥ గీ॥ ఇట్లుదీనులగుచు నెలమి
భాషించెడి మానివరులజూచిమానసమున । చాలదుఃఖమొందినద
మలకరుణచే నభయమొసగి బ్రక్కనాతికబాయ ॥

పంతవరాళి రాగము - ఆదితాళము.

చంపెదనిజముగనింకా । రాక్షసకోట్లమునులారజనుడుసన్నంకా
చం॥ మిగులసౌఖ్యముమీకెచ్చటనుగల్గ । తగజేయకున్ననాతనువేల
ధరనూ ॥ ౧ ॥ ప్రతినబట్టితిదై ర్యముననూ । దై ర్యవితతిజచ్చినయట్లు
వినబోదురికనూ॥ చం॥ ౨ ॥ రంగధాముడనై తినేనిమీకుమంగళమొన
రింతుమలిలోనబూని॥ చం॥ ౩ ॥ ప॥ ఇవ్వినంబునం బ్రతినబూని ముని
గణంబుల వలన యనుజ్ఞ గొని నీతాలక్ష్మణ సహేతుండై కదలిరవ్య
భూరుహవితాన నుండితంబగు సుతీతానా శ్రమంబు నకుం జని బ
హుకాలంబచ్చట వసియించె మునిగణంబులకు రాక్షసబాధలేకుం
డంజేతునని లానాసచిక్షా ప్రతినవృత్తాంతం బెరింగించిన నమ్ము
ని సంతోషచిత్తుండయ్యె నంతట యేకాంతంబున నీతా కాంత నిజ
కాంతునింగనుంగొని యిట్లనియె ॥

మధ్యమావరీ రాగము - అటరాళము.

వలువనీవై రములుమగు కువలదునల్ల భా ॥ వలువనీవై రములుదెను
వవలదువలదీ ఘోరాటవుల । బలమదోషేతరౌరాక్షసులునటించు
నెళవువిందు॥ వలు॥ వచ్చిన కార్యముగ నడివచ్చెనుమధ్యరమయోధ్య ।
కచ్చగబోకమనకు పొచ్చుపంతములేకీ॥ వలు॥ ౧ ॥ చలమునేయన
ట్టిదానవులవధింతునగుచు వలదో । బలాంమువలనబలుక నేలనవిన
నేశ్రమ్రొక్కెగాని॥ వలు॥ ౨ ॥ మునులచందముననుమ సమువనముల
నుండగవచ్చి జనునెడరహింసలొనడకనుతరంగనాధనాధ॥ వలు
వనీవై రములు ॥ ౩ ॥ ద్వి॥ అనియిట్లు బలుకంగ నతివెనుజూచి ఘనమ
ధుదోక్తులకాంతుడిట్లనియె । వినపెచ్చురాణివిన వెఘాబోణి । వి
సుతికక్కినమునుల్ పెసడానిమ నల । దారుణదై ర్యబాధలకోర్వలేక
నారూఢిమము బ్రోవుమునీశరణన్న । మనముపాలింపకమానుటచగు
నైఃమునుల బ్రోచుటతోటి మొనసి సమంబు వనజాక్షికదృఢై వసుమ

తీలోనదనుజసంఘములు మద్దారుణబాణ। తతిదాకిచావకధరనుం
డగలఁడె। మతిలోననికభీతిమానుమటంచు। బలికినుతీక్షణవరమసన్ను
నికి। వలనొప్పనంతకేవలభక్తిమ్రొక్కి॥గీ॥ అమ్మనీం ద్రునివీటొగ్గని
సమ్మతమున। పావనుండగుకుంభసంభవమహాపిఁ। సోదరునియా
శ్రమముజేరిమోదమలర। విసయమున మ్రొక్కిమానిచే వినుతివడ
సి॥ పంతువరాళిరాగము-ఆదితాళము.

వేంచేశెనంతమీదా। శ్రీరామమూలిఁ। వేంచేశెనం॥ వేంచేశెనీ
తతోడవిమలభక్తినితః॥ డంచి తాసక్తిగొల్వనగస్త్యమునివరశు
భాశ్రమమునకు॥ వెంచే॥ భూరిమోదముతోడా। మునులెల్లవచ్చిచే
రిమమితజూడా। క్రూరరాక్షసులకెల్లగుండెబర్చుల్లుచునసారసనే
త్రములనదమలమునియాశ్రమములుజూచుచు॥ వేంచేశెనం॥ శృం
గారరూపముపాపైవైచేహిసాంపాసంగముచ్చటలుజెప్పా। అంగ
బకోటిమోహనాంగిమువెలచుచిన్యరంగనాయకుడైనరఘుకుల
దుగ్ధసముద్రశశాంకుల॥ వేంచేశె॥ ౩॥ ఇవ్వీసంబున సగస్యాశ్ర
మంబు ప్రవేశించి యమ్మరిక పంచసంబులు గావించిననయ్యగస్త్య
మునీం ద్రుండు రామలక్ష్మణులం గొగిలించుకొని మూర్ధ్నిఁ పూ
ణంబుచేసి జానకిందీవించి పరమానందంబున రాఘవేండు నియ
నేకవిధంబుల చినుకించి ఇంద్రసన్మంథంబగు బాణబాణాసనఖ
ద్గతూణీరంబు లొసంగి నంగైకొని యక్కంభసంభవమునీం ద్రు
ని యనుజ్ఞగొని వెడలిచని నానావృక్షపండలతాగృహవితాన
మండితం బగు మహారణ్య మాగఁంబునం జనిచని గోదావరీతీర
ప్రాంతంబునం చెన్నమీరు పంచవటీస్థలంబునం జేరిన యనంత
రంబునా॥ యరుకులకాంబోదిరాగము-ఆదితాళము.

పన్నశాలగట్టెనపుడువనఁనీయముగానిన్నయింపసలవిగా
నినిశ్చలరామభక్తిని। వనీతగుణుడొసామిత్రివలసిమంచికొమ్మలు
దెచ్చి॥ పన్న॥ రాముడాహారముభుజియింపభామసీతరామునిగూ
డి। ప్రేమతోబవళింపసభిరామస్తవములేపఁరించి॥ ప॥ ౧॥ మలయ
మారుతముచనుచెంచు। మాగఁమమరించిపుష్పలలితపల్లవతోర
ణములుగట్టివాస్తువిధిని॥ పన్న॥ ౨॥ రంగనాథుడైనరఘుపుంగవుడా

త్వలోమెచ్చమంగళ ప్రదముగనానాశృంగారకలితమైవలయ ॥ వ
నశాలగ ట్టెనపుడువనశానీయముగా॥౩॥వ ॥ యివ్విధంబున నఖిల
మంగళాలయంబు గాతననేపుక వలనసుమిత్రాపుత్రుండు గట్టిన
వన్నశాల గనుంగొని రాఘవేంద్రుండత్యంత సంతోష చిత్తుం
డై తమ్మునింగొలించుకొని దీవనలాసంగె నట్టయడా॥౪॥ ఆయర
ణ్యంబుననారాఘవుండు । బాచుక సీతయుపడివడియొప్పి । కలచ
యాదులుదెచ్చిపరగసామిప్ర । కెలగినమహిళచిసేవింపుచుండ ।
వారలాలక్ష్మణుపరతనూభవనితీరునజూచివర్ణింతురేపళ । కారు
ణ్యరసమాప్త్యగ్రస్తుచ్చునుండ శీతీకొన్నినాల్లేగినపిదప । ధరలోన
రావణదనుజేంద్రునికుసుమిరివిగాచెల్లెల్లె వలయుశూహకసఖి । రా
ముపాలికివచ్చిరాచీవనేత్ర । కామకేళిసన్నగదియుమువేగినిసుం
దరముగన్ననెరిమెచ్చవచ్చె । నీసీతమానుమునగల్గికుకరమొప్పన
సుభార్యగాగొంటిచేసి వనజసస్థాననివాసుడై నట్టి । ఖరుడుచంపక
బ్రోచుకనికరమలర । సురుచుగాజూనకనవలీలమ్రుంగి । సురతలీలల
నిన్నుసొక్కింతుజూమనవ్యనానిపుణ్యమీవాత్మ । ననియిట్లు బ
లుకంగనారాఘవుండు । వినిశూహకసఖితోడవెనట్టులనియె ॥

ఉ॥ ఇయ్యొకభాగ్యలేక వసియించెను లక్ష్మణుడుల్ల మొప్పనీవ
య్యన తేజుగోలి । తగనాల్గొనఁబొనరింపు నేవ్వకచే । నయ్యమెల
వకనన్నవినినిల్వకలక్ష్మణుడానిభరంజై । నయ్యనన్నగూడుముక
సౌఖ్యమునొందుదమువ్వసంబునను ॥నీ॥ అనవినిలక్ష్మణుండాగాత్మ
సినిజూచిదాసుండనై రామభరణిపడిక । పసులుసేయఁచుకానకసుర
కీర్తచిత్తిననువరించితప్పేనినుజసంబు । దానిపండ్రటుగాపతగనాకు
వదినవైరామభద్రుచంపుప్రేమననుచు । బలుకంగవినిరామభద్రు
నినటుడాయగనిసీతసవ్వంగకన్నదోయి । కెంపుదీపింపనీతనుకెర
లిడాని । చంపకమకింపరాముండునన్నశాయ । గ్రక్కనసులేచిదా
నవిముక్కుచెవులు । పట్టితెగగోసెసామిప్ర పటుబలమునా ॥

వ॥ ఇచ్చిధంబున విరూపింగావించిన ఘోరంబుగా నరచుచు నె
త్తురొలుక జనస్థానంబునకుంజని ఖరుని ముందటంబడి రోద సంబు
జేసి రామలక్ష్మణుల వలన సంభవించిన వరిభవ వృత్తాంతంబు నె

ల్ల నెరింగించిన ఖరుండు గ్రాకారుండై పడునలుపుర రధిక వరులం
బనిచిన వారు యుద్ధసన్న ధులై చుప్ప నాతివెంటం జనిచని రామ
చంక్రనితోడ కయ్యంబొనచి నిమిష మాత్రంబునం దెగ టారి
రంత శూపకనఖ మరలంజని ఖరునకెరుంగించిరోదనంబుసేయు
చు నిష్ఠరోక్షులాడిన యనంతరంబ ఖరుండు దూషణత్రిశిర సప్ర
ముఖ చతుర్దశ సహస్రరాక్షస సమేతుండై దండువెడిలి పనక
శాలకడకు వచ్చు సమయంబున రామచంక్రండు సీతా లక్ష్మణుల
నొక్క గిరి గుహకుం బోవంబనిచి రాద్రాకారంబునం ధనుర్దక
రుండై నిలువంబడియున్న సమయంబునా॥౩॥ సురగరుడసిద్ధవిద్యా
ధర గంధర్వులును సకల తాపసగణముల్ వరరఘువీరుని విజ యము
నెరిగోరుచు చూచు పేట్కనె తెంచుకొని ॥౪॥ ఆసమయంబునా॥

అనందభైరిపిరాగము-ఆనందాశము.

సుమహితకరిరథఘోటకముల శోడాదైత్యసమితిగ్రన్థివచ్చే
పనకశాలజాడా॥ భీకరాంగులగుచు రాముదాకిరంతా । డాకివీక
తోనాయ ధములై వినిసరిరంతా ॥౧॥ సేంహనాపములు శ్రుతైచేసి
రంతా । రాజసింహుడై బాణపక్షములెమ్మిరంతా ॥౨॥ అరాఘ
వేంద్రుడురా ద్రాకారముగనూ । కానమారూఢిరంభ్య శివేసేసను
రులడలనూ ॥౩॥ పరగప్రత్యాభివ్యచరణమొప్పచూ । తీవ్రశర
ముల సైన్యముల శ్రుంచె సరుచుగ గనూ ॥౪॥ అతులవిక్రమమునదూ
షణాదివీరులారంగ పతిలీల శ్రుంచె సుదివ్యభాగ వితతుల ॥౫॥

౩॥ ఖరుండు ప్రశంసచురాఘవు । బొరిగొందునటంచు డాకిపాలుప
గుయుద్ధం । బరుడుగజేసి యురఘుపతి । శరములఘోషనినిగూలెచ
య్యనంతనూ ॥౧॥ సురడుండభులు మ్రొసె సుమవృష్టిగురిసె । సు
రకాంతలాడిరి సుందరంబుగను । మునులెల్ల విచ్చేసి ముదములెట్టింప ।
వినుతించి రారఘువీరునిచర్య । లంతటలక్ష్మణుండవనిజతోడ । సంత
సంబున పనకశాకువచ్చె । మునిగణంబుల కెల్ల ముదమాయెననుచు ।
మనమున సంశోషమగ్నుడై తలిక । జనకజాపతి పనకశాలకేలేర ।
గనిదిగ్ధుననులేచి కమలాక్షిసీత ॥

నాధునికొంగిలింపనూ। సీతావధూటి॥ నా॥ సాధుమానుల కెల్లబా
ధలుదొలగరిపులసాధించి గెలిచెననిసరససంతోషమున॥ నా॥ తేళు
కుచెక్కులమీదనూ। ధోధళను కెంపులలరుకమ్ములు మెరయనూ। చె
లువమైన బంగరుపచ్చలకీర్తింకణములు వెలయు హస్తాబ్జములు వే
ట్కుతోడుతసాచి॥౧॥ నా॥ గొప్పకన్నులనిండనూ। హాషకాబాష్ప
ములు పృతిలుచునుండనూ। తప్పక రాక్షసవిత్తుల గెల్వగ బోయి। న
ప్పటినుంచికన్నులగప్పినట్లున్నావని॥ నాధుని॥౨॥ సరిలేనికళలతోడ
నూ। నడుమసియాడ। బిరబిరబోయి ప్రేమనూ। వరరంగధాముడైన
వల్లభుడాసిదైత్యవరుల పెక్కండ్ర నెట్లుబారిగొంటి వంచుమరి
మరి॥ నాధుని కాగిలించనూ॥౩॥ గీ॥ కామినిమణియగు సీతకొగిలించ।
సంతసముజెంది శ్రీరామచంద్రుడవుడ। పనకశాలకు వేంచేసిపణ
తిగూడి। సోదరునితోడనొప్పాడె మోదమలర॥౪॥ అంతట ఖరసై
న్యంబులో హత శేషుండగు యకంపనుండు దానపేండ్రుండగు
రావణుకడకుంబని కేలుమొగిచి యిట్లవె॥

ముఖారి. రాగము. అటతాశము.

వినవోయి రావణవినవోయి నేడూ। మనకువాటిల్లెనుమహిలోన
కీడూ॥ దనుజేంద్రదళరథజనవతిసుతుడూ। వినుతోన్ బలుడన్త్రవి
దుదురాఘవుడూ॥౧॥ సలితసురకతల్కొననుండటడూ। జలరు
హపత్రవిశాలలోచనుడూ॥౨॥ వనజాక్షగుడికన్నతోడవా
డూ। మునివృత్తొనరు క్రివనిశేరినాడూ॥౩॥ నయమునమునులమన్నన
శేసినాడు। భయభక్తిపలయనభయమిచ్చినాడూ॥౪॥ ఘనదీప్తివంచ
వటినీ జేరిచాలా। మొససిపచ్చినయాశూషకానానీలా॥౫॥ గ్రక్క
నగోను సెకనకానాసములూ। యెక్కడలేదెన్నెకదానీపెరిలూ॥౬॥
కరమొప్పఖరు డాదిగామనవారి। బారిగొనెనవనచెచ్చెరగండుమీ
రి॥౭॥ ఆచందమాయందమావిక్రమంబూ। సీచందమనిచెప్పసికడు
లకాభంబూ॥౮॥ అతనిసహూదరుడటువంటివాడు। సతికెవ్వారలు
గారుచచింపబోడు॥౯॥ యెదిరించిబోరరాదెవ్వారలకునూ సదు
పాయమికనుశంచనజాయనగునూ॥౧౦॥ సతినీహరించి తెచ్చివేసి

ధరనూ! మృతులగుదురు శోకమాతులై క్రచ్చరనూ॥౧౧॥ ఖరరంగనిల
యుల ఖరమరమానికరమొప్పవంచనగా వింపపూని॥ వినవోయిరా
వణవినవోయినీవు॥౧౨॥ ద్వి॥ అనియిట్లు బలుకంగనామాటలెల్ల॥ విని
రావణుడు రాద్ర విటకుడై వేగ॥ మారీచుకడకీగిమన్ననగనిరి॥ యా
రాఘవునిచరిత్రాతిశయంబు॥ వారకవివరించివంచనతోడ॥ నారా
ముదేవినిహరియింపుమన్న॥ మారీచుడంతటమహితవాక్యముల॥ నా
రావణునితోడనతిహోద్యముగను॥ రామచంద్రునివరాక్రమమెల్ల
జెప్పి॥ వేమూరుబోధించివెనబంపెనంత॥ క॥ తనముక్కుచెవులుదశర
థ॥ తనయుడుగోయించువాతడశకంతునకుం॥ వినిపింపగజనిరావ
ణు॥ గనియాశూపణభరాముకథజెప్పె॥ గ॥ ౧౧॥ ఇట్లుబలికి॥

క॥ బలవంతుడననిజగములు॥ గలిచితినిధాత్రి సమరకేళినినా
తో॥ చలమెత్తిగెలువలేరని॥ బలికెదవేవేళనీచుబలమిలనణగ॥

గీ॥ దాశరథులునన్నుతగవిరూపినిచేయ॥ యారకున్నవాడవేరఖ
లుడ॥ చలముతోడదివ్యసాయకావళులేసీచంపు॥ మింకవారితెంపుగ
లిగి॥ ౧౧॥ అన్నానీవధికవిక్రమంబున పంచవటీస్థలంబున నిలిచియు
న్నరామలక్ష్మణులనతియత్నంబున సంహరించితి॥ వేసిజగన్తోహ
నాంగియుశ్రీరామహోయనగునీతి నీకు భార్యగాసిద్ధింసునానీ
తాసౌందర్యంబునాకుందోచినయంతమాత్రంబునీకు వివరింతువి
నుము॥ ముఖారిరాగము॥ అటతాళము.

కొన్నచక్కనిముద్దుగుమ్మరా॥ మది నన్ను బంగరుకిగిబొమ్మరా॥
చెలువొందుచిగురులలాగు॥ ఆచెలియముఖేతులచాగూ॥౧॥ కరి
కుంభములసౌంధమీరు॥ ఆగరితకుచంబులతీరూ॥౨॥ సలలితఘననీల
వేణి॥ చారునైకతతుల్యసుశ్రోణి॥౩॥ దాడిమబీజకాంతములూ॥ నవ్య
తరమగుతరుణదం॥ ములు॥౪॥ కనకంపుటరటులపెంపూ॥ చూచిక
లికపెందొడలుహసింపూ॥౫॥ వదనముగెలుచుడవెందూ॥ నెన్ను
మరుజయించునభేందూ॥౬॥ పంకవ్యభింబభలంబూ॥ ఆతరుణకె
మ్మైవివిధంబూ॥౭॥ చెలిగొప్పకన్నులసౌరు॥ మంచితెలిదమ్మిరేకు
లగేరూ॥౮॥ వలనొప్పతళుకునద్దములూ॥ ఆయలనాగచెక్కుటద్ద
ములూ॥౯॥ కలదులేదనసందియంబూ॥ ఆకలకంఠికలరుమధ్యం

బూ॥౧౦॥ సురముఖ్యకులములలేరూ॥ ఆసుదతికిజోడైనవారు॥౧౧॥
తగుసీతనీకను రేశానీవుతగుదువాసతికరినాశా॥౧౨॥ అన్నారావ
ణసీతనెన్నానోయన్ననావశముగాడన్నా॥౧౩॥ రంగవాసులనుజ
యించుకనకాంగినిగూడినటించూ॥౧౪॥ వ॥ ఇట్లుబట్టిన దశకంధ
రుండును మోహతి రేకంబున రామభార్యా తస్కరణంబు మనం
బునంగోరి మారీచు కడకుంజని నీవెవ్విధంబుననైన జానకి నవహ
రింపందగునదు పాయంబుగాపింపుమనినవాడిటనియె॥

యరుకులకాంబోధి. అటతాళము.

యెవరుబోధించిరిరావణా॥ నీ కీపాపబుద్ధిదుశ్చరణా॥ ధువివతి
ప్రతలలోపూజ్యతనొందిన॥ ప్రవిమలయారామపత్నిసిహారి యిం
ప ॥ నెవరు॥ నీలంకజేడునింక సూటిగా॥ రణకేళిగూలెదవీవుపాటి
గా॥ నాలాయముగ బంధువగఁ ముతోడుత॥ కాలమువాటిలెగాబో
లులేకున్న॥ నె॥౨॥ మునియాగమునగంటిరాముని॥ పిన్నతనమునదను
జవిరాముని॥ సనువాయుశరమేసివననిధిద్రోయగ॥ నెనసిదైవయో
గమునజీవించినవాడ॥ నెవరు॥౩॥ నామచిరత్నములన్ననూ॥ రంగధా
ముడన్ననూ॥ రాజులన్ననూ॥ రామునిభయముననేమిదోచకయుండు
నామహితాత్ముకవరాధమొనరింప॥ నెవరుబోధించిరిరావణా॥

ముఖారిరాగము. ఆదితాళము.

కనుపడుచున్నాడు॥ రాముడుకనుపడుచున్నాడు॥ కనుపడుచున్నా
డనువుగ నామది॥ మునివేషముతో మొససినవస్త్రాది॥ కను॥ గండుగర్జనుల
కడువడిజంపగమండితశరకోదండధరుండై॥౧॥ పొందుదనరవ్యగ
మదఘనతిలకంబందముగాముఖమందువెలుంగగ॥ కను॥౨॥ సరసిజ
వత్రవిశాలనేత్రుడై గురుతరదినకరకోటిద్యుతితో॥౩॥ సతతము
రంగపుశుడుచాపంబుతీలనుతంకృతిగాపింపుచు॥ కను పడుచు
న్నాడు॥౪॥ గీ॥ యేనుశ్రీరాముభయముచేనివ్విధమున॥ యున్నవాడ
నునీకేలనుర్విలోను॥ చాలబలవద్విరోధంబునం గ్రహింప॥ మానుమీ
కోక్కెఁమదిలోనదానవేంద్రా॥౫॥ అనియిట్లుబలుకంగనారా
వణుండు॥ వినివానిగల్గొనివెసనిట్టులనియె॥ వలనొప్పప్రతికూలవా
క్యంబుబల్కు॥ వలదుమారీచమద్యాక్యంబువినుము॥ కనకవనాం
గంబుకడువేట్కువెలయు॥ ఘనవ్యగాకృతిబూనికానలోబొచ్చి॥ జ

నకపుత్రిక మ్రోలచరియింపుమంత | కనుగొనిమదిలోనకాంక్ష జెం
పారనినుబట్టితెమ్మనినీరజనేత్రి | పనిబడియాచించు ప్రాణనాయ
కుని శ్రీరాముడంతటసీతావధూటి | కోరినకోకైకొమరొప్పు
నిన్ను | నారూఢిబట్టంగనరుదెంచువేళ | ఘోరాటవికిదీసిగొబ్బననచ
ట | హాలక్ష్మణాయనియాతఁస్వ సంబు | చాలసేయుముసీతసంతప్త
యగుచు | తనమరదినిబంపుతగరాముకడకు | చనుదెంచి నేనంతజాన
కిడత్తు || క || యారీతిబల్కగావిని | యారావణ నకును కామాన
న్నంబై చేరెనటంచునుమదిలో | మారీచుడునిశ్చయించి వరియిట్లని
యె || గీ || మంచిమాటలునీవాలకించవైతి | వేమిసేయుదునయ్యెడిదే
మొతప్ప | దట్లుగావుననీకార్యమమరజేతు | ననుచుబల్కినసంతోష
మతిశయిల్లా || సీ || దశకంఠుడంతటతడయక మారీచుగూడిరధంబై
క్కికొమరుమిగుల | గురుతరారణ్యంబుసరభసంబునజొచ్చి మారీ
చుననుపంగమహిమవెలయ | వాడుతల్కు పసిండివనకమైభాసిల్లు
జింకరూపముదాల్చిపొంకముగను | పర్వతాలకబోయవర్షియ్యం
బుగాజనకపుత్రిక మ్రోలసంచరింప | జూచిమదిలోనమెచ్చుచునుం
దరాంగి | విస్తయముజెందిలోకైకవినుతుడైన | వల్లభునిజూచిచ
య్యనవాంఛతోడ | బలికెకనీకరముదయింప ప్రాభవమునా ||

మధ్యమావతిరాగము-అదితాళము.

అదిగొప్రాణేశవసిడిజింకా | వేవేగజనిసాం | పొదవబట్టితెమ్మ
నీవింకా | పదపడిచెంగునవదలకనెగరుచు జెదరిజెదరి వచ్చుచుజను
చున్నాదదిగొప్రా || నెనరునామీదగలిగెనేని | కొరిరమ్మదానివెను
వెంటదగిలిపనిఱుని | ఘనతరంగపురీకుడవనినినుచునున్నవేడితినను
మానింపకు || మదిగొప్రాణేశవసిడిజింకా || క || కోరినకోకైనాసం
గుము | వారకశ్రీరామచంద్రవరదుడవగుచుం | కారుణ్యమతీనిల
త్తుణ | ధీరుడవై బట్టితెమ్మదివ్యమృగంబునూ || ప || యిట్లుజనకపుత్రి
కయగు సీతాభామామణి పుష్పాస్వేషణంబు సేయుచుండి రామ
లక్ష్మణులం బేకొకని మృగంబుమీదివల పెరుంగించిన లక్ష్మణుం
డు రఘువరునకిట్లనియె ||

అసావేరిరాగము-అటతాళము.

అన్నవినుమా! యిదికైతవమైనమృగము | పెన్నెన్నెన్నెన్నె

లరగఁనున్నదిదికనుగొన్న శ్రమయొకఁ నన్నవినమనమ్మదగదూఁ
 యొక్కెందనీమృగమ్మువలదూఁ । నెమ్మదినిసీతమ్మ దీని విధమ్ము దెలి
 యొకనెమ్మిగొరెనో॥యన్న॥౧॥ దానవులకూఁపగవారలమైనమన
 కూఁపునిపైరముతోడపగతులు । మానకీక్రియసేయుమోసముల
 న్నవినమూ॥౨॥ మానవేశా శ్రీరంగభరీనివేశా । కాననంబులనుం
 దుడింకల । గానమామునుగాసమిష్టివో॥యన్న॥౩॥గీ॥ దీనితెరగల్గ
 నుగొన్నమానసమునఁకోరిమారీచుడీరితికుత్సితంబు । పూనిగావించి
 నట్లుగాగానబడియె । జానకీముఖకంజాతచంచరీకా॥ద్వి॥అనియట్లు
 లక్ష్మణుండన్నతోబల్క । ఘనశుచిస్తోతముఖకమలయాసీతతనభ
 తనటుజూచితడయంగవలదు । జననాధకులనాధచయ్యనబోయి ।
 నీవీమృగంబునునేపుతోబట్టి । వేవేగకొనిరమ్మవేడ్కతోమనము ।
 వనవాసఁ ర్యంబువరుసతోగడపిమనఘరంబునకేగిమణిమయసౌ
 ధఁముననుంచుకొందముముదమురెట్టింప । ననియట్లుబల్కంగనా
 రాఘవుండు । వినిలక్ష్మణునిగాంచివెనట్లునియె॥గీ॥ యీమృగంబు
 మీదనిందీవరాక్షికి । చాలవాంఛగలెల్లదనర । వెంటవెంటనంటివెన
 నేపుతోచెబట్టి । తెచ్చిసీతకిత్తుతెగువతోడా॥గీ॥మంచిమృగముగాక
 మారీచుడొసరించు । కపటమాయనేనిఘనశరాగ్నిమడియజేసినత్తు
 మహిమచెనీవింక । గాచియుండుమచటకమలముఖిని॥వ॥ ఇట్లుబలికి
 సీతాసుందరీ హృదయంబు రంజిల్లధనుబాణతూణీరధరుండై
 మృగంబుమీదదృష్టినిలిపివెలువడి॥

ఆరభిరాగము-అటతాళము.

మృగమువెంటనంటిచనెనూ । కోదండపాణి॥మృగము॥శ్రీరామ
 మూర్తి॥మృగమువెంటనంటిచనెనూ॥మృగమువెంటనంటిచనగ । న
 గణితేలీలనుధగ । ధగితకాంతులరగనదివికెగరుచు గురుగహన
 ములకుదియ్యగ॥మృ॥౧॥ గరిమతోసట్టిట్టుపొంచుచూ । తిరుమేనగల్లు
 చిరుచెమటబోదుడుచుకొనుచు । కరముప్పడగ్గరినమృగవరమునుబ
 ట్టగబోవ । బిరబిరనదివరుగిడిదూరస్థలిమెరయగగనితత్తరమునవిసు
 కుచూ॥మృ॥తరుణీసీతకింపుగాగనూ । నేనెట్లుబట్టు । దరుదుగనీచిత్ర
 మృగమునూ । గురుతుగనతిమాయచేగ్రుమ్మరుచుచిక్కులిడనాగ ।

గురుతరరాక్షసకృత్యంబిదియనిసరగునరంగేశ్వరుడూహించుచు॥
మృగమువెంటసంటిచననూ॥సీ॥ అంతటరఘురాముడామృగంబా
నరించుమాయాప్రచారంబుమదినిదెలసి। దానిద్రుంపదలంచితడ
యకతనవంటదాణంబుసంధించిపటుజవంబు। దనరప్రయోగింపత
ద్బాణహతిజేసిమాయామృగాకృతిమానితొంటి। తనువుతోమారీచ
దనుజుండుహాసీతహాతత్త్వణాయంచునధికఘోర। రవముతోబలికి
వాడీలైనవనిమీద। నంతనయ్యాతనాదమయ్యంతసీత। వినిమహాశో
కసంతాపవివశయగుచు। మరదిగన్గొనిపల్కెత్తత్తరముతోడా॥

శోకవిరాళిరాగము- ఆదితాళము.

పోవోయిపోవోయిలత్తుణానియన్నకడకు॥ పో॥ బంగారులం
ద్రిపోవోయి॥ పోవోయిసీయన్నకేమిగావించిరోమోసము। మా
యావుకారాక్షసులివ్వనమునా। యేమిదోచదు॥ పోవోయిపోవో॥
శరములుచాపముబూనుమీ। చెచ్చెరజనిసి। పరుదుగన్ననుప్రభు
మీ। సరసుడొక్కఁ ఘురామచంద్రునిమోముజూడక। రుద్రుగప్రా
ణములుండునా। తనువునిల్చునా॥ పోవో॥ యేమిటికెలుగెత్తిపిలిచెనో
నాప్రాణపతి। కేమినిట్టరాతిగల్గెనో। నామానసమెన్నోదాలక
వేమరుబోచున్నదిరంగస్వామినినేనెట్లుజూతునూ॥ యేమిసేతును॥
పోవోయి॥ క॥ అనియిట్లుసీతబల్కెగ। విలత్తుణుడధికభక్తివినయం
బెసగం। జనకసుతదుఃఖముడువగ। తనమదితలపోసిబల్కెధరణిజ
తోడనూ॥ శోకవిరాళిరాగము- ఆదితాళము.

త్వరపడకమ్మా! అదిరాముని। స్వరముగాదమ్మ। విరిబోణిశ్రీరఘు
వరుడగునీభతనాసరసురదనుజకిన్నెరులకసాధ్యుడు॥ త్వ॥ విలపింప
వలదు। రామునికెందువిజయముగలదు। వలనొప్పనాయన్నబలకౌ
ర్యదపహము। లిలనీవెరుంగవెకలకంతినాతల్లి॥ త్వ॥ వినవెమాయమ్మ
కన్నులనీరువిడిపింపకమ్మ। నినుచాసినేనెందుజనరాదుఖలులగు। దను
జులేతెంతురుతడయకవేవేగ॥ త్వ॥ ౨॥ చాలదీనతనూ। రాఘవుడిట్లు
లేలచిలుచునూ। వాలాయముగరంగపతిశ్రీఘ్రమునవచ్చు। నాలస్య
మికలేమనామాటనమ్ముము॥ త్వరపడకమ్మా॥ వ॥ ఇట్లురామచంద్రు
నిసమీపంబునకుం బోకపలుకుచున్నచురిదివాక్యంబులకత్యంతకో

పశోకసంతాపంబులుమనంబునంబెనంగొన జానకీదేవిలక్ష్మణునకీ
ట్లనియె॥ శోకవిరాళిరాగము-ఆదితాళము.

అయ్యయ్యెనానాధుడడవిపాలొట్లకానందమాయగదానీకది
పరమానందమాయగదా॥చయ్యనరఘుకులస్వామిగావబోక॥ చ
చింపమనసాయగా॥నట్టడవిలో॥నయ్య॥హారమయనుచుచుఃఖిం
పగసొంపుననాలకింపనాయగా॥ సారెకుమూర్ఖముఁగుచువిల
పింపకోరిచూడనాయగా॥ముచ్చటదీర॥నయ్యయ్యె॥१॥ ఘనభక్తి
మ్మునివలెనున్న పగతుడవనిరాముడెరుగఁడుగామునుకొనిరంగ నా
ధునికీడడరనీమనసుచల్ల నాయగా॥నిజంబుగ॥నయ్యయ్యె॥

అసావేరిరాగము-అటతాళము.

అలనాడేపాపశీలుడవనితెలసితేనడవికిగొనివత్తుమా॥ ఖలుడవు
ఘోరకుటిలుడవునీతోడ॥బలుకాడినంతనేప్రాప్తింపుదోసము॥ అ
లనాడే॥ ఘనమోముననన్నుకాంక్షించి యారాఘువునిచేటుమది
గోరుచు॥ పనిబడినాభతఁ పాటికిచోకసన్ననుసరించియున్నావక
టలక్ష్మణుని॥వలనా॥వదపడియేసన్యపురుషులకలనై సపదమన దా
క్షుదునా॥వదలకసీకున్నవరంగథామునివదభక్తిజూచినెప్పుడినమ్మి
తినిగాక॥నలనాడేపాపశీలుపనితెలసితేనడవికి॥ద్వి॥ అనియిట్లుబ
ల్కుచుసధికదుఃఖమునతనహస్తములతోటితగసుదర్శంబు॥ గొన
కొనితగగొట్టుకొనుచు పాపాత్మ॥నిన్నకైకపుత్రుండునెమ్మితోబ
నుబ॥పనిబడిప్రచ్ఛన్నభావంబుగల్గి॥చనుడెంచినావువంచనశాయ
బూని॥చెన్నుమీరినయట్టిశ్రీరాముమోము॥ కన్నదోయినిజాడక
నునిలవ జాల॥సొరిదినేవనవహ్నిచారచారియైన॥గరళంబుదీనియైన
కాయంబువిడుతు॥ననిఘోరముగబల్కనాలక్ష్మణుండు॥ వినిదీర్చిన
నులేచివెనకేలుమొగిచి॥

ఆనందభైరవిరాగము-ఆదితాళము.

ఎటువంటిమాటలాడినావమ్మతల్లి॥కటకటనెనరువీడి॥ చిటుకున
నీవాడినకరిసంబులకెటుదోచదునేనెటుబ్రతుకుదుఘపి॥ నెటువం
టి॥ననునొవ్వనాడన్యాయా॥మానానేనెప్పుడనురక్తిశావశాయత
నయునివలెనున్నయముగొల్చుచు॥ ఘనభక్తివసమునకరుదేర

X॥ నెటువంటి॥ నిన్నునుమిత్ర గానూ॥ దలతురాముని॥ కన్ననాతంత్రి
గానూ॥ చెన్నుగమదిలో నెన్నుదునిటువలె॥ నెన్నడుబలుకవెకన్నత
ల్లిని॥ వెటువంటి॥ ౨॥ జననీననింకవేగాశ్రీరంగపురధా॥ మునిచెత్తు
పోయిబాగా॥ ఘనడగురామునిచరణములానగ॥ మనముననేపాప
ములెరుగనున॥ నెటువంటిమాటలాడి॥ వ॥ ఇవ్విధంబునంబలికితల్లి
పోయివచ్చెదనీకుభద్రంబయ్యెడునని ప్రదక్షిణ నమస్కారంబు
లుచేసి ధనుర్బాణధరుండై పోవకాళ్లురాక నెట్టకేలకు తెంపుజే
సి మున్నురాఘవుండు మృగంబువెంట జననమాగ్గంబునంజనియె
సంతా॥ చ॥ అంతటరావణుండుహృదయంబునసంతసమందిరామ
భూతాతునితమ్ముడేగ॥ నికగ్రక్కునజానకినిహరింపగా॥ నెంత
యుమంచివేళియనినింపుననొక్కయతీశ్వరాకృతిం॥ వింతదలిపక
దాచ్చి॥ కడువేగమెవచ్చెనుపనకశాలకునూ॥

పంతువరాళిరాగము. అటతాళము.

వచ్చెరావణుడంతనూ॥ భూతములెల్ల విచ్చి పారుచునుండనూ॥
చెచ్చెరకాషాయచేలముళత్రము॥ హెచ్చెనదండకమండలంబులు
ని॥ వచ్చెగావ॥ జపమచునెపముననూ॥ పూసలు ప్రేళ్ల॥ నుపమునజర
వుచును॥ చపలతమానిసతపసిమాట్కి శ్రీరంగపతి నామంబులుకడు
జపియించుచు॥ వచ్చెరావణుడంతనూ॥ స్వి॥ Xరిమతోడుతదశకంధ
రుండిట్లు॥ విగిరిగానన్యాసవేషంబుదాచ్చి॥ సరగునవనకశాలలోజొ
చ్చి॥ నరచంద్రహీనమైవటంచునట్టి॥ ఘనరోహిణీతారకునుబోలి
కేల॥ వనజంబులేనిశ్రీవనితనుబోలి॥ చెక్కిటచెయిజేచికచెలగిక్రూ
చుకండి॥ చక్కనిశ్రీరామచంద్రుడలంచి॥ కన్నీరునించురాఘవప
త్నిగాంచి॥ యెన్నడుజూడనేనిటువంటిదివ్య॥ సుందరాంగనటంచు
సొక్కిజూచుచును॥ కందవకశరములకడునొచ్చినొచ్చి॥ తగనిట్టులని
యెత్తెత్తరమునజెంది॥ మగువయాసీతతోమంజువాకృతము॥

సారాష్ట్రరాగము. అటతాళము.

ఎవ్వరిదానవునుందరి॥ నాకెరుగజెప్పముకంబుకంధరి॥ యవ్వన
మొప్పగనివ్వనముననునీవెవ్వనిపైబుద్ధినివ్వటిల్లగయన్న॥ ఎవ్వ
రి॥ పరిపక్వచింబఫలంబూ॥ వోతరుణినిమోవివిధంబు॥ గురురత్నహ
రశ్రీకిరములొపాలిండువరతాళఫలముల కరికుంభములబోలు॥ నే

హ్వా||౧||లలననీకన్నులతీరూమంచి తెలిదమ్మ లేకులగేరూ । కలనా
వృసిదంత ములుకుంద కట్టలమ్ములబోలు నెమ్మొమ్ములూన్నా చం
క్ర నిమించు||నెవ్వా||౨|| చందనగంధిపూబోణి ఓసుందరనైకత
శ్రోణి పొండుగదేవకీన్నరనాగగంధర్వ । సుందరిజనులునియంద
మించుకబోల||దెవ్వా||౩|| నిరుపమబాలేందుఫాలా|నీచరితముజెప్ప
ముబాలా|గరితవినుముఘోరతరమృగరాక్షసవనవాసమిచ్చటవ
సియంపగనుబోల||దెవ్వా||౪|| కనకాంగినీనామమేమి|నాధునిపేరు
జనకుపీలేమి|ఘనరంగధాముడిచ్చిననేపుణోడనాకనువుగజెప్ప
మువినగోరియున్నాడ||౫||వ||అనియివ్వధంబుసంబలికిన విని జానకీ
దేవి కపటయతివేషధరుండై నరావణునకఘృణపాద్యాదినతా
రంబులుగావించి మహాతపస్సంపన్నుండనితలంచియిట్లనియె ||

ద్వి || వినవయ్యతాపనవిశదంబుగాను| వినిపింతుదశరధవిభునకే
య్యలను| చారుతనూజుడై సత్యాత్ముడై న| శ్రీరామునకునేనుచెలు
వొందునతిని| జనకపుత్రినినన్నజనులెల్ల సీత| యనుచుందు రవని
లోనరుదుగాకై క|వరముచేజనకాజ్ఞ వనవాసమునకు| వరమతినే
తేరవాంఛించివేగ|వచ్చనావతివెంటవలనొప్పనేను|మచ్చితోడ
నామరిదిలక్ష్మణుడు|చనుడెంచితిమిమానిసంఘముప్పొంగ| ననువు
గామేమిందునధివసింపగను|వృగమెక్కటరుదేరమిగులనేగాంచి
తగబట్టితెచ్చనితద్దయువేడ|రాచంక్రడుబోయిరాకన్నపిదప
రామానుజుండై గెరయముననటకు|చెలగినాకధనీకుజ్యోతినిటక|
నలరుచునీవేలనరుడెంచితనిన|వినిరావణుడుమోహవివశుడై సీత|
గనిబల్కెనింకనాకధవినువనుచ ||

కేదారిగొడ అటతాళము.

వీనురావణుండను| నచ్చితిమోహమింపుమీరుచుండనూ । పూని
మృత్యువునై నమృత్యువునొందింతు| మానకయమునైన మదికొంతు
బంధించి||నేను|| గాక్షసనాధుడను|దేవతులనుశీతించియున్నాడను
చతురదననుచుశివుండుండుకై లాసమక్షీణబలమునన మరనెత్తినవా
డ||నేను ||౧|| కడుకోవమొదవగనూ|లోకములెల్ల గడగడవణకా
డునూ|పుడమియాకాశమువడిబట్టివాయింతు| తడయక నాలంకజ

డసిధిలోనుండు॥నేను॥౨॥ నాయాజ్ఞ లేకుండనూ॥సూర్యుడుయండ
గాయకుండునుచాలను॥బాయక చల్లగవవనుడువీచును॥శ్రీయుతుం
డనురంగనాయకసాక్షిగ॥ఏనురావణుండను॥౩॥వ॥అనియివ్వధం
బునంబల్కిజూనకింగనుంగొనిరావణుండుమరలనిట్లనియె॥

కేదారిగాళ-అటతాళము.

రావేపోదమునుందగ్గి॥లంకకుతలి॥రావే॥రావేపోదమునీవురా
మునివిడువుము॥భావింపనీవునాపట్టంపురాణివై ॥రా॥ వినవేజానకీ
లంకనూ॥గోపురహేమ॥మణిమంటపములూపృసూ॥ఘనహేమసౌ
ధములనుపుగనుద్యానవనములుకొలనులువలసినన్నన్నావి॥రా ॥
తరుణులనందరునూ॥నీశేవల॥మరగింపచేశేదనూ॥పరిమళమాల్య
చందనరత్నభూషణాంబరములుధరియించిగరిమభోగింతాము ॥
రా॥అతివలుననుగోరుచూ॥కానుకలిత్తురతిమోహవశులగుచు॥మతి
నిన్నుజెందినగతివారిజెందదు॥సతతమశ్రీరంగపతిమాయావిధమే
మొ॥రావేపోదాము॥౩॥అనియిట్లురావణుండరుదుగాబల్కి॥తన
పూర్వరూపంబుతడయకజూపకనిసీతమూచ్చి॥ల్లిగ్గుక్కునలేచి॥
కనలించిత్తంబునకడుధిక్కురించి॥వాకిట్లనియెనువరకిరవాణి॥మాన
కశ్రీరాముమదినమ్ముకొనుచు॥

ఆరభిరాగము-ఆదితాళము.

ఏలపాపములాడేవురా॥వోరోరిరావణ॥ఏలపా॥ ఏలపాపము
లాడేవు॥కాలముడగ్గరినరీతి॥శీలములేనిడుష్టాత్తశ్రీరాములకిల్లాలర
నేనూ॥యా॥రాముడెనాహృదయేశుడు॥మోహనియ్యడో॥రాము
డెనాచిత్తచోరుడు॥రామునిదప్పనన్యులనేమియుగోరనునుదీశ్రీ
రామపాదశ్రయసువ్రతసురాముడెనావిహితుడుపతిడైవము ॥
యా॥యింతదుర్తధాంధమేలరా॥దువాకృత్యములువంతగానన్నా
డనేలరా॥యింతశ్రుల్లవలదురానాకాంతుడువేగమెవచ్చిపంత
ముననీశిరములుకర్తములెంతయుఛేదించుశరముల॥యా॥ధీరుడైఖ
రదూషణాదులా॥చంపడెరాముడారయఘోరబాణమురా॥సార
సాక్షుడై నరంగస్వామిమైచెలువొందురఘువీరునిదోబకలమునీ
వునినితెలియవెరాక్షునగణములదే॥యాల॥వ॥అట్లుబల్కుచున్నసీ

తావాక్యంబులు లేక్కచెట్లకుడుష్కాముండై దుర్వాక్యంబులాడు
రాక్షసేంద్రునకుమరలవై దేహియిట్లనియె॥

ఆనందభైరవిరాగము. అటతాళము,

నేను శ్రీరాముభార్యనురా॥కన్నగాననిపల్కులాడకురా॥పూని
వస్త్రమునదావాగ్నిగట్టగబూనువానిచందముగాదెవలసిగోరుట
నన్ను॥వలనొప్పుకంతమందునను॥దొడ్డశిలగట్టుకొనివేగమునను॥జ
లనిధిదాటగదలచినట్లనుకొమ్ముఖలుడనాపైసీకు గలమోహ మెల్ల
ను॥నేను॥౧॥గరిమనావతిలేనివేశా॥వంటరిపాటుననువచ్చిచాలా॥
దురితములాడేవునీవునీవారితోమరణముబొందగమతినూహించితి
వేము॥నేను॥౨॥ నావతితోసరివారు॥వోపాపాత్మజగములలేరు॥
శ్రీపతియగురంగధాముడునావతివోపతితుడనీవేపాటివాడవు॥నే
నుశ్రీరాముభార్యనురా॥౩॥సీ॥మదగజేంద్రముతోటిమాజాకల
మునమందెఘనచందనముకుపంకమునమందె॥పరభగంధ్రునితోడ
వాయసంబునమందెజలరాశితోడవల్వలమునమమె॥సింహంబునకు
నక్కచెలిగినమందెనెవసిడికిలోహంబువరగనమమె॥సారసరబు
నకునుసమమానెగృధ్రంబుకలహంసతోటిబకంబునమమె॥గానదు
ప్రాత్యవినరరాఘవునకీళ్ళక్రోటిజన్మంబులెత్తినసాటిగావు॥మించిరా
మాగ్నిపైసీశమిడతబోలి॥వచ్చిచచ్చేవురువాంధవలదుపోరా॥

వ॥ఇవ్విధంబున జానకీదేవిబల్కున వాక్యంబులువిని రావణుండ
దేవిని హరియింప మనంబునందలంచి కదియంజనుడెంచి హారామ
హలత్తుడేతి వాక్యంబులుబల్కుచు గోదనంబుసేయుచుండ బలా
త్కారంబునం గొనిపోయి కఠినవాక్యంబులనదేవిని భజింపుచు
నంకస్తలంబుననిడికొని రథంబునం గూడుకొండి గగన మాగకంబు
నబోవుచుండె ననితటా॥౩॥ దారుణమునదనకంతుడు॥కూరతవై
దేహినిట్లుగొనిచన॥యాహాకారముతోవనదేవత॥లారూఢినిభీతి
బొందిరతి కంప మునక॥గీ॥ తఘకుబంగరుకంజాయతనువుమెర
యి॥రక్కనునిచాతజక్కి శ్రీరాముభార్య॥యాకసంబునబోవుచు
వాత్సనాథు॥గూచిదమఖింపుచునుబల్కెకువలయాక్షి॥

శోకవిరాళిరాగము- అటతాళము.

రామరామరామరామా | రామరాక్షసవిరామా | హామనోనా
ధాహ్యదీశా | హామహానుభావదేవా || ౧ || హాజగన్తోహనవేష | హా
మునీంద్రజనతోహా || ౨ || హావిశాలారవిందాక్ష | హామహాశాత్ర వశి
క్షా || ౩ || శ్రీకరరంగపురీశా | సేవకసంతాపనాశా || ౪ ||

అసావేరిరాగము- అదితాళము.

వేవేగరావోయివల్లభా | మోగమువచ్చే | వేవే | వేవేగసుగ్రతగ
దిసిదేవరదేవినానన్ను | రావణుడుగొంపొపుచున్నాడు || దివిజనుచు
న్నాడు || వే | గ్రక్కనమొరయాలకింపు మీ | ప్రాణేశినికు | మ్రొక్కె
దనసువిడిపింపుమి | దిక్కులేనివారికెల్ల | దిక్కుననిపుగడ్డ సెదక్కు
లేనిచాననైతగా మోసబొంగా || పె || ౨ || మోముజూడగగల్గనో |
లేకయుండునోస్వామినాపాల్లక నెట్లుండునో | క్రేమితోశ్రీరంగ
పురధాముడవై నట్టిగఘురామస్రసామిత్రితోడనూ || రోషముతో
నూ || వేవేగరావోయి || ౩ || స్వ || అనిష్టపెరిచెంగిహారానయనుచు |
ఘనమయినకాటుకకంటసీదెల్ల | చనుక్ట్టుపైబడజానకదేవి | మొనసి
దుఃఖింపుచు మోహనాకారుడననొప్పశ్రీరాముడనజుతోడ | న
నువుగారక్షింపసరుచెంచుననుచు | గరిమతోడికర్కలకలయజూచు
చును | విరివిగారాకున్నవెనలపింపుచును | హలత్తుణాచాలనన్యాయ
వాక్కు | లేలబిగ్గెననిన్నేలబొమ్మంటి | శ్రీకరంబుగనీవుచెలగికా
పున్నాకిట్టికష్టంబునాయన్నరాదు || ౪ || అనియిట్లత్యంత దుఃఖా
వేశంబున కురరియనుపులగు చందంబున విలపించుచు నిట్టూర్పు
నించుచు తనమనంబునశ్రీరామచంద్రునిపందస్థితముఖారవింద
సౌందర్యంబు మాటిమాటికి దలంపుచు జగన్తోహనదివ్యమంగళవి
గ్రహుండగుప్రాణవల్లభుండు కన్నలంగప్పినట్లుదొచిన మణివి
స్ఫురితకంకణాలంకృతంబులగు హస్తంబులుసాచి కౌగిలింపంబో
వుచు మూఢిల్లుచుమరలందెలివొందుచు కన్నీరు మున్నీరుగానే
డ్చుచునిట్లనియె ||

పుంన్నాగరాగము- అటతాళము.

యెందున్నావోకదా | శ్రీరామరామ || యెం || పొందుగనీప్రియ

సుందరినగునన్ను జేందిన యాపదచందమెరిగి యాయ ॥ కెం ॥ ఘనవ
న్నకాలకొక్కమరాక్షసుడు జేరి। ననుగొనిపోచున్నాడనఘవాని
నిద్రుంప ॥ కెందు ॥ శరచాపములుబూనిజనుడెంచి యాదైత్యవరుని
కంతములుభీకరలీలదునుమాడ ॥ కెం ॥ వంటరిపాటునవచ్చినన్గొనిపో
వుతుంటరిదై ఘ్ననిజంటబాణములేయ ॥ కెం ॥ నీమోముజూడకనిమి
షమోర్వరంగ। ధామదయాకర ప్రేమతోవేంచేయ ॥ కెందున్నా
వోకదా ॥ భైరవిరాగము-అటతాళము.

యెంతనగుబాటాయజన్మమిలలోననాకూ ॥ కాంతలకెందైనఘ
విలోనింతమరవస్థలుగలవె। చింతశాయఫలమేమి మున్నెంతదోన
ముజేసితిన్ ॥ యెం ॥ జనకపుత్రికనైదశరధునకుపెద్దకోడలనై ఘనజ
గన్తోహనుడో శ్రీరామునకుభార్యనై। చెనటియాయీ రాక్షసుని
చేచిక్కిరిక్కులేకదుఃఖ। వనధిముగగనాయకైకవాంఛనంభో పూ
ర్ణమైవెలయ ॥ నెం ॥ ౨ ॥ గరిమతోమాయావ్యగమును। కాంక్షజేసివతిని
బంపి। వరుసదువాక్యములెనెన్ ॥ మరిదినంటిని। సరగుననావంటి
క్రూరచరితకీర్లురంగపుర। వరునిబాయుటెంతపనివారకసాటివా
రిలో ॥ నెం ॥ ౩ ॥ వ ॥ ఇట్లుబలికిపాపకర్తుండగురావణుంగనుంగొని ॥
ముఖారిరాగము-ఆదితాళము.

రక్కసనన్నువిడిపించరా। శ్రీరాములనుజూచిరానివ్వరా। చక్క
నిరాముబాసిక్షణమైనతనువునిలువ। దక్కజముగనీకుమిక్కిలిభుక్త్య
మగు ॥ ర ॥ పాపభుక్త్యములెరుగవేమిరా। వోపాపాత్మయింతకఠినమే
లరా। నాపోవుటకునెంతతాపమొందుచురంగ। శ్రీపుణ్యనిలయులా
లికెంచెదివెదకుచుందురొ ॥ రక్క ॥

అసావెరిరాగము-అటతాళము.

ఎక్కడబుటితినెక్కడజొచ్చితి నెక్కడికరుడెంచితి ॥ చక్కనిశ్రీ
రామ స్వామిసన్నిధిబాసిరక్కసుచేజిక్కిరానాయనభమున ॥ యె
క్క ॥ పనిబడికదిసినన్నపాపకర్తుడుగొనివచ్చుటెరిగిన్నను ॥ పెను
దీగవృక్షముననుసరించినట్లు ॥ ఘనమతిరాముని శాగిలివిడుతునే ॥
యొక్కడ ॥ యిరువురమెన్నడిటెడబాయమివేళ నరుదారనదిగల్గె
నూ ॥ కరమొప్పశ్రీరంగపురవతిమోమింకగరిమగన్గొనెడిభాగ్యము

నాకులేదేమొ॥ యొక్కడబుట్టితి॥ చ॥ కురువక మాధవీవకుళ కుండల
వంగరసాలకేతకీ సరళకురంట కాజున విశాలకదంబ ఫలాశము
ఖ్య| సుందరతరులార పతీనముదాయములార మృగంబులార| నా
పరిభవమెల్ల రాఘవునిపజ్జను జేరివచింపగాదగు॥ గీ॥ విసవెగోదా
వరీదేవివిమలభక్తి వందనము జేతు నావాతకవల్ల భునకు| చెప్పగద
వమ్మదయబుట్టనొప్పదనర| మాల్యవంతమదెల్పు నామాటపతికి॥

ముఖారిరాగము - ఆదితాళము.

రారయ్య వుద్యాత్తులార రాముభార్యనూ | నన్నుచేరి బ్రోవర
య్యకరుణచెలుపుమీరనూ || ధన్యలార సకలలోకమాన్యలారా |
సౌజన్యతగావుడిసురమాధాన్యలార॥ ౧॥ అనుపమదేవగంధర్వగ
ణములార| వీనిదునిమిర త్రింపుడీకీర్తికధనముచేరా॥ ౨॥ దండకౌటవి
లోసున్నతపసులారా| మీయండనిలుపుకోరయ్యనన్నసములారా ||
౩॥ సోమసూర్యులార నన్నుసొంపుగాను| రంగధాముగూర్పరయ్య
నిండు ప్రేమతోనూ॥ ౪॥ రారయ్య॥ వ॥ ఇట్లుబలికిన॥ క॥ అంతటజటా
యగనీయా| కాంతామణిఘోరదుఃఖికలితాత్మకయై| పంతమెల
వకరాముని| కెంతయునావాతకదెలియ నేరిగింపుదయ॥

వ॥ యివ్వధంబునంబలికినజనకపుత్రింగనుంగొనిగృధ్రపతియి
ట్లనియె॥ మ॥ చింతంబొందకుమమ్మనల్లి| విసనీచిత్తంబురంజిల్లుదు
దాకంతోదగ్రబలంబునం| రిపునిదోదకవంబుమాయించి| నీచిం
తాశోకమణంగవీని| శిరముల్చెండాడినిన్నెంతయుం| కాంతుంగూ
ర్చిసుఖంపజేతు| ధరణింకళ్యాణశ్రీజానకీ॥ వ॥ ఇవ్వధం బున యూర
డించిదశకంతునకిట్లనియె॥

పంతువరాళిరాగము-ఆదితాళము.

విడువరా| ద్రోహివిడురా| నీతమ్మను॥ విడువరా॥ గడుసరివై రా
ముపడతి నెత్తుకనిపు| వడిజనుచున్నాడవడుగుదాటనివ్వ॥ విడు॥ ముక్తు
నరెక్కలమొనసేపదంబులచక్కగనినుజీల్చిచెక్క-చెక్కలుజేతు॥
విడు॥ భీతిలేకజగన్నాతనుదొంగిలి| పాతకనీవునాచాత బ్రతుకబో
వు॥ విడు॥ వంటరిపాటునవైదేహిదెచ్చిన| తుంటరితనమెల్లమంటి
పాలానరింతు॥ విడు॥ చండకొపముననీకండలుపెకళించి| దండిఘా

తములకుమెండై నబలిసేతు॥విడు॥రంగపురిశునిరమణివిడువకన్న
సంగరస్థలినరక్షణమునబడవైతు॥విడువరా॥క॥ అనిపల్కిరావణు
నిమా॥కొ॥నిపదములదన్నిచానిఘోరాంగముముక్కునదీల్చి నెత్తు
రొలుకగాననిజేసెనుధేవగణములాశ్చర్యపడక॥ద్వి॥ అంతటరావ
ణుండధికోగ్రుడగుచు॥వంతగాబహుచాణవితతులుగురిసె॥కులశై
లములబోలికొమరొప్పనీరువు॥రెలమిబోరిరినెత్తురిలమీదగురియ
పరగనంతటగృధ్రపతిధైర్యమునను॥వరిసూతఘోటకధ్వజచాప
ములను॥ధరణిపైబడనేయెచునుజేంద్రుడంత॥ధరణికిజేరినీతనుడించి
వచ్చి॥ఘనభక్తముననుపక్షములుధేదింప॥ననువుగాగృధ్రేశుడవని
పైబడియె॥కరముప్పనంతటకన్నీరుగార॥ధరణిజవడిడసితగగృ
ధ్రపతిని॥గరిమకొగిటజేచి॥కడుదైన్యముమర॥గురుశోకమునబ
ల్కెకోకిలవాణి॥

తోడిరాగము-ఆదితాళము.

దుఃఖముమీదదుఃఖమాయనూ॥నీదురవస్థకన్నులజూచుటను॥దుః
ఖముగలిగెవిధునితోలగివచ్చుటకునా॥దుఃఖముమాన్మవచ్చిదుర్మ
తిచేగూలుటచే॥దు॥యేమోమదకశేవచ్చెచాలనూ॥రంగధాముని
కరుణలేదాయను॥నామామసశ్యమెంచినన్నుత్రోవదలంచి॥యే
మోమింతగబోరిభూమిపైబడుటవలన॥దుఃఖముమీదదుఃఖమా
య॥వ॥ఇవ్విధంబున సీతాలతాంగి దుఃఖించు సమయంబున రావ
ణుండజేరిని గొనిపోవగమకింప సతిదుఃఖంబున నొకవృక్షంబుగొ
గిలించుకొని యిడిగిలం బడి హారామ హలత్తుణేతి వాక్యంబులు
బల్కుచు విలపింప నద్దురాత్ముండు బలాత్కారంబునంగొనియా
కాశమాగంబునంబోవుచుండె నప్పుడుసకలలోకంబు లాహాకా
రంబునంబొంది వడవడవడంకుచు చీకట్లుగమ్మి నట్లుండె దండకా
రణ్యనివాసులగుమునిగణంబులుసీతావృత్తాంతంబుయోగమార్గం
బునంచెలిసిరావణునకుమరణంబుసిద్ధంబనితలంచిరంత॥

వ॥ఆనవయంబున॥గీ॥శ్రీకరంబగుపీతకాశేయవస్త్ర॥కనకభూ
షణకలితయైగానుపించు॥సీతతోరావణుడుదిలిచెన్నుమిరె॥వహ్ని
తోడుతవెలయుపర్యతముబోలి॥గీ॥చారుభూషణనిచయఘోషం
బుతోడ॥దనరుచున్నట్టిసీతతోదశశిరుండు॥గగనమునబోవుచును

మిందెగొరవమునగజకనము సేయునీలమేఘంబుబోలి॥క॥ జనకను
తమున్నుతనవతినునమునసంతోషమొందిమానకమెచ్చు॥ మునుత
లముడిచినవరిమెళిఁపునపుష్పములెల్ల వీడికడువడివ్రాలె॥

గీ॥కమలదళనేత్రియొక్కనగంబుమీదవానరులనేపురనుగాంచి
వస్త్రమునను భూషణంబులుబంధించిపొసగవైచె॥ పతికితనవా
తకజెప్పంగమతినిగోరి॥సీ॥ అంతటరావణుండాసీతగొనిపోయి
లంకలోపలజేరిపొంకముననుకనకగోపురహత్యమణిపంటపా
రామకాసారముఖ్యముల్కలయజూపి॥ గరిమభోగింతమీఘనపట్ట
ణంబుననన్నేలుమనిబల్కనాతియల్లి॥కాఠిన్యవాక్యముల్కడువడిబ
లుకంగవాడంతనుగ్రుడై వనితనపుడుదనుజకాంతలకాపుంచితగ
నశోకవనమునందుండగాజేసివలపుగల్గు॥నల్లబోధింపబనుచున
ధికకామతప్తుడయ్యుండెనీరీతిదశశిరుండు॥చ॥ అంతటరావణుడం
ద్రుడుమృగాకృతిదాల్చినచుష్టరాక్షసం॥ పంతముతోడజంపితన
పనకకుటీరముకేగుడెంచుచో॥ సంతసమింతలేకతనసన్నిధికైజను
డెంచులక్ష్మణుం॥వంతచలిపకజూచిరఘువీరుడుబల్కెనతండుమ్రొ
క్కగ॥ సురటరాగముఆదితాళము.

ఏలవచ్చితివిజనకజనాంటిగనెలమిఘోరవనమునడించి॥లోలనే
త్రిదనుజస్వనమునువినిజాలిబొందిననుబనువగవచ్చితి॥వే॥విజనాట
విజనకజనువిడిచిరావిహితమగునెనీకిట్లా॥ సుజనవినుతవినుమతికరి
నోక్షులుసుదతిబలుకనిలువకచనుడెంచినీ॥౧॥ పొందుగనడవినిసీత
నుల్లోచుచునెంచుబోధుమనవేదా॥సుందరిననుకడుదిట్టుచునేడ్వగ
ముందువెనకదోచకనిటువెడలి॥౨॥ మగువపలుకులకురాజెల్లనె
దువ్వుకరాక్షసభయమందుండా॥ విగతభేదరంగేశ్వరనీవికవేం
చేయుముపోదముననశాలకు॥౩॥యే॥గీ॥ అన్నతోడనులక్ష్మణుం
డార్తిదనర॥నంజలిఘటించివిశదమానట్లుచెలిపె॥జనకపుత్రికయా
వనశాలలోనమించివల్కినకరినోక్షులంచితముగ॥ద్విపద॥అంత
టరఘురాముడనుజునిజూచి॥వంతగాబల్కెనవ్వినంబులోన॥ సీత
నాంటిగడించిచెలిగినివిట్లు॥భ్యాతిగానరుదేరఘనకార్యమగునె॥ త
లకకనెట్టివాక్తులన్నగాని॥వెలదియేమాయనోవెనఘోరదుష్టగు

రువ్యగంబులచేతగూలెనోలేక | బరువడిరాక్షసుల్ బరతేంచిదాసి |
హోతామహాలక్ష్మణాయనియార్వ | కోరిగొంపొయిరోకుమతులై
చంపి | భక్షించిరోదయాభావంబుమాని | వీక్షింతమికబోయివేవేగ
సఖియ | ననిబల్కి - రఘువరుండనుజునిగూడి | ఘనవనశాలమాగ
ముఁటించుచు | తమ్మునిగ్గనొనితడయకమోము | దమ్మివిన్ననశేందత
గనిట్టులనియె ||

శోకవిరాళి రాగము - అటతాళము.

యేమిదోచదాయసీతనెట్లుగందూ | ఆరామకుక్షేమమేవనసీమ
యంను || చారువ్యగములకుకన్నీరుజారసాగె | బల్క్యారముగగో
మాయపులుగుయ్యసాగె || ౧ || తడబడుచున్నాదినాపాదద్వయం
బూ | ఆపడతిమదికెంతగల్గెనోవటుభయంబూ || ౨ || చాలచీకట్లా
యవనశాలదిక్కు | నన్నేలినసద్గుణవతినాకెపుడు మ్రొక్కు || ౩ ||
రమణిహంసనడతోనెడరైరానిదేమి | ఆకమలగంధిమేనితళుకుగా
నమేమి || ౪ || కళలుగల్గరంగపురకాంతతోను | నేవలపునబాపించక
గానినిలువలేనూ || ౫ || వ || అంతగీ || అన్నదమ్మలిద్దరతివేగమునబోయి |
వనశాలజొచ్చిపద్మనేత్రి | నచటగానకార్తిహాజానకీయంచుమూ
భాబొందిపొందిమొనసిదెలసి ||

ఘంటరాగము. అటతాళము.

సీతయేది | సామిత్రి | సీతయేది || తమ్ముడమనసీతయేది | సీతలావణ్య
సమేతపావనగుణవ్రాతవిమలధీవిఖ్యాతయైనమన || సీత || రంగపుర
మునవెలుంగుచునుండుసారంగనేత్రి మోహనాంగియైమించిన || సీ
తయేది || క || అనియిట్లుబలికితత్తర | మునరాఘవుడనుజుగూడిముది
తామణినిం | ఘనగిరులుతరులపొదలను | పనిబడితగవెదకివెదకివర
వశుడగుచు ||

అసావేరి రాగము - అటతాళము.

చందనఘారుహమా | సీతాసుందరిగంటివటే | మందారమయె
మెకుచజితమందర నెరుగవటే || సుందరమన్నధమా | మత్ప్రియనేం
దుగనుంగొనవా | మందస్తితముఖిని | సఖినికుందమకానవటే || ౧ ||
శ్రీకరగుణవతిని | సతినియశోకముచూచితివా | శీకరణినినన్ను | చా
యవెశోకరహితముగనూ || ౨ || శీరమపల్కగదే | చారుమయూరమ

దెల్పగదెక్కురిమినను బ్రాచూ శ్రీమన్నాగ్రీమణిజాతా॥౩॥ భృంగవితతులారా|లలితరథాంగయుగములారా|రంగపురస్థలినివెలసి నరమణిగనుగొనరా॥౪॥చందనభూరుహమా॥ద్వీపద॥ అనియిట్లువెదకుచుహస్తీతయనుచు|కనుదమ్ములనుయశ్యకణములుజార|వనజాకరంబులవరనదీస్థల|ఘనమైనగుహలలోకలకంఠినవుడు|వెదకిలేకున్నావీరవర్యుండు|మదితల్లడిల్లంగమగువరోసన్ను|వదలిపోవుటకెట్లువలసెనీమనసు|నదమలమతినొక్కసారిసీమోము|నుదతిరోకన్నులచూపవేవేటక్క|మోముమోమునజేచిఁమోహముపొంగ|వేమరుభాషింపవేమెమ్మగాక్షి|జేలియనీతొడలపైశిరమటుచేచిఁ|దెలిమినేబవళింపచెలువొందమేని|చెమటనీవయ్యదచేనంటితుడుచు|మమతయుమోహంబుమానితివేమే|వినుముసౌమిత్రిజలింపంగనేర|జనుమయోధ్యకునీవుచచిఁపవలదు|తగకైకమదిలోనదలచినట్లుగను|జగతినకామయైచక్కగావెలసె|ననిపట్కివిరహాశోకాతురంబునను|జనకనందనరూపుచయ్యనదలచి॥

పున్నాగరాగము-అటతాళము.

ఎంచుటోతివేదివ్యసుందరీ|నన్నేలినఘనకంబుకంధరీ|పొందుగవున్నమచందమామనుగెల్వనందముగలమోముచంగముజూపక॥యెందు॥౧॥నేరములున్నశమింపవె|నన్నజేరిచెచ్చెరకొగిలించవె|భూరివిక్రమశౌర్యపూనులమైనిన్ను|ఘోరవనంబునగోల్పోతిమయయో॥౨॥చిరునవ్వువల్కులుబల్కువేసీకరుణామృతమునాపైజిల్కువే|తరుణిరోశ్రీగోదావరిస్నానముకరుదుగనావెంటనరుదేరకీవేళ॥నెందు॥౩॥సుదతినీతనుకాంతిజూపవె|వోముదితనాతాపముబాపవె|వదలకనినుగూడివ్వనమయోధ్యగనెంతు|నిదియరణ్యముగనాకివుడుదోచుచునున్న॥దెం॥౩॥రాయంచనడలుజూపించవె|వోనాయకీనన్నుసేవించవె|బాయకశ్రీరంగభవనములోపల|వేయువిధంబులవేట్కులమించుచు॥౪॥నెందుబో॥క॥ఎక్కడనున్నదిచెప్పము|చక్కనిభూపుత్రివనశాలవిడిచితా|నెక్కడికగేనోరక్కను|లక్కజముగచంపితినిరోహసౌమిత్రి॥

జాజావంత్రిరాగము-అటతాళము.

బ్రతికియున్నదోలేదోపణితివైదేహీ|బ్రతుకనెటికిచారుమతిసీ

తనికబాసి॥ మనవిలువిద్యసీతను గావదాయ॥ మనపనశాలశోభన
 పీఠమాయ॥ ౧॥ దనుజులుద్ధతినిసీతను దానిచంపి॥ తినిరొచంపకదో
 సమనిదాచినారో॥ ౨॥ సతిఘోరవనమ౯తఘలలేదాయ॥ సతిదుఃఖ
 జలధినామతిచెందనాయ॥ ౩॥ ఇచ్చటనిలుచుండునిందీవరాక్షి॥ ముచ్చ
 టలచోటమొనసిచెప్పచునాతో॥ ౪॥ గరిమతోమతరంగపురమున
 నుండు॥ గరితనన్నెడబాసినరమరచేసి॥ ౫॥ బ్రతికియన్నదోలేదో॥
 వ॥ అనివల్కిమితిలేనిశోకావేశంబుననిట్టూపుకొనించుదు॥

అసావేరిరాగము-అటతాళము.

పొలితివంచనజేయకే॥ నవ్వలుజాలుపొదరిండ్లలోదాగకే॥ జల
 జాక్షినిమీదివలపునిలువలేకపిలచినబలుకకనలమటబెట్టేవు॥ విగత
 భేదునిజేయవేనిచెక్కిల్లనిగనిగలికజూపవే॥ వగమీరనేకనక్యమిక
 నిల్పుమలసితిమగువవానిల్జూపులసొగసెల్లజూపక॥ ౧॥ వనమృగ
 మిటుదేకనూ॥ వచ్చితినివనితకోపమొనీకునూ॥ వనజగంధిరొరంగ
 వానవైవెలసిననినుజూడకున్ననేనిమిషమొర్వగలేనూ॥ పొలితి
 వంచనజేయకే॥

పున్నాగరాగము-అటతాళము.

రావెకళ్యాణీ॥ హరిసీలవిరాజితవేణీ॥ రావెశ్రీవైదేహీరావెసీ
 తాంగన॥ రావెవోమైధిలిరావెశ్రీజానకీ॥ కనుపడవేమేనిమదికింత
 కాతిన్యమేమే॥ ఘనభక్తిసౌమిత్రికాననఫలములుగొనివచ్చినాడిం
 దుకోరిభుజింతము॥ ౧॥ మనపనశాల॥ చీకటిజెందెమగువయీవేళ
 కనకకంకణదివ్యకరపద్మముననేడువనపుష్పములనెల్లవలసికొయ్య
 వదేమి॥ ౨॥ గరిమతోమించు॥ శ్రీరంగాఖ్యపురివసించు॥ గరితనీనగు
 మోముగానకుండగరేనుచరణ౯బ్జములఝుళంఝుళలనండలుమ్రో
 యు॥ ౩॥ రావెకళ్యాణీ॥ మ॥ అనియిట్లంచితమోహతాపముననయ్య
 బాక్షిమందస్థితాగనసౌందర్యముమమవాగ్వితతులానమ్రత్వ
 ముంప్రేమయుం॥ తనలోదానెతలనిమూఢిలుచుసీతానన్న
 గాంపోవరమ్మనుచుంబయ్యనలేచివిల్చుచువడింహితమ్ముదాయ
 చునూ॥ ౪॥ ఈరితినివిలపింపగ॥ నారాఘవుజాచితమ్ముడనెంతట
 ధాత్రీరమణధుఃఖమొందడు॥ మీరమణినివెదకికొండమంతటనింక

శా||గీ||అవనిశ్రీవిష్ణుడనురేంద్రుడైనబలికి కోరిబంధించివనుమా
తిగొన్నదీతి నతులధీరత్వముమరంగనధిపైదకి సతినిసాధించిపొంద
దెదవతిసుఖంబు||ద్విపద||అనివినిశ్రీరాముడనుజునిజూచిఘనమతి
వనవాగుకాలంబుగడపిమనవురంబునకేగిమాతలకెట్లువినిపింతుమీ
పాతకదీరులమయ్య నిర్విర్యుడనియునునిదకాయుండనియు సుర్వి
లోనిట్లందురూపించిజనులు జనకనృపాలుండుచనుదెంచిసీత న
నువుగాగనగోరియతివలేకుంస శ్రీరాఘవేశ్వరసీతయేదన్నధీరత
నేనేమిడల్పుదునవ్వుడనిచింతజెందుచుహాసీతయనుచు మనుకొ
నిసౌమిత్రిమోమటుగాంచి తరళాక్షిసీతగోదావరీనదికి వరవ
ద్వములుగొయ్యవాంఛతోనకట జనియవోసీవేగిచనిచూడుమన్న
చనిగానకావాతకచయ్యనచెప్పవినితానెచనిచూచివెలదిలేకున్న
వనిబడివేంచేసెపతిదీనుడగుచు||సీ|| అన్నలత్తుణజనకాత్మజరాక్ష
సాధీనమైవనములోదిక్కులేక కనుదమ్ములనుబాష్పకణములు జా
రంగనెంతదుఃఖించుచు నేమియనెనొ సతతంబుననుబాయ దతి
మోహభక్తిచేకదలంగవెనువెంటగదలుచుండు సీశిలాతలమునం
దేనువసింపంగనాతోడగూచుకండినయములాడునిట్టిజానకీయొరి
టిగానెట్లుజనెనొ చారుచందనలిప్తమాచన్నదోయి వరగసీవేశ
శోషితవంకదిగ్గమగుచునొప్పారుగామోలునరసీచూడ||వ||ఇట్లుబ
బలికి కర్త సాక్షియగు సూర్యునింగనుంగొని సీవెరుంగని వృత్తాం
తంబులేదు గావున సీతావృత్తాంతం బెరింగింపుమని పల్కి తదనం
తరంబున నదీవర్యతప్రముఖంబులనడిగిదుఃఖించుచునర్వంగసుం
వరీయగు సీతాస్వరూపంబులం కన్నులంగట్టినట్లుదోచినంగొలిం
పుంగోరుచు పరివక్వవిల్వతాళఫలంబు గాంచి జానకీకుచద్వయం
బుదలంపుచువద్దబులభీతకురగంబులంగనివై దేహినేత్రంబులున్న
రింపుచు శుకపికస్వనంబులావించి మైధిలిగళస్వనంబుననమ్ముచు కద
ళికాండంబులందళికంచి భూభుత్రికతోడలసౌ బగనియాపించు
చు మత్తమధుకరశ్రేణులంజూచి సీతాభామామణివేణి భరంబు
నెన్నుచు లతావితానంబునవలోకించి యచ్చేడియతనువుబొగడు
చు నెకతంబులవి లోకించి యక్కంబుకంధరి నితంబంబులు సుతిం

పును మందకుట్టలంబులనిరీక్షించియవ్యధూటివంతరుచివడుచువిజ
బవటఫలంబులవీక్షించియక్కొమలికోమలాధరంబు సుత్తింపుచువి
రహాశోకసంతప్తచిత్తంబున॥

అసావేరిరాగము. త్రిపుటతాళము.

ఏలావచ్చితివెనీవీ ఘోరవనసీమ కమెవోజనకాత్మజా యేలనెనీ
తనీవింటనుండుమటన్న నాలించినవై తివి వెంటనంటితివి॥యే॥సా
మజగమననీచక్కందనముమరల భామయెన్నడుచూతు నే॥ భీమదై
త్యులునిన్ను పెలుచ గొంపోవమమ్మే మనిబిలిచితివె యేమిబలికితివే॥
౧॥ ఘనరాజ్యభంగమువనవాసగమనముననుదుఃఖితుని శేయపువని
తనీబోవుటవలనగల్గెనుదుఃఖివనధినేనెటుదాటుదు నేమిసేయుదు॥
౨॥ యెమెనీకాహారమెవ్వారిత్తురెనేడుభామనీగతిబల్కవె శ్రీమ
హనియ్యరంగేశ్వరినాకింక వేమిసౌఖ్యములేలనె॥ దేహమేలనె॥ ౩॥
యేలావ॥గీ॥ ఇట్లుదుఃఖింపుచునురాముడెదుటనున్నమృగగణంబు
లవటుగాంచిమృగములార॥ చెన్నుమీరంగచెప్పరెసీతవాతే॥ కరు
ణచేనన్ననామృగగణములంతా॥క॥తక్షణముననాకాశమువీక్షిం
పుచుపంక్తులలరవెపజనసాగె॥ దక్షణమాగణముబట్టుక॥ నక్ష
యముగమృగగణంబులవనిజజాడె॥వ॥ ఇవ్విధంబున యామృగం
బు లాకాశమాగణంబుచూచుచు దక్షిణదిక్కు జనుటంగనుంగొని
రామలక్ష్మణులు తమచిత్తంబులనమ్మ గణంబునంజానకింగొనిపో
యినట్లుభావించి కదలిపోవుచున్నసమయంబున భూమిపయింబడి
యున్నపుష్పనివయంబు లంగనుంగొని జనకసందన తలలో నలంక
రించుకున్నవనపుష్పంబులుగానెరింగిదుఃఖింపుచుతమ్మునికిట్లునిధె॥

భైరవిరాగము. ఆదితాళము.

ఈపువ్వులుమనజానకితలలోనెలమిశోభిలనవీ॥ పాపాసురులాస
లిగొనిపోవగనీవగిదినివీడివడినవెన్నగ॥లలనతానెకోసినపుష్పము
వివిలలితలతాతతులా॥వలపుతోడనెగోసినవివియా॥ చెలిగీనిపుభ
క్తినిగోసినవలె॥౧॥ తొలగకసీపువ్వులునాతోడపైవెలదివెలయువే
శా॥ చెలిమిదనరగనుకొప్పునజాటితినలరిమెచ్చికొగిలి సతియొసగ
గ॥౨॥యేమిసేతుతమ్ముడశ్రీరంగపురీశ్వరియగుసీతా॥ సమముగా

పల్లవై నవసించు నేభిమ రాక్షసులు పెలుచవధించిరొ॥౩॥ యీవుభ్రష్ట
లుమనజానకితలలో॥ద్విపద॥ శ్రీరాముడీరీతిచెలగిదుఃఖించి చారు
సీలుండై నసౌమి త్రిగూడి వనిచనివేగ ప్రస వణకై లంబుగనిసీత
చెలుపుము కాదేనిన్ను । పనిబడివిదలెంతుపటుబాణతతుల । ననివ
ల్కిచయ్యననటచనిభువిని । ఖండితచాపంబుఘనశరావళులు । మెం
డై ననెత్తురుమెరయురధంబు । వరకేతనభద్ర వాహనంబులను । సర
గునజానకివరణచిహ్నులను । గనివధూటిదలంచిక్లేర్చునించి । తనన
హూదరునితోతగనిట్టులనియె॥క॥ జనకతనూజనురాక్షసులనువు
గభక్షించిరిచటనధికారులై । ఘనవీరవర్యులిద్దరు । పనిబడి తగబో
రిరచటపటుదవకమునక॥వ॥ ఇట్లు బలికి జానకిం గొనిపోవుటకత్యం
తవిషాదంబునం బొంది మరికొంత కేపు నకు మహాగ్రంబు గువీ
రావేశంబునా॥

యదుకులకాంబోధిరాగము. అటతాళము.

విలుచెమ్ములత్తుణవిలుచెమ్మువేగా । చెలగిమద్బలదర్పములుజూ
డుబాగా॥వి॥ ప్రకటవిస్ఫురితోగ్రబాణాగ్నిశిఖలానికద్యంతునఖిల
చరాచరావళులా॥౧॥ తడయకదెవదై త్యావలనెల్లాపొడిపొడి
జేతుసీభువితల్లడిల్లా॥౨॥ వననిధులింకింతువసుధనుగూల్తు । తనవిహం
డకనక్షత్రములరాలింతు॥౩॥ నాపత్ని నెవరుదాచేపాటివారు । చూ
పిచెప్పకనై నసురులున్నవారు॥౪॥ జగమెల్ల నేడునిజకగమొనరింతు
మగటిమచూపించిమగువదెప్పింతు॥౫॥ ధరణిశ్రీకరరంగపురవరుడ
నగా । సురదైత్యముఖరులుగురుతెరుంగరుగా॥౬॥ విలుచెమ్ములత్తు
ణావిలుచెమ్మువేగా॥వ॥ ఇట్లత్యంతరాద్రాకారుండై పలికిరక్తా
బ్జనదృశ విశాలనేత్రంబులుంగంభుగదురజూచుచు సకలజగంబు
లాహాకారంబునం గడగడవడంక సౌమిత్రిచేతివిల్లందుకుని తంకృ
తస్వనం బొనచిక మదియ్యప్రచండకొదండపాండిత్యమహిమ
చెన్నొంద చండకాండప్రకాండప్రయోగంబు గావించి బ్రహ్మాం
డకటాహంబు పఠిలునం బగులచేతునని బలికినవిని దృష్టపూర్వం
బుగాని యన్నకోపంబుగనుం గొని సౌమిత్రిపద్మాంకుశాదిరేఖా
లక్షణలక్షితంబులగుశ్రీరాఘవేంద్రునిచరణారవిందరంబులుబట్టు

కొనియిట్లునియె॥క॥సతినొక్కడుగొనిపోవగ॥నతులితరాద్రమునజె
గములన్నియుచెరువం॥మతిచేతురెనీవలిగిన॥నీతరులుబ్రోవంగనే
రరినకులతిలకా॥వ॥ కావునం గరుణింపుమనిబల్కిన రఘువరుండు
ప్రసన్నచితుండైతమ్మునింగూడి కదిలిపోవునెడ వర్వతాకారంబు
గా ధరణింబడి కన్నులదెరచి చూచుచున్న జటాయుంగనితమ్ముని
కిట్లనియె॥ రేగుప్తిరాగము-అదితాళము.

అదుగో రాక్షసునిజూడు॥ జానకినిమ్రుంగిపడియున్నవాడునే
దూ॥ వీడుబకదివ్యచాణములకడువడివీసిద్రుంచెద॥నదు॥ సతినభ
క్షించివత్తునా॥నున్నాడుద్రోహమతివీనిపొవనిత్తునా॥సతతముశ్రీ
రంగపురస్వామిసౌననువీడెరుంగడదుగో॥రాక్షసునిజూడూ॥

గీ॥ ఇట్లుబలికీచాపమెక్కిడిఘనచాణ॥మేయబూనువేళనినకులెం
ద్రు॥డై నరాముతోడనాజటాయువుబల్కె॥రామరవికులాభిసోమ
వినుమూ॥

ముఖారిరాగము- అటతాళము.

పనిటడివినుముశ్రీరాఘవా॥నీకుపగవాడగానోయిరాఘవా॥ఘన
బలుండగుదశకంతుడివేళపావనియగు సీతసుగొనితెచ్చనభమున॥
హారామహాలక్ష్మణాయని॥ సీతారామామణిబల్కగావిని॥ కారు
ణ్యమునబెదుకొనితల్లి నీకువిచారమేటికివీనిసంహ్వరించదనంటి॥
స॥ తొలగకరిపుమీదదూకితీ॥నాబలదపకములుచూపసాగితి॥తలప
డిరివునితోతగబోరుచునువానిచలపట్టిరక్తధారలముంచిముంచితీ॥
వ॥౨॥సూతరధాశ్వచాపములనూ॥నేసారిదిద్యంచితచూడుమబట
నూ॥భ్రాతృగవాడంతకాంతసుధరడించినాతోబల్వడిబోరినన్నిట్లు
బడనేనె॥౩॥ననుబట్టుకునివిలపించెనూ॥యావనజాక్షీసీతతానంత
నూ॥ఘనరంగధామనికాంతనంతటవచ్చిగొనిచనెనంబరంబునదశ
కంతుడు॥౪॥పనిబడి॥వ॥ అనివల్కి ముఖబిలంబున నెత్తురుగ్రక్కు
చు రాఘవేంద్రా॥కాంచనవృక్షంబులుగానవచ్చుచన్నయవిప్రా
ణంబులెంక నిలువశక్యంబుగాదు జగన్తోహనంబగు నీముఖారవిం
దంబుగాంచి సీతవృత్తాంతంబు చెప్పటకైప్రాణంబులుచిక్కిం
బట్టియున్నవాడననిపల్కిన విని రాఘవేంద్రుండు చేతి ధనుభాక
ణంబులుచారవేచిలక్షణంబునుందానునుశోకావేశంబునగస్మిరొ

ఋకపక్షిపతిం కౌగిలించుకుని విలపింపందొణంగిరంత॥

శోకవిరాళిరాగము. అటతాళము.

హోహనికెంతకష్టమాయనూ! నీదహముమూకై విడువనాయను! హేలపక్షిశ్వరనీసాహాయ్య మెమనందు! మూహించినిన్నుగంటెను దయంచెదుఃఖమేము॥ యెలారావణుడువగబూనెనూ! సీతనెవూ గణముననుగొంపోయనూ! వాలాయముగరంగవాసినియైనసీత! చాలానేమెమిబలికెనాలించితేచెచ్చము॥౧॥ హోహనికెంతకష్టమాయనూ॥క॥ఎటువంటివాడురావణు! డిటకేమిటికరుగుడంచెనెచ్చటనుండు॥ పటుబలశార్యములెట్టివి! కటకటవాడెవనికొడుకుకడుడెల్పగడ॥౪॥అనిపట్కొనపక్షింస్తుండెట్టకేలకు రాఘవేంద్రునిగనుంగొని మెల్ల నీదీనస్వరంబుతో రాఘవేంద్రారాక్షసేంద్రుండగురావణుండువిశ్రవసునికుమారుండుశార్యవిక్రమంబులనిండ్రాదులకజేయుండై లోకకంటకుండనంబరుగువీడు సితాచౌర్యంబునంచేసి గాలంబుమ్రొంగినమత్స్యంబుచందంబునం జెడిపోవుననిబల్కి రామచంద్రానేను ధరణిపైబడిన యనంతరంబరాక్షసేంద్రుండుజూనకింగొని దక్షిణమాగణంబునంజనియె ననిచెప్పిప్రాణంబులువిడిచిన యనంతరంబ దుఖితుండై రఘువరుండు లక్ష్మణునకిట్లనియె ॥క॥ ఘనరాజ్యభంగమడవికి! జనుడంచుటలతివెషోకచయ్యనపక్షిం ద్రునిమరణమిన్నిచెనగొనె! ననువుగనాడుదకాశాన్నులగ్నింగాల్చునూ॥౪॥ఇట్లుబల్కిలక్ష్మణుండునుం దానును దశరథునికిం గావించుచు చందంబున పక్షిపతికగ్ని సంస్కారాదులొనచిదివ్యపదంబునకురిబంచి యచ్చోటుతల్లికైక్రొంచారణ్యంబుగడచి మతంగాశ్రమంబుప్రవేశించి వచ్చునెడా॥ద్విపద॥ అంతనయోముఖియనునదిగదియు! వింతగసామిత్రివెనవిరూపంబు! గావింపజనెనంతకాకుస్థకులులు! వేవేగనయ్యడవెలయ్యకగదలి! జనుచుండనొకదొడ్డకై లంబుమాట్కి! దనరికబంధుండుతనహస్తములను! వారలభక్షింపవడిసాచిబలిమి! నారూఢిదియ్యంగ నాహస్తయుగ్మ! మురువడితెగగోసిరుగ్రాత్ములగుచు! ధరగూలెవాడంతతగరక్తములక॥౪॥ఇవ్విధంబున కబంధుండు భూమింబడిదేహంబువదలిది

వ్యరూపంబుదాల్చి రామలక్ష్మణులవృత్తాంతంబు వారివలనందెలసీ
సుగ్రీవునితోవృత్తాంతంబెరుంగించిమీరచటికింపోవలయు ననిబలి
కెచనినయనంతరంబా॥

ఆనందభైరవిరాగము. ఆదితాళము.

అచ్చటవిడిచివచ్చిరిరామలక్ష్మణులడవులన్నియుజూచుచు హే
చ్చైనచింతచేవచ్చునూచుచునిద్దరచ్చుగయా సీతముచ్చటలాడు
చు॥అ॥ సరగునశబరియాశ్రమమంతచేరగగురుభక్తిదనరారనుక
రముప్పశబరిశ్రకరరంగవాసులగరిమనచిఁచిచెచ్చరనిచ్చేఫలత
తు॥అచ్చటవిడిచివచ్చుగీ॥ అంతశబరిఘటకులాధ్యక్షమోముపై
చెలగిచూట్కినిలిపిచిచ్చుజొచ్చి తనవువిడిచిదివ్యతనువుప్రకాశిం
పు॥జనియెనంతదివికిఘనులుబొగడా॥వ॥ తదనంతరంబునశ్రీరా
మలక్ష్మణులచ్చటవెడలి నానావృత్తపండమండితంబును రమ్యర
విందప్రశోభితంబును శుభజలాకిణింబునునగుపంపానరోవరతీ
రంబునంచేరిరంతా॥క॥ అనినవ్యసాచిపౌత్రున కనఘండగుశుకు
డుచెప్పెననిసూతుండా॥మునివరులతోడచెప్పగ॥వినినమ్మెదాత్తు
లలుచువెలసిరిజాలక॥మాలినీ॥ సరసిజడళనేత్రాచారునీలాశ్ర
గాత్రాకరివరపరిపోషాగర్వితోగ్రారిశోషానిరుపమశుభహాసా
నిత్యసౌందర్యభాసా పరమపదవిహారాభక్తమఃఖాపహారా॥

గద్య॥ఇదిశ్రీమదుభయకావేరిమధ్యప్రదేశప్రదీప్తనప్తప్రాకా
రమహానందిరాంతవిరాజమానశ్రీరంగనాథవరణసేవకవర
గంటికేవగిరిదాసప్రణీతంబగుశ్రీమద్రామకథాసంగ్రహాయత్తు
గానవిలాసంబునందారణ్యకాండసర్వంబువీకాశ్వాసము॥

సంపూర్ణము.

కీర్తి-సాహిత్యము.

క॥ శ్రీమద్భక్తజనాశ్రయః కామితమందారదేవగణసన్నతః । ల
క్ష్మీమానినీహృదీశ్వరః । దామోదరరంగధామైత్యవిరామా ॥
గీ॥ అవధరింపుముకొనకాద్యఖిలమునుల । నింపుతోడుతగనిసూతు
డిట్టులనియె । వినుడుమునులారశుకుడుఘావిభునిజూచి । పరమకారు
ణ్యమలరంగబలికెనపుడు ॥ ద్వి ॥ శ్రీరామచంద్రుడాశ్రితర్షతుకుం
డు । చారుశీలుండై నసౌమిత్రితోడ । పంపాతటంబునపదపడినిలిచి
చంపకమందారసరళామ్రసీపః । ఘనసారజంబీరకరవీరవక్తుః । పన
సరంభాశ్వద్ధభవ్యమాకంద । సరళకుండకదంబసంతానముఖ్య । పర
వృక్షతతులుకేవలరమ్యమాస । ఫలపుష్పవల్లవభ్రాజితమగుచు । వె
లయనంమవసించువివిధవిహంగ । కలనాదములనెల్లగ్రక్కనవిను
చు । వలనొప్పనాసరోవరవిధిసమరు । సరసిజోత్పలపుష్పచయమరం
దంబు । గురుతుగాగ్రోవిరుంకృతులుగావించు । భ్రమరంబులను
గాంచిపద్మాక్షిమీదితమకంబుసనుబల్కెతమ్మనితోడ ॥ నీ ॥ కమల
పత్రములశృంగారంబుపీఠింపకమలాక్షికనుదోయిగాఢమిం
చు । తలతుమ్మెదలచాలుసలరకన్నులగన్నజలజాక్షివేణిసంస్కరణ
కబ్బుఁ ఘనచక్రములరీవిగనుగొన్నమదిలోనతరళాక్షిగురుకుచద్య
యోమేదోచు । మల్లికాకేతకిమహితాబ్జగంధంబులతివెమేనినుగంధ
మాశ్రయించు । లలితశుకపికరవములలలనసేయ । మధురసంభాష
ణములునామదికిదోచు । సేమిసేయుదుకలకంఠినెట్లుగాంతు । చెప్ప
గతవోయినదుపాయముంబుదనర ॥ గీ ॥ యిట్లుశ్రీరాఘవేశ్వరుడిం
లిదలచి । విరహానంతస్తచిత్తుడై వెలయుచుండె । సంతసుగ్రీవుడను
వాసరాధిపుండు । హనుమదాదిచతుష్టయంచాశ్రయింపు ॥

క ॥ తనయన్నభయమువలనను । పనిబడితగఘ్నమాకపరవ్రత
మునసౌంపుననుండిదాశరథులను । కనుగొనికడుభీతిడిగ్గునునపరవ్రత

ము॥ ౩॥ వ॥ ఇట్లును గ్రీవుండతిభయంబున పర్వతంబుడిగ్గి హనుమంతుంగనుం గొనియిట్లనియె॥

పున్నాగరాగము-ఆదితాళము.

వారెవ్వరివారు! ధరణివ్యాసరలు సరిగారు । ధీరులు శరతూణీరశరాసన! ధారులు పంపాతీర స్థలిగల ॥ వారె॥ సారసలోచనులు! వైరి విదారులు ఘనబలులు । వీరులు దివ్యాకారులు రాజకుమారులు ఘనసుకుమారులు శూరులు ॥ వారె॥ ౧॥ కడుభయమాయనుగ! వారలతడయకకనుగొనగా । నుడుగక వీరవ్యాధి బనుపసియ్యెడ కరుదెంచి రోవడిననుబాడువగ ॥ వారె॥ ౨॥ వరరంగేశులుగా! మదిలోనరయగదోచెనుగా! గురుతుగ నయ్యిరువురవృత్తాంతమువరమతిదెలసుకనరుదెమ్మికచని ॥ వారెవ్వరివారు ॥ ౩॥ వ॥ అనియిట్లుబలికి ॥ క॥ హనుమంతసీవుజని! యాఘనులగురాజేంద్ర సుతులగనుగొని! వారివ్వనమునకరుదెంచినకథ! పనిబడితగదెలసిరమ్ముపటువేగమున॥

వ॥ అనిబలికిననాంజనేయుండుభిక్షురూపంబుదాల్చి దాశరథులపాలికింజనిసవినయంబుగా ప్రణమిల్లి యిట్లనియె॥

సురటరాగము-అటతాళము.

మీరవెవ్వరివారు । మిమ్మునబోలువారలెవ్వరులేరూ॥ మీరుచక్కనిరాజకుమారులు శరతూణీరశరాసన ధారులు ధీరులు ॥ మీ॥ జలదహేమహులు! దీఘబాహు! లెలమిజగన్దోహులు! లలితవిభులవత్తస్థులు బ్రహ్మాక్షులవలనొప్పసూర్యచంద్రులమించియున్నారు॥ ౧॥ భూరిఘజాబలులూ! సన్నతశౌర్యులారయగుణిధులు! చారుసంపూర్ణసుధాకరవదనులు! దారుణవైరివిదారులనఘులు॥ ౨॥ కరమొప్పజగమేల! మీరర్జునై కాసలరానేల! గరిమశ్రీకరదివ్యాంబరధారుణాహులై! నెరినారచీరలక్కరగట్టనేటికి॥ మీరలెవ్వ ॥ ౩॥ కరితురంగములెక్కనూ! రథములెక్క ధరణిహులై చాలను! సరగుననిటుపాదచారులై వచ్చితి! రరుదుగ శ్రీరంగపురవాసులనదగ॥ ౪॥ మీరలెవ్వరివారు॥ సీ॥ అనఘాత్మలారనేనంజనిపుత్రుండనవనిలో హనుమంతుడంద్రునన్ను! వనచరేంద్రుండైనవాలికితమ్ముతాసుగ్రీవసచిపుండసౌరదిమున్ను! పగబూనిసుగ్రీవుభాగ్యులకొనివా లినెల్లంగదరుమతావిశ్వమెల్ల! నంచరించుచునొక్క సంయమిశా

పంబువలనపాలికిజేరనలవిగానిఁ ఘనతరంబగు ఋశ్యమూకమునని
లిచి । మిమ్ముగ నిహాలిపంపునమీరుచంప । వచ్చితిరటంచుశంకించి
వాంఛతోడఁ నన్నుబనిచెనుమీకధలన్నిదెలియ ॥౨॥ ఇట్లుబట్కి మ
హాత్ములారా వాలిభయంబున వతింఁచు సుగ్రీవుండు జగన్మోహ
న దివ్యమంగళస్వరూపులయినదేవరవాలతోటిసఖ్యంబుకాయం
గోరియున్నవాడని పలికినయనంతరంబ శ్రీరామచంద్రుండు సౌ
మిత్రింగనుంగొనియిట్లనియె॥క॥మతివెలయనితనితోడుతఁచతురా
గమవేత్తలయినసంభాషింపఁజతగారుగానమనకధ । సతినిపుణత
తెలియ జెప్పమతనికిచాల ॥క॥ ఇతడఖిలవ్యాకరణముఁలతికుశలత
నేడకనసముడాతడుమెచ్చుఁ హితభాషలాడుమేఘా । పతికితడు
దూతయైనపనిచేకూరు ॥౨॥ అనినవినిలత్తఁజాండాంజనేయునితో
నెయ్యింబలరనిట్లనియె॥

సురటరాగము-త్రిశ్రుటతాళము.

వినుముమాకధనూఁ వోహనుమంతఁవినుపింతువెననూఁ ఘనుడైన
దశరథజననాధాగ్రణిగల । డనువుగానతడేలుసర్వావ । నినయో
ధ్యనునిలిచిఁపంపున ॥పినుము॥ ఆరాజోత్తముడూఁగనెనుసలుపుర
నందరికితడుఁభూరివిక్రముడితని । శ్రీరాములనియందు । రారయగ
నేనతని తమ్ముడపేరులత్తుణుడనుచుబిలుతురు ॥౧॥ వినుము॥జనక
వాక్యమునూఁ చేయంగదలచి । వసనీమలకునూఁజనకనందనతోడజన
బూనుయా రాఘువునిపదాంబుజ సేవ సేయుచుమొనసినే వెనువెం
టవచ్చితి ॥౨॥ వివరమునితతుల । బ్రోవంగదలచి । ఖరముఖ్యిరిపులా ।
నేరిపధించెనురాముడురుబాణాగ్నులనంత । పరగమమువంచించి
రాక్షసపతిహరించెను । రాముభార్యను ॥౩॥ సతినిగానకనూఁవచ్చు
చుగృధ్ర పతినిగాంచియును । మతిమీరసప్రియలతిసత్యపనుజే
సి । హితముగనురంగేళుడునునేనతివెదకుఁచువచ్చినారము॥వినుము
మాకధనూ॥౪॥ గ్రీ । అన్నదమ్ములమిద్దరమాతొవలన । చాలనీవేశసు
గ్రీవుశరణుగోరి । యున్నవారముమముబ్రోవుముల్లమలర । చారుధీ
మంతహనుమంతసత్యవంతా ॥గ్రీ॥ సకలలోకశరణ్యుడైనరవీభూ
ము । లేలదగినట్టిసద్గుణశాలిరాము । డవనిసుగ్రీవుశరణుతానాత్మ

శ్రీమద్రామానుజము.

నోరెనంచుపూర్ణుత్రికన్మిగునించెచాలా॥న॥ అయ్యవనభంబునవో
యునందనుండు వారలంబొగడి భిక్షురూపంబుజ్ఞాని సహజ భూ
షంబుగై కొని నితాంతభక్తి యోగంబున మహాత్మాహుండును
చు రామలక్ష్మణులతన వీలెక్కించుకొనెగంబునంబొయి సుగ్రీ
వునిసమీపంబునం దించి యమ్మ హాతులవృత్తాంతంబై క్రమంబు
ననైరింగించియిట్లనియె॥చ॥ పరమదయాపరుల్ భువనపాలనదత్తు
లుదగ్ర విక్రముల్. పరమునిపాలకుల్ త్రిధశవనికాతులా శ్రీతపస్వ
భిక్తు లీనిరుపమసుందరాంగులిటునిన్నతగంశరణంబుగోరివీర
ధుదుగవచ్చినారుకరుణాకరకార్యము సేయుమింపున॥చ॥ ఇట్లుబ
లికిసుగ్రీవునితోమరలినిట్లనియె॥

రేగుప్తిరాగము. ఆదితాళము.

నీకుదుఃఖముదీరెనూ॥ వోహూసుగ్రీ వానీకుభాగ్యముజేరెనూ॥
నీకుదుఃఖముదీరెనీకాకుసకులేశు॥ లీకళ్యాణవిగ్రహులించువేంచే
యుటచే॥నీ॥ వీరుమహానుభావులూ॥ దొరికిరినీకుగ్రీరంగపురనివాసు
లూ॥ కూరిమితోడనీవువీరిసఖ్యముసొంపు॥ మీరన్నసన్నిధికోరిచే
యుముచాలా॥నీకుదు॥౨॥ ద్వి॥ అసవినిసుగ్రీవుడంతటరాముగను
గ్గానిప్రీతితోకమలదళాతు॥ ఘనశీలుడవుడై త్యగణమర్దనుండవు॥
జననుతుండవుకృపాజలధివినివు॥ నినుజాడనాకబ్బెనెమ్మనీతోడ॥ న
నువుగాభాషించుటదినాకుగల్గె॥ కరమొప్పనీమహాకళ్యాణగుణము॥
లరుదుగాహనుమంతుడమరంగడల్ప॥ వినిసంతసించితివేట్లుతోనే
డు॥ గొనకొనిసఖ్యంబుకోరి చెయదము॥చ॥ అంత॥

సారాష్ట్రరాగము. అటతాళము.

సఖ్యముజేసిరిరామసుగ్రీవులుసంతోష మొదవగనూ॥ ప్రఖ్యాతి
గానన్నవవనాత్మజుడుదెచ్చిముఖ్యుడై వెలుగింపమురియుచు నచ్చ
ట॥ యిద్దరిసౌఖ్యములిద్దరిదుఃఖములిద్దరికనునట్టూ॥ లొద్దికతోడుతవ
లసేనిభయించితద్దయవేల్పుల త్తరివినుతింపగ॥౨॥ సుమత్యులగుచు
రంగేశుడురవిజుడుశుభమావహిల్ల గనూ॥ తమకావదలుదీర ధర
ణిజనులుమెచ్చ॥ తమతమభార్యలతాముగూడుటకిట్లు॥ సఖ్యముజేసి
రి॥౩॥ గీ॥ కోరిసుగ్రీవుడొకచెట్టుకొమ్మదెచ్చి॥ రామునకుపీఠమొనరిం

చైరయముతోడ । హంజనేయుండుసామిక్రికష్టధమునవిచిత్రా
దెచ్చెనొకకొమ్మవెనవనింపా ॥ద్విపద॥ అందమొప్పుగరామునా
భానుజుండుపొందుగాకొమ్మపైపొలుపాదనంత । నరుచుగానుగ్రీ
వుడతిదీనుడగుచు । గరిమెకన్నులనీరుగారనిట్లనియె । ఘనఖలుండుగు
వాలికరమొప్పనన్నువనచరరాజ్యంబువడిచాటునట్ల । బాములబె
ట్టిదోబకలముననెట్టిభూములపైచాలబోవంగజేసి । కామించినా
భార్యకైకొనెనింక । నేమనిచెప్పదునిట్టివృత్తాంత । మనియిట్లుబలు
కంగనాతనితోడనినవంశదీపకుండిట్లనిపలికె ॥

రేగుప్తిరాగము.అటతాళము.

వాలినుద్ధతిద్రుంచెదనిన్నగచరవరరాజ్యమేలించెదా ॥ చాలగ
నాశరజాలములీవేళ । నాలముగోరుచులీలమరసెనింక ॥వాలి॥ ధర
సౌఖ్యములమించుమీ । సిభార్యాపహరుడీలైననియంచుమీ । కరమొప్ప
మద్దురతరచాణములవాని । సరసిచంపకున్నవరరంగేళుడగాను ॥

గీ॥ అనుచుబలుకంగనుగ్రీవుడాత్మలోన । చాలముదమెందివిను
తించెజానకీశు । నంతసీతకువాలికయ్యసురపతికి । వామనేత్రంబులడ
రెకేవలపువిధిసి ॥గీ॥ అంతసుగ్రీవుడానందమతిశయిల్ల । ఘనపమా
శ్యాముశ్రీరాముఖలవిరాము । కలయకన్గొనినాచెలికాడవైతివింక
నాకెదికొరవలేదినకులేశా ॥

సారాష్ట్రరాగము. జంపెతాళము.

జనకజనుడెప్పింతునిచటికి । జానకీశా । నేనికక్షణములోవెదకించిన
య్యనజానకీశా ॥౧॥ సీతనికసాధింతుదివిభువిచలగి । వెదకితప్పను ।
భూతలంబునకుశలమగునీపుణ్యసతికి ॥౨॥ చారురంగపునీవాసవి
ళాలనేత్ర । సీతా ॥ సారసాక్షిసిగూడగలవికజలదగాత్ర ॥౩॥ జనకజ
నెప్పింతు ॥వ॥ అంత ॥గీ॥ సీతదివిరక్కసునిచేత జిక్కిచాల । హరభూ
త్రమహాలక్ష్మణాయటంచు । నాతిలోబోవుచునువస్త్రులుండుగట్టి ।
మహినివైచినసొమ్ములమాటజెప్పి ॥వ॥ తక్షణంబునసుగ్రీవుడొక్క
గుహలోకింబోయి సొమ్ములమాటదెచ్చి రామచంద్రుని ముంద
టంచెట్టినందిచ్చి చూచి లక్ష్మణుండునుందానుసుంగన్నీర్లుకడుకి
భించిరయ్యెడ రామచంద్రుండు సీతాసుందరి దేహలగ్నంబగు

సౌమ్యులుర స్థలంబునంగొంతసేపు బెట్టుకొని మోహంబున ముగ్ధు
గొనియిట్లనియె॥

మారువరాగము: ఆదితాళము.

సౌమ్యులారామీసౌమ్యై నకొంమయేదె । మోహమ్ముననన్నేలు
ముద్దుఁబుచ్చయేదె సుదతిబాసిరాచెల్లనసౌమ్యులార । ఆముదితమి
ముకోపించెనటరెసౌమ్యులారా॥ ౧॥ వనితబసువనేమిజెప్పవచ్చినా
రో । దుఃఖవనధిబాపిసీతగూఱవచ్చినారో॥ ౨॥ డేమకు రంగనా
యకి డేమవటరె । సీతాకామినియచ్చటనున్నదొకదనిపల్కరె ॥
౩॥ సౌమ్యులారా॥ వ॥ అంతటను త్తరీయంబుం గనుంగొని లక్ష్మణున
కుంజాపి విలపించునెడ సుగ్రీవుండురాఘవేంద్రుంగనుంగొనియి
ట్లనియె॥ సీ॥ శ్రీరామనీపిట్లచెలగిదుఃఖింపరంగవలదుమానుము రాజ
కులవరేణ్య సకలజ్ఞుడవు ఘోరశాత్ర వాంతకుడవునచ్చగితుండవు
గుస్తునీంద్రు । వినుతుండవీవెరుంగనిదెమిమిత్రుండగానజెప్పెదనీకు
కమలనేత్ర । ఘనకార్యములుముంచుగలవుగావున మహాధైర్యసంప
న్నచిత్తంబుతోడ । చెన్నుమీరంగవెదకించిసీతనెంక । దెచ్చిపెట్టింతు
నీమ్రొలతెగువతోడ । ననుచుబలికనరాఘవుండతనిమెచ్చి । కౌగిలిం
చెనునంతోషకలితుడగుచూ ॥ ౪॥ తదనంతరంబున వాలివరాక్ర
మంబును తనమీదనతండు బూనిన వైరలక్షణంబుచుసుగ్రీవుడెగిం
గించినవినిరాఘవేంద్రుండు సుగ్రీవుంగనుంగొని మీకిరువుర కివ్వ
ధంబునవైరంబుగలుగుటకేమి కారణంబనియడిగిన సవినయంబు
గాసుగ్రీవుండిట్లనియె॥ ౫॥ వినవయ్యశ్రీరామవినవయ్యవాలి । ము
నుకపిరాజ్యంబుముదముతోశాయ । మాయావియనువాడుమత్తుడై
వచ్చి । బాయకనడురేయుబవరంబుగోరి । కడియంగనవ్వాలికడుకో
పముదవ । పదపడిపడి డాయభయమందివాడు । గిరిబిలంబవలీలకర
లిచారంగ । సురపతివుత్తుండుసొరదితాచాచ్చె । పనిబడిగుహలోన
బలువడినిద్ద । రనియొనపకగనంతనాశ్చర్యమునను । వెలుపలనేనుండి
వెనగనుగొంటి । నలరుచు ప్రవహించునట్టిశోణితము । సంతటనొక
వత్సరాంతమైవెలయ । వింతగానవ్వాలివెడలిరాకున్న । ధరగూలెన
నినమ్మితగళోకముంది । వెరువకళిలచాతపెనగుహకస్సి । కపిరాజు

మేలంగకడుచోద్యముగనుకపినాధుడగువాలిక్రచ్చేరవచ్చి॥

క॥ ఎన్నివిధంబులవేడినమన్నింపకకాలదన్నిమరిమరిదరుమం॥ క్ర
న్ననతిరిగియునిచ్చట॥ చెన్నలరగతపసికరుణచేరితివేట్లుక॥

వ॥ అనివలికి వాలిపరాక్రమ ప్రసంగంబుసేయుచు దుండుభిచా
రిత్రంబెరింగించి రామచంద్రునివలన వాలితెగటారుటకై శంకిం
చి యున్న యెడ రఘువరుండు పాదాంగుష్ఠంబున దుండుభి కళే
బరంబుభిమ్మి సప్తసాల ప్రభిన్నంబుగావించి సుగ్రీవునినితాంత సం
తోషస్వాంతుంగావించినసుగ్రీవుండతివిసయంబునసీతావల్ల భం
బూజించెనట్టియెడరఘువరుండుసుగ్రీవుంగనుంగొని॥

రేగుప్తిరాగము-అటతాళము.

వెనువెంటవచ్చేదచూడుమీనీవు॥ చనివాలితోడపోరాడుమీ॥ వనచ
రోత్తమనిన్ను బనిపినేనుండను॥ ఘనబలండుగువాలినాహవమునశ
రాన్నలనొంచి మ్రంచగ॥ వెను॥ మదిలోననికభీతిమానుము॥ ఘోరక
దనమునకువానిజీరుము॥ వదలకవాలినివ్వనుమతిపడనేసి॥ పదిలముగ
నిను బ్రోతునమ్ము॥ సదయుడనుశ్రీరంగధాముడ॥ వ॥ అనివలికి॥

సీ॥ అనివల్గుసుగ్రీవుడయ్యెడికిష్కింధకతులవేగంబుననరిగియా
ర్చ॥ వినిరోషమునవాలిచనుడెంచిసుగ్రీవుగనిజవంబునదాకగనుమ
హోగ్ర॥ మేరుమందరములతీరునరవిహుతాశనులచందంబునదన
రిపోర॥ నచటికిశ్రీరాముడరుడెంచిధనువెక్కుగావించిఘనవిశిఖంబు
దొడిగి॥ మొనసి వారిద్దగొక్కరూపముగవెలుగ॥ మదినిశంకించిశ
రమేయమానెనంత॥ సూర్యభ్రతుండు వాలిచేప్రక్రిపారి॥ పర్వత
ముచేరెనతిదీనభావమమరా॥

గీ॥ చేరివచ్చుచున్నసీతేశ్వరునిజూచి॥ సమదరిఘవిరామసార్వభౌ
మ॥ చారుపఖ్యచుగ్నిసన్నిధిగావించి॥ చంపదలచిపంపచనునెనీకు॥

వ॥ అనినరఘువరుండిట్లునియె॥

సురటరాగము-అటతాళము.

నిను మోసమొనరింతు నెనేనూ॥ సూర్యతనయపాపపుచిత్తముతో
నూ॥ కరమొప్పమీరలిద్దరుబోరా॥ దివ్యశరముసంధించివచ్చితిచేరా
వలనొప్పమీరూపములతీరుచూడ॥ తెలియదాయనుయింతుకలేరు॥

తంక జనియెనుతనక ర మెయ్యనివింక జనుమువారి యన జాయుచు || సోది
తత్తు మునీతనసొమ్ము నిమానసాతమబముననిదినమ్ము || ఘనశక్తియైం
తువారిని నేమనిమ్ము పనిజూని బ్రోతునిక్కముబాదంగి క || అనియట్లు
అలికిరమ్ముని | గనుగానిగ బ్రువ్వమాల గ్రక్కననీ వేపుక నగా చిక
యెనుగ్రీవునిఁ ఘనకంతమునందకుపుక కళ్యాణముగాక || క || రా
మనియనునుతమునయా | రామానుజుడట్లు చేసెరతుమునసంతం |
రామరామానుజుదుల | స్రేయసుతనవెంటనడువ బిరబిరసంతక ||

త || ఇట్లు జనిసుగ్రీవుండు కిష్కింధాద్వారసమిపంబున ప్రవేశిం
చి బ్రంహ్మండు భాండంబున వ సింహనాదంబొసచిక న రణవిద్యో
తాలియగువారి యాధ్వనివిని పటురయ్యంబునంబర తెంచు సమయం
బున నుత్తుంగ కుచకుంభంబులం గ్రుచ్చిచీవితేశ్వరుంకొగిలిండుకొ
నితారయట్లునియె ||

మారువ రాగము. జంపె తాళము.

చలచువలదీ వేళనిలుపునిగమనంబుచేలగి మ్రొక్కదనోయిచీవితే
శ్వరుడా | తొలగి పారిసతమ్ము డెలమి రెండవసారి | కలహమునకిటు
వచ్చుటలువితగాదా || ౧ || బలవంతుడెవ్వడో ప్రాపుగా కుండినను |
చలమెత్తివచ్చియాపుకలుకాయగలడా || ౨ || ఘనులయినదాశరథు
లనున్య పాత్ర జులిద్దరిసతనూజుని చేరిరనివింటిసుతుచే || ౩ || మొనసిరం
గేశతోడనుసఖ్యమకక జుడు | పనిజూని చేసెనట జనవలదు నాథా ||

ఉ || సారసనే త్రి మోహమునచయ్యన మ్రొక్కుచునిట్లు చేవ్వగా |
కూరిమివిశ్వసింప కనుకో మలికిట్లునుయధ కాంక్ష చే | వైరులువచ్చి
పిల్వగనవాక్యపరాక్రమమొప్ప లీలతో | పొంకిబోకనిల్చుటచిపు-బృ
హదేధువిచారుభాషిణీ || ద్వి || అనిపల్కిచనివేగనతులొగ్రముగను |
ఘనుడైనసుగ్రీవుగనిదాకెనంత | నిరువురు గ్రతబోర నెలమితోపొం
చి | తరణికులేశుండుతడయకవింటి | ఘనబాణమత్కుద గ్రతసంఘ
టించి | పనిబడిసంగ్రామపండితురడై న | వాలిపైవడినేయవసుధపై
ప్రాచిచాలచూరుచురామచంద్రుతోసనియె ||

సావేరిరాగము. అటతాళము.

సదమలధర్మ దయాకలితుడవనిమ్మది నెరిగితిగాని రామా | నీవడ

యుడవై ధగ్గహానికోర్చియుచుంపుటదియరుంగనుసార్యభామాని
 సత్యధగ్గదయానువ్రతావళులాసీతతోబోయనెమోపాసవస్తుత
 నన్నువడిజంపుటదీసికుదోసమనుచుదోచడెమో॥౧॥ వలనొప్పక
 మువుగప్పిననూతివనినిన్నుతెలియనై తినిరఘురామా। జలజాక్షితా
 రబోవలదనినిలిపిననిలువనై తినిరిపుభీమా॥౨॥ ననుజూడకుండచయ్య
 నగూల్పుటదియేమిన్యాయముశ్రీరఘువీరా। నినురంగనాథుడవని
 నన్నుబోలునెనీకీకుప్పితముపంపారా॥౩॥ క॥ ఇనకులభూషణనా
 నో! పనిబడితెచ్చిననువేగపంజ్జిగ్రీవుం। ఘనగర్వమణిచీసీతను। ము
 నుకొనిసాధించిసినుముందరనిడనే॥క॥ నాముద్దుపట్టిసంగదు। నేమని
 నేబాయనేతుకెల్లెలువుడునా। ప్రేమనువధిలచుండును। నామా
 నసమతనిమీదనయమునవెలయక॥సీ॥ అనవినిశ్రీరాముడవ్వా లికిట్లు
 నుహ్యగయుండువనములమృగవితతుల। పొంచిచెచ్చరద్రుంచుపొం
 చకవడిద్రుంచుకడువడినాటిగాడెనిన్ను। శాఖావృగంబనిసం
 హరించితిలిసదిగాకనుగ్రీవుననుజుడనక। నతిపాపమతినితత్సతి
 గూడియూతనిభరదాటవెల్లంగదరమినాడ। వింతదుష్టుడవగుటచే
 నిన్నువేగ। ఘోరవాణంబుచేభువిగూలనేసినాడ। శరణన్నుగ్రీవు
 నయముతోడ। కరుణబ్రోవంగమది నెంచికవివరేణ్య॥క॥ భరతునివ
 నుపునమెమిగర్గణినిదుజకనులసరసితగవధియింపం। దొరకొంటి
 మిగాఘననిన్నగుదుగగూర్చితిమిచుష్టుడనుచుకీపీంధ్రా॥ద్వి॥ అని

న్నిసూటలిట్లాడంగసంత। వినియూరకుండెనవ్వేనవ్వాలి। తరు
 చరావళులచేతనపతివాతక। సరుదారవినితారయంగదుతోడ।
 బారిబారిమఃఖించిభువిమూఢకజెంది। గరిమతోడుతవచ్చికాంతు
 నిమీద। నెరివ్రాలియేడ్చుచునెలతయ్యిట్లనియె॥ హానాధహానాధహా
 మహావీర। పూనినాకొగిటభోగింపకీవు। చయ్యననెచటిజనగోరి
 నావు। వెయ్యలినినుబాసివెననోర్వజాల। జగతికొగిటజేచికశయ
 నించినావు। జగతినాకంబెసత్సృష్టందగ్యపతియె। బాలుడంగడుదనీ
 పట్టినీవీనిలాలింపనొల్లవీలాగహామగునె। ధరశూరులకునివ్వర
 గదండ్రుకన్య। నరుదుగాశూరులకవనిలోమరణ। మదియట్టులన్న
 నీవధికశూరుడవు। కదనమన్ననుబోయికడకిట్టువైతి। పనిపట్కెనుగ్రీ
 వునయ్యడజూచి। గొనకొనినీయన్నగూలనివలన। మేలాయనుగ్రీవ

మేలాయెనీకుఁ బాలవానరరాజ్యసంపదగల్గె । ననిరాజుచంద్రున
వ్యాఘ్రోజనేత్రుఁ గనిదూరెనంతనాకాంతచెచ్చరనూ॥క॥ అంతట
సుగ్రీవుడుమది నెంతయుదుఃఖింపరాఘవేంద్రుండును । తాచిం
తాక్రాంతుడగుచు । నితాంతదయకొ శోకముడిపెతగు వాక్యము
లక॥వ॥తదనంతరంబున సుగ్రీవుండు సౌమిత్రివలనంబోధితుండై
తారాంగదాది పరివృతుండగుచుంజని వానికి సన్నిసంస్కారాది
కర్తవ్యములు నెరవేచి రామచంద్రునిసన్నిధికిం జనిన యెడ నాం
జనేయుండు రామచంద్రునింగనుంగొని శ్రీరఘువంశ జలనిధి సు
ధాకరా సుగ్రీవునింగరుణాకటాక్షంబునం గావదలంచినవాడవు
గావున కిష్కింధాపురంబునకరుదెంచి సుగ్రీవునభిక్తుం జేసి యత
నిచేతంబూజలువడసి వేంచేయుమని విన్నవించిన రఘువరుండు
సుగ్రీవుం గనుంగొని వనవాసదీక్షుం జేసి పురంబు చేర నహంబు
గాదు గావున లక్ష్యణసమేతుండనై ప్రప్రవణశైలంబున వహికా
కాలమాస చతుష్టయంబు గడచుప్యంతంబు నిలిచియుండెద నీవు
సకలవనచర సమేతుండవై పురంబునకుంజని సహజైభవంబున స
భిషిక్తుండవై వాలినందనునకు యావ రాజ్యాధి కారం బొసంగి
యెల్ల సుఖంబులవతికంపుచు వహికాలంబుగడచిన యనంతరం
బసీతాస్వేషగాకార్యంబుగావంపుమని పనిచి సౌమిత్రి సహితంబై
నానాశృంగారకలితంబగు ప్రప్రవణశైలంబు ప్రవేశించి యండె
నంత॥గీ॥రామచంద్రునికరుణచేరపిసుతుండు । తనపురంబునకటజే
రితగినకపుల । వలసజలనిధిసదసదీజలములింపు । తోడదెప్పించెనతు
లసంతోషమమరా ॥వ॥ మరియుసుంహట్టాభిషేకంబున కువలయు
మంగళద్రవ్యాదులెల్ల వనచరులునకుకూచికానయనంతరంబా॥

ముఖారిరాగము-ఆదితాళము.

పట్టాభిషిక్తుడాయెను । సుగ్రీవుడుచేవట్టినరామప్రేమను । పట్టర
మ్మనివానిపట్టనికొగిలించి । నెట్టినయావరాజ్యపట్టమింపుగట్టి॥ ప
ట్టా॥తరుచరవీరులెల్ల నూ । తారారుమాదితరుణిసంఘములెల్ల నూ
గరిమసేవింప రంగపురవాసుకరుణానిద్రుడరుదుగస్వగమునక
భిషిక్తుడై నరికె॥వ॥ దుష్టిధంబునా॥ఉ॥ వారిజబాంధవాత్సజడువా

రిజచాంధవవంశనాథువిస్తారదయాప్రలభమగుసర్వవసేచరరా
జ్యలక్ష్మీనిం । పారగదాబ్ధివైభవవిభాసురుడైసుఖలీలనొప్పగా ।
నారఘునందనుండుమరె । నద్రివయింవిరహాతురంబునకే ॥

ద్వి||అంతవసాకాలమావహిల్లంగికాంతదలంచిలక్ష్మణమో
ముగాంచి|వారిదంబులుమింటవలనొప్పగిచ్చె|కోరిమయూరముల్
కొవరొప్పనాడె|నరుచుగానారావణాంకమందలరు|గరితజానకి
మాట్కికాలమేఘముల|ధళధళమనివియత్తలమిలనెనయ|వెలయు
చున్నవితటిద్వితతులల్లవిగో|పదపడిమేఘసౌపాసంబులెక్కి|కదని
భానునిచాలకానశపుష్ప|ములనలంకారంబుముదముతోనేయ|
నెలమితోదగియున్నదీయంబరంబు|ధారాధరములంబుధారలతో
డ|వారకభువి నెల్ల పక్షింపసాగె|నరలేకనభిషిక్తుడై నసుగ్రీవు|క
రణిసగ్గిరివారికః|ములనమరె|జగతీతలమునవ్యజలముచేమించె|
తగబాప్పసిక్తయాధరణిజమాట్కి|ననియిట్లుబలుకుచునచ్చటగడ
ప|జనియించెఘనశరశ్శమయమందముగా||ప||అంత||గీ|| పవనత
నయుండుసుగ్రీవు|పాలికేగి|నీతవెదకంగవనచరశ్రేష్ఠతతుల|వే
గబిలుపించిబసంపుటువ్వేళతడయ|వలదనుచుడెప్పెనియభయవా
క్యములను||గీ||అంతటనుసూర్యపుత్రకుండవట్టలేచి|నీలుగన్దొనివన
చరానీకములను|వటుగయంబునదట్రాగివలగరమ్ము|రానికపు
లకుదండసమాసదను||చ||ఇవ్వేధంబునసుగ్రీవుండునియమించి
నయనంతరంబరఘువరుండుసంప్రాప్తంబైనశరత్కాలలక్షణం
బువలక్షించిలక్ష్మణునివేల్చెయె||

శంకరాభరణము-అటతాళము.

శరదాగవముజూడులక్ష్మణాదీనిచందమెల్లనుచాలలక్ష్మణావ
రచంద్రముఖియైశరద్యాకాంతగణిమవెన్నెలచీరగట్టినట్టను
రెను||శరదా||శారదసదులుబల్మెల్లను|జూపసాగెనైకతములనె
ల్లను|వారకనవ్యసంగమలజ్జితాత్మలై|కోరిభాషలుజూపుగురుని
తంబములన||శర||కలహంసచక్రనిషేవ్యమైపుల్లజలజవిలోలష
ట్చరణమై|నలలితనవ్యప్రసన్నజలంబులుగలగినిదులుసౌంధలరు
చున్నచాలె||౨||శర||తరణిపుత్రకుడురాదాయను|నీతాళరుణిని

వెదకింపఁజాయను | వరరంగేశుడనొనన్ నరుడుగవంచించిపురమున
నున్నాడుపొలతులవశమున || ౩ || శరదాగమమువచ్చె ||

నీలాంబరిరాగము-త్రిపుటతాళము.

జనకజనెటుగాంతనో | సుగ్రీవుడెపుడు | చనుదెంచినను బ్రోచు
నో | ఘనమాశరత్కాలమనువొందెలత్తుణా || జ || చెలగియొవసపు
వృములసీతకనుగొన్న | నలరికోయకమానునా | చెలియవిడుచునా ||
జ || వలనొప్పనీసగోవరపద్మములతున్నెదలగన్నసఖికురులూ | దెచ్చె
నుమరులు || జ || ౨ || చెలువొందసీతరచ్చంద్రపింబముగంఁపొలతుక
నగుముగము | గనగోరెమనమూ || ౩ || జ || వరరంగపురమునగరితజా
నకితోడ నెరిసుఖించుటలబ్ధునా | మొనసిగొబ్బునా || ౪ || జనకజనెటు ||

శా! అలుంబట్టముబాసితానడవిలోనత్యంతదుఃఖాంబుధిం | దేలం
గాంచిరిపుంవధించికపిరాడ్డేవాధిభంజేయగా | నాలుంబట్టముబాసీ
నేనడవిలోనత్యంతదుఃఖాంబుధిం | దేలంగావగరాడుభానజుడునా
దీనత్యముంచావగ || గీ || ఖలుడుసుగ్రీవుడువకారఫలమెరుంగ | డ
ఖిలవనచరరాజ్యమహాసుఖంబు | శందిమనకార్యమెంతయచిత్త
మండు | దలపకున్నాడుతారతోచెలిమిగూడి || నీ || చూడకృతజ్ఞుండు
గాడుహంతవ్యండుగరిమెతారామోహపరవశమున | మత్తెల్లియు
న్నాడువనకార్యమెంచకచదనకేళిలోలమానసమున | జనసివును
గ్రీవుగనిబలగ్రాహియన్నవనిగూర్చినశరంబగ్రభాగ | మునెంచు
కంతయుమొక్కబోదదినన్నునడిచుంపజాలునవ్వలిజన్న | మా
గముననేగుటదీసికువంచిననుచు | కాంక్షగల్గినమత్స్యయకప్ర
కాండ | మెలమిబరగించినీయన్నగలయజేతు | నిక్కమిదినన్యమని
జెప్పమక్కజముగా || ౪ || శిష్విసంబునంబల్కినలత్తుణుండుకేలుమొ
గిచ్చియనుజ్ఞగొనిసుగ్రీవుమీదనుదయించినకోపంబునకాలాగ్నిస
దృశంబుగావెలుంగుచుచాణచాణాసనధరుండై పోవునమయంబు
నరామచంద్రుండుతమ్మునిసామోపాయంబునకార్యసానుకూ
లంబుగావింపుమనిపల్కివంచిననతండచొచ్చిటుకదలిదూరదూ
రంబునపదంబులిడుచుపదఘట్టనంబుసంజేసిశిలతెల్లనుగ్గునూచెం
బుగాపింపుచుంజనికెక్కింధాద్వారంబుననిలువంబ్రడియన్నసమ

యెంబున నుగ్రాకారుండగు సౌమిత్రిం గనుంగొని కపి గణంబుల
లో కొందరత్యంతభయంబున తరుపాపాణంబులుగొని నిలువంబ
డిరి కొంద రాచుచు నుగ్రీవు కడకుంజని మొరలిడిన తారా దివ
భూవ్యా మోహంబునందగిలి మత్తుడై వినకుండనంతటలక్ష్మణుం
డు పురంబుచొచ్చివచ్చుచు నంగదుం గనుంగొని నారాకసుగ్రీవు
నకెరుగింపుమని పల్కిన నతండంతఃపురబునకుంజని తల్లలకుండం
ద్రీకిం నమస్కారంబుగావించి విన్నవించె నయ్యవసరంబున మం
త్రిప్రముఖులును యంగమండును ప్రభోదించిన లేచి సింహాసనా
సీనుండై నసుగ్రీవుతోడ నాంజనేయుండిట్లనియె ||

పుదయరాగము-అటతాళము.

రామానుజుడరుడెంచెనూ! రౌద్రరసమునకవులు చలించనూ ||
యె మోమ త్తతను తారా మోహవశమున-! స్వామికాగ్యము నుతి
లోమరచితివని || రామా || సతిబాసిపర్వతసీమను! నీవతితాపమున
బొంకరే మనూ! సతిగూచికకపిరాజ్యసంపదనీకెవ్వ | హేతముగ
నామేలుమతిచరచితివని || రా || ౨ || శరచాపములతోడవిలనూ! రంగ
స్వామిశమ్ముడు మొగసాలనూ! కర్మమొప్పనిలచెనక్కరబూనినీవేరి |
వరభక్తిగనకున్నవరమెణివింపనూ || ౩ || ౧ || అనవినిసుగ్రీవుడాత్మద
లంకి! మొనసిలక్ష్మణుడుగ్రచూరికొనైనన్న! కడగికోపింపంగకా
రణమేమి! కడుచోద్యన య్యెక్కంబుగాననిన! వినిహనుమంతుండు
వేట్కతోనీవు! పనితాసుఖంబులవలనొప్పవెలసి | ఘనమత్తతనుశర
తా-లంబువచ్చుటనువుగా నెరుగంగనలవిగాకిట్టు | లున్నవాడవ
టంచునుడుగకలోక! సన్నతుండగురఘుస్వామిసీకడకు! సౌమిత్రిన
నుపంగచండకొపమున! నామహావీరుడిందరుడెంచెననగ! నంతట
లక్ష్మణుండరుడెంచినంద్ర! కాంతోపలద్యుతుల్కరమొప్పవెలయు
కనకసౌధంబులంగలయానములను! జనసుతంబగునట్టిశయ్యాసనా
దు! లలరుసుగ్రీవుదివ్యాంతఃపురంబు! కలయజూచుచునప్తకక్ష్యలు
గడచి! సకియలనూపురస్వనములాలించి! నుకవాణులొనరించుశుభ
గీతస్యత్య! నినదంబువినిచాపనినదంబొనపణ! వినిరవిభ్రుండువే
గంబెలేచి! తారాంగనసుజ్ఞాచితగువాక్యములను! వారింపుమారఘు

వల్లభానుజునిఁ భూరికోపమటన్న పౌలతీతానంతఃకనకభూషణము
లకాంతిసొంపార । జనిలక్ష్మణుని గాంచిచయ్యనబలికె॥

బిలహరి రాగము-ఆదితాళము.

ఏలాకోపముగల్గెనోదివ్యచిత్తమునఁ నీలకోపము॥ యేలకోపము
మునుఁ టుఁ చేలిననుగ్రివుఁ సీలాగుకోపింపఁ నెవరు బ్రాచెటివార॥ లే
లకోపము॥ మునులుకొందరు చాలనూతపమెల్ల మాని వనితలవశ
ముననూ॥ మునువతింపరెనుగ్రివునిజెప్పనేటికె । ఘనశీలనీపెరుంగ
నిరహస్యములులే॥ వేలాకోపము॥ ౧॥ మున్నెగానియమించెనూ॥ కపి
కోట్లశ్రీరా॥ మునికార్యమునరించెనూ॥ యెన్నగతప్పలేదిసజ్జామీద
ను॥ సన్నతగుణలొమ్మిన్ద్రుణనిశ్యముమార॥ డేలాకోపము॥ ౨॥ తొల
గకకరుణింపనూ॥ తనునతండుఁ మితోబుట్టువుదలంపనూ॥ వలనొప్ప
శ్రీరంగస్థలనాధుకరుణచే॥ నీలకన్యతనుజంపిచలవకండునెషేలు॥
యేలాకోపము॥ ౩॥ గ్రీ॥ ఇవ్వినంబునబచికితాననకులేంద్రు॥ సంతిపురి
లోకెగొనిపోవనతివతోడ । దివ్యః భవంబువెలయదేదీప్యమానుడై
స॥ సుగ్రీవునియొడననురగాంచి॥ ౪॥ తత్తరంబున సుగ్రీవుండురు
మావరిరంభణాది ఏలాసంబులు చాలించి కృతాజయై డగ్గరిన
సుగ్రీవుజూచి రాత్రంబునం భృకుటస్ఫులికతనెటలుండై నీవుకా
మోషభోగంబులం జేసి కాలంబెరుంగక రామకాన్యంబు మఁచి
యన్నవాడ వతికపటంబునమండుకన్యసంబుగావించు సహకంబ
వని తెలియక నీవాడిసమధ్యావాక్యంబులనమ్మి రామచంద్రుండు
గావించి సుహృదకారంబు మరచియన్నవాడవని వల్కె-రామ
ప్రోక్తంబులగు వాక్యంబుల వివరించినసమయంబున తారయిల్లని
యె॥ ౫॥ మరువడురామునికార్యము॥ తరుణినిచిరకాలమిండుధర
చాయుటచేస్త్రుగళేళివెలసెనదియను । కరుణాకరరాఘవేంద్రుక
రుణనుగాకె॥ గ్రీ॥ తపముమానిమున్నునరుణిమేనకగూడి కాలమెరు
గడయ్యెగాధిసుతుడు॥ గానమున్నులేకధలివృక్షండునూ । కరుణ
తోడనితనిగావుననఘ॥ నీ॥ అనవినిలక్ష్మణుండతిను ప్రశాంతుడై క
రుణతోసుగ్రీవుగారనింప । సతడనుమైధిలిపతిదయారసముచే కపి
రాజ్యనితివయుగలిగెనాకు॥ గావునకవనాకనకోట్లచే నీతపదకిం

చిదశకంతువెసవధింప । నమితయత్నముసేతుననిబల్క-లక్ష్యబుడలి
ముదంబలరంగనతనిజూచి ॥ నిన్నుకొపించిరఘవరుండన్నపలుకు ।
లతులరౌద్రంబుతోడనిన్నాడినాడ । నాత్మనుంచకుమమ్మాటలక
వుత్ర ॥ మాకుతోబుట్టువీవుముమ్మాటికనఘా ॥ వ ॥ అనియివ్వధంబు
నంబలికిన యనంతరంబున సకలపర్వతకానన ప్రముఖస్థలంబులవ
సియించు వాసరకొట్లరుదెంచి పొడసూపిన సుగ్రీవుండు వారలం
గొని లక్ష్యబుండునుం దానును వాసరపీరులు మోసితెచ్చిన పసిం
డిబిచికలోనంగూచుకొండకపులువించా మరలు వేయుచుం జనుడేర
రామచంద్రునిసమిపంబునకుంజనియానంబుడిగ్గి వద్దాంకుశాదిశు
భరేఖాస్త్రశస్త్రంబులగు రామచంద్రుని చరణకమలంబులు శిరం
బుసోకంప్రణమిల్లిన సంతోషచిత్తుడై తగువాక్యంబులయ్యెడంబ
లె-సట్టియెడ ॥

పంతువరాళిరాగము.-ఆదితాళము.

వేదకవచంపెనుసేలనూ।నుగ్రిహించిపొదవవానరక్కొల్లనూ॥ముడిత
వెదకిమానమునకురానివారిచిహ్నకడంబంతువలసిచూడండని॥వెద
కవినుతాదికీసులను।తూవుకనెగపెట్కునేపకరించెనూ।పనిబడి
పవననందనవాలెతనయాచ।వనచరతలకదక్షిణదిక్కునయిమించి॥
వె॥మొనసివచ్చుమునునూ॥హిసేనను॥వెడుగనూ॥తనమా
మయగునుమేలవినిబహువిధములవారిచిహ్నకడంబంతుననుసరింప
గజేసి॥వెదక॥౨॥తనవలెనైనవలెనుగిచ్చునద్యదతినుత్తరపు
త్రోననూ।హితమిచ్చివెచ్చును॥పతమెచ్చనందరి
కతబుద్ధిబోధించి॥వదనంపెన॥౩॥౫॥అంతరంగపువేంతుడు
మహాబలశాలియనంగమించు।ధీమంతునినంజయగనిమానితస
ద్గుణనీవుజానకీ।కాంతకొసంగుమంచుకరకంబు॥నంవెలుగొందివి
స్ఫురాకాంతులసనుముద్రికెనభింబయి॥తనిచ్చెసొంపుగ౯॥

ప॥ ఇన్విధంబున రఘువరుండునిజనామాంతటలగు ముద్రికయ్యె
 సంగినంగై కొని వందనంబుగావించి పటమానందంబున శిరంబునం
 దాల్చె నట్టియెడ॥ద్వి॥ కరమొప్పసంతటకపవీరులెల్ల । వరుసగాకద
 విషవృతకాననాదు । అరసిజానకేగానకందరుజేరి । రయదరనాంజ

నేయామలుతక్క॥౩॥ హనుమగ్గజగవయాంగదాఘనజాంబవదా
దులై కడువేగమునంవిసువీధికెగరియాచుచు॥ చనిదక్షిణదిక్కు
వెదకసాగిరిచాల॥

ఆనందభైరవిరాగము-ఆదితాళము.

వెదకిరంతహనుమాదాదివీరులెల్లను॥ చంద్రవదననవ్యయసౌ
భాగ్యసదననంతనుతరుచువిరులతరులనీడనరయసాగిరి॥ దొడ్డగిరు
లచరులచరులపొంతలరుగసాగిరి॥౧॥ చిక్కకన్నక్కకగటులెక్క
సాగిరికొమ్మనెక్కకగనకిట్టువ్రొక్కసాగిరి॥౨॥ అలసిసొలసి
నడులపొదలసాశ్రయించి॥ రంగనిలయనెలతనఖిలగుహలనెలిశో
ధించి॥౩॥౪॥ ఇట్లుజనిచనిపింధ్యాచలకాననప్రాంతంబునసంచ
రించుచు॥ నచ్చటవృక్షక్షుణ్ణాకాశంజైనమారీచసందనుండురు
వశించుతలెంచిననవ్యం॥ పండరాక్షసనికరాఘాతంబునంబ
రిమాచె॥ నవ్వయెడ॥

యదుకులకాంక్షోధి గగన-ఆదితాళము.

బిలముజొచ్చిరీకకలము॥ జలముజలముణంగివెడలుసలలితవి
హగముబుగల్లు॥ బొమ్మలము॥ పుట్టకలగువెదకివెదకి॥ కన
లేకలనుటచేడ్డ॥ జలము॥ గ్రోగగోరి॥ బిలము॥ వలనొప్పు
బంగారుమీనులవలె॥ పోలలలోన॥ పొయ్యస్వప్నకములుచెలు
వొంచునది॥ ముగియు॥ సకలవంజకకదంబచంచనపున్నాగవిత
తులరుదుగవసించివణచుగును॥ శోభిల్లునొడ్డు॥ బిలము॥ పొందు
గశ్రీరంగనాథుసండుచిత్తమునచిమోహముంపకతాపనవృత్తిజెం
దినసుందరిగల॥ బిలముజొచ్చిరీక॥ ఇన్విసంబుననవ్వాసకవీరులెల్ల
బిలప్రవేశంబునెనిసయసంతరంబుననచ్చటనవ్యంతసిన్ధాగిష్టయై
తపంబుగావించుస్వయంప్రభయచువృద్ధాంగసంగాంచిపవనసం
దనుండుసవిసయంబుగావందసంబుగావించియత్తాపసివృత్తాం
తంబుతెలిసితానునుస్వకీయవృత్తాంతంజెరింగించినంహషికం
చిసకలవానరులనిమీలితనేత్రులంజేసిబిలంబువెడలించెనట్టియె
డా॥౩॥ చనచరులంతటజనిచనిఘనవింధ్యాచలముపొంత॥ గ్రాలడి
వనసీమనుగూర్చుండగసంచరగనివాలితనూజుడనియెకడుదీనుండె

శోకవిరాళిరాగము-అటతాళము.

మానముమించెనుమగువగన్సడదాయుఁ | డాశభోమనకాలము |
మున్నెమెమి | జేసితిమొదోనము | వాసిగ ప్రాయోపవేశముమనమిక
జేసిన్మేలునుమీసర్వకపులార || ౧ || కరుణలేనివాడుకమలాపుతన
యుడుభరశీతలూనరించునూ | సీతనుబూడకరుడంచుఖలించునూ
గురుతుగమజ్జనకునిగూలనెయించు | మరితచిత్తుడుడగరనేర సకమీ
ధ || మానము || ౨ || తనువునిలువనొల్ల ఘనమతినావాతఁ జనితల్లి కెరు
గించుడి | మొనసినీరంగనాధునిడేవిగానక | జనినకీడతరువయ్యనన
మ్మకొనుడిక || ౩ || మానముమించెను || ౧ || వాలిపుత్రుడిట్లవచియింప
గావిన | పవనసందనుండుభయమునయము | దెలిపిపల్కె నిట్టితెగువ
లానపఁంగ | గూడదనుచుకీకకొట్టువినగా || ౪ || యిష్టిసంబునం బ
ల్కినంగ కొనక దుఃఖంపుచుదక్షిణాగ్రంబులుగాదభావులుపరిచి
ప్రాయోపవేశనిష్ఠుండై వవ్వళించెగలవానరులు రోదనంబు చే
యుచు సవ్యసంబునంగావించిరంతట సంపాతియనుగు ధ్రువతి విం
ధ్యగిరినిలంబుననుండి వానరవీరుల ప్రాయోపవేశవృత్తాంతం బా
లకించి మెల్ల నపదంబులనడచి కొంతదూరంబున నిలచి దైవవశం
బున నాకాహారంబుగలిగెననిపల్కిన సంగడుం డాంజనేయులంగ
సంగొని వైవస్వతుండై నయముండిరూపంబున మనలమృతబాం
దంపందలంచెనని పలికిరామచరితంబు క్రమంబుననుగ్గడించినీతా
రక్షణార్థంబరిగిమృతిబొందిన జటాయుచందంబున మనమంద
రము రామకార్యనిమిత్తంబున ప్రాయోపవేశంబుజేయంగలిగెన
ని పల్కిన సంపాతియవ్యాకృతంబులు విని తనతమ్ముండగు జటాయు
వుజచ్చటకు దుఃఖించి కపింద్యలారా నన్నుమీకడకుం గొనిచనుం
డేను రామచరిత్రంబును జటాయుమరణంబును వినగోరినవాడనని
పల్కిన కొందరుకపులతనింగొనివచ్చి డించిన సమయంబునవాలి
తనయండతనికీసర్వవృత్తాంతంబెరుంగింపసంపాతియిట్లనియె ||

కీర్తిరాగము-ఆదితాళము.

వలను ప్రాయోపవేశము | కపులారమికు | గలుగుకార్యవిజయ
మునలదుక్త స్వమునుజెందవనితనీతమ్మయ్యెను | మెలమిగొంపవగ

లరలరామచంద్రు కడకు॥వలదు॥హారామరామయనుచు । దుఃఖం
చుచున్న శ్రీరాముభార్యగొనుచు । కోరిరావణుడు లంకకునుబో
యననుచు । నాకాహారముదెచ్చుకొరకరిగినానుతుడుబల్కె॥వల ॥
౨ ॥ ఘనరంగనాథుకరుణను । పక్షులకుశతయోజమూరదృష్టివెల
యును । వనచరోత్తములారగనుపడుచున్నదిష్ట । డనువొందవైదే
హీమొనసిలంక్కాపురిని॥౩॥క॥అనిపల్కకపులుగొనిచన । చనిజలని
ధిజలకమాడిసహజన్మునకుం । ఘనతపఃణంబొనచిఁయు । వనచరు
లనుజూచిపల్కెవరవచనమునక॥నీ॥ వినుమునిశాకరుండనుమహా
మునిపాలనాతమ్ముడును నేనునయముతోడఁదనిబడివసియించిబలగ
ర్వమునయొకనాడుపందెములాడివాడికిరణఁములుగల్గుసూర్యమం
డలసమీపమునకుబోవంగనతితాపమాపహిల్ల । ననువందరెక్కల
నడంబుగాగప్పికొనుచుజటాయువుకొరివ్రోవ । సంతమీదరెక్కల
రుదుగాకమరంగవింధ్యమీదబడితివేగవచ్చి । తమ్ముడాతుడగుచు
తగజస్థానంబు । జెందెననితలంతుచిత్తమందు॥౪॥ ఇన్విధంబుననే
బడ్డబన్నంబులునిశాకరమునీంద్రునకెరుగించిన గొంతగాలంబు
నకు దశగ్రీవుండరణ్యంబునవంచించిరాముభార్యంగొనిలంక్కా
నగరంబునందాచినయనంతరంబ సీతాన్వేషణంబుజేయుచు రా
మకింక్కురులగువానరోత్తమువీవింధ్యకడకరుదేరగలరువారల
తోనీవుభాషించి సీతావృత్తాంతంబెరిగించిన మరలపక్షంబులుగ
లిగిసుఖించెదవని పల్కెం గావున మీరుశీఘ్రంబున మహేంద్రప
ర్వతసమీపంబునకుంజని సముద్రంబుదాటి సీతా దశానంబుజేసి
మేలువాతక రామచంద్రునికెరుంగింపుడనిపక్కి సంజాతపక్షుడ్య
యందై గగనంబునకెగఁచనియెనంత॥

ముఖారిరాగము- అటతాళము.

వనచరులంతటనూ । బ్రహ్మనందవననిధిదేలుచునూ । వినువీధికెగ
రుచు వెలిదివై దేహినిగననాయననుకొనుచు॥౧॥ మరువగూడదుని
త్యము । సంపాతినిమదిలోసనిదిసత్యమూ । విరివిగా ప్రాయోపవేశని
ష్టులనందర బ్రోచననుకొనుచు॥౨॥ గురువేగమునజనిరి । మహేం
ద్రాద్రికరుదారగనుఁజెరిరి । సరగున శ్రీరంగపురపతికాంతనేకరణి

జూతుమొయనిరి॥వనవరు॥౩॥వ॥అంత॥ద్వి॥ అందరుకవులుకైలా
గ్రంబునందు॥పొందుగాగూచుండిపాలుపారుచున్న॥ ఘనసము
ద్రముగాంచికడుభీతిశెంది॥మొనసివారతిదీనముఖులగుచుండ॥ కని
వాలితనయుండుకవులారచింత॥జను నెవిషాదంబుజనములచెరుచు॥
గొనకొనిభణిచాలకునిజంపునట్లు॥ అనిపక్కిమరియుతాననెవారి
నోడ॥గీ॥యెలమితోడనెవ్వరెంతెంతదూరంబు॥ జలధిదాటగల
రొజవముతోడ॥ జెప్పవలయుననుచుజెప్పిననంతట॥ వరుసజన్మ
దొంగిరరుదుగానూ॥

శుక్రకాంబోధి రాగము-అటతాళము.

ఘనమతిగజుడుయోజనదశకముదాటగలననిపచియించెనూ॥ వ
నిబడివేగగవాత్సుడువింశతియనితగవివరించెనూ॥౧॥ పదలకగవ
యుడంచితలీలబలికెముప్పదియోజనములనుచూ॥ ముదమునశరభు
డెడడజెప్పకొనెనెలుబదియోజనములనుచు॥౨॥ కణకతోగంధ
మాదనుడుయాబదిదాటగలననెభ్రాతృగనూ॥ వినుమరువదియోజన
ములుదాటుదుననె॥ వెనమైందుడలరుచునూ॥౩॥ కరముప్పదివిధను
మెలులుజెప్పిరివరరంగవతీదయనూ॥ పరగడబ్బదియెనబదియోజ
నములబిడ్డేరిదాటుదుమనుచునూ॥౪॥వ॥అంత॥గీ॥ జాంబవంతుం
డుతనపూర్వచరితమెల్ల॥ నొప్పుగాజెప్పితొంబదియోజనమ్ము॥ అబ్ధి
దాటంగలనన్ననతనిజూచి॥ బలికెవాలితనూజుండుప్రాభవము
నా॥గీ॥ ఈసముద్రంబుదాటంగనెలమినేతు॥ మరలరాగల్గుదునోలే
నొమహిమవెలయ॥ ననుచుబలుకంగనంగదునపుడుజూచి జాంబ
వంతుడుపలికెనుత్సవమెలప్పా॥వ॥నీవు పరాక్రమంబునవాలితు
ల్యుండవీసముద్రంబవలీలం దాటి జానకిం జూచి రాగలవైనను
మాకెల్లసదికారివిమూలం బవునిన్నుంగనిపెట్టి కార్యంబుసే
యంగలవారముగావుననిన్ను సముద్రంబుదాటబనుపంజాలసు
నిపక్కిన నంగడుండతనింగనుంగొని మనలోనసముద్రంబుదాటి
సీతాదశనంబుగావించి వచ్చి మనలనందరంబ్రోచు మహానుభా
భావుండెవ్వండనివల్లిన జాంబవంతుండిట్లనియె॥౩॥ హనుమంతుడిచ
టగలుగగఃమనకేటికినింతచింతమనలకజలరాగినిదాటిసీతగనుగొ

నిఘనవిక్రముడితడు వచ్చుకడువేడుకతోకొ॥వ॥ తీసివేళిమాను
మంతుగనుంగొనియిట్లనియె॥

మధ్యమావతిరాగము-అటతాళము.

వినవోయి శ్రీహనుమంతా॥లోకవిఖ్యాతఘనబలవంతా॥వనచరు
లందరువనధిదా॥టెడుమాటలనుకొనుచుండగపిసిబల్కువేమియ॥
గరిమతోనస్థిదాటగనూ॥వనచరులూపరెవ్వరిచటనూ॥ విరివిగనకల
వానరకోట్లనీవేళకరుణబ్రోవుమురామకాన్యదురంధరా॥౧॥ చం
డబలుండవియ్యలనూ॥ నీచందమెరుంగరెవ్వరునూ॥ మండితనవ్య
మాతాకండునిచ్చిబాలుండవై కదియవేదండిఫలంబున॥౨॥ వర
వాయుదేవపుత్రుడవు॥ శ్రీకరరంగపతికిదాసుడవు॥గరుడసమానవి
క్రముడవీజలనిధిగురువేగమునదాటుమరమరశయిక॥ వినవో॥౩॥

నీలాంబరరాగము-అటతాళము.

జలధివేగమెహటవోయి॥ రామసతినిగన్గొనిరాగదోయి॥ కేలు
వొండుముక్తికై నీతకిమ్మనిరాముడలరుచు నిచ్చుటబలవంతుడనిగా
నె॥చండిరాత్తునులనీక్షించి॥పట్టి చందాడుదువు విక్రమించి॥ పండి
తోత్తముడవఖండతేజుండవు॥ సిండుమతినిరంగనిలయు నమ్మితివి
పూ॥జలధి॥౪॥ ఇవ్విధంబునహనుమంతుని విక్రమత్రతాపంబులెరిం
గించియసంతరంబుననతండిట్లనియె॥

సారాష్ట్రరాగము-అటతాళము.

జనకాత్మజనుజూచివత్తనా॥శ్రీఘ్నముగలంకా॥ పెకళించి తేత్తు
నా॥ననువేల్పుతండములనువుగవీక్షింప॥ మొససినముద్రమీక్షణము
నలంఘించి॥జన॥మేరుపర్యతమరుదారనూ॥ వేయుమారులుదా
టుదులీలనూ॥ఘారిధరాస్థలిపొసగబగుల్పగ॥ నేరుపుగలదుసురా
రులనదళించి॥జనక॥గిరిబృందములగదలించెదా॥ఘారిశరధూలనె
ల్లగలంచెద॥తరణిమండలమత్యుద్ధతిజేరిచాకుదు॥నరయగశ్రీరంగ
పురపతికరుణనూ॥జనకాత్మ॥౪॥ ఇవ్విధంబుననాంజనేయుండానతి

జ్ఞాననివరించి॥క॥ఘనముగముననభిమన్యుని॥తనయునకీరితిళుకుడు
తగజెప్పెనని॥నినిశానకాదులయ్యెడ॥ననురక్షినిసూతుబాగడిరా

దరమౌష్పకృగద్యశ్రీమదుభయకావేరీమధ్యప్రదేశ ప్రక్షిప్తసప్త
ప్రాకారమహామందిరాంతవిరాజమాన శ్రీరంగనాథచరణా
వకవరగంటి శేషగిరిదాసప్రణీతంబగుశ్రీమద్రామకథాసంగ్ర
హాయత్నగానవిలాసంబునంకిష్కింధాకాండ సర్వంబును యేకా
శ్వాసము॥

సంపూర్ణము.

శ్రీరస్తు.

సుందరాకాండము.

శ్రీమణీరమణనవాంభోరుహవత్రాక్షరంగపురనాథకృపా
పారావారజనాదకనాశ్రూరాసురనివహశోషకోవిదతోషా

గీ॥ అవధరింపుముశౌనకాద్యఖిలమునులనింపుతోడుతగనిసూ

డిట్టిలనియెవినుడుమునులారశుకుడుభూవిభునిజాచి। పరమక
ణ్యమలరంగబలికెనపుడూ॥ ివిహనుమంతుడంతటనధికోత్సవము
నననిమిషనుతవిక్రమాన్నితుండగుచు। ఘనసారజంబీరకల్పకాశ్వ
ద్ధ। పనసరసాలాదిబహువృక్షకలిత। నుగుమహేంద్రాద్రిపైసమ
రంగనిలిచి। తనమంచిఫలములతరుచై నవిరుల। గురువాసనలుఘ
మంఘమనొప్పుచుండ। శరభవారణసింహ్వాకాదూకలఖిన్ద్రాఘోర
వృగావశుల్క్రూరసపకములు। చారుకీరమయూరసమదపికాక్ష।
లారూఢిభయముచేనట్టిటచార। కోరిగంతులువైచికొమరొప్పుజ
లధి। నవలీలదాటంగనాత్మలోదలచి। పవనజుడుత్తుంగభరంగసంఘా
త। సంజాతభీషణస్వనయుక్తమగుచు। రంజిల్లజలరాశియమున
జూచి। పంకజవదనముత్పలలోచనములు। పొంకమాసైకతఘోరిని
తంబ। ములుగల్గుసురనదీమోహనకాంత। నేలమిక్కిలిజేవకనింపు
తోసాచు। ఘనసముద్రునిలసత్కరములనంగ। ననుహించెననిచు

లట్టెగన్గొనుచు కరముప్పనుదయ్యున్ గనుపడునవ్యసరసిజాఘ్నాతి
తీచక్కగావెలసి పదపడిగురుభుజాస్ఫాలనమంతు పదలక చేసిదు
ర్వారుడైమించి కలవానరులనెల్ల గ్రక్కునజూచి పలికెనంతట
భుజా బలము డెట్టింప॥

శంకరాభరణము-అటతాళము.

కవులారసెలవా! లంకకుబోవ! కవులారసెలవా॥ కవులారశ్రీగా
మక్కవచాతజలనిధి! నపరిమితోత్సవమలరదాటెదనింక॥ కవులార॥
చరణఘట్టిననూ! భూపలయము! సొరిదిగ్రుంగగనూ! గురుభక్తి
గసి శ్రీకరరామచంద్రునికరముక్తమగుడివ్యశరమురీతినిబోడు॥ క
వులార॥౧॥ జనకసందననూ! లంకకుబోయి కనివత్తుతగనూ! జనకజ
లేకున్నఘనతార్ద్రమునరావణునిదెత్తునుద్యదగిసిబట్టిగ్రద్దుచు॥ క
వులార॥౨॥ సురవిమతులనూ! బవ్వడిచాకిరణిగూల్చెదనూ! పరరం
గనాథునికరుణలంకాద్వీపమరుదుగబెనకిచెచ్చరదెత్తుజవమున॥ క
వులారసెలవా॥౩॥వ॥ ఇష్టాభిరుచునంబలికే॥గీ॥ పద్మమిత్రశక్రభవ
మానచతురాస్యముఖ్యదేవతలనుముదముతోడ మదిదలంచి మ్రొ
క్కిమానకరఘవర్యు! పదములాత్మలోనపదిలపరచి॥

నాదరామక్రియరాగము-ఆవితాళము.

రామునిదలచెదనూ! మదిలోనసీతారామని॥ రామునిమేఘశ్యా
మునిసుగుణస్థోమునిచైత్రవిరామునిసీతా॥ రాము॥ కమలవిలోచను
నీ! మోహనాంగునికలుపవిమోచనుని! సమదోగ్రాసురసముదయ
సంహ్వరుసమితపరాక్రమునసఘునిసీతా॥ రాముని॥ నిండుపడిద
లంతూ! శ్రీరంగపురినుండువిఘవరింతు! పండితగణసుతువభ్యనిమరి
తవిఖండనుద్యతకోదండునిసీతా॥ రామునిదలచెదనూ॥౩॥వ॥ ఇట్లుని
ష్టోగరిష్టంక్షైరఘవరేణ్యునిందలంచి మ్రొక్కి-యనంతరంబా॥
గీ॥ పదములిలమీదదృఢముగావదిలపరచి! వాలముద్ధతిదిరుగదు
ర్వారుడగుచు! చాలనాలంకమీదద్రుజ్జాలమమర! నత్యదగ్రతగను
చుమహాజవమునా॥

ఆరభిరాగము-అటతాళము.

హనుమంతుడెగనెనంతటనూ! దేవగణదుండుభుల్గుధణంధణను

మ్రోయగనూతనవత్సినవహరించినరాక్షసునిద్రుంచ। కనలిరా
 ఘృవుడత్యగ్రతనేయశరమన॥ దండిస్తే త్యలతల్లడినూ। కేల్వ
 తండములతిహావమునవధిలను। చండదవమునప్రచండుడగు
 చుమహేంద్రండుతహూకించుచుండిరురాలున॥హ॥౨॥ గురువృత్తు
 తతులుక్రచ్చెరనూ। దుభకారజపంబునకన్నెయసుపెకలియనూ
 తరుచుగతనవెంటనరుచుగనరుడేర। వరరంగపతినామస్తరణగా
 వింపుచూ॥వ॥ ఇట్లుజనుచుండ॥క॥ హనుమంతునివెనువెంటను। జనిచ
 నివృత్తుములుమరలచయ్యనవచ్చె॥ తనచుట్టంబునుబడియి॥ హా॥ బ
 డిమరివచ్చునట్టిబంధులభంగి॥గీ॥ ఎగసిపోవుచుహనుమంతుడెలమి
 నొప్పి॥ తోకతోడుతనత్యంతభీకరముగ। చారువరివేషకలితైభూ
 రిదీప్తివెలయతోభిల్లుసూర్యునివిధముబోలి॥సీ॥ అనుపమరామకా
 ర్యాభామెవడిబోవుహనుమంతునుతియించిరఖిలమునులు। సురులు
 వషికంచిత్రరిపారిజాతాదికవనియ్యపుష్పవషకములుచాల। త
 పనుడుదండుడైతపియింపడయ్యసమీరుండుహితముసాంపారవి
 సరె। గరుడగంధర్వకేన్నెగనాగముఖులుమించిచిత్రములహాషికం
 చిరంత॥ మొనసివారుతిసేత్రముల్ఘనగీర్తె॥ మంచువెలుగొందు
 దీపాగ్నిచందముగను॥ మెరయుచుండంగజనుచుండెనరుదుగాగ। ప
 సధిలీచులనెన్నంగజనెడికరణీ॥సీ॥ ఈరీహనుమంతుడెలమిబోవు
 చునుండగనిసముద్రుడురామకార్యమునకు। గరిమెసహాయంబుగా
 వింపుమదిసెంచితనలోనిమైనాకునెనయుజూచి। రామకార్యమున
 కైరయమునహనుమంతుడదేవచ్చుచున్నవాడలవుదీర। నతనికిసా
 హాయ్యమమరగావింపుముతడయంగవలదన్నతత్వమున॥ ననిలజు
 నిశేగినిలుచుండెనాతడతనివిఘ్నమొనరింపవచ్చినవీరుడనుచు। రొ
 మ్ముబలమునగుప్తుంగసొన్నసిలియు। బలికెమైనాకుడతనితోప్రా
 భవమునా॥గీ॥ వనచరోత్తమరామసేవకుడవివు॥ బనిచెనన్నసము
 ద్రుండుపరమకృపను॥ విశ్రమింపుమునామీదవేట॥ తోడ॥ చారుధీ
 మంతహనుమంతసత్యవంత॥వ॥ ఇట్లుబలికినవినిమహత్వానీవువా
 త్సల్యంబునంబలికినపలుకులకుసంతసిల్లితిరామకార్యంబునకుశీ
 మ్రంబునంబోయివత్తుననికఫలనన్నిధింబలికివచ్చినవాడగావున

వాక్యములన్నియు ననిలువంబోలదు సీయందుని శ్రేష్ఠియై జన్మచంద్రు
లునొకరినొకరును వియ్యై నాకునిండునకరతలంబున స్వశక్తిగానిదిచ్చి
జోయినట్లే దననివీటొకని మరలచూచుచుం జనియె సయ్యవమరం
జున జేవేరొద్దుండు మై నాకునింజూచినీవు రామకార్యంబునకు పుష్కరి
తుంబులును నిలిచి గావున నీవెచ్చిటవిహరించిన నావలనభయంబు
తేదని ఫలికిన నిని మై నాకుండు యప్పటి యట్లునముద్రంబున ముడి
డిచనియెనిండుండునునిజనివాసంబునకుంజనియెనంత॥

శ్రీరాగము- అటతాళము.

సురసవచ్చెను ఘోరతరయై సర్వసురులు మెచ్చగనుద్ధృతరయై॥
కరమొప్ప శ్రీరామకార్యమునకు బోవు | కరువలిపట్టిను గ్రతదాసి
హుగ్గులిను॥ హనుమంతు బలమువీక్షింపావేల్పు | లనువుగకోరిబం
పించా | పనిబడిరక్కనపడతిరూపమువాల్చి | గిరిసిదూకుచు నాగజ
ననియై వెలిసిను॥ సుర॥ ౨॥ ఎందుబోయదవు క్రచ్చరనూ | చంపితిందు
నీమాంసమిచ్చటనూ | పొందుగ శ్రీరంగమందిరేకునిజేర | క్రందునని
నుబోరిగొండు చూడుమటంచు॥ సురసవచ్చెను ఘోరతరయై ॥ ౩॥

క॥ అనియిట్లు బలక సురసనుగని బలికెను రాము బంట్ల గ్రక్కన
పైనేజూని బెడకివచ్చినీవని | వనిబడితదదీతుం నన్నవటుకో ధమువత్॥

మధ్యమావతిరాగము- అటతాళము.

పదియోజనములునోరట విచ్చె నాగాంబ పవ నాత్మజుని మ్రొంగ
నూ బుదలక తానంత పదియోజనములయ్యెవనితనుగతిగల్వనూ | హ
నుమంతుడు॥ కనలివింశద్యోజనములనోరట విచ్చె గాలిపట్టిని మ్రొంగ
నూ | హనుమంతుడు ద్యద్గతిని తాముప్పదియయ్యెనహిమాతతోజో
దనూ | ప్రచంకుడై ॥ ౧॥ మించినలుబదియోజనములు గ్రతనువోరు
మైచనురసలీలనూ | వంచనసేయ నేబదియోజనములయ్యెవాం
భింతి తానంతనూ | హనుమంతుడు॥ ౨॥ పుణిమాతపక్షియోజనవృక్ష
మునరించెచావనిభక్షింపనూ | ఘనశక్తిడెల్బదియోజనంబులుతన |
తనువువెంచెనుదగ్గడై | హనుమంతుడు॥ ౩॥ అచ్చగపెనబదియోజన
ములదూరమతివనోరువిచ్చెనూ | క్రచ్చరతోంబదియోజనవృక్షలు
మహుగ్రతజెంచెమేసంతనూ॥ హనుమంతుడు॥ ౪॥ రంగుగనత్రయో

జనమ్ములనోరునా గాంగ నదెరవగనూ | రంగపురీకు దలంచుచుండె
 లెనయ్యంగనలోజోచ్చియూ || సూక్ష్మాంగుడై || వ || ఇవిధంబున నం
 గుష్టమాత్ర దేహముండై యాసురసగభాంబవలీల జోచ్చివెడలియి
 ట్లనియె || గ || ఎన్ని జెప్పినవిసకున్ననిన్ను జోచ్చి | ముఖబిలంబున వెడలితి
 యుదితనీకు | దండమిక బోయివత్తు సీతమ్మ జూడ | స్త్రూరదానవిసికో
 కెనదీ జెనటవె || క || అనియివిధమున బలికిన | వినినిజరూపంబు దాల్చి
 నెనట లెను నేననఘాత్తునాగమాతను | దనరుండుర సాశ్వతానాకు
 ధారుణిలోన || క || కామునికూర్చి బంటవు పరాక్రమశాలివిసివు
 ఖాతవం | గ్రాహములండు బల్వడినిరాక్షసకోట్లవధింతువింక్కురీ |
 భీమబలం తెరుంగుటకు ప్రీతిజనింపగనిం ద్రముశ్వస | రావమరులంప
 వచ్చితిమహామరినై వదనంబుతిచ్చుచును || ద్వి || అనియివిధంబుననన
 రంగ బలికి | జనపంత నాత్మియ్యసదనంబునకును | మానుమంతుడంత
 టనతివేగమునను | జనుచుండ నమ్మని ఛాయనుగాంచి | కడువడిసిం
 ప్పొకకర మొప్పు నెగసి | తడచాటులేక సుద్దండతమ్రంగ | దానిగభా
 ముజోచ్చి తగజంపి వెడలి | మానక నెగసె నెవ్వదిబోయి బోయి | వనధి
 తీరము జేరివరసు వేలార్చి | గనివేగమున నెక్కిఘన త్రికూటమున | నమ
 రుగోపురరమ్యహమ్యవితాన | కమనియ్యమైనలంకాపురంబెల్ల |
 నగణితమణికాంతినలరుచునుండ | తగగాదెనంతసంధ్యాకాలమ
 య్యె || వ || ఇట్లుహనుమంతుడు శతయోజనాయుతంబగు సముద్రంబ
 వలీలంధాటి రమ్యభూరుహవితాన మండితంబగును వేలార్చి
 రణంబుగానించి నిజవరణక్షతంబునంగదలు వృక్షశాఖాగ్రంబుల
 మలననిగళితంబులై న పువ్వనిసరంబులనలంకృతుండై తనమనం
 బున్నగ్గి | ఇలిధిధాటితియోజనశతకమిచ్చు | కలతలేకుండవలీలనగ
 శోభముగ నిట్టిలదై నదాటుదు వెలమిరామ | వంద్ర సత్కరునా
 విశేషంబునలన || క || అనితలంచి వదనంబెత్తి మహాగ్నతపామ
 గోపుర ప్రాకారమరి ఘాట్టాలకధ్వజతోరణ శతా కీణంబై దేవ
 లోకంబు మంబోలె దేదీప్య మానంబున చున్న లంకా పురంబు
 గనుంగొని ||

ఎంతో శ్రుంగారమయ్యన్నాది యీలంకాపురమంతో॥దంతిరధ
ప్రముఖాదులమరి॥శశికాంతాంచితశ్రీకరమంటపమై॥యొంకనక
నిర్మితప్రాకారములు॥రమ్యహవ్యకములు॥మణిమహాన్నతగో
పురములూ॥ఘనవికసితవనజములనుకొలనుల॥ననుపమలనడుపవన
ములనలరుచు॥నెంతో॥ మంగళతూర్యనాదములూ॥ భేరితాళవ్య
దంగకమనియ్యనిస్వనములు॥రంగుగవినబడుచున్నవి॥మోహనరంగ
పురీశునిమణివసించుట॥నెంతో శ్రుంగారమయ్యన్నాది॥

సీ॥ఘనపరిఘాట్టాలకధ్వజతోరణకనకగోపురహవ్యకలితమగు
కుకిరమయూరకొకిలనిస్వనాంచితనవ్యోపవనవితానములనమరి॥
కమలకల్పారశ్రీకరమహాత్పలలసత్కాసారపంక్తులఘనతలల
నె॥సాగరపవమానసంసేవ్యమానమైసాగరతుల్యఘోషంబుగలిగి॥
చాలమెరయుచున్నదీచారుపురము॥నాకమనకంబెనెక్కువైశీ
కరముగ॥వనచరోత్తములిచటికివచ్చిరైస॥నకటతలపోయగనునిర-
థకకముగాడె॥గీ॥అకటశ్రీరామచంద్రుడిందరుగుడెంచి॥గరిమ
తానేమిసేయంగగలడుతలవ॥నెట్టివీరులకైనసప్పట్టణంబు॥విక్ర
మంబునచూరనెట్లువెనలభించు॥వ॥ఇవిధంబునం దనమనంబునంజ
చింపుచు రామపత్నియగుసీత వెదకందలంచి ప్రదోషకాలంబు
నప్పడదంతుకమాత్రస్వరూపుండై యప్పర్వతంబు డిగ్గి లంకాన
గరంబుడగ్గరిమహాన్నతమణిమయస్తంభసమంచితసాధవితాన
విరాజితంబునుకింకిణీకలితమహాహజాంబూనదతోరణాకీర్ణకం
బును భీమరాక్షసప్రకాండసివేవితంబును రావణబాహుపాలితం
బైదునికరిత్యంబగుయస్వరంబుదెసమొగంబెత్తికనుంగొనిచింతా
క్రాంతండై మరలదై ర్యంబుగొని పురంబుజొచ్చునమయంబున॥

క॥లంకానామనిశాచరి॥శంకాలేశంబులేకచనుడెంచివడింకొం
కకహనుమంతునిగని॥బెంకెములాడుచునుడాసిపెలుచంబలికె॥

మధ్యమావతి-రేగుప్తిలటతాళము.

ఓరిదురాత్మసీతవడపు॥నన్నుమిరిపోగోరినవాడపు॥క్రూరదనిను
బట్టికొరిమ్రొంగుదుగాని॥చేరనిత్తునెలంకాద్వారమివేసూ॥౧॥

ననునీవుధర్మిణింపనెవతెవు. వేగముననడ్డపడుచు ప్రేరెదవు. ననుని
 ల్వరింపనిం ద్రునికైనజెల్లునె. పనిబడనీటిల్లగినిసిరానెవతెవు. ౨ ||
 లంకాధిపునియాజ్ఞ వలననునిశ్చంక బ్రోచెదనేనీవురమునూ. లం
 కానామముదానలంకారూపిణినీనా వంకకువచ్చినవాడ వెవ్వడవి
 ట్ల. ౩ || ఘనమతినిలంకలోననూ. గల్గకనక గోవురహమృములనూ. |
 పనిబడిచూడగచనుచెంచితినిశ్రీరంగనివాసుబంటచయ్యసచావక
 గుము. ౪ || యోరి. ౫ || అనవినియాలంకహనుమంతుడానితనహస్త
 తలముచేతగ గొట్టుటయును. కనలిమారుతిమహూ గ్రంబునదాని.
 పనిబడిమృష్టిచేప్రహరింపధరణి. బడితల్లిడిల్లియోపావనగాత్ర.
 తడయకశరణంటితగ గావుమింక. చెడునింకనీలంకచెచ్చెరదపు.
 దుడుగకబలికెదనొకమాటవినుము. కమలగఘ్నంబునాకుకరము
 ప్పమున్ను. విమలాత్ముడై చెప్పె వెససర్వమెల్ల. గావునవిజయంబుగ
 లదుశీఘ్రముగ. పావనాంగినిరామపత్నినీవురిని. వెదకబొమ్మనిపలు
 కవేగంబుతోడ. కదసిప్రాకారంబుగ్రక్కనదాటి. ఘనరాత్నసత్తు
 యకారణంబుగను. తనసవ్యపదముముంఁదర బెట్టిచొచ్చి. బంగరుమే
 డలేపడచూచుకొనుచు. రంగై నకనకతోరణరాజిగనుచు. శాత
 కుంభద్వారచయములుగనుచు. భీతీలేకనుబలిభిన్నణిస్తంభ. చారు
 మంటవవప్రసాపాసతతుల. తీరెల్ల చూచుచుతిరుగుచున్నంత ||

భైరవిరాగము-ఆదితాళము.

ఇంటింటికిజనిచనివెదకెనుపూనెండునిభానునూ. మింటికినంటి
 నమేడలగలవార్లంటులలోకలకంతిగలదనుచు. ౧ || గురుకుచముల
 హృద్వరులను గ్రుచ్చుచు. సరసములాడెడిగరితలగాంచుచూ. ౨ ||
 ౧ || గురుతరమణివిస్మరితమహంతఃపురసీమలసుందరినింగానక ||
 ౨ || టింటింటికి. ౩ || వ || ఇవ్విధంబునం హనుమంతుడు సీతాన్యేషణం
 బుసేయుచు రాజమాగంబుజొచ్చి విద్రుమసౌపానంబులెక్క
 చు మరకత స్థంభా గ్రంబులకెగరినిక్కి. చూచు ముక్తాజాల సమం
 చితకాంచనద్వారంబులన మరియున్న వజ్రకవాటంబులమెల్ల ననె
 ట్టి పల్ల వాధరింబరికింపుచు యువతీజన శ్రుంగార సంగీత లాస్యర

హాస్యనాటకవివరణ గర్వనీయముఖంబులుననుభవముల జరిగి జరిగి క
 లేస్తేరకకణకాంచినప్పటికిని లాలకెంచుచు ప్రాసాదాగ్రంబులనను
 చుచు మహిమగర్వల కట్టిల విరూపల నుత్తాకారుల నతిసుంద
 రొరిగిల నేకాత్మల నేకకనుల నువచక గుల కేతాళ పక్షా
 ప్రాసాదాగ్రంబుల దీక్షణదేహుల పరశు పక్షాన గదా ముద్గర భిండి
 హలాద్యా యుధం బులు ధరించినవీరులం గనుంగొనుచు జనుచుర
 డనానమయరజున జగంబెల్ల వెన్నెలవలన నతిశృంగారరబుగావిం
 వుచు చంచరుండు మింటిమధ్య రబునంబ్ర కాశమానంబుగా మెర
 యుచుండెంత॥గీ॥ కారచనద్వారతోరణకలితమగుచు। సమదహ
 రణహయదైత్యచయముగలిగి। శంఖశేరిమృదంగసిన్ధుసమలహరు
 రాక్షసాధీశ్వరునిమందిరంబుజూచి॥సీ॥ అచ్చోటువదలి ప్రహస్త
 మహాపాశ్వర్ణభవనంబులెల్ల సేవకడగవెదకి । ఘనవిభీషణకుంభక
 నకవిరూపాత్ములుండు గేహంబుల కరికిచూచి । గొనకొనికుంభని
 కుంభామరేంద్రబిత్పదసంబులెల్ల సొంపొదవగొంచి। కమలేగమన
 నతికాయమహాకాయనిలయభాగంబులుగలయనరసి। చారుతరజై
 నసౌధసంచలములెల్ల । పారజూచుచుమరలనప్పవనసుతుడు। మణి
 మయేంబగు రాజణమందిరంబు । కన్నులారంగగని చూచే కాంత
 నరయ॥ ముఖారిరాగము-అటతాళము.

అంతటజూచెవిమానమొక్కటిహనుమంతుడూ। ధైర్యవంతుడు
 వింతగయాభవనాంతములోపల। కాంతనుగానకకడుచింతబొందు
 చు॥అం॥ట॥కనుపడవవృత్తీతవృత్తు మ్రొక్కెదననిమనముననతిభక్తి
 మరిసురివెదకుచూ॥సంతట॥వరరంగధామనినాడతై దేహినికరుణ
 తోజూపిచెచ్చరబ్రోవుమనుచుతా॥సంతట॥ద్వీ॥ పాలుపొంతుమనీ
 మయపుష్పకంబిట్లు। చెలిగిగన్గొనికపిత్రేష్టుడచ్చటను। తరుణుల్లె
 నుస్మత్యతాళమృదంగ। మురజవీణాగానములచాలనలసి। గరిమవి
 ణామలుకొగిలు జేచి॥వరుసగానిద్రులచువైఖరిగనుకు। మరికొం
 డరతితెలుమణిభూషణాదు। లరుచుగామేనులనందత్తైతెలయ॥ మ
 హితమద్యాదులకుత్తతజెంది। రహిమిరఘనబంధరతులచెప్పుకొ
 నిధురించియున్నయా నెలతలలోన । పదపడినున్నదై పవలించిమెర

యః తాక్షసాధ్యక్షుడౌ తావదాచారాః పీతీంచపీతీంచవిప్లయ
మంది। యాతాక్షసేంద్రశయ్యాభాగమందు। కోరినిద్దరజేండుకో
మలియైన। గరితమందోదరీగనిమహానంద । పరవశుండగుచునువృత్త
మునకెగసి। గంతులుపై చిరాఘవపల్కియైన। కాంతావణిసీతగం
టినటంచు। మరిమరిజూచుచుమానసమందు । మురియుచుమరలతా
మొససియూహించి॥

ముఖారిరాగము. అట తాళము.

అపరాధమునరించితి। రావణుపత్నిగయయోసీతగనెంచితి। విప
రీతమయినపాపపుభావమీరితికృపజేసెగదనైవయా॥ అప॥ సామ్య
లుధరియించునా। మోహనమైనసొగసులుగావించునా । సెమ్మదిన
స్యశయ్యలకుపనిట్లుసీతమ్మతాళయనించునా॥ ౧॥ కంబుకంధరజం
చునా । పాలిండ్లశ్రీగంధలేపనముంచునా। తాంబూలరసరంజితం
దైనమోవిసీతాంబకియ్యడకల్గునా ॥ ౨॥ కన్నీరునించుచునా। హ
స్తాణేశకాపుకాపుమంచునా। నన్నేలుమికరంగనాధనీవనిసీతదే
న్నుగవిలపించదా॥ ౩॥ అపరాధ॥ ౪॥ ఇట్లుదలంచి మనోజ్ఞంబగుపా
నభూమింగనుంగొని యాప్రదేశంబున దివ్యాంబరాభరణభృత్తు
మౌలికెలుధరియించి మధురాపాన పరవశంబున మత్తిలియొకరి
నొకరు కొగిలించుకొని శరీరంబులుమరచినిద్రించునుందరీజనంబు
లగోప్యమవకంబులుగాంచితనమంబున॥

శ్రీగుప్తిరాగము. అది తాళము.

వ్రతముచెడిపోయేమిసేమా। నుచ్చింపచ్చవర్జవ్రతముచెడి॥
తుతిమంతుడనై మగువలపడములకితరమూలాడకనుతిపడసిననా ॥
వ్రతము॥ పరనారిజకులనొప్ప్యాంగములా । తరుమగనేడువరుగుగ
నుగొంటినానేత్రములా । మరితాత్కుడశ్రీకరరంగేశ్వరుకరుణకు
దప్తితినిరయముగలదిక॥ వ్రతముచెడి॥ ౪॥ ఇట్లువిషాదంబునంకెందె
మరలజ్ఞేర్వంబుగొని॥ ౫॥ వెలచులున్నచూటవెలదినన్నేడింబశీతవ
హ్నిమృదుకనేమింధులు॥ గానకాంతలందుకాంతనన్నేడించితంతె
కానిదోనమెలకేలుగొ॥ ౬॥ కామించియాడనెద్దియు॥ కామౌతురము
నగుగన్నకలుషములబ్బు॥ ౭॥ రామాజ్ఞవలననేనా। రామనుపెడకిదిన

నేకతామావళిలో॥౪॥ ఇట్లునిశ్చయించి హనుమంతుండవిమానాంతఃపురంబున జానకి నధిక ప్రయత్నంబునం వెదకికానకచింతా క్రాంతమౌనమందై॥

శంకరాభరణము-అటతాళము.

జనకజగనుపడదాయా! నామగనుకేమియదోచదాయ! కనకసౌధములెల్ల గదిసిశోధించితి! ననువొండనుద్యాసవలములువెదకితి॥ జలధిదాటుటనిష్పలంబు! లంకకలయనేవెదకివ్యధ౯౯బూ! వలనొప్పసంగదాదులకెట్లుచివరింతు! కలికివై దేహినిగనుగొనలేదని॥౨॥ ఇందుజానకీలదంచు! సొంపుజెందద్విజుండనేసంచు! పొందుగశ్రీరంగపురపతివల్ల భినిందువెదుకవచ్చితిట్లుగుటెరుగనూ॥జనకజ॥౩॥ ప॥ ఇట్లుచింతింపుచువిమానంబువలసంధూకి రావణమందెరంబువెడలి ప్రాకారంబుమీదవనియించిమరంతంజై నవిషాదంబున॥

ముఖారిరాగము-ఆచితాళము.

ఏమాయనో! నీత! ఏమాయనో! జనని ॥౪॥ ఏమాయనో! నీతాభామగన్నడదాయభీమరాక్షసులుగదిసిపెలుచభక్షించినానో॥౪॥ పతివెడదాసినసతిబ్రతుకేలని! పతిముఖపద్మముమతిగనుచు! సతితాపవశమునహారామరామాయని! పతిదలచుచుదేహమతివబాసెనొలేక॥౪॥౧॥ వననిధిగనిభీతివణకుచుప్రాణము! లనువుగవిడిగనొహాయనుచు! పెనురక్కసబోటులభీకరాంగముజూచి! వనితజచ్చనొప్రాణవల్ల భవల్ల భయని ॥౪॥౨॥ ఎక్కడవెదకిననింతిగన్నదాయ! నక్కటనేమిసేతుహోదైవమా! మిక్కిలికరుణదప్పేమేటిశ్రీరంగపతి! చక్కనిరామలక్ష్మణులసన్నధికేమనిబోదు॥ఏమాయనో॥

ద్వి॥ అచింతజెంగుచునధికశోకమున! గనుపదదాయచక్కనిరాముభార్య! కపులకుకాలంబుగదిసెగాబోలు! నపరిమితోగ్రపాపాదులవలన! శుకవాణిసర్వాంగసుందరీనబల! నికనెట్లుగనుగొందునెవ్వరుదిక్కు! కటకటానేబోయి కాంతలేదన్న! పటుశోకమునరామభక్తుండుదేహ! మతివేగమునబాయసంతటతమ్ము! జతులశోకంబుననట్టితాజచ్చు! వారిద్దరిట్టైనవారకనాలించి! వారకభరతుండువసుధపైగూలు! వెనువెంటప్రాణముల్విడుచుశత్రుఘ్నుడనువొం

దనాత్మజులారీతిజచ్చు । పెరిగి జత్తురుమాతల్ల వేగముగ । గురువి
పాదంబున గూలుసుగ్రివుడుడు గారుమజచ్చునవ్వభుగాంచి । గరి
మెనత్త్యంతశోకంబును జెందితడయక తానిట్లు తారావధూటికడు
వడి సమయునంగదుడంబజూచి వనచరులటమీదవరమష్టిహతుల
పనిబడి ప్రాణముల్ బాయంగగలరూ ॥గీ॥ గానరాముకులముకపి
కులంబీరితి । జచ్చునింకమీదజలధిదాటి । చనగనొల్ల నేనుజనకనుండీతి
నేని । బ్రతుకగలరుయాశబలమువలనా ॥

శుద్ధకాంబోధిరాగము-అటతాళము.

ఎన్నగమరణముమేలనిదోచుచునున్నదింక । లోకసన్నతశ్రీరా
మరామహారేయనిజత్తునింక । పదపడివిషపానమొనరించిదేహము
బాతునింక । నేనువదలకసగ్ని ప్రవేశముగావింపవలతునింక ॥౧॥
విరివిగనుద్బంధనమున ప్రాణంబులు విడుతునింక । నాకు పరమపా
వనిగన్నడదాయనగ్నిలోబడుదునింక ॥౨॥ ఘనపక్షివృగములదిను
మనియొసగుచుతనువునింక । దివ్యవనివృత్తితపమునమొనయగనే
బోదువనముకింక ॥౩॥ చెలగిహస్తాదానాదివ్రతంబులనిలుతునిం
క । రంగస్థలపతిపదములుదలచుచుగుహలలోవెలయుదింక ॥౪॥
ఎన్నగ ॥గీ॥ ఇన్నిసేయనేలనిలమీదజీవించి । పటుపరాక్రమమునపం
క్తికంఠు । తోకతోడగటితోడైచ్చిరఘుపతి । సన్నిధానమందుచక్క
నునతూ ॥౫॥ ఇట్లనేకవిధంబులనూహింపుచు చింతాపరంపరలవల
నంజిక్కపడి ముందటమహొన్నతంబగు నొకయశోక వనంబు గ
నుంగొని యివ్వనంబునవై దేహిని వెదకకున్నవాడనికమీద వెదకి
చూడవలయుననితలంచితనమనఃకమలంబునరాఘవేంద్రునివదక
మలంబులుజూచుచు ॥

భైరవిరాగము-జంపెతాళము.

చారుసౌమిత్రిసహాయడై విలసిల్లు । శ్రీరాఘవేంద్రునకుచెలగి
మ్రొక్కిడుచు ॥ జనబృందములకెల్ల జననియనదగునట్టి । జనకాత్మ
జాంఘ్రులకుసాష్టాంగమిడుదుం ॥౧॥ పరమభక్తినిరుద్రసురనాథ
దండధర । వరసమీరాదులనునిరతముదలంతు ॥౨॥ కరుణతోడనున
న్నుగావుమని శ్రీరంగపురధామునాత్మలోపాసగవినుతింతు ॥

సీ॥ తురీదివినుతిం చిమారుతపు త్తూ కా ప్రా కారభాగంబుతరగడి
 స్త్రీభలదళపుష్ప విభ్రా జితంబగుడున్నయవ్వనంబువలె వత్తై పా
 చ్చి కీరమయూరకొకలముధు ప్రతనానజనుర క్రివినుచునయ్యుతతక
 మున॥ బహురమ్యమగుశింశుపావృత్త మొక్కటినునజనంబున నెత్తి
 ఘనతమెరసి॥ చారుకాంచనపద్మ కాసారములను॥ కల్బ కాళోక జ్వ
 వకకనికాకార॥ వకుళముఖ్య శ్రమంబులవరుసగనుచు॥ ఘటకుతుము
 మరందవాసనలనలరి ॥వ॥ ఇవిధంబున హనుమంతుండు కాంచన
 శింశుపావృత్తంబుమీదంగూచుకొండి మఱువాన్నత మణిమయ స్తం
 భపౌధ ప్రా కారసమంచితంబై విద్యమసౌపాసకలితంబై వెలయు
 దైత్య ప్రా సాదశ్యంగారంబు గని విస్మయంబందితద సంతరంబు
 న్నగి॥ బాలచంద్ర రేఖపగిదివషణవిహీన॥ మైనలతికమాట్కినబి
 తతోక॥ వశముననుమ సెలూపపాపముల్ గావించి॥ చాలడస్సియన్న
 శఖియగాంచె ॥సీ॥ కెంగేలుచెక్కిటగీలించిహృదయమందలితోక
 వంతాపమావహిల్ల॥ కన్నీరునించుచు కాకుమ్మని దలంచి హా రామ
 హారామ హాయటంచు॥ వేడినిట్టూపులు వెనవెడలించంగతరుచు
 గావల్ల వాధరముగంధ॥ భయదరాక్షసవధూ ప్ర కటతజకవగజక
 నాచులతనయుల్లు మవియూచుండ॥ భీషణాంగారక గ్రహజీడవలన॥
 చిక్కుపడియున్న రోహిణిచెలుపుదనరి॥ ఘనసుఖంబులుక హామై
 కలిసయాలిక॥ బొందివలెంచు శ్రీ రాముపాలతిగాంచె॥

ఆనందభైరవిరాగము - ఆదితాళము.

కనుగొనెంతట హనుమంతుడుతన॥ కన్నులపండువుగా॥ కనకవ
 ర్ణమనుతనతనుకాంతుల॥ ఘనదీ ప్తిహిరమునణచెటిసాధ్విన॥ క॥ నీల
 భుజగమునుబోలిన వేణియు॥ నిర్మలపులిసనమానజఘనమును॥ చాల
 చెంఁచు నేలినఫాలంబును॥ చాలమెరయమునినన్నుతశీలను॥ ౧॥ పు
 న్నమచందురు నెన్నెటివదనము॥ చెన్నగుతాళఫలంపముఘటములు॥
 క్రొన్ననమోవియకుందరదనములు॥ వన్నెదనర గూచుకొన్న ల
 తాంగి॥ ౨॥ వనజవత్తములబోలిన కన్నులవారకబాష్పములమవిధి
 పించుచు॥ దునజనాఘడగురంగపుగీతుని॥ మనమునవలచుచుమదితఫి
 యింపగ॥ కనుగొనె॥ ౩॥ ద్వైధరణిలోనిందాన్వితంబై నకీర్తి॥ కరణి

ధూమముతోడగలస్థివహ్ని | తెరగునమలినంబుదేహమందమర |
 దరిలేనిదుఃఖాభితగముఃఖంబుచును | తనవారిగానక దారుణదైత్య |
 వనితలనేవేళవారకగనుచు | కులమృగంబుల బాసి కుక్కలగమిని |
 వెలయుకురంగిగా వెనవసింపుచును | కోరిసొమ్ములుకొన్నికొమ్ము
 నంటించి | హారామహారామహారామయంచు | విలపించివిలపించి
 విధినెన్నుకొనుచు | వలనొప్పమాసినవస్త్రమొప్పార | కురుతెల్ల జడ
 గట్టికొమరారుచుండ | నిరత మాహారంబునిద్రయులేక | వర మణి
 భూషణావళులంగములను | చిరకాలముండుటచేసొంపుమిర | సర
 గుననైల్యమాఛాయలదనరి | గరితకు నెమ్మేనగనుపడుచుండ | దిక్కె-
 వ్వరుసులేకదీనతజెంది | చక్కనిశ్రీరామచంద్రుడలంచి | కన్నీరు
 నించురాఘవపత్నిగాంచి | మున్నెన్నడిటువంటిముదితనుగాన | నను
 చుసీతమ్మగానాత్మలోనమ్మి | కనుగొంటినహహశ్రీకళ్యాణవతిని |
 జననినిజన్మసాఫల్యముగను | మొనసిధన్యుడనైతిముజ్జగమ్ములను ||
 మారువరాగము-అటతాళము.

ఈమోహనాంగి శ్రీరాములకిల్లాలిదిసత్యమిదిసత్యమూ | స్వామి
 మానసముయీభామయంచున్నాది | భామ మానసముశ్రీరాము
 జెందెనుజూడ || యీ || అలనాడురాక్షసేశ్వరుడుగొంపోయినలలన
 బోలుచునున్నది | కలయమాసినయీమెకాంచనవస్త్రము | తొలుత
 నగ్గిరిబడ్డవలువకునమమాట || నీమోహ || స్వామిజెప్పినసొమ్ములున్న
 వికొమ్మకుచారుమోహనియ్యమై | స్వామిజెప్పని సొమ్ములేమకులే
 దాయ || నీమెచక్కందనమెవరోపరిటన || నీమోహ || ౨ || ధన్యుడనైతి
 నిరంగపురీశునిదయతోడనీవేళనూ | మాన్యతనొందినమగువయాజ
 నకరాజన్యపుత్రి కనిచ్చోచయ్యనగనుగొంటి || నీమోహ || ౩ ||

చ || కురుతరసంచదల్ విడిచిఘోరవనంబులకాత్మనాధునింనిరువ
 మభక్తిగొల్పుచునునిష్ఠదలివకాగనొప్పచుండయీ | తరుణికివచ్చె
 నాపదయుదగ్రగతింవిధినేమనందుభి | కరముఖరాక్షసాంగునల
 గాంచితపించగగల్గెనక్కటా || క || జనకునిపుత్రి కెదశరధ | జననాధు
 నికోడలఖిలజననుతుడగురా | మునిభార్యలోకపాపని | ఘనరాక్షస
 చాతజక్కగాగల్గెదా ||

శోకవిరాళి రాగము. అటతాళము.

కన్నుదోయినిగాంచి బ్రతికియున్నాడనికాంతదుఃఖమా! యిట్టి
వేన్నెన్నిగాంచుటకున్నవాడనాభువినిదియునత్యమునిలువునీరుగా
కనిలిచితిలలనకన్నీగుజూచి! వలనొప్పుదగ్ధుడగానైతిచెలిశోకవహ్ని
జూచి॥౧॥ వాసీగ నెన్నటికైనడాయదుమన్నయాసతోడనూ! సౌం
పుబాసియనోయ్యలుదరిచూచుచున్నారూగాసిగాగనూ॥౨॥ యిద్దరి
శోకములిద్దరిమోహములెంచిచూడనూ! తద్దయనొక్కటిగాదో
చె శ్రీరంగధాముకృపను॥౩॥ ప॥ మరియునాహనుమంతుంజదుగన్తో
హనదివ్యచుంగళవిగ్రహుండగు శ్రీరాఘవేంద్రునితోడలయంద
కలంకవైభవంబునం గూచుండి తేజగిల్లందగిన సర్వాంగసుంద
రీయగుసీతాస్వరూపంబు మరలం గాంచి యాసాధ్వికింబ్రాప్తిం
చినబన్నంబులకచ్చెరువందుచుంగన్నీరునించి॥

అసావేరి రాగము. అటతాళము.

ఎటువలెజీవించెనో! శ్రీరాఘవుడీయింతినెడబాసి! కటకటయీ
కాంతగనువడకున్న! నుత్కటశోకముననంతటప్రాణములు బా
య॥ కెటువలె॥ యెంతడువ్కరుడాయెను! శ్రీరాఘవుడీరామబా
యటనూ! చింతించుచున్నయీసీతలేమికిదుఃఖ! సంతాపమునను
తానింతైనక్షీణింప॥ కెటువలె॥ రామారామయనుచూ! సంతత
మాత్సరమణునివచియించుచూ! ప్రేమతోడుత రంగధామరమ్మ
నుచున్న! కామినిమణిబాసికాఠిన్యహృదయుడై॥

శుద్ధకాంబోధి రాగము. అటతాళము.

ఈ కాంతకే గాదా కాకునతిలకుడుశోకసమేతుడై చాలా! హే
కమలేక్షణహాజానకీయనివీకని ద్రింపడేవేళా॥ వనమున శ్రీరఘువరు
డుమూరీచుని! వధియించుటిమెకే గాదా! ఘనలీలతృణమునకాకాను
రునిగర్వమణచుటిలలనకే కాదా॥౧॥ ఖరతూషణాదిరాక్షసఖండ
నము సేయుటరుదారనిమెకే కాదా! సరగునయాకబంధునిద్రు
చివంపకుజనుడెంచుటిమెకే కాదా॥౨॥ వలనొప్పుఘోరతరాటవి
వెడకుచు! విలపించుటిమెకే కాదా! చెలగినుగ్రీవునినఖ్యమొనచూ
చీ! కలహంసయానకే గాదా॥౩॥ కరమొప్పనొకదివ్యశరమునవాచి

నిఖండించుటేమి కేగాదా తరుచరరాజ్యమురవిజునకిచ్చుటివరముక
శ్యాణి కేగాదా || ౪ || దిక్కుల కెల్ల వానరకొట్ల బనుచుటిదివ్యసుందరి
జాడ గాదా || ౫ || క్రమమన నేవచ్చి జలధిదాటుటల యీక శ్యాణినిగాం
జ గాదా || ౫ || యీలంక శోధించుటేనవ్యపద్మవిశాలనే త్రినిగనగా
దా | చాలగనీపుణ్యశీలగనుటరంగ సామిసత్కృపగల్గగాదా || ౬ ||

క || పతివలనమరదివలనను | సతతమురక్షింపబడేనజానకి యిచ్చే |
నతిభయదరాక్షసప్రీ | ప్రతతులుకాపుండమఃఖపడవలసెగదా ||

గీ || మంచువలనకాంతిమాసినవద్దినీ | కరణిదుఃఖముననుగాసిజెం
ది | చక్రవాకరహితచక్రవాకియుబోలె | వెదిదియున్నదిచటవిధుని
చాసి || వ || ఇవ్విధంబునందలపోసి || క || జనకజ తోనే నియ్యెడ | ఘనమ
తిభాక్షింపవేశగాదనుచునుయా | హనుమంతుడణగియుండెను | పని
బడిపనకములవలన ప్రచ్ఛన్నుండై || వ || ఆసమయంబున జగత్కం
టకుండగు దశకంతుండు మేల్కాంచి జానకిందలంచి మన్తధశరపీ
డితుండై యదేవినింజూడంగోరి ||

పంతువరాళిరాగము. ఆదితాళము.

అతివై భవముతోడనూ | రావణాసురుడరుదెంచెనీతజ్ఞాడను | స
తులుకొందరాభరణద్యుతులుదిక్కులుగవియ | ధృతదీపపాత్రలగు
చుజతలై ముందరనడువ || నతివై || తరుణులిరువురు వేట్కనూ | డగ్గరి
వింజామరలువేయుచునుండనూ | గురుతుమీరగఁజూమకుంభములె
త్తుకొనుచు | గరితలెల్ల నుసీరుకలయజల్లుచురాగ || నతి || ౧ || శృంగార
రకలితుడగుచు | నొకచెలియ కేలు | పొంగుచు బట్టికొనుచు | రంగుమీ
రగదివ్యరంగధామునిసతి | శృంగారము జూడగశృంగార వనము
న || నతివై భవముమీరను || ౩ || వ || ఇట్లుజనుదెంచుచున్న దురాత్ముండ
గు రావణుంగాంచి యావై దేహి మహా మారుతం బునం గదలు
కదరీ వృక్షంబునుం బోలె గడ గడవణంకుచు తొడలవలననుదరం
బును హస్తాబ్జంబులకుచకలశంబులుం గప్పకొని దుఃఖించు చున్న
యెడ దశకంతుండు మెల్ల న చనుదెంచి రామ పత్ని గనుంగొని
యిట్లనియె ||

మోపెత్తిచూడలేవెమా! నన్ను మోపించికోరవెభామా ॥ సా
మజయాననీచక్క-ందనముజూడ! ప్రేమతోనిచటికిబిరబిరవచ్చితి॥
తనుమధ్యమేలదాచేవు! నన్నుగనిగడగడవణకేవు । వనితమానుము
నావలనగలిగినభయ । మనయమునన్నేలుమతి హావమామలరగ ॥
మో॥౧॥మలినవస్త్రముగట్టనేలా! మాఖణమతిపై కృశింపగనేలా!
యెలమితోడుతనీయావనసమయము! కలికిరోవ్యధముగాబుచ్చ
నేటికి॥౨॥ శృంగారమేమిశాయకనూ! ధూళిబృంగడినిన్నుజూచి
ననుమంగళమయ్యున్నదహహసౌంపుగనిమి । శృంగారించిన వేళ
జూడగళకృష్ణమె॥౩॥లలనాక్రీడింతమనిశము! నాలలనలసేతూనీవశ
ము! వలనొప్పశ్రీరంగవాసుసాక్షిగజేతు! నెలతనీతండ్రినినిఖిలభూ
మీశుగ॥మోపెత్తి॥౪॥గీ॥ అనుజుతోడరాముడడవిదుఃఖింపుచు! యు
న్నవాడా లేకచన్నవాడా! శ్రీదొలంగివనముజేరియాకలములు! ది
నెడినరునిమీదమనసుదగునె॥చ॥వననిధిదాటిరాగలడెవచ్చిననుగ్ర
వరాక్రమంబుచే । ననిమిషనాధముఖ్యులమహాహవమందుజయిం
చినట్టిసన్ననిమొనగల్గినన్నుగొననక్కటశక్యమెలత్తుణాగ్రజం
డనువమశౌర్యవిక్రమగుణాదులనెంచగనన్నుబోలునె॥వ॥ ఇట్లుబ
లికినంగన్నీరొలుక నత్యంతదుఃఖనంతప్రచిత్తయె యొక్కతృణం
బువానికడ్డంబుగాకేలంగొనియిట్లనియె॥

సురటరాగము-ఆదితాళము.

తలవరానితలపులుతమిదలుపగవలదిలబ్రతుకుముతోలగి ॥ ఖలు
దనీవునన్ననినదురోక్తుల! ఫలమికధరననుభవమగునూటిని ॥త॥ వర
కాంతలమదివలచుటనిదిబహు పాతకమనుచుదెలియుము । గరిమ
తోడవలపెల్ల సునీప్రియతరుణులయెడగొనివరమతివగుమిక॥౧॥
దురితహృదయనీగరితలనితరులుకరమరుదుగమదిగోరా! గురుతు
గవునమునకెటులనునొందదొపరులకుదలపుముప్రతికూలంబని ॥
ఖలు॥త॥౨॥ వలనొప్పగరఘవరునికరాబ్జముతలగడగాగొనునే
నూ! చేలిమివెలయనస్యలకరములునేతలపగనేతునేతలగడనే
యగ॥ఖలు॥౩॥ ఘనరంగేశ్వరుడగురఘరామునకనుగుణ్యంగనన

గుమాదనరితిధర బ్రతుకనువలపుండిననను గొనిచనిరామున కొన
గుమువడితలప॥౪॥

ముఖారిరాగము. అటతాళము.

ఇంతత్రుళ్లెదవేరఘాతకానిన్నేమనందును ఘోరపాతకాదెలి
గిదువాక్యములాడగానిజింహ ప్రయ్యలుగానిదాయగా ॥౧॥
ముజనులిప్పరినివసించరానికుసుజ్ఞానమెలమిబోధించరా॥౨॥ స్థిర
ముగజీవించుదిట్టవానిపుధరనాడవారితోబుట్టవా॥౩॥ పతిసన్నిధినితే
నివేశనూచార్యగతిచచ్చితివిలజ్జలేకనూ॥౪॥ నీవునీవారనిజావగా
దుష్టభావనాఽభుబాపినావుగా॥౫॥ ననునీవెరుంగవనిందనూమో
హనరంగనాధునికొమ్మను ॥౬॥ అలరావలత్తులులగనిచలమునక
ట్టెదురనిలువశక్యమేసికుంపులులగనుగొన్నశునకమువలెభీతినిబ
రతువీవువనుమతికదల॥౭॥ ద్వివిసరోరిదుష్టాత్మవిశదంబుగానుఘ
నశీలనగునన్నుకాంతించుటైలఖలుడనీమృతికిదికారణంబనుచు
దెలియుమట్టాపునిదేవియాచాయబాయనిగతిరామభద్రునేవేళ
బాయచుడెందంబుపరమానురక్తివనమునతగగట్టివైచినయటి
ఘనగజాంగదెచ్చిగజపతితోడకరమొప్పగూచినకరణేగానన్ను
గరిమెతోశ్రీరాముగలపినదృక్తిశరణుబొందుమతందునైరించి
హ్రోచుకరుణాసముద్రుండుగావునవేగగటుగాకనకలదేవావళి
నెల్లపటువిక్రమంబునబవరంబుజేసివిజయమొందితినంచువిర్ర
వీగిననునిజముగావివరింతునియతిచేవినర॥౮॥ కరమొప్పనింద్రశ
రునులశరములుతప్పించుకొనగశక్యంబగుభీకరరాఘవాస్త్రవిత
తులుధరతప్పవునిన్నుద్రుంచుతగనెందున్న॥౯॥దురాత్మనీవు
స్వగౌఢమత్యంపాతాళలోకంబులనెచ్చటికింబోయిదాగినరఘు
వరధనునిముక్తచండకాండప్రకాండంబువలనవిఖండితకంఠ
బాహుండవైయామ్యాలయంబునకుంబోగలవనిపల్కిననత్యం
తరాద్రంబునంబొమలుముడిబడజారజారంజూచుచులేవంగమకిం
చురాక్షసేంద్రునకడ్డంబెవచ్చిధాన్యమాలియిట్లనియె॥౧౦॥వలపు
లేకయున్నవనితపైమోహంబువలదునన్నుగూడివాంఛవెలయ
కామకేళిదేలుమీమోహనాంగితోవాడులేలమనకువలదురమ్మా॥

గీ॥ ఇట్లు బలుకంగ విని రాక్షసేశ్వరుండు॥ ఘోర రాక్షసవనితలకో
రివలచి॥ బోధలానరించి ధక్షిణించి బుజ్జగించి॥ జనకపుత్రిని వశ్యంబు
సేయ వలయు॥ శు॥ వసితారత్నములెందుమానములకుంపస్యంబు
గాకున్నచి॥ య్యనమీరందరు దాసిశూలములదివ్యాంగంబు చేదించి
పెం॥ పునమాంసంబులు సర్వకామినులు సంపూర్ణంబుగా మెక్కి
నా॥ కనువొందంపివరింపగా వలయుమీరానందముపొంగగా॥
వ॥ ఇవ్విధంబునంబలికి రావణుండు నిజాంతఃపురంబునకుంజని
తయనంతరంబున రాక్షసాంగనలు జానకిం గదిసి తజన భజన
సంబులు సేయందొణంగిరంకులో నేక జటయును నదియిట్లనియె॥
గీ॥ రాక్షసాధీశ్వరుండగు రావణుండు॥ బ్రహ్మవంశంబునంబు
భంభవమునొంది మించితేజోబలాదులమేటియనగ॥ వెలసెగడవ
మ్మునీవేలవలయవమ్మా॥ వ॥ ఇట్లు బలికిన యనంతరంబహరి జట
యిట్లనియె॥

రేగుప్తిరాగము-ఆదితాళము.

ఇంద్రుని జయించినాడెచంద్రవదనా॥ రాక్షసేంద్రుని సేవించ
వెనోకుందరదనా॥ సకలభోగములొందవెచంద్రవదనా॥ నీవు సకల
లోకములేల వెకుందరదనా॥ నాబుద్ధిపల్కుగైకొవెచంద్రవదనా॥
రంగనాధునిమానవెనవ్యకుందరదనా॥ వ॥ ఇట్లు బలికిన యనంతరం
బునం బ్రహసయిట్లనియె॥

యదుకులకాంబోధిరాగము-అటతాళము.

తరుణిరత్నమైనమండోదరినివక్కచాసినిన్ను॥ గరిమజూడవచ్చె
గదవె॥ నీభాగ్యమేమే॥ గరితరోనాబుద్ధివినవె॥ భామరోరాక్షసేంద్రు
నిభామవైభోగములుజెంది॥ ప్రేమతోమమ్మున బ్రోవవే॥ శ్రీరంగ
పురస్వామిపైమోహముమానవె॥ వ॥ అంతటంపికటయనునదియి
ట్లనియె॥ క॥ సురగుడుదొరగవిద్యా॥ ధరకిన్నెరసమితి నెల్ల ధరగలచి
నయా॥ సురరాజువై రితోడను॥ వరసౌఖ్యములొందగదవెవారిజనే
శ్రీ॥ వ॥ అనియిట్లనేకవిధంబులు గాబల్కినంగన్నగునించుచు రా
క్షసాంగనలంగనుం గొని మీవాక్యంబులత్యంత కిచ్చిపాన్వితంబుగా
దోచుచున్నయిది మనుష్యాంగనరాక్షసున కెవ్విధంబునం భార్య

నాసిద్ధిండు నన్నుంజంపి నామాంసంబు మీరుభుజియింపం బూను
వేళనై నను నాహృదయంబు పావకార్యంబు సేయం గోరుదు ప
ద్మమిత్రుండైన నూర్యునింసువచలయు త్రిభువనాధీశ్వరుండగు
జేపేంద్రునిశనియునునిర్మలతపోధనుండగువసిష్ఠనరుంధతియుకు
ముదభాంధవుండగు చంద్రునిరోహిణియు మహావ్రభావ సంప
న్నుండగు యగస్త్యుని లోపాముద్రయు లోక పావనుండగుచ్యవ
సునిరసుకన్యయు విమలాత్ముండగుసత్యవంతుని సావిత్రియు మహా
త్ముండగుకలీలునిశ్రీమతియు పరాక్రమోపేతుండగునలునిందమ
యంతియు సద్గుణుండగుసౌదాసునింపదయంతియు రాజేంద్రుర
దగుసగరునిగేసినియుననుసరించిపాతివ్రత్యంబుసలిపిన చంద్రు
బున నాహృదయంబు కళ్యాణగుణాభిరాముండగురాముని యొ
కక్షుణంబైనందాయక చరణసేవ సేయం గోరు చుందు మదియ్య
సవ్యచరణంబుననైననురావణునంటంగోరననిపలికినవినిఅయోము
ఖియనునదియిట్లనియె॥

రేగుప్తిరాగము.ఆదితాళము.

ఓసిసీతానిన్ను నేనూగోసితిండునె. చెంపవేసిమూఖగుణము
దొలగజేసివిడుతునే ॥ వో ॥ యెందరుజెప్పిన రాక్షసేంద్రునిమో
హించకీట్లు. మందబుద్ధితోనున్నావీమడియతనముమానకున్న॥వో॥
రంగనాథుడైనరఘుపుంగవుడియ్యభిదాటి. రంగుగరానేరడింకరా
వణునిగోరకున్న॥వోసిసీతా॥క॥అంతటచండోదరియను. కాంతమ
హాశూలమొకటికడుద్రొన్నచునీ. కాంతనికజంపితిందము. పంతమె
లపకంగదీనిపలలములెల్ల నూ ॥ గీ ॥ ఇట్లురక్క-సచేడియలెలమిల
ల్క- వినిమహాశోకసంతాపవనధిముణగి. హారఘాతమహారామ
హాయటంచు. చాలవిలపించెపుష్పితశాఖబట్టి॥

శోకవిరాళిరాగము.ఆదితాళము.

రామానేనిన్నుబాయనాయ. సకలగుణాభిరామానేనిన్ను ॥ నీ
మోముబొడకున్ననిమిషమోర్వనినన్ను. ప్రేమవెదకుచు నెచ్చోచా
ములాందుచున్నావో॥రామా॥ప్యతినాకుగల్గదాయధీరనూ. కా

లమురాకున్న మృతిదులకభమెవ్వారలకునూ సతతమీదానవవనిత-
 లదుర్వాక్యముల నతితాపముండవలసెనయయో నాపాపమేము ||
 రామా || జలముగోసినతీరముగను వ్యసనపరంపరలచేత నిచటకృ-
 శింపుచును | జలజలోచనరామచంద్రునిమోముజూడ | కలనేదుష్ట
 రాక్షసలలనావలయమునజిక్కి || రామా || గరళమొసంగుభుజ్యలేరి |
 నామదళశనుధరణిదొలగించునుమతులేరి | గరిమనిన్ను సేవింపకను
 సేజీవింపజాల | వరరంగధామ ఘోరతరదుష్కృతవిరాఘా || రా-
 మా నేనిన్నుచాయనాయ || ద్వి || కటకటాగతజన్మకర్త గాకున్న నిటు
 వంటియావదలేలచేకూరు | ధరమనువ్యత్వంబుతగ్గాల్వమేలు || ధర-
 వరాధీనతతగ్గాల్వమేలు | మనసుగల్గినవేళమరణంబురాదు | మనను
 బోదుఃఖంబుమమతయబోదు | ఘనుడై సభతకనక్కుటచాయనా-
 య | వసధిమధ్యమునంమవసియింపనాయ | ఘోరరాక్షసవధూకో-
 ట్లినీచోత్తు | లారూఢివిన నాయనహహనావ్రాత | యేవధూపరుల
 మున్నెడలుబాపితిలో | యేవిమలాత్మలకెగ్గజేసితిని | జగతినాకది
 యెల్లసంప్రాప్తమయ్యెనగణితగుణ గణిండుగురాఘవేంద్రు | చి-
 రునవ్యగలమోము సేవించువారు | ధరణిధన్యులుగదాతల బోసిచూ-
 డ | పతియేలరాడోకోపగవానిజంప | వెతజెందినన్నెందువెదుకుచు
 న్నాడో | వాడెనో నానాధువదనాంబుజంబూ | వాడెనో నాదుష్టవా-
 క్యముల్మరది | కరువాయనాకుచక్కనిరాముచెలిమి | కరువాయ-
 శ్రీరాముకొగిలిసుఖము | వలనొప్ప సేసిందువసియించువాతక | చె-
 లువొందుచెలియందుచిత్తంబులోన | నించుకడలసిననేతెంచిరై-
 త్య | ద్రుంచకమానుసేతొలగియెందున్న | ఖరదూషణాదులఖండిం-
 చువిభున | కరయన సాధ్యులెందై ననుగలరె | గరిమెతోనీలంకగల-
 యింతులెల్ల | కరమొప్పదుఃఖంపగలరునారీతి | ననియిట్లుబల్కుచున
 వనిమూఢిఁబు | మనమునసధికమోమమతరెట్టింప | హారామరా-
 మ రామానుజయనుచు | హారాఘవేంద్రాంబ హాలత్తు జాంబ |
 గారుణ్యమునన్నుగావరేయనుచు | నీరీతిదుఃఖించె నిభరాజగమ-
 న || వ || అంత || గీ || కదసికదసినైత్యకాంతలాజానకి | సమితభజానా

దులమరసేయ! వారి నెల్ల జూచివారిచి త్రిజటతా! బలికడై త్యస
తులుభయముజెందా॥

పుదయరాగము. అటతాళము.

ఎంతోచక్కనికలగంటి నెనియ్యింతినీతకుమేలుగంటినె॥ కాంత
లారసీతగదసియేమనకుడి॥ కాంతకాంతునిగూడికడుసౌఖ్యములు
జెందు॥ నెం॥ కరిదంతమయమగుశిబికనూ! రాఘవుడుగూచుండెన
భముననూ! వరశుక్లమాల్యసద్వస్త్రురుచులతోడ! గరిమశోభిలగచ
క్కనితమ్ముడటుగొల్వగా॥ జలధిలోతెలిగట్టుమీదను॥ రాముడలర
జానకిసాంపుతోడనూ! వలనొప్పతెల్లనివలువదాలిచిసూర్యు! నెల
మిచేరెడిఛాయవతెరాముచేరినట్లెంతో॥ చక్కని॥ చెలగిచతుడం
తగజమును॥ రంగనిలయుడుత్సాహమువెలయనూ! చెలువొందనె
క్కిలత్తుణుడుగొల్వగమింట! వెలుగుచువిహరింపవేల్పులుబొగడి
నట్లెంతో॥ యంతోచక్కనికల॥ వ॥ మరియునుంసముద్రమధ్యంబునను
న్నతంబగునైలాగ్రంబుననొక్కచతుడంతదంతావళంబుమీ
దరాఘవుండుగూచుండయన్మహాత్మునితోడలయందీజానకివసి
యించిచయ్యనలేచిసూర్యచంద్రబింబంబులంగరతలంబున
స్వృశించినట్లగాంచితిమరియునురఘువరుండుపాండువృషభం
బులంగట్టినయరదంబుమీదశుక్లమాల్యాంబరంబులుదాచిసీతా
లత్తుణసమేతంబుగాగూచుండవేంచెనినట్లుగాంచితిమరియు
నుంసకలభువనసనున్వితంబగుబ్రహ్మాడంబురాఘవుండవలీలమ్రం
గినతెరంగునంగలకంటినిదియునుంగాకక్షీరసముద్రమధ్యంబున
నొక్కశ్వేతవర్వతంబుదయించినట్లదానిమీదనింద్రదంతితుల్యం
బగుచుచతుడంతదంతావళంబొక్కటిమహేనాన్నతంబుగావె
లుంగుచున్నట్లుయాదంతావళంబుమీదసర్వాంగసుందరుండగు
రామచంద్రుడిందీవరాక్షియగువైదేహితోడశుక్లమాల్యాం
బరంబులుదాచిప్రాజ్ఞుఖంబుగాగూచుండేసౌమిత్రివలనం
సేవలుగొనుచుదేదీప్యమానంబుగామెరయుచుండసమస్తదేవ
గంధర్వసింధసాధ్యమహాపింకణంబులతోడంజతురాననాదులు
సర్వతీర్థజలంబులనభిషేకంబుగావించిస్తోత్రంబులొనచిన్ల

గాంచితి మరియును జానకీవల్లభుండగు రఘూద్వజుండు పర
బ్రహ్మయునచ్చిదానంద దివ్యమంగళ విగ్రహుండును యోగీశ్వ
రేశ్వరుండును ప్రకృతిపురుషాధీశ్వరుండును శంఖ చక్రధరుండు
ను పుండరీకాయ తేజఃబంధును శ్రీవత్సకాస్తుభవిరాజిత వక్షస్థ
ుండును సమానాధికరహీతుండును సనాతనుండును నీత్య యవ్య
నుండునగు శ్రీమన్నారాయణుండును ససాక్షి డ్విష్ణుండు తానై
ప్రకాశించుచున్నట్లుగాంచితి మరియును రఘువరుండు సీతాల
క్ష్మణసమేతుండై మణిమయంబగుభువ్వకవిమానంబునంగూచుకొం
డి గగనమాగ్గంబున నుత్తగదిశకు వేంకేశి సట్లుగాంచితిరావణుం
డు రక్తమాల్యాంబరంబులు దాల్చి నిమానంబుననుండి నేలం బడి
న నొక్కమలినాంబర ధారి యై యలతాకరంబున నీడ్చు
కొనుచు దక్షిణభాగం నగు బోవలగు మరియును రావణ ప్ర
ముఖ రాక్షససమూహంబులైనై లక్ష్మణ ద్వైతగులై రక్తమాల్యా
దులుబూని పానంబులు చేసి చావ్యవ్యంబు లాడుచున్నరీతింగాంచి
తి నిదియునుంగాక విభీషణుండు శుక్లమాల్యాంబరంబులు ధరించి
చతురకంఠగజంబుమీదం గాచుకొండి శ్వేతఞ్జ్రంబు వెలయ న్య
త్యగీతాదినై భవంబులతోడ నొప్పుచున్నట్లుగాంచితి నీస్వప్నంబు
సీతావల్లభుండగు రామచంద్రు నకువిదయంబునురాక్షసేశ్వరుం
డగు రావణునకు వినాశంబును గల్గఁజేల్లు దోచుచున్న దిదియునుం
గాక కనుంగొనండినై వైష్ణవ హాస లోచనభుజోరు భాగంబు
లదరుచు మంగళ ప్రదంబు గుఱుపించిశకునంబులు రారామునిందె
చ్చి ముందటనుసించిన శంకరంబుగ గగనపడుచున్నవిగావున రాము
నకుజయం? శ్రువంబు సీతతోడం వగ గొనక హితం బుగా మె
లుంగుచు కాలంబు బుచ్చుచుండుండని పలికి యూర కుండె నానమ
యంబున॥గీ॥ అభివసీతరాక్షసాధ్యక్షుడాడినదారుణోక్తులెల్ల ద
లచిదలచి । హరఘృప్రవీర హరిశ్చక్రాగ్రజ కరుణ వెలయ వచ్చి
కానవేమీ॥

ఆనందభైరవిరాగము-ఆదితాళము.

హారామరామసత్యవచన హరిఘటాబాధలు । హాపూనకచంద్ర

శుభ్రవదనః॥ భూరికృపారసధారలతోనను॥ చేరి బ్రోవవకటారఘ
నందన॥ హారామా॥ వెరచియున్నావొరిపులనణపలేకున్ననన్ను॥ మ
రచియున్నావొకరుణదలప॥ ఖరకులసంహారచెరవిడిపింపక॥ సరమ
రజేసినధరజీవింపను॥ హారామ॥ ౧॥ అయయోవిషమెవ్వారివ్వరైరి
మరణమురాదాయ॥ నయయోనెవరాదరింపరైరి॥ భయముదొలగ
నభయముదయసేయుచు॥ నయమునననుమన్ననసేయవడే॥ హారా॥
౨॥ యెన్నాళ్లనుచుతాళుకొందు॥ నీమోముదమ్మి కన్నులజూడకె
ట్టులుండు॥ యెన్నగనీరూపమునిరతమునా॥ కన్నులకట్టినకైవడినున్న
ది॥ హారామ॥ ౩॥ వలసిమిధిలలోననుపెండ్లాడినినుమానననివల
నాడనలసన్నిధినాడి॥ తలవవలదువదిననువిడనాడగ॥ సలలితరంగ
స్థలనిలయాధిప॥ హారామా॥ ౪॥ ౫॥ ఇన్విధంబునజనకసంకనమహా
రణ్యంబునంవిడిపింపంబడినచాలకస్యయుంబోతెదిక్కులేకరో
దనంబుగావింపుచు॥ ౬॥ హానాధహానాధహారఘవీర॥ మానదుని
న్ననామానసమెళుదుగరిమెతోనీమోముగననట్టివేళ॥ మరణంబు
మేలుగామదిదోచెనకట॥ చెలగిరావణుడుహింసించుచోనైన॥ వల
నొప్పభావమివ్వకనుండుదాన॥ ధరప్రావృణుండుమంత్రముశూ
ద్రునకును॥ కరమెప్పచెప్పనికైవడిబోలి॥ నానియమంబునునానిశ్చ
లంబు॥ నానోముపకీభక్తీనాటమాగుణము॥ నాధర్మశీలంబునాధ
వ్రతంబు॥ నాధరాశయనంబునాభావమెల్ల॥ గణుతింపవిఫలంబు
గాదోచెనహహ॥ రణపటిష్ఠండగురావణుజంపననుజునిగూడినీవ
తిశీఘ్రమునను॥ ననుగావరాక్కునాకెట్లుదోచె॥ పరగనేనిలనల్ప
భాగ్యునుగాననిరువొందనిన్నునేనిటుబాయనాయ॥ ఘనమతివన
వాసకాలంబువేగ॥ ననురక్తగడపినీవనుజునిగూడి॥ పురముసొంపున
జొచ్చిపొలతులతోడ॥ సరససంక్రేడనాసక్తుండవగుచు॥ వెలయు
కుండేదవింకవిధిప్రాసినట్టి॥ తలప్రాలుదప్పకతగకృశింపుచును॥
ప్రాణములేవిడుతుదుభకరతాపమునను॥ ప్రాణేశనిపాదపద్మ
ముల్దలచి॥ నేనిండువిలపింపనీకేమిచింత॥ నేనిట్లుకృశింపనీకేటిమ
మత॥ తగసాధ్యమికగాదుతనువునేనిలుప॥ తగసాధ్యమికగాదుతా
పంబునిలుప॥ సనిజడనోకంతమవలీలజుట్టి॥ కనుదమ్ములనునీరుకడువ

డివెడలఁజలజాక్షిలేచివృక్షముచారబోయిలలితపుష్పితకాఖలాగి
తాబట్టిపదపడిప్రాణముల్ బాయంగగోరి. మదిలోనతనవంశమ
హిమంబురాముఁ డెరితంబుశీలంబుచక్కగాదలని । మరియూరకు
న్నంతమగువకయ్యడనుఁ ఘనసౌఖ్యములకెల్ల కారణంబైనఁ ఘనశు
భశకునముల్ క్రమమునగల్గె॥

కాంబోధిరాగము-జంపెతాళము.

అంతటనుహనుమంతుడతివెతాపముజూచిచింతిల్లి చింతిల్లి డెల
గియాహించి। కాంతనుగనకున్నకడుమోసమగునంచు। నెంతయు
దలంచితగనిట్టులనెనపుడూ॥౨॥వలనొప్పదశరధాత్వజుడుశ్రీరా
ముడననిలలోగలండు ప్రవిమలగుణుండగుచు॥౩॥జనకాజ్ఞ వలనత
నవనితయునుతమ్ముండుతనుగొల్వనతిఘోరవనిచేరియుండున్॥౪॥
చెనటియగురావణుడునీత గొంపొవంగనినతనూజునితోడనిష్ఠమొ
నరించెన్॥౫॥ కరమొప్పవాలిసంహరణంబుగావించి । కరుణచేర
విజునకుకపిరాజ్యమొనగెన్॥౬॥పొలతివెదకుటకురవిభుత్తుండుకపి
కోట్లనలుదిక్కులకుబంపనెలమినేనంతన్॥౭॥ జలధిగడచియురం
గనిలయుడగుశ్రీరాముఁడెలతవెదుకుచునునేనిలచితిచ్చటను॥౮॥

వ॥ఇట్లుబలికినయనంతరంబున॥గీ॥ నీతముఖమెత్తివానరశ్రేష్ఠు
జూచి।కపినిగంటినికలలోనకపినిగాంచి।నట్టియశుభంబు రామరా
మానుజులకు। నాకునాతండ్రికిలనదిసోకకుండా॥వ॥ రక్షింపవల
యునని సకలదేవతలం దలంచి మ్రొక్కిమరియునుం దనమనంబున
నేను రామచంద్రనిముఖకమలంబు గనుంగొనని శోక సంతాపం
బున నిద్రలేక యన్నదానంగావున నిదికలగాదని యంచుచు ఆశ్చ
ర్యసంతోషంబులు పెనంగొనిన చిత్తంబుతో వర్తింపుచున్న సమ
యంబున నాంజనేయుండు శింశుపావృక్షంబు వలన మెల్ల నండిగ్గి
వచ్చి సవినయంబునంబ్రణమిల్లి శరీరంబు వంచి చేతులు మొగిడ్చి
యిట్లనియె॥

సారాష్ట్రరాగము-ఆదితాళము.

ఎవరమ్మ మీరిందు వేంచేసియున్నా రెరుగదెలువగదవమ్మా ।
కల్గి యెరుగదెలువగదవమ్మా ॥మలినాంబరముధరించికృశించుచు॥

మరిమరిచింతిలనేలా|చాలావిలసితసద్గుణశీలా||౧||తరుశాఖాలంబ
నమొనరించియు|తల్లిరోభయపడనేలా|దివ్యతరణోగములుమాన
నేలా||౨||వెలదిరో నీకనుదమ్ములజలములువిడిపించెదవేమమ్మా|
దుఃఖజలధిముగనీలనమ్మ||౩||సురగరుడోరగగంధర్వాన్వయ|
తరుణులలోనెవరమ్మానీవు|గరితరో తెల్పగదవమ్మా||౪||జననిరో
దెలుపుమువల్ల భుషేరునూ|జనకు శేరునీపేరు|భువివనితరోనీసరిలే
రూ||౫||భామరోనీవువసిష్ఠునిచాసిన|శ్రీమదరుంధతివేమో|కోప
చిత్తముతోవచ్చితేమో||౬||చంచురుపొందెడబాసితొలంగిన|సుం
దరిరోహిణీవేమో|నలుకజెందివసించితివేమో||౭||రాజలక్షణము
లనువడుచున్నవి|రాజపుత్రికపుకొమ్మా|నీపురాజపత్నివేనమ్మా||
౮|| సరగునరావణుడిటుగొనివచ్చిన|సఖియవైవినవమ్మా|రంగ
స్వామికేడియవమ్మా||౯||యవరమ్మా||గీ|| ఇవ్విధంబునహనుమం
తుడెలమిబల్కి|తల్లిరోనీదువృత్తాంతమెల్ల నాకు|విశదముగదెల్పు
మనుచుతావిన్నవించ|పవనజునిజూచివలికెనప్పద్మనయనా||

మధ్యమావతిరాగము - అటతాళము.

వీమనిదెల్పుదూనీతోనూ|యేమనిదెల్పుచుభువిలో|భామలెవ్వా
రుబొందని|చాములబొందేటియల్ప|భాగ్యనులజ్జింపలేక||యేమని||
ధరణివశరధేశునకు|తద్దయుకోడలనవుదు|గరిమెజనకభూపాలు
నకు|వరతనూజ్ఞనైనదాన||నే||౧|| సరసుడోశ్రీరామచంద్రుడరు
దుగాపెండ్లాడినట్టి|సరసీజగంధినన్ను|సర్వజనులుసీతాయెం
డ్రు||౨||చెలిగివదిరెండుపక్షములు|చెలుపునీతోడ|నయ్యోధ్య నే
లమిసుఖభోగములాందితి|లలనలందరుత్సహించ||నే||౩|| జనకవా
క్యమునకై ఘోర|వనమునకేతెంచురామూ|ననుసరించివచ్చితిమి
నెనరుతోమరధియునేనూ||౪|| వనమునవంచించిరంగ|వాసినైనన
న్నిచ్చటికి|మొనసిరావణుడుదెచ్చి|ముదితలకాపునచినాడు|యేమ
నిదెల్పుదూ||౫||గీ|| చెలిమివెలయరెండునెలలకువస్యంబు|గాకయు
న్ననన్నుగదిసిచంపు|డనుచురాక్షసేంద్రుడనురాంగనలకెల్ల|నా
జ్ఞచేసెదుర్తదాంధుడగుచు||౬|| అనియివ్విధంబునంబలికికన్నీరు

నించురఘువరపత్నిగనుంగొనిదుఃఖితుండై హనుమంతుండిట్లనియె ||

మధ్యమావతిరాగము-ఆదితాళము.

ఎక్కడికష్టముగల్గెనే! వోయమ్మరో! నీకెక్కడిమఃఖముకల్గెనే ||
చక్కనివీరరాఘవస్వామితోడలపైనుండిమిక్కిలివేటలలజేందిమె
రయుచుండేటిసీత || యెక్కడి || కన్నులనిన్నుగల్గొనను | యేమోశు
ష్కించియున్నదిసీదేహమెన్ననూ | వన్నెమీరినట్టిరంగవాసులు ర
క్షించుచుండునిన్నుగాచిదైత్యకాంతలున్నవారెందుజననిక || యె
క్కడికష్టముగల్గెనే || రామరూపేనుశ్రీరామచంద్రునిబంటనామ
హాత్తుండునిన్నమిలికరుణగనినచ్చటంచుచయ్యనబంపవచ్చితిరా
మరామానుజులీక్షేమమప్పునిభుజునీక్షేమంబువెనపచ్చగావిం
చెనమ్మసామిత్రినిన్నధికచేయునభక్తియొక్కతినేనిబల్కుమనెన
మ్మవణతిరో! నీపాదఃస్పృశుటకు! రామసభ్యంబుజేసినపరవితనూబు |
డతులభక్తినిమీక్షేమపడిగెనమ్మ! నుడతననుగభజానితిబాడవ
మ్మ! షేమపటపమ్మనకుశ్రీరామకొమ్మ || గీ || ఇట్లుబల్కుచుచేంత
కునెలమివచ్చునవనసంభవబూచేయిస్విత్తుగంధి! మాయగొనిపం
క్తికంటుండుదాయదచ్చుచున్నవాడనిమది నెంచియువిదలకె ||

కేదారిగవ్రల అటతాళము.

మాయబన్నవలదు! రావణనాతో! మాటలాడజనదూ | మాయ
వలనమున్ను బాయజేసితివీనా | నాయకుడగురఘునాయకునడవి
లో || సంతాపవివశసురామరలనన్నసంతాపింపగనేలరా | యిం
తకై ననప్తమెనగజంభమునన్ను సంతోషమునరంగస్వామిచక్కీకి
బోదూ || మాయబన్నవలదూ || ౧ || అనినవినియవ్వాయునందసుం
డు వినయంబుననిట్లనియె || క || ననునమ్మముననునమ్మము | ఘనుడగు
శ్రీరాముడంపగానిచ్చటకింజనుడెంచితినువెదకుచు | జననిరొర
క్కనుడగానుచవింపుతగె || గీ || అనినవినినీవునిక్కమయ్యలరు
రాము | బంటవేనియుశ్రీరాముభవ్యరూపగణముతెట్టివిసామిత్రి
గుణబలస్వ | రూపమహిమాదుతెట్టివిరూఢిదెలుపూ || ౨ || ఇదియు
నుంగాక నరవాసరులకెవ్విధంబునంపైత్రిత్వంబుచేకూరెనదియ
ల్లంకైష్టమనిన నాంజనేయుండిట్లనియె || గీ || వణితివినవమ్మనీభత

భవ్యమూర్తిః మహాతశీలుండు మన్వధమన్వధుండు । చారుగోభూ
సురేంద్రరత్నాపరుండు । జననిరోనేనువనికంపజాలనమ్ము ॥

ఉ॥ చారుగుణాకరుండు మనసారగజాచినతీరనట్టిశృం । గారము
గల్గవాడు సురకంటకులంరణవీధినుగ్రుడై । ధీరతదృఢంచువాడు భువిదీ
సులబ్రోవదలంచువాడుడు । ర్వారబలాధ్యుడన్తునవవారిజగంధి
రొరాఘవుండిలక ॥ ఉ॥ శారదపూసకచంద్రునెకసక్యముసేయు
మొగంబువాడు జంభారిగజేంద్రహస్తసమచాహుడు నైవెలుగొం
దువాడుసౌం । పారగభక్తలోకపరిపాలకుడై విలసిల్లువాడు పం । కే
రుహగంధిరోవిమలకీర్తిసుధాకరుడెంచిచూడగ ॥ గీ॥ కమలలో
చనుండు కాకుస్థతిలకండు । స్వభూతములకు సన్నియుండు । తల్లి
వినుమురూపదాక్షిణ్యసంపన్నుడట్టిరామబాగడనలవియగునె ॥

మఖారిరాగము ఆదితాళము.

ఎందుజూచినలేరమ్మ । రానునివంటి । సుందరమూర్తులోయ
మ్మా । పొందుగదేవమునిబృందములెల్లరఘు । సందనుమోముజూచి
డెందమందుమోహింతు ॥ రెందు ॥ చిరునవ్వుమోమువాడమ్మా । ప
ల్కులలేనె । గురియించునేర్పువాడమ్మ । శరీచాపధారుడమ్మ సత్య
సంభాషుడమ్మ । కరుణాసముద్రుడమ్మ । గన్నతల్లి నీతమ్మ ॥ యెం॥ ౨॥
శరణన్నప్రేమవాడమ్మ । లోకములేలనరుదారదగినవాడమ్మ । ని
రుపమచరితుడమ్మ । వరమధర్మజుడమ్మ । వరరంగపురమున మెరయు
చునుండునమ్మ ॥ యెం॥ ౩॥ ప ॥ స్త్రీసీమిభుండగుర మచంద్రుండు స
త్పురుష శ్రేష్ఠుండును పదాన్యుండును । చంద్రవర్మప్రతనిపుణుం
డును శ్రుతిమంతండును పేదపెద్దంబును సును ద్వేషవిశారదుండు
ను విపులాంసుండును కంబుగ్రీవుండును శుభాననుండును గూఢా
త్ముండును స్నిగ్ధవనుండను స్రుతాపవంతుండును త్రిస్థిరుండును
త్రిప్రలంబుండును త్రితామ్రుండును దశపన్నుండును చతులేక
ఖుండును మహాభాగుండును ధనుర్ధర పరుండును మహాపురుషుల
క్షణలక్షితుండును త్నమాగుణంబున తోణిసముండును బుద్ధివలనం
బృహస్పతితుల్యుండును కీర్తికవలననిద్రప్రతిముండును నైచెన్నొం
డుచుండు నమ్మహాత్మునితమ్ముండగులక్ష్మణుండు కనకవణశరీరం

బుగల్గి నద్గుణంబులతనయన్ననుంబోలి వతిఁంపుచు భక్తివిశ్వాసం
బులుడుగక శ్రీరాముపాదారవింద కైంకర్యతత్పరుండై యుండు
నని పల్కి-మరియునిట్లనియె॥క॥ నినువెదకుచురఘువీరులుఁ ఘనమగు
పంపాతటంబుకడకురుదేరం॥గనిభయముననుగ్రీవుడు॥ ననుబంపె
నువారికడకునయమొప్పారక॥౪॥ నేనుభిక్షురూపంబుదాల్చి జవం
బునంబోయి సౌమి త్రిసమేతుండైన రామచంద్రుని దివ్య మంగళ
స్వరూపంబు కన్నులారసేవించి యా మహాత్ముల నిరువుర నావీపె
క్కించుకొని తెచ్చి సుగ్రీవుని ముందటంబెట్టిన సమయంబున రా
మసుగ్రీవులగిన్నెన్నిధిసఖ్యంబుగావించి రాసమయంబున మున్న
నీవు రావణుండు గొనిపోవ నాకసంబునంబోవుచు గిరిమీదవైచిన
సౌమ్ములమూటసుగ్రీవుండుగొనివచ్చి రాఘవునికొసంగినసంతప్తుం
డై కన్నీరునించి హాజానకినన్నుగొనిపోకవిడనాడి నీవే కాకిగానె
చ్చటనిడుములం బడుచున్నదానవని తమ్మునింగూడి దుఃఖించుచు
న్నయెడ నేనును సుగ్రీవుండును హితవాక్యంబులనూరడించితిమం
తట రఘువరుండు సుగ్రీవునిహితంబుమనంబుననిల్పుకొని॥

నీ॥వాలివధించియావనచరరాజ్యంబుసుగ్రీవుకేచ్చెననుగ్రహము
న॥ సరగునరామప్రసాదంబుచేసూర్యపుత్రుండుకపిరాజ్యభూతి
వెలసినినుధరా సర్వైయస్వేషింపనకలవాసరకొట్లబనువంగురు
జవమున॥ జనిరంతతారేయజాంబవదాదులగూడినిస్వేదకుచుగ్రు
మ్మరుచును॥వనితవిసవమ్మసంపాతివాక్యమునను॥ జననినీవిందువని
యించుజాడదెలసి॥శరధికవ్వలవాసరచయమనిల్చి॥ పరగదాటితి
జలధిగోష్ఠాదముగను॥౪॥ ఇట్లుసముద్రంబవలీలందాటి లంకాపు
రంజెల్లగలయంవెదకి నాభాగ్యవశంబున నిచ్చటంగన్నులారంజూ
చినవాడతల్లి నీకుకష్టంబుదీరె కల్యాణ గుణా కరుండగు రాఘవేం
ద్రుండు నీకుశలీవృత్తాంతంబునావలనందెలసి శ్రీమ్రంబున వానర
సమేతుండై జనుకొంచి పుత్రమిత్ర బంధుసమేతంబుగా లోకకంట
కుండగు దశకంఠునిద్రుంచివైచి పరమానందంబునని న్నుండొడ
లయొందిడుకొని శ్రీమదయోధ్యాపురంబునకు వేంచేయు నని పలికి
న యావాక్యంబులు కనామృతంబుగా గూలకించి మితిలేనిసంతో

మంబున నుదయించిన కన్నీరువలనం గుచకంభంబులునిడింపుచు
నాంజనేయుంగనుంగొనివైదేహియట్లనియె॥

ముఖారిరాగము- అటతాళము.

ఎంతపుణ్యోత్తుడవోయినీపూ॥ కాంతునివాతలుచెప్పినావు॥
చింతలెల్ల బాయగజేసినావు॥ వింతగ ప్రాణములిచ్చినావు॥ యేం॥
మరువగలనానీయపకారమహిమసేమందునుసాంపుమీరా॥ శరధి
నవలీలనుదాటితార॥ శత్రువిజయడవుమేరుధీరా॥౧॥ డేమమాశ్రీ
రామచంద్రునకూ॥ డేమమానన్నేలువిభునకు॥ డేమమారామాను
జునకు॥ డేమమానీకుబంధులకు॥౨॥ కరుణగల్గెనానేటికిని॥ గరిమతో
రంగవతికిని॥ నిరుపమదయామతికిని॥ నేను మ్రొక్కెదమాటికిని॥ యేం
తపుణ్యోత్తుడవోయినీపూ॥౩॥ వ॥ ఇట్లుబల్కిన యల్లంబు ప్రాణవ
ల్లభుని పాదాబ్జంబుల యంచు గీట్కొలిపి మరల హను మంతున
కిట్లనియె॥

ముఖారిరాగము- ఆదితాళము.

నిజముగవిభుడునిన్నుబంచెనా॥ హృదయాంబుజముననన్నదయ
దలంచెనా॥౬॥ విజయసీలుడనన్నువేల్చుబ్రస్తుతిజేతు॥౧॥ ఆనంద
మాయమనసుచాలను॥ నిన్నుగానగల్గెనునాకీవేళనూ॥ రామధ్యాన
నిష్ఠుడవైనదాసుడ॥ వెంచిచూడ॥౨॥ శ్యామసుందరుడైనరాము
డు॥ నాశేమిజెప్పెనురిపువిరాముడు॥ రంగధామసేవకనీవుతడయక
జెప్పుమింక॥నిజ॥౩॥ గీ॥ ఇట్లుబలికినహనుమంతుడింపుమీర॥ నతివక్తిన్ము
నిరాఘవుడంపినట్టి॥ తళుకుబంగరుముద్రికతరుణికిన్వదలచి॥ చూపిం
చివలికెసీతమ్మతోడా॥

జైరవిరాగము- ఆదితాళము.

ఇదిగో॥ స్వామిముద్రిక॥ యిదిగో॥ రామునిముద్రిక॥ చక్కనితల్లి॥
యిదిగో॥ ముదితరొవినుమతిమోహవశతనీ॥ హృదయేశ్వరుడింపొ
దవగనొనగినదిదిగో॥౧॥ వరరఘువతికరమునమణిమయమై॥ గరిత
దగద్ధగకాంతులమెరసేటి॥దిదిగో॥౨॥ శ్రీమజ్జగదభిరామునకింప
గు॥ భామరొరఘువరనామూంకితమగు॥దిదిగో॥౩॥ లలనవినుమునీ

మబళునరంగఁగ్గలనిలయుదునిర్త లదయబనిచన॥దిదిగొ॥౪॥

వ॥ ఇట్లుబల్కి ముద్రికయొసంగినంగై కొని తనవల భుండగుర
ఘు వల్ల భుంజించిన చందంబునం జూచి యుక్కునంజేచిక కను
దమ్ములవెడలీ బాష్పంబులనభిషేకంబు గావించి నేత్రకమలంబు
లపూజించిదుఃఖావేశంబుననమ్ముద్రికతోపై దేహియిట్లనియె॥

ముఖారిరాగము. అటతాళము.

ఏమేటముద్రికనీపుయెందుండివేంచేసినావు॥కామకోటివేషుడై
నా॥స్వామినిబాసిరాదగునా॥యే॥౧॥ పఠినిననుమున్నవరగూచిక॥
బాగుగపెండ్లియొనచిక॥జతదొలంగియున్నవరల॥ సఖునిగూఢక
జనుడెంచితివా॥యే॥౨॥ స్వామికిమంగళమటవె॥ ప్రేమనన్నదలచు
నటవె॥శ్యామలాంజనేయరంగ॥ధానుడేలరాడాయనె॥యేమేవో॥
దీప్తి॥ అనియిట్లుముద్రికసతిమోహమునను॥ గనుగొనిదుఃఖించిక
మలదళాక్షి॥హనుమంతుబూచినాకై నబన్నంబు॥ లనువొందనీవేళ
గన్నియుచాలాకొనుగొన్నచెట్టుకొన్నపైనుండి॥ క్రమమునగంటి
వాకన్ను నిండు॥ సారసాప్తకులాధిపం ద్రుడై నట్టి॥ శ్రీరామునకు
కూర్చిచెడియనయ్య॥ రావణుచేజిక్కిరాక్షసస్త్రీల॥ కావలిలో
నుండికితితోక్తులేల్ల॥ బడనాయనావ్రాతఫలమేమ నందు॥ పుడమి
లోరఘువర్యునిండెడబాసి॥జీవచ్ఛవమురీతిజీవించుకంబె॥జీవంబు
విడుచుటశ్రీకరంబిలను॥రమణు॥ముఖవద్దరమ్యవై భవము॥ నుమ
హీతానక్తచేమాడక గానితనుపున్వీదటంచుతద్దయుబల్కి॥ కను
రమ్ములగునీరుకడువడిపడల॥వనతతోకింపంగవాయునందనుడు॥ గ
నిదుఃఖనహితుడై గాంతిట్లనియె॥

పున్నాగరాగము. అటతాళము.

జననీదుఃఖింపకుమమ్మా॥నన్నగనినబంగరుజిగిబొమ్మ॥వనితరొ
శ్రీరఘువరుడిందువేంచేసి॥ గిగినిదుమ్మరుడై త్యగణముద్ధరినిగూ
ల్చు॥జన॥పరమహావనవిమాయమ్మా॥నీకుభయమేలనన్ను సీతమ్మ॥క
రమొప్పనకలరాక్షసవకముల ద్రుంచి॥ సరగునలంకగాల్చగళ
క్తిగలదమ్మా॥జ॥ కరుణతోవినగదవమ్మా॥రంగపురవరనాథునికొ
మ్మా॥గరితరావణకుంభకణాదివీరుల॥నురువడిగదసి క్రచ్చరజం

బగలనమ్మ జనని || ౧ || జననినివమ్మ శ్రీరామచంద్ర మూర్తిఁ కమితకరుణారసంబునీయండుగలదు | వేగనరుడెంచిరాక్షసవితతిగూర్చి పొందుదనరంగనినుగొనిపోవునమ్మ || ౨ || అనినవై దేహితనమనంబునశోక మోహంబులు పెనంగొననిట్లనియె ||

సురటరాగము-ఆదితాళము.

ఏలనన్నుచింతించునురఘువరుడేమిటికిననుదలంచుకొ | చాలనన్నిధివనించినవేళనెనకలదయలువలపులుసరమ్ములు || యే || ఘనుడగురఘునందనునకుమునుపటి | నెనరు మోహమిపుడున్న | వినుతవిక్రమంబునలంకేశ్వరునివధించిననుగొనిచనకుండునె || యే || ౨ || సరగునవనవాసప్రత్యేషము | పరిపూర్ణముగావించి | పరమానందముననురంగస్థలికరిగి వెలయు సుఖము ననువిడిచియ || యే || ౩ || ౪ || ఇట్లుబిల్గిన వినితల్లి దుఃఖంబు మానుము జగద్వల్లభుండగు రఘువల్లభుండు నావలనంభవదియ్యకు శలవృత్తాంతంబు దెలిసి నీ ఘంబునంజనుడెంచి రావణకుంభకణాది భావన సంఘంబుల బాణాగ్నిలవలనందగ్ధంబుగావించి పరమానందంబునమిన్నుండోట్కూని శ్రీమదయోధ్యాపురంబున కరిగి సకలజనంబులు సంతసిల్ల వట్టభ్రుండై ప్రకాశింపుచుండుననినన్కిన్నవై దేహియిట్లనియె ||

శోకవిరాళిరాగము-అటతాళము.

కరుణాకటాక్షవీక్షణ సుధాపవనంబు కాకున్పుడేపుడుగుదిపించుకొ | గురుతరవియోగదుభావతాపమాడుగరఘువరుడేపుడుననుకొగిలించుకొ || ౧ || ఖరదూషణాద్యసురకాండములవిదళించుశరములెప్పుడు ప్రయోగించుకొ | గరిమదుదాంతరావణకంతఘనబాహుఖండనంచెపుడుగావించుకొ || ౨ || సరగుననుతీవ్ర రోషజ్వాలలు దయించిసామిత్రియెప్పుడరుడెంచుకొ | భరతుడిదిదెలిసి భీకరరథాశ్వప్రముఖబలములెన్నటికిబంపించుకొ || ౩ || చింతవలదనుచునశ్యంతదయవిభుడేపుడుచింతదోలగంగభాషించుకొ | సంతసంబునరంగనదనుడెన్నడునన్ను సంతరింపగ నాత్మనెంచుకొ || ౪ || కరుణాకటాక్ష ||

ద్వీపానుమంతవినుమునీవసఘశీలుడవు | ఘనబలండువుశత్రుగణమదక్కునుడవు | గాననిన్నిటుబంపె కాకునకులుడు | పూనినాకేమే

మిబుడులు జేప్పి నేమనివిలపించు నెట్లునటించు | నేమివిభాషించు
నిలనన్ను గూచి | పదపడినన్నిట్లు బాసితానన్య హృదయమించుక
లేకయుండియున్నాడే | నాకాంతుడై నట్టిసలినాయతాత్మ | డేకాం
తమునమది నేమియాపించు | గొనకొనిభరతాదికుశలంబువినునె |
ననుచేరగోరు నెనయమొప్పుచుండ | కరమొప్పువద్వియోగప్రాప్తి
వలన | కరుణదప్పడుగదా కాకుండుకులుడు | కరుణనిజంబుగాగల్గిన
త్వేన | వరమపావనుడేలబరతేరడయ్యే | ననియిట్లుబలుకంగనడేవి
జూచి | వినయవిధేయడై వెననిట్లులనియె ||

సురటరాగము-ఆదితాళము.

నిన్నెడబాసినదినమదిమొదలుగనిద్రయెరుగడమ్మా | ఎన్నగనీజై
గలిగినమోహమునెన్నజాలనమ్మా || కొమ్మా || జననిరొనినుబాసినక
తమునమాంసముభుజింపడమ్మా | మనసుననిగునగోరితపించుచు |
మధువుగ్రోలడమ్మా || కొమ్మా || ఘనమగుఫలపుష్పములనుగనుగొని
కన్నీరిడునమ్మా | నినుదలంచిహాసీతాయనుచును నేరి మూచిలున
మ్మా || కొమ్మా || నిన్నే || ౨ || పరగుణమీరిచ్చటనువసించుటస్వామియె
రుగడమ్మా | వరరంగేశ్వరుడగురఘువతినికవలసితేత్తునమ్మా || కొ
మ్మా || ౩ || గీ || తరళకుండలరత్నవిస్ఫురితమగుచు | ఘనసూర్యావంధితా
ధరకలితమగుచు | చెన్నమీరిసరఘువతిశ్రీముఖంబు | సుదతిరోశీస్త్ర
ముననీవుచూడగలవూ || వ || అనినవై దేహియిట్లునియె ||

యదుకులకాంబోధిరాగము-ఆదితాళము,

చక్కనిసామికియెక్కడిదుఃఖములక్కజముగగల్గెనో | యేమిచిం
తలెనో | మక్కువనుననుబ్రోచురఘువతిమాటిమాటికిననుదలంపు
చువెక్కసంబగు తాపవశమున స్రుక్కుచునునన్నేమి బలికెనో ||
౧ || వలదన్నవెనువెంటవచ్చినందుకేకాదా | వల్లభునకుకాననూ |
యిడుములాయనూ | చెలువుడగుశ్రీరంగవతిముఖజలరుహమును
పిక్కుంపకుండునెచెలిమిగలననువిడిచియొంటిగ నిలిచిపరితాపించు
కతమున || చక్కని || ౨ || గీ || పురుషునవలీల త్రాటితోపొసగగట్టి | ఘన
తరై శ్వర్యమందుదుఃఖంబులందు | వరగద్రిప్పుచుననుభవంపంగనే
యు | నవసలోదై వమిదిజింబనిలపు త్రా || వ || పవననందనా యిమ్ము

హావ్య సనంబు రామలక్ష్మణుల కిరువురకుం నాకుసుం గలిగి యన్న
ది యే నేమి సేయంగలదాన నింక రావణుండు నన్ను జంపనిన కాం
చిన కాలంబు రెండు మాసంబులనుచుం డెలియుము మదియ్య హ్మ
దయేశ్వరుండగు రఘువరేశ్వర సకు నన్ను సమపింపు మని విభీష
ణుం డనేక విధంబులం జెప్పిన యారావణుండంగీకారంబు సేయ
క దుబుక ద్ధిచే నున్నవాడని యవ్విభీషణున క గ్రభృత్రికయగు నల
యనునదితల్లి వలనం ద్రేరితయై నాకుం వివరించె నాహ్వాదయం బ
త్యంతపరిశుద్ధంబుగా నుండియున్నది మత్ప్రణవల్ల భుం డగు ర
ఘువరేశ్వర సకునుత్సాహ సత్యపారుష విక్రమ ప్రభావాదిగుణం
బులనేకంబు లుండియున్నవి యింద్రక్షేపంబు గోరిన శచీదేవి
యునుంబోలెనాచి త్తంబనవరతంబురామ స్నేహంబుగోరుచున్న
దనియానతిచ్చిన నాంజనేయుండిట్లనియె ||

పంతువరాళి రాగము-ఆదితాళము.

వీపెక్కివేంచేయవమ్మా! వోతల్లి రొనావీపెక్కి || వీపెక్కివేం
చేయవమ్మా పాపాత్మువురినుండనేల! నీపాదమానమ్మయధానిమి
షమునవిభుసజేతుక || ౧ || నినుగొనిసాగరలీలనూ! దాటెదచూడు |
మనువుగ నాలాఘవమునూ | కనకగోవుర ప్రాకారకలితమాలంక
జెగల్చి! గొనకొనిరం గేతుడెంతకోరిసిలుపగలనోయమ్మ || ౨ ||

చ || అనవినినీవుచుకటుడవక్కటసూక్ష్మతనుండవేక్రియం! నను
గొనిపోవనేతుక వనినాతివచింపగ పర్వతోన్నతిం | గనుపడితల్లి రో
వినుమఖండబలంబున రాక్షసాలితో | ననువుగలంక గొంచు నలినా
ప్రకులేశ్వరుడెందజాలెదక || ద్వి || అనవినివై దేహిహనుమంతుజూ
చి! ఘనబలాధ్యుండవుకపివర్యనీవు! నినువినుతింపంగనిజకరుల్నేర!
రనఘరక్కసులఘోరాహ వఘూమి | దునుమాడగలవీవు దోదక
పకమొప్ప | వినుమొకవాక్యంబువివరింతునీకు! పోలుపొందననుగొ
నిపోగూడదివుడు! వలనొప్ప నెట్లన్నవానరవినుము || ౩ || ఘనజవంబుల
నన్నుగొనిదివిజనుచుండ కరమొప్పనఖిలరాక్షసులుడాసి | వివిధా
యుధంబులువెనబ్రయోగింపంగ నారయ నీవునిరాయు ధుడవు |
ననుబ్రోచుచునుయెట్టులనియొనపకగనేతుక వదిగాక నవనిజయా

చరిత్ర

శ్రీమద్రామాయణము.

వజ్రముః శీత్యరాధీనమానిట్లనగారాడు వికళస్త్రాస్త్రముల్ దా
కిగాని । భయమునవడంకిజలధిలో బడియుగాని । ప్రాణములు నేను
బాయంగవశనపుత్ర నీవుజేసినకష్టంబునిప్పలంబు । గాననహం
బుగాదుమద్దమనమునకు॥వ॥ఇదియునుంగాక॥గీ॥ధరణిశేనస్యపురు
షులదాకనొల్ల । ముసుదశగ్రీవుడుద్వ్యర్థిమైనసినన్ను । వివశస్తే
యండతాడచ్చెవిభుడులేని । వేళతనచేటెరుంగకవిమలచరితా॥

వ॥ మరున్నందనా కోదండవిద్యావిశారదుండగు రఘువరేశ్వర
నిచ్చటికింగొనితెచ్చిరాక్షసక్షయంబుగావించి నన్నంగడదేవు
మనిపల్కి-మరియున్నట్లనియె॥

కేదారగౌరవః అటతాళము.

సామినిదోడితెమ్ము 'సామినిబొమ్ము' నామిదనెనరుగల్గికోపలసుం
దరమేఘశ్యాముడై సర్వగుణాభిరామడై నట్టి॥సా॥చారుకోదం
డవిద్యావిశారదుడైనమృగామిధీరుడై రాక్షసులద్రుంచుదివ్య
మూతికని॥సా॥౧॥ తుణమైననన్నబూడకమనసునిలువలేనివాని
మునిగణచందనునిజగన్తోహనాంగుని॥సా॥౨॥కరమొప్పసౌమిత్రి
తోడగురుతుగప్రప్రవణనామగిరిమీచవేంచేసియున్నవరరంగే
తుని॥సా॥౩॥౩॥ అనవినిమారుతసూనుడు । వనితామణిచారుమధుర
వాక్యములెల్ల । పినితనమనముననుబ్బుచు । ఘనభక్తినిబలికెనపుడు
కాంతామణితో॥

ముఖారిరాగము - అటతాళము.

తల్లియేమచ్చనీగుణములూ । గల్గిదలపనానందాశ్రుకణములూ॥
గరితరోనీవన్నపలుకులూ । నిక్కమరయగమాధుర్యతరములూ॥౧॥
పతిమెచ్చవివరింతుచాలనూ । నీభవ్యసౌశీల్యములీలనూ॥౨॥భువిలో
ననీసాటిలేరమ్మా । పరిపూనకపతిప్రతివీవమ్మ॥౩॥నినుగనిభాషించు
టెల్లనూ । రాముడనువుగతనమదిసమ్మనూ॥౪॥ పరరంగపతిరాణివి
నవమ్మా । నాకుకరుణనభిజ్ఞానమీవమ్మ॥౫॥తల్లియేమమ్మ॥

వ॥ అనినరామ పత్ని పవననందనునకిట్లనియె॥౪॥ శ్రీరమ్యంబగు
చిత్రకూటగిరిపైజేమంబుగానొప్పచో । శ్రీరామండొకనాడునా
తోడలపైకెల్వాండనిద్రింపగా । ధీరత్వంబుననొక్కకాకమటకుం

తీవ్రంబునంబచ్చితా! క్యూరో ద్రేకతనాకుచంబుబొడిచెంకోపం
బుదీపింపగక ||వ || ఇన్విధంబున నింద్రపుత్రుండగు జయంతుండు
శాపవశంబునం గాకాసురుండై నాకుచ భాగంబు రక్తధార లా
లుకంబొడచిన నవ్వేదనలవలనం దపించుచున్న రఘు వరుండు
చయ్యనలేచి నన్నూరడించి స్వకీయ్య దభాన్తరణంబున నొక్క
దభాన్తరణంబుద్రుంచికాకాసురుమీదం బ్రయోగించిన నదియున
నన్యభేద్యంబగు బ్రహ్మాత్మంబై వెనువెంట నంటదొణంగినముల్లో
కంబులందిరిగి రక్షకులులేక గ్రమ్మరంగరుణాసముద్రుండును శర
ణాగతత్రాణపరాయణుండునునగు శ్రీరాఘవేం ద్రునిపాదార
విందంబులపైంబడికన్నీరునించుచున్లునియె||

యమకులకాంబోధిరాగము- అటతాళము.

అయయోనామొరవినవయ్య | నేనపరాధి నపరాధి నపరాధిన
య్య||అ||శరణుశరణుదీనరత్నా!నన్ను కరుణింపుమి కనవ్యతరపంక
జాతా||అ|| భయముమాన్పుమురఘురామా!నాక!భయమియ్యవె
లోకపావననామా||౨|| జనకుడుననుమానెనయ్య!దీనజనపోషణీ
వెనాజనకుడవయ్య||౩|| శ్రీకరరంగనవాసా!నన్ను కేకొనిత్రోపు
ముసీతాహృదీశా||౪||అయయోనామొరవినవయ్య||౫||ఇన్విధంబు
న||క|| మొరబెట్టెటికాకాసురు!కరుణుడుగజూచిచారుకరుణాక
రుడై!బారిగొనక త్రోచెనయ్య!వరనుతినిదిచెల్పు మకవంశ
జుతోడక||౬||అనిబలికి వాయునా యట్టికరుణాసముద్రు
డై నమహానుభావుండునన్నుతలదోసి వ్రంబున సరుచేరక యు
న్నవాడే నేమిసేయంగలదాన నేమిసేయవలెననితోడ న్నాడెదదగ
రుణకల్లునట్లుగా భాపించి తదనంత్రంబుననుబట్టి నచంబంబు
నంజెప్పుమనియిట్లనియె||

సారాప్తరాగము- ఆదితాళము.

ఇంతినివరులయింటనుంతురాశ్చర్యవంతులుదీనికిసహింతురా |
ఓ కాంతుడనీ భుజపిక్రమమెందుబోయినయయో||యింతి||౧||చెర
లోననిలువలేనవల్లభా!నన్నుకరుణ నేలుముజగద్వల్లభా!దివ్యశర
చాపములుగల్గి సోమిత్రివెంటనుండ||౨|| నెలమిదనుర్వి బ్రతుకజా

లనుఁజూచల స్రాణములువిడుతువీలనూ। నవ్యజలజాతరంగపుర
నిలయకోదండరామా॥యింతి॥౩॥వ॥ ఇట్లుబలికిమహాశాస్త్రధనుధా
రశ్రేష్ఠుండగు శ్రీరామచంద్రుండతిరయంబునంజనుడెంచిశత్రు
భేదనంబుగావించి నన్నసముద్రంబుదాటించునట్లు సేయుమని బ
ల్కియిట్లునయె॥సీ॥ ఏజగద్వల్లభునిలలోనకౌసల్యప్రేమనోములా
నవికప్రీతిగనెనో। యేజగత్కళ్యాణునితీంచి నాతండ్రినన్నిచ్చి
చేసెనోమున్నుపెండ్లియేమోహనాంగుండునామోముదమ్మిపై
మోముదమ్మిఘటించుముచ్చటాడయేమహాత్ముడరణ్యసీమలవనపు
వృషాలికెల్లమద్యేణిచాలజాట్లు। నట్టిభువనైకసౌందర్యుననఘచ
రితుసాటిలేనట్టిరఘుకులస్వామిననఘు। మహితభక్తినిడానినమగ్న
రించి। కుశలమడిగితిసనవోయికూర్చితోడ॥సీ॥ రఘువరేణ్యునిపాద
రాజీవయుగళంబునిత్యమెవ్వడుగొల్చునెమ్మితోడ। వనసీమపతితో
డననువుగానిద్రింతపవరభక్తివెలయనెవ్వండుబ్రోచు। తనయన్న
నాత్మలోదశరథుండనినన్నతల్లిగానెవ్వండుదలచుచుండు। కరమొ
ప్పనద్గుణకలితుడై ధరనార్యజనములనెవ్వండుసమతగొల్చు। నట్టి
కులదీపకమరందిననఘశీలు। నాడరానిదురోక్తులేనంటినకట। నన్ని
యుశమింపుమనుమునిన్నాదరమున। కుశలమడిగినదనుముదుష్కృ
తవిదూరా॥వ॥ మరియును సుగ్రీవాది వానరశ్రేష్ఠులనందరంగు
శలంబడిగితిసని జెప్పఁగునిపల్కి తనవస్త్రంబున ముడిచి యున్నశి
రోమాణిక్యంబువిచ్చి రఘువరేణ్యున కానవాలుగా నొసంగుమని
యొసంగి కన్నీరునించి వాయునందనా యికమీదనొక్కమానంబు
నకంటె సధికంబుగాజీవింప నేరనని నిశ్చయంబుగాజెప్పిదోటా
నిరమ్మనిపలికియిట్లునయె॥

శోకవిరాళి రాగము- అటతాళము.

వచ్చునా! స్వామివచ్చునా! హెచ్చెనకోదండమచ్చుగధరియించి
భిచ్చలవిడిరక్షువీరులవధియింప॥వచ్చు॥ బ్రోచునా। కరుణజూచు
నా! నాచందమెల్లనీవాచంద్రముఖితోడ। సూచింపరక్తాబ్జలోచను
డనుచుతా॥వచ్చు॥౨॥వలచునా! నన్నదలచునా! చెలువమమరరంగ
నిలయుడునామిదివలపునతమకఘుసిలుపజాలకవేగ॥వచ్చునా॥స్వా

మివచ్చునా॥౩॥సీ॥విభునివదాబ్జముల్ వేట్కనొత్తగ గోరుచేతులెం
దువసింపజేతునయ్య । పతిదివ్యసౌందర్యభావంబుగన గోరుకన్ను
లెక్కడదాతునన్న నేను । కడువడిహృదయేను కౌగిలింపగ గోరు
మోహమెందఱగింతుసాహసమున । వరుని శ్రీకరమంజువాక్యముల్
విన గోరుకనకంబులెందుండనినయింతు । నేమిసేయుదుడుఃఖాల్చి
నెట్లగడతు । వినుముహనుమంతగుణవంతవీర్యవంత । నామనోహరు
డైన శ్రీరామచంద్రుకదసియే నెన్నటికిగాంతుకౌగిలింతు॥

వ॥ ఇట్లు బలికిన నిద్దంబు చేతుట్టద్దంబుల నలంకరించిన మనస్సే
లాతిలకవృత్తాంతంబు జెప్పి వాయునందనానీవెవ్విధంబున జెప్పియై
నరఘువరునతిదయాళుం గావించిదో డైవ్వునిపక్కిననాంజనేయుం
డు వినయంబుననడైవినింజూచి తల్లి దుఃఖంపవలదు జగద్వల్లభుం
డైన శ్రీరాముతోడ సఖ్యంబుగావించిన సుగ్రీవునిసైన్యంబుల లో
నాకంటె నధికవరాక్రమసంపన్నులునునాతోటి సమానవిక్రము
లునుం గల్గి యుందు రింతియ కాని నాకంటె హీనవిక్రముండొక్క
డైనలేడని చిత్తంబునందలంపు మిట్టిననచరసైన్యంబు గొలువరఘు
వరుండరుడెంచి రావణప్రముఖ రాక్షసులం గూల్చి పరమా నం
దంబున నిన్నయోధ్యకుం గొని పోవుగావున నేనింక ప్రయాణంబు
గావించెద దీవించి శైలపుకృప సేయండనివలికినంగన్నీరునించియి
ట్లనియె॥గీ॥కోరినర్వాంగతాపంబుదీరిపోవ । నతులనర్వాంగసుంద
రుండైనవిభునితమకమునకౌగిలింపంగతగనొనవు॥ మారుతా
త్మజనీమేలుమరువనయ్యా॥గీ॥నన్నగన్నతండ్రి నా యన్ననిన్ననే
నాడినట్టివల్కలొత్త మరచి । కరుణబ్రోవుమనుచుగట్టిగామరచితో
కరుణగల్గ ననుముకరుణతోడా॥వ॥అనివలికినయనంతరంబునా॥

మారువరాగము. ఆదితాళము.

సెలవిమ్ము చక్కానితల్లి సెలవిమ్ముతల్లి । కూర్చెలయ నిన్నెన్న
టికిమరలవీక్షింతుతండ్రి॥దనుజుతల్ల జచ్చినట్లుదలవవళల్లి । అట్టిది
నమెన్నటికికచెకూరు తెన్నవతండ్రి॥౧॥ సెలవిమ్ము॥విభునికినిసౌఖీ
ల్యమువివరింతుతల్లి । రామవిభునిదోడి తెమ్మునిన్నునినుతింతు తం
డ్రి॥౨॥పదములాడవమ్మనిన్నుచాయనాతల్లి । నీవుకదలిపోవచింత

మరలగలుగునాతండ్రి॥౩॥వరరంగనాథునకునీపైకరుణగలదమ్మ
రఘువరునకునాపాటుజెప్పిచెరబావుమన్నా॥౪॥సెలివిమ్ము॥

వ॥ఇట్లుబలికినయనంతరంబునా॥క॥హనుమంతుడువైదేహికి వి
నయమెలవకొంగమ్రొక్కివీట్కొనిమదిలో ననువుగానాలోచించి
యు॥తనవిక్రమమెల్లజూపదలచిరయమునక॥వ॥తక్షణంబున న
త్యంతరాద్రాకారుండైశృంగారతరంబగు యాప్రమదావనం
బునంగలవృక్షంబులెల్లంజెరకవైచుచు వనపాలకులందరమిచం
పుచు విహరించుచున్నసమయంబునా॥

పంతువరాళిరాగము ఆదితాళము.

వనముబెరుకసాగెనెవ్వడె॥యీవానరుడు॥వనము॥వనరక్షగా
వించుచైత్యవగళములగదస్క్రద్ది॥మొనసికుయ్యోమొగ్రోయనగ
మూతులెల్లవిరగదన్ని॥వ॥ఇడుగోవచ్చెనడుగోవచ్చెనే॥వోయమ్మ
పెద్దపిడుగురీతిబడుచువచ్చెనే॥కడకాళ్లుబట్టుకత్రిప్పిఝడియక నె
ట్టివీరులపుడమిగొట్టుచునుమంచిపూతపండ్లుకాయలున్న॥౧॥నీత
తోభాషించుచుండెనే॥యిందనుకావీడుఖ్యాతిలేకనగియుండెనే॥
వోతల్లివోయబ్బవీడుభూతమొదయ్యమొలేక॥నీతడుశ్రీరంగపతి
దూతగవచ్చినాడేమో॥వనముబెరుకసాగెనెవ్వడే॥౩॥వ॥ఇవ్వీధం
బునరక్కసచేడియలుభయంబునవడంకుచుండనాంజనేయుం
డువనభంగంబుగావించిసింహనాదంబుబాసచి॥తోరణస్తంభం
బుమీదం గూచుకన్నసమయంబునా॥గీ॥అసురకాంతలెల్లనతిభ
యంబునవచ్చి॥రాముభార్యజూచిరమణివినుము॥వానరుండొకండు
వచ్చినీతోమాటలాడివనముబెరికినాడునేడూ॥వ॥వీడెవ్వండుభ
యంబుమానిచలుకుమనిననప్పద్మగంధియారాక్షసస్త్రీలంగనుం
గొనిసవకపదంబులుసవకంబులెరింగినట్లుమీరాక్షసమాయా
కృత్యంబులుమీధెరుంగవలయుమాబోట్లకెవ్వధంబునం దెలియవ
చ్చుననిపల్కినయనంతరంబునంకొందరురాక్షసేంద్రునికడకుం
జనియిట్లనియె॥గీ॥వనచరుండొకండువచ్చినీతమ్మతో॥మాటలాడు
చుండిసాటిలేనివిక్రమంబుగల్గివెసరాద్రవివశుడై॥వనముబెరికివై
బెదనుజనాధా॥

అనందభై రవిరాగము-ఆదితాళము

వనమునాశనమాయదనుజనాధా । నీఘనమైనదో బలముజూ
 త్రదనుజనాధాతరుణిసీతకనువయ్యన్నతరువుదప్పా । నన్నితరువు
 లభంజించెనయ్యదవఁ మొప్పా ॥౧॥ కరమొప్పపువ్వులుపండ్లుకా
 యలెల్ల । జూడనరుదుగ భూమి పాలాయ నమ్మచెల్ల । సముద్ర
 విక్రముడయ్యచెచఁజెయ్య । రంగస్వామికిభటుడేమోనయ్యజే
 లదై ర్య॥వనమునాశనమాయదనుజనాధా॥౨॥చ॥ అనవినిరావ
 ణుండుమదినా గ్రహమొప్పగనస్త్రువేదులై । మొనసిన యట్టిదైత్య
 భటముఖ్యులబంపగవారుచయ్యనం । జనిహనుమంతుమాకొనిన
 చక్కగరాఘవునింస్తరించితా । ననిమొనవారిగూల్చిచ నెపంతటతోర
 ణమా శ్రయింపగనూ॥గీ॥వారుచచ్చటవినిదైత్యవల్ల భుండు । జం
 బుమాలినిబనువచంచ ద్ర ధంబు । మీదగూచుండి సైన్యనమేతుడగు
 చు । దాకెహనుమంతునుద్దండదవఁమలరా॥వ॥ యివ్వధంబున జం
 బుమాలి హనుమంతు తోడం దలపడి క్రూరచాణంబుల నొప్పిం
 చి యతనిచేత సైన్యసమేతంబుగా హతుండై ననంతటహతశేషుల
 వలనం యావృత్తాంతంబు రావణుండెరింగి మంత్రిపుత్రులం బని
 చిన వారును యుద్ధసన్నద్ధులై హనుమంతునివైట్టంబోయిభగ్ను
 సంకల్పులై సైన్యంబులతోడ నేలంబడిరంతదశకంధరుండుకోపో
 ద్దీపితముఖుండై యూపాక్ష విరూపాక్ష దుధకర భాస కనాది
 సేనా నాయకులం బనిచిన వారత్యంత భీషణా కారంబుల తోడం
 జని ఘోరంబుగాబోరిపోరిహనుమంతువలనమరణంబునొందినా॥
 వ॥ వినిరావణుడత్తుండను । తనయునిముఖమట్టెచూచితనయుడ
 నీవా । వనచరునితోడయుద్ధం । బనువొందగ జేసివట్టుమతియత్నము
 నక ॥వ॥ యిట్లుబలికిన సత్తయకుమారుం డక్షిణాశార్యవిక్రమప్ర
 తాపంబులూపూర రథగజాశ్వ ప్రముఖచతురంగసేనాసమేతుం
 డై ధనుష్టంకారంబుగావింపుచు తనవరాక్రమంబునకు చూపరు
 చెప్పరువంద నప్పవననందనుతోడం బోరిపోరి సైన్యంబులతోడ హ
 తుండయ్యెనాసమయంబునా॥

దనుజేంద్రుడంతటతనయుడుబచ్చటవినిరోషవశుడగుచుఁడున
బలునింద్రజిత్తునిజూచివలికెనీవనుపమవీర్యుడవూ ||౧|| కరమొప్ప
ననుబోలుదువిక్రమాదులగావుననికజనియా! సరగుననవ్వనచరుని
బట్టుకరమ్మునమరముగావించియా ||౨|| అనిబల్కునకలసైన్యావళు
లమరగనినతుల్యరథమెక్కియా! మొనసి చాపముచాలమ్రోయిం
చుచునుజనిసునిశితశరములనూ ||౩|| హనుమంతునేయగనవియెల్లజి
మ్ముచునాహవమొనరింతగా! కనలియొచించిబ్రహ్మాస్త్రప్రయోగ
ముగావించెజవముననూ ||౪|| గరిమెతోడుతరంగభ్రరవాసుడగుర
ఘువరునికింకరుడంతనూ! సరసిజసంభవశరబంధమునజిక్కిధరణి
స్థలినివ్రాలెనూ ||దనుజేంద్రు ||౫|| గీ || వ్రాలిమదిలోనయా బ్రహ్మ
వాక్యముననుజగతినించుకకాలమీశరమువలన! జిక్కినట్లుండవలె
గానజిక్కినట్లు! గానబడియెదనేసునిక్కుంబుగానూ ||౬|| వదవడి
నేగిటపట్టుపడ్డట్లు! పదిలంబుగానున్నభటులెల్లవచ్చి | కదసిబంధిం
చిచక్కగమోసుకొనుచు! వదలకరావణువద్దనన్నుంతు! రంతటద
నుజేంద్రునమరంగజూచి! వింతగాభాషించివెనజనువాడ! ననుచు
గూరకయుండెననిలాత్తుజుండు! మనసులోనీరీతిమగ్నంబుగలిగి! హ
నుమంతుడబ్బగభావస్త్రిబంధమును! ననువుగానటకనతడుండుటె
ల్ల | కనిశక్రీజిత్తుతాకరమరుదంది! తనమదిలజ్జచేతగనూరకుండె ||

వ || అంతా || శ || పెనుద్రాక్షగట్టి పవనజు | ననువొందగమోసుకొ
నుచునావులతోడం | దనుజులుగొనిచనిడించిరి | దనుజేంద్రుని
మ్రోలనధికదపకమెలర్ప ||వ|| అంత నయ్యాంజనేయుండుస్వ
న్నకరత్న ప్రభాశోభితందై నకొలువుకూటంబునదివ్య మాల్యాం
బరాభరణ కలితుండై ధగద్దగాయ మానంబుగా వెలుంగు దశకిరీ
టంబులతోడ నొప్పారుచు నొడ్డోల గంబునం గూచుండి యున్న
తోకకంతకుండగు దశకంతునింజూచి యాశ్చర్యం బున నహూవీని
యొప్పిదంబేమని చప్పవచ్చు వీడుపావకార్యాసక్తుండుగాకయుం
డేనని మూడులోకంబులేలం దగినవాడ నీమనంబునందలంచె నా
సమయంబున రావణుండు కోపోద్దీప్తితముఖుండై యివ్వనరుని

వృత్తాంతంబుశీఘ్రంబునం దెలియుమని ప్రహస్తుతోడంబలికిననతం
దాంజనేయునకిట్లనియె॥

నవరోజురాగము-ఆదితాళము.

ఓరివానరనీవెవ్వారివాడవురా । యీరమ్యపురికేలనే తేంచితివి
రా । ఘనమైనవనము భంగముచేయనేలా । దనుజకాంతలనేల్ల ద
షికంపనేలా॥౧॥కదనముద్ధతిసివుగావింపనేలా।వదలకరధికావళు
లవిదళింపనేలా॥౨॥సురముఖ్యులనుపగసొరిదివచ్చితివోవరరంగే
శుడుబనువవచ్చిచేరితివో॥౩॥ఓ॥ద్వి॥ అనవినివవనజండాతనిజూ
చి।వినరోరిచెప్పెదవేట్లు-తోనేను । హనుమంతుడనువాడననిలను
తుండ । నినజునిసచివుండనిద్ధతేజుండ । ఘనమైనయట్టరాఘవకింక
రుండ । ననునమసౌశీల్యయగుసీతవెదుక జనుడెంచిపొడగాంచిస
ద్వాతకలాడి । దనుజేంద్రజూడతావ్యగంబుగలిగి । వలనొప్పశృం
గారవనమెల్ల చాహు । బలమునబెరికితవటువేగమునను । వెరువకరా
క్షునవీరులేతర । నెరిద్రుంచికేహంబునే బ్రచుకొంటి । ననివలికిరా
వణునమరంగజూచి । సునయానివిధములసొంపుగాబలికె॥

గీ॥ సోదరస్నేహమలరంగసూర్యసుతుడు । ప్రేమతోడుతనడిగ
నీక్షేమమెల్ల । శ్రీగఘనాస్వామియనుబుద్ధి జెప్పమనియె । నకలబలగర్వ
కలితనిశాచరేంద్రా॥నీ॥ దశరథేశునకగ్రతనయడౌశ్రీరాముడ
డవికిజనకాజ్ఞ నడిగియుండ । నీతావియోగంబుచేకూరెనచ్చటనార
ఘూద్యహుడంతననుజుగూడి । కరమొప్పయువ్యమాకముజేరిసు
గ్రీవునఖ్యంబుజేసినిశాతచండ । చాణంబుననువాలి బడగూచ్చికపి
రాజ్యమిచ్చెనకజునకునింపుతోడ । నంతటనుసీతవెదుకనన్నంపని
నజు । డేనుచనుడెంచివై దేహినిచటగంటి । ఘనతపంబునమున్నవి
ఖ్యాతిజెంది । జగతిపరదారచౌర్యంబునలవదగునో॥వ॥ దానవేం
ద్రాధర్మఫలంబు అక్షయసౌఖ్యంబులను భవింపం జేయు నధర్మ
ఫలంబుశీఘ్రంబునం గులతయంబు గావించు నీవునుయధర్మవరుం
డవైచౌర్యంబునన విద్యయగు రామపత్నింగొనివచ్చి నీతోడంబ
లక్షయంబుగావించుకొన దలంచియున్నవాడవు జనకనందన నభ

హరించుట విషాన్నంబు బుచ్చు కొన్న చందంబుగా దలంపు మన
యిట్లనియె॥

కేదారిగౌళ-అటతాళము.

ఏరరావణరావణా! సకలదువికారపాతకకారణా! శూరుడ
ననుచువిస్తారము బ్రేలుచు । చోరత్వమమరించినుదతిదెచ్చితివిభీ ॥
యేర॥ ధీరుడురఘువరుడు! దివ్యాస్త్రవిశారదుడతిబలుడు! శూరత
రాహవశూరుడవ్వీరాది! వీరుడుజ్వలచాపమారూఢిచేగొన్న! దే
రిమాడగవశమా! నీబోటివారా రామునకులక్ష్యమా! ఆరాఘవేశ్వ
రుడనిసంహ్వరింపగ! కోరినవారి నెవ్వారు బ్రోవగలేరు॥ యేర॥ ౧ ॥
దండకాటవిలోననూ! యారాముడఖండదవఁముతోడనూ! గండు
మీరినయట్టిఖరదూషణాది ప్రభండరాక్షసులకోదండవిముక్తోగ్ర
కాండ ప్రకాండములా! నన్నుతలీలఖండింపడెతానిలా! దండిమగల
డవై దాకకసప్యడెందుండియున్నానీగండుతనముమండ॥ యే॥ ౨ ॥
జనకపుత్రిక నెన్నగానీమెడనుదాల్చినకాలపాశముగా! ఘనమస్తక
మునచయ్యనబడ్డసింహుఁ తమనిమదిసమిష్టిపావనమగు శ్రీరంగ! మున
వొప్పురఘురాముని! సకలజగజ్జనకలుషవిరాముని! గనీవుజనకనం
దనిచ్చితత్వాద! వనజయగ్ధమునకుమొనసీశరణుబొంద॥ వేరరా
వణరావణా॥ ౩ ॥

యదుకులకాంబోధిరాగము-ఆదితాళము.

బ్రతుకవలసి తేనిరాముభార్యనివ్వరా । నాహితబుద్ధి వినకున్న
యుద్ధక్షీతినిజావరా॥ మించిరామవేండ్రుడీ ప్రపంచమెల్లనూ! సం
హరించితాసృజించగలడెంచిచూడను ॥ ౧ ॥ రామనివ్వకున్నచో
హూరావణునినరా । నీతారావకోపాగ్ని జ్వాలలఘామిగుల
రా॥ ౨ ॥ ఘనరామాదివ్యాస్త్రతతులుగదియకమున్నెలక్ష్యణునిచా
వతంకృతిచెపులవినబోకమున్నె ॥ ౩ ॥ నీకంఠచాహులుదృంపనేనె
జాలుదు! దనుజానీకముతోలంకగాల్పనేనెజాలుదూ॥ ౪ ॥ చారురం
గేశ్వరుడునిన్నుజంపుడునన్న! ప్రతిననారూఢినేదలచుటచే బ్రతి
కితివెన్నా ॥ ౫ ॥ సకలసురదైత్యగురుడభుజంగయక్ష! వితతిచేచావ
కుండంగవిశ్వమండు! వరముగొంటివిగానివానరులవలన! నరులవల

అనను దెగకుండంగవరములేదు॥వ॥ కావున నీవునాబుద్ధవాక్యమువి
శుకున్న రామపునివలన నీకు వరణంబు సిద్ధంబని యెరుంగు మవ్వీ
రుండు ధనుర్ధరుండై నిన్నవధింపం చలంచెనేనియు బ్రం పేస్తాం
ద్రాదులైననడ్డపడంజాలరనివక్కినయా రావణుండత్యుగ్రాకా
రుండై రక్షోవీరులంజూచి యివాన్వసరుం దెగటావుండన వక్కి
నవ్వీభీషణుండన్నతోనిట్లనియె॥క॥ దూతవధనలనబహువిఖ్యాతం
బగుకీర్తి జెడును గావున నీవీదూతనుజంపింపకుమిల! పాతకమనిమ
దినితెలసివం క్తిగ్రీవా॥౧౧॥ అనవినిరావణుండసురులనెల్ల గనుగొ
నిమీధలీకపితోకగాల్చుడనయన్నవినివారలందరయ్యెడను! పనిబడి
కాపానపటములుదెచ్చి ఘనతైలమునముంచికడుదైర్యమమర!
హనుమంతుతోకకుననువొందజుట్టి! వదలకశిఖిని ప్రజ్వలనంబుజేసి!
కడసికాల్చియునుపెహగ్రతనావులెసగ! సకలనాద్యములతోసా
మీగొనుచు! ప్రకటమావీధులపరుగిడుచుండ! సరగుననంతరాక్ష
సకాంతలెల్లధరణిజకడకేగితరుణిని పాలి! కరుదెంచిమట్లాడినట్టి
వానరుని! బరువడినిశిచరుభబంధించితోక! నరుదారగనునగ్నినం
టించిచాలకలవిధులందెల్ల క్రచ్చరవాద్య! ములుమ్రోయద్రిష్ట
చుమునసెదరన్న! వినుగుండెరుల్ల నవెనమూఁఖ జెంది! కనుదమ్ము
లనునీరుగ్రక్కనవెడల! శోకించిశోకించినుదతితానంత! వీకపావ
కుగూచివెలదితాబలికె॥

శుద్ధకాంబోధిరాగము-అటతాళము.

మ్రొక్కెదనయ్యనీకగ్నిహోత్ర కేలుమోడ్చిచాలా! నీవక్కజ
ముగనామనవిగై కొనిబ్రోవవయ్యలీలా॥ పాలుపొంద మాహను
మంతునిచల్లగబ్రోవవయ్య! ధక్తివెలయనుతింతుమారుతికిశీతలుడ
చై వెలయవయ్య॥౧॥ కరుణించినన్నరాఘవుడనిదాటించిగాచు
నేనినిశ్చగరిమతోడుతనైత్యకారివిగావయ్యకరుణబూని॥౨॥ గొ
నకొనివరమపతిప్రతననిఖ్యాతి గొంటినేని! నీవుఘనమతి నాంజనే
యనిమన్నింపుముదయగలిగెనేని॥౩॥ అరుదుగనాపతిసత్యసర్వప్ర
తుడాయనేని! శ్రీకరరంగవాససేవకునేలుమికునుతీక్షణముమాని!
మ్రొక్కెదనయ్యనీకగ్నిహోత్ర॥౪॥క॥ అనివినుతింపగనంతట! హను

మంతునకగ్నిహోమము డతిశీతలుడై ఘనహిమముబోలివెలసెను ।
కనికరమునసీతవినుతిగైకొనిచాళిక్వవ॥ అంత నయ్యాంజనేయుం
డగ్నిభయంబులేక సీతాపాతివ్రత్య ప్రభావంబుననో రామప్ర
సాదంబుననో యపాయంబులేక భద్రంబుగానున్నవాడనని యా
శ్చర్యంబునంబొంది బంధంబులుద్రుంచుకొని గగనంబునకెగరి తో
రణంబుమీదనున్న పరిఘంబు బుచ్చుకొని తన్నుంబట్టితెచ్చినరాక్ష
స సహస్రంబుల నాశంబొనచి తనవాలంబున దేదీప్య మానం
బుగా వెలుంగు వహ్నివలన రాక్షస మందిరంబులు దహించె న
ట్టియెడ॥

లేగుప్తిరాగము-అటతాళము.

లంకాపురిగాల్చెను శ్రీరాఘవకింకరుడవలీలనూ ॥ యింకెట్లునని
యింతులెల్ల తత్తరపడిచంకబిడ్డలతోడవంకవంకలకేగు॥లంకా॥భ
టులైనసౌధములూ ద్వారక వాటపటుమణిస్తంభములూ చిటచి
టమిణుగులుచెదరిపెట్టెట్టె పెటెటె పెట్టిపెట్టిపెట్టిపెట్టిపెట్టిపెట్టి
ప్ప॥లంకా॥౧॥ భగ్గుభగ్గునమండుచూదికలకెల్ల నగ్గులముగడా
యుచుడగ్గురనివ్వనిదారుణాగ్నులలోన ప్రగ్గుహయంబులుమత్తే
భములుగల్గె॥లంకా॥౨॥ భీమరూపముతోడనూ మేడలమీదవేమా
రుదిరుగుచునూ రామశ్రీకరరంగధామపావనదివ్య నామశ్రీగఘ
రామరామహరేయసి॥లంకా॥౩॥వ॥తదనంతరంబున బ్రహ్మస్తమ
హాపాశ్వో వజ్రదంష్ట్రశుకసారణ సురేంద్రజిత్కంభకుంభ
నరాంతక కుంభకనక మకరాక్ష ప్రముఖ రక్షోవీరుల గృహంబు
లుక్రమంబునందహించి విభీషణగృహంబువజ్జింపి నానారత్న
భూషితంబై సర్వమంగళకోభితంబై మేరుమందరతుల్యంబగురావ
ణుమందిరంబు నాలాగ్నివలనందరికొప్పొ కాలమేఘంబుగజ్జిల్లి
నచందంబున సింహనాదంబొనచి ప్రచండవేగంబున విహరిం
పుచుండ నయ్యడ నగ్నిసంయోగంబున జేసిదగ్ధంబులైనమణిమ
యభవనంబులును యంగారంబులైన తేరులును నేలంగూలిననో
పుర విమానతోరణ వ్రాతంబులునుస్త్రీబాలవృద్ధసింహ సంఘం

బులరోదనధ్వనులునుంగల్గియప్పురంచాహకారంబుగానుండియుం
డె సాంజనేయుండును త్రిపురదహనంబుజేసి నరుద్రుండునుం బో
లె వెలుంగు చున్నం గనుం గొని రక్కసులెల్ల భయంబు నందమ
లూ సాక్షాదై వ్యవతేజంబు రాక్షసనాశంబు గావించుకొరకీ
తిజనుడెంచె ననిదలంచిరంతట హనుమంతుడు దేవగంధర్వ మహా
క్షిగణంబు లిచ్చమెచ్చ సముద్ర జలంబుల వాలంబుల చల్లాచుక
కొని తనమనంబునంజానకిందలంచి॥

రేగుప్తిరాగము-ఆదితాళము.

తల్లినిగాననై తినిపురిగాల్చు వేళతల్లినిగాననై తినితల్లి దిక్కుగా
నక దారుణికోపమున నెల్ల రాక్షసగృహములెల్ల దహించినాడ ॥
౧॥ కోపముసుఖమొనచుకానా ఏవ్వార్కై కోపమిట్టముదీచుకానా ।
కోపమత్యంతఘోర పాపములకుపాత్తు । కోపిష్టి కేలగల్గుకువలయ
మునకీతి॥౨॥ యేమి శేయదుచాలనూ । ద్రోహినై తినిస్వామినే
భంగిజూతును । ప్రేమతోడుతరంగధామడై నటరఘు । రాముని
బంటుననుచుస్వామిక ప్రియడ నైతి॥తల్లి॥౩॥క॥సీతా ప్రభావవశ
మున । సీతేశునికరుణనగ్నిశీతలుడగుచుకా । భ్యాతిగనను బ్రోచియు
యా । సీతకుకీడెట్లు సేయుచెనతితనమునకా ॥౪॥ ఇవిధంబునందలం
చి గగనమాగణంబునం జనుచారణుల వాక్యంబులవలనం । సీతకు
శలవృత్తాంతంబుడెలసి ముదంబునుండెంది చయ్యన శింశు పావృ
క్షంబుకడకుంజని జానకింగాంచి మ్రొక్కి తల్లిదైవయోగంబున
నిన్నుంగంటిననివల్కిన యద్దేవికరుణారసంబు వెలయ నప్పవన
తనయున నేకవిధంబులం బొగడి దీవించి కన్నీరునించిన రామచం
ద్రుండుశ్రీఘ్రంబున రాగలంజనియూరడించి యనుజ్ఞ గొని వెడ
లినానాశృంగారసహితంబగు పరవ్రతంబెక్కి సముద్రంబు దాట
గోరి యుప్పురంబునకెగసి పోయిపోయి యవ్వ లితీరంబుననున్నక
పివర్యులు వినునట్లుగాసింహనాదం బొనచికానా॥గీ॥ అరవంబువ
లనచరావళుల్ వినిచాల । సంతసింప జాంబవంతు । డవుడుగాలివ
టిసీతగనివచ్చుచునుజేసి । నట్టి నాదమనుచునమరజెప్పి ॥

సీ॥ హనుమంతుడంతటనాక సరిబుననుండియామహోర్ద్రాది

పైకరుదుగాగ | దూకంగకనికపుల్ తోకలెత్తుకచెట్లకెగరియాచుక
 చుత్తున్నబొగడుచుండ | జాంబవంతునకింద్ర సంభవాత్మజునకు
 మ్రొక్కిపూజలుజెంది మోదమలర | కనుగొంటిలోక పావనియై
 నవై దేహినమరారిపురిలోననశ్చ ధార | కన్నుదోయిని వెడలంగ
 కాంతుదలచి | హరిఘూర్వహహారామహాయటంచు | యన్నదు
 పవాసములడస్సియుగ్మడైత్య | సతులలోనన్నవారొంది రతిము
 దంబూ || వ || అంతట హనుమంతుండు సమస్తవాసరమధ్యంబు
 నంగూఢుండి జాంబవంతుండుగోరిన తాబోయివచ్చినప్పత్తాం
 తంబు క్రమంబున సాకల్యంబుగానెరింగించిన పరమా నందంబు
 నంబినిహనుమంతునిధైర్యపరాక్రమంబులకు విస్తయంబునంజెంది
 యనేక విధంబుల నుతియించిరయ్యెడ వాలి నందనుండంద రంగని
 సీతందొట్కొనక రాము పాలికేగుటు చితంబుగాదు మన మంద
 రము లంకాపురముసొచ్చి రక్కసులంజంప వలయు యేసురావ
 జేంద్రజిత్ప్రముఖుల లీలం ద్రుంచివైచెదననిపలికిన జాంబవం
 తుండంగీకారంబుసేయక ప్రతికూలవాక్యంబులుపల్కెనట్టియెడ
 నంగద ప్రముఖులాంజనేయుంబురస్కరించుకొనిగమనోన్ముఖులై
 రామస్తరణగావింపుచు గంతుబువైచుచుమహాత్మాహంబునం
 గదలి మధువనంబుజొచ్చి యావనంబునఫలంబులెల్ల గోసితిని మ
 ధుపానంబుగావించివిహరించుచూ ||

శంకరాభరణము- అటతాళము.

మిక్కిలిపూబండ్లనక్కజమగుచున్నచక్కనితరులు సొంపెక్క
 చివుక్కననెక్కుదామా | ఫలములుగోసిమెక్కుదామా | తేనెలు
 ద్రావిసొక్కుదామా | మించిపుప్పించిఫలించినవనముల | నంచి
 తమతినివసించిరాఘవునికీర్తించుదామా || రావణులెల్ల ద్రుంచు
 దామా | దైత్యులనభిముంచుదామా || ౧ || మల్లెలు మొల్లలు తల్లెలు బ
 మ్మలుగోసి | ఝల్లు ఝల్లునరఘువల్లభుతిరుమేనజల్లుదామా | కా
 యలుగోల్ల గిల్లుదామా | కొమ్మలతీగలల్లుదామా || ౩ || సారసోత్ప
 లచక్రసారస్వరమృకాసారజలమ్ములకూరిమిసేదగగోరుదామా |
 చల్లనిచోటజేరుదామా | దిన్నెలకెక్కిజారుదామా || ౪ || సూటి

గమేటివాగ్ధాటిగ సీతావధూటికి దీటగుబోటులు లేరని చాటుదా
మా । కొండలనెగమీటుదామా । శత్రులనుర్వినాటుదామా ॥౫॥
బాయక శ్రీరంగనాయకుడగురఘునాయకుడవనిజ బాయకుండత
వముసేయుదామా । పికములరీతిగూయుదామా । స్వామినివేగ
ఢాయుదామా ॥౬॥వ॥ఇవ్విధంబునం బరమానందవివశులై విహ
రింప॥౬॥ అంతటదధిముఖుండత్యుక్తుడగుచు । వింతగాకపికోట్ల
వెననదలింప । కనియంగదాదులుకడువడివాని గొనకొనిమదిం
పకూతలుబెట్టి । చనిచనిసుగ్రీవునన్నిధి జేరి । మునుకొనివివరింప
మోదంబుజెంది । వలికెలత్తుణుతోడవవనజప్రముఖు । లలరుచు
కృతకార్యులై సంతసమున । వచ్చుచున్నట్లుగావలనొప్పదోచె । న
చ్చుగాదధిముఖునమరవ దింతు । టరుదారవినుటచేనాత్మలోనె
న్న । గురుతుగావిజయంబుగొన్నదినిజము ॥ ౬ ॥ హనుమంతు
డొక్కడవనిజ । గనికపులనుగూడివచ్చుకై వడిదోచె ॥ వినుమత
డుదక్కనన్యులు । జననుతయవ్వారు సేయజాలరుదలవక ॥

గీ॥ అనుచుబలుకంగలత్తుణుండన్నగూడి ॥ సంతసముజెందెను
గ్రీవుడంతలోన । దధిముఖునిజూచిదుఃఖింపదగదుకవులు । విజయ
మొందినకతమునవినుమువేగా ॥౭॥ సీవుశీఘ్రంబున నెచురుగాహో
యి హనుమదాదివానరులం దోట్కొని రమ్మనిపనిచిన వాడతిర
యంబునంజని పవనజాంగద ప్రముఖులంచొగడి దోట్కొని వచ్చి
నంగంతులువైచుచు మహూత్సాహంబున రామలత్తుణుగ్రీవా
దులకుప్రణామంబులుజేసి నిలుచుండిరట్టియెడ సకల వన చరాసు
మతంబున నాంజనేయుండు వినయవిధేయుండై కేలు మొగిడ్చి సీ
తాసుందరీవల్ల భుండగురామచంద్రునకీటనియె ॥

క ॥ కనుగొంటినివైచేహిని । కనుగొంటిననింద్యనఖిలకలువవి
దారిం । కనుగొంటిచారుశీలను । కనుగొంటినిజనకసుతను కన్ను
లనిండ ॥౮॥ చూచితిసీవధూమణినిచూచితినుత్పలవ త్రలోచనిం ।
జూచితిసీవదాబ్జములుజూడగ గోరితపించుభామినిం । జూచితిసార్య
సన్నుతశుద్ధచరిత్రనును ప్రత్యావృతం । జూచితికన్నులారగవసుం
ధరలోసురిలేనిసుదరి ॥

కనుగొంటినిజేమంబునయున్నదిమనజనకాత్మజశ్రీరామా! వ
నధినడుమరావణపురమునగల । వనమునగంటిని॥ శ్రీరామా॥ తడ
యకరక్క-సపడతులొనచెడితజ్జనలనువినిశ్రీరామ । వడవడ
వడకుచుకన్నులజలములుబొడమగనున్నదిశ్రీరామ॥౧॥ సరగునను
వవాసములకృశించుచు । ధరణిజవెలసెనుశ్రీరామ । సరతమునిను
దలచుచుదుఃఖింపుచుగరితవసించెనుశ్రీరామ॥౨॥ వనితామణిచె
క్కిటకేలమరగఘనమతినున్నదిశ్రీరామ । మునుకొనిరంగపురీశుడ
వగునిమపమునబాయడు॥ శ్రీరామకనుగొంటిని॥౩॥

పున్నాగరాగము-అదితాశము-

క్షణమైనమీనామస్తరణబాయదుజనకాత్మజా । భరతాగ్రజా ।
కనుదమ్ములనునీరుకడువడిజారిండుశశిముఖిపావకసఖి । ఘనవేగ
మునరావణునిజంపరమ్మనెగుణవతి । రఘుకులపతి । హా రామరా
మారామాయనివిలపించుసుందరి । కంబుకలధరి ॥ వేడిగట్టుపుకల
వెసననమోవికందిచ్చునూ । హాయంచునూ । శరణుజొచ్చితిరంగపు
రవాపగొనిపొమ్మటంచునూ । వినుతించునూ ॥ ద్వి ॥ అనియిట్లుదుః
ఖించునమితమోహమన । నిమమరుల్ గొనియుండునీరజనేత్రిప్రా
లతులనిలలోనపొడగంటిగాని । కల్పనై నగిటువంటిగరితనుగాననీర
జదళనేత్ర సీరామతోటి । యేరామలీడుగాదినకులతీలక । జగధీశ
శ్రీరామజగములకెల్ల । తగతల్లి కానెన్నదగియున్నదకట । వినవ
య్యయాసార్థివిమలతపంబు । ఘనతరశీలంబుకల్యాణగుణము ।
తెన్నంగవశముగాదిలబ్రహ్మకై న । మున్నెరుంగఁమీరుమునుకొ
నిమదిని । నిరమొప్పనటువంటికల్యాణిచాసి । ధరనెట్లు దేహంబుదా
ల్చియున్నారో ॥ గీ ॥ తరలకుండలరత్నవిస్ఫురితమగుచు । ఘన
సుధామండితాధరకలితమైన । రామచంద్రునినెమ్మాముప్రేమ
జూపి । బ్రోవుమనిపలికెనాతోడభువ్వబోసి ॥

వ ॥ ఇట్లురావణాంతఃపురంబునం జెన్నొందుప్రమదావనంబు
న నొక్క-శింశుపావృక్షమూలతలంబునం గూచుకండిరామరామే
తివాక్స్యంబులుబలుకుచు దుఃఖించుచున్నయగ్నేవినూరాచిక భవ

దియ్యవృత్తాంతంబెల్ల సాకల్యంబుగా నెరుంగించి ముద్రికయ్యె
పంగినంగన్నులనడ్డుకొని వరమాహాదంబుననక్కునంజేచికన్సి
రునించి శీఘ్రంబునసౌమిత్రిసమేతుండగుమత్పాత్రణవల్ల భుండో
డితెచ్చి ప్రాణంబులరక్షింపుమనిబల్కినతల్లిమీరానతిచ్చినవిధం
బునంగావించెద నాకానవాలుగృహసేయుండనివేడినయద్దెవికొం
గునంగట్టియున్నశిరోమాణిక్యంబు నాచేతికొసంగిచిత్రకూటం
బునంగాకాసురుండుగావించినదురితంబు విన్నవించి గండస్థలి
భితంబగుమనస్సిలాతిలకంబుమీచాతంబ్రకల్పితంబగువృత్తాంతం
బుజెప్పెననిచ్చె మణిశ్రేష్ఠబాసంగినంగైకొని తమ్ముండునుం
దానును రోదనంబుగావించి రట్టియెడ రావచంద్రుండమ్మణీవ
రంబుగనుంగొని ||

పున్నాగరాగము-అదితాళము.

హనజనకజనుచాసి జనుడంచుటదియేమి మణివరమచెల్పవెచా
లా | కనికరంబుననన్నుగనిరమ్మనుచునిన్నుబనిచెనోసీతయీవేళ ||
౧ || లలనతలదాల్చుపువ్వులలోనధళధళను | చెలుపుమీరకనీవదేలా |
చెలిమినరుడంచితివిచెవులకవృతమురీతివలనొప్పదెలుపవెలిలా ||
౨ || క్రందుననుసర్వాంగసుందరియనందగినకలికిచై దేహీచిత్తం
బు | పొందుగనుశ్రీరంగపురనేతనగునన్నుజెందియుండునెసంతతం
బూ || ౩ || వ || ఇట్లుబలికి || గీ || వినుమునుగ్రీవయామణిజనక
నృపతి | వరమతినొసంగనస్త్వవాహవేళ | నింపుదాతనికిచ్చెము
న్నిష్ఠమెసగ | మెరయునిదిచాలజానకిశిరమునందు || క || అన్నాలత్తు
ణసీతను | కన్నులపొడగన్నయట్లుగ్రక్కనదోచె | వన్నెదనరా
రునిమ్మని | గన్నప్పటినుంచిమదికికరవరుదారక ||

తోడిరాగము - అటతాళము.

హనుమంతవినుమా | సీతనుడాయననుగొనిచనుమా | తనువు
న ప్రాణములనువొందనిలవపు | వనజాక్షి నెమ్మొమువలసిమాడ
కగాని || ౧ || యేమిసేయుదునూ | భావనుజాడకెట్లుతాళుదునూ |
యేమికుఃఖించునాభీమరాక్షసవధూస్తోమములనుజూచి వేమరుభీతి
ల్లి || హ || ౨ || అంగననన్నూ | యెడబాళియెరుంగదుమున్నూ | శృం

గారమైన శ్రీరంగస్థలముననాచెంగటవసియించి సేవిండు చుండు
నూహనుమంతవినుమూ॥౩॥

పున్నాగరాగము ఆదితాళము-

ఇంకాయేమనెనూ! జనకజకొంకనీతోనూ! లంకేశుడుననుచెర
నిడెలంకను! పంకజలోచనపరుగిడిరమ్మనె॥నింకా॥ హారమణాయ
నునూ! కన్నులనీరిడుననయమునూ! కూనిమిమరులెదారినిబాయ
వా! శ్రీరఘువరననుచేరవచేమనె॥నింకా॥౧॥నిరుపమఘనశీలా! నే
నీచెరనుండుగజాలా! సరగు! నొకమాసముచీవించెద! నరుడుగ
నవ్వలనెవరి బ్రతుకననె॥నింకా॥౩॥ యెన్నడునినుగాంతు! యీశ్ర
మనేషినివివరింతు! యెన్నాళ్లకురంగేశ్వరననుగొని! చెన్నుగమ
నపురిచేరెదవనియను॥యంకాయేమనెనూ॥౪॥గీ॥ వనితతానెట్లు
బలుకంగవినుతిలేసి! జనినిసెవవ్వుశ్రీరామచంద్రమూర్తి! వేగ
నరుడెంచిరావణువెనవధించి! నెన్నయోధ్యుక గొనిపోవునెమ్మితో
డా॥౫॥అనియిట్లనేకహితవార్యంబులదైగ్యచిత్తంగావించితినివ
ల్కితాబోయివచ్చినవృత్తాంతంబు సర్వంబును వివరంబుగానె
రుంగించినరఘువరుండాంజనేయనివిక్రమప్రతాపదైగ్యంబులక
చ్చెరువంది సంతసిల్లెనట్టియెడా॥౬॥అసౌభగ్ర కుమారున! కన
ఘండగుశుకుడుబల్కెనెనూతుండా! మునివరులకవిసిపింపగ! వి
నివరమానందముననువెలసీరిచాల॥మూలని॥ జలజసదృశనేత్రా
చారుడీమూతగాత్రా ఖలజనపరిణీషా కౌస్తుభోద్యద్విఘాషా
నలినభవభవేశా నమ్రదాసాతికనాశా కలఃపనధివాసా గాన
విద్యావిలాసా॥౭॥ ఇది శ్రీమదుభయకావేర్యోర్మగ్య ప్రదేశ
ప్రదీప్తసప్తస్రాకారమహామందిరాంతరికరాజ మానశ్రీరంగ
నాథచరణసేవక వరగంటిశేషగిరిదాసప్రణీతంబగు శ్రీమద్రా
మకథాసంగ్రహాయత్నగానవిలాసంబున సుందరకాండసర్వంబు
నుయేకాశ్వాసము ॥

సంపూర్ణము.

శ్రీరస్తు.

యథాకాండ

శ్రీరమణికరలాత్త 1 చారుపదాంధోజయోగిజనసన్నతకావే
రిమధ్యనికేతన సూరివితానప్ర పోషసురరిపుకోపా ॥

గీ ॥ అవధరింపుముశౌనకాద్వ్యఖిలమునుల నింపుతోడుతగనిసూ
తుడిట్టులనియె | వినుడుమునులారశుకుడుభూవిభునిజూచి | వరమ
కారుణ్యమలరంగబలికెనపుడు ॥ గీ ॥ వాయునందనుడవలీలవనధిదా
టి | సీతగనివచ్చికుశలంబుచెప్పటయును | హావభేదంబులాత్మ
లోనమరుచుండ | నిట్టులనివలికెరఘువరుండిప్తమెనగ ॥

క ॥ గరుడుడువవమానుండును | కరమొప్పనితండుదక్కఁ ఘనత
రిలిలం | శరనిధిదాటగగలరే | ధరనితరులవిక్రమమునతగచచిం
ప ॥ ద్వి ॥ అనిపల్కి శ్రీరామేడంజనిపుత్రు | గనితమ్ముడవుసీవుకర
మొప్పనాకు | సీకరమ్మునగాదేసేనుతమ్ముడు | శ్రీకరమతులమైదీవిం
చుటెల్ల | వలనొప్పశ్రీరఘువంశమియ్యలను | వెలయగాచితివీవు
వినుతగుణుండ | వత్సవకారుండవటుగానసికు | ప్రత్యవకారం
బుబాటింపిసేయ | గరిమసావ్యంబెద్దిగాననుగాన | నెంకొగిలిం
తునెన్ననిదిగిచి | కరుణతోకొగిలగదియించెనపుడు | మురియుచు
మారుతిమోదంబుజెంద | నంతటరఘురాముడభిదాటుటకు | నంత
రంగంబుననట్టెచింతిల్ల | కనిరవిపుత్రండుకాకున్ధుతోడ | ననియెమ
హాధైర్యమతిశయిల్లంగ ॥ ఉ ॥ ధీరులుదగ్రవిక్రములుదీప్తహు
తాశనకల్పలీకపుల్ | మీరలొనపఁమన్నపనిమీరకొనచెదరుత్స
వక్రియ ॥ నీరధిగట్టజేసిరజనీచరనాధుపురంబుజొచ్చి పంకేరు
హవత్రనేత్రరణకేళివధింతమురావణాదుల ॥

గీ ॥ విల్లుగొనినీవునులవనెవ్వీరుడైన | కదనమొనరింపగలడెకట్టె
దురనిపుచి | శ్రీరఘూత్తమముదిలోనచింతనలదు | లంకసాధింతమ

సురులబింకెమణగ || వ || అనియివ్విధంబునంబలికిన యనంతరం
 యన రఘునందనుండాంజనేయుంగనుంగొని || క || దనుజేంద్రపుర
 మసొంపును | దనుజాకేకములతీవిదంతిరథాదుత్ | మొనసివెలుగొం
 ముతెరగును | ఘనమతివివరింపుమనిగ్రక్క-నబలికె ||

ఆనందభైరవిరాగము-అటతాళము.

ధరణిరావణపురమూ | భేదింపనిజఁగులకుదులకభమూ | గురు
 తుగమణిమయగోపురవిత్తులు | పరిఘతోరణసాష్ట్రపాకారములు
 గల్లు || కాంచనకుడ్యములువజ్రములుశోభించుకవాటములూ | చం
 చదతులరత్నస్తంభమంటపపంక్తు | లంచితరమ్యహమ్యాకావళు
 లూప్పారు || ధర || ౧ || చలనొప్పుహయశాలలూ | రథశాలలు | జ్వల
 తరగజశాలలూ | చెలువొందుపురవీధులలరనిండినదైత్యబలములు
 ద్వానములెలమరాజిలుచుండు || ౨ || పురికినల్లడలందునూ | రాజ
 ద్వా రఘూములపురమధ్యనూ | గరివద్దిష్టాయుధధరులౌరాక్షస
 కోటు | లరుదారకాపుండురతులరంగవ్రతీశ || ౩ || ధర ||

ఇట్లుబలికిగీ || అష్టరంబననదియెంతనఁఘటె | వేగమనయంగ
 దాచులుక్రమమున | జొచ్చిసాధింపరేనర్వసురవిమతుల | రామ
 రఘువర్యగిరికై శ్రవణ్యచర్య ||

రేగుప్తిరాగము-ఆదితాళము.

లెండిపోదాములంకకూ | శ్రీరఘవీర || లెండిసయాణమైప్రచం
 డకోదండదివ్య | పాండిత్యముననత్యద్దండగాక్షసులజంప || లెం ||
 ౧ || మనమురావణునిగూల్పకా | తాళదగడు | జనవంద్యసుజనకల్ప
 కా | తనుపుదాచకయద్ధమునగూల్తుదనుజకోట్ల | వనజదళాక్షరం
 రంగవాసుశ్రీరామచంద్ర || ౨ || లెండిపోదా || వ || అనియివ్విధంబునం
 బలికినరఘువరుండు సుగ్రీవుంగనుంగొని || క || ఇదియొకమంచిము
 హూతము | కదనమునకుదలకవలయు | కపికోట్లనుసొంపొగవం
 గనేపఁరింపుము | వదపడిమనముందువెనక | పక్షములందు ||

వ || ఇట్లుబలికి ||.

మధ్యమావతిరాగము-ఆదితాళము.

దండూగొనివెడతెరఘువరుండూ || లంకమీదికి || దం || తండీగ
కపులుద్దండతడెబ్బదిరెండువెల్వలిలనిండనఖండవచండదీప్తమా
తాండండుండోయనమండతశరకోదండధరుండై || దం || హనుమ
ద్వాహనుడైసొంపూమీరా | వాలిపుత్రునిపైఘనుడౌ సౌమిత్రివె
లసిజేరా | వననిధిగట్టిమహాగ్రతదనుజులదనుమిధరాసుతనను
వుగదోట్కొనినియముననురామునిజేరుదుమనివేట్కొచివుక్కున
నేగరుచుధూకెటి || దం || ౧ || గండుమీరినసుగ్రీవుండూ | వనసు
దుజాంబవంతుండుసీలుండాదిగనుండూ | చండబలులుపెనుగొం
డలకై వడినందనుండనమరులుదివిభేరి | డాండడడాండధ్వనులొన
రుప్రబవక్ష్తండకటాహముమెండుగనిండగ || దం || సురులుగురియిం
చిరపుడువిరులు | హాషామొందిరికిన్నరులుగంధర్వులువిధ్యాధరు
లు | గురుతుగమధుకారశరవిత్తులక్రీకరరంగప్రభుడగురఘువతిదు
ష్కరుడగురావణుబారిగొనునిజమనివరమునినివహమువరితోషిం
పగ || దండూగొనివెడతె || ౨ || వ || ఇన్విధంబున ననంతకళ్యా
ణగుణాభిరాఘుండగు సీతావల్లభుండుసుగ్రీవజాంబవద్దట గజ
యగవాక్ష గంధమాదనమైందద్వివిధ సుషేణశరభకుముద నల
నీలశతతవలిప్రముఖ వనచంద్రాంబులతోడం బ్రయాణంబై చని
చని కుందకురువక జంబుజంబీర వకుళవంజుళరసాలహింతాల వ
టకుటజాశ్వత్థకపిధలవంగలుంగ కోవిదార కుశంబక ఖజాకర
నారి కేళ శింశుపాశోకపుష్పాగ చందనప్రముఖసమస్తవృక్షం
డసమన్వితంబులగు రమ్యకౌసనంబులునుప్రపుల్ల పద్మోత్పలప్రపూ
నాంబులగు సరోవరంబులును విమలసలిరమణియ్యంబులగునదు
లునుంగలిగి || గీ || ఇట్లుచెలువొంటుపంహ్యగిడింద్రమలయ | పర్వ
తంబులువడిదాటిభవ్యమగు మహేంద్రకై లంబుజాచినీతేశ్వరుం
డు | కడిమిపైకెక్కికన్నులగాంచిడిగి || వ || అంతటంగరుణాఘ
ముద్రుండగు రఘూద్వహుండు పహుద్రతీరంబున కపిసైన్యంబుల
నుండనియమించి రంగసభంగసంఘాతసంకీర్ణంబగు సముద్రం

బుకన్నులంజూచి జానకిందలంచిశోకమోహంబులుమనంబునంపె
నుంగొనవిరహవ్యాకులితచిత్తుండై లక్ష్మణునకిట్లనియె॥

కాపిరాగము-అటతాళము-

నీతయెంతభీతిజెందెనో యీజలధిజూచి ॥ ౧ ॥ నీతసుగుణసమే
తదుస్సహపాతకాత్మకుడై నరావణుచేతజిక్కి సదాతపించుచు |
యిందుబోవుచూ ॥ ౧ ॥ ఘోరమకరమత్సాస్యమలెల్ల నూ | చూ
డుమల్ల విగోకోరితిరుగుచునున్నవిచ్ఛనూ | భూరిఘోషముతోడ
వెలసియపారమహిమచేమీరెనంబుధి | హరిఘూర్తమకావవేయ
ని దీనికన్గొని ॥ ౨ ॥ కన్నులనేనెట్లుగాంతునో | శ్రీరంగపురకాం
తనెపుడుకొగిలింతునో | వన్నెదనరగకంతమెన్నడువారిజాననకౌ
గిలించియు | కన్నులందుజనింపసేయును | యానందశ్రులనూ ॥ నీత
యెంతభీతిజెందెనో ॥ ౩ ॥ మ ॥ సమర్థోద్వందశకంతుకంతములు |
చంచచ్చాపనిర్దుక్తబాణములంబల్విడిద్రుంచిజానకిననూనప్రీతిచే
దాసి | మోహముచెల్వొందగకొగిలించిహితనర్తలావపియ్యూ
ష | సారముచేనెన్నడుతాపమాచిమిగులంరావ ౬ బ్రబోషింతు
నో ॥ ౪ ॥ ముదితనెమ్మొముపైవేల్కుమోముజేచి | చారుబింబో
ష్ఠమధురసుధారసంబు | తనివిదీరకగ్రోలంగధరణియెన్న | టబ్బు
వోనాకుఘనభాగ్యమబ్బినట్లూ ॥ ౫ ॥ అనియిట్లుశ్రీరాముడమర
చింతింప | కనియూరడించెచక్కగతమ్ముడంత | నంతటరావణుం
డాలంకలోన | పంతమెలవంగవవనాత్మజుండు | గావించిచనినవి
క్రమకార్యములను | భావించిలజ్జించిపదపడిమంత్ర | వరులకన్గొని
యొక్కవానరుండిచటి | కరుడెంచివై డేహిసలరుచుగాంచి | ప్ర
మదావనంజెల్లిభంజించిదైత్య | సముదయంబులధరాస్థలిగూలజే
సి | గరిమెతోసీలంకగాల్చితానేగ | నింకేమిసేయదమినకులాధిపు
ని | శంకలేకజయించునదుపాయమొకటి | తగజెప్పుడనిననదృశకం
తుజూచి | మిగులనుగ్రాత్మతామేటిమగండ్లు | ధగధగధగితాయుధ
ములతోనింగి | కెగసివల్కిరిరాక్షసేంద్రునితోడ ॥

ఎక్కడినరులువానరులు|వారలెబ్బంగి గెల్వగలరు|నిక్కముగ
సర్వదిక్పాలావళులనీవక్కజముగ గెల్చితాహవశూరుడ| వెక్కడే
నరులు|| నినుగెల్వ నెవరితరంబు| నీవుత్రిని గెల్వ నెవరివశంబు| ఘన
కుంభకణాఁతికాయకుంభని కుంభదనుజపీరుల డాయధాతకుశ
క్యమే || ౧ || రామునిబట్టిచంపెదము| రణభీముసౌమిత్రిగూల్చె
దము| యేమర కేగిసుగ్రీవాదివసచరస్తోమమడంతుమునామరహీ
తముగ || నెక్కడి|| వరరంగపురనాధులైన| రఘువరులభక్షించిశీ
ఘ్రమున | తరుచరావళిరక్తధారలాస్వాదించిధరనుతీశెందుదుమ
రుడుగ బంపుము || ఎక్కడినరులు || ౨ || ఇన్విధంబునంప్రతాపవా
క్యంబులుబలుకుచున్నవారిచివిభీషణుండిట్లయె ||

రేగు ప్తిరాగము-అటతాళము.

దనుజులారవినుడి| మీంకెములనువుగనికనిల్పడి | మనవంతము
లకుచయ్యసభిలహందరు | ఘనులయినరామలక్ష్మణసూర్య వ్రత
లు|| వినరయిముందుగను| మనరాజువంచనజేసిజనకజను| గొని
తెచ్చెనరుడుగకసలిదానికెకాదా | హనుమంతుడవలీలమనలంక
గాల్చుట || ౧ || అసమానవిక్రముడు | రంగపురీనుడాహవభీకరు
డు| వెసఖరదూషణాద్యసురవీరులరౌద్ర | మెసగద్రుంచెనుధరన
సహాయశూరుడై || ౩ || దను || ద్వి|| అనివలికదశకంతునమరంగ
జూచి| వినుమురాఘపుడతీవీర్యవంతుండు | ధరణిదివ్యాస్త్రవిద్యా
పండితుండు| సురమునివినుతుండుసుగుణాకరుండు | ఘనుడుధర్మ
జ్ఞుండుకల్యాణతేజు| డనుపమచారిత్రుడరిభీకరుండు|వలువనివైరం
బువాంఛింపనేల| జలజాక్షిసీతసచ్చసభ క్తితోడ | గొనిచనికమ
లాప్తకులుసకొసంగి| నినుసీకులంబెల్ల నెరిగాచుకొనుము ||

గీ || అనినదిగ్గనలేచిదశాననుండు|| నిజనివాసంబునకుబోయెనె
మ్మితోడ | సురుదినంబునను వివేకమహితుడైన | యవ్వీభీషణుడ
చ్చటికరిగిబలికె ||

బిలాహారిరాగము-ఆదితాళము.

జనకపుత్రినపిఁంపుమి| రామనిద్యేషముననుకీడనిదలంపుమి| జ

నకజనిచటికిగొనకొని తెచ్చిన | దినమది మొదలు గగనుపడుచున్నవి |
కనల్నిదగనిమహామృత్యుకునము | లినకులతిలకునకిష్టంబలరగ || జన
కాపు || మనవిచేకొని బ్రోవుమి | వై దేహిలోకమునకుజననిగాదల
వుము | ఘనవిలేయాగ్నిస్ఫురితములనదగి | పెనుపొందినరఘువరచా
ఫచ్యుత | సునిశితశరతతులనువుగమనపుర | ములనల్ల డలనుమొనయ
కమునుపె || జన || ౨ || వలదువలదన్న వై రమునుంతులుసీకు | క
లరూపెరుగింప రనయము | సలలితరంగస్థలనిలయమునను | వెల
యమహాత్ముండగురాఘవుడిలనలిగి కరాంబుజమునశరకార్ముక |
ములుగొనముజ్జగముల నెదురున్నదె || జనకపుత్ర || ౩ ||

వ || అనియివ్వధంబునంబల్కిన నిచ్చమెచ్చక రావణుం డిట్లని
యె || క || సురనాథాదులలో | రఘువరుడెంతటివాడుబాగడవ
లదికనెదుట || సురగణములగొనిరాఘవు | డరుడెంచిన గెలుతు
సీతవతనికొనంగ || వ || అనియివ్వధంబునంబల్కి మహావైభ
వంబున సభాస్థలంబునకరిగి కొలువుకూటంబున వసిండిగద్గియం
గూచుండి యాదినంబు | నిద్రలేచివచ్చి యున్నకుంభకన్నునకు
కుకలవృత్తాంతంబెరుంగించిన యక్కుంభకనుండుసంత సింహక
వన్నంగనుంగొని నీవుకార్యాకాశ్యంబెరుంగక సీతదప్పి పాపచి
త్తంబునదుష్కార్యంబుగావించిరాదు ద్వేషంబుసంపాదించుకొం
టివత్తు హాత్తునివలన నీకపాయంబు సంభవింతునని పలికి యప్ప
లుకులింకేల మదీయభుజావీర్యంబున రామలక్ష్మణసుగ్రీవాదులన
వలీలజంపివై చెదనిక్కం బనినమహాపాశ్వండురావణంగనుం
గొని || గీ || జున్నతేయసమకూచుకన్నవాడు | గ్రోలకున్న
ట్లుసీతనుగూడకున్న | వాడవనివల్కుమతిలేనివనితగదియ | తగదు
విధిశాపమదినాకుధరణియెందు || గీ || తరుచర వ్రాతములధరాథ
లినిగూర్చి | దాశరథులమహాద్ధండ్లదవకమలర | చండలేకబాణ
ములననిసంహరించి | సీతనేలుదులోకవిఖ్యాతిదనర || సీ || అనిప
ల్కువినిరోషమునవిభీషణుడన్నగనిరజ్జులాడంగజనునెరిపుల | మన
పంతములకుభీతినిజెంది రేరఘు ప్రవరునిదివ్యాస్త్రనివహమహిమ |
గనియదీతనియొన్నవినిబ్రహ్మడుశత్రువితతులబాగడంగనిసీత

మగునె. కడిమిమైరామలక్ష్మణుల ద్రుంతునటన్న హనుమంతుడవ
 లీలవనముజెరికి. పురముగాల్పంగనిపెంచుబోలితనన. నింగ్రజిత్తుం
 దువినికోపమెసగపిన్న. తండ్రిగణిసిపుష్పికికైతగనివల్కు. లాడ
 దగదిట్లువగవారిసమరబొగడి || క || అనిపిభీషణుడాతని. గని
 కార్యాకార్యామెరుగగాజాలవు. సత్తునీతిబుట్టిపెలసిన. ఘన
 శత్రుడవసురపతికికరమొప్పంగ || ౪ || అనివల్కు రావణుంగ
 నుంగొని || ద్వి || వలదయ్యరావణవలదయ్యమనకు. బలవద్విరో
 ధంబుబాగుగాదిలను. వరసతిదెచ్చటపాపంబటంచు. ధరణిపెద్ద
 లునీకుతగజెప్పరేము. అతులవిక్రముడైనయారావచంద్రు. స
 తిసిమ్మరణశీలజావంగనేల. కపికోట్టుమనపురిగదియకమున్నె. త
 వనకులేంద్రుండుదారుణచాణి. వితచులులకపైడవకమున్నె.
 నుటబలుండగులక్ష్మణునకు గ్రగోష. ముదయమొండకమున్నెయు
 ద్విపులికెను. సదమలమటరావచంద్రునకెచ్చు. కాకున్నరఘువ
 రు కార్ముకముక్త. భీకరశరవిసిధిఁగన్నకంఠుండ. దయ్యదవనియ
 న్ననాగ్రహమలర. చయ్యనయాపిభీషణునకై చూచి. వినరోరి
 దుచ్చినినుముదాయాదు. అనలతుల్యమగోక్తులాడుచుచాల. జే
 టుగోరుదురాత్మసిద్ధమిచ్చుట. మాటలాడకు మింకమదినియా
 హింప. కులపాంసకుండభుకోకెదీరంగ. చెలగినిన్నుడహింప
 జేసినమేలు. మరలప్రేమినిన్నునుహినిలేకుండ. నరుదారగావిం
 తునన్నగ్రక్కునను. తలకకదివికినుదతితోడనెగసి. నలుపురుమం
 త్రులునయమొప్పగొల్ప. తనయగ్రజుండైనదశకంఠజూచి. ఘన
 బుద్ధితోడచక్కగనట్టులనియె ||

ముఖారిరాగము- ఆదితాళము.

చల్లగావధిల్లుచుండుము. దుశ్శీలనీసం. సగఁచాలునిదుగో
 దండము. చల్లగానుండుమురఘువల్ల భుసేవించబోదు. నెల్లమం
 త్రివరులతోడనిష్ఠవాక్యములొడుచు || ౧ || రోగికిభత్యభోజ్యము
 లను. దుదాకంతమైన. రోగముపొచ్చినక్రియను. వేగమైచే
 జ్ఞానిచ్చివెనడివింపుమనినమాట. బాగుగనిచెవిచూరదాయతావ
 హ్యదయసేనిండుండ || ౨ || ఋణముదీరెనీకునాకును. వంచించి.

రాఘవుని దేవి డెచ్చుట చేతను, ఘనతరశ్రీరంగనాథుడనమించుకొ
నల్యాసుతుని, సునిశితచండకొదండములస్పర్శించి త్తమున డెలసేవు ||
గీ || అవనినీకంటె నతులశస్త్రాస్త్రవినులు, ఘనఘజాబలమదక
ముల్ కట్టకడన, కాలవశతను జేందినకథ, పురాణవితతుల నెరుంగ
వెనిర్రవిగనేలా || వ || ఇట్లు తెంపునంబలికి వీట్యానిజగవ్యోహ
నకల్యాణలావణ్యండగు రాఘవేంద్రుని ముఖారవింద సందశక
నంబు సేయంగొర గగనమాగ్గంబునంబనిచని వానరసేనాసము
ద్రంబుజాచుచుం గదియవచ్చు నెడను గ్రీవుండుకవులకెరుంగించి
న యక్క-విగణంబులు తరుపాపాణంబులుగొని యురువడింబో
వునమయంబున నెలుంగై త్తినిభీషణుండిట్లనియె ||

భైరవిరాగము-అటతాళము-

సదయులగుచుచెప్పరయ్యస్వామివారికి । పదపడిలంకేశ్వరుని
భ్రాతనువిభీషణుడ । సచమంతువచ్చితి, స్వామినిశరణుగోరి ||
జకపుత్రికసురామ, చంద్రునకపింపుమన్న । రనుజనాథుడవ
మానింప, తడయకేసిండువచ్చితి || ౨ || శ్రీకరరంగపురీశ, సేవ
కకల్పకవీని, చేకొని బ్రోవుచున్నట్టచిత్తుమపిడుగాడని || సదయుల
నుచు || ౩ || క || అనియివ్వోధమునబలుకగ, వినిసుగ్రీవుండురా
మవిఘనకుప్రీతిం, వినుసిందిమరలబలికెను । విసయమెలవకంగ
రామవిమతవిరామ || శా || యీతండెన్నగళత్రుసోదరుడునున్న
రీతి ప్రచ్చన్నుడై । ఖ్యాత్యిన్వంచనసేయవచ్చె నెలనింగై కొన్నమే
ల్లాడు, నిభీకాకవచ్చినవీని ద్రుంపవలయుంపేరుండనక్షత్రచరవా
తంబుల్, మదితల్లడిల్ల గమహారాజేంద్రవంశోత్తమా || ౪ || అంత ||
గీ || అంగదాదులు శ్రీరామునమరగాంచి, డెలగిసుగ్రీవుకై వ
డిజెప్పుటయును, రామచంద్రుని నొమ్మెము ప్రేమగాంచి । బలిక
హనుమంతుడతిదయాభావమలర ||

మధ్యమావతిరాగము-ఆదితాళము.

కలువచిత్తుడుగాధుకరుణింపవయ్యా । నలినాప్తకుల జమన్నన
ప్రొవవయ్యా || వలనొప్పనంగదాదులవాక్య సరణి, తలపనిక్క
ముగాదునిలుపకుమదిని || ౧ || తనయన్ననడతిచి త్తములొసరోసి

నినుగొల్వనిటకువచ్చినవాడుడాసి || ౨ || అతినద్గుణములీనుప్రతు
నీకుగలవు. యితనందువెదుకదురితములుకరువు || ౩ || ధరనీకుదె
లియనధఃములేదధీశా. వరరంగపురవాసపరవగఁనాశ || కలుష
చిత్తుడుగాడు || ౪ || క || మునుమీరువాలిదునిమియు. ఘనమతిను
గ్రీవునకునుకపిరాజ్యమొసంగినదెరిగి | రాజ్యగాంతును. జనుచే
రగబోలునితడుసదమలతేజ || వ || అనరఘువరుండిట్లనియె ||

గీ || పవనసందనసీపునాభావమమరు | తెరగునవచించితివిగాన
వరమహాషఁ | కలితమైయొప్పెచిత్తంబుగరిమనతని. కరుణరషిం
తురక్షింతుకాగిలింతు || గీ || దోషశూన్యడై సదోషాన్వితుండై
న. శరణబొందువానికరుణాశ్రుతు. హితుడననుచునాత్మనతిదో
షముంచిన. చెడునతండుకీడుసేయలేడు || వ || ఇట్లుబలికిననుగ్రీ
వుండు రఘువుగఁగ్రంగనుంగొని || ౪ || వగవాసితమ్మడీతడు. ప
గతుండగుగాకవిహితనౌవుండగునా. మిగులదుఃఖింపబంపకత
గునేకరుణింపఘోరపైత్యవిదూర || వ || ఇన్విసంబుననుగ్రీవుం
డాడినవచనంబులువిని ప్రపన్నసంరక్షణప్రతంబుతోటి సౌమ్యం
బెద్దియులేదనిపల్కిమరలిట్లనియె ||

శంకరాభరణము-అటతాళము.

చనవోయిగక్కువోయి || తనికరముననిన్నుగాచితిసనిచెప్ప || చన ||
వనమానను. దసరుచును. మునుకపోతముశత్రుడనువొందశరణ
న్న | తనమేనిమాంసమిచ్చినకథగలచిల || చనవో || వినదగునువన
రుగను. వినయనియాతుఁనివిడనాడదగదని మొనసకందడుబల్కి
నవచనముగడ్డ || చనవో || ఘనుడితడుగుణయుతుడు | జననుతశ్రీ
రంగస్థలభతఁనగునాపై | మనసీతనికీగలదనుమానమేటికి || చన
వోయి ||

శంకరాభరణము-అటతాళము.

అన్నదన్నదేనుప్రోచెదనని. యన్నదన్నదేను || అన్నదన్నదేశ
రణన్నవారి ప్రోతునన్నవాక్యముదప్పనెన్నటికిలలోన || యన్న ||
కావుకావుమనుచు యొకపక్షయైన | నీవాడననియనుచు | భావింప
నెటువంటిపాతకాతక్షుడన్న | ప్రోవగోరుదునుగ్రీవసత్యమున

శ్రీమన్నదన్నదేను || ౧ || కరుణింతుశరణన్నను | రావణుడైనగా
నితప్పుటకొల్లను | కరముప్పనంగుళ్యగ్రమున ప్రంచెదమప్త | పరి
భండికోట్లశ్రీకరరంగనిలయుడ || అన్నదన్నదేను || ౨ ||

ఇ || అనవినిభానుసూనుడురయంబునబోయిద శాస్యసోదరుం |
తునసచివాన్వితంబుగనుగ్రక్కునదోట్కానితేరనంతటం | వినయ
మెలపకభక్తిసరవిందదత్తాక్ష రఘుప్రవీరునిం | గనిప్రణమిల్లిబ
ల్కైతిపుఖండనదీనుడనన్నగావవే || ప || ఇట్లుబల్కి శరణాగత
రక్షాపరుండుతై | లోక్యసుందరుండునగురఘూద్వహునిదివ్యమం
గళస్వరూపంబు మాటిమాకికన్నులారసేవింపుచు పరమానిందం
బుననిట్లునిట్లుయె ||

మారువరాగము-అటతాళము-

యెంతవక్కుని వాడవయ్య | రాఘవేంద్రునినకన్నులివిజాల
వయ్య || కన్నులారగంటినయ్య | ఆపన్నరక్షకనన్నపాలింపవయ్య ||
౧ || శరణాగతత్రా గనిపుణ | నిన్నశరణింటిప్రభుముశత్రుసం
హరణ || ౨ || యె || ధరణిరావణుసోదరుడను | శ్రీకరరూపనే
విభీషణుడదాసుడను || ౩ || రమణియ్యరంగపురేశ | కాపుమునన్న
సీతేశకలుషవినాశ || యెం || ౪ || ప || ఇట్లుపరిమితభక్తిరసంబు
వెలయంబొగడిన సతనిం గరుణించి సకలఘాతాశరణ్యుండగుర
ఘువరుండభయప్రదానంబుగావించి లంకాఘరంబు నంగల రా
క్షసయోధముఖ్యుల పరాక్రమవిశేషంబుశోభింపని యడిగిన నవ్వి
భీషణుండు రావణకుంభకనకప్రహస్తేంద్రజిత్వముఖరాక్షస
వీరవర్యుల బాహుబలవృత్తాంతంబుక్రమంబుననెరుంగించినరా
మచంద్రుండవ్విభీషణునకిట్లునియె || సీ || కడిమిరావణకుంభకనాక
దివీరులసరగునమద్దోరనాయకముల | దునుమాడియాలంకకమవు
గానిన్నభిషేకలబుగావెతుశ్రీదనర్ప | ననిబల్కనంతోషమతిశయి
లి నచిత్రమునకేలుమోడ్చియోఘనగుణాధ్య | దేవనీవెనువెంటదేజ
లిట్లుకుఘారయామిసీచరులనేననివధింతు | పద్మదళనేత్రసిపాదభ
టునిరీతి | గావుమనిబల్కముదమందికొగిలింపి | శ్రీకరంబైనలంకా
భిషేకమిపుడే | సత్యముగనికుసేయింతుజగతిమెరసి ||

ద్వీ || అనవల్కి-రాఘవుండనుజునిజూచి | మొనసియంబుధిజల
మ్ములుగొనివచ్చి | సరగుననవ్వీభీషణుకభీషేక | మరుదారగావిం
పుమాలంకకనగ | వినియన్దిజలములువేట్కుతోడెచ్చి | వనచరతతు
లలోవలనొప్పనతని | కతివైభవంబుననభిషేకమచట | నతులదయా
ఘానుడగులక్ష్మణుండు | చేసినవానరుల్చెలగియాచుచును |
వాసిగాజయజయధ్వానముల్దనర | శ్రీరాఘవునినుతించిరిసొంపు
తోడ | ధారుణినిట్టిభూధవులులేరనుచు | సంతటసుగ్రీవుడాంజనే
యుండు | సంతసంబునవిభీషణుమోముజూచి | జలధిదాటుటకెద్ది
సమపాయమన్న | జలజాన్తవంశుండునదమలనిష్ఠ | దొలగకనీస
ముద్రునిసముపాస్త్రీ | వలనొప్పజేసినవాంఛలీడెరు | ననివల్కవిని
వారలారామునకును | చనివివనింపంగనమ్మొదుడగుచు | తరుచు
గాదభావుభరిబరపించి | తరణికులేశుండుతాననియించె ||

ప || అంశ || గీ || గరిమశాదూలుడనెడిరాక్షసుడొకండు |
దశరథాత్మజులీరితిదండుతోడ | నుదధికవ్వలనివసించియున్నవా
తఁ | అన్నియునుజెప్పెనారావతాసురునకు || గీ || ఇట్లుచెప్పిన
వినిరాక్షసేశ్వరుండు | శుకునెగనుగొనినీవేగిసూర్యుతుని | గాం
చివలకుమునేనన్నకరణిగాగ | పరగనించుకమదిలోన భయము
మాని ||

సౌరాష్ట్రరాగము-అటతాళము.

శ్రీరామచంద్రునిస్నేహమువదలి | శ్రీఘ్రమెదొమ్మకిప్పింధకు
కదలి || ధీరతమించుతారెయనమీరకుమారజాంబవదాది మహి
తాగచరులతో || శ్రీ || మనముతోబుట్టువులనియెంచుకొమ్మామ
నకువైరముగల్గదనినమ్మకొమ్మా | అనఘుడవీపుమహారాజకుజు
డవనుపమశీలుడవత్యంతసఖుడవు || శ్రీ || వరరంగనాథుమైత్రిని
మానకున్నా | బొరిగొందునిన్నుచెచ్చెరవీరులెన్నా | సురబృంద
ములనెల్ల సొరిదిగెచ్చితినినాకరయగనరవానరులెంతవారలు || శ్రీ ||

చ || అనవినిపక్షిరూపముననంబరవీధిమహాజవంబుచే | జనకపి
సైన్యసాగరముచయ్యనగాంచిభయంబుదక్కితా | నెనసతుజూ
చిధాక్షిసకలేశ్వరువాక్యములెల్ల జెప్పినం | వనచరులంతటంగది

సేవారక బట్టుక తన్నెగ్గదగను || గీ || వాడుకడునొచ్చిరఘుకులహ
ర్థిః చంద్ర | నన్నుగావుము వేగననాధనాధ | యన్నదయతోడవిడి
పింపనాతిఁబాసి నైత్యనాధునికడ కేగితగవచించె ||

దేశాక్షరిరాగము - జంపెతాళము.

శయనించెనంతటను శరధితీరమున | భయరహితుడగురఘు ప్ర
భుడుదభాఁలమీద || లలనజానికికపోలముల పాలిండ్లపై వెలసిము
నులకునభయవితరణవహించి | వలనొప్పగోకోట్లనిలవిప్రులకుని
చ్చలలితహస్తాబంబుతలక్రింద జెట్టుకొని || శయ || ౧ || గరిమరా
వణకుంభక నాఁదివీరులను శరధిదాటివధింపనరుదుగాగదలంచి |
వరరంగపుర నాథుడగురఘు ప్ర వరుండు సేరిసముద్రుఁ గోరినిష్ఠాగ
రిస్తుడై || శయనించెనంతటను శరధితీరమున || ౨ ||

వ || ఇట్లుకొనల్యానందసుండు మూడుదినంబులధీతీరంబునంద
భాశయనంబు గావించి యున్నయెడ సముద్రండు ప్ర సన్నం
డుగాకుండిన నత్యంతరౌద్రరస్వోల్ల సితవిగ్రహుడై ప్రళయగ్ని
యుంబోలెవెలుంగుచులక్ష్మణుంగనుంగొని ||

నాటరాగము - అటలాళము.

ధనువుదెమ్ము వేగ | సౌమిత్రి || ధను || ధనువిమ్ముమధ్విరశరచం
డకాండములనుశీఘ్ర మునసముద్రుఁడుత్తల్లడంచెద || ధను || శర
ములేతుచాల | యుషాదులసంహరింతులీల | శరవహ్నిజలధిచచ్చ
టచటసుడికించి | కెరలిపొంగింతుసింకింతుబంధింతున || ధను || ౧ ||
మదమణింపనేతుక | పదములతోడకదలిపోనొనతుక | మదయుక్తు
డగు చక్రింపదనునిపొరుగు వాడదయతెవిసి గర్వాంధుక్రొవ్వణ
గింతు || ౨ || సతినిచానిశోక | మునవేడప్ర సన్నుడొచురాక | జ
తలేకనచెయ్యద్యద్గతిమింటికెగరుచునతరక్షకునిరంగతివనన్నెగుం
గడు || ౩ || ధనువుదెమ్ము || వ || ఇట్లుబలికి మహాగ్రుండై తే
జరిల్లుయన్నం గనుంగొని సుమిత్రాపుత్రుండుకేలు ముగిడ్చివిన
యవిధేయందై మహాప్రభో కోపంబుసైరింపవలయుననిసముచి
తవాక్యంబులాడుచుండనంగీకారంబు సేయక ||

గీ || విల్లుగొనిసింధుపతిమీదవిశిఘ్ననితలు | లనురగురిసిందిట ||

ప్రేమప్రదేయః మదిదలంచిన బ్రహ్మాండమదిరే । సలకభూత
తవితతులుభీతిలేభూపవర్యా ॥ వ ॥ అంత ॥ ద్వి ॥ ఆరాముచా
ణాగుల్లబిల్లోజొచ్చి ॥ ఘోరంబుగానీటగుబుగుభుల్తునుచు । నుడికిం
పుచునుపొగలుప్పరంబెగయ ॥ కడిమిమంటలు గ్రమ్మగాజేయనపు
డు ॥ మకరకచ్చపములమదములణంగె ॥ సకలాంబుచరములుజచ్చి
నట్లయ్యె ॥ కమనియ్యకు క్తిశంఖద్యతులణగె ॥ తిమితిమింగిలములుడి
నత్వముండె ॥ నంతటభీతితేనయ్యబిల్లోన ॥ వింతగావెలువడివెషర
క్తమాల్ప ॥ చందనాంబరములుచాలశోభిల్లి ॥ పొందుగానదులెల్ల
పొలతులైకొలువ ॥ నతులవిధేయతనయ్యబిల్లిరాజు ॥ పతియైనశ్రీరా
మభక్తునిజేరి ॥ సతజనవందారనగవలధిర ॥ సతతదయాపూర్ణ
శరణుసన్నేలు ॥ మనుచుసాగిలి మ్రొక్కియారాఘవేంద్రు ॥ వినుతి
సేయగజొచ్చెవిమలాత్ముడగుచు ॥

శంకరాభరణరాగము-అటతాళము.

శ్రీకరరఘుకులసింధుసుధాకరపాకశాసననుతరామా ॥ చేకొ
నిబ్రోవుముభీకరదనుజానీకవిఖండనరామా ॥ మునిగణములనెల్ల
వలపుజేందగజేయుమోహనమూర్తివిచాల ॥ జనవంద్యపురుషభూ
వణుడవవ్యయ్యుడవు ॥ చక్కగానెలుమీవేళ ॥ ౨ ॥ నాతప్పులెల్ల
క్షమింపునల్కరుణనాధనాధజానకీశా ॥ వాతాత్మజాధిపశ్రీరం
గపుర్రవాసఖ్యాతిగగావుమధీశ ॥ శ్రీకర ॥ ౩ ॥

వ ॥ ఇట్లుబాగడిన సింధువల్ల భునకురఘువల్ల భుండిట్లనియె ॥

గీ ॥ యెక్కుఁజెప్పినబాణంబునేమిసేతు ॥ ననితననైరులున్నతా
వమరజెప్పి ॥ జంపుమనివల్కనాదివ్యశరమువలన ॥ వారిజక్కాడె
శ్రీరఘువర్మ్యుడవుడు ॥ గీ ॥ నలుడుసేతుబంధనముసేయనదుపా
య ॥ మపుడుదెలిపిగాఘవాజ్ఞవలన ॥ నట్టిపతియద్భుత్యుడగుచునా
త్మచ్ఛాన ॥ మునకుజనియెవేగమనుజనాధ ॥ వ ॥ అంత ॥

నీలాంబరిరాగము-ఆదితాళము.

శరధీబంధించిరెల్లకపులు ॥ రాఘవాజ్ఞచే ॥ శరధి ॥ కరమరుదు
గశ్రీరఘువరపదనరసజయగళస్తరణయొనచుఁచు ॥ శ ॥ గరిమ
దోబలమువలనమించి ॥ కొండలుపెకళించి ॥ సొరిదిశిరములనమ

రించి కరువలిజవమునబిరబిరసురుకుచు నరుడెంచుచుక్రమ్మరగొనిపోవుచు ॥శ॥ ౧॥ సరళామ్రనింబకన్నికార బిల్వవకుళాసురుచిరాశోకఘనమందార కురువకముఖబహుతరువులు ఘోఘోవిరుచుచుగొనిక్రచ్చరనాచుచుజని ॥శర॥ ౨॥ చెలిగివంతములాడుకొనుచు పెవేగదొడ్డశిలలునలసికివెననొసగుచు చలమునరంగస్థలనిలయునినద మలదయతాళ్లనుగొలుచుచుసూటిగ ॥ శ॥ రధీబంధించిరెల్లకవులు ॥ ౩ ॥ వ ॥ ఇట్లుదశయోజనవిస్తీనకంబును శతయోజనాయతంబుగా రామచంద్రుండునలనివలనసముద్రబంధనంబుగావింపంజేసి ప్రయాణోన్ముఖుండయ్యె విభీషణుండు గదాపాణియై సచివసమేతంబుగా నందరికైనందొలుతంజనియవ్వలితీరంబుచేరి యుండెనంత సనుస్తవానరనైక్యంబులతోడ సుగ్రీవుండును యంగదారూఢుండగుచు సుమిత్రాపుత్రుండును దోడనడువ నీతావల్లభుండుహనుమద్వాహనండై సకలసురమునివహంబులు జయజయధ్వానంబులొసఁగె సేతు మాగ్గంబున సముద్రంబుగడచి సువేలాచలంబు ప్రవేశించెనట్టియెడ ॥

క ॥ శ్రీరామచంద్రుడీక్రియ వారిధిబంధించితలివచ్చి సువేలం బేరుటవినిదశకంతుండౌరాడగ్గరిరటంచుహంశ్చర్యమునక ॥

గీ ॥ చెలిగిశుకసారణులగాంచిశ్రేష్ఠమునను । రాఘవుల విక్రమంబుమాత్రాండసుతుని । శౌర్యమహిమంబుకపికోట్లసమరనైపుణాదిమర్తంబులరసిమీరరుగుడండి ॥ ద్వి ॥ అనవినివారుచయ్యనలేచిపోయి వనచరకొట్లలోవరుసగ్రున్నరగ । గనివిధి షణుడంతక పితతివలన ససువుగాగట్టించియారామకడకు । గొనిచనితెలుపంగొగబ్బనడనజు । వెనుకలాధీశమమ్మేలమీవేళ శరణుబొందితిమిదశాస్యదూతలము । కరుణింపమన్నసత్కరుణతోవారి పొమ్మనిబలుకంగపోయిరావణుని నెమ్మదిపొడగాంచినిఖిలంబుజెప్ప । తడయకనొక్కసాధంబెక్కికవుల పొడగాంచిసారణుపాలుపొందజూచివీరిలోవీరులవివరింపుమన్న సారణుడంతవేసారకబలికె ॥

శంకరాభరణరాగము-అటతాళము-

చూడవయ్యి రాక్షసవగ్య ॥ చూడవయ్యమనవిడుముట్టివేయ

గూడియున్నకపికోట్టువగఁబులు ॥ చూడవయ్య ॥ చాలగతీక్షణ్య
జ్ఞాలముమనమీద ॥ వ్రాలింపుచున్నట్టివాడునీలుడులెన్న ॥ చూ ॥ ౧ ॥
మెండైనమకటతండములందు ॥ ప్రచండుడై వాలిపుత్రుండుండి
యన్నాడు ॥ ౨ ॥ జలధిబంధనము ప్రాంచభక్తిగావించి ॥ వెలసి
కాలాగ్నిగవెలుగుసలుండడుగొ ॥ ౩ ॥ విమతులమోములువెలవె
లనొందించు ॥ కుముదుడల్లడుగొవిక్రమమొప్పనున్నాడు ॥ ౪ ॥
పరగునమనలంకచాయకన్గనబెట్టి ॥ శరభుడుతోకచెచ్చరద్రివ్వుచు
న్నాడు ॥ ౫ ॥ ఘనరంగవతిప్రేరేవణనుజాంబవదాది ॥ వనచర
కోట్టునిన్నకిటీరెడరన్న ॥ చూడవయ్య ॥ ౬ ॥ వ ॥ అనియిష్టిధం
బునంబలికినయనంతరంబ ॥ శుకుండనువాడు ॥ రావణుం గనుంగొని
మైందద్వివిధులంజూపివారలనుచూచుగ్రవిక్రమంబెరిగించి ॥

రేగుప్తిరాగము-అక్షతాళము.

అలనాడుమనలంకనవలీలగావైనచలపాదియడగొ రాక్షసనా
ధ ॥ వలనొప్పరాక్షసకులవెల్లసంపగదలచి యున్నాడుచిత్తము
లోననిజముగ ॥ నలనాడె ॥ ౧ ॥ ఫలమనితరుణాకుఁవశినాడుక
బళింపచెలరేగిగమకించెనలవాడు ॥ యీజలధిలీలనుదాటెనలవా
డు ॥ జలజాక్షీనీతనచ్చనభక్తిగ్గవనమెలమినిర్తాలించెనిలవీరవిజ
యడై ॥ ౨ ॥ కంఠముప్పశ్రీరంగపురభతఁయగురఘువరునినమ్మి
నదాసుడలవాడు ॥ ఘోరితరవిక్రమోదగ్రుడలవాడు ॥ గురుతు
గనెట్టిభీకరవీరవరులైనసరిగానీరఘుకులస్వామిభటునితోడ ॥ న
లనాడు ॥ ౩ ॥

కండాధాములు

హరకోదండవిఖండను ॥ డరిగణవసవాయుమిత్రాదాశ్రితపో
షుం ॥ డరుదారనడుగొయతనికి ॥ సరిబోలరుబ్రహ్మరుద్రశక్రా
ద్యమరులు ॥ నుతియింపజా ॥ లరుసర్వమునులు ॥ శరకార్ముకములు
భీకరగతిచేగొన్న ॥ ధరణిసవ్యరుడగ్గరుటకువెరతురు ॥ శక్రాద్య
మరులు ॥ ౧ ॥ అడుగొమేఘశ్యామలు ॥ డడుగోపూజేందువద
నుడసఘనుచరిత్రుం ॥ డడుగొమునిగణరక్షకు ॥ డడుగొజగన్తోహ
నయ్యుడగురఘువరుడునమ్మినవారికడలేచుఁఘనుడు ॥ తడయక

వాలినుద్ధతిగూర్చికపిరాజ్య | ముడుగకనుగ్రీవుకొనగిన || శ్రీరఘు
వరుడు || ౨ || ఖరదూషణాదిబహు | భీకరరాక్షససమితిద్రుం
చికరుణాకరుడై | వరమునివితతుల ప్రోచిన | వరవీరవిదారుడభిల
పావనుడతడు | దుభిరధనుధకరవరుడతడు | స్వరశతకోటిమం
దరుణాతకరతుకు | ఉరుదుగసత్యధర్మాదిసువ్రతుడెన్న || పావను
డతడు || ౩ || రామునిదక్షణభుజమన | గామహిప్రఖ్యాతిజెంది
కార్ముకశరవిద్యావహిమంబునదనుజ | స్తోమములపధింపగోరు
సుభగుడతండు | లక్ష్మణుడనగామించుచుండు | ఆమహితాత్మకుడ
నవరతమరఘు | రామునికైంకర్యమేమారడించెక | సుగుడతం
డు || ౪ || వ || ఇష్టిధంబునంబలిక కనుపరచిరాక్షసేంద్రా మన
విభీషణంబు రామచంద్రునియపారకృపామహిమంజేసి లంకా
రాజ్యాపిక్తుండైనను మృహత్కూచరణారవిందంబులాశ్రయించి
మనయెడలక్రాంత్యంబువాటింపుచున్నవాడనిపలికియిట్లనియె ||

కందాధికము.

దనుజేంద్రవినుముపెంపున | వనచరరాజ్యంబురామవసుధీశద
యం | మునికొనిబడసిననుగ్రీ | వ్రుజామములంకబెరుకనూహిం
చుమదిగ | యేవీరులిలేనిబోలరవనీ | వనజావృక్షులనితోడనువహ్ని
సాక్షిగ | ఘనసఖ్యమొసరించికడలేరెనిలలాన | నూహించుమదిగ ||

ద్వి || అనిపల్కిరాముతోగనువుగానంధియొసరింపమేలన్ననుగ్రు
డైమండి | మునుకొనిశాదూకలముఖ్యచారులను | పనిబడిరప్పిం
చిపటువేగమునను | జనిమిరురామలక్ష్మణకపిసైన్య | ఘనబలాబల
మమకకమంబులరసి | చనుచెండుడనియన్నచయ్యసబోయి | వ
నచరవీరస్త్రవాతాంతికమున | గరిమగ్రున్నరుచుండగనివిభీషణ
డు | కరమొప్పవారలకాకుసుకడకు | గొసపావదీనతకుయ్యదుచుం
డ | కనికరమ్మనవారిగాచినొమ్మన | చనిరాక్షసేంద్రుతోసర్వంబు
జెప్ప | వినితనయింటికివేట్కతోబోయి || సీ || అంతవిద్వజ్జిహ్వు
డనువానిబిలపించిమాంయజేత్రీరాముమస్తకంబు | కార్ముకబాణము
ల్లావించినావెంటగొనిరమ్మమెల్లనకువలయాక్షి | యగుసితతోమా
టలాడువేళనటంచుబలికిజానకియన్నభవ్యవనము | కనురక్షిజనియం

మహారామహారామ యని ప్రలాపించుచు నాతిఁ జేంది | వేడినిట్టా
 వ్రేలా నరించు వెలదిగాంచి | యేలదుఃఖించెదిక మానుమిందువద
 న | రామచంద్రుండు దెగటా రెరణములోన | మెచ్చి నన్నేలుకొను
 మింకమించుబోణి || వ || అనియివ్వెఫంబునంబతికివైదేహినివల్లభుండ
 గురఘువల్ల భుండు దెగినయనంతరంబలత్కుణుడతిభయంబున వన
 చరులకొందరింగూ డుకొనివలాయనంబయ్యెనుగ్రీవహనుమజాం
 బవత్ప్రముఖులువృతినొందిరితక్కినవానర వీరులునానావిధంబులెం
 బోయిరనిపల్కి యటమీదవిద్యుజ్జింపవృద్ధులబిలిపించిన వాడునుర
 ఘువరునిశీరంబును ధనుర్బాణంబులుంగొనవచ్చి జానకీముందటం
 బెత్తిన యాసాధ్వీ నిక్కుంబుగానమ్మి మొదలు గొట్టండెగినకదళీవృ
 త్తుంబునుంబోల నవనింబడిమూఢిఁల్లి కొంతశేషటికిఁదెలివొంది
 కూచుండి హనుమంతువలనమున్నతాబనిచిన శిరోరత్నంబుత
 లంకరించియన్న విభుని శీరంబు కేలంగొని యాఘ్రాణించి హ
 రామహారామేతి వాక్యంబులు బలుకుచు కన్నీరువరదలు గావిం
 పుచునిట్లనియె ||

అహరిరాగము అపితాళము.

యెంచుజొత్తువల్ల భయేమిసేతువల్లభ || చందురుబోలునీమోము
 చందమిట్టులాయగ || ముదముననుకొగిలించిముచ్చటలుజెప్పఘ | క
 దసిమశ్వేణినివిరిసరులు | గట్టనేటికొప్పవు || ౧ || ధరణినెడబాయ
 వించుక | తరుచుకూర్చితోడను | ధరణినాకంబెమోహన | తన్వయ
 మోనీకును || ౨ || కనుదమ్మలెత్తిచూడవుగర్వమేలావల్లభ | వెను
 వెంటవచ్చెదవుఞ్చధనవిహీనదులఁభ || ౩ || చెలగిసామిత్రిఁదెచ్చి
 నఫలములారగించవా | విలువిద్య వాతలునాతోవెననికభాషిం
 చవా || ౪ || వనపుష్పవితతులునాకువలపునర్పింపవు | ఘనమతీచె
 క్కిళ్ల మకరికలులీలభింపవు || ౫ || మోముదమ్మిలేమినినానెమ్మో
 ముమీదజేవఁవు | స్వామిమత్కామితములెల్ల | సత్యపదీఘఁవు ||
 ౬ || మునివరులిచ్చినయాదీవెనలువిఫలమాయగ | మనసిజసుందర
 నిన్నునుహించాయనాయగ || ౭ || జనకుడునన్నిచ్చువేళనినుబాయ
 నేనియును | వనజాక్షుధర్మమెన్నువసుధదాసిపోనను || ౮ || కొ

మరొప్పువివత్సయై నగోవుచందమలరగా । నమితమఖమునకొన
ల్యయవనిబడితపించుగ ॥ ౯ ॥ శ్రీకరరంగేశనీశ్వరీవనీవుచేరగై
కకుకోకెలుదీరికనులుచల్ల నొనుగ ॥ ౧౦ ॥ యెం ॥

వ ॥ ఇట్లుజనకనందన మహావ్యసనానవమగ్నయై నానావిధం
బులదుఃఖింపుచుండనొక్కరాక్షసుండరుడెంచి రావణుంగనిద్వా
రంబుకడకప్రహస్తుండేమికార్యంబున కోయరుడెంచియున్నవాడ
ని పలికిన చయ్యనకోపంబుతోడనచ్చేటువదలి సభాస్థలంబునకరి
గి యతనివలన రామవృత్తాంతంబుడెలసి సమస్తబలంబుల యుద్ధ
సన్నద్ధులంగావింపందేసి సచివులంగూడిమంత్రాలోచనం బొన
ముచుండె నంతట సీతా సమీపంబుననున్నరామమృతకథనుచాణ
ఁబంబులదృశ్యంబయ్యె నా సమయంబునసరమచనుడెంచిదుఃఖపీడి
తయగుసీతతోనిట్లనియె ॥

శుద్ధకాంబోధిరాగము-ఆచితాశము.

కొమ్మగోయీదుఃఖమేలనన్తు సీతన్తు ॥ ౧ ॥ లక్ష్మగోరావణమాయా
విధమ్మిక్కినక్కన్ముగాదొ ॥ యన్తు సీతాజేతుడుడేమమ్మనయున్నా
డుమించి ॥ వలదుతపియింపగరఘు ॥ వర్యుడుతన్నునితోడ ॥ చేలగి
న్నగ్రీవాదివీరబలములుగొలువనున్నాడు ॥ కొ ॥ ౧ ॥ వానిమా
యలకుచింతింపవచ్చునాయమ్మకచెల్ల ॥ పూనిసిజమయి తేయాశీర
ముపొలితిరోమాయమైపోన ॥ కొ ॥ ౨ ॥ రామదులంకేశుక్రుంచి
రయమునసర్వలోకాభి ॥ రాముడైనిన్నదోటాగి ॥ ప్రేమతోవేం
డేయనన్తు ॥ కొ ॥ ౩ ॥ తరువరసింహనాదములు ॥ దైత్యరవీభే
రిస్వనములరుదుగావినుమురంగ ॥ పురపఠకేభద్రమమ్మ ॥ కొ ॥ ౪ ॥

ద్వి ॥ జననిరోసీమదిసంశయమున్న ॥ ఘనసుపనుణినువేగము
మీరబోయి ॥ యారావణోద్యోగమారూఢిడెలసి ॥ ధీరతనరుడెంచి
డెలుపుదుననుచు ॥ వలనొప్పబోయిరావణుడుశ్రీరాము ॥ వలనగల్గి
నభీతివశమునమంత్రి ॥ వరులతోనుసగునవాక్యంబులాడు ॥ తెరిగిచ
య్యనవచ్చియింతికిడెల్ప ॥ సరలేనివిస్తయమాత్మలోగల్గి ॥ కరముప్ప
కొగిటగదియించివలె ॥

పంతువిరాళిరాగము-అటతాళము.

యెంతపుణ్యశీలవమ్మయెమమ్మనరమ॥ వింతగాబోవు ప్రాణము
తెంతయుకూర్చి గూచితే ॥ వెంత ॥ గరితరొనా ప్రాణసఖిని ।
గావుననిన్నునేమరువ । నిరతమిమ్మాటనిజము । నిశిచరతన్విరొచా
ల ॥ యె ॥ నిరుపమసచ్చరితవీవు । నీకుతుల్యలీలనులేరు । వరదు
డౌశ్రీరంగపుర । వాసునిదివ్యాంఘ్రులూన ॥ యెం ॥

గీ ॥ అనుచుబలుకంగసంతోషితాత్మయయ్యె । సంతసక్కడరా
వణుండా వ్రపంత్రి । వరులతోగూడియారఘవర్యుగలుచు । మం
తనములాడ విసేమాల్వవంతుడనియె ॥ చ ॥ ఘనుడగురావమూ
తిసురకంటకదైత్యవిఖండనుండు । నీవనుపమబుద్ధితోడజనకాత్మ
జనిచ్చికులంబు బ్రోచామయ్యనఘదువిష్ణుచేవుడనియాత్మనేరుంగు
ముగాకతక్కినం । వననిధిగట్టమానవుని వశ్యమెరాక్షసవంశసత్త
మా ॥ క ॥ మనపీటదున్నికమిత్తము । లనువుగనుదయింపదొణ
గనఖిలస్థులం । ఘనధర్మజ్ఞుడురఘువతి । గొనుజయమిదినిజము
సంధిగోరుముచాలక ॥ వ ॥ అనిబల్కె వినిసీతనివ్వననినయమ్మా
ల్యచంతుండుచయ్యనతానేగ । నిజాలయంబునకుకయ్యంచాస్త్రలో
గోరి । సొంపునలంకాపురినాల్గుదిక్కులనుకాపుండంగయారావ
ణుం । డనువొందంతగనినయించె నమితోగ్రానేకయోధావ
ళిక ॥ వ ॥ అవ్వీధంబెట్లన్న ననేకపైస్యంబులతోతూపుకదిక్కు
నల్లమాస్తును దక్షణద్వారంబునమహాదర మహాపాశ్వాలను
వచ్చిమద్వారంబుననింద్రజిత్తును యుత్తరద్వారంబునతానును నిలి
చి రక్షించునట్లేవారించి నిజనివాసంబునకుం జనియెనంత॥

సీ ॥ శ్రీరాఘవేంద్రునిజేరివిభీషణుం డాలంకలో గల్లునట్టిజై
త్య । వీరులసంఖ్యలువిక్రమాదులుదెల్పనంతటరాఘవుండకకపు
త్ర ॥ హనుమద్విభీషణాద్యతిబలాధికులెల్ల గొలువంగలత్తఱుగూ
డివేగ । నెలమినువేలాద్రి కెక్కిలంకాపురిపీఠింపనచ్చటవెలయు
చుంన । మణిమయోన్నతగోపురమంటవములు । పటుతరస్తంభతో
రణభర్తసౌధ । వితతులుద్యానపంక్తులువేల్కుగాంచి । విస్తయము
బొందె శ్రీరఘువీరుడపుడు ॥ వ ॥ మురియునప్పురంబునంగల గజ

రథాశ్వద్విందంబులును లెక్కకుమిక్కిలియై వెలుంగుమహాద్ధం
 జడైత్యవీరభటుతండంబులం గాంచుచున్నయెడ విభీషణుండంజ
 లిబద్ధుండై లంకాపురవిస్తీర్ణావృతాంతంబెరింగింపుచుమహాప్ర
 భోరావణుండల్ల వాడెవిధమణిని కరధగద్దగితంబై మహాన్న
 తంబగుయత్తరగోపురంబుమీదధవళభ్రతచామరంబులుమెరయం
 గూచుండెయున్ననాడని చెప్పుచుండ సుగ్రీవుండత్యగక్రొధా
 వేశుండైదివికెగసి మహాజవంబునంబోయి దశకంతుని వక్షస్థలం
 బుపిడికిటంబొడిచి భూషణరత్నంబులుదులిచి కిరీటంబులువిరుగఁ
 దన్ని యమ్మహావీరుతోకొంతదడవుద్వందయుద్ధంబు గావించిక్ర
 మ్మరరాఘవేంద్రునిం జేరినమస్కరించిసంగాగిలించిమన్నించిరఘు
 వరుండిట్లనియె ॥

భైరవిరాగము. అటతాళము.

సాహసపుపనులిటుశాయజెల్లిన॥ సాహసోద్యోగములుశాయ
 జనదెన్నటికి॥ యూహింపకీడుసుమ్మి హరీశ్వర ॥ సా ॥ భావింప
 నీవునా ప్రాణముడవు॥ హితభావుడవుగాననుగ్రీవచెప్పెద॥ సా॥
 ౧ ॥ నీకుకీడడరనాకీడేహమేల । నీతాకాంతయేమిటికినాకుడెల్పు
 చు ॥ సా ॥ ౨ ॥ పొంచుగనునావచనమందుమితినిల్పు । మేనంద
 మగురంగపురమందిరేళుడ ॥ సా ॥ ౩ ॥ వ ॥ ఇట్లుబల్కిరఘువ
 రుండు సౌమిత్రింగనుంగొని లంకాపురంబునదునిమిత్తంబులు
 గలుచున్నయవి మనకువిజయంబు చేకూరుంగావున సైన్యంబుల
 తోడంబోయి పురంబుకొటలుముట్టడివేయవలయుననివల్కియప్పు
 ర్వతంబుడిగ్గి సమరసన్నద్ధుండై కవచంబుదొడిగిస్వనానూత్ర
 నిబ్బద్ధతూణీరుండై ధనుర్బాణంబులుదాల్చి తానుముందటనడు
 గిడుచు ధరణివరాగంబు భూనభోంతరాళంబులు గవ్వచుండసై
 న్యంబులతోడంగోయి యప్పట్టనంబుడగ్గినయనంతరంబ॥

చ ॥ నిలిచిరితూవుఁదిక్కుననునీలుడుదత్తణమంగడుండు । దో
 ర్బలవిభవుండువాయుబుడువశ్చిమదిక్కునరామలక్ష్మణుల్ । చలము
 ననుత్తరంబుననుసర్వవసేచరకోట్లతోడ । విచ్చలవిడియొప్పుచుండ
 ముజసంఘములంబిదళింపగోరుచును ॥ ద్వి ॥ కరమొప్పునాలుగుగ

తనులనిట్లు | విరివిగాముట్టడివేళినపిదప | చనువుగల్గి నవిభీషణుమ
తివడిసి | ఘనరాజధర్మమాగకమునాశ్రయించి | రామచంద్రుం
డుతారాపుత్రుబలచి | భీమవేగంబునపెలువలంకేశు | కడకగిల
త్కుముకడువేట్కుజలధి | తడయకబంధించితరుచరకోట్లు | గొ
లువంగజనుడెంచికోదండబాణ | కలితుండనై నిన్నుఖండింపగోరి
మొనసిలంకాద్వారముననున్నవాడ | ననికెరిమ్మికవేగనటుగాకయు
న్న | నొనరలంకారాజ్య మొప్పుగావిడిచి | చనుమునీవెట్లై నచ
క్కగాలంక | మావిభీషణుడు నెమ్మది నేలవలయు | భావంబుదాని
కొప్పకయున్నమున్ను | నీతపంబునకాత్మ నెరిమెచ్చినట్టి | ధాతవ
చ్చినగానితప్ప కద్రుంతు | ననిపల్కుమననతండవలీల నెగసి | చసిరా
వణునిగాంచిచయ్యసబలికె ||

సురటరాగము అటతాళము

అంగదుండనినన్నెరుంగవ | కవిపుంగవుండనుడై త్యపుంగవ ||
రంగుగనిన్నుతో కకుగట్టిగర్వమణంగనబులముంచినట్టివాలికివట్టి ||
సం || ఘనుడై నరామచంద్రునకును | నమ్మినబంటుబంటసొంప
లరను | మునిగణకంఠకనిను ద్రుంపరఘువతి | జనుడెంచిసీకడకను
వగవచ్చితి || సం || ౨ || దురముశాయగరమ్మ వేగను | లేకధర
జీవింపగవలపైనను | ధరణిజనిచ్చినీవెట్లై నబొమ్మిక | సరగునమా
విభీషణుడిపట్టణమేల || సం || ౩ || శిలుడనీవిటుశాయకున్నను |
నీవునలినగభుజనిజేరియున్నను | సలలిత శ్రీరంగస్థలభతాయగురా
ము | డిలగూర్చునిన్ను ప్రజ్వలితబాణాగ్నుల || సం || ౪ || అంగదుండనినన్నె
రుంగవ || ౪ || వ || ఇట్లు బలికి రశకంధరా కపటంబుగావించివై
డేహింగొనిపోయిన దురాత్ముండవగునీవు నీవారలతోడ నస్తది
య్యమహూగ్ర క్యూరనారాచణిభిక్షాపరంపరలవలనభస్మీభూ
తుండవయ్యెదవని రఘువరుండానతిచ్చిన వాక్యంబులుబలికిస ||

సీ || అంతటరావణుండత్యగ్రుడై వీనిబట్టిచంపుడటన్ననట్టెలే
చి | దనుజపిరులుదగ్ర దప్పంబుచేదాయవారలనవలీలవసుధగూ
ర్చి | ద్వారకవాటముద్ధతిదన్నిశకలముల్ గావించిదివిశేగి కనకర
త్ను | విలసిత ప్రాసాదమెలమితోభంజింపడై తేయులత్యంత భీతి

జేందఁ విక్రమముజూపిశ్రీ రామవిధునికడకుఁ పవనజవముప్పహో
యినదృక్కిమ్మొక్కిఁ | సర్వమెరుగింపనిరామచంద్రుడవుడుఁ హా
క్షణవిస్తయములజేందెననఘచరిత || ద్వి || కవులుకాలాంతకల్ప
లైలంకఁ | నవరిమితంబుగానావరింపంగ | యారావణుండుసేనా
ధ్యక్షులయినఁ | ఘోరరాక్షసులనుకొమరొప్పబిలచి | జవమునచ
తురంగసైన్యంబులాపు | భువిచలింపగతలిఁబోయియాబీడ | న
రులనుదునిమివానరకోట్లనెల్ల | వరసగాఖండించివలనొప్పనిటకుఁ
విజయులైరమ్మన్నవేట్కతోనంత | గజరధాశ్వభటప్రకరముల
తోడఁ | నరుదారదైత్యకోట్లందందగదలి | తరుచరవీరులతడయక
దాకి | వరశుపట్టెసగదాప్రాసదాణముల | వెరువకనొప్పింపవిడు
వకకవులు | తరుశిలావహఁముత్తగగురిపించి | దురమొనఁచిఁరిమ
హాశ్చతముగానవుడు | యిరుఁదెరంగులవీరువీరితిహోర | నిరువొం
దనెత్తురుపేరులుబారె | నురువడియాద్వందయుద్ధంబునందు | త
రుచరుత్మింఁచిరిదవఁజెలపఁ || ఉ || అంతటనింద్రజిత్తునిరయం
బునవాలితసూభవుండు | కాలాంతకుబోలిమాకొఁనిమహాగిశ్యం
గమువైచినారధిం | పంతమెలపఁనశ్వములభండసవీధి వధింపన
య్యెడం | సంతసమొందిరెల్లమునినత్తములంసురవగఁమింపునను ||

వ || అంతటనింద్రజిత్తుండంతధానంబునొంది మాయాబలం
బున విక్రమించికట్టలుక నొరులకుంగనుపడక నిమాతతుల్యబా
ణవరంపరలవలనంవానరకోట్లం జీకాకువరచి రామలక్ష్మణులనా
గాస్త్రబద్ధులంగావించిన యాదాశరథులు భూమండలంబునను
ఖనిద్రితులచండంబున నొప్పుచుండిరంత సుగ్రీవసుషేణహనుమ
ద్వివిదనీలాంగదాదులు తీవ్రంబునంబరతెంచిమఃఖంపుచుండవిధి
పణుండు వారలకత్నంతఁధైర్యంబొసంగుచుండె నయ్యెడ రావ
ణాత్మజుండు విషయండ్లనై తననుతలంపున లంకకుంజని తనగల
భువృత్తాంతంబుతండ్రికెరుగించిన మహేంద్రాహ చిత్తుండై త్రి
జటాదిరాక్షసస్త్రీలరప్పించి రామలక్ష్మణులతెరంగెరింగించి మీ
రువైదేహినింబుష్పకంబుసంగూఢుండబెట్టుకొని రామరామా
నుజులంగనువరచిమరలం గొనిరండనిపల్కియనంతరంబున ||

॥ ౧ ॥ సీతకడకేగి రాక్షసశ్రీగణంబు । రాఘవులవాతకడలుప
హారామయనుచు । పణితిమూచిల్ల కొంతసేవటికిదెలసి । చాలవి
లపింపత్రిజటాదిసఖయలెల్ల ॥ ౧ ॥ పుష్పకములోనశ్రీరాముపొ
లతినునచి । కడుజవంబునగగనమాగమనబోయి । చారుసుఖని
ద్రితులభంగిసవదాణ । బద్ధులై పవ్వళించినభవ్యగుణుల ॥

వ ॥ వైదేహికింగనుపరచిన యాసాధ్వి దురంత శోక వ్యాకు
లించి తయై కన్నీరుమున్నీరుగాగోదనంబునెయచు తనవల్ల భువి
ముఖారవింబసుందరంబు తనివినక మాటిమాటికింబాచుచున్నట్లు
నియె ॥ ౨ ॥ ఎరుకవదేనిసొంపుననపారకృపామృతవృష్టివాప
యిం । జిలుకవదేనిఘోరవనసీమలడించిత్తంపడక నన్లలయక
నెందుబోయి బహుకప్టములంబులెచ్చితంబు । కాకినుఖమివ్వవే
మింబుకేకికి లవ్వవదేనియెల్ల ॥

శోకవిరాళి రాగము - అట తాళము.

అవసరెద్ద పల్కలన్నవ్యధ - మలాయవృద్ధులై । భువినివ్వు
లంబుగనోయ నేమొనాభివృద్ధులై ॥ ౧ ॥ పదపద్మములగలపద్మరే
ఖలుజూచిదాగుగాను । నగడవిపరిహర్షపుడేవివన్నదబద్ధమేను ॥ ౨ ॥
గరిచతోనన్నదీభుజుమంగలవియన్నఘనముడెల ॥ పరదులై నను
భృశ్రీపతివయ్యగనియన్నవాక్యమేలా ॥ ౩ ॥ కురులుకన్బొమలున
ఖస్తనదంతాదులగుదుగాను । సరగునగనిలక్షణీకులన్నవియెకసఖ్య
మేను ॥ ౪ ॥ క్రతువులొనచుపరికిపన్నినన్నదిగానిదాయ । పతి
యొనశ్రీరంగపతితాయబసపుముబ్రుణుతిశాయ ॥ అవసరెద్దలు ॥ ౫ ॥

వ ॥ అపవేగిల్ల భునుడేగించియిట్లనియె ॥

భుగ్నాగరాగము - అట తాళము.

హారామరామ । పలుకవేల । శ్రీరామరామా ॥ క్యూరరాక్షసు
లనిగోరివచ్చువేళ । ధారుణిశయనంపదగునెశూరులునవ్వ ॥ హా
రామ ॥ ఖరదూషణాద్యరుల । జంపవెఘోర । కాంతారగురుసీ
మలపరదనీవటువంకివాడవై ధరనొక్క । సురవినుతునిచేనితైరగా
టమదినన్న ॥ హా ॥ ౧ ॥ పరదివ్యాస్త్రవిడుడవు । ధనుధకరవరు

ఉవుశూరుడవు । గరిమముజ్జగములసరిలేనివాడవై । ధరణిబడితివి
 ట్టులరుదుగనేజెల్ల ॥ హా ॥ ౨ ॥ శరధిబంధించితివి । వానరకోట్ల
 నరుదుగనెచ్చితివి । కరముప్పనీవిట్టినునయత్నములుజేసి । నరగు
 నరావణుజంపకైతివి ॥ హారా ॥ ౩ ॥ ననుగొనిచనుమికను । రతి
 గన్ధలముననుండునీతోడను । తనువున ప్రాణములనునిల్పలేనిక । వప
 జితోచననన్నుకనులెత్తిచూడుము ॥ హారా ॥ ౪ ॥

సీసాధకము - నాదనామక్రియరాగము -

కనుదమ్ములెత్తినన్ననుర క్రితోజూడవనఘాత్తనీడిదియహా మగు
 నే । మనసిజనుందరవేషననుకొగిలింప కేలమన్ననమానినావు । నా
 నేరమెమొ । మనసుసబూనినావు ॥ మున్నెన్నడిట్లిననువిడనాడ
 బోవు ॥ ౧ ॥ సురమునిస్తుతదివ్యసుందరంబగుమేను । ధరసంటబ
 వళింపవగునెనీక । వురిసుండనీకవనభువికిబంపినకైక । ధరసంత
 పించునింకా । రెంతకుడెచ్చె । గరిమమాయలజింక । యీదుదక
 శకే । స్థిరమాయనాకులంక ॥ ౨ ॥ యెరసుండజేసిదుభకరదుఃఖ
 ముననిన్ను । గరిమకొగిటగృచ్చగలుగదయ్యె । పరదనీచూపురొ
 వువచనవైపుణములెల్ల । మరవునేనెటులగొందున । పకారము
 లెవ్వకినెలుపనెండు । గురుఘోరదుఃఖాగ్నులకెట్లతాళుకొందు ॥
 గీ ॥ నీరజాక్షివేడినిట్టువుణనించుచు । కన్నుగవనుబాప్పకణ
 ములూలుక । నాగపాశబంధనములతోవెలుగొండు । మరదిజూచికో
 కమగ్నయగుదు ॥

మధ్యమావతిరాగము - జంపెతాళము -

యిదిసీకుసమయమానిదురబోవగను । కదలిననుజూడచక్కనితం
 త్రీతగను ॥ నిదురబొందవు వనస్థులనియమముననీ । నిదురకిక
 చోటిలనునిశ్చయమయోధ్యగద ॥ ౧ ॥ కనులెత్తియన్ననటు గను
 గొనవదేమి । ఘనమతినిశిశ్శూషలనుశాయవేమి । వనముననునేన
 న్నవచనములుమదిగనలి । ననుగసంజనదనుచుకనులుమూశితివేము ॥
 యిదిసీకు ॥ ఫలమూలములుడెచ్చియలశితివోలీల । వనశాలలమ
 చిబడలితివోచాల । యెలగిజలనిధిగట్టివెలశిడస్థితివేము । యెలువు
 మగ్రజుమిదనలిపవళించితివో ॥ శరకార్చకములుభీకరగతినిగొను

ము । సురవిమతులను చండశరములను దునుము ॥ చరదుడగు రంగ
పురవరుని జేష్ఠాశ్రమిల్ల కరుణించి లెమ్ము ననుగన్తముద్దలయెన్న
యిది ॥ వ ॥ యిట్లు బలికి మరలం బ్రాణవల్ల భుండగు రఘు వల్ల
భుంజూచి విలపించు నమయంబున త్రిజటయిట్లనయె ॥

ద్వి ॥ వనితరోవినవమ్మ వలనొప్ప వీరి । ఘనముఖాబ్జంబులుగల
యజ్ఞాచినను । గరిమవై వణ్యంబుగా నమించుకయు । నిరువొండ
శవచింహ్మలేమియులేవు । గావునమరణంబుగాదిదివ్య । భావం
బుతోడుతభాసిల్లుచున్న । వారువీరలగల్పువారలులేరు । వారిజగం
ధినావచనంబునమ్ము । వడిరావణునిజంపివనజాప్తకులుడు । తడ
యకనిన్నయోధ్యకుగొనిపోవు । నతివెరోచెప్పెదననువుగానొకటి
పటలేనిసఖియలీపరమవిమాన । మరుదుగానెక్కిననవ్వలజనదు । ధ
రలోననిదినమ్ము ధవళాక్షిమదిని ॥ వ ॥ అనియివ్విధంబునంబలికి
వై దేహికిండ్లై ర్యంబాసంగి పుష్పకయానంబువలనమరలంజనియ
ద్దేవినియధాస్థానంబునంజేచె నంతమీద శ్రీరామచంద్రుండం
తగతంబున దెలివొందితమ్మునింగని యనేకవిధంబులం దుఃఖిం
పుచు తన్నుంబరివేష్టించిఖిన్నులై శోకించు హనుమద్విభీషణ సు
గ్రీవాదులంజూచి ॥ గీ ॥ చనుముసుగ్రీవవానరచయముగూడి ।
నీవుకిష్కింధకీవేశ నెమ్మిత్తోడ । నచివయు క్తంబుగావిభీషణజవంబు
దనరలంకాపురికిబొమ్ముతడయనేలా ॥ గీ ॥ అనినదీనులగుచువనవ
రావళులెల్ల । నమితశోకమగ్నులగుచువెలసి । రంతరవితనూజా
జరుదారతనమామయగుసుషేణువదనమట్టెజూచి ॥

నీ ॥ ఘనులై సరామలక్ష్మణుల నెత్తుకనీవుపొమ్ముకిష్కింధకుభువ
నసౌఖ్య । కరముగారావణుటకనశక్రజిహ్వముఖుల నిలగూ
ల్చిపటుజవమున । జనకజగొనివత్తుననిన సుషేణుండుదివ్యాక్షధు
లుదెచ్చుతెరగుజెప్ప । నంతటగరుడుడల్యంతవేగముతోడ । నిజవ
క్షువాతంబునివ్వటిల్ల । తడయకరుదేరభుజగబంధంబులెల్ల । వీడితు
త్తుమురైపోవవీరవర్యులైన । శ్రీరామలక్ష్మణులట్టెలేచినిలిచియ
వైన్వనతేయునిచెలిమిగనిరి ॥ వ ॥ అంతనగ్గరుడుండు తనహస్తం
బుల రామలక్ష్మణులస్పృశించినబుద్ధివిక్రమడై ర్యపౌరుషోత్సాహ

అలా

శ్రీ మదామాయణము.

వటుత్వంబులవ్వీరులకుద్విగుణీకృతంబులై యొప్పె నయ్యెడ రఘు
 వరుండు గరుడునింగని నేవ్వరిక విచ్చటికేమికారణంబునం జను
 దెంచి మాకుయువకారంబుగావించి బ్రోచితివనిన యేనుమీకున
 ఖండ గరుడాభిధానంబుగలవాడ మీరుఘోజగశర బద్ధులయ్యం
 దుటందెలసి తీవ్రంబునంజనుదెంచివిమోచనంబుగావించితి నన్ను
 నిహేతుక కరుణారసంబున నిరంతరంజేల వయనని వలికి రా
 మచంద్రునింగొగిలించుకొని యనుజ్ఞ వడశి యధాస్థానంబున క
 రిగ నాసమయంబున సుగ్రీవహనుమద్విభీషణనలసిలాంగదజాం
 బవత్ప్రముఖులు పరమానందంబునంజెందితక్కినవానరానీకం
 బులత్వంతసంతోషంబున సువ్వరంబునకెగరుచులంకాద్వారకవా
 శుప్రముఖంబులు విరుగదన్నుచు కిలకిలా శబ్దంబులు దిశలపూరిం
 పందేసిన || శా || ఆరావంబతివిస్తయంబుగనురేంద్రా రాతియా
 లించజం భారింగట్టిననాగపాశములుపెంపారంగభంజించి దూ
 ర్వానోదగ్రతలేచియప్పటివలెం రాజిల్ల గానోపుయా శ్రీరామం
 దునులత్తుణుండనిమహాచింతావృత్తస్వాంతుడై ||

గీ || అట్లుగాకున్ననియ్యపులచటగల్గ వనుచు | సచివానుమతి
 గొనిదనుజవరుల | బనిచి శ్రీరామలత్తుణభవ్యకుశల | వాతదెప్పిం
 చుకొనిదీప్తమూర్తయగుచు || క || తనసన్నిధివెలుగొందెడి ఘను
 డగుధూమ్రాక్షుచూచికరితురగస్యం దనభటవిసరముగొనచని |
 వనచరులనుసరులమ్రుంచివడిరన్తునిన ||

పంతువరాళిరాగము- అటతాళము.

ధూమ్రాక్షుడుదల్లెను | సైన్యములెల్ల నమ్రత్వమునగొల్వను ||
 ధూమ్రాక్షుడుదల్లెచురమునకైరోష | తామ్రాక్షుడగుచును
 ద్దండదహంబున || ధూ || వనచరవితతులను | శ్రీరంగేశులనువేగ
 దునుముదును | కనుడనిపలుకుచుకనుపడుబహుమత్సకుసముల మతి
 లెక్కగొనకజవంబున || ధూ || లయగ్రాహి | చనిమొనలతోడు
 తనువనరులనుదాకి బహునునిశితశరావళులుతనువులనుజొనువం |
 కనలివనచరవితతులనువై నగిరితరులుగొనిసముద్ధతిఘోర దనుజుల
 నువై వత్ | గినిశిముద్గరముసలఘనగ దాశూలముల | నెనుతిరియక

నుదాయుచును వ్రేయనంతకై ॥ మొనసిరధకరులహరులను । ఛట
ప్రకరముల । నని ద్రైశ్లేనశిరత్యనుపమనుశక్తికై ॥

వ ॥ మరియు నద్దనుజబలంబులగ చరులవిక్రమంబునం జేసి పో
రంజొచ్చిన ధూమ్రాక్షుండు కోపొద్దీపితుండై వానరా నీకంబుల
నాశంబొనచుచున్న నాంజనేయుండవీరుని సైన్యసమేతంబుగా
మరణంబునొందించె సట్టియెడ దశకంధరుండావృతాంతంబు హ
తశేషరాక్షసులవలసందెలసి రణగమనకు తూహలుండగు వజ్ర
దంష్ట్రునింబనిచిన వాడును చతురంగసైన్య సమేతుండై మహూ
త్సాహంబున ॥

• రేగు ప్తిరాగము-ఆదితాళము.

వజ్రదంష్ట్రుడు వెడలెను । రణరంగమునకు ॥ వజ్ర ॥ వజ్రధర
ప్రముఖాదులనై నను । నిజిం చెదననిదుజ్జయ్యడుగుచును ॥ ౧ ॥
కరిబృంహితములువెలయను । తురంగకోట్ల । బురుహేషాస్వనము
లమరను । వరరధభటతతులురువడిననువగ । ధరగ్రక్కదలనుదగ్ర
తమండుచు ॥ ౨ ॥ హనుమద్విభీషణాదుల । సుగ్రీవాంగదుల । ఘ
నరంగస్థనివాసుల । ననిమిషనివహములడలగవటుతర । సునిశిత
శరములడునుముదుననుచును ॥ ౩ ॥ క ॥ యీరీతిబోయివానర ।
వీరానీకములబొదివివెనకోదండ । జ్యారావంబొనరింపుచు । దా
రుణచాణములకపులతడయకద్రుంచెక ॥ నీ ॥ అంగడుడంతను
గ్రాంగుడై వడిదాకివానిపైతరుశిలల్వై చుటయును । కనలివాడవి
యెల్ల ఘనచండకాండముల్ బరపిగవంగవాలిపట్టిమించి । విరధు
గానొనరించివెనముష్టికయ్యంబువానితోగావించివసుధగూల్చి హ
తశేషులయినసర్వాసురుల్ రావణుకడకేగిదెలువంగకదనములను ।
కంపమొందనిధీరునకంపనాఖ్యు । బనువవాడంతచతురంగబలము
గొల్వ । వానరానీకములదాకివాడితూపు । లచ్చగానేసెకపుల్లెల్ల
పిచ్చలింపా ॥ క ॥ హనుమంతుడసురసేనల । కనలివధింపుచును
యాయకంపనుమీదకై । మనలైలమొకటివై వగ । దునిమెవాడ
లిగివాడితూపులనధిప ॥ గీ ॥ ఆంజనేయుడంతనత్కృత్యుడై వృక్ష ।
మొకటిఘోరికివై వనుగ్విగూలి । జమునిపురముకరిగెచయ్యనహతశే

పటుత్వంబులవ్వీరులకుద్విగుణీకృతంబులై యొప్పె నయ్యెడ రఘు
 పరుండు గరుడునింగని నెవ్వంక వచ్చటి కేమికారణంబునం జను
 డెంచి మాకుయుపకారంబుగావించి త్రో చితివనిన యేనుమీకున
 ఖుండ గరుడాభిధానంబుగలవాడ మీరుఘోషగళర బద్ధులయ్యం
 డుటందెలసి తీవ్రంబునంజనుడెంచి విమోచనంబుగావించితి నన్ను
 నిహేతుక కరుణారసంబున నిరంతరంజేల వయనని వతికి రా
 మచంద్రునింగిలిండుకొని యనుజ్ఞ పడలి యధాస్థానంబున క
 రిగ నా సమయంబున సుగ్రీవహనుమద్విభీషణనలినీలాంగదజాం
 బవత్ప్రేముఖులు పరమానందంబునం జెందిరితక్కినవానరానీకం
 బులత్యంతసంతోషంబున సుష్పరంబునకెగరుచులంకాద్వారకవా
 త్పుత్ర ముఖంబులు విరుగదన్నుచు కిలకీలా శబ్దంబులు దిశలపూరిం
 వంజేసిన || ౩౮ || ఆరావంబతివిస్తయంబుగనురేంద్రారతియా
 లించజం భారింగట్టినాగపాశములు పెంపారంగభంజించి దూ
 ర్వానోదగ్రతలేచియప్పటివలెం రాజిల్ల గానోపుయా శ్రీరామం
 దుసులక్ష్మణుండనిమహాచింతాస్వితస్వాంతుడై ||

గీ || అట్లుగాకున్ననియ్యపులచటగల్గ వనుచు | సచివానుమతి
 గొనిదనుజవరుల | బనిచి శ్రీరామలక్ష్మణభవ్యకుశల | వాతకాదెప్పిం
 చుకొనిదీప్తమూర్తయగుచు || ౩౯ || తనసన్నిధివెలుగొందెడి ఘను
 డగుధూమ్రాక్షుచూచికరితురగస్యం దనభటవిసరముగొనచని |
 వనచరులనుసరులన్రుంచివడిరన్మనన్ ||

పంతువరాళిరాగము- అటతాళము.

ధూమ్రాక్షుడుదల్లెను | సైన్యములెల్ల ననుత్వమునగొల్వను ||
 ధూమ్రాక్షుడుదల్లెదురమునకైరోష | తామ్రాక్షుడగుచును
 ద్దండదర్పణంబున || ధూ || వనచరవితతులను | శ్రీరంగేశులనువేగ
 దునుముదును | కనుడనివలకుచుకనుపడుబహుదుశ్యకునముల మతి
 లెక్కగొనకజవంబున || ధూ || లయగ్రాహి || చనిమొనలతోడు
 తనువనరులనుదాకి బహునునిశితశరావళులుతనువులనుజొనుపం |
 కనలివనచరవితతులనువై నగిరితరులుగొనినమద్ధతిఘోర దనుజుల
 నువై వత్ || గినిశిముద్గరముసలఘనగ దాశూలము || నెనుతిరియక

నుదాయుచును వ్రేయనంతట ॥ మొనసిరధకరులహారులను । భట
ప్రకరముల । నని ద్రైశ్శేనశిరత్యనుపమనుశక్తి ॥

వ ॥ మరియు నద్దనుజబలంబులగ చరులవిక్రమంబునంజేసి పో
రంజొచ్చిన ధూమ్రాత్మసుండు కోపొద్దీపితుండై వానరా నీకంబుల
నాశంబొనచుచున్న నాంజనేయుండవీరునినైగ్యసమేతంబుగా
మరణంబునొందించె స్ట్రోయెడ దశకంధరుండావృత్తాంతంబు హ
తశేషరాక్షసులవలనందెలసి రణగమనకు తూహలుండగు వజ్ర
దంష్ట్రనింబనిచిన వాడును చతురంగసైన్య సమేతుండై మహా
త్సహంబున ॥

• రేగుప్తిరాగము-ఆదితాళము.

వజ్రదంష్ట్రీడువెడలెను । రణరంగమునకు ॥ వజ్ర ॥ వజ్రధర
ప్రముఖాదులనై నను । నిజిఁంచెదననిదుజఁయడుగుచును ॥ ౧ ॥
కరిబృంహితములువెలయను । తురంగకోట్ల బురుహేషాస్వనము
లమరను । వరరధభటతతులురువడిననువగ । ధరగ్రక్కదలనుదగ్ర
తమండుచు ॥ ౨ ॥ హనుమద్విభీషణాదుల । సుగ్రీవాంగదుల । ఘ
నరంగస్థనివాసుల । ననిమిషనివహములడలగవటుతర । సునిశిత
శరములదునుముదుననుచును ॥ ౩ ॥ క ॥ యారీతిబోయివానర ।
వీరానీకములబొదివివెనకోదండ । జ్యారావంబొనరింపుచు । దా
రుణబాణములకపులతడయకద్రుంచె ॥ నీ ॥ అంగడుడంతను
గ్రాంగుడై వడిదాకివానిపైతరుశిలవై చుటయును । కనలివాడవి
యెల్ల ఘనచండకాండముల్ బరవిన పంగవాలిపట్టిమించి । విరధు
గానొనరించివెసముష్టికయ్యంబువానితోగావించివసుధగూల్చి హ
తశేషులయినసర్వాసురుల్ రావణుకడ కేగి డెలుపంగకదనములను ।
కంపమొందనిధీరునకంపనాఖ్యు । బసుపవాడంతచతురంగబలము
గొల్వ । వానరానీకములదాకివాడితూపు । లచ్చగానేసకపులెల్ల
పిచ్చలింపా ॥ క ॥ హనుమంతుడసురసేనల । కనలివధింపుచును
యాయకంపనుమీదక । మనలైలముకటివై వగ । దునిమివాడ
లిగివాడితూపులనధిప ॥ గీ ॥ ఆంజనేయుడంతనత్కృత్యుడై వృక్ష ।
ముకటిభరికివై వనుగూలి । జమునపురముకరిగెచయ్యనహతశే

ను । లైనదై త్యులై నతిరయమున ॥ వ ॥ రావణు పాలికిం జని
యకంపసుండు డెగినవృత్తాంతంబెరింగించిన భింస్తుండై మహా
కాయంగనుంగొని ॥ సీ ॥ ఘనవిక్రమునిమహాకాయగల్గొనినీవు
రామరామానుజరవితనూజ । హనుమదాదులజంపిజనుడెమ్మ నగ
దివ్యశరచాపములు గ్రాలనరదమెక్కి । చతురంగ బలసమన్వితుడై
వడింబోయివనచరావళిదాకిసునిశితాశ్రు । తతులనట్టలమెల్ల ధ
రణిగూల్పుచునుండ శతవలి ప్రముఖులుద్ధతిదలిపణ । నతనిమంతు
లై నశతమాయముఖులు । ననివధింపనాతడట్టెకనలి । తారకొడు
కుతోడదలపడినచుదగ్గ । సమరమమర జేసిజచ్చుటయను ॥

వ ॥ రావణుండా వృత్తాంతంబుహతశేష రాక్షసుల వలన
డెలసి చింతాక్రాంతమానసుండై బ్రహ్మాంగనుంగొని ॥

ఉ ॥ సీవునుమేఘనాధుడును నేనునికుంభుడు కుంభకనుడుం ।
వావిరిదక్కనన్యలరివగఁము కెళియబాలెడాకి । సంభావితవిక్రమ
స్ఫురణభంగరథనపేధివధింపశక్తు లేభూవరభ్రతు లంకపులబోయివ
హింభంభుముదగ్గమూర్తివై ॥

మధ్యమావతిరాగము- ఆదితాళము.

ప్రహస్తుడంతట బహువిధసేనాప్రకరముగొనివెడలెన్ । మహా
హారత్తుకీటుండగుచును మహోగ్రతనుచాపధ్వని సేయుచు ॥
ప్ర ॥ తురంగహేషారవములుదుభార తరకరిబృంహితముల్ ।
గిరింద్ర సమరధనేమిస్వనములు । ధరాగగనములతడయక నింజ
గ ॥ ప్రహ ॥ వరేణ్యులగు శ్రీకరరంగస్థలవాసులగిరిచరులం । దు
రంబుననునవలీలధరంబడశరాము లరువడిబరపెదసనుచును ॥
ప్రహస్తుడంతటవె ॥ ద్వి ॥ తనబలంబులతోడతగ్గిట్లువచ్చు । ద
నుజవీరునిగాంచిదశరథాన్తజుడు । వినుమువిభీషణ వీడెవ్వడనిన ।
ననఘవీడు ప్రహస్తుడనురేంద్ర సచివు । డసురసేనాధ్యక్షుడతివిక్ర
ముండు । పెసరావణుడు బంపవేటుతోబోర । వచ్చిరాక్షసవల్మ
వలనొప్పనంత । సచ్చగాసేనతోనా బ్రహస్తుండు । వనచరసేనల
వచ్చితాకుటయు । ఘనవృక్షముబుళిలల్కపవరుల్ గణియ । మునసి
ముద్గరగదాముసలబాతాడు । లరుచారబరపించయ్యన ద్రుంచిరను

రుం | లరులుభీతిల్లంగనయ్యెడ | జాంబవంతాదులాతనివరమంత్రి
వరుల | సంతంబునొందింపనాబ్రహ్మస్తుండు | కనలిచాపంబుడం
కారంబుచేసి | సునిశితచాణముల్ జోసపివానరుల | మెండుగా
ద్రుంపుచుమేటియైదీప్త | చండాంశుకరణిప్రచండుడైమెరయ |
కనినీలుడు శ్రుడై కడువడిదాక | ననిశెల్లనిదగకద్భుతంబుగను ||

క || గిరితరులునీలుడేయగ | నరుదుగనవిద్రుంచియాప్రహస్తు
దునీలుం | గురుతరమగుముసలంబున | నురువడినురమేసెరుధిరము
దయింపంగను || గీ || కనలివృక్షమొకటిగైకొనినీలుండు | పరగ
మస్తకంబుబగులనేయ | నెలయబడియెసతడుమూలముల్దెగివడి |
భూరుహంబుబొలిపుణ్యచరిత || ప || ఇట్లుప్రహస్తుండు బడినం
జూచి నానరులత్యంతహాషణంబున నీలునింబొగడిరయ్యెడ నిశిచ
రులవలన రావణుండు ప్రహస్తునివృత్తాంతంబెరింగించినచింతా
కులితస్వాంతుండై మరలధైర్యంబుగొని యెల్లవారలంజూచినై
స్యంబులతోడనేనియ్యెడంజని రామలక్ష్మణసుగ్రీవప్రముఖులంబ
రినూచిఁవత్తుననియధాసన్నధుండై కదలిపోవందలంచునమయం
బున మండోఽగిరీతనయం తఃపురంబువెలువడి రాక్షసాంగనలు వే
త్రపాణులై బరాబరులాసపఁ మాల్యవంతునిహస్తంబుకేలంబ
ట్టుకొని చయ్యనంజనుడెంచిరాక్షసేంద్రునకీట్లయె ||

యెదుకలకాంధోదిరాగము- అటతాళము-

వలదుప్రాణనాథ | వారిజాప్రకులునితోటి | చలముమనకెన్న
టికిలలోన | నాబుద్ధిసల్కల | లరుచనమ్ముమునీలోన || జకకాజ్ఞ
దండకారణ్య | మునకువచ్చియున్నఘనుని | వనితనువంచించితే
నేల || యూరకెమనకు | యినకులునితోవైరమేల || ఖరదూషణా
ద్యునురవీర | వరులపెక్కండ్రనొక్కడు | గురుతరాస్త్రములను
జంపడ | మారీచునొక్కశరమునఘామిసణంపడి || ౧ || అట్టిరా
ఘవేంద్రునినీవాత్మలోమనుష్యుడని | నెట్టునదలంపదగదోయి |
లోకములెల్ల | పట్టిశిక్షింపగాగలడోయి || ౩ || ఘనులైనధూ
మాక్షముఖ్యుడనుజవీరులెల్ల బడిరి | ఘనమతియధామునిలుపుము |
శుభములేదు | వినుతిజేతుకులముమనుపుము || ౪ || ధనమణివస్తు

వాహనతతులతోడుతవైదేహి । ననువుగారామునకపికంఠమి ॥

౫ ॥ మనమేలుచిత్తమునగోరుమాల్వవంతాడులబనిచి । చనువునారంగేశుతోడను । సంధిశేయింపుమనయమునీకేను మ్రొక్కెదను ॥

ద్వి ॥ యీరితిబలుకంగనిల్లాలిజూచి । కారుణ్యచిత్తుడైకొగిటజేచి ॥ దీనత్వమేలనేదేవిరోసికు । మానితంబగువిక్రమంబునసర్వ సురసురాధీశులసొరిదిజయించి । ధరణిమహాద్దండదండంబువడసి । నరులపాలికిబహుసన్నుండనగుచు । వెరచిసంధికిబోవవీరత్వమగునె । తరుణిరోసనుగన్నతరుచరున్సరులు । దురమునభీతిల్ల తొలగకుండుదురె । చెలగిసినుతుడింద్రజిత్తుండుకొప । కలెత్తుడై శత్పులఖండింపకున్నె । పొమ్మునీవికసంతిపురముకటన్న । కొన్నతాజనెనంతగొబ్బునవెడలి ॥ పంచచామర ॥ దివ్యహేమరత్నధూమచీవులెల్ల నల్దిశల్ । భవ్యమైవెలుంగచాపబాణతూణయుక్తుడై । నవ్యఘంటికాఘణంఘణాయమానమారధం । బవ్యయోగ్రశక్తినెక్కానాశ్రితోత్సవంబుగ ॥ ౧ ॥ సకలవీరులతోడనితాచరేంద్ర । జలుకచేనాహవక్రీడకరుగుడెంచు । నవయమునజూచి శ్రీఘ్నస్వామిసర్వ । సన్నుతసుశీలుడగువిభీషణునితోడ ॥

వ ॥ పీఠెవ్వరెరుంగంబలుకుమనిసరావణాసుజుండు రఘువర్య నకిట్లనియె ॥

మధ్యమావతిరాగము - ఆరితాళము -

వనజసుందరలోచన । వినుమురఘువర్యపాపవిమోచన ॥ ఘనగజమెక్కివచ్చెటివాడకంపను । డినతుల్యరథమెక్కిధనువుచేకొనిమిక్కి । లనువుగఢంకృతినొసరసేయుచువచ్చు । దనుజునిపేఘనాథునిగా నెరుంగుము ॥ ౧ ॥ అతికాయుడనువీరుడు । వింధ్యాద్రితుల్యాంగుడడుగోధీరుడు । జతలేకమత్తగజముపైమహాదరు । జతులోత్సవంబుననమరుచునున్నాడు । వితతోల్కలతులవెనసుద్ధవిల్లి । సుద్ధతివచ్చువాడుసీతానాథత్రిశరుడు ॥ ౨ ॥ గరిమకుండలకాంతులు । గండములందు నెరయకీరీటములు । తరుచుకాంతుల భగద్ధగమెరయగదివ్య । తరరథమెక్కిభాస్కరమూర్తియనమించు । వరధనుధరారుదురావణుడురంగపురీశ । సురకంటకుడునీతరు

తోదెచ్చినవాడు || వనజసుందర || వ || యిట్లుబల్కిన రామచంద్రుండు రావణునిరూపతేజోవిశేషంబులకచ్చెరువొంది లిఖిషణౌ యిప్పాపాత్మునిమీద సీతాహరణసంభవంబైనకోపంబునేడు గనుపరచెద ననిధనురూపాణంబులుధరించియధసన్నధుండై యుండెనంతట రావణుండు పైత్యవీరులనందరంబోవం బనిచి వానరబలంబులం దాకి నిఘాతతుల్యబాణప్రకాండంబుల నేలంబడవై చుచుండ సుగ్రీవుండొకగిరిశృంగంబు పెకలించి తేచ్చి రావణుమీదంబై చిన నవ్వీరుండు కాంచనపుంఖంబులైనబాణంబులద్రుంచివైచి మహాశనితుల్యంబగు యొక్కబాణంబున నతనింఘాతంబునొందించి సైన్యంబులజంబూనినయాసైన్యంబులు దీనత్వంబునంబరుగిడి శరణ్యుండగురఘువశేష్యునివరుగుజొచ్చినయవ్వీరుండు ధైర్యంబొసంగి సన్నధుండైన సమయంబున సౌమిత్రియడ్డంబువచ్చి పాపాత్ముండగురావణువదగర్వంబుల డంచెద నాకసుజ్ఞకృపసేయండని బలికిన సంతసిల్లి రజపడింతుండగు యద్దశకంఠుఁడ సత్యంతయత్నంబునకయ్యంబుసేయు మని యానతిచ్చినం దక్షిణచ్చుదండెసంత || తోటకవృత్తము || దానవనాథుడుదవమెలవకం | వానరసేనావళులవధింపం | పూని ప్రభంజనపుత్రకుడలకం | వానింగిదిసిజవంబుననంతక ||

వ || హనుమంతుండివ్విధంబునరావణురధంబుమీదికింగదిసి ||

ద్వి || తనహస్తతలమెత్తిదై యేంద్రునిన్ను | ఘనలీల ధరజంపగానెత్తినట్టి | కాలదండముబోలుకరమిదెచూడు | చాలనన్నెరుగవెనముదగ్రబలుడ | సనివల్కనన్నేయుమవ్వనిన్ను | దునుముదుననియన్నతోరంపుటలుక | వినరోదిదుర్గదట్టుతోనత్తు | జనునీకుమారుమున్నాలంబులోన | దునుముటగానవాడుష్టాత్మయన్న | కనలివత్తుముత్రేయగాఘాతంబొంది | మరలచయ్యనలేచి మసలకదనుజ | వరునివత్తుంబుజవంబునబొడువ | సంతటమూఢికల్లియారావణుండు | వింతగాలేచితావెననిట్టులనియె ||

గీ || వనచరోత్తమనీత్రేటువలనజమునిపురముగనివచ్చినట్లయ్యె పొసగనిదు | బలముమెచ్చితిన్ననాబలముధరణిగాల్పనె | రావ

తాసిగ్గుగల్గెమదికి || వ || అటయెట్లన్న నాచేరిప్రేటుదాకిన మేట
మగండాక్కండై నజీవింపండు నీవుజీవించియన్నవాడవగుటం జే
సి నీవెమహావిక్రముండని పల్కినంగోపించి రావణుండాంజనే
యుని యరంబుబాడిచిన నవ్వీరుండు మూచికలై నంతట దశశ్రీ
భుండు నీలునింగదికి నమరంబుగావించి పావకాస్త్రంబున మూ
ఢానొందించితనతోడకయ్యంబుగావింప జనుడెంచు సౌమిత్రింగ
దిసిన ||

కళ్యాణిరాగము-అటతాళము-

శరకార్తుకధారులై | దశకంఠ | లక్ష్మణులుబోరిరిధీరులై ||
నిరువమశౌర్యవిస్ఫురితులై లోకభీకరులై చిత్తముల నొండురుల గ
ల్వగగోరి || శ || ౧ || వరలాఘవము తోడను | దుభా రతీ
క్ష్మ | శరములుజిమ్ముచును | కరికరిహరిహరిగిరిగిరిదాకిన తెరగున
దాకిమచ్చరములచ్చుగహెచ్చ || శ || ౨ || ఘనవృత్తముఖసీమ
ను | చేరితివిలక్ష్మణయన్నసినుగూల్పుచు | జనుడెంచితిని రావణుర
మ్మనుచురంగేళునితమ్ము నేనిట్టిలనువుగనరువురు || శ || ౩ ||

క || దనుజేంద్రుడేడుతూపులు | ఘనఐవమలరంగనేయఖండిం
చియురా | మునితమ్ముడతడతనువున | జొనెండురుధిరంబు వెడల
సునిసితవరముల్ || వ || అంతట రావణుండు బ్రహ్మదత్తంబైన
బాణంబు సౌమిత్రిమీదంబ్రయోగించి మూచికల్ని చయ్యసంద
లసి లక్ష్మణుండతనికార్తుకంబుఖండించి కాలాగ్నిశుల్బ శిఖంబు
లమూఢానొందించిన రావణుండువినంజ్ఞండై పడి కొంత సేవ
టికిడెలసి || గీ || బ్రహ్మదత్తమైనపటుశక్తిలక్ష్మణు | మీదనేయరామ
సోదరుండు | మూఢానొందపంక్తిముఖుడన్నహుత్తుకు | గదిసియె
త్తవశముగాకయున్న || వ || మేరుమందరంబులైన నెత్తందగు
హస్తంబులివ్వీరుంగదలింపజాలకున్నవని యచ్చేర్చువొందుచుండ
నాంజనేయుం డతిరయంబునం బరతెంచి విడికిటిపొటున రాక్ష
సేంద్రుని పెన్నరంబు బొడిచి మూఢానొందించి సుహృద్భా
వంబునంజేసి తనహస్తంబుల నవలిలలక్ష్మణునెత్తుకొని రఘువరు

సమీపంబునకుంజనియె నప్పటులశక్తి సౌమిత్రించాసీచనియె నం
తేరావణుండుతెలివొంది రఘువరు సమీపంబునకు వచ్చుచున్నన
మయంబున హనుమంతుండురాఘవేంద్రుంగనుంగొని॥

సావేరిరాగము-అటతాళము.

వాహనమయ్యెదనీకు మోహనవేష ॥ వాహనమయ్యెదజగన్తో
హనశ్రీరామచంద్ర ॥ వా ॥ దనుజవరుడున్నతమైన! ఘనరథం
బుమీదనుండ! మొనసీనిపుధరణినుండజనునేసీతేశా! మనుజవరనా
మనసోచునేమనవిచేకొనవయ్య! మనసిజసుండరరంగ మందిర
వాస ॥ చ॥ అనవినిరాఘవుండుహృదయంబునసంతసమందివేట్కు
తో! సనిలతమాజునెక్కిధనువచ్చుతలీలనుతంకృతస్వనంబానరగ
సేయుచుం! వనచరోత్తములుబుచ్చునుండ! రావణుంగనుగొనిడా
సిపల్కెఘనగజనముస్వనబోలుపల్కులన॥

మధ్యమావతిరాగము-అటతాళము.

ఇదిమంచివేశసీవిందురార! నిన్ను! కదనభూమినిజంపక మాన
ర ॥ తడయకనేధనుధరుడనాచునేడు! వడిజేరితినినిన్నెవ్వాడు
శ్రోచు ॥ ౧ ॥ విసరోదినీపుగావించినట్టి! పంచనమరుపను రా
రాధనువుబట్టి॥ ౨ ॥ శివవిధిప్రముఖులజెరియున్న! నిన్నవలీలద్రుం
తునెందణిగియున్న ॥ ౩ ॥ బరభామామణులతాపనులచాలనీవు!
వరగబాధించుచుబ్రతుకనేల ॥ ౪ ॥ వరరంగపతినిరావణుడనమ్ము!
నాశరముల బెట్టిదమెరిగికొన్న ॥ ౫ ॥ సీ ॥ అనవినిరావణుం
డినవంశజునిమీదహనుమంతుమీదనత్యనవమోగ్ర! బాణముల్వ
డినేయుపటుకోపమునరామభద్రుండువజ్రకల్పంబులైన! శర
తతుల్బరగించిచావద్వజభత్రసూతాశ్వములద్రుంచి సౌంపుమీ
ర! కనకకీరీటముల్కరినాస్త్రముల లీలఖండించిదశకంఠుగాంచినక
ల! వీరవరులతోడవెసయుద్ధమొనరించి! బడలితీవు, కొంతదడవువిశ్ర!
మించిరమ్మునన్నచంచజ్జవంబున! విరిగిపారియాత్మపురముసౌచ్చె!

వ ॥ ఇట్లులంకాపురంబుజొచ్చి రఘువరేణ్యునికరుకుటమ్ములచు
రుకుకచ్చెరువొందుచు మనంబున దురంత చింతాక్రాంతుండై
కొంతసేపటికి ధైర్యంబుదెచ్చు కొని రాక్షస వీరులం జూచి

కుంభకనుకనినిద్ర మేల్కొల్పుండని నియోగించి పంచిన భేరిప్రముఖవాద్యంబులతోడనవ్వీరుండుశయనించి యన్ననిలయంబున కుంబోయి॥

తోడిరాగము-ఆదితాళము-

కుంభకనకాలేమన్ని యాభులతో విజృంభించిరవుడుహున్నని జంభాంతకపవినద్యశములగు దోస్తంభములై త్రిజవంబున గ్రద్దుచు ॥ కుం ॥ భేరిధ్వనులు జేసిరి । ప్రాసముద్గరభూరిశూలముల గ్రమ్మరి సారెకుతరుపాపాణములేయుచు వారణవితతులవడి ద్రోక్కించుచు ॥ ౨ ॥ నీటికుంభములుదెచ్చిరి దెవులలోనిరు । నూటిగబాయ్యసాగిరి పాటిగరంగ్రభుశరంబుల । దాటికి దెనుటకుధరచేకాడగ ॥ కుంభకనకాలేమన్ని ॥ ౩ ॥

గీ ॥ ఇవ్విధంబునమేల్కొల్పు నెఱుమిలేచి మాంసమద్యాన్నములుదినిమత్తు డగుచునన్నమీరెలలేపి తిరన్ననతని । జూచియాపాత్యుడునురాక్షసుండుబలికె ॥ ద్వి ॥ మనరాక్షసేంద్రుండుమత్తచేత్తమున । వనమునశ్రీరామువచించింపిసేత । గొనితెచ్చిమవునరికొమరొప్పుదాచ । హనుమంతుడవలీలనంబుధిదాటి । వనితసీతను జూచివనమెల్ల వెదికి । ఘనుడైనయత్యునిఖండించిపురము । చలముతోడుతగాల్చిచయ్యనబోయి । జలజాప్తకులునకుసర్వంబుడెలుః । వనచరకోట్లతోవడినేగుడెంచి । వనసిధిబంధించివలనొప్పు ఘోర । దనుజులద్రుంపంగతత్తర పడుచు । నినునిద్ర లేపింప నెమ్మిబంచుటయు । వచ్చిలేపితిమనివచియింపనప్పు । డచ్చుగావిసికోవమాత్తలో వెలయ ॥ ౪ ॥ అంతనవ్వీరుండు కవచకుండలప్రముఖంబులుదాల్చి సకలరాక్షసగణంబు సేవింపతనయన్నపాలికరుడెంచుచున్న సమయంబున కపిసైన్యంబులన్న హావీరునిశరీరంబుగాంచిభయకంపితులై సర్వలోకరక్షణాహుకండగు రఘువల్లభునిమరుగుజొచ్చి నమ్మహానుభావుండు కుంభకనుకనిభీమరూపంబు జూచి విస్మితాతరంగుండై వీడెవ్వండని విభీషణునడిగిన నతండతని వృత్తాంతంబు సాకల్యంబుగానెరిగించి నశ్రీరామచంద్రుండు ధనుధారుండైన నిలు తంబడియె నట్టియెడకుంభకనుకండు రావణుకడకరుగుడెంచి న

మస్కరించిననతనిం గొగిలించుకొనిరాఘవవృత్తాంతంబెరుంగిం
చిశయనంతరంబునకుంభకనుకాండన్నకిట్లనియె॥

నవరోజుతాగము-అదితాళము.

మునునేజెప్పినబుద్ధివినవై తివయయో॥ మనసుదుష్పథమునజనని
చ్చితయయో ॥ సుమహితచతురోపాయములూనర్పకను । క్రమ
మేనీపంత్యోపాయముముందుగొనను ॥ ౧ ॥ చీరకొంగునదాళు
చిచ్చుతీరునను । ఆరామసతిదాచితారామమునను ॥ ౨ ॥ నారద
మునిజెప్పినాడుతెల్లముగ । శ్రీరాఘవుడుశ్రీమన్నారాయణుడు
గ ॥ ౩ ॥ మనముమ్రొక్కినబ్రహ్మకునుజేవుడైన । ఘనరంగవతి
కిమ్రొక్కినదోసమగున ॥ ౪ ॥ వ ॥ ఇవిధంబున ననేకనీతివిజ్ఞా
నవాక్యంబులుబల్కిన సతండుకోపింప సవినయందై సరవానరు
లమీద మదియ్యవరాక్రమంబుజూపెదననియధాసన్నధుండై సై
న్యంబులతోడవెలువడి ॥ సీ ॥ ఘనశౌర్యుడగుకుంభకనుకాడితైర
గునమిలచిక్యముకరుదెంచుచుండ । కనిభీతివానరుల్కడువడిదా
రంగనంగదుండంతటనజ్జెజూచి । వారికిదైర్యంబువాటిల్ల జెప్పిన
వినితరుల్కొండలువేగగొనుచు । బరతెంచిరాక్షసుపైనేయనప్పి
రుడధికకోపంబుననఖిలకళుల । శతసహస్రసంఖ్యనత్తులశూలంబు
న । ద్రుంపుచుండజూచితెంపుతోడ । నంజనేనసూజడత్తుగ్రుడై శై
ల । శృంగమెత్తినైచెసురులుబొగడ ॥ ద్వి ॥ కనలియంతటకుంభ
కనుకాండుశూల । మునవేళిమూరుతిమూర్ఖానొందించి । వనచర
ప్రతతులవలనొప్పదాశి । దునుముచువిహరింపదోడకామలర ।
సుగ్రీవుడాకగిరిశృంగంబుబెరికి । నిగ్రహబుద్ధితోనిజకారాధి ।
సురువడినేయంగనుగ్రుడైమండి । ఖరశూలమునమహోగ్రతనే
జేసవుడు । హనుమంతుడాశూలమవలీలబట్టి । వనచరుల్బొగడలి
డవదీద్రుంచివైచె । దనుజేంద్రుతమ్ముడంతటకోపమునను । ఘన
నగశృంగంబుకరమునబెరకి । రవిభక్తుపైనేయరయముననవుడు ।
ఘనిగూలెఘూర్ణిల్లిపొలుపెల్లదొలగి ॥

గీ ॥ అవనిమూర్ఖులై పడినయారవివనూబు ॥ గాంచియత్తుల
ఖననుకాడుగ్రమునగవడి । తనకరమ్ములకై త్రివిధసఖింబు । పురపథ

గోపా శ్రీమద్రామాయణము.

మృగజనుచుండెనరవశేణ్య ॥ ౧ ॥ అంబనీతనూజాదాసూర్యపు
త్రుని తెరగుగాంచివేగదేవవైరి । క్రొవ్వడంచిరవిజాగొంపోవ
గానేతుక । మిగులనట్లానపకదగునొతగదో ॥

వ ॥ అనినితకేంపుచు సుగ్రీవునిచందంబు కొంతదడవుగనిపె
ట్టెదనని తోడంబోవుచుండెలంకాపురస్త్రిగణంబులక్తుంభకనుకం
దు విజయుండై వచ్చుచున్నవాడని ప్రసూనంబులు లాజలతనమీ
దంజల్లుచుండ నానమయంబున సుగ్రీవుండుదెలసి దంతంబులవ
ల్లన కుంభకనుకని నాశకంబును నఖంబుల వలన కనకం బులు
నుం దెంచుకొని రావచంద్రుని సమీపంబునకుంజనిన యనంత
తంబున ॥

రేగుప్తిరాగము. అటతాళము.

ఘనరోషముననువచ్చెను । కుంభకనుకదుగ్రతను । తనముక్క
చెవులుబోయినతత్తరముదెండి । తనజింహచేరక్తధారలు గ్రోలు
చు ॥ ౧ ॥ తననైన్యములన । శ్రీరావచంద్రునినైన్యములను । మొ
నసియొక్కమ్మడిగనుమ్రొంగజొచ్చెను । కనలికాలాంతకుకై వడి
వత్తుడై ॥ ౨ ॥ గరిమదాశియును । లక్ష్మణుడుగ్ర । శరములేయగ
ను । సురవైరివడికపివీరులద్రుంచుచు । రంగపురధానుమీదికిఘో
రునగదినెను ॥ ౩ ॥ ద్వి ॥ అంతవిభీషణుండాతనితోడ । వింతగాన
నిశాయపేట్కతోగదియ । సరగునగనివిభీషణనన్నలెస్స । వెరువ
కమడికంపువెసగదతోడ । మదిభ్రాతృవిహితంబుమానుమిచ్చి
ట । సదమలధర్మంబుజయముచేకూడక । రాముడిజ్జగతిధర్మజ్ఞుడ
వ్వీరు । కామించిదయగానికడతేరితనుచు । బలుకంగకన్నులపా
వ్వంబులొలుక । నిలిచెనేకాంతుడై నెమ్మిచింతిలుచు । దనుజేంద్రు
తమ్ముడంతటను గ్రుడగుచు । వనచరావళి నెల్ల వడిమ్రొంగుచుండ ।
శరచాపములుదాల్చిజానకినాధు । డరుడుగావేంచెనియవ్వీరుతో
జి । కదనంబుగావించికరములుదునిమి । పదిలంబుగావైంద్రచా
ణంబువలన । కుండలకోటిరగురురత్ననిచయ । మండితంబగుతల
మఘోబడనేగె । నానమయంబునననురులుబోయి । వానపారికిచె
చ్చువసుధమూర్తికల్లి । హాకుంభకనకయెందరిగిరిననుచు । నీకతో

కేదేనవీరుడలంచి || ౧ || ఇట్లుదుఃఖించుచున్నరాక్షసేంద్రుఁ
జూచి త్రిశిరుండనేకవిధంబులనతని విక్రమప్రతాపంబులుగ్గడిం
చి ధైర్యంబుదెలపి యద్ధనన్నద్ధుండయ్యె నతికాయ నరాంతక
దేవాంతకులారీతిం దామునుతండ్రి నూరడించి రణంబునకు హో
వంగోరి రట్టియెడ రావణుండుతనపుత్రచతుష్టయంబునకు సా
హాయ్యంబుగా మహాదర మహాపాశ్వకలంబనిచిననయ్యార్వు
రు నభోవీధింబ్రకాశించు క్యూగ్రహంబులతీరునం దేజరిల్లుచు
నరాంతకుడశ్వంబుమీదం మహాదరుండుగజంబుమీదం దక్కిన
నలుపురుదేరులమీదం గూచుకండి కిరీటకుండలంబులుమెరయ ధ
వళధత్రంబులఛాయంవెలయుచు చతురంగబలసమేతులై వానర
సేనాసముద్రంబుచేరంబోయి || సరసిజయనువృత్తం || వారత్యు
గ్రాకారములుపుక || వడిజనివనచరవరనికరములం | జ్యారావతి
దేసారగనంబు || శరవిసరములముసలములగదలం | భీరత్వంబింపా
రగవ్రేయక | దివిజతతులుతమదెసబొగడ | కపుల్కూరంబారం
దారుణవీలం | గొనకొనిబరపిరిగురుగిరితతులం ||

౪ || అంశినరాంతకుండుతనయశ్వమునుగ్రమదాతిరేకుడై |
పంతమెలవఁ వానరులపైకిచివుక్కునదూకనిచ్చుచుం | వింతగజం
పుచుండ | గనిచేగమెయంగదుతోడవీనిక్రొవ్వంతయుదీచికారమును
చునకకతనూజుడుబల్కునుద్ధతిని ||

ముఖారిరాగము. ఆచితాళము.

వానిపుత్రుడంతటదువాడరుడగుచును | వానిలీలదాకెనమరగ
ణముచాలబొగడను || ప్రాసమెత్తివైచెనసురుదానతోడను | వా
నిదానిజీవేనపుజేసెనుదపకమొప్పను || ౧ || అంగదుండున్నతవృ
క్షమమరదాల్చియు | మదినుప్పొంగి దేవాంతకునిపైచెబాలుపుమిరి
యు || ౨ || త్రిశిరుడావృక్షముద్యంచెవిశిఖములను | కోవమెనగ
వారిపట్టిశిలలువిసిరి వ్రేసెను || ౩ || వాటిద్రుంచిత్రిశిరుడపుడు
వాడితూపులమించి | సూటిగానంగదునిపైచెనురవరులదల || ౪ ||
మానుమంతుడొకశైలనూదేవాంతకుడైవ | దానిమనిమెత్తితిమిద

భంకరపులుడికలకుహావ ॥ ౫ ॥ తలకకమారుతిదేవాంతకుంజంబు
ను. రంగనిలయనసత్కరుణవలననెత్తురొలుకను ॥

౪ ॥ ఇట్లుదేవాంతకుండు గూలినయనంతరంబునమహాదరుం
కునీలునింగదిన మూఘానాందింపంజేరిన దెలివొందినీలుండత్యు
క్తంజై యొక్కనగంబుదెరికివైచినశిరంబుబగిలినీలంబదీయత్రి
శిరుండు తీత్రచాణంబుల నాంజనేయనొప్పించిన సతంజలిగి వ
ర్జితంబులాక్కుమ్మడి యతనిపై బరగించిన త్రిశిరుండవియెల్లం
ద్రుంచివైచి యతనిమేన నిశితవిశిఖంబులుగ్రుచ్చె నంతం బవన
జండుగోపించి యారాక్షసునిగుర్రంబుల సారథింజంపివైచినవా
డుదగ్రక్రొధంబునహనుమంతునివిడికిటంబొడువమూఘాక్షాం
తుండై క్రమ్మరందెలిసి కోపొద్దీపితముఖుండై దేవేంద్రుండు వి
శ్వరూపునిమస్తకంబులు ద్రుంచుచందంబున కుండలాలంకృతంబు
లైన వానితలలుద్రుంచివైచి యమనిలయంబునకుబంచిన॥

గీ ॥ త్రిశిరుడిట్లుబడినదెలసిమహాపాశ్వక । డద్రిచరులగదసి
యవనిగూల్చు । నతనిదాకిముషభుడాహవంబొనరించి । మరణ
మొండజేసినరవరేణ్య ॥ ద్వి ॥ అంతటనతికాయడత్యుక్తగ్రుడగు
చు । వింతగావానరవితతులమిది । కరుదారతనసహస్రాశ్వరధం
బు । బరపించిదుభారచాణాగ్నివలన । వనచరావళులనువసుధ
గూల్చుచును । జనుదేరకపుల్లెచయ్యనబ్రతికి । వడికుంభకనుకం
డువచ్చెనోయనుచు । తడబడిభీతిసీతానాథుమరుగు । చేదినరఘు
కుల శ్రేష్ఠుడయ్యమర । వీరవర్త్యునిగాంచివిస్తయమొంది॥

శంకరాభరణరాగము-అటతాళము.

యెవడోయివీడు । విభీషణ । యెవడోయి ॥ యెవడోయిమనక
పినివహముభీతిల్ల । గవియుచులోకభీకరుడైవచ్చుచున్న ॥ డెవ
డో । శరవితతులను । మనసైన్యమిద్ధరణిగూల్చుచును । శరచాపభ
ద్రముద్ధరముఖ్యసాధనోత్కరములాప్పారగమెరయుచువచ్చువా ।
డెవడో । వరరంగపురిని । చెన్నలరునన్నరుదుగమదిని । గురులేరుం
గకివీడుబరతేంచుచున్నాడు । సరిలేనివిక్రమసంపదపెంపున ।
వచ్చెన్ ॥ ౬ ॥ అనవిభీషణుడాగ్రముగ్రామనిగివీడురావణతన

యృగర్వి | నతికాయడం ద్రువీడతుల పరాక్రముంజార్యసేవా
సత్తడద్రువిదుడు | పరమేష్ఠికరుణచేశరశరాసనఖడ్గకవచతూ
ణీరముల్గలిగిచాల | వెలయుచుండునువీనివిక్రమంబునజేసిబంక
యొప్పునునిరాలంకమగుచు | కదనమునకువీడుకదలివచ్చిననురా
మరులుతల్లడించివెరచుచుండురట్లుగానవీనినధికయత్నంబునసం
హరింపవలయుజానకేశ || గీ || ఇట్లుబలుకుచుండవెలమిలోనతి
కాయ | డద్రిచరులనెల్ల సంపకముల | సృక్కజేసిలోకముంబరుం
డగు | రామచంద్రుడేరిపలికసంతసమున ||

కాంభోధిరాగమంత్రాశము.

శరచాపములుధరించి | వచ్చితి | సమరమునేయడలంచి | వెరు
వకనిచటికిబిరబిరనరుదెవ్వరమరవలదికనని యొనరింపుము | ము
నుకొనియెటుబోగలవు | సన్ననిమోహనమగునీతనువు | సునిశిత
చాణములనువుగజ్జోనిపియు | నినునెత్తురువెల్లినిముడిగింపగ || శ
ర || ఖరుపైబరపినశరము | రియ్యెడగురుజవమలరబరువుము | వర
రంగస్థలవాసుడవగునిను | దురముననేనత్కృతగలువగ || శర
చాపములుధరించి || ద్వి || అనవినిలత్తులుడత్యగ్రుడగుచు | తన
యన్నకడ్డమైదనుజునిజూచి | కోదండవంకృతిగానకొనినేయ | నా
దైత్యుడదివినిహాశ్చర్యమొంది | పిన్నవాడవునీవుపెక్కుకయ్యంబ |
తెన్నడొనచిన్వెరుగ వించుకయు | విలునమ్మలీలబెట్టివిరిగిపా
మ్మికను | నిలిచిననినుద్యంతునిశితచాణముల | ననియన్నవినిపిల్లన
మ్ములుబట్టి | చనుదెంచియుండంగనమరంబుసేయ | కలప్రేరే
దవింకనిల గూల్తునిన్ను | బాలుండనుచున్నభావింపవలదు | బా
లవృత్త్యవటంచుచచింపుమన్న | కాలాసలాభనూ కాండంబు
లింట | చయ్యనసంధించిసామిత్రినేయ | నయ్యెడనదిద్యంబెనా
రామతమ్ము | డంతటనతికాయదాగ్రహమలర | పంతుంబుతో
నైదుదాణంబులేయ | దునిమిఫాలంబునదోర్వ్యవమర | ఘనశ
రశేయంగకడునెత్తురమరె || గీ || అంతదివ్యాస్త్రయుద్ధమయ్య
గురరాజ | తనయతోడనుగావించిదవళామలత | వాడితూపులుప
రగింపబానియరము | చామొనలెల్ల దునిసివ్యధాంబులయ్యె ||

వ శ్రీచంద్రేయ లక్ష్మణుండ నేకగాణంబులనీ వాని కంటింటి
 భేదంబంజాలక విస్తయంబొందుచున్న యెడ వాయుదేవుండఁ
 దెంచి బ్రహ్మాస్త్రంబునంగాని వీడన్యగాణంబులంజావంధని వ
 లకి యంతహితుండై నయనంతరంబున సౌమిత్రి సమంత్రకంబు
 గా బ్రహ్మాస్త్రంబు ప్రయోగించిన నన్యైతికాయునితుండలాలం
 కృతంబగు శిరంబుధరంబడియె నట్టియెడ కపిగణంబులును దేవ
 గంధర్వ విద్యాధరమప షి సంఘంబులును రామానుజుని గొ
 నియాడిరంత || క || హత శేషులయినరాక్షసు లతిరయమునలం
 కకరిగియునురేం ద్రునితో ; తికాయాదులతెరగంచితమతి బలు
 కంగతప్తచిత్తంబురక || వ || దురంతచింతాక్రాంతుండై దాశ
 రథులవిక్రమంబున కచ్చెరువొందుచున్న యెడనిం ద్రజిత్తుండుతం
 ద్రికట్లనియె ||

రేగుప్తిరాగము. అటతాళము.

యేలొచింతించేవుతంద్రి | యేగల్గి యుండ | కాలాగ్ని తుల్య
 కాణముల | కపికోట్లరామలక్ష్మణుల | నేలగుచ్చిజయముగొందు
 లీలధరనమ్ముమికను || ౧ || రంగవాసులైనరఘు | పుంగవులగలి
 చిచాల | మంగళవాద్యములచేనుప్పొంగుచువచ్చి మ్రొక్కెద||౨||

సీ || తనతంద్రితోనిట్లుతగబల్కివీటొనివలనొప్పచతురంగబ
 లముగొలువ | నతులపామమున బ్రహ్మాస్త్రంబుగొనిదివ్యవర
 దముద్ధతినెక్కిసురలుజెదర | పొడగానరామండబోయిమింటవసిం
 చేకపిసైన్యములతోడగదసిదనుజ | బలములపొరాడవటుదపక
 ముననింద్రజిత్తుడయ్యెడదీ ప్రసితశరములకవులదృంఛుచునుద్దండగ
 తినిమింట | మెరసియాచుచుశ్రీరఘువరులనఖిల | వనచరులలీల
 బడవై చివమధగదల | నతిజవంబునతనలంకకప్పడరిగ||

వ || అంతటవిభీషణుండధికయత్నంబున నాంజనేయుం గనుం
 గొని చింతాక్రాంతుండై జాంబవంతుండెచ్చడబడి యున్నవా
 డో యామహాత్మునింగాంచితిమేని యాపన్నివారణకారణంబగు
 సౌపాయంబెదురింప గలవాడనివల్లి యతనింగాడివనిచనికాం
 బవంతుం గనుంగొని ప్రాణంబులతోనున్నవాడనెయని యడిగిన

నతండతనిముఖంబవలొకించి హనుమంతుండెచ్చటనున్నవాడతం
డు జీవించియుండు నేయనియడిగిన విభీషణుండతని జూచి రా
మలక్ష్మణుని గ్రామమందర వజ్రాంచి హనుమంతు నడుగనేల
యనిన హనుమంతుండొక్కండుజీవించియున్న నందరం బ్రతికియో
వగలండనిపల్కిన యనంతరంబున హనుమంతుండరుదెంచి తన
గోత్ర నామంబులు చెప్పినమస్కరించిన నతనితో జాంబవంతుం
డిట్లనియె ||

కాంభోదిరాగము-ఆదితాళము-

హనుమంతసింహుబోవోయి । దివ్యావధములు । ఘనవేగముననుచే
వోయి ॥ మనరామలక్ష్మణులిమ్మహిమూర్ఖులొందియున్నారననం
భవాంగదాదివనచరకోట్లతోడ ॥ ౧ ॥ నినునమ్మియున్నవారము
నాతంద్రీసివనిజేసికీర్తివడయుము । నినుబోలువీరులీభవనము
లలేరునీ । వత్సనుపమోదగ్రబలుడవనహయశూరుడవు॥హ ॥ ౨ ॥
ధరణిపెకళింపనేతుకవు । దుర్ధరకనక । గిరినితలక్రిందానతుకా
వు । గరిమెనీవెద్దియైనకడగియొనగూర్చగల । వరడుగరంగ పురవ
రులమేలాత్తుగోరి । హనుమంత ॥ ౩ ॥ వ ॥ ఇట్లుబలికి దివ్యావ
ధులకుంబోవు మాగళంబును యాయావధుల లక్షణంబులునుం
డెలియనెరిగించిన ॥ ౪ ॥ హనుమంతుడంబరంబున । చనిచనిది
వ్యావధాద్రి చయ్యనగనిపాననమగునయ్యావధులను । గనజాల
కవర్వతంబుకడువడివెరికెక ॥ ద్వి ॥ అంతటగంధర్వులూచుచు
దాక । పంతంబుతోవారిభంగంబొనచి ॥ గిరిమోసు కొనివచ్చి
వేవలలిల । సరగునకపిన్నెనగనిధినిలువ । ఘనమైనయావధ గం
ధంబుసోకి । వనజాప్తకులజులువనచరవగళామరుదుగాలేచిరయ్యె
డనిద్రనొందిగరిమలేచినవారికై వడిదోవ॥

సారాష్ట్రరాగము-ఆదితాళము-

కపివరులయ్యెకగదసిమహూగ్రతగాచ్చిరిలంకపురము । సురగ
ణదానవదుర్ధరము । యపరిమితములగుహయరథమత్తద్వివళా
లలుబహుదీప్తులమండగ ॥ ౧ ॥ మణిమయసౌధనమంచితగోపు
రనుంట్లవనగళములెల్లా । యనలునినుంట్లప్రగ్గుచుండెల్లా । ౨

కగ్ధృతాశోరణశిఖరంబులు | కడుపడిభగ్గుభాగునవెలుగొందగ || ౨ ||
 కడుజ్జలములనుతమవనితలుబిడ్డలుతత్తర పడిపిల్వగను | కారణగత
 నేరకతిదుగగను | కునరంగస్థలమునవెలసినరాముని | కడకముల
 ములునుపుగదలచుచు || కపి || ౩ || వ || ఇట్లుకవులుపురపహాసంబు
 గావించుచున్నయెడ రావణుండుగ్రమనస్కుండై కంఠాకనకా
 నందనులగుకుంభానికుంభులంబునిచిననవ్వీరులుచతురంగబలసమేతు
 లైయూపాక్ష శోణితాక్షకంపనప్ర జంఘులసాహాయ్యంబుగాడో
 ట్కొనివచ్చి వానర సేనలం దాకన || సీ || కవులు రాక్షసులునుక
 య్యులుగానింపనయ్యెడకంపనుండగచరులను | కదశిభంజింపనం
 గదుడువానిపధించెనంతప్ర జంఘుడు గ్రాత్తుడగుచు | నంగదుతో
 బోరియూహంబునజచ్చెమైందద్వివిదులతోడమహిమవెలయ | న
 నితేసియూపాక్షుడునుశోణితాక్షుండుకుంభినీతలమున గూలిరపు
 థు | కుంభుడత్యుగ్రుడై ధనుగుణరవంబు | చాలసేయుచు వాన
 రసైన్యములను | నిశితబాణవరంపరల్నిగుడజేసి | ధరణిగూల్చు
 తునుండెగోదకవకమమర || ద్వి || అంతటనంగడుండదైత్యు
 కాశి | వింతగాగిరితరుల్విసరిచేయంగ | వాడిబాణములదువాక
 తుడైమించి | పోడిమికెడమూఢబొందంగనేసె | నదివినిరాఘ
 వుండంగడుగావ | పదపడిజాంబవత్ప్రముఖులబంప | వారుగృ
 లైవచ్చిపడికుంభమీద | ఘోరంబుగాశిలగురియింపనిశిత | నా
 రాచములదృంచినగచరవరుల | భూరిబాణాగ్నులపొసగసృక్కిం
 దె | తనవారుకుంభుచేతద్గయనొవ్వ | గనిమూర్త్యులుత్రుడుగ్రం
 బుపదాశి | సమరంబుజేసిరాక్షసునబ్ధివైవ | సమయకవాదువిచ్చ
 లవిడిలేచి | రవిసందనునివన్నురముముష్టిబాడువ | భువివానిగూల్చి
 నేవునరాముదలచి || క || కుంభుండుపడినజాచి | నికుంభుండు
 గ్రాత్తుడగుచుగొనకొనికవులం | కుంభినిగూల్చులుకార్య | విజృం
 భులై ఘోరపెనపుడునురతతితెదరక || గీ || అంబుభమాజాతద్వి
 కదర్థుతో | నశులయుద్ధమాగ్రహమునజేసి | చంపితైశ్చకంపజ
 విహతజేడ | రాక్షసులెరుంగజేసిరనురవతికి

శ ॥ అంత రావణుండు దురంతచింతా క్రాంతుండై ఖర పు
త్రుండగు మకరాక్షుంగనుంగొని ॥ చ ॥ వనచరులంఘూద్వ
హులవాడి శరాగ్నులజంపిరమ్మనం । వినిప్రణమిల్లి రావణుని వీ
ట్కొని హేమరధాధిరూఢుడై । దనుజవితానముల్ గొలువ తద్ద
యసంగరకేళిగోరుచు ॥ చనిచనికాంచితాకెసురసంఘముభీతి
లరాము సైన్యము ॥ గీ ॥ యిట్లు దాకికపుల నెలమిభంజింపంగ ।
బారజొచ్చి రతులభయమువలన । ఖరసుతుండురాము గదసిగజిల్లు
చు । బలికెనపుడురామభద్రవినుము ॥

యదుకులకాంభోదిరాగము- జంపెతాళము,

ఁక్కితివిశ్రీరామ । చిక్కితివిరఘురామ । చిక్కితివినామ్రాల
సీతాభిరామ । గరిమమజ్జనకుడగు । ఖరునిజంపిననిన్ను । పరగదు
నుమాడియావగదీచుకొందు ॥ ౧ ॥ ఘనబాణములను । నీతను
పుర క్తమొనచి ॥ జనకజకుక్స్మిరు స్రవీయింపజేతు ॥ ౨ ॥ శ
రములను గొని । ప్రాసగదాదులను గొని । నేరిగోరుమనిశాయ
నీకెయ్యదనువో ॥ ౩ ॥ రామశ్రీకరరంగధామనినువధియింతు ।
భీమాస్త్రవషణ్మికపెలుచగురిపించి ॥ ౪ ॥

క ॥ అనవినిశ్రీరఘునాథుడు । వినరోరిదురాత్మచాలవెనజేలకు ।
నిన్ననిసంహరింతునియ్యెడ । ఘనతరకార్ముకవిముక్తకఠినాస్త్రము
ల ॥ ౫ ॥ ఇట్లుబల్కిన మకరాక్షుండత్యుగ్రుడై రఘువల్లభు
మీదబాణవషణ్మిగురిపించె నయ్యరుపురు దేవగంధర్వాదులం
బరంబునంజూచుచుండ చిత్రంబుగాపోరుగావించిర త్తరికాసల్యా
నందనుండనలాస్త్రంబున సద్దనుజవీరునిండెగటాచె ॥ సంతహత
శేషులయిన రాక్షసులు రక్షోవల్లభునకెరుంగించినం గోపంబు
న దంతంబులుపటపటంగొరికినమరోత్సాహసంపన్నుండగుయిం
ద్రజిత్తుం గనుంగొని నీవీక్షణంబునం జని రాష్ట్రలక్ష్మణ సుగ్రీవ
ప్రభృతులం గూర్చి రమ్మనినవాడును యథాసన్నద్ధుండై సైన్యం
బులంగొని ॥

మధ్యమావతిరాగము- ఆదితాళము.

సాక్షాద్యముడన వెడలెను రావణసమరక్షోణికిని । అక్షీణోగ్ర

బలంబున గేలుచుట కన్నుల హామంబు మరనొనవీరయ్యు । పరుణు
గధవళిత్రము మెరయరధస్థలివెలయుచును । గరిమరంగపురవరునిబ
లబలులు వెరవున బరువ గనరుచుగ నాచుచు ॥ సాక్షాద్యముడన ॥

గీ ॥ రధముతోడనదృశ్యుడై రఘువరులను । కపిబలంబులనుద్దం
డగతినితీవ్ర । నిశితబాణవరంపరత్ నిగడజేసి । చాలస్వక్తించె
రాక్షస సైన్యముబ్బా ॥ క ॥ పిడుగులబోలెడిశరముల । కడువడిస్వ
క్తింపయన్నగనిలత్తుణుడి । యెడ బ్రహ్మాస్త్రముచేజ । క్కిడచె
దనికవీని । దనుజగణముల నెల్ల ॥ గీ ॥ అనిసనొకనికప్పుడందరవ
ధియింప । ఇనునెడగియున్న శరణటన్న । పరుచుచున్నగదిసిప్రా
ణముల్ బావుట ! కిలనుశూరులొప్పరిప్పనికిని ॥

వ ॥ ఇట్లు బలికిన యనంతరంబున నింద్రజిత్తుండవార్యకౌర్యం
డై పిడుగులంబోలుబెడిదంపు తూవులనందరం బడలువరచి సమ
రంబుచాలించి లంకకుంబోయి క్రమ్మరరణంబునంగూలిన కుంభ
కనక ప్రముఖరక్షోవీరుల నాశనంబు మనంబునం దలంచి మా
యానైపుణ్యంబున సీతాస్వరూపంబునిర్మించి యాసీతందనరధం
బుమీదనిడుకొని రణరంగంబునకుబోయి హనువన్ప్రముఖ కపి
బలంబులెల్ల కోపంబునమాకోనిగదసిచూచుచుం శయద్దేవిశిరో
రుహంబులు బట్టుకొని జంపంగవకించు సమయంబున యాసాధ్విక
న్నీరునించుచుగిట్లనియె ॥

పున్నాగరాగము-అటతాళము.

హారఘువీరా । కావుమురక్షోవీరవిదారా । హారామరామనన్నీ
రాక్షసుండసి । ధారనుదెగ వ్రేయదపించుచున్నాడు । ననుబ్రా
వవేమి । హవల్లభనానేరమేమి । నినుజాచిప్రాణములనుపుగవిడి
చెద । ఘనరంగపురవాసగనుపించుమొకసారి ॥

గీ ॥ పులిసమీపమందు వెలయుచున్నకురంగి । చందమొందియు
న్నసకియజాచి । దవనజండుశోకబాప్ససమేతుడై । బలికెనిట్టుల
నుచుపగతుతోడ ॥

శ్రీరాగము-అటతాళము.

విసర । బుద్ధివిసర । అపురావోరి ॥ విసర ॥ వోరాక్షస ॥ విస ॥

విసరానీవపనిసత్యనుపమబ్రహ్మ | పావనవంశమునబుట్టివనితజం
భగనేల || ౧ || యీకార్యముకీడుదెచ్చునులంక | వీకశేయుడునుపా
డు | నీకేమియపరాధమికాంతయైనరించె | నాకుజెప్పరదుమకా
దాకరదుశ్శీల || ౧ || ౧ || వలదుచంప్పవలదు | నిందలనొందవల
దు | తెంప్పవలదు | వలనొప్పనడవులవసియించివతిచాళి | నలకు
వజెందియన్నదిరదుఃఖముతోడ || ౧ || ౨ || యేరదువికాకార | యీ
విధమతిఘోరపాపహార | యీరామనకటవిదారింబూనితి | పౌ
రపిజజ్జఘోరా? దగ్ధముగాను || ౧ || ౩ || తగునధర్మమగునన్యాయముదప్ప | దగునహింసదగునసుగతిగోరకరంగేతుచెలిజంపిన |
సగణితలేనిన్నపనిగూల్పకమాన || విసర || ౪ || ద్వి || అనియిట్లు
బలుకంగనయ్యండ్రజిత్తు | వినిహనుమంతుని వేట్కుతోజూచి | యె
కాంతకై మీరలేతెంచినారో | యీకాంతనిష్ఠదేననిస్సంతుననుచు |
కరమననుగ్రుడైఖడ్గంబుదాల్చి | గరితనుదెగనేశైకతీనాత్మడగు
చు | సంతటకపులుయాహాకారమెసగ | చింతించుచునుభారచెలగి
యక్కపులు | పురికొల్పుకొనివాయువుత్రుడయ్యెడను | కరమొప్పు
నసురులకడువడిద్రుంచి | శైలమొక్కటదెచ్చిశక్త్రారిమీద | కా
లాగ్నివలెమండికట్టల్కనేయ | సదిదప్పిపోవుటకరదంబుద్రిప్పి |
వదిలుడై కపులదోబకలముననొంచె | హనుమంతుడంతటనతిశోక
మమర | గనివల్కైకపికోట్లకన్నీరువెడల ||

మంఖారిరాగము - ఆదితాళము -

కదలిపోదామికనురండుకదనమేల | లోకకళ్యాణిగొల్పోతిమిక
విక్రమములేల || తడబడుచున్నాదినాపాదద్వయంబు | మనము
జడధిగడచివచ్చుటనిష్ఫలకరంబు || ౧ || ధరణియయోనాకాత
లువ్యధంబులాయస్వామి | కరుదుగదువాతకదెలుపనహా
మాయ || ౨ || వలనొప్పశ్రీరంగపురనిలయతోడ | దెలుపవలయు
నీతకై నవిధిజవంబుతోడ || ౩ || వ || యిట్లుబలికే హనుమంతుం
డా రాముపాలికరుదెంచుచుండె నిండ్రజిత్తుండిత్రైరంగుననందరం
దనమాయవలన మోహంబునొందించి నికుంభిశా హూమంబు
గావింపుచుండె రామచంద్రుండు పశ్చిమభాగంబునంగలిగిన మ

హారవంబాలకించి వెరగుపడి జాంబవంతుంగనుంగొనిహనువంతుండు కయ్యంబుగావించుచోట రొదలువినంబడనయ్యేంగాఁజేసనామనంజుగలంకుచున్నయది నీవరసిరవ్వునిబనిచిననలండుతీవ్రంబునంబోయి మాగఁంబునవచ్చుచున్న మారుతింగాంచి నీతప్పుత్రాంతంబువిని దుఃఖితుండయ్యె వవసజుండాసమయంబునంగన్నిరునించుచు రామచంద్రునిజేరవచ్చి రావణిగావించిన మహాకృత్యంబువిన్నవించిన ప్రచండమారులంబునం బడినవృక్షంబు చందంబున నవనింబడి మూఁభిక్లినంజూచి కపిగణంబులాహాకాగంబున వద్దోళ్ళలనుగంధకలితంబగు సలిలంబు దెచ్చి మేఘశ్యామసుందరంబగు రామచంద్రునిశరీరంబుజైత్యోవచారంబుగా పించిరంత || గీ || అన్నగనితమ్ముడల్యంతభిన్నుడగుచు బాహుభులు సాచికాగిటుబట్టిసికి పివరఘూర్షహానీకీర్తియాతికలై నేమి శేయుచున్నెబ్బంగిసిల్లవీరింతు ||

మైఖారిరాగము. అటతాళము.

అకటధర్మముగావచ్చెయి వోయన్ననీకావడలాయ | ప్రకటధర్మవ్రతపరుడవై జగతి నత్యకంకనత్యశీలాదులుగలెన్నె | కట || ఘనధర్మవతికనటంచు | జనకునమాటటితూకనటంచు | వసమున కరుదేరవనితగోల్పడనాయ | మననిబొందినరాజ్యముమానలేయయోని | న్నకట || ౨ || కరగతమ్ముననర్మస్యంబు | పోదరిమనగలదెనుఖంబు | వరరంగనాధరావణుడుకర్తయుదేవునిసౌఖ్యమొందెన్వొరశేదుఃఖములెల్ల || నకట || ౩ || క || ధర్మముసౌఖ్యమటంచున | ధర్మముదుఃఖంబటంచుధరదెప్పుదురా | ధర్మంబునసంతాపమ | ధర్మంబునసుఖములగుచుధరనిపుడొప్పె ||

క || ధనవంతుడుత్రముడుభువిధనవంతుండతులబలుడుధర్మజ్ఞుండు || ధనవంతుడవనిపూజ్యుడు | ధనవంతునకలరుహేతులుతగులంధువులక || వ || అన్నరావణివలనంగాబడినపాపకార్యంబునకు బ్రతివిధానంబ న్నదియ్య కార్తుకనిము క్తచండ కాండంబుల నకలరాక్షస సమేతంబుగా లంకాపురంబు భస్మంబుగావించెదంగావున నీప్రభావంబునీవెరుంగి కూచుకొండి ధైర్యంబుగొ

నుమనీ పలుకుచున్నయెడనీభీషణుండరుడెంచి పర్యవృత్తాంతంబె
రింగించి యింద్రజిత్తుండుతనమాయవలసంగావించినమిథ్యాకా
ర్యంబనితెలిసిరఘువరుసకీర్తియై ॥

మారువరాగము-ఆది తాళము-

యేమయ్యరఘువర్యచుఃఖమేలనయ్య | సీత | భామాకుమంగళ
మయ్యభక్తసేవ్య ॥ యెన్నగనభీషుప్పింజ్ఞెనన్నమాట | నమ్ముకు
న్నరీతిగాదెనమ్ముకున్నమాట ॥ ౧ ॥ టేమమయ్య టేమమయ్యరా
మరామ | నీ టేమమాత్మగోరుసీతరామరామ ॥ ౨ ॥ రావణిమా
యలునమ్మరాదుజగతి | వానిభావింపముజ్జగములందు ప్రకటమర్చ
తి ॥ ౩ ॥ వలదువలదులేసిదుఃఖపలఘశౌర్య | రంగస్థలవిహారతె
మ్ముమేరునైలదైర్య ॥ ౪ ॥ వ ॥ అనియివ్వినంబునంబలికి మనకి
ప్రభా రావణాత్మజుండిప్పడు నిష్ఠాగరిష్ఠుండై నికుంభిళా హూ
మంబుగావించుచున్నవాడా హూమంబునిర్విఘ్నంబుగా పరిపూ
నకంటైన నశేయండై వెలయుంగా నన హూమత్ప్రముఖకపిబ
లంబులతోడ సౌమిత్రినినావెంటబంపుడేను హూమంబు విఘ్నం
బుగావించి చుపించెదననిపల్కిన యవ్వారక కనాకమృతంబు
గావని రామ లక్ష్మణసుగ్రీవహనుచున్న యిటుల పరిమి తానం
దంబునం జనుడెంచి విభీషణుం గొలింప సంభావించిరట్టియెడ ॥

సీ ॥ అంతటశ్రీరాఘవాజ్ఞచేలత్పణుడింద్రజిత్తువధింప నెలమి
దలచి | ఘనబాణకార్చుకవచభద్రంబులకడువేట్కతోదాట్టికడి
మిమెరసి | తనయన్నకవుడు ప్రదక్షిణంబొసరించి మ్రొక్కి దీవన
లాండిముదముడెంటి | శౌర్యబలాటోపశక్తిసంయుక్తుడై హనుమ
దాదిబలంబులాశ్రయింప | నచినయుక్తంబుగావిభీషణుడు వెల
య | బలములాప్పంగభల్లుకపతిచేలంగ | నంగదాదులుతనజ
యంచాత్మగోర | నసికివేంచె శరఘుకులెం ద్రానుజుండు ॥

క ॥ చనిచనిరాక్షససైన్యం | బనుగహనముజొచ్చెనప్పుడనురు
లగదరులే | ఘనకదనమునలిపిరిసురు | లనువుగనాశ్చర్యమొందనతి
దప్పికుతులై ॥ వ ॥ అంతటలక్ష్మణుండు విభీషణానుమతంబునపి
డుగులంబోలుభల్లంబులింద్రజిత్తుమీదవైచి రాక్షససైన్యంబులం

గలంచిన నింద్రజిత్తుండు గుండ్రై పాపామంబుచాలించిరథాక్షా
ధుండై చనుదెంచి విభీషణునకిట్లనియె || గీ || అన్ననెడచానీసేద
నరాధములను | చేరికులమెల్ల రోయంగ సిగ్గువిడిచి | భృత్యబాపం
బుగొంటివివ్రాజ్యమనుచు | నీచచారిత్ర జలసేవోసిదునడత ||

గీ || గరిమపినతం ద్రివయ్యండికరుణలేక | నరులగొనివచ్చి తక్
టనీవవనినంద | దెందమదిగోరపాపాత్మచేనటివగుచు | కవులనిను
రాఘవుల ద్రుంతుకడిమిమెరిసి || వ || ఇట్లుబల్కినవిభీషణుండిం
ద్రజిత్తుంగనుంగొని || క || మునులవధింపుచుయన్యాం | గనలను
చెరనిదెడియన్నకడనుండనునా | మనసోచుకనెదుష్టాత్మక | నినుల
త్తుణుడిలవధించునిమిషములోన ||

కళ్యాణిరాగము-ఆదితాళము.

చెలిగిలత్తుడేంద్రజిత్తులయ్యెడ | చేసిరనినగడ్డెర్చులై || కులగీ
తులు | సింహములు గ్రహములు | ఘోరముగదలపడినతెరగన | జల
పడికరములను | కార్చుకములుకడుమెరయగను | తంకృతులలరగ
సేయుచును | శరములుచలమునబరపుచును | జలదతతులితరవము
లపలుచ్చునుచును | బలివిగజికలుచుపటునారాచము | లలుకనేసి
తనువులనోగ్యమువెలయర్చిధారలుదొరగింపుచు || చె || ౧ || గ
రిమతోడనొకరినొకరణవగకాంక్షగలిగిగదసి | సరగునవిశిఖ
ములురువడిగొనుటలు | చాపములనుసంధించుటవేయుట | తెరుగ
నలవిగాకక | సురగణమరుదుగగనవీకక | తూవులుచురుకుననొగి
దాకక | చూఢకలబారయుచు | పోలిబోకక | వరదుడగుచుదన
రినరంగస్థల | వాసునిసోదరుడనురేశునిసుతు | డిరువురుదుభకారత
రకాండమలంబరమిలనిండగగురుతుగనేయుచు || చెలిగీ || ౨ ||

వ || మరియు నవ్వీరవర్యులత్యంత మాత్సర్యంబున దివ్యాస్త్ర
ప్రయోగంబులుగావించిలోకంబులఘానికల్లంజేయుచుశతసహ
స్రసంఖ్యగు బాణంబులుక్కుమ్మడిబరగించుచుబోరునెడలత్తు
ణుండైంద్రబాణంబుచాపంబునసంధించి రాఘవేంద్రునిపదకడు
లంబులు మనంబునందలంచి రామచంద్రుండుసత్యధర్మపరాయ
ణుడేనియు యిత్తుహాబాణంబింద్రజిత్తుని నిర్జివుం గావించు న

భయేనైన || ౩ || పెనుమంటలెగయశక్త్రా | శనితుల్యంబగుచువే
గజనిరావణిశో | భనరత్నకుండలాంచిత | ఘనమస్తకమపుడుదు
మునుకడువడిబడియె || ౧ || సురులుగురియించిరయ్యెడవిరులవా
న | గరిమనాడిరిదేవతాకాంతలెల్ల | మునులుహాషికాంచిపొగిడిరి
మొనసిసర్వ | వనచరానీకమత్యత్సవమునవెలసె ||

వ || ఆసమయంబున || ద్వి || హనుమద్విభీషణులత్యత్సవమున |
వినుతింపసారఘువీరునితమ్ము | డనువొందకవికోట్లనందరగూడి |
చనితనయన్నకుసాగిలియైక్కు | సంతవిభీషణుడారామచంద్రు
సంతసంబునగాంచిజయమయ్యెమనకు | సమసెరావణిసేదుసౌమి
త్రిపలన | సమరస్థలనటంచుసమ్మతిదెప్ప | గరిమెతోతమ్మునికొగిట
జీచి | శిరమమూకొక్కొనికేలచెక్కిళ్లుదున్వి | ఘనరుధిరాద్రు
హాకాయంబుజూచి | కనుదమ్ములనునీరుగారంగహస్త | ముననం
టుకొనుచుతమ్మునివిలోకించి | నెనరుచిత్తములోననివ్వటిల్లంగ |
నాయన్ననీపిట్లనావెంటవచ్చి | బాయకకప్పముల్బడితివిధరణి |
చెలగిదుజ్జయునింద్రజిత్తునిజంపి | తలఘుశౌర్యంబుననానందమ
య్యె | నేనింకవధియింతునిష్టరాస్త్రముల | పూనిదశగ్రీవుపాలు
పెల్లదూల | ననివలెనయ్యెడనాలంకలోన | తనయందుజచ్చు
టదైత్యులవలన | వినిదశగ్రీవుండువెనమూఢనొంది | మరలచయ్య
నలేచిమానసమండు | వరపుత్రునయ్యింద్రవైరిదలంచి ||

పున్నాగరాగము-ఆటతాళము.

హావీరభూషణహావైరిహరణా | హాపుత్రఘోరతరాహవనిభు
ణ || సరగునసనుబాసించనన్యాయమగున | వరపుత్రనినుబాయవశ
మునాకగున || ౧ || అహహానీవిక్రమమణిగిపోయెనుగ | యహహా
నీశౌర్యబుయ్యవనిగలసెగ || ౨ || మాయలన్నియునెచ్చమాయ
జైచనెను | బాయరానినిన్నబాసితిధరను || ౩ || వరరంగవతిపో
దరుడుతూపులను | బారిగొనెగదనిన్నభువనభీషణుడు || ౪ ||

ఇవిధంబునందుఃఖించి మహాగ్రక్రోధావేశంబున రాక్షసు
౪౦గనుంగొని మత్సత్రుండువనచరుల వంచిండుకొరకుతనమా

యవలన సీతాస్వరూపంబుగావించి తెగటాచే నేనియ్యడన
త్యంబుగాసీతందెగవ్రేసెఖడ్గంబుగాని ప్రమదా వనంబున కరిగి
జానకీంగాంచిరయంబునంజనుదెంచు నెడయిడ్డేవివానిం గనుంగొ
నిదుఃఖంపుచు॥

సావేరిరాగము. అటతాళము.

యేమిసేతుసేమిసేతుహామోహనాంగ । రామరామననువధిం
పరావణుడుగ్రుడై వచ్చె ॥ నేమి ॥ యేలబొమ్మంటినిన్నలనా । డే
నుమాయామృగమువెంట ॥ యే ॥ యిట్టికష్టములకేకాదొవెనుమ
రదినట్లాడుట ॥ ౧ ॥ నాధసీరాననైరత్మో । నాధుచేజావగనా
య ॥ యే ॥ పావనివీపెక్కిపోక । ప్రతికూలములాడితి ॥ ౩ ॥
నిన్నుచాసియన్నవేళ । నన్నుచాములాందకున్నె ॥ శ్రీకరరంగ
పురిశ । కైకకోకాదీరేనేమో ॥ ౪ ॥ సీ ॥ వెలదిజానకీయట్లువి
లపింపరావణుండవనిజవధియింపనరుగుడేర । కనిసుపాశ్వుడు
దశకంతునకడ్డవైదనుజేంద్ర వనితనుధరవధింప । తగునయ్య ఘో
రపాతకకార్యమిదిమానుషగగర్భి ననురఘుప్రవరులైన । రావల
ణులక్ష్మణులవిక్రమమొప్పనిద్రుంపుమననిజాలయమునకరిగిసభ
కు । మరలజనుదెంచిరాక్షసవరులబిలచి । తురగసామజరధభట
స్థోమమలర । వేగమునబోయిశ్రీరఘువీర । వానరాదులనుజంపిరం
దుమీరాహవమున ॥ ద్వి ॥ అనియట్లుబలుకనయ్యనురులబోయి ।
వనచరావళిదాకివరబాణఖడ్గ । ముసలముద్గరగదాముఖ్యముల్ప
రపి । వెనజంపగనిరఘువీరుండుచావ । నినదంబుగావించినజకార
రిపుల । వెనుకొనిబహుబాణవితతులుగురిసి । కరులరథంబులకా
ల్పలంబులను । వరఘోటకంబులవడిదెగటాచి । ధరణిమహూ
ద్దండదవణంబెలవణ । గరిమశోభిల్లంగగనిహతశేషు । లరుదుగా
జనిచెప్పిరసుతేంద్రతోడ । కరమొప్పనంతరక్కసులవెలందు ।
లింటిరటహోయనియెచ్చుచుపతుల । జంటబాసుటనుమూఢకలజెం
దువారు । తనయులనన్నుతేంద్రులగూచి । మొనసిదుఃఖాంబు
ధిముణిగడివారు । వంచనగావించివైదేహిదెచ్చి । ముంచెబో
యిలంకమూఘుకండటంచునిందించినిట్టావుకనిగుడించువారు ।

క్రథమనమరణంబుకాంతించువారలగుచుమహాభేదమతిశయిల్లం
గఁ మగువలె నుగూడిమాటలమించి॥

ముఖారిరాగము- ఆదితాళము.

యెంతచేటుగల్గెనమ్మ! వోయమ్మరాక్షసేంద్రుడెంతమూఖుడ
డమ్మ | యింతిరోకై కకువరములేలయొసగెనమ్మభతఁ | కాంత
తోశ్రీరాముడేలకానలకువెంచేసెనమ్మ || యెంత || తప్పలెల్లమ
నవెనమ్మ | వనశాలకుచుప్పనాతిబోనేలనమ్మ | తప్పిపోయెబో
రఘువరులతవిలికదియనేలకనుల | గప్పినదీనికామాంధకారమగ్ని
పాలుగాను || ౧ || యేమినేరములులేకను | వనవాసుడొశ్రీరా
ముభార్యతాడేనేలను | యేమమ్మదానికేకాదసామీరిజలనిధిదా
టి | భామతోభాషించియత్తునామచుణచిలంకకాల్చు || టెంత ||
౨ || వినడాడెవిభీషణోక్తులు | మేఘనాధాదులనిద్రెల్లిరద్భుత
శూరులు | వనితరోరామునిరంగవాసుడనుచుదెలియదాయె | విన
వమ్మవీనిక్రొవ్వెల్లవెనధాత్రిదగ్గమైపోను || ౩ ||

క || యారీతితనపురంబున | భూరివ్యసనమునబల్కుపొలతులప
లుకుల్ | యారావణుడాలింపుచు | ధీరతరణరంగమునకుతెంపున
వెడలెక || చ || కరులురధంబులశ్వములుకాల్చులముల్తనవెంట
నొప్పభీ | కరశరచాపఖడ్గపరిఘప్రకరంబులుదాల్చి | హేమనుం
దరరధమంచుతావెలసిదపకమెలపకగవానరావళిక | సరసిజమి
త్రవంశజులచంపుదునంచునుదగ్రమూర్తియై ||

వ || మహాదరమహాపాశ్వక విరూపాక్ష ప్రభృతులతోడం
జని యవ్వానరానీకంబులందాకి నిసితబాణవరంపరలవలన నా
శంబునొందింపుచు దేదీప్యమానంబుగావెలుంగుచున్నయెడనుగ్రీ
వుండరుడెంచి శిలావృక్షవషణంబున రాక్షససేనాక్షయంబుగా
వింపుచు విరూపాక్షుతోడందలపడి ఘోరసంగ్రామంబుగావిం
చి ప్రాణంబులుబాపె సంతరావణాసుమతంబునమహాదరుం
డురువణించి కప్పినైస్యంబులఁజీకాకుపరచినభానునందనుండత్యం
తయత్నంబునంబోరిపోరి యవ్వీరునినిగతప్రాణుంగావించెన
ట్టియెడ || నీ || కోపంబుతోడమహాపాశ్వకడయ్యెడవనచరావ

శిదాకేవసుధగూల్ప | కనివాలిసుతుడుదగ్రతనివామాక్కొని స
మరంబుగావించినంహరింప | రావణుడతులదుర్వారశౌర్యంబున
కాలాగ్నితుల్యుడై కపిగణముల | సమయింపుచునుదాయజానకీనా
భుండుతమ్మునిగూడిదోడఁపఁమమర | శరశరాసనములుబూనిస
మరమునకు | నిలిచియుండవిలోకించినిజఁరారి | విశిఖవషణ్ము
గురియింపవేట్లుగాంచి | బరపెసామిత్రివటుబాణసంక్తులపుడు ||

ద్వి || రావణుండంతదుర్వారుడైమించి | పాపకతుల్యమాబా
ణముల్బరపి | రామసోదరుదాణరాజినుగ్గాడి | రామచంద్రుని
దానిచయముననుగ్ర | సితసాయకముపెంబీకటిగేయ | నతికొవ
మునిరాముడనురేంద్రతోడ | నతులవిక్రనుమొప్ప సుగేయజూ
చి | జతలేనిదీప్తితోసామిత్రిఘోర | శరములడైర్యంధ్రసారధి
దునిమి | గురుతిరగ్ధజమిలగూలంగనేసివిలుచ్రుంజెనెనిమిషవీరు
యమెచ్చ | వలనొప్పనయ్యెడవరగదాహస్తు | డగుచుసిగ్గిపణుడ
న్నగుర్రముల | తగగూల్పనాతడుస్తంభుడై శక్తి | వెనదాచితమ్ము
నిప్రయంగనప్పు | డసదృశకరుణార్థయగురామతమ్ము | డది
ప్రపంచనమరారియాగ్రహంబలర | పదిలంబుగానొక్కపటుశక్తి
బూని | యావిభీషణుజంపనాన్తదలంప | పావసుండగురామభద్రు
నితమ్ము | దాతనికడ్డమయ్యనురేంద్రమీద | శాతమాగఁణములు
చయ్యనగురియ | కనలిసామిత్రినుగ్రంబునగాంచి | నిసుధరాస్థలి
గూల్చునిక్కమీశక్తిగనుగొనుమనిప్రయగనిరాఘవేంద్ర | డనె
తమ్ముకిన్వస్థియగుననిప్రీతి | సంతటశక్తిమహాధ్వనుల్దనర | విం
తగదీనులైవేల్పులుచూడ | మంటలుగ్రక్కచుమహిమనష్ట | ఘం
టికాయుక్తమైకడువడివచ్చి | రామానుజునిపెన్నరమునగాడ |
నామహమహుకంతనవసపైబడియె || గీ || అవసరియగులక్ష్మ
ణునట్టెజాచి | జానకీనాథుడతిశోకజలధిమునిగి | సొరిదియాతని
యరమటుజొచ్చియున్న | శక్తిపెకలించిభంజించెజనపరేణ్య ||

వ || అంతటదశగ్రీవుండుదగ్రచుననుండై విశిఖవరంపరలవ
లన రాఘవేంద్రగప్పందొణంగిన సైనింపుచు దుఃఖావేశంబునం
దమ్మునింగిరించుకొనియవ్వీరునిభక్తివక్రచుపారుషంబులుదలం

చి సంతప్తచిత్తుండై ధైర్యంబు గొని హనుమత్సుగ్రీవప్రముఖు
లంజూచి మీరెల్ల వారలులత్తులుంగాచి యుండవలయునయ్యెడ
పరాక్రమంబుచూపుటకు కాలంబుగాని చింతింపనహంబు గా
దేను రావణుంగదసి మదియ్యవిక్రమప్రతాపంబులుజగంబులం
గీతింపుచుండ నారామత్వంబుగనువరదేదనింకసిలోకంబునరా
మరావణులమగు మాయీరువురలోననొక్కం ధైయండువలయు
ననిబట్టి మహూర్తక్రొధాతిశయంబున ధనుష్పంకారంబు గా
వించి చండకాండంబులస్వీరునిదేహంబుగాడనేయ నారాక్షసే
శ్వరుండు కొంతదడవురామచంద్రునితోడనడ్చుతసంక్రామంబు
జేసి రణరంగంబుననిలువంజాలక లంకాపురంబు సొచ్చెనట్టియె
డ ॥ ౧ ॥ అంతసీతేశుడతిశోకమావహిల్ల । ధరణిబడియున్నత
నసహూదరునిజూచి కన్నుగవనశ్రుకణములుగ్రమ్మచుండ । చా
లివిలపించెవనచరుల్జాలిబొంద ॥ ద్వి ॥ హారఘుకులవీరహామ
హశౌర్య హారాక్షసాంతకహానహజన్తు । నీకెట్టిరవస్థనడేలక
తై । నాకురాదాయగానాతండ్రినీకు కలగుణంబులనెల్లక్రచ్చె
రబొగడ । నలవియేముక్కంటినలులకైన । గరిమతోననుబొడ
కాంక్షింపవేమి । సరగుణలేలేమ్ముశక్రాఠిహరణ ॥

వ ॥ ఇట్లుబట్కిసుషేణుంగనుంగొని ॥

సురటరాగముఃప్రదితాశము.

యేమిసేయదునుషేణ । నాదుఃఖమెట్లుదీరునుషేణ । సోమి
త్రినాబహిశ్చరప్రాణవన నొప్పి । తామహీస్థకిప్రాణితల్లడము
గటగించె ॥ నేమిసేయ ॥ నేనెంతదురితుండవో । పూర్వమండన్మొ
చరితుండవో । నేనెంతదుడకాశాన్వితుండవో । లేకున్నదానవేండు
నవలనతమ్ముడిలగులునా ॥ యే ॥ ౨ ॥ సమరమికనాకేలను । దై
త్యేంద్రు సాధించుటదియేలను । కమలాక్షిసీతనికగైకొన్నఫలమే
మి । విమలరంగస్థలిని వెలయుతమ్మునిబాసి ॥ యే ॥ ౩ ॥

వ ॥ ఇవ్విధంబున విలపించురఘువరేణ్యునకున వినయంబుగా
సుషేణుడిట్లనియె ॥

సకలజ్ఞుడగుసీతుజనునయ్యయించితజనకజారమణరామ ॥ ప్ర
బటుడగుసౌమిత్రికకటశవచిహ్నలేదికమానుడుఃఖమేలచాల ॥ స
క ॥ శరదించుపమముఖస్థనిొప్పెనదెను ప్రసన్నాదిలక్షణములు ॥
కరపద్మములరక్తకాంతులాఘ్నచునున్నవరుదార భయములేదు లే
దు ॥ సక ॥ ౧ ॥ కనుదమ్ములత్యంత కరుణాప్రసన్నశోభనములై
పొలుపొందెను ॥ ఘనమైనహృదయముశ్వసనయుక్తంబగుచుదనరె
నిదెరిపువిరామ ॥ రామ ॥ ౨ ॥ మృతుడుగాడితనికతిమోహనాకృ
తిమించెనితడుదీక్షాఽయువమరి ॥ సుతిశెందుశ్రీరంగపరిసోదరుం
డనగనతజనగణాతిఽదూరధీర ॥ సకలజ్ఞ ॥ ౩ ॥

త ॥ అనిభాషించియునంతట ॥ హనుమంతునిజూచిరఘుకులాధ్యక్షుని
త ॥ మ్మునిత్రోవుమాషధంబులు ॥ ఘనకరుణామతినిదెచ్చికళ్యాణ
ముగా ॥

కందాళము.

మునుసీకుజాంబవంతుడు ॥ పనిబడివివరించెద్రోణపర్వతమున ॥
సౌంపునవెలుగుయాషధంబుల ॥ కనువుగజనితెచ్చుతెరవులగవరధీ
ర ॥ నీవచటికిజనుముపెంపార ॥ మాకోకెఁలింపుననుజేకూర ॥ ఘ
నతరశ్రీరామకార్యఘరంధరు ॥ డననౌషధములుచయ్యనదెమ్ము ॥
అగవరధిర ॥ ద్వి ॥ కరమొప్పసంచేవకరణిసౌవణ ॥ కరణియు
సంధానకరణివిశల్య ॥ కరణియనందగుఘనతరౌషధులు ॥ పరగ
ద్రోణాద్రిపైభాసిల్లుచుండ ॥ పణకముల్తెల్లనధలములువచ్చ ॥
వణిఁబనెర్తనవరపుష్పవితతు ॥ లరుదారరాత్రులనగుపడుచుం
డ ॥ గురుజవంబునబోయిగొనిరమ్ములీల ॥ భానూదయంబై నబాగు
గాదెన్న ॥ పూనియంతకుమున్నెపొసగనేతెంచి ॥ కాళముమమ్మె
ల్లకడుదూరమిటకు ॥ పోవయ్యపోవయ్యఘనంబులందు ॥ చారువి
క్రమదైర్యశౌర్యపూనుకండ ॥ వారయనినుబోలరవనియేవీరు ॥ ల
నిసన్నుతింపంగనంతసీతేశు ॥ డనువుగాబల్కెహనుమంతుతోడ ॥

శైరవిరాగము-ఆటతాళము.

హనుమంతనిన్నుప్రార్థనసేతువోయి ॥ కనికరమలరనన్లావగ
వోయి ॥ వరమిద్రోణపర్వతముదేవోయి ॥ సరగునభ్రాతృభితుము

బెట్టవోయి || ౧ || నీవీకార్యమునేయ నేతుకావులీల। నీవిక్రమము
బల్కనేరనుచాల || ౨ || పదపడినేడియా పదదీచకవోయి । పద
లకనీమేలువచియింతువోయి || ౩ || తన్నులలోనొక్కతమ్ముడవీ
వు। రమ్మువేగమెకొగిలిమ్మికనీవు || ౪ || పరరంగపురమునవనియిం
చియున్న । పరమునినన్నికపాలింపుమన్న || ౫ ||

గీ || యిట్లుబల్కినహనుమంతుడెగసియార్య । లంకగంపించె
దిక్కులల్లాడెమిన్న । బగిలెజలధులుకలుషించెపర్వతములు। ధర
ణియునుచంచలమునొందెతక్షణమున || ౪ || ఆసమయంబున దే
వతలుపుష్పవృష్టిగురియించి రంబరంబున దుందుభి స్వనంబులు
మ్రోసెనంతటనాంజనేయుండావన్నివారణండగురామచంద్రు
నింజూచినవినయంబునంగృతాంజలియైయిట్లనియె ||

నవరోజురాగము- అటతాళము-

యింతచింతయేల। దేవరవారి। కింతచింతయేల || చింతసేయ
కుముదుదాకంతవిక్రముడన।నంతశౌర్యకహనుమంతుడనేగల్గ
యింత|| దీనభావమేల । ద్రోశాద్రినిదేస్తువేగలిల। పూనితెలా
నకవభూతసమేతమై । గానబడెడుభూమినై సనేపెకళింతు||యిం
తచింత || ౧ || కరుణాప్రదవన్య । నీబంటువిక్రమముజూడవ
య్య । క్రకమొప్పనామస్తరణబలంబున। పరిపంధిహరణయేవని
నైనయొసరింతు ||నింతచింత || ౨ || తనువునీదిసుమ్మినీచరణాబ్జ
దాస్యయోగమిమ్మి। అనఘరంగేశనాకసుమతీయొనగుము। జనితెత్తు
నౌవధాద్రినిమేషములోన || ౩ ||

భైరవిరాగము- ఆదితాళము-

ఇదిగొనెగరితిని। దేవరపదములదలచితిని। వదలకనదమలహ్మ
దయంబుననిను। ముదమునదలనగ నేదురున్నదేభువి। దండిమగం
డనుచు। వేల్పులతండములనుకొనుచు। నుండగనేనుద్దండబలము
న। నజాండంచైననుచెండాడంగల ||నిదుగో || ౧ || కడువడిజని
కాంచి। పర్వతముడుగకపెకళించి। తడబడకనుతలనిడుకొనివిమ
తులు। వడనడవడకునునడలగవెడలెద || ౨ || సురవరనుతచరణ।

దుభకారతరరాక్షసహరణః । హరవిధిముఖరులుసరిబోలరును । వ
రరంగసలవాసుడవరయగ ॥ సిద్ధిగోనెగరితిని ॥ ౩ ॥

ప ॥ ఇట్లుబల్కి రఘుపర్యవ్యసకు బ్రదక్షిణనిమిత్తంబులు
గావించి దీవనలాంచి యద్దేవునిజగన్తోహన దివ్యమంగళస్వరూ
పంబునిజ హృగయాబ్జంబునొప్పికొని వానరకోటులఁజేరు వాం
దిమాచుచుండ దేవతలొకసంబును జయజయధ్వానంబులుగావించి
వింపయొప్పునప్పుక టప్పించి యుష్పరంబునకెగసి పోవుచుండెన
ట్టియెడ ॥ సీ ॥ హనుచుంటుండేగుటవినిదశగ్రీవుండుకార్యవిఘ్న
మొనర్పకగరిమెదలచి । కాలనేమినిబంపకమవడిజనివాడుమాగక
మధ్యంబునమానియగుచు । మాయామయాశ్రమమధ్యభాగంబు
నతాపసోత్తమురీతితపమునేయ । నచటికివవసజుండరుదెంచియా
దైత్యు । కపటకృత్యంబెల్ల నపుడెరింగి । మకరిభంజించియచ్చరమ
గువప్రోచి । పటుపరాక్రమమలరసప్పావవనుజు । నుగ్రగతిదా
సిపోరాడియ్యుగూర్చి । శ్రీఘ్రముననేగవానరసింహుడంత॥

ప ॥ ఇన్విశంబునంబోయిపోయి కుశద్యుపంబుదాటి క్షీరసము
ద్రంబుడచికయత్తరభాగంబుననొప్పారుచంద్రద్రోణగిరులం
గాంచి ద్రోణశైలంబుమీదికింజని మహిషదానాస్వపణంబు
నేయందొణంగిన నర్దిత్యారధులదృశ్యంబునొంది కనువడకున్నన
ప్పుత్తేంద్రతోసిట్లయె ॥

కందాభకము.

గిరికరరఘువరుడనువగ । గురుజవమునవచ్చినాడగురుతుగ నా
కుం । నిరుపమదివ్యాపభులిక । కరుణనుగనువరిచివేగగాఢము । రా
మానుజునిబ్రోవుము ॥ తరుచుగనినుమదిదలచెదనాకిపు । డరుదుగ
నాపధులన్నియొనంగి ॥ గాఢము ॥ ప ॥ అనినయాశ్చైలేంద్రుం
డు దుర్వారగర్వాలిరేకంబున బలుకకుండిన ॥

చ॥ అనుపమరౌద్రముప్పలినద్రివగుంగనిదుష్టబుద్ధితో । ననువుగ
బల్కవైతివిరయంబుననిన్నెకళించిలీలతో । ఘనతరపువృకందుక
ముకై వడినెత్తుకరాముపాలికిం । జనినిలిపింతునగ్గెలువశక్తుడువచ్చి
నగానిదుర్బుధి ॥ గీ ॥ అనుచుతనవాలముననద్రినట్టెజుట్టి । బలిమి

పెకళింపనబ్బలుకల గెధరణి యొరిగెను రదంతులటు మ్రొగ్గి గిరులు
గదలెనహికులేంద్రుండు వంగెనయ్యవసరమున ॥

ప || అంత సమ్మహిధరంబుదాల్చి సింహనాదంబుచేసిన ప్రళ
యాగ్నికల్పలగు చిత్రసేనాదిగంధర్వకోట్లవీరునిదాకినాపించిన
నుగ్రుండై వాలంబునకొందరింజుట్టి నేలంగొట్టియు కొందరించి
డికిటపోట్లవధించియు కొందరి దరుపాపాణంబుల భుజించియు
నివ్వధంబునం జీకాకు పరచి పలాయనంబు గావించి గగనమా
గంబునం జనుడెంచుచున్న సమయంబున ॥ ద్వి ॥ హనుమంతు
డీరీతిగరుడెంచుచుండఁ మొనసినది గ్రామమున నొప్పుధరతుఁ డా
రాత్రి మన్వోన్నమరుదుగాబడసి | శ్రీరఘువంశజుల్ సేతయు నడచి
కరుదుగాజనిండుగావచ్చె నెరును | సమయమవ్వీగులచోతంబు
డెలియఁ దమలాత్తులగుచు నేయడవినున్నారో | న్నామకియావద
సమకూరునాకొక్క | కామిసీమణిలోకంబున గ్రహిణీసేత | యేమాయ
నోరాఘవేంద్రునితమ్ము | డేమిక్కప్పుడుతోడ నెందున్నవాడో | తె
లియదాయనటంచు నీనత్వమొంది | వలనొప్ప త్రావ్వుణవగం
బులకును | కలదానములు జేసి ఘనజపహిళామ | శాంతులుగావించి
సారెకుమదిని | చింతనొందుచునుండ శ్రీహనుమంతు | దానము
యంబుననంబరవీధి | భాసిల్లుచునువచ్చె భరతునిజూచి | రాముబో
లినయట్టిరాజహిళాయనుచు | వేమరుమడిలోనవిస్తయంబొందె | భ
రతుడవ్వీరునివదవడిజూచి | వరఘాతమిదిదీనిపథియింతుననుచు |
శరముకార్చుకమునసంధింపగాంచి | వరమతినశరీరవాణి యిట్లని
యె ॥ క ॥ వినుమీతడాత్మబంధుడు | ఘనశరమేయంగదగడుకా
వుమనగ | నయ్యనకులుడుకోపముడిగెను | చనెవాయుతనూజుడం
తజవమలరంగ ॥ గీ ॥ రావణుండుబనురయమునమాత్యవత్ప్ర
ముఖయాతుధానబలములెల్ల | నాంజనేయుతోడనన్నిపైపోరాడి |
విఫలులై రియతనివిక్రమమున ॥ ప ॥ అంతరఘువరుండు దివ్య
వధవర్యతధరుండగు | హనుమంతుని ప్రభావుంజంబర్హుణోదయం
బనితలంచి | శోకబుప్పతిల్లలక్ష్యుణంగాంచి ॥

ప్రకటముగనరుణోదయప్రభా పరగతూవుకననమరైనికన్ |
నకటతమ్ముడనిన్నుబాసితినవనియెందు | సుకరమగునీముద్దుమొగ
మికచూడకరువుగదన్న | నీవించుకకనుంగవదెరచియించినసుఖము
గొంచు || ౧ || చెలగివనములనభిలసేవలుసలుపుచునురెండవభూ
జంబన | వెలసియిటుననుడించిచనుటిదివిహితమగునె | పలుకుమొ
కపరివెంటవచ్చెదనలుకలేటికినిలువనిచటను | నలినమిత్రునకెంతప
గతుడనైతితండ్రి || ౨ || వనమునకుననునమ్మినినుబనిచినసుమిత్ర
తునేమిజెప్పదు | ఘనమతినిభరతునకుశత్రుఘ్నునకుయేమందు ||
ధనువుశరములుగొనిమహోగ్రతరనుజవరులనుగదిసి తునిమిన |
నినుధరంగోల్పొసి శ్రీరంగనిలయుడనయ్యె || ౩ ||

గీ || శరణుబొందినయావిభీషణునకేను | పట్టమమరంగగట్టితి
వరగమున్నె | నరణినిదినప్పనేమందునై వగతికి | సత్యహీనుడనై
తిబోజగతియెందు || ౪ || వనచరసేనలతోడను | జనుమికకిక్కిరిం
ధకీవునరగుననాకై | వనరాశిగట్టదనుజాల | మనిమితిమవలీలనతు
లదోడకడకమునకై || ౫ || అనినసుగ్రీవుడారామునట్టెజూచి |
మానవేశ్వరశోకంబుమానుమిపుడు | సరగుననుజొచ్చెనాలవరూ
ముపవన | తనయుడికశీఘ్రమునవచ్చుతడయకతడు ||

ప || యిట్లుబల్కినయనంతరంబున దివ్యాషధశైలంబుతోడధ
గధగితప్రభా భాసురుండై చనుదెంచు హనుమంతుంగని మా
తాకాండుండరుదెంచెననిశంకించి ప్రళయసమయమహోదగ్ర
విగ్రహుండగుభగవంతుండున రౌద్రరసోల్లసితమూర్తియై
నుమిత్రావుత్రరతుణాధకంబునకై మహోపద్యోషధాద్రికింజని
న హనుమంతుండరుదేరకమున్నె మాతాకాండుండుండ యించు
చున్నవాడు మదియ్యదివ్యాస్త్రంబునవీనిం ద్రుంచి లోకంబరాక్ష
సంబుగావించునని మహోద్దండంబునంభకుటిస్ఫుజితనిటలుం
డై కోదండంబుగొని రౌద్రాస్త్రంబుసంధించినంతాచి జాంబ
వత్సుగ్రీవవిభీషణ ప్రముఖులతిభయంబునం దత్తరపడి చినయంబు
నహస్తంబులుముకుళించి మహాప్రభోనీవురౌద్రాస్త్రంబుసంధిం

చుటవలన నఖిలసురగరుడోరగ గంధర్వ సిద్ధసాధ్య ప్రముఖనివ
హంబులు దిక్కుల కుంచారుచున్నవారు గిరికాననముద్ర ద్వీప
సహితంబగు ధరామండలంబు గ్రక్క-నంగదలుచున్నయది యొ
క్కరికై భువనత్రయసంహారంబు సేయనేలగరుణింపు మతండు
సూర్యుండుగాడు దివ్యోషధనగధరుండగు హనుమంతుండు సూ
ర్యునిచందంబునవచ్చుచున్నవాడనిపల్కి-నసమయంబునమహీమం
డలంబునకరుడెంచినభానుండునుంబోలెపవనందనుండరుడెంచి
పర్వతంబుడించి రఘువరునక్లిసియె || సీ || శ్రీకరరఘుసులక్షీరా
బ్ధిచంద్రమవలనోష్పసీయాజ్ఞ తలధరించి సుసలకపోవంగమాగణ
మధ్యంబునగలిగెననేకవిఘ్నములునాకు గరిషేనీనామసంస్తరణ
చేనవియెల్ల భంజించి ద్రోణాభ్యుష్కంబు జవమునజేరియాశై
లేంద్రముననోషధులుగానలేకగోబలమువలన | కొండగొనివే
గగంధర్వకోట్లగెలిచి పచ్చుచున్నశాచరవగణవల్లి | మధ్యము
నదాకసవలీలమడియజేసి గట్టిదెచ్చితప్పన్నగావవలయ ||

వ || అనినరఘువరుండిట్లనెదె ||

యెదుకులకాంభోదరాగము- ఆవితాగము-

హనుమంతనివసమవసుపుణ్యాప్తహవోయి! మారుఃఘనమతి ప్రా
ణములిచ్చిగాచితివోయి! లతులపేత్రమస్త్రాపాప్యహంధన్వనీవునీ
కుజతలేరుభువనములకగుణామతివాచువీశ || ౧ || శ్రీరఘువంశము
ద్ధరణజేసినాడవు! నీవు! క్రూరరాక్షసులగవనిగుచ్చినాడవు || ౨ ||
యెలమితోనీయవకారధలమేమనెందును | రంగశైలయముననిన్ను
మదినిదలచుచునుందు || ౩ || వ || యిట్లాననిచ్చినయనంతరంబు
నసుషేణుండునుగ్రీవానుమతంబున సచ్చహావ్యతంబు మీదికిం
బోయి విశల్యకరణింగై కొనెరయంబునంబనుభవించిలక్ష్యులనకుప
యోగంబుగావించిన సర్విరుండు సుఖనిద్రితంబై మేల్కొన్నచం
దంబునచయ్యనలేచిరఘువరునకునమగ్నమించినసచ్చహానుభావుం
డతని గాఢాలింగసంబు సలిపి మూర్ఛిస్తూణంబుజేసి పరమా
నందంబునసుషేణుంగొనియాడెనంతహనుమత్సగ్రీవవిభీషణజాం
బవత్ప్రముఖులత్యంతసర్వలోకంబునం గంతులవై చిరి తక్కినక

పులుకెలకెలాశబ్దంబులదిశబ్దపూరింపంజేసిరి గగనంబున దేవతలు.
పుష్పవృష్టిగురియించిరి దుందుభిధాన్వనంబులొనచిరంత నాంజ్ఞ
నేయండురామాజ్ఞవలనద్రోణాచలంబుగొని యథాస్థానంబు
సంజేచి క్రమ్మరంజనుడెంచి నట్టియెడ ॥

సీ ॥ తమ్మునిజూచిసీతానాధుడనుసుమిత్రాత్మజనీపుఘోరాహ
వమున । రావణుశక్తిచేరయమునధరప్రాళియున్ననేనొందితిను
గ్రదుఃఖి । మీపులేకున్ననాకేమిటికిదేహమేటికసౌఖ్యంబులేలసీత
యనిబల్కులక్ష్మణుండారఘుగ్రామణిగని సీతదాబ్జముల్ గాంచు
వారి । కనఘభయమేమిసమిన్యవిభీషణాఖ్యుబ్రవంగవలెనీ
వసురవతిని । జంపుమవలీలయాతండుజచ్చియున్న । తలలుజూడ
గవేడుకగలిగెనాకు ॥ ద్వి ॥ అంతటలంకేశుడరులగెల్చుటకుచిం
తించికుక్రునిసేవించిడైగ్య । ముసనొక్కహేమామంబుమొనసి చే
యంగ । మనమునదలచినన్యతితోడఘోర । పాతాళత్యుమైభాసి
ల్లుగుహకు । భ్యాతిగానసురులకావలిబెట్టి । వలనొప్పలోపల వసి
యించియస్త్రు । పరిధలంచితబిల్వభల్లతకాది । వరసముచ్చయ
ముటువరుసగాగూచి । కొమరొప్పదధిమధుఘృతరక్తమధ్య । మ
మితంబుగాపాత్రలందుండజేసి । కాకకుక్కుటగృధ్రకంకసేనము
ల । వీకతోతెప్పించివిమలమానిష్ట । ననలనన్నిధినుండియవివేల్చు
చుండ । హేమామాగ్నులనుధూమముదతివెడలి । భీమంబుగానింగి
పెలుచనుండంగ । కనివిభీషణుడుశ్రీకాకుత్స్థగాంచి । వినయమెల
వంగవెససిట్టులనియె । నినుగెల్వనేరకనిజరారాతి । పనిబడిభా
గవళప్రపాధింంచియతని । యనుమతిగొనిహేమామనూరూఢిసేయ
యొనరనిండెనుధూమమున్వియుడివియ । యిడివిఘ్నమొసరింపనిపు
డెకతేజస్వ । మదిఘనమైనచోనతడభేద్యుడు । కావునపవన
జొంగడమక్లికపుల । వెవేగబనుఘ్నమవిఘ్నంబొనవ ॥

చ ॥ అనవినిరాధఃపుండువవనాత్మతనూజునివాలినంపనాద్యను
పమ । విక్రమాస్వీతులనచ్చటికంపగవారుదగ్గులై । జనిచనిలంక
జొచ్చిదనుజ ప్రకరంబులనుగ్విగూల్చుచు । కనకకళాటముల్విరుగ
గ్రుక్కనదన్నుచునుస్థియాచుచును ॥

వ || ఇవ్విధంబున హనుమదాంగద మైండద్వివిధశరభవనసగజ
గవయ గవాక్షసలనీలశతవలి ప్రముఖ వానరకోట్లుప్పరంబుననల్ల
డలందిరుగుచు దవావిక్షలం జంపుచు రథంబులు నేలం ద్రీప్తివై
చుచు ఘోటకంబులమదికంపుచు మాతంగంబులమడియంజేయు
చు నాయుధంబులువిరిచివైచుచు భాండాగారంబులసొచ్చి ధనం
బులుపారంజలుచుగనుపడినజైత్రవీరులంబట్టుకొనిరావణుంజూ
పువని కఠినంబులగుబిడికిటిపొట్లం బొడుచుచు నిష్విగంబున విహ
రింప విభీషణవత్సియగుసరమచనుడెంచికరసంజ్ఞ వలనరావణుం
డున్న ప్రదేశంబుకనుపరచిన వానరవీరులచ్చటికిజొచ్చి పోయి
రావణుంగాంచి హూమద్రవ్యాదులగ్నిగుండంబునంవైచియద్ద
శకంతునింగొరువులంగాచ్చియు నఖంబులంబీరియు దంతంబులగ
రచియు ననేకవిధంబులంబిడయొనచికన పర్వతంబునుం బోలే ని
శ్చలుండై యున్నసమయంబున యంగదుండంతఃపురంబునకరిగి
దురంతచింతాక్రాంతయై కరతలంబు చెక్కిటంబెట్టుకొని రామ
లక్ష్మణులవిక్రమవృత్తాంతంబుతోడిచేడి యలకుముచ్చటలొప్పం
జెప్పచున్న మండోదరింగాంచిసింహంబుకరింబొదివిన చందఃబూ
నం గదిసిశిరోరుహంబులు కేలంబట్టుకొనిరాక్షసేంద్రునిసమీపం
బునకుంగొనిపోయియిట్లుండు ||

శంకరాభరణరాగము- అటతాళము.

ఇదిగోతెచ్చితిచూడర | నీచేవినిం | పొదవచెచ్చెరబోవర || యి
దిగోతెచ్చితిరదుమడచిత్తనీముద్దు | సుదతినినిజకరసుదతులుత్స
వమైంద ||నిదు|| ఘోరతరాటవిని | వంచనజేసిశ్రీరామప్రభున
తని చోరవృత్తిహరించితారీతిగాదునీ | వారెల్ల చూడదుర్వారవి
క్రమముప్ప || నిదుగొ || ౧ || ధ్యాననిష్ఠలుమానర | శ్రీరాము
బాణానలమునగూలర | మాసులనలయించిమగువలచెరనుంచి ||
పూనినీవరిగినభోకలనుభవింప ||నిదుగొ || ౨ || మానత్వమికచా
లుర | నీక్రాంత్యుల్ల మాన్వకపోబోముర | మానితశ్రీరంగమందిరపతి
యగుభానుకులేంద్రునిపదపద్మస్థరణచే ||నిదుగొ || ౩ ||

వ || అంతమండోదరి సాంజనవాన్యంబులు సేత్రవద్దంబులం
జారుచుండ జీవితేశ్వరుంగనుంగొనియిట్లనియె ||

ద్వీ || అలనాడు శ్రీరామునడవివంచిచి | పలనొప్పలోకపాజ
నియైనసీత | సరుడుగాగొనిచన్నయాఫలంభిట్లు | గరిమచేకూడిన
కై వడిదోచె | యొకవాసరుండునన్న భ్రతగదసి | ప్రకటసౌగం
ధికపారిజాతాది | ఘనపుష్పహరిసంతతిమాకొప్పు | తనకరంబు
నబట్టి ధైర్యంబువెలయ | గొనిలేచ్చెట్లకునాకొడుకిం ద్రజిత్తు | జీ
వించియున్ను జీవాపునడయ | కీవాసరాధము నేలబోనిచ్చు | యేల
యాపానామయింకేలయిమాన | పేలనిల్పు మురాఘపేండ్రునిశె
ల్వ | జాలవప్పీరుడసాధ్యుండు భేద్య | డాలమన్నునుమించునగురు
లన్రుంచు | నతులఘజాబలండాన్రవోధు | డతనికీనిడుగాడబ్జజ
డైసి | శరణుబొందుముసొచ్చిజానెచ్చి | వరగనమ్మినదండిబం
గారుతండ్రి | భరిణలోనలేచిబొత్తవేషిన్నింగ | కరుణచేసెను
గాంచుకడగిహోపించు | హయబహులన్ర ములే మనసుతు లోడ |
బోయ గాకీక నేమిహాసగన్ర సచ్చు | చేరిపుడనామాటచెవిబెట్టుకున్న
చెలగిరామశరాగ్నిచేబడుమింకి ||

పున్నాగరాగము-అటరాక్షము-

అయయోనాకవమానమాయెను | సేనవనిదేహమునిలప జాల
ను || సనుప్రోవవిదయేమిన్యాయము | సీతజనకబడచ్చుట న్యాయ
ము || ౧ || కైలాసునగపెత్తుభుజములు | సన్నగావకుండటచేపిభ
లములు || ౨ || సేనరేలలేదోయివల్లభా | సన్నగసలాంపపుడేవ
దులకభా || ౩ || సురవగళమదించువాడవు | నామొరయాలింప
కనున్నవాడవు || ౪ || యికపానామాదులయన్నమేటికి | నాకక
టదుడశశంజెనేటికి || ౫ || వరరంగపతిసేసేవింపుమ | వైశ్యవర
నీవుధరణిజీవింపుమ || అయయో || ౬ || వ || యిట్లు విలపించుచు
న్నప్రాణవల్లభి దుఃఖాలాపంబులువిని రాక్షసేశ్వరుండు దిగ్గ
నలేచి మహాగ్రంబునంగరనాలంబు కేలనమచివాలిభ్రతునిభు
జాంత రంబు వైచి మండోదరించిడిపించినసత్వేదీయ దుఃఖింపు
షయంతఃపురంబునకుంజనియె హనుమత్ప్రముఖులద్దశకంతుతో

డంగొంతసేపుకయ్యంబుగావించి వరలిరామచంద్రుని పాలికిం
బోయినవినయంబునంబు నిలువెల్లి హేమంబునెఱ్ఱంబు గావించివ
చ్చినవృత్తాంతంబువిన్నవించిరంత రామమండలిజాంతఃపురంబున
కరిగివ్యసనకళి-తయగుమండోదరింగనుల గొనెయిట్లనియె ||

పలకుపలకురేళిగను - పలకుపలకురేళిగను.

పలకుపలకుచింతలేలనే! నెలలనెను | గలంగమదినిభయమచే
లనే! యెలదుపూర్వ జన్మకన్మజెలకై నడిచుచాలి! దిలన భేద్యం
డబాహుబలుడరాఘవప్రపథంబు || ౪ || నయలనంగనెంతవారతె
కాన నమలదిరుగుకీచలేమి గూరులె! నురవరాదివిష్వతులనుధరణి
గెలచీకీకావడని! మెరయునన్నుఁ ఘువరుండు దురమాననుజయిం
పగలడె || ౧ || రాముననివధించుటొందెను! లేకయన్న! భీమ
సంగ్రామమునను | భామవినపెనేడుచాలార మదివ్యచాణములను
ఘామిగూలుటొండెభృవముబొసగనవృత్తమాన్తలాన || ౨ || రం
గనాధుశరపితతులను! నెనుమదివాణంగిభరణిగూలి పడినను | రం
గుమీరసీపురఘువరాంగననుచెలంగి న్నరచ | పొంగుచునువెలుం
గుయిగ్నిభూరిభలడరుమీపు||పలకుపలకు || ౩ ||

ద్వి || అనన్వేషించొడరా డ్మేళనబాచి! వినవోయి వల్లభవిశదం
బుగాను! రవేమరి! పుష్పానా భూత మవంత్త | భువిగోచరాల
వప్సవ్యుత్పలండు! మనుష్యస్థిస్త్రులకుమెనసేసోమకుని! ఘన
శక్తినిగి మత్తెకమతస్త్విమెండ | పరిపరావక్యతవసుధపైదాల్చి |
గరిమహిం త్యాగ్యుని మివడినునిమ! ఎరిగన్యసంహూగ్ర భావంబె
లవక! కరనఖంబుల సేమంబునిపువధించె | నలలితవటుకపేషము
సౌంధ్యమీర! బలినివంచించెదుభిరయభావగమ! జమదగ్నిసూ
నుడై సమదభూపాల! సమదయంబులభిరాగ్ధిఃఫించమణచె! రా
వణినినుజంపరమణియ్యరాజ! భావంబుదాల్చితాపనకోట్లుబొగ
డ! తాటకనటుద్రుంచితపసీయాగంబు! పాటించి న్రోచిదోబక
లముననీళు! చాపముదగ్ధి ద్రుంచిజనకజనేలి! చాపవిద్యాటోవసం
రంభమెప్ప! ఖరదూషణాదులఖండించిఘోర! తర బాణమున
శాలితడయకగూల్చి | శరనిధిబంధించిశరవ్రకీచరుల! నరుదుగాజ

కృష్ణమహాత్మ్యమేరుంగః । వతడుజగన్తో హుడాదివిష్ణుండు । నతత
చిదానందశాస్త్రతమూతికః । గావునవిజయంబుగైకొనునతడు । నీ
పురణంబుననెరి గూలగాంచి । పావకశేఖలలోబడనాకుగూడ
దదియెట్లులన్ననాకధిపమాతండ్రి । ముదిమియుమరణంబు మును
కొనిలేక । వెలయుచుండెదనెవనవలంబునగె । చలమేలమనకింక
సౌఖ్యంబులేల । వలనొప్పయి పుట్టెనేహితోడ । జలజాత్యుడగు
రామచంద్రునకొనగి । మనమందమునృత్యవాసంబుజేసి । ఘననిష్ఠ
తపములుగావించుమంక ॥ వ ॥ అనిపల్కిన వింశతిబాహుండు
మండోదరితోట్లనియె ॥ క ॥ హరిరాఘవేంద్రుడనుచును । సిరిజ
నకతనూజయనుచు । చిత్తములోనెం । గురుతెరిగియురఘువతిచే ॥
నరుదుగమృతిగోరితెచ్చితవనితనూజక ॥

నీ ॥ పరకాంతలనుబట్టిచెరబెట్టివాక్యవ్యరానిదోషంబులు పూ
నిచేసి । గరుడగంధర్వ, యక్షరకొట్టబాధించిపాటగామునులనుగీ
టడంచి । ముసినైతిగనిదొడ్డవనమునకిప్పుడేగనతివెరోతగునెనదియు
గాక । సంద్రజిప్రముఖులనెల్ల ముందుగజంపిజంపించిజీవంపజను
నెఱుఱి । సమరమొనరించిరాఘవునంహరింతు । సంహరింపగము
డిసినసరసిజాత్తు । బాసివలికంచువచ్చినిభాతితరువు । విడిచినిలిచిన
లతికైకై వడినిగివు । శుభవిహీనలనొప్పయి నుందరాంగి ॥

వ ॥ ఇట్లుబల్కి మండోదరింవిట్కొని మహేంద్రా కాయం
డై సభాస్థానంబు ప్రవేశించి ॥

నాటరాగము-జంపెతాళము.

ప్రస్థానభేరిమ్రోయించెక । దేవతలుస్వస్థానములుమానిచం
చలమునొందక । ఆస్థానమంటపమునండురావణుడుతైర్యస్థైర్య
మునమించిరణరంగమునకేగ ॥ ప్ర ॥ జలరాసులెల్ల ఘూనికల్లెక ।
వలనొప్పరంగపురనిలయునివధింతుననిచలమునమహేంద్ర బలశా
ర్యసంపన్నుడై ॥

మధ్యమావతిరాగము-అటతాళము.

అగ్రహరణపూనకవిగ్రహుడగుదశగ్రీవుడువెడలెక । సుగ్రీ
వత్రముఖులసూర్యవంశజులనత్యుగ్రహంబుననిగ్రహింతున

వినిమత్సామీప్యమునకు. మృత్యుశ్రవై ననుమృత్యువోందంగ. నత్యు
దగ్రతజేతునసమానబలుడా. శ్రీతశరణ్యాండనుజీవింపనీకు. మ
తియున్నశరణనుమడియంగనేల. ననియన్నరఘువరుండవ్వీరుజా
చి. నినునీవెపొగడెమనీచావ్వు విసర. వరగనీదవఁబుబాహుబలం
బు. గురుతెగుంగుదునిన్నుకోపించివాలిగరిమవాలంబునగట్టియం
బోధు. లరుదారద్రిస్సఃయజ్ఞానుండుగ్ర. వీర్యుడై నినుబట్టివె
సచెరబెట్టి. శౌర్యంబుచూపుటచక్కగావిన్న. వాడప్రేలకుమిం
కవాడితూపులను. పోడిమిచెడనిన్నుపొరియింతునన్న. వినిమ
హూత్కటకోపవివశుడై డాసి. ఘనదీప్తబాణముల్ కడువడిబర
సె || గీ || రామచంద్రశంతరయమునకాన్తుక. జ్యోరవంబుజే
సిచండబాణ. విలతులనురవలశపినుమిదనేయంగ. బ్రతిశరము
లరామభద్రులసే || గీ || రావణాసురుడున్నతరథముమీద. పా
వనుండగ శ్రీరామభద్రుడవని. నిలిచికయ్యంబుగావింప నిజఁ
రేంద్రు. దావ్యంబింట్లెఱుంగునెనమరగాంచి ||

మారువరాగము-అటతాళము.

పోవోయి పోవోయి గొంపోవోయి గీర్త || పానసుడగురామభద్రు
దుత్సవమొంద || పో || పానసువిష్ణుడు డాంబుజదురథముపై. మన
ల బ్రోచెదుసామివహిమీనను. ఘనదీప్తి నొప్పుదుకదనమొనప
గ. మనసుతల్లడమొండెమాతలివేవెగ || ౧ || ప్రేమతోడు తరం
గస్వామియాశ్రీరఘు. రాముడుపెచ్చగరథరవము. కీమనిశాటు
లుబెదరగగడుపును. నీచుంచిసెఱుగతనెనిసఫలతజెంద || పోవోయి ||

వ || యిట్లుచేపేంపుండానడిచ్చిన ఘంఘటాయమాన కింకిణీ
దామకలితంబై వైశూర్యకూబరసంస్వితంబై తరుణాద్యశం
కాశంబై వెలుంగునుపరిధంబుబాణభాణానన కవచభద్రశక్తిప్ర
ముఖంబులతోడ సింద్రసారధియగుమాతలి మహాజవంబున రా
ఘవేంద్రునిసన్నిధానంబునకుంగొనిపోయి వినయంబుననంజలిబ
ద్ధుండై యిట్లనిమె ||

కాంభోదిరాగము-ఆదితాళము.

శైచిత్రరథము. దుమకదరాక్షసదుర్ధారము. కదనధ

తణిదశవదనువధింపగ । వదవడిదేవ ప్రభుడనుపగనె ॥నిదిగొ॥
 ౧॥ సురనుతదనుజవిరామ । నీరధచోదకుడనుశ్రీరామ । వరకృ
 పనీరధవరమిక్ నెక్కుము । ధరణినిలువదగదరమకతాయకు ॥మిది
 గో ॥ ౨ ॥ నిరుపను శ్రీరంగేశ । ననుకరుణింపుముభవనాశ । సుర
 వినుతునిభీకరమగుశిరముల । బారిగొ నదగదుభారతరశరముల ॥
 నిదిగొ ॥ ౩ ॥ సీ ॥ అనపినిరఘురాముడా తేరునకుచుట్టుదిరిగి మ్రొ
 క్కిసుహృదాగ్ర తేజసులత । భానుండుపూర్వాద్రిపైవెలుం గెడు
 మాట్కినవలీలదివ్యటరదమెక్కి । భాసిల్లవాసర ప్రకరముత్సవ
 మొందనతులవిమాన స్థులగుచు నర్చ్య । సురకిన్నరోరగగరుడ గంధ
 ర్వాదులమ్మ హేయధ్వజ సమరజూడ । వచ్చిదిసిచ్చిచూడంగవన
 ధివసధి । కరికరియున ద్రి య్ద్రియ హరియుహరియు । గదసితాకి
 నకై వడిగదసితాకి । వడిసెబొంబరామరావణులుచెలిగి॥

బిలహారిరాగము-అటతాళము-

యిరువురుబోదిరినములై । ఘోరతపసింహనాదభీషణులై । క
 రమొప్పదొసలకుకరములుసాచట । శరములుగొనుటదుభారకా
 ర్ముకములను । నెరిసంధించుటబుభీకరగతి నేయుట । లరుదుగబరికిం
 పసలవిగానట్లుగ ॥నిరు॥ రావనిన్నికర్తృంతునంచు । వోరావణ
 క్ష్యకటంచు । వేమారునిబ్బడువెన గోచ్యములనుహౌ । ద్రావు
 గతినిచాణతతులేనినెల్లడ । నేమిగప్పడకుండ నెలమిచీకట్లగ । రామ
 రావణులుసంగంధర్వజభీషణమీర ॥నిరు॥ ౧ ॥ యొకరినొకరుహు
 వ్వుటంచు । సలికి । ప్రకరములను విడళించు । ప్రకటాస్త్రములు
 సమంత్రకపూర్వముగకార్ముకవిద్యమెరయస్పర్శకనేయగినుదే
 వ । నీకరము శ్రీరంగనిలయజయముగోర । సకలరాక్షసులురాక్ష
 సపతిమేల్గోర ॥నిరువురు॥ ౩ ॥ వ ॥ ఆసమయంబునరాక్షసేశ్వ
 రుండు గాంధర్వజైవతాస్త్రంబులప్రయోగించి భరాతాగ్ర
 జుండు మరలంగాంధర్వజైవతాస్త్రంబువలనం భగ్నంబుగావి
 చె నింద్రజిజ్ఞసకుండునాగాస్త్రంబు ప్రయోగించిన పైధినినాయ
 కుండు గరుడాస్త్రంబువలనంజక్కాడె నంత రావణుండత్యంత
 క్రోధావేశంబున రామభద్రునిసహస్ర బాణంబుల నొ

మాతలిశరీరంబనేకబాణంబులంగ్రచ్చియొక్కవిశిఖంబుననిం ద్ర
ధ్వజంబుబడవైచి బలుతూపులఘాటకంబుల మదిఁగించిన సురగ
రుడోరగ గంధర్వమహాపిఁసంఘంబులాహాకారంబులెసగ రావ
ణరాహుగ్రస్తుండై శరసంధానంబు సేయ నలవిగాక యున్న
రామచంద్రునిందశిఁగించి మహావ్యసనంబునొంది రట్టియడ ననే
కమహిమాత్పాతంబులుగల్గె రాఘవేంద్రుండత్తరి కోపొదైకంబు
నంజూచినంలొకంబులుఘూనిఁగెనంత || ౩౦ || శూలంబొక్కటి
దానవాగ్రణిమహాశూరత్వముప్పొంగగా కేలందాల్చిరఘుప్రవీ
రుగని నిస్క్రిదాగతిస్వగ నియ్యాలంబందువధింతుచూడుమని గ
ర్వారూఢుడై వ్రేసినం కాలాగ్ని ప్రభలుప్పతిల్ల దడరంకాకఘ
మగ్రాత్తుడై || ౩౧ || శరతతులేసినశూలం బరుదుగనవిద్రుంచె
రాముడంతట | త్రిదశేశ్వరుడంపినశక్తిస్వడిబరపి మహాశూలమ
పుడుభగ్నముజేతె || ౩౨ || మరలరాఘవుండుహరులనుస్పృశిం
చి యురముఫాలముగ్రశరములేసి | రావణాంగ మెల్లరయమున
బహురక్త ధారలాలుక సేయడై స్వముండె||౩౩||అంత ||

నాటరాగము- ఆదితాళము.

రామరావణులుబోరిరిఘనసంగ్రామభీములగుచు || భీమనినద
ములబిలచుచుబాణసోఠుములందందంధుమికింపుచు || ౧ || తొలగ
కకలగకబలుపిడుగులవలెసలరుశరంబులువ్రేసి | నెత్తురులాలుక
ప్రణంబులుజేసి | శుచ్చునిచెలగిరయమ్మనడాసిమించుచు || ౨ ||
౨ || గరిమతోడనిరువురు ప్రళయాకుఁలగతినిదురంబున మించి |
దైర్యస్ఫరణమనంబులనుంచి | సూతులవరతురగంబులనొంచి | మా
కొని || రామ || ౩ || సరగునరంగస్థలవరదశముఖులిరువురుశౌ
ర్యములాప్ప || దుభారతరరోషములుదలిర్ప || విశిఖములురు
వడిదివిభువిగప్ప || మెరయుచు || రామరావణులుబోరిరి || ౪ ||
౪ || అంతట రావణుండు సంప తాగ్నియుంబోలె మండు
చు మేఘంబుతో యధారల వలనందటాకంబు నిండింపం జేసిన
చందంబునరాఘవేంద్రునిమేఘశ్యామసుందరంబగుశరీరంబు బా
ణసంఘంబునముంచిన ||

మహా స్రగ్ధరము

చటులొ గ్రాకారుడై భాస్కరకులుడుధనుజ్యాకరవస్ఫుతిక
మీరక పటునాణాగ్నిస్ఫులింగప్రకరముదివిగప్పక పడింబోర
నత్యుక్తరొషస్వాంతుడయ్యద్దశముఖుడతిదుదాకంతదర్పంబు
తోనా భటటులొప్పకరాఘవేంద్రుకబహుశరములడుభావ
డై గాడనేసెక || వ || తనవిలువిద్యనేవుకనితద్దయుదేవతులుత్స
హింప | చయ్యనరఘువంశ నాథుడురయంబునతీవ్ర శిలీముఖంబు
లక దనుజకులేంద్రుదేహముయుదగ్రగతింతగ నాటనేసి | మో
మునచిరునవ్వుమొల్పు | రఘుముఖ్యుడురావణుతోడనెట్లనెను ||

సీలాంబరిరాగము-అటతాళము-

ఖలుడసియుపకారఫలముదలంచిన | కడుశ్లాఘనియ్యముర | వల
నొప్పజనకనందననుసీవడవిని | తలకకవంచించిచెలగి గొంపోయి
న || ఖ || ౧ || వనముననుసౌమిత్రినివేకుండగగాంచి | వనితను
హరియించియు | ఘనమతిశూరుడననివిర్రవీగెడు | మనసునలజ్జిం
పకనుగావించినయట్టి || ఖ || ౨ || గరితసన్నిధి నేనుగలవేళనరుడెం
చిహరియింపగదశిను | వరరంగనగరనివాసదేవుడనై తె | ఖరదూ
షణాదులగలయబంపనెనిన్ను || ఖ || ౩ || ద్వి || కటకటామును
సీవుగావించినట్టి | పటుపాపవితతులేవకడనెన్నదరమె | గరుడ
కిన్నెరదేవగంధర్వనాగ | తరుణులవడిబట్టితగచెరబెట్టి | సురగ
ణంబులగొట్టెనుమనస్కులైన | వరమునిప్రవరులవడిడాసిచంపి |
వరగలోకములిట్లుబాధించినావు | ధరణిలోజీవింపదగదింకనిన్ను
ధరగూల్చునుద్గండదవకంబెలవక | శరశరాసనములుచక్కగాదా
ల్చి | కదసియున్నాడనికామాంధకార | మదమచ్చరోగ్ర ముల్మ
హినిదహింప | వినరోరిడుచ్చితపెసధనర్తుక్తః | ఘనతీవ్ర బాణముల్
కడువడిబరసి | వీకతోడుతనెల్ల వేల్పులుప్పొంగ | సీకంతబాహులు
నేడుఖండింతు | భువిబడ్డనినుజేరిపొసగగృధ్రాదు | లవలీలభక్షిం
చునమితమాంసంబు || వ || యిట్లు మహోగ్రవిగ్రహుండై చం
డబాణంబులు రాక్షసేంద్రుమీదగుప్పించె సంతట రాఘవేంద్ర
స్వాధీనంబులగు సమస్తస్త్రాస్త్రంబులు నిజస్వరూపంబులతో

దృశ్యంబులై రఘువరునిహృదయంబునంతోపంబుగావించెయగ
ణితంబులై నశుభనిమిత్తంబులుగానంబడియె నంతట తాటకాంత
కుండు డెదీవ్యమానుండై సంరంభించి మహాబాణవషణంబునంత
కాకు పరచిన రావణుండుచేయునదిలే యూరకున్ననయ్యెడనూ
తుండెరింగిరథంబుకించద్దూరంబుదొలంగంగొనిపోయినం గోపిం
చిరావణుండుసూతునకిట్లనియె॥

నీలాంబరీరాగము. ఆదితాళము.

వే.లతోలగించితివిరథము। నీవిష్ణు, డింతనీచముసేయనెట్లులో
కేఁమనము। చాలగసుహృదయములశాస్త్రపులుముదముండ ॥ యే
ల॥ పరబలంబులుగనిహసింపా । ధరణిలోస్థిరమైనమత్స్య తిఁచె
చ్చెరనసింప । పరహితముదలచినభృకబుద్ధిశాపవలె । వెరసె
రుంగనినేనువెరపుకెంచినయట్లు ॥ యే ॥ యరదమికదొలగింపు
మనుచు । శ్రీరంగపురినిలయ తోడి నేవోరలెననుచు । గరమెనీతో
డనక్కరగర్హియుంటినా । సురహితానములెల్ల సొంపుననుకవి చూ
డ ॥ యే ॥ ద్వి ॥ తనసొరభినిగాంచి విశమఖండట్లు । ఘనతరకరిన
వాక్యములాడనాట । డి. డెంరావణుతోననార్యునిమీరు । పనిబడి
తోపించిధాషించుమాట్లి । ననునోవ్వగానంగనాన్యాయమాచాల।
మొనసేకపచారములుగేయలేదు । నేనన్యభద్ర గాననీకోకా కారు
ప । పూనియన్నదిలేదుసొలుపారునశ్రు । పితరులకంశయమిహి
తుండగాను । పితమీరుకేసినమహితసత్కార । మలచలంపగలే
నిమూఢుండగాను । పరినోవ్వనిమేలుచాలించితెరు । దొలగించి
తినిగానిదోపంబులేదు । కెలగిప్రే పుమున్నచిత్తంబులోన । నతి
ముదముండిహస్తాభరణంబు । పితరజనీలుడై పేట్కునొసంగె॥

గీ ॥ రావణాజ్ఞపలనరచమునసూతుండు । రథముదగ్గగతిని
రఘుకుల్లాభి । చంద్రుడై సరామచంద్రునిసన్నిధానమున కెలవి
దోలెనమరులడల ॥ వ ॥ ఆసమయంబున యుద్ధపరిశ్రాంతుండై
యున్న రామచంద్రునికడకుండేవతులతోడ సగస్త్యమునివరుం
డరుడెంచి రామచంద్రా సనాతనంబైగుహ్యంబగు శ్రీమదాది
త్యహృదయంబువడేశంబుగావించెద దానివలనం శత్రు సంహార

ప్రముఖంబులుసిద్ధించుననిపల్కి ప్రమంబునయువదేశంబుగావించి దేవతులతోడ యధాస్థానంబునకుఁజనియె సంతటరఘువరుండు మూడుమారులొచమానంబుగావించి జంపించి మహాత్మా హంబున నొప్పుచున్నయడ సూర్యుండు సీతావల్లభునిందశించి రావణసంక్షేయవిధంబొరింగించిత్వరశాయందగుననిపల్కెసంత॥

సీ॥ కదసిదశాన్యుండుఘనదీప్తచాణముల్కడిమిరాఘవుమేనగ్గడ నేయ । నత్యగ్రుడై రామాడసురేంద్ర సన్తుంధచాప మధతి దాచ్చిచూలరాణి । తతులురావణమీదనతిజవంబుననేయ సరకు శాయకరాక్షసప్రభుండు । బహుచండకాండముల్బరగింపరావణధ్వజమొక్కశరమునదనకమొప్ప । ధరణిబడనెశెరఘునాధుడరులబెదర । సంతసురవైరిశ్రీరాఘవాశ్వములనుఁ చాలనొప్పింపరావణాశ్వములమరలఁమించినొప్పించెరఘువర్యుడంచితముగ॥

ప ॥ ఇట్లుయ్యిరువురుదగ్గగతింగలచడి ప్రళయసమయరుద్రులవిధంబున గులజైలంబులలాగునగువడియన్యోన్యజయకాంక్షలై శతసహస్ర్రంగస్థులం గల శరవవకంబులొక్కన్మడిగురిపించుచు రోషతామ్రాక్షులై మర్తంబులు నొప్పించుచు సారధుల నలయించుచు సింహనాదంబు లొనరించుచురక్తసిక్తాంగలై సంగ్రామంబునేయ నెడ గగనంబునకుగగనంబును సముద్రంబునకు సముద్రంబును త్యంబైసతెరంగున రామరావణయుద్ధంబునకు రామరావణలయద్ధంబెత్తుంబుగాని మదియెండుగానేరదనిదే వగంధగ్వప్రముఖులందలంపుచుండ నమ్మహాయుద్ధంబు సకలలోకభయంకరంబై యుండెనట్టియెడ ॥ ద్వి ॥ ఆసమయంబుననారాఘవేంద్రు । డాశీవిషోపమంబగుచాణతతుల । ఘనరత్నకుండల కలితంబులైన । దనుజేంద్రతలలెల్ల ధరణిపైనిండ । మతిమీరనూటొక్కమారుఖండింప । నతివేగమున వొప్పె నన్నియుమొలచి । శ్రీరాముడంతటచిత్తంబులోన । భూరివిస్తయమందిపొసగ చింతించి । మరలధైర్యముజెందిమహితోగ్రుడగుచు । కరమొప్పసమరంబుగావించెనప్ప । డిరువురుద్ధతితోడనేపుదీపింప । సరివోరిరవ్యంతసాహసులగుచు । తొలగకనవైరాత్రులుయవిచ్చిన్న । స

లితాహవమిట్లునలుపుచోనింద్ర | సారథి శ్రీరాముచయ్యజూచి
 శ్రీరఘుత్పాదీశ శ్రీతదోషనాశ | కారుణ్యసాగరకళ్యాణవేష ||
 భరణి బ్రాకృతుమాట్కితగనంతసేపు | దురముచేసెదరిట్లుతుల్య
 మౌనట్లు | దునకాయుండైనయాదుష్టాసునునకు | నినకాయకాలం
 బునేడుచేకూరె | బ్రహ్మాస్త్రునియ్యదనగనంధించి | బ్రహ్మ
 ఘ్నుడగువీనిభంజింపుచు | మునీయగస్త్యసన్ముసిమహాకరుణ
 దనరనిచ్చినశత్రుదవళాంబున | పరమేష్టినిర్మిత భాసురాస్త్రం
 బు | వరనిష్టసంధించివానరుల్బాగడ | వెరచిఘాతములెల్ల వెన
 బాచనింద్ర | డరుదారదంభోళినద్రిపైనేయు | తెరగునతెగదీసి
 తెగువమీరంగ | నెరిసమంత్రకముగానేపుననేన

క || ఘనకాలాగ్నిజ్వాలలు | దనరగనద్దివ్య శరముదగ్రతజని
 యా | దనుజేంద్రునివత్సస్థల | మనువుగ భేదించిచాచ్చెనమ్ములపా
 దిలోక || గీ || దనుజనాథుండుప్రాణముల్తక్షణమునవిడిచెనం
 భటకాయంబుపుడమిబడియె | తొలగి పారిరినిజరుల్తొట్టవడు
 ము | వానరచయంబులత్యగ్గవమునజెండె ||

రాగము-ఆదితాళము.

అన్యుడవేల్పులశ్యంతహవళమొందిరి | చయ్యనమహాఘౌలా
 త్యుత్సవమునజెందిరి || సరగునదుందుఘులుదివినిచాలమ్రొసెను | వ
 రిమళసద్గంధవహుడువరగవీచెను || ౧ || గరిమతో శ్రీరామస్తుతు
 లకలయ వెలసెను | విరులవానరఘుపతిపైవేట్లుగురిసెను || ౨ ||
 పాడిరిగంధర్వవరులుభక్తితోడను | ఆకిరిదివ్యాస్సరసలందముగ
 ను || ౩ || ప్రీతులగుచు ప్రజలుముక్తభీతులగుచు | భ్యాతిగనొప్పిరి
 రంగనేతదలచుచు || ౪ || సీ || అనిలోనమున్నవృత్తాసురుడెగ
 టాచివిజయమొందినదేవవిఘనిమాట్కి | రణరంగముననుదగ్ర
 తరావణునిజంపివినిసిల్లుశ్రీరామువేట్లుగాంచి | గరిమవిభీషణక
 మలావృత్తాదులారాఘవేశ్వరునభినుతించి | పూజయొనచి
 రింపుననంతవానరుల్ కిలకెలాశబ్దముల్ వెలయనొప్పి | రట్టియొడ
 కొండపొలికనవనిమీద | నొరిగిపడియున్నరాక్షసేశ్వరునిజూచి ||

చాలదీనత్వమునవిభీషణుడుగదిసిపలికెలిపించుచును । దుఃఖప
భవశమున ॥

రాగము-ఆదితాళము.

నిలువకకడువడిబాడమెడుదుఃఖమునిలుపవశముగాదన్న । తల
కకమునునేనుడివిననుడువులుతగవినవైతివిగదన్న । నదమలవశిమ
యసౌధాంతరములశయనింపకనీవన్న । కుదుగుగధరబవళించితి
మీటునాహృదయముయల్లననన్న । సురపతిముఖదిక్పతులనుదగ్రత
స్సక్కించితివిగదన్న । సిరుపమ పటు విక్రమ శౌర్యంబులధర
నొప్పితివిగదన్న ॥ ౧ ॥ పరతరుణులక్రచ్చెలచెరదెచ్చటపాతక
మంటిగదన్న । ధరణిజనరుదుగరఘవరుకొనగియు శరణనుమం
టిగదన్న ॥ ౨ ॥ హరకైలాసాద్ధరణములగునీ హస్తంబులు నేడ
న్న । తరుచుగగదిసియువశులదినప్రాస్తముగావలసెగదన్న ॥
౩ ॥ గురుతరరత్నస్ఫురితకిరీటములిరువొండగనేడన్న । వరరంగే
శునిశరములపొడియైవసుమతిమెరసెగదన్న ॥ ౪ ॥

వ ॥ ఇట్లనేకవిధంబులవిలపించుచున్న విభీషణుఁజూచికుఁడా
సముద్రండుగు రామచంద్రుఁడు శోకసమన్విత హృదయంతై
తగువాక్యంబులనతనింబోధించి యురడించె నానమయంబునన
ర్వవృత్తాంతంబువిని మండోదరిప్రముఖ రావణసుందరీసృందంజ
లంతఃపురంబువెడలి కుచకుంభ భారంబులనడు వసియాడ నధిక
దుఃఖావేశంబునంబొడుము బాష్పపూరంబులవలనంబయ్యదలం
టందడపుచు నీవీబంధంబులవీడుచుండ చికురంబులుచిక్కవడనా
భరణంబులువ్రాల పదంబులుదొట్టువడ రక్తసిక్తంబగురణరం
గంబునకువడింజనుడెంచి రామబాణపుష్పహృంకంబునం దీఘకా
నిద్రనొందియున్న రాక్షసేంద్రుఁగాంచి యనెక్కివిధంబులం బ్ర
లాపించిరట్టయెడ మండోదరి జీవిశ్లేషరుం జూచి రత్నకంకణా
ద్యనేకభూషణస్ఫురితంబులగు హస్తాబ్జంబులై మోదుకొనుచు
హానాథ హాస్రాణవల్లభ నాతోడనత్యంతవైభవంబునం బరిరం
భకాదిసౌఖ్యవిశేషంబులందనొల్లక నెందుబోతివని విలపించుచు
కొట్టనియె ॥

యేలాదెచ్చితివిసీతనయయో! నాబుద్ధిపలుకీవేలావిసవైతివాత్స
నయయో! కాలమెరుంగకశీలమువిడిచి | స్వపాలకుమారునిబ్రా
కృతుడనుకొని ||యే|| నినుబాసియెట్లుతాళుకొందు | యెన్నాళ్ల
కికనే! నినుగాంతుననుచుదిటవుగొందు | నినువిడనాడుటన్యాయ
ముగాదిది. ఘనలావణ్యముగల నేగలుగగ ||నేలా|| ౧ || సనుచా
సికాగిలింపవేము! దేవతలగెలుచు! ఘనవాతలెల్లదెప్పవేమిము
నువిరివాన్పున! ననయముదెసగడి! మనసుఖమనలనిమంటలనొం
దక ||యేలా|| ౨ || సురరాజప్రముఖవిబుధులెల్ల | శ్రీరంగసగ
రీశ్వరుడౌశ్రీరాముకరుణవలన! సంగునభయసౌఖ్యములాం
చుచు! గురుటగనిచ్చలదిరుగకనుండు||యేలాదెచ్చి|| ౩ ||

ద్వి || హారాక్షసేవ్యరహస్రాణనాథ! హరణప్రియశూరహా
మహావీర! సలలితమణిభూషణాశ్రవణోష! పరికపేమియవార్య
పటుబలశౌర్య! చలమునెచ్చుజ్జగములగలిచి | యిలనొక్కస
రుచేత నిట్లుగానేల | రమణియ్యశీలడౌరామనివలన | కొవరొ
ప్పవేల్పులకోర్కుఁజేడే! శరణబొందినవిభీషణునకియ్యెడను! కర
ముప్పరమువర్యకరుణచేచాల! స్థిరరాజ్యసౌఖ్యంబుచేకూరగల్గె!
రంగంగనతిసులభంబుగానమరి | నెట్లనజలరాశి నేన్మతోకపులు,
గట్టివప్పడేనాకుకడుభయముదవెనినుజగత్కంటకునిజరశ్వేష! |
దునుమాడమదినెంచివోడ్వీర్యమవర | చెలగిశ్రీనాథుండుసీతే
శుడయ్యె! వలనొప్పదేవతల్వనచరునైరి | గానజచ్చివీచుకాకు
స్థువలన | పూనినెన్నెస్యలుబారిగొనగలరె! లలజనస్థానంబునందు
శ్రీరాము! డలఘువరాక్రములగుఖరాద్యను! వీరులనొక్కండు
వివిధోగ్రచాణ! ధారలుగురియించిధరణిగూల్చుటయు | వానరు
డొక్కండువనరాశిదాటి! మాసుగానసురులమడియంగజేసి | క
డువేగమునలంకగాల్చిపోవుటయు! కడలిగట్టిమహోగ్రగతివిజృం
భించి | కుంభకనామలగుచ్చియద్రోణ | కుంభనిధరమరికోట్లు
భీతిల్ల | దెప్పించుటవియెల్లతెరగొప్పజాడ | నవ్వుల్యచారిత్పడగు
రాఘవేంద్ర | డనువమశ్రీవిష్ణుడటుగానసీత | సనువుగారఘపతి

కపింపుమనుచు | దెప్పిననామాటచెవిచోరదాయ | నప్పుడయ్య
వనిజనతిపతివ్రతను | యవలీలదెచ్చినయాదోషమిప్పు | డవనినీక
నుభవంబాయబోనాధ | ధృవముగాశుభచరిత్రుండైనవాడు | భా
విశుభంబులబొందుపొసగనత్యంత | పాపశీలుండైనపాపాత్ముడె
వును | పాపఫలంబులేపడనొందుచుండు | గావునశుభమొందెఱు
నుడయినయట్టి | యావిభీషణుడిట్టులైతివినివు ||

కందాధాములు.

నిరుపమమేరుశివాచల | వరహిమగిరిమందరములవాసిగనీతో | గ
రిమవిమానంబెక్కుక | నరుదుగవిహరించుసౌఖ్యమణిగిపోయను
గ || నాబుద్ధులుగరళమాయనుగ | నాసాగస్థలధరవిఫలముగ |
సరగుననినుబాయజాలనినేనిట్లు | నిరతముచీవెతునికమనవైభవ |
మణిగిపాయనుగ || ధరదానవపతియగుమయ | డరుదుగతండ్రి
యనిరావణాసురుడెన్న | గురుతుగవల్లభుడనిభీ | కరవిక్రము
డింద్రజిత్తు | ఘనసుతుడనుచు | నేనేమెముమరిపెముగొనుచు | చి
త్తములోననెరిగర్వపడుచు | వరరత్నభూషణావళులింపుననుదా
ల్చి | సరిలేనిసంతోషశరధినొప్పుచునుండు ||

ధరణిభినిటుడెచ్చటచె | సరసిజహితకులుడుదివంశరములకన
కా | భరణస్ఫురితములగునీ | కరములువడిద్రాంతులులే
ర || నీవిటుకాయధరనిదిమేర | పల్కవదేటియరములర | గరిమ
తోడుతనన్నుకొగిటగదియించు | కరములియ్యలబడిమేరయనాయె
నయయో || దురముననీవీల్గటచే | నరుదుగముదముందివెలసెన
మరతతులుచె | చెప్పరనిభయముననిస్వపు | ఖరకశకిరణములలం
కగలయవ్యాపించె || మారుతునకుయరువడిమించె || దుఃఖా
బులిత్తరినన్నునుంచె || గరిమతోడుతనేనెవ్వరిదాననయ్యుండు |
ధరలేనిసంతాపదహనుడుననుజేరి || కలయవ్యాపించె ||

వ || ఇట్లనేకవిధంబుల మందోదరివిలపించుచున్నయెడ రఘువ
రుండు విభీషణుంగాంచి మీయన్నకు సంస్కారకృత్యంబులనిర్వ
హించి వధూగణంబులసూరడించి యంతఃపురంబులకుం బుచ్చు

మనిన మహా ప్రభోధర్షవ్రతహీనుండును పాపాత్ముండును పుత్ర
దారాభిమతముండునుంగావున రావణునకుసంస్కారకృత్యంబు
లుసేయనొల్ల ననిపట్కినం బ్రీతుండై విభీషణామరణాంతంబున
వైరంబు సేయందగదదియునుంగాక నీయ గ్రజుండగుదశకంతుం
డు తేజోవంతుండును శూరుండును బలవంతుండును సకలలోక
విజయుండునుంగావున నావచనంబులువిని శ్రద్ధాభక్తిసమన్వితం
డవై సంస్కారకృత్యంబులూనపుణ్యమనిన సయ్యజ్ఞశిరంబునందా
ల్చి తక్షణంబున విధ్యుక్తప్రకారంబుగాదశ గ్రీవునకగ్నిసంస్కా
రాదికృత్యంబులుగావించి మండోదరి ప్రయుఖనారీవగణంబుల న
యవాక్యంబులనూరడించి యంతఃపురంబులకనిచి రామచంద్రు
నిసన్నిధానంబునంజేరియండె నయ్యెడ నింద్రరథ సమన్వితండ
గు మాతలిరాఘవాజ్ఞ పలననమరేంద్ర పాఠికేంజనియెనంతరఘ
వరుండులక్ష్మణుంగనుం గొని || ౬ || శ్రీకరచిహ్నాలాప్సనభిషేక
మొనపుణ్యమయివ్వీభీషణుం! చేకొనిలంక కేగిసురసిద్ధ గణంబులు
మెచ్చ రాక్షసా నీకముకెల్ల నేతగ! వినిర్మలభ క్తుడితండటంచుభా
గ్యాకరుడై నరామవిధుడయ్యెడబట్కినచాలనమృడై ||

వ || తక్షణంబున లంకాపాదక్షిణసంతోషంబున విభీషణసమే
తుండై లంకాపురంబుసొచ్చి వనచరులవలసస్వనకంఠంబుతో
సముద్రజలంబులుదెప్పించి యాజలంబులతో మంగళవాద్యాదిమ
హావైభవ సమన్వితంబుగా రాక్షసులమధ్యంబునవిద్యుక్తప్రకా
రంబున లంకారాజ్యంబునకువిభీషణునకభిషేకంబుగావించి స్థిరం
బుగారాజ్యపాలనంబుసేయుమని దీవించి పూజితుండై విభీషణ
సమేతంబుగా క్రమ్యరయన్నపాలికరుడెంచి నిలిచిన యసంతరం
బున భక్తజనకముదనుధాకరుండగు రఘువరుండు నిజభక్తుండ
గు వాయుసంహనునకిట్లనియె || ౭ || నీపులంకకరిగి నెమ్మిత్తో రాక్ష
స! నాధుడై నరావణాలయంబు! జోచ్చిసీతయున్నసుందరారా
మంబు! చేరిజనకసుతగుచెలగిగాంచి ||

శంకరాభరణరాగము-ఆదితాళము.

చెప్పిరావైచేసావినను! చెలగిమాకుశలములుధరను! మెప్పుక

తనాభాగములచే । తప్పక రావణుడు జచ్చుట ॥ నిన్ను పక్షాంత
నొంటి నున్నదానినొడసియెత్తుక । చన్నవానిబాహులనుసురులే
న్నగనుఖండించినానని ॥ చెప్పి ॥ యింతిరో నీహృదయతాపమం
తయునుబాయంగనేన । త్యంతరౌ ద్రాకృతినిరక్షో । కాంతునిసం
తతినలంఘుట ॥ చెప్పి ॥ అందమా శ్రీరంగపుర । మందునినుజేర్చి
దలంచి పొందుగానస్త్రాగ్నిలోన । మ్రందజేసితరులననుచు ॥ చె
ప్పిరా ॥ వ ॥ ఇవిధంబున నయ్యిందుముఖికి విజయవృత్తాంతం
బుచెరింగించి కుశలంబడిగి మరలనీతోడంజెప్పినసందేశంబు శీ
ఘ్రంబునసరుదెంచి నాకుంజెప్పుమనియనుజ్ఞయొసంగిన పరమో
త్సాహసంపంనుండై వీట్కొని లంకాపురంబుసొచ్చి ప్రమదా
వనంబున నొక్కవృక్షమూలంబున రాక్షసస్త్రీసమావృతయై ని
రానందంబున నుండియున్న మహాపతి వ్రతయుననింద్యయునగుసీ
తాభామామణింగాంచి వినయవిధేయంబున సాష్టాంగ వందనం
బాచరించియిట్లనియె ॥

రేగుప్తిరాగము-అటతాళము.

విజయమాయనమ్మ మనకువిశ్వకళ్యాణి । వోసుజనవినుతచరిత
నిలభుజగాభవేణి ॥ విజ ॥ అతికాయయింద్రజిత్కుంభులవనిగూ
లిని । యద్ధక్షతికుంభకనాడులెల్లమ్మతులై వ్రాలి ॥ ౧ ॥ పర
మకళ్యాణిరౌరావభద్రుడోయమ్మ । దివ్యశరములరావణునిత
లలుధరగూర్చెనమ్మ ॥ ౨ ॥ విజయమాయనమ్మ మనకువిశ్వకళ్యాణి ॥
వోపుష్పసాధ్వీరౌనాకుప్రాపునీవమ్మ । నీకుపాపముదలంచుఖలు
డుబ్రతుకునటమ్మ ॥ ౩ ॥ భాషగొనీవిమలమైననోమువలననురం
గధామడరులగెలిచెనమ్మ దహమెసగను ॥ ౪ ॥ వ ॥ ఇట్లు బలికిన
ముద్ర బంధనాదివృత్తాంతంబెల్లక్రమంబున నెరుంగించి ॥

గీ ॥ తానులత్పలుండుతరణితనూజాదు । లెల్లకుశలమనుచునె
లమిలోడ । నీకుజెప్పుమనుచునెమ్మిశ్రీరఘుపతి । బలికినన్నుబనిచెచె
విమవెలయ ॥ వ ॥ అదియునుంగాకతల్లి లోకకంటకుండగు దశ
కంతుని పుత్రమిత్ర బంధుసోదర ప్రముఖ నానాసైన్య సమేతంబు

గా వధియించి విభీషణునకుంపట్టాభిషేకంబుగావించిన వృక్షాం
తంబునీకెరుంగించి మీరానతిచ్చినసందేశంబు శీఘ్రంబునం జను
డెంచి తనకుంజెప్పుమని జగద్వల్లభుండగు నీవల్లభుండానతిచ్చె
ననివలికిననత్యంతసంతోషపరవశయైయేమియుంబలుక నేరకయూ
రకున్నంగనుంగొనిబద్ధాంజలియైమంజువాక్యంబులనాంజనేయుని
డిట్లనియె ||

భైరవిరాగము-ఆదితాళము.

పలుకవేమమ్మవైదేహిపలుకవేమమ్మ | కలకంఠితల్లిరొ నాతో
నలుకాలేలమ్మ || పలనొప్పనీవిభునివిజయవాతలాయమ్మ | డెలు
వగనంతోషమలరబలుకవేమమ్మ || ౧ || అన్నరొనేనపచారము
లేమైనాజేసినను | కొమ్మరొ శీఘ్రంబు నేరమ్మగల్గినను | తనయు
డభృత్యుడనన్నదయజూడవమ్మ | ఘనతరంగేశురాణికావగద
వమ్మ || ౨ || గీ || ఇట్లువచియింపవిని రాఘవేంద్ర భార్య | సం
తసంబునయాహనుమంతుగాంచి | పలికెనత్యంతఘనదయాభావ
మమర | చారుధీమంతబలవంతసత్యవంత||

నాదనామక్రియరాగము-ఆదితాళము.

పలుకకయుండుదునె | నాతండ్రినీతో | నలుకవహించుదునె ||
డెలుపునివిజయంపుపలుకులువినుటచే | గలిగినసంతోషపరవశతబలు
కవేనైతిగాక || పలుక || ౧ || భూరిదయాపతివి | నాయన్ననీకు |
నేరములెక్కడివి | నేరములున్నగానికూరిమిపుత్రునియప | చార
ములంబక్షమించుచందమొంద బ్రోతుగాని || పలుక || ౨ || యేమ
నివివరింతు | నీయపకార | మెంతనిమదిసెంతు | ప్రేమతోడుతరం
గస్వామిబంపిననిన్ను | వేమారుజూచియానంద విపరీతనొందితి
గాక || పలుకకయుండుదునె || ౩ || ద్వి || ఊమనూహనుమంత
ఊమనూనీకు | ఊమనూరఘకులసింధుచంద్రులకు | ధరభద్ర
మసూర్యతనయనకెల్ల | గిరిచరకోట్లకు కేవలశుభమె | నినుకనుం
గవగంటినెట్టుతోనేను | మునునోచినట్టికోమునజేశితండ్రి | డెలు
పునివిజయంబుచెవికింపుగాగ | బలికితివతిదయాభావందెలపక |
కరమొప్పబ్రత్యవకారంబునీకు | మరియేమిసేయుదునుదిదోచదా

యః గరిమతోడుతమణుల్ కనకంబుగాని | పరగలోకత్రయావక
ణగానిసేయ | తీరదించుకయైనతివిరిసీరుణము | సారెకుషదలోన
సన్నుతిశేతు | హనుమంతసీసహాయంబునగాదె | ఘనుడై నయట్టి
రాఘవుడాతివబాళి | తన్నునిప్రాణముల్ తద్దయుబడశె | నేమ్మది
బ్రతికితినెనునీవలన | వరరవికులముగావగబుట్టినట్టి | పరమపావ
నుడవువపనజనీవు ||

మారువరాగము-ఆదితాళము-

యేమా నేనెమా నెయేమా నెను || స్వామియే || విభుడుయే || నీ
తో || ప్రేమతోడుతమేఘశ్యామసుందరుడైన | రామభూవిభుడు
చెప్పరానిమోహవశత || నెమా నేనెమా నెయేమా నెనె || యావ
దల్లభాశెననియనెన | మనసంతాపముదీరెనిసీతాయనెన | పా
పాత్ముడైనదైత్యవతినియుగ్రాహవమున | వోపద్మగంధినీకైయో
పిద్రుంచితి ననెన || యే || నినుజూడకికనేనోర్వననియనేన | నీకైవ
నధిగట్టివచ్చితి ననియనెన | వనితనేరావణునివధియించియలసితి
కనికరమలరనన్నకాగిలింపుమనెన || యే || ౨ || అతిశోకిమునీకై
పొందితి ననెన శత్రువితతిజయించితి ననియనెన | సతతమవ్యయరం
గస్థలముననాతోడ | నతిసౌఖ్యమనుభవింపనతివెరారవ్వు నెన || యే
మా || ౩ || గీ || అనినహనుమంతుడత్యంతహమఃమెనగ | గరిత
కనుగుణ్యమయినవాక్యములుజెప్పి | పణతిరోమున్ననేనన్నపల్కు
రీతి | సౌఖ్యకాలంబుచేకూరెజననీకు || వ || తల్లి భవదీయపా
దారవిందధ్యానానంద పరిపూర్ణచిత్తంశనై యుష్మత్కృపా
వీక్షణంబు కాంక్షించుదాసుండనగు నాకు సువర్ణమణిప్రము
ఖంబులివ్వంగోరనేల మదీయహృత్కమలకనికామధ్యంబుననీవు
రాఘవేంద్రసమేతంబుగా నిరంతరంబువసియించిదివ్యసౌందర్య
స్వరూప సందశకనం బొసంగుచుండ వలయునని మ్రొక్కి-యం
జలిబద్ధుండగుచు మరలవైచేహింజాచి నీచుట్టునుబరివేష్టించి త
జానగజానంబులుగాంపించు రాక్షసస్త్రీలనాశనంబుగావించెద
ననుజ్ఞయొసంగుమనిన వీరునిజస్వామియగు రాక్షసేంద్రనియా
జంజేసిపల్కినపల్కులుమనీయపురాక్షతకర్తృఫలానుభవంబుగా

ని యొందుగాదు తొల్ల యొక్క శాదూకలంబువినుచుండ భల్లూకంబువల్కిన సీతివాక్యంబుచందంబున వీరలహింసించుటనాకిష్టంబుగాదనివల్కిన హనుమంతుండిట్లనియె || క || పొందుగనేనికశ్రీరఘు! నందనునకుచెప్పవలయునయముననత్యా | నందముతోవివరింపుము! నందేశంబొకటిరామచంద్రుడుమచ్చను||వ||అనినవై దేహిహనుమంతుంజూచి ||

పున్నాగరాగము-అటతాళము-

చెప్పనలవిగానివలపు! నాజీవితేశ్వరునకుడెలుపు! వొప్పగమది మునులేప్పడుగనునిన్ను | తప్పకభజియింపతరుణిగోరినదని||చెప్ప|| కందామరలహాలుపదము! లందమొందిననీవక్షుస్థలము! మందస్థితముమించునుందరవదనార | విందముజూడవెలందిగోరినదని || చెప్ప || పతిబల్కుమధురవాక్యములు | నిందురతివిన నోరెకనాములు! జతలేనీవిక్రమశౌర్యసంపదగల! పతియైన శ్రీరంగవతికి నంజలిజేసి || చెప్పనలవిగాని || చ || అనిలనూజరాఘవ ముఖంబుజదశకామాత్మగోరితిం! జనిప్రణమిల్లి నావలపుచందముడెందములోనిభక్తియుం! కనికరముల్ల మందుగలుగంవివరించి | మదీయభృతతోసనువుగగూచి || సుగుణాకర బ్రోవుముకీర్తిగల్గ గను ||

గీ || అనుచు బలికినభూభ్రమ్ర కవుడు మ్రొక్కి | యాజ్ఞ గొని పోయిరాఘవునమర గాంచి | వద్దడళనేత్ర శ్రీ రామ భవ్యగాత్ర | చూచిచాపించివచ్చితినుడ తోడ ||

ఆనందభైరవిరాగము- ఆదితాళము-

నినుజూడగోరుచు! జనకజయస్పది! దినకరాన్వయభూషణ | అనఘసీవిజయవాతకనువివరింపగ! నతిహాషకమెసగగను | మనసువెలయగను || అరవిందసుందరమగునీవదాబ్జము లరుదారమదిగాంచుచు! వరరంగనగరనివాసుడవొనిన్ను | స్వరణసేయుచుచాలగు! మురిపెమలరగను || నిను || వ || మహాప్రభో పతిప్రతాపి లకంబగు సీతాభామామణి కల్యాణగుణంబు లేమనిపనించువాడ సప్సరమపావనిభవదీయ ముఖారవింద సందశకనంబుతీవ్రంబునంగలుగండేసి రక్షింపుమనివిన్నవించె కావున కరుణా సము

ద్రుండవై వై దేహీనింబిలుపించి మా కెల్ల వారలకు మానసోత్స
వలబుగా గైకొనవలయుననివల్కిన భక్తరక్షాతత్పరుండగు రా
మభద్రుండు తనమనంబునజానకేందలంచి కన్నీరునించివిభీషణు
నకిట్లనియె || ౧ || సుదతిసీతనుకన్నులజూడవలయు | గాననతిశీఘ్ర
మునబోయికలికిగాంచి | మంగళస్నానమమరించిమహితమాత్య
భూషణాంబరయుక్తగాపొసగజేసి || ౨ || ఇట్లలంకారంబుగా
వింపంజేసి యొక్కయందలంబులంబునం గూడుకొండం బెట్టి నా
పాలికిరయంబునందోడైన్పుని యానతిచ్చిన నయ్యా జ్ఞ శిరంబునం
దాల్చి నుహాప్రసాదంబునతక్షణంబున లంకాపురంబు సాచ్చి గుం
దరోద్యానంబునవనియించియున్న జగన్మోహనాంగియగుజనకనతి
దనంబొడగాంచి మ్రొక్కి యంజలిబద్ధండై యిట్లనియె ||

యదుకులకాంభోదరాగమ అటతాళము.

వెలదివేంచేయ వచ్చవేగమె | వోవెలది || కరుణ వెలయనిన్ను
శ్రీరామ || విభుడుజూడగ గోరె || వె || గరిమసున్నానమాచరింతు
మి | దివ్యాంబరభూషణములుధదియింపుమి | నవ్యతరఫువృహార
శ్రీచందనములింపుననుదాల్చి || వెలదీ || తల్లి నామనవి యాలకింపు
మి | నన్నచల్ల నిచూట్కులవీక్షింపుమి | జగద్వల్లభుడై నరఘువల్ల
భుడుల్ల సింప || వెలదీ || రంగమీరినయందలంబున | మదియుప్పొం
గగూడుకొండిసంతసంబున | శ్రీరంగ నాధునిచరణ రాజీవములు
జూడ || వెలదివేంచే || ౧ || అనివిభీషణుడికీరినతులభక్తి | వినయ
మలరంగబల్కినజనకతనయ | వినిమహానందవివశయైవిభునిపాద
తామరసయుగ్మమాత్మలోదలచివల్కె ||

ముఖారిరాగము. అటతాళము.

నేటికిదయవచ్చెన | నా ప్రా రబ్ధనిచయశ్లెలు నుభిచ్చెన || దీటులే
నిదునికొటావళులదండ | కాటవిబారిగొన్నతాటకాంతకునకు
నేటికి || మునిగణనన్నతమై | బ్రహ్మదులు మోహింపభువినహా
మై | దనరినదివ్యసుందరరూపమమరి | నన్నువుగపెండ్లాడినట్టిభ
తకకుచాల || నేటికి || పాపదైత్యువలనను | వంచనసేయబడివచ్చి
దీనతను | హావద్దదళనేత్ర హారంగనాస | నిష్పాపననింద్యనుచేత

ట్టుమనివేడ || నేటికి || సీ || పావనస్నానంబుగావింపగా నొల్లఁజే
లగిశృంగారంబుసేయనొల్ల | నివ్వధంబునరాఘవేంద్రునిపాదా
రవిందములీవీక్షింపవేట్లువచ్చు || సనివిభీషణుతోడ నారామబల్కం
గవినవచ్చునీ ప్రాణవిభుడుబ్రీతి | నానతిచ్చినయట్లు పూనిసేయుట
నీకుకతఁవ్యమనియన్న కలికియొప్పు | సంతసరమాదికాంతలకాజ్ఞ
యొసగ | గరితల్లెనుసంతోష కలితలగుచు | సలిల స్రక్చందనదు
కూలచారురత్న | భూషణంబులుసమకూచిఁపొలతిజేరి ||

మధ్యమావతిరాగము. ఆదితాళము.

జలములాడగలెమ్మ | జననీరాజమ్మ || జలములాడగలెమ్మనీప్రీ
యసఖుడువలపుననిన్నజూడగ | నెలమిదెందమునందుదలచెను | జ
లజదళనేత్రి | స్వనాభగాత్రి || ౧ || తళుకుల మరుపసిండి సూ
మ్ములు | ధగధగనుమెరయంగవాల్చియు | లలిత స్రక్చందనమకూ
లములలరుచునుబూని | వెలయుచువుగాని || ౨ || ఖలుడునినుచే
రడెచ్చినుడి శెను | కష్టమెల్లనుదీరెత్తిని | యెలుపుడగు శ్రీగంగని
లయునిచేరినుఖములను | పొలుపొందుమికను || జలములాడగలెమ్మ ||

ద్వి || అనివల్కియా సీతనయ్యెడనొక్క | కనక హర్ష్యములో
వినకడువేట్లుజేచి | తరుణికిచాంపేయైలంబుతోడ | నీరము
చక్కగనంటి శ్రీకుంకుమూది | పంకిలంబటుబూనివతితోడభాష |
నంకించిపాడుచునతివెలునలుగు | బెట్టిరిమదిలోనప్రీతిరెట్టింప | నె
ట్టనవరిమెళిసీరంబులున్న | కనకకుంభంబులుకడిమితోడెచ్చి | కన
కాంగికపుడుమంగళవజ్జనంబు | గావించిచందురుకావియైవెలయ
పావడమిదనేవడనొప్పుచుండ | సరిగంచుమించిహంసచ్చాయ
నెంచు | వరదుకూలముగట్టివలనొప్పుచులై | మొగ్గులరవికెసమ్మో
దులైతొడిగినిగైనశాలువనీటుగాగప్పి | పాటించిచెలినేత్రవద్దం
బులంట | కాటుక బెట్టిచక్కనిమోముమీద | నరుదారకుంకుమ న
మరించినదుమ | నెరితళ్ళుచేచుకక్కనిగనిగమెరయ | సవరించి
లత్తుకచరణాబ్జములకు | భువిపుణ్యచిత్తైపాలుపొందదీచి | చె
క్కుటద్దంబులచెలువొందునట్లు | గ్రక్కునమకరికల్ ఘనలీలవ్రా
సే | గరిమజవ్వాటియకస్తూరిపునుగు | తరుచుగానత్తరుదగినవన్ని

రు | శ్రీగంధవంకంబుసిరులుప్పతిల్ల | బాగుగానలరిరప్పడతి నెట్టే
న | బంగరుమెట్టియల్వరగవిల్లాండు | రంగై నపావడల్. రమణి
య్యరత్న | మంజీరములులనన్న శికంకణములు | రంజిల్లుచౌకట్లర
మ్యంబులై న | పచ్చలపతకముల్ భాసిల్లుపసిడి | హెచ్చుపడ్డాణంబు
హీరంబులమరు | తాటంకయుగముముత్యాలహారములు | సాటిలే
నట్టిసాసాభూషణంబు | చంద్రహారంబులుసరిపెనల్ సూర్య | చం
ద్రులుసొబగై నశామంతిపువ్వు | జాళువావంకలుజడబిళ్ల పండ్ల |
ధాళధళ్యంబుగాదనరారునత్తు | తలముడిరత్నంబుతగుకంఠికయు
ను | మొలఘంటలందమాముద్దుటుంగరము | లాదిగాగననేకయాభ
రణంబు | లాడేవికర్పించిరవయవంబులను | మల్లియల్దవనంబు
మహితోత్పలములు | మొల్లులుమరువంబుమృఖ్యమైనట్టి | సన్నజాజు
లుమంచిశామంతివిరులు | పన్నీరుపువ్వులభవ్యాంబుజములు | చం
పకపువ్వుముల్ సౌగంధికములు | సొంపైనగేదంగిసుమములుచాల |
విరవాదికుసుమముల్ విరివిగాడ్పడ్డ | సురపొన్నలును కల్ప సూన
ముల్ పొగడ | తెన్నంగతోమాలలేడడజేసి | పన్నుగారాక్షస
భామిసిమణులు | కలికికీల్జడకలంకారంబొనచి | పలికిరికల్పాద్భి
వరమోత్సవమున ||

సురటరాగము-అటతాళము.

యెక్కడినుండరమె | వోతల్లినిన్నేమనిబొగడదుమె | జక్క-వ
కవబోల్పుజనునమ్మచనుదోయి | చక్క-నిదివ్యచరణములుననలంట
వెరచును || ౧ || నవపద్మదళములను | నీవాల్లన్నుకవగల్చునవలి
లను | భువనమంగళమగుపొలతినీతనుకాంతి | వివరింపక్రొవ్విండు
విలసనమునిరసించునెంచగ || నెక్కడి || ౨ || వెలలేనికలలాప్పుచు |
రాకేందుమండలనుప్రభలవిప్పుచు | వెలదీసినెన్నెము వెలయు
చున్నదివేట్రు | చెలిసీబింబోష్టముచిలుకగుములకువలపులాసగు
ను || ౩ || కొదమలశ్రీరంగస్వామిరాణిరొచాల | కదసిచక్కగనిన్ను | క
నులననువుగగనుటకలవియె || నెక్కడి || ౪ || వ || యిట్లనేకవిధం
బులంగొనియాడి కనకరత్నసంఘటితంబగు యొక్కయందలంబు

నన దేవింగూచుకొండ బెట్టి విభీషణున కెరిగించిన నతండరుడెంచి
నై దేహీకింప్రదక్షణనమస్కారంబుగావించి రాక్షసస్త్రీల వలన
నయ్యందలంబుమోయించుకొని వేత్రహస్తుండై బరాబరులొన
పుణచు నిశిచరగణంబులుగొలువ పురంబుకె

అనమిపంబున నయ్యందలంబువసియింపజేసి రాక్షసేంద్రుని డా
యంజని మహాప్రభో దేవరయాజ్ఞ శిరంబునందాల్చిమహాపతిత్ర
తయు ననింద్యయగు సీతాభామామణిందోట్కొనివచ్చినవాడ న
దేవికిభవదీయ్య దశకనంబుకరుణింపవలయునని పత్నిన రఘువ
కేణ్యుండు ధైర్యసంతోషకొ పంబులు మనంబునంబెసంగొన చిం
తాక్రాంతుండై జూనికించెల్వబుత్తెంచిన || సీ || అంతవిభీషుండ
వనిజదోట్కొని వచ్చుచో రాక్షసుల్ వనచరులును యెడపడకుండ
బల్కిడిగుంపులై మించిరఘుకులాధ్యక్షుడౌ రాముభాగ్య | సుంద
రంబత్తులజూడపైపై గ్రమ్మడనుబనాధుండు వేత్రమున నొవ్వ | జే
యుచునుండంగచెలిగిమహారవంబుదయించె నప్పడయ్యగ్రరవ
ము | రామచంద్రుండువినిచూచిరాక్షసేంద్ర | యేలనందర గొట్టె
దవిందులోన | వింతనారెవ్వరున్నారుపేరల్లె | చూచినంత నెయె
గ్గెనునదతికిపుడు || ౪ || ప్రాకారంబులు తెరలును | శ్రీకరమగు
చీరలిండ్లుస్త్రీలకుకూపే | వీకన్నదిచెచింపగ | ప్రాకటసాశీల్య
మొకటిబాగుగదక్కె || గీ || వ్యసనములనుత్సవముల వివాహ
ములను | సంగరంబులఘనయజ్ఞ సమయములను | మరుగువలదం
ద్రు జవరాంక్షకరుదుగాగ | నిదిజయోత్సవమెన్నగనిధచరిత ||

వ || విభీషణ నానమిపంబునదూపసియ్యంబును భర్తావిరోధం
బునుంగలగ నేరదు నై దేహీకొదొ డైవ్వనివోగిన హనుమత్సుగ్రీ
వలక్షణప్రముఖులూ వాక్యంబులువిని భార్యనిరపేక్షుండైయు
న్న భావంబుగనుపడుచున్నదని చింతబొందుచుండి రయ్యెడ విభీ
షణుండనింద్యయు ననంతకళ్యాణసమేతయగు సీతం దోట్కొని
రామసాన్నిధ్యంబునంజేచి || గీ || వెలిదివాల్తథకుకూపులవి
భునిగాంచి | మునసినెమ్మొమువలువచేమునుకుగప్పి | హూరుమ
నియెడ్చెగన్నీరుధారగరియ | నార్యపుత్రాయటంచునయ్యజ్ఞగంధీ ||

క || హరిమణిహాగుణాకర । హారాఘవసత్యసంధహానాధ కృ
పా । సారానారదశాస్త్రి । విదారణకుశలంబేసికుతమ్మునితోడక ||

శంకరాభరణరాగము-అటతాళము-

యెన్నొకల్పములై నట్లున్నదిదేవ । నిన్నుబాయుటచేవినిర్మలభా
వ । అయియోనినైడబాయ నాయనిన్నాళ్లు । భయశోషనన్నె
ట్లుచాసీదనిన్నాళ్లు || ౧ || గడుసరియగుదశకందునివలన । బడ
రానిచాధలుబడితిభూరమణా || ౨ || నిన్నెడబాసిననిమిషములో
న । నిలుచినీరై గూలకీలనున్నదాన || ౩ || భవదూర నినునన్నుబా
పినవిధిని । భువి నేమనందుసంపూనకదుష్కరుని || ౪ || వరరంగ
నాధశ్రీకరచిత్తమండు । చేరనుండియునునిన్ను స్మరియించు చుం
డు || యెన్నొకల్పము || ౫ ||

మధ్యమావతిరాగము-ఆదితాళము-

యెంతదుఃఖమునొందినాగో । మీరెంత శ్రమముబొందినాగో ।
వితగ్గ పవిత్ర వెననన్నుగానక । సంతాపమునవనస్థునిసలపట
బొంది వెదకుచు || ౧ || నాలినెబ్బంగి మ్రుంచితిరో । దునారా
బ్ధినెటులగట్టితిరో । చాలగరావణశక్తియురముననాటి । వ్రాలిని
సామిమ్రవదనకమలముగసితపించుచు || ౨ || వలువసికోకెగో
రితిని । మిమ్మువంతలనంద జేసితిని । వలనొప్పశ్రీరంగనిలయ సన్నే
వేళ । దలచుచుకనువోయిజలములూలుకగవగలబొగలుచు || యెం
త || ౩ || వ || దేవా మదియ్యపురాకృత పాపవశంబున పరమ
యోగీంద్రమోహనంబైన భవదియ్యుభారవిందసందేశకనంబు
లేక లంకాపురంబునసత్యుతపక్షిభసాగరని మగ్న నై యున్నన
న్నంగరుణింపందలంచి సముద్రంబుబంధించి కపిబలంబుల తో
డంజనుడంచి తమ్ముండునునీవును ధనుకచాణతూణిరంబులు దా
ల్చి అతికాయకుంభకణ్డేంద్రజిహ్వావణాది రాక్షసకోట్లందు
నుమాడి నన్నుంచెరవిడిపించి రక్షించితిదేనును దేవరవారియాజ్ఞ
శిరంబునందాల్చి మంగళస్నానదివ్యాభరణ స్రక్పందనాద్యలంకా
రంబుగావించితింగాని నీదశకనంబులేనిసమయంబున నవియెల్లం
గోరనిదాననని చిత్తంబుననెరింగి యుండురు గావున మరలవిన్ను

వింశతేల నియోజనన్నుంజేకొనిరక్షింపుమనివల్కిన రఘు వరుతి
దు కన్నులంకెంపుగదురతీక్షణదృష్టాలంబుల నద్దేవినింజూచి కోపం
బుననిట్లునియె || సీ || కాంతరొనినుపం క్రికంతుండుగొనిపోవ వల
నొప్పవెదకుచువచ్చివచ్చి | నీనిమిత్తంబునవానరేంద్రు వధించి రవి
పుత్రునకుకపిరాజ్యమిచ్చి | పవనసంభవునిచేపదపడినీక్షేమ మఖి
లంబుదెలసియునగ్ధిగట్టి | నినుచేరగొనిచన్నమునికంటకుండగు ద
శకంతునుద్దండదపకమొప్ప | సంగరంబుననఖిలరాక్షసులతోడ |
జంపినీచేరవిడిపించిజగతిసధిక | విమలనక్కీతికైకొంటి వేటక
తోడ | నేకృతాధుడనైతిహోనిక్కముగను || ద్వి || సదమలంబై
నయిత్వైకువంశమున | సుదయమొందినసకలోద్వీకులై || సము
దగ్రవిక్రముల్ సక్కితికథనులు | విమలధర్మవ్రతుల్ వినుతచారిత్రు
లనఖులుయేనిందలవనిలోశెంద | రనువుగానేనట్టియన్యయంబం
దు | గరిమనుదృవమొందికడునిందబొంద | నరుదుగానేజాల సది
యెట్టులన్న | పల్లిచిత్తుడై సదాత్మనమౌన నాధు | డెలమిపెందోడ
ప్రీతిగనుకొనిన్ను | గొనిపోయిచేరనుంజేకొరియిందాక | పనిత
నిన్నిప్పువలసిగైకొన్న | జనులునిండింపరెజగతిలోనన్న | ఘన
శీలుడందురెకమలాయతాక్షి ||

కేదారిగళ. అటతాళము.

శుకవాణిచాల | మాతోవల్కులికనునీకేల || ప్రకటకామకుడ
సురనాధుడు | సకియనీవత్యంతమందరి | వకటనినుగనిమదసపుష్పాం
బకములనుకడునొవ్వకుండునె || ౧ || ననుమానుకొమ్మ | సీమా
న సేళను లీల బొమ్మ | వనములను ఫలమూలకాఖము | లనుభ
వింపుచుమునులవేషము | దనరితిరిగడిపేదజనులకు | వనితపొగస
గుమగువలేటికి || ౨ || జలరుహపాణి నీస్నేహముచాలుపూబో
జి | చెలగిరావనుద్రుంచినీచేర | నెలమిదీపకయన్నరంగ | స్థ
లనికేతనుడనరుగావున | ఖలునిబారిగొనిన్నువిడిచితి | శుకవాణి
చాలా || ౩ || ౪ || మరియునరగ్యంబున నిన్నుచేరగొని పోయిన
దశకంతునింధెగటాచి | నిన్నువిడిపింపకున్నలోకంబులకార్యవి
క్రమప్రతాపంబులలేని వాడనిబల్కుదురుగావునకేత్రమయితి

బుగావించి నిన్నుంచెరవిడిపించితిని వింకభరతలత్తుణశత్రుఘ్నసు
గ్రీవాంగదవిభీషణ ప్రముఖులలో నొక్కనింగోరివరింపుమని ప
ల్కిన యావాక్యంబులు పిడుగులతెరంగునం జెవులుసొచ్చిన య
దేవియొడలెరుంగక మూఢిల్లి వెండియుండెలసి విచ్చలవిడికన్ను
దామరలువిచ్చి వెడలెడుబాష్పధారలు కరవద్దంబునం దుడుచు
కొనుచు దీనదశంబొరసి నెమ్మేనుగడగడవడంక నిట్టూర్పునెగ
లవలనంబల్ల వాధరంబు తుకతుకనుడుకుచుండ దురంతశోక దహ
నజ్వాలలంబడి పురపురంబొక్కుచు యాకారంబుదాల్చిన శోక
రసాధిదేవతననుకరింపుచు నెడతెగక వెక్కిరియేడ్చుచు రఘు
వల్లభుదిక్కుగనుంగొనియిక్కొమలియిట్లనియె ||

నిలాంబరిరాగము. అటతాళము.

యెవరుబోధించిరిమణి । యీపాపమెవరుపహించిరిమణి ।
యీద్రోహమెవరు । యీపుణ్యమెవరు ॥ హరిహరిరామ శ్రీరామ
నన్నిట్లాడవెన్నడుపూనకామ ॥ ౧ ॥ కరుణహృదయమేలరమ
ణి । యింతకతినవాక్కులకోర్వగలన ॥ ౨ ॥ భీకరకలుషసంహర
ణి । యింతెకదనీదుయాదరణ ॥ ౩ ॥ నామఃఖాన్ధికికడలేదు । వో
నాధనాకికమృతిరాదు ॥ ౪ ॥ ప్రాణవల్లభనీమతికిని । యెంతపగ
దాననైతి నేటకిని ॥ ౫ ॥ యెమేముమరియుచునుంటి । నేనెన్నో
ముచ్చటలనుకొంటి ॥ ౬ ॥ కటికినిందలజెందనాయ । యెన్నటిక
దుఃఖముదీరదాయ ॥ ౭ ॥ శ్రీకరరంగనివేశ । నన్నుచేకొను మి
రిపునాశ ॥ ౮ ॥

సురటరాగము. అటతాళము.

నాటిదయలెందుబోయను । అలనాటిమరులేలనీడెను । కోటిచం
ద్రులసాటిగలమోము । తోటిముద్దులుమాటికొసగిన ॥ నాటి ॥ ౧ ॥
చారుతరపనకాలను । పుష్పహారములుసొంపుమీరను । కోరిజడ
తుశృంగారమునరిచి । సారెకునువలపూరననుజూచు ॥ నాటి ॥ ౨ ॥
మంచిఫలములులీలను । యారగించుచోవేట్కు తోడను । మించుబో
ణిగ్రహించుమీఫల । పెంచనమృతోపమంచుయొసగిన ॥ నాటి ॥ ౩ ॥

మేనురంగపురంబున। నీతోనవెలసెదసొంపున। చానవాతెరలేనా
లిమ్మ। పూనికొగిటిలోననిలిపిన। నాటిదయలెందుబోయను॥౮॥

ముఖారీరాగము శ్రీఆదిత్యాశము.

అందురా। మీబోటివారిట్లందుర। సుందరరూపపురందరగుతు
ప్రియ। సుందరినగునన్నందరువిన్నెట్లందురా॥ అందురా॥ ఓతినీ,
కటికినిందలజెందెతిని। సతతినురంగస్థలపతెనుగు। నిన్నతిభక్తినిగు
మ్మతిగొలువగనిట్లందుర॥ ౧॥ అనిపల్కెయారామ హారామ
యనుచు। ఘనమఃఖమున జెంచికాంతునిమోము। గని ప్రాణవల్ల
భకాకుస్థతిలక। ననువిడనాడుటన్యాయమానీకు। లంకలోనేనున్న
లాగెల్లనీకు। కొంకకచెప్పడాకొంకవాయజుడు। నాచందమెరుగ
కననువడిదాని। నీచాత్మశగురబ్బిచరేంద్రుండు। బలమదోపేతు
డైపట్టిగొంపోవ। బలహీననగుటచేపట్టుకట్టితిని। నవసీరకత్యా
మనాబుద్ధితోటి। భువిసన్యపురుషులపొసగనంటుదునే। దేహంబు
రాక్షసాధీనమైయున్నే। మోహించిమనసునీ మూర్ఖియందుం
డు। కామించితాకినకలుషంబుగల్గు। కామింపకున్నచోకలుషమె
ట్లాదవు। ప్రాకృతాంగనమీదపరగకోపించి। ప్రాకృతపురుషుం
డుబల్కినరతి। ననునొవ్వనాడంగన్యాయమానాధానినుబాసియుం
డునేనెమ్మినాబుద్ధి। నానియమంబును నానిశ్చలంబు। నానోమదృ
ఢభక్తినాచిత్రవృత్తి। జగతసివెరుగవాసరవృజ్ఞనన్ను। పగడానిగా
మదిభావింపనేల। హనుమంతునాపాలికనిపినవేళ। పనిబడినమనో
భావంబుచాల। తెలియచేసినాడెదేహంబువిడతు। వలనొప్పము
ద్రికవరమతితోడ। వనజుచేబంపిపాలింతుననుచు। ధ్రువము
గాచెప్పినతోల్లిటియాశ। గొనిగదాయందాకకోరినపాద। వన
జముల్దళింపవాంఛించియుంటి॥ నీ॥ అనిపల్కెసామిత్రి సయ్య
డబొడగాంచినీయన్నమదినన్నునెమ్మినన్ను। దీప్తాగ్నులనుబొచ్చి
దివ్యమానాశీలమెల్లలోకంబులకెరుకనేతు। ఓతిజేవుణ్ణమికనంచు
జేప్పినవినిచాలతనయన్నభావంబుతగనెరింగి। తక్షణంబునకాత్మ
తత్తులెల్ల సమకూచివసిద్ధంబుగావింపచెలియలేచి। విమలనదృ
శీయారామ విభునిచుట్టు। తిరిగివందన మొనరించినరవరేణ్యు।

భువినినావల్ల నిందల బొందకుండ । సుఖమతినినుండు మిక్కిలి జోత్తునేను ॥

ముఖారిరాగము. అటతాళము.

రామినిన్నికనమ్మరాదు । రాక్షసవిరాఘనీమతి నెనరులేదు ॥ కో
మలేందీవరశ్యామనిర్వలమైన । నామనందెరిగియునుసన్నులిడనాడి
తివి ॥ రా ॥ సెలవిమ్మునాకుశ్రీరామ । నేనగ్నిశిఖలజొచ్చెదపూ
నకామ । వలనొప్పునాబుద్ధితెలిసి తెలిసియునన్ను । బరికితివికతి
సంపువలుకులిందరిలోన ॥ ౧ ॥ ననుమానమదలచియన్ను । శ్రీరా
మననుడాయవలపులేకున్ను । వనగిరిగట్టియుటు జనుడెంచివైత్య
లను । మసిమియీశ్రవణంబజనవచ్చునీశేల ॥ ౨ ॥ పురవరముజే
రిసాంపునను । చెలులతోభోగింపుమతిహవకమునను । వరరంగ
ధామమునువరిణయింబునహస్త । సరసిజముబట్టిచెచ్చెరపాడిద
ప్పితివి ॥ రామనన్నికనమ్మరాదు ॥ ౩ ॥ క ॥ అనివక్రియగ్నిసన్ని
ధి । కనుళ్ళగజనియంజలూత్తియూడేవి । మనంబునదేవబ్రాహ్మణు
లను । ఘనభక్తీనమస్కరించికడువడిబల్కె ॥ చ ॥ నిరతమురా
ఘవేంద్రువదనీరజముల్తుణమైనబాయకం । గురుతరభక్తినామన
సుకోరిభజింపుచునుండేనేని । సన్నరుదుగనగ్నిహోతృడుదయాక
లితాత్మకుడొచుబ్రోచు । దుభారదురితాత్మనైనను భన్తమొన
చుకనుదగ్రమూర్తియై ॥ క ॥ అనివక్రివల్లధునివద । వనజా
తములాత్తదలచివనితామణి । యయ్యనలజ్వాలలజొచ్చెను । వన
చరరాక్షసులుదుఃఖవనధిముణంగను ॥ గీ ॥ అతివేమంత్రపూత
మైనయాజ్ఞాహుతి । చందమననువహ్నియెందుజొరగ । నుత్సవ
మునమంటలాక్కటమిన్నంటి । వెలయపావకుండువెలుగుచుండె ॥

చ ॥ అట్టియెడ సౌమిత్రిమహావ్యసన నిమగ్నచీత్తుండైయుండె
హనుమత్సుగ్రీవ విభీషణాంగద సుషేణజాంబవత్ప్రముఖులత్యం
తభేదంబునం బొందిరి రామచంద్రుండు బాష్పపూరితనేత్రుం
డై చూచుచుండె వానరగణంబులాహాకారంబులెన్నగహతల్లియై
దుఃఖింపుచునిట్లనియె ॥

నాదనామక్రియరాగము. ఆదితాళము.

యిందుకేస | మనసేలెల్ల | యిందుకేస | మనకష్టమెల్ల | పొందుగజనకజనందరుజాడగ | చెందించెనురఘునందనుడగ్గులనిం | గిరులుచెచ్చి | జలరాశిగట్టి | గరిమహెచ్చి | తరుచుగనిశిచరతతులునెఱుకొని | తరుశిలటగునిదురమొనరించుట || లిందు || మతిదలచుచు | హాసీతయనుచు | మరులుగొనుచు | సతతమురంగస్థలనాధుడుతన | సతినిస్తరించుచునతిదుఃఖముగొనులిందు ||

యదుకులకాంభోదిరాగము. ఆదితాళము.

మనతల్లిజొచ్చినమంటపనముజొత్తమలేక | వనధిలో ముణింగి మనజీవములువిడుతామా | కనికరమునుమంతలేక | కౌతస్యవాక్యములాడి | దినకరవంశజుడుసతిని | దీప్తాగ్నులలోజెందజేసె || ౧ || యంతకతినుడెట్లుబ్రోచునిలలోనమనల | తుదకుపంతగించిచంపునెమోపటుబాణతతుల || ౨ || వింతగరంగస్థలమునవెలయుసీతాకాంతతోడ | సంతయుఁబోగింపక | మరంతసంతాపమొందించె || మనతల్లిజొచ్చి || ౩ || వ || అంతటనింద్రయమవరుణకుచేరమహేశ్వరపితామహులఖిలదేవగణసమేతులై సూర్యసన్నిభంబులగు విమానంబులందేజరిల్లుచు లంకాపురంబునకరుదెంచి మేఘశ్యామసుందరుండైన రాఘవేంద్రుండశించిమహాప్రభో నీవునకలలోకాధీశుండవాద్యంతశూన్యండవిట్టిసీపుమహావతిప్రతయుననింద్యయునగు జానకింకతినంబులాడియగ్నిజ్వాలలంప్రవేశింపందేయదేలదేవాదిదేవుండవగు నీమహత్వంబీవేలయెరుంగక బ్రాక్యతునిచందంబున జానకినుపేక్షించితివనిబల్కిన రఘువరుండు ప్రాంజలిబద్ధుండై మహాత్ములారా దశరథాత్మజుండనై శ్రీరామాభిధానంబుగల్గి మనుష్యమాత్రుండనగు నన్నుంగొనియాడనేలయనివల్కిన చతుర్ముఖుండునకలజగన్తోహనసౌందర్యనిధియైన రఘువల్లభునితోనిట్లనియె ||

సురటరాగము. ఆదితాళము.

రామరామరామరాఘవ | సుందరమేఘశ్యామసీతాభామినిధవ | నీమహత్వమెన్నగరమె | వోమహత్త్వనకల జగత్స్వామివంతర్యా

మహాశ్రీతకామదుడడవుమహామహుండవు॥౧॥నీవుశ్రీనారాయణుడవు । ఆదివరాహభావముగొన్నదేవుండవు । దేవదేవశ్రీపైదేవీ ॥ దేవియాలక్ష్మీలతాంగి పావనచరిత్రజీవప్రకృతులకీవు । పరుండ వజుండవు ॥ ౨ ॥ నిన్నునిత్యమాత్మజూచుచు । నీదివ్యచర్యలన్నియునేవేళవినుచు । నిన్నుసేవించుచునమ్మి । యున్నప్రణ్యస్తతుదునుజన । నన్నుతుండై పొందుశ్రీమత్సారూప్యమువంచదీసిభవంబున॥ 3॥ దారుణపాతకహరుడవు । శంఖచక్రగదాధరుండవచ్చుతుడవు । సారసపత్రాక్షరంగస్వామివవ్యయుడవునన్ను । కూరిమిగన్నతండ్రివి! కుత్సితదైత్యసునాగిసఖుండవు॥౪॥

ప॥ మరియుగొందరు దురత్యయంబై సభవదీయమాయావశంబునం జేసి తుచ్ఛంబులై నవిషయా సౌఖ్యంబులపేక్షించుచు దేహాత్మభావంబుగల్గి గృహాంధకూపంబునం జిక్కు పడి విజ్ఞానవిహీనులై నిరయంబునం బొందుచు మరల జన్మనాశంబులొందుచుండుదురు ఏకాంతభక్తులగు పరమయోగీంద్రులుస్వకీయహృదయాబ్జకనికా మధ్యంబులు సర్వలోకశరణ్యుండవగునిన్నుంబొడగని సేవింపుచు పరమానందంబునవతికంఠుచుందురు నీకఖిలభువనంబులకాదికతకవై స్వయంప్రకాశుండవై సకలదేవతాంతర్యామివై సమానాధికరహితుండవై జగదుత్పత్త్యాదికార్యంబులచరింపుచుగోభూసురబృందంబులందేజరిల్లుచుసకలాంతరాత్ముండవై జగద్రూపుండవై ననిన్నిట్టివాడనియెవ్వరు తెలియంజాలరు మత్స్యకూర్మవరాహాగ్రసింహాదిభావంబులనవతరించి లోకోపకారంబుగావింపుచు శ్రీమన్నారాయణపరబ్రహ్మనిధానుండవగుమహానుభావుండవునీవేయనిసల్పి-మరియునిట్లనియె॥

గీ ॥ అనఘశ్రీరామసీహృదయంబునేను । వాణిసీజింహనిజకరవగఁమెల్ల । రోమతలినేత్రములుసూర్యసోములెన్ను । శ్రుతులు నీపల్కులయ్యుండుశుద్ధచరిత ॥ గీ ॥ నీవుశ్రీవిష్ణుమూర్తికవి రావణాది । రాక్షసులగూర్చిమునికోటిరక్షణంబు । పొందుగాసేయనవనిపైబుట్టినావు । శ్రీహహదేవీసీతయైచేరికొలువ ॥

దేవనస్సుతశ్రీవైదేహీసీసామ్మ । పావనగుణవతిపణితేకో
మ్మ । యావనితసతికరిసచాపల । పావకజ్వాలలను శ్రోచితి । వీ
వెరుంగనిదేమిగలదు । రమావిభుండపుసర్వసాక్షివి ॥ ౧ ॥ ఆవత
రించినకార్యమాయనులీల । అతివెజానకిమీదనలుకనీశేల । కపిమ
నోజ్ఞచరిత్రసురముని । గణములెల్లనుతింపుచుండగ । ప్రవిమలం
బగుకరుణసతి । కరపద్మమిక్ గ్రహింపుమింపున ॥ ౨ ॥ తరు
ణిసాదెకునిన్నడలపోయిచుండు । వరమలిసరతముస్త్రియించుచుం
డు । ధరణిదమయంతియునరుంధతి । గరిజాసావిత్రియును । సీతా
సరసిజాక్షినిబోలజాలరు ॥ సరసిజాద్వకులాబ్ధిహిమకర ॥ ౩ ॥ వె
లదిచిచ్చునయండవీక్షింపనగున । లలగనిదోషగదలపుభూర
మణి । డెలియనిచటికిబలవబనునము । పలుకులనులాచింపజేలు
ము । ఖలవినాశనదివ్యరంగ । స్థలముననువర్ధింపుచుండుము ॥ ౪ ॥

వ ॥ యిట్లుబల్కినయనంతరంబున నగ్నిహోమాశ్రుండుతనయం
డు బ్రవేశించియున్న సీతాసుందరినేత్రకమలకచఛాంగని తం
బనైకతనీలాలక శ్రమరస్రముఖంబునోషనోజ్ఞులై నననోవ
రంబుచందంబునం బ్రకాశింపుచుండెప్పుడెడ పసచేడనిమీమె
రుంగులతో కనుగ్రందని క్రొవ్విరులతో వాడని ముఖ పంకజంబు
తో వీడని ముత్యారహరంబులతో యొప్పుగప్పుచక్కదనంబుతో
న నాహతదుకూలయు ననిధూత కేశరలావయ్యునై అననూ
యాంగనాదత్త దివ్యాంగరాగభోభితందై నమూర్తితోటి తొల్లి
టితెరంగునంగనుపడుచున్న జానకింగసుంగొని వానరరాక్షసగ
ణంబులకన్నెరునించుచు పిస్తయంబునంజూచు చుండ నగ్నిహోమా
శ్రుండుయ్యంతినెత్తుకొని చయ్యసంజనుడెంచి రామచంద్రునినన్ని
ధానంబునంబెట్టి మహాస్రభో సకలలోకపంచ్యయు ససంధ్యయు
పతిస్తతశిగోమణియునగు నీశద్వప్నిసాయందు బ్రవేశించుటం
జేసి యేనుపవిత్ర భావంబుగల్గి కృతాధుకండనైతిని మరియు
నెట్లనియె ॥

కళ్యాణిరాగము-అటతాళము

యీరామసౌశీల్య మేరామలతుగల్గ | దోరామకరుణింపుమి ||
 యీరామగుణవతి | యీరామనిదోషము | యీరామసుచరిత్ర |
 యీరామమునిసత || ౧ || జనకజనీపాదవనజములనయముగను
 చుండుమదిలోనను | నీచైర్యలువినుచుండువీసులను | యిటువంటి
 సాధ్వీని | గానజగములను | ఘనమతినిధరణిజగ్రహింపుము | కా
 వుమిశ్చరణగంధగురుతర | వనదహనశ్రీరంగమందిర | వాసుదవు
 సురగణశరణ్యుడ || వీరామసౌ || ౨ || గీ || వాఙ్మనకర్తశ్శక్తిగా
 వనితనిన్ను | నమ్మియున్నదిరఘువర్యనమ్మయ్య | మున్నుచెరలో
 ననుండియునిన్నెదలచు | నైత్యనాదీదురోక్తులతల్లడిల్ల ||

వ || యిట్లుబలికనంవిని రఘువరుండు పరమహంస సమేతుం
 దై బ్రహ్మరుద్రపురందర ప్రముఖులెల్లవారలువినుచుండనయ్య
 క్తిహేమోత్తరాంజాచియిట్లనియె || ద్వి || యీసీతసౌశీల్యమీసీతభా
 క్తి | యీసీతసుగుణంబు లీసీతచరిత | మతులపాతివ్రత్యమమల
 వ్రభావమతిభర్తవలంసంబాదిగానాత్మ | దెలియచులెన్నగాతె
 గువతోనన్య | జలజగంధులదాయజనకుండనైత్య | పతికితోల్లిభ
 నేశపట్టసుహృ | మతినొసంగినయట్టిమహితకావంబు | విని
 యున్నవాడనవ్విసమరింగియును | జనబృందములునమ్మజానకీట్ల |
 బాసగావించితిబ్రహ్మరుద్రేంద్ర | వాసనాదులుజూడ పరమతి
 తోడ | మదియిప్పుడాసంపదహిమవాట్లె | సదమలాత్మకనైతిస
 క్తి-తికగలిగె | సకలంకగుణవతియగునట్టిసీతనికవేట్కుచేకొందు
 నింపుతోడుతను ||

నవరోజురాగము-అటతాళము

కరుణించిచేకొనెను | వైదేహిని | కరుణిం || కరుణించిచేకొనె
 నరుమగ శ్రీరాము | డరమరమానివాసరులుత్సవముజెంద || కరు
 ణిం || ౧ || సరసిజభవభగుకలు | దేవేంద్రుడు | సురగరుడ ప్ర
 భృతులు | పరమమునీంద్రులు బ్రస్తుతిశేయుచు | సరిలేనిసంతోష
 జలధిమగ్నతనొంద || ౨ || వరరంగపురముననూ | శోభిల్లునుందరి
 యున్నజనకజనుగరిమ నేనత్యంతకఠినములాడితి | పరమపావనయతి

తపరితపించెనోయందు ॥ ౩ ॥ ౬ ॥ అంతటసార్వభౌమముడాశ్రీ
 తకల్పకుడై నజానకీకాంతునిమోముగాంచి భవఖండనభానుకులా
 భివంద్ర ॥ దైత్యాంతకనీపురావణవధాధాముధారుణేబుట్టి నట్టి
 ధురాకాంతవివద్వినిఘ్నుడవు తామరసాక్షుడవెంచిచూడగను ॥

వ ॥ రాఘవేంద్ర లోకకంటకుండగు దశకంఠునిపుత్రమిత్ర
 బంధుసోదరనానానైస్యసమేతంబుగా నాశంబోనచిక లోకసౌ
 ఖ్యంబుగావించితి వింకమీదనయోధ్యాపురంబునకుంజని భవదీయ
 సేనాతత్పరుండైన భరతునింగరుణావలోకనంబుల రక్షించి య
 తండు గోరినప్రకారంబున రాజ్యభారంబు దాల్చి తల్లులం బ్రీతి
 పూర్వకంబున నాదరింపుచు గోత్రాప్త్యుబ్బదంబులంబ్రోచు
 చు మఖంబులుగావించిజగద్విఖ్యాతయశోధనుండవై తదనంతరం
 బున శ్రీవైకుంఠంబునకువేంచేయును విన్నవించి మరల నమ్మహా
 నుభావుంజూచి నీతండ్రియగుదశరథుండల్ల వాడై దేవపూజితుం
 డై సూర్య సన్నిభుడై నవిమానంబునంగూచుకొండి తేజరిల్లుచున్న
 కాదు సీవుతమ్మనితోడంగూడి మ్రొక్కు విడిచివసలాండుమనివల్కి
 న తక్షణంబునంజనిదశరథునకుం బ్రణమిల్లి ననమ్మహాత్ముండతాన్య
 వందంబున రామునింగొగిలించుకొనితోడలయండిడుకొని శిరంబు
 మూకొనిచెక్కితిమిద్దు గోనియిల్లయే ॥

ముఖారోగము. ఆవితాళము.

కాకుస్థాస్వయధూష! మంగళాకరమోహనవేష! సీకళ్యాణ
 తరాకృతిగాళిల కైకవరముచేకానలకనిచితి ॥ కా ॥ శ్రీరామా
 యనియనుచునిన్ను ॥ కూరిమితోడుతబిలుచు ॥ చారుతరంబగు భా
 గ్యముధరచే ॥ కూరదాయరఘువీరసురస్థుత ॥ కా ॥ నిసురంగస్థల
 మునను ॥ పొంపునవెలయగనుటకును ॥ మనసునిరంతర ॥ మమపుగ
 వలసును ॥ ఘనతరస్వగఃసుఖము నాకున్నను ॥ కాకుస్థాస్వయధూ
 ష ॥ సీ ॥ తనయనీనె మ్రోముతద్దయవీక్షించిగడచితిదుఃఖ సాగ
 రమునేడు ॥ వనవాసమతినిష్టవరుసగావింపుచుకుట్టి తానురకోట్ల
 గూర్చినావు ॥ ముసురనిశ్రాంతికిసుఖమొనగూచిక తివసుపమచరితుం
 డవనియొందు ॥ పురమిపుచేరంగపొలుపొందనిసుగాంచి ధన్యుడై

దురుగదాతలులెల్ల | శ్రీకరంబగుపట్టాభిషేకవేళ | పురజనంబు
 లువ్రజలునీభువనమోహ | నాకృతినకన్నలారంగనమరగాంచి |
 వెలయుచుండురుసంతోష వివశులగుచు || ద్వి || అనిపట్కితన
 మ్రొలనంజలిదాల్చి | వినయవిధేయుడై వెననొప్పచున్న | సౌ
 మిత్రిగాంచి నాచక్కనితండ్రి | రామచంద్రునిమహా రణ్యస్త్రకు
 లను | సేవించిధన్యతజెందితివీవు | భావింపుమాతనివరమాత్ముడను
 చు | గరిమసీకుశుభంబుగల్గినీధరణి | నరుదుగానిదినమ్ము మనసంత
 నీత | మ్రొక్కినదీవించిముదమునమించి | గ్రక్కనబల్కె నాక
 లకంఠితోడ || గీ || వనితనీవుమహాపతివ్రతవుసాధివి | వలయరుం
 ధతితోలెవవమ్మనీదు | దివ్యశీలంబురాముండుదెలసిదెలసి | కాన
 జేయించెభువిలోనవ్రజలునమ్మ || వ || తల్లిసీవల్లభుండగు రఘు
 వల్లభునాశ్రయించి శిశ్మషయ్యునపుకమని పట్కిరఘువరులపి
 ట్టాని దశరథుండువిమానంబుతోడనిండ్రలోకంబునకుంజనియె
 నట్టియెడదేవేంద్రుండు దశగ్రీవవంశ గహనవైశ్వానరుండగు
 రాఘవేంద్రునిముఖారవిందంబు కన్నలారందడికంచి మహాప్ర
 భో మానిమిత్తంబున మనుష్యభావంబుదాల్చి సముద్రబంధనాది
 పరాక్రమంబులాచరించి లోకకంటకులయిన దశకంఠ ప్రముఖు
 లంజక్కాడికరుణాసముద్రుండవై రక్షించితివిట్టిమహానుభావుం
 డవగునీకుం గొరవలేదై నను వరంబులిచ్చెదంగోరుమనిన రామ
 చంద్రుండింద్రునిజూచి నానిమిత్తంబునర జనుడెంచి యద్ధంబు
 సంజచ్చినకపిగణంబులు మరలంజీవింతునట్లును కపిగణంబులనిట్టి
 యన్నచోట్ల సర్వకాలంబులఫలమూలసలిలనవృద్ధి యుండునట్లు
 ప్రసాదింపుమనిననమరేంద్రుండు అవ్వొసంబుననగుననియానితిచ్చె
 నంతరణంబునంగూలిన వానర సమూహంబులు విదురించి లేచిన
 చందంబునంతేచి నివీ కాలులై రామచంద్రునాశ్రయించిరి వన
 చరానీకంబులకు మానసోత్సవంబుగా సమీప ప్రదేశంబుల ఫల
 మూలసలిల ప్రముఖంబులుగలిగియుండె నయ్యెడల వృక్షురద్రవు
 రందరాదివృక్షులదారకగణంబుల పరిమితానందంబునందవిదిరక్త
 నిందివరశ్యామ గుండరుండై సరఘువరేణ్యునిసేవించియనుజ్ఞగా

ని యధాస్థానంబులకుంజనిరంత విభీషణుండంజలిబంధుండై రామచంద్రునకిట్లనియె

ఆనందభైరవిరాగము. ఆదితాళము.

వేంచేయవయ్యమనయింటికి సావమి || వేం || సిన్నంచితభక్తి తోసేవించికికేం చెదను || ౧ || శరణస్ససన్ను బ్రోచినాడవు | హృదయసంతాపమెల్ల దీచినాడవు | నాకుగరిమలంకారాభ్యధి కారమిచ్చినతండ్రి || వేం || అరవించపాదములచిం చెద | దివ్య తరరత్నాభరణములపిం చెదనిన్ను | సరిబోలరెవ్వరనిచాటించి మించెదను || ౨ || నినునన్నినాడయఘముద్రంపుము | నాతనువు నీసొమ్ముగాదలంపుము | వోదిననాధాన్వయభూషదిక్కునీవయ్య నాకు || వేం || వనజాక్షిమైననీతతోడను | తమ్మునితోడవనచరుల తోడను | రంగనివాసదేవనీవుకడవై భవమొప్పా || వేంచేయ || ౩ ||

వ || అనినరఘువరుండిట్లనియె || గీ || ఘనజటావల్కలంబులుగల్గినియతి | భరతుడున్నాడునారాకగరిమగోరి | పురముచారనొల్ల భూషణాంబరములొల్ల | నతనెకనుదోయిగనుదాకనార్యవినుత || గీ || సత్కరింపుముకఫలభాస్కరతనూజ | నదిమహాప్రియమగునాకునాత్మయెందు | వేగమలరసయోధ్యకునేగవలయు | పర్వతారణ్యములునదుల్ పరగదాటి || ద్వి || అనినవిభీషణుడారాముగాంచి | వినవయ్యమాయన్నవీరత్వమొప్ప | ముసుకుబేరు జయించిమునసిచేకొన్న | ఘనపణిస్ఫురితమైకామగంచైన | యొకవిమానముగలమన్నతంబగుచు | సకలజ్ఞమీరెక్కిచనబోలునన్న | వినిజానకీసుండువేట్కుడెప్పింపు | మనవుడాపుష్పకమవలీలనచటి | కనురక్తిదెప్పింపనదిగాంచిరాము | డనువుగా బల్కెనయ్యసురేంద్రతోడ

నీసాధకము.

వనచరుల్ నామేలువాంఛించివాంఛించిసుదతివై దేహినివెదకవెదకితరులితోచ్చయములుద్ధతితోడగానివచ్చితడయక సేతుబంధనమొనచి | దుమకదాసురకోట్లత్పల్ల డంగగఘోరసంక్రామమొనరించిజయమువడసి | కడుప్రీతిగానించిగాసిజెందిరిగాన | బడలికరె

శ్లో దీపుకము | భూషణాంబరములుడుగకనీవశింపుము | పుత్రమి
తోవలనాకుభూరిమిత్రులువీరు | మిడిమేలంపుడై త్యలమదియిం
చిరాహవమున || బడలి || క || అనివలకరవిసుతాదులు | కనువు
గకపులకునుభూషణాంబరశ్రీచం | దనస్రగ్ధామములాసగియు |
ఘనమతిసంతోషమొందగాజేసెతగ్గ || ౪ || అనవయంబున ననం
తకళ్యాణగుణాభిరాముండగు రఘూద్వవచుండు నీతాలక్ష్మణున
మన్నితుండై పరమానందంబునం బుష్పకాగోహణంబు గావించి
పతివ్రతాశిరోమణియు లజ్జమానయునగువై జేహిందన పెందొ
డయందిడుకొని మహావైభవంబునం గూఢాండి సుగ్రీవాంగద
హనుమద్విభీషణ జాంబవత్ప్రముఖులనందరంగరుణారసంబునం
బూచియిట్లనియె ||

నాదనామక్రియ-అటనాళము.

పోయివచ్చెదము | మీకికగల్గిపోనగవిజయము | వోయిసుగ్రీవ
వోహూయి విభీషణ | వోయాంబనేయవోహూనగ్ధకఫలార ||
వలపుమీరగను | మీమిస్థానములకుబోదగను | చలమునరాక్షసబల
ములనిజించియలసటజెందితిరగ్ధలారచాల || ౧ || ననుగూఢా
మీరు | యెంతోకష్టమునుబొందినారు | ఘనరంగపురధాముడననొ
ప్పునాకాశ్య | మనువుగజేసితిరానందమాయెను || పోయివచ్చెద
ము || ౨ || ౪ || యిట్లుబోగొనవిని రామచంద్రునితోటి వియో
గంబునకోగ్ధంబాలక నెల్ల వారల య్యనకులోత్తముగాంచిహస్తం
బులుముకుళించియిట్లనిది ||

ముఖారిరాగము-అటతాళము.

పదపద్మములనన్ని నారము | రామాభగ్రనిన్నెడబాయనేరము |
సదమలయోగీంద్రనన్నతచైతన్య || హృదయాబ్జములనొప్పుచుం
డుజేవరవారి || పద || మీవెంటనరుజెంచిమాతుము | సొంపుమీర
మీపట్టాభిషేకము | రావణాంతకనఘరామదయాకర | మావిన్న
పమునిమముత్రోవదగునిక || ౧ || శ్రీమదయోధ్యవీక్షింతుము | మీ
మ్ముసేవించిబహువినుతింతుము | కొమలేందీవరశ్యామ శ్రీకరరం
గ | ధామునిబంట్లమమ్మేమరబోకుము || పదపద్మ || ౨ ||

చ || అనవినిరామచంద్రుడు దయాకలితాన్వితమానసంబుతో, తనచరకోట్లనందరనపారణపుష్పకమెక్కుజేసి | చయ్యనహనుమద్విభీషణులనంగద సూర్యకూమారముఖ్యులం | గనిముదముంచుచుకావలసెకాంచనదివ్యవిమానవేదికను || గీ || అంతఃపరతాగ్రజానియాజ్ఞ నన్వీమాన | మంబరసలికవలీలనమరనెగసి | యుత్తరపుదిక్కుననుబోవుచుండెనప్పు | డింతిగనిపల్కె-శ్రీరాము డిట్లులనుచు ||

మధ్యమావతిరాగము-అటతాళము.

సాగసుమీరు నెమ్మో మెల్లిచూడవెనై దేహీచాల | మిగులనుగ్రుడుఃఖాన్వితకసాగసులెక్కడివి || నోరుమానినట్లున్నది నెలతగొచిత్తాబ్జమునను | మనసునెన్నలేనియువతినెనరు లేమిటికి || ౧ || తచ్చుమన్నించి బ్రోవుముదారుణోక్తులంటినవుడు | గొప్పవారేమన్నగానితప్పులుండున || ౨ || యెన్నోయగములైనట్లాయ నిన్నుతాసియానాననునీ | లెన్నొనిందలాడినప్పుడేమాయ మమత || ౩ || గరితనీసాశీల్యమెరికికరుణజూచుచుండుమదిని | గురుతరాగ్నిత్రోయువారికరుణనమ్మదుర || ౪ || పనితనిన్ను ప్రజలుమెచ్చవహ్నిముఖమునగైకొంటి | ఘనతరరంగపురీశకవటోక్తులేల || ౫ ||

క || అనవినిరాఘవుడిట్లును | పనితానీమీదికూర్చి వశమునగాడ | వననిధిగట్టమహూగ్రత | దనుజప్రకరములనెల్ల ధరహారి గొనుటల్ || గీ || కాంతరొనేసునీవియోగంబువలన | నవనినతిడుఃఖితవుండనైతి నన్న | వినిసరోజాక్షిసంతాపవివశయగుచు | మించిబిగిరాఘవునికాగిలించెనవుడు || వ || ఆనమయంబున రఘుప్రవరుండు వరమానంద కందళిత హృదయార విందుండై తనవల్లభితోనిట్లనియె ||

మధ్యమావతిరాగము-అదితాళము.

మనకుకష్టముదీరెమగువనేటికిని | మనకుడుఃఖముబాసెమహిని నేటికిని | ముదితానీచిరినవ్వమోముగల్గొన్నది | హృదయము మితిలేనిముదముండెనెన్న || ౧ || సకలసంపదలెల్ల సమకూరెనివుడు | ప్రకటసాఖ్యములెల్ల ప్రార్థించెనివుడు || ౨ || వరరంగపురిజేరిత

సియింతమింక! ధరణిభారముదాల్తుతరుణినిశృంఖలీ! వెలదిగోసన్ను
రాక్షసవిభుడుడాశి! పట్టిగొంపోవుచో మహాభయమువలన! ప్రా
ణవతినగుననుగూర్చివలువిధముల! నేమిబల్కినోచెప్పమిందువదన!
ద్వి॥ అనవినిచై దేహియా రాఘవేంద్రు! గనియిట్టులసిబల్కె కాకున్
తిలక! మున్ను ఘోరాటవిమృగముకై మీరు! వెన్నంటిపోవంగవేల్పు
మీరాక! చాలవాంఛింపహజానకియంచు! హరిత్యుణ్ణాయంచునార్త
స్వనంబు! వినబడెనాగుండెవెనర్పులును! గ! నెఱుఁగునేనంతట నత్యగ్ర
దుఃఖ! మునబొందిమరగి నెమ్మోచుట గాఢ! కనుదమ్ములనునీరు క
డువడివెడల! నాయన్నలత్కూననుగన్నతండ్రి! నీయన్నదేసినీస్వనం
బాకటి! వీరులవిననాయెవేదగలెమ్ము! పూనినన్నుదయభుః! బ్రతికొంప!
స్వామికేయావదనమకూరెనొక్కొక్క! యామిసచెరులచే నటుగాననీ
వు! పదవడివటధనుర్భాగముల్దోషకదలికచ్చెబోయితావుమీవేళ!
ననియన్నలత్కూణండతిడిచుడగుచు! వినయవిధియైదై వెనసంజలొత్తి
వినవమ్మనాత్మివీరాగ్రగణ్య! డననోప్పనాయన్న కచజయంబెందు!
జెందదిండుకయైసలివడిరించాది! వందనండ్లనైవ వనదహనుండు!
ఖలులూనర్చినమాయగానెన్నెట్లు! బలకుడుమేలొనె వరగనేబోవ!
నినుగొనిపోయిచునిజారదేవు! అనియన్ననేంజ నాద హ మొంది!
యేమనందునుహృదయేశ్వరినేన! సొమిత్తనన్నట్లవండ రోగ్ర! పా
వపువాక్యముల్పాఠించుకల! నీహుంబయింగనరననెట్టి! పాప
పుగతికేగబ్రాప్తింబునొక్క! యాపుణ్యధినినేనాడినెల్ల! తలపో
సితలపోసితగతల్లడింతు! వలనొప్పయ్యెడవాక్యస్రములకు! నలు
వజాలక నాకునెమ్మిత్తోమ్మిక్కి! జలజాక్షసొమిత్రిజనెనునీకడకు! వ॥
అసమయంబున!

మఘారిరాగము. ఆదితాళము.

సన్యాసవేషమువహించి! రాక్షసనాథుడన్యాయమాత్తలోద
లంచి! ధన్యచరితసౌజన్యతగనుపడ! నన్యమెరుంగకనతియోగ్యంబగు!
స! వరదాశ్రీరంగనాథాయనుచు! మదిలోనచాల! గరిమనాయొప్పిదం
బుగనుచు! సరగునపూసలుజపమునజరుపుచు! బిగిబిరననుగన చెరువక
వచ్చెను॥ గీ॥ యిట్లువచ్చినసన్యాసినెలమిగాంచి! తడయ కొనగిని

ఘృపాద్యంబులధిక । భక్తితోడుతనమలతాపసియటంచు । కపటమె
రుగక ప్రాణేశఖలవినాశః॥ సీ॥ అంతనావృత్రాంతమంతయు వినగోరి
యడుగంగఁజెప్పినార్యవనుత । వాడది యాలించి వనితరోవనుమంచు
తనశౌర్యవిక్రమస్థానదర్ప । చరితముల్వరించివరవిభూతిదలిర్ప వణ
తిరోనాకింకభార్యవగుచు । వెనువెంటనరుడెమ్మువేట్లుతో భోగింత
మనియనేకదురోక్తులాడియాడి । కపటయతివేష మనురేంద్రు డవుడు
విడిచి । తనమహేంద్రుడరాక్షసేంద్రస్వరూప । మద్భుతంబుగజూపింప
నాతితోడ । మిగులదిగులాందిసిట్టూర్పుశేఖఁబొగిలి । వ । అట్టియెడ
నద్దశకంఠుంగనుంగొని । మ॥యతివేషంబున దాసిదుర్మతినినన్నత్యంత
నీచోక్తులి । గతిసాడందోరకొంటివియ్యెడ । నుదగ్రక్రూర రూపుండవ
య్యతివేగంబున నావిభుం డడరి । నిన్నన్యాయశీలుం రణక్షీతి నుద్దండ
తమించినదశశిరచ్ఛేదంబుగావించుబో॥ గీ॥ విమలసౌశీల్య నై భువివెల
యునన్ను । క్రొవ్వననుదాశిదుర్వాంభకొమరుమిగుల । శ్రుల్లవలదిం
కఃపిటువలెద్రుల్లితేని । చటులరామకరాగ్నిలోవచ్చెదీపు॥ వ॥ ఇట్లునేక
కఠినోక్తులాడినపాపాత్ముండుదగ్రంబున । భజింపుచుంగదిశి బ
లాత్కారంబున యతికతోరంబులయినకరంబులుసాచి నన్ను బట్టుకొ
నిపోయిరథంబునంగూర్చుండి గగనమాగంబునం బోవునెడ॥ ఉ॥ హ
రఘవీరనేనాకదురాత్మునికై వశమైతినియ్యెడం । ధీరుడవైవడిం గదిసి
దివ్యతరోగ్రశిలీముఖంబులం । దారుణివీరికంతములుదగ్రగతిం దెగనే
యుమంటిసిచారుకటాక్షవీక్షణులచల్లగబ్రోవుమటంటివల్లభా॥

తోడి రాగము- త్రిపుటతాళము.

ప్రాణవల్లభచాలనునాదురవస్థ । ప్రాణాంత్యమనబోలును॥ ప్రా
ణనాయక రావణునిచేవట్టుబడిదివిబోవువేళ॥ ప్రాణ॥ కారుణ్య మతు
లార । తాపనులార । గంధర్వామరులార । చేరిబ్రోవరెనేను శ్రీరాము
భార్యను । క్రూరరాక్షసుడొకడుగొప్పోవుచున్నాడు । ధీరమతివిడిపిం
పరయ్యమహారణంబొనరించిచయ్యెను । సారెకును మిముమరువనాత్మ
శరీరమిలగలదనుకనంటి॥ ౧॥ పావనచారితుని । రామభద్రుని । వరమమం
గళగాతుని । పావనాకరశ్రీగోదావరిదేవర । నీవుగన్గొనిదెలుపుకెమ్మ
నాపాపెల్ల । భూవినుతుడగురంగపురవతి । పొసగగనిపొసంగింపుమొక్కె

జ్ఞానవిధంబికనూల్యవంతోన్నతగీర్ద్రయటంచుబల్కితిగీ! అనిప్ర
లాపింపగృధ్రే శుడాలకించి దనుజపతిదాకియధముద్ధతినొనర్చి | విర
ధుగావిందిచావంబువిరుగద్రుంచి వటుశరీరంబునెత్తురు పాలుజేసె |

ద్వి॥ అంతటననుడించియాపావకర్తు | డంతకుకైవడినాగ్రహ
నుమర | నరుదుగానొకఖడ్గ మంకించివత్తి | వరునిపత్తుంబుల వారణనే
య | తరుచైనశోణితధారలతోడ | ధరమీదనొరిగె నుద్దండతమాని | క
నుగొనినేనంతకన్నీరునించి చనికొగిలిచివెచ్చనియూర్పులమర | విల
పించివిలపించివిధి నెన్నుచుండ | ఖలుదురావణుడుదగ్రంబుననన్నుగొ
నిపోవగదియంగగొబ్బుననొక్క | ఘనవృక్షమయ్యెడకొగిలుబట్టి పోక
నీడ్గిలబడ్డపొసగగజింపి | ఏకతోవడిబట్టివెనగొనిపోయె | నవ్వుడుజగ
ములాహకారమొందె | యెప్పితి నాకథశ్రీరామనీక॥

పున్నాగరాగము. ఆదితాళము.

యేమనందునాథ | నేనపుడిలనుబొందుబాధ | రామరామవోమ
హత్త నావలె | బాములెందుభామలేరుగరీమహి | యేమ॥ నినువరించి
బుంచి జగతినిన్ద్యయననటించి | వనజనేత్రరామచంద్రవనభువి | ద
నుజుచేతబడితినంచుబలికితి॥౧॥ దిక్కులేకవగచు | జనులకు | దిక్కునీవె
యనుచు | నక్కజముగనుజనులెంతురనయము | దిక్కుగలిగిదిక్కులేక
నడరితి॥౨॥ రంగమందిరేశ | శ్రితభవభంగదిప్రువినాశ | రంగుమీరమ్మ
గముబట్టితెచ్చి | యొసంగుమనుచుమీదెరుంగకంటిని॥ యేమనందు॥

వ॥ ప్రాణవల్లభ లోకకంటకండగు దశరథుం డివ్విధంబునన
న్నుంగొనిచని లంకాపురంబుసొచ్చి తనయంతఃపురంబుననొక్కనుం
దరోద్యాసమభ్యంబుననుండనయమించి కృతాకారులగురాక్షసస్త్రి
లనాచుట్టుంగావుబెట్టిన యారాక్షసస్త్రిగణంబులుగావించుతజ్జన
గజ్జనంబులకుదలంకిసృక్కిదీనదశంబొరసి రామధామేతి వాక్యంబు
లుబలుకుచునుపవాసంబులంగృహీభూతనై | చిత్తంబుభవదీయపాదా
రవిందంబులయందుహత్తించి కాలంబుబుచ్చుచున్న సమయంబున దే
వరవలనంబ్రేరీతుండై నాపాలికరుడెంచినమహాప్రభావసంపన్నుండ
గు యీయాంజనేయుని కరుణాకలితమంజు వాక్యామృతంబునంజేసి
ప్రాణంబుధరియించి యుంటినని కన్నీరునించిన రఘువరుం డదేవిభా

వృంబులుకరంబునందుడిచి కౌగిలింబుకొని నీకవరాధంబు గావించిన
రావణుండుప్రతమిత్రబంధుసోదరసైన్య సమేతంబుగా నాహవంబు
నందెగటా రెసింకచింతింపనహంబుగాదు మనకుకతవ్యంబై నజగ
ద్రక్షుటవ్రతంబునీధించె నీవింక నాతోడ నెడతెగని సౌఖ్యంబులాందుమ
నియూరడించిన యవ్వైదేహీపరమానందకందళితహృదయారవింద
యయ్యెనట్టియెడమరల నప్పనివ్రతాశిరోమణిం గనుంగొనిరఘుద్వ
హుండిట్లనియె॥ క॥ తరుణీలంకాపట్టా మరుదుగ గనుగొనుమురమ్య
హమ్యంబితాన స్ఫురితంబై మణిమయి॥ గోపురతోరణ కలితమగుచు
పాలుపొందెతగ॥ గీ॥ వెలదిరొమున్ను సొంపు గా విశ్వకర్మ॥ ఘన
శ్రీకూటాద్రిపైమహాగరిమెవెలయి॥ నెమ్మిస్సజియించె నెవ్వరినేర్పు మీ
ర॥ నిద్రపురినెంచుచున్నదీచంద్రవదన॥

సావేరిరాగము. ఆదితాళము.

ఇదెముద్ధరంగముతరుణి । సొంపొదవగనుముసద్గుణమణి॥ సుద
తిరావణుడీస్థలంబున । మదమణగె నీజీవుడై తన । యెదపుడమిసో
కంగూఢెను॥ ముదితనిన గొనిచనితనమున॥ ౧॥ గరితకుంభకన్న
డివట॥ దుధకరుడొప్రహస్తడల్లచట । నరుదుగనుధూమాక్షుడిచ్చ
ట । నాహవంబొరించెచ్చి । గరిమనెచ్చటనింద్రజిత్తుని । కనలిలీల
వధించెలత్త॥ డిడెయ్యధ॥ ౨॥ అతికాయుడచ్చటసమశై । దేవాం
తకుడిచ్చటపొలశై । సతతీమచిభవమునరంగ । స్థలముననువెలయు
చునునీకై । ప్రతిసంబ్ధివధించితియి । పగతిరాక్షసకోట్లనెల్లను॥ యి
దెయ్యధ॥ గీ॥ గరితజూడుమధంగభంగములతోడ । నమితసంతోషమొ
సగమిన్నందిసింధు । రాజువెలయుచునున్నాదురవణిమనము॥ విజయ
మొందుటచేసనవిభవమొదవ॥ నీ॥ సేతుబంధనమువిఖ్యాతిగాగావించి
నట్టితావిదిచూడుమట్లగంధి । రావణానుజుడుసద్భావంబుతోడాగిశ
గణించెనీవ్రదేశంబునందు । అభిప్రసన్నతకై దభవశయ్యై॥ శయ
నించితీధరాస్థలమునందు॥ జలరాశివీక్షించిలననిన్నుదలంచినోకమొం
దినించుప్రాకటముగ । సతివెనుగ్రివపాలితంబై నయ్యిడివ్యతరమగు
ఁపింద్రతేజరిల్లు । చున్నదల్లదెకనుమంద్రనుతునిగూల్చి । భానుజునకి
చ్చినాడనివట్టాంబు॥ వ॥ యిట్లుచెప్పివంపినిజనకనందనరఘునందనుం

గనుంగొని కి నరనాయకనుగ్రీవుని తరుణీరత్నములనితరతరుచర
సతులం । నెరిరప్పింపుము నేనా । గరితలగొన పురికివత్తుకము వేడుక
గాఁగి చ॥ అనవినిశ్రీరఘుప్రవరుడట్లయొనచేదనంచు । మిత్రనంద
నునకునాజ్ఞ యివ్వగ । ముదంబుననాతడు బోయికాంతలం । పనిబడి
తోడితెచ్చి కపిభామలతోడుత నెక్కెపుప్పకంబనువుగ । సీతయుంరఘు
కులాధిపుడుంపరితోషముందగను॥ వ ॥ అట్టియెడదశరథా గ్రజుండు
మైధిలింగనుంగొనియట్లుచియిప్పివ దాధాం॥ కనకాంగియుప్యమాక
ముచూడుమదిగొ । ఘనహేమధాతుసంకలితమైచాల । సొందిమించె
నుమున్నునుగ్రీవుతోడ । గరిమనచ్చటమైత్రిగావించినాడ । శుకవాణివి
నవెయినందచలము । ప్రాటతాగృహఘటదశేపుప్ప । కలితకా
ననములకడుగంమృశగుచు । వెలయుచున్నదిచాలమలెందువదన । వె
లదినేనెచ్చటపరహతావమున । వలనొప్పనాలుగు నెలలుటినీము
ద్దు । బెలువముదలచిహాసీతాయనుకొంచు॥ విమలెందువదన-

అశోకదైరవిరాగము. అపరాధము.

పంపాతటముగనుంగొనుమబల । పరిజితనవకమల ॥ యింపునస
కలనిలింపులగుములు । నుతింపుదురిచ్చకియెవగు సొంపుగనుంగొని
పంపా ॥ అతులకోరవిరహంబునీస్థలినిశలించాలుగాంచి । జితయగు
నీముంగురులకుడియని । మదిదలంచుచునంచితముగమున్నునటించిన
౧॥ గరితచక్రవాకములనుగని నీగురుకుచునులనెంచి । సునీరుహము
లచందముగనినుం । దరచుగునీనేత్రములనున్నరణయొనెన ॥ ౨॥
వం । రమణిరొనుకపికరవములువినిమలగభ్రష్టనిగ । భ్రమయుచురం
గపురమునవసించిన । కమలగంధిహృత్కమలము । శమిసనుజేదిన
పంపాతటముగనుంగొనుమబలా॥ వ॥ యిట్లుబల్కిదేవియిచ్చటపహ
నుమత్సంభాషణంబుగావించితిని మరలనిట్లునయె ॥ గీ ॥ శబరిగంటిని
చటశౌర్యమెలవఁ । కబంధుద్రుంచినాడవగనిందు । పణివినుము
గృధ్రపతిరావణులుమున్ను । బోరినట్టితావుపొలితిగనుము॥ గీ॥ నరసి
రుహనేత్రియిదిజనస్థానమచట । నతులబాణాగ్ని ఖరదూషణాదిదే
వ । శాత్రవులలిలబొరిగొంటిసకలతావ । సప్రకాండము వినుతింప
చంద్రవదన-

అథాణారాగము. అటతాళము.

యిడెసీతామనవర్ణశాల. భాలేందునద్యకచారుఫాల । నుదతివి
నుకుంభోదకమునను । సొరిదిమునుసీవమరజెనిచిన । మృదులతాన్వితత
కులనీడల । మొనసిమృగగణము । వెలశెగనుగొనుము॥ ౧॥ తరుణిచూ
డుముగోదావరిని । ఘోరతరకల్త మోవహరిణిని । గురుతుగనువనపుష్ప
వితతులు । గరిమగోసీతివచటనీకవి । మురియుచును తలలోనముడిచితి ।
మోహవశముననల । ముదితయిచ్చటను॥ ౨॥ కనకాంగిశుకపికస్వనము ।
చాలవినుముచల్లనిచోట్లుగనుము । వనిశనినుదశకంఠుచీన్ధలి । ననువుగ
నువంచిందిగొనిచ నె । వినుతరంగపురీశ మునుచును । ననుదలంపుచును ।
కనులనీరిడను॥

నవరోజు రాగము. అటతాళము.

యిచ్చటశ్రీరామనీతోముచ్చటలాడినదాన । నచ్చటజానకీనేనిన్నా
దరించితి నె॥ ప్రాణనాథనేనీపాద । పద్మములూత్తితినిచట । ప్రాణవల్ల
భినీకలు బట్టితినచట॥ ౧॥ స్వామిని నెమ్మోముమీదఁ మోముదమ్మి జేర్చి
తిచట । భామరొనేనచటనిన్ను । ప్రాధికంచి నానె॥ ౨॥ పొసగనిచటనా
ధవన పుష్పములెల్లగోశితిమె । కుసుమగంధినిన్నచోట్ట గూడ గోరితి
నె॥ ౩॥ వరదనీసాందర్యమెల్లవగ్గనజేసితినుచట । గరితనీచెక్కిల్లనీడగాం
చితినుచట॥ ౪॥ వంకజాతునాపెందొడపైవవ్వలించితిచోట్ట । జింకబ
ట్టితేరనచటచేరిమొక్కిలివి॥ ౫॥ రామపరీహాసోక్తులచేప్రేమనవ్విం
చితిచట । భామరోపుష్పశయ్యపై భాసీల్లినిమచట॥ ౬॥ వల్లభగోదావ
రినిటచల్లులాడుకొంటిమిచట । మొల్లులుమల్లెలునీకుముడిచితి నచట॥ ౭॥
చెలగిసామిత్రిచెచ్చినఫలములందుకొంటినిచట । లలనరంగపురివనించి
వెలసితిమచట॥ ౮॥ సీ॥ అతివరోయిదియగస్త్రాశ్రమంబల్లిదిమగువ
నునీక్షణమానినె॥ ౯॥ పద్మగంధిరొశరభంగాశ్రమంబిదిసఖిచూడుమం
త్రియాశ్రమముపూర్వ । మిచోట్టననసూయనచ్చుగాసేవించిగైకొం
టివంగరాగములుప్రీతి । చిత్రకూటంబిదిశీతాంకు బింబాస్య భరతుడి
చోట్టనదృక్కిడాసి । తవిలియాచించిపాదుకద్వయముబడశె । యము
ననదెచూడుముచి దూరమునవెలసె । నిదిభరద్వాజవాసంబు నుదతి
సంప్ర । పుష్పితారణ్యయగుగంగపాలుపుగనుము । ద్వివద । రమణియి

దిశ్యంగి బేరపురంబుగనుము । విమలభక్తిగుహకుండువేసనిందు వెలయు
మనవంశజులయజ్ఞ మహిమంబుదెల్పు । ననువొందుయావంబు లందం
భగల్లి । మహారమ్యమైయావమానియినగ । రహి జెందివుప్పి తారణ్య
యైవెలయు । మన్నదల్లదెసరయ్యాదివరము । కన్నులారగజూడుకన్
కాంగినేడు । కనకగోపురరమ్యకమనీయహవ్యక్ । ఘనవరిఘాట్టాల్క
ధ్వజావళుల । నమరచెన్నొందెనల్లదిగొనయోధ్య । కమలాక్షమొక్క
వేకంకిమిపురము॥

ప॥ యిట్లురఘువరుండానతిచ్చిన వైదేహీవరమానందంబున శ్రీ
మదయోధ్యాపురంబునకు నమస్కరించెనట్టియెడ రఘూద్వహుండు
భరద్వాజాశ్రమంబుగాంచి పుచ్చకంబులీలండ్గించని వరమతపోధనుం
డగుయమ్మనీంద్రునకుంబ్రహ్మిల్లికుశలంబడిగిన నమ్మనీంద్రుండహి
మకంబునంగొలిచించుకొని దీవనల్యాసంగిత్వేమంబెరిగించి చీరునగవ
లరుమొగంబుతో తావనబృంద మందారుండగు కౌసల్యానందనున
కిట్లనియె॥ చ॥ వనజదళాక్షునీవువనవాసముకేగినమీదనై ననీ । ఘనచ
రితంబశేషము । జగన్నుతదివ్యతపోవిభూతిచే । మనముననేనెరుంగు
దు । సమానవిహీనమునీంద్రకోట్ల పెంపు నభుఃప్రబోవ గోరివనఘా
మికిబోతివిగాదెరాఘవ॥ క॥ అనివలికివరముగొనుమన । తనపురభా
గములవృక్షతతులెల్లను । శోభన ఫలపుష్పదళంబుల । దనరివధుస్యవ
ములగుచుతద్దయు వెలయును॥ ప॥ యిన్విధంబునంగృహసేయుమనివేడి
నభరద్వాజుండవ్వరంబొసంగె నంతదినకరవంశ రత్నాకర సుధాక
రుండగురామబంధుండు । సమస్తదాసాగ్రేసరుండగుహనుమంతుం
గనుంగొని॥ గీ॥ అతులజవమునశృంగి బేరాఖ్యపురము । జొచ్చియచచ్చి
టగుహకు గాంచిచోద్యులర । నాచరిత్రంబువివరించినయములాడి । భ
రతుపాలికిజనుముప్రాభవమెలపాక॥

రేగుప్తిరాగము. అటతాళము.

చేరవచ్చితి ననుమి । కౌగిటగదియ । మీరగృచ్చితి ననుమి । నారచీర
లుసొంపుమీరనావలెదాల్చి । నారాకమదిలోన గోరుతమ్మునితోడ॥
౧॥ వినుతికేక్కితిననుమి । తావనులశే । విందివచ్చితి ననుమి । వనముల
వదునాల్గువక్షములటునిండ । జనకాజ్ఞమునివృత్తినసురక్తినివసించి॥

చేర॥ ౨॥ ఖలులద్రుంచితి ననుమి | సస్తునికోట్లకరుణబ్రోదితి ననుమి | న
లలితశ్రీరంగస్థలపతి నగు నన్ను | దలచినాచారిత్రమలమిదెలియబల్కి॥
చేరవచ్చితి॥ వ॥ హేయనందనా నీపుభరతుతోడ మదీయాగమనవృ
త్తాంతంబెరింగించి యనంతంబున యతనివాక్యంబుఁ బలనను ముఖ
లక్షణంబువలనను మనోభావంబెరింగి రమ్ముపొమ్ముని యానలిచ్చిన న
య్యాజ్ఞ మస్తకంబునందాల్చి వీట్కొనిమ నుపయాపంబుధరించివవ
నజవంబుననవ్వచనతఁగఱుండు చంద్రానంజనశృంగి బేర పురంబుసొచ్చి
గుహనింగాంచి పుడమిమంద్రియయల్లుచిరాక యెరుంగించి యతనిచే
తంబూజితుండై మహాజనంబుచంజసిన్ద్రులోదకరవ్యంబగు సరయాన
దించాటినందిగ్రామంబుసొచ్చియచ్చి॥ గీ॥ ఘనతూపల్కలంబులు
గలిగి | వద్దతులసి కాదివ్యూహలికాకలితుడగు చువిమలముగనూర్వక
పుండ్రంబువెనముఖాబ్జ | మందువెలుగొందవెలయుమహాత్ము ననఘు॥
చ॥ పరమతిరామచంద్ర | పదవారిజయుగ్మ సమపితాత్తుడై | పర
మమునీంద్రవేషమున | భాసిలుభాస్కరపంచన త్తము॥ భరతునిగాం
చిఁమ్రొక్కి | భయభక్తిదలిపకానంజలూర్తి | శ్రీకరమతిచెంతనిచ్చి గ
నిగ్రక్కనబలికెనమీరసూచతో॥

కళ్యాణిరాగము: అటతాళము.

యెవరోయినీపుమహాత్మక | నిన్నెవరంపిరిటకుపుణ్యాత్మక | ప్రవి
మలతేజసిభావముగనుగొన్న | భృవముగనుదిస్సరోవ మద్భవమొం
దె॥ గ॥ నామధేయమువివరించు | నీ వేమిగోరి వొనచింపుమ | కాం
మించిశ్రీరంగధామసత్కృతనొంది | తేమొతెలియదాయప్రేమగల్గు
చునున్న॥ దెవరోయినీపుమహాత్మక | నీ | అనవినిముదముతోనద్దేశర
ధిమోమువీక్షించిపావనివనయమలర | హనుమంతుడనువాడనధిపవా
యునుతుండశ్రీరామపాదాబ్జశేవకుండ | వదునాలుగేండ్లు దుభకార
ఘోరవనసీమజనకజాలత్కృతసహితముగను | నివసించవచ్చుచు నీయ
న్నననుగాంచిమత్పాదకలయందుమహితభక్తి | కృతధరాభారుడగు
చునున్నతివహించి | వెలయుచున్నాడు భరతుండువిమలనియతి | నత
నిసేమంబుదెలిశిరంచునగనిటకు | వచ్చినినుగంటి లోకపావనచెరిత్ర
మ | నినుపుణ్యాత్మకుసత్యసంధుననఘుం | నేత్రాభిరామంబుగాగని

నేధన్యతజెందినాడ । విశిష్టత్వల్యాగచారిత్ర పావనశ్రీరామ వదా
రనిందయుగ సేవాదింత నాన క్రిచే! ఘనవిఖ్యాతి వహించినావు జగతిని
కాకున్ధవంశోద్భవ! వ! మహాత్మాభవదీయాగ్రజుండగురఘునందనుం
డులోకవిద్రావణుండగు రావణుండెగట్టా! సుగ్రీవప్రముఖమిత్రగ
ణపరివృతుండై వచ్చుచున్నవాడనితాపన వేషధరుండగు భరతునితో
నెరింగించినయ వ్యాకర్ణంబులుకర్ణమృతంబులుగాదోచిన బులకీకృతన
ర్వాంగుండై హఠాబాహుంబులుప్పగిల్ల యొడలెరుంగకవరమానం
దవశంబునమూర్ఛిల్లిముహూర్తమాత్రంబునందెలసిలేదీయాహను
మస్తునిగాఢాలింగనంబుగావించి బహుమానంబులాసంగియిట్లనియె!
అసావేరిరాగము. ఆదితాళము.

నీవంటివిహీతునిగాన! వోనిర్మలాత్మకయీజగాన । పావనుండగు
రామభద్రునిరాక । కృపావన రాశివైసివు దెప్పితివహహ! నీవంటి
యంతపుణ్యాత్ముడవనినిన్నేచునిపొగడుదిత్తరిని! సంతతిమిలరంగస్థలి
నొప్పరఘభూకాంతునివదములచెంతచేరివీపు! మ! వరభల్లూకమ్మ
గేంద్రఖడ్గశరభవ్యాకీర్ణమైయుప్ప! దుస్తరఖూరాటపులంఠఘూర్వ
హుడు! సీతాలత్మణోపేతుడై! కరమొప్పారుచు నేక్రియనైలగె! నే
కార్యంబులెచ్చొటతా! నెరిగావించెనొదెల్పుమానకలముం నిష్టాగ
రిష్టుండవై! వ! ఇట్లుబల్కిదివ్యాస్తరణంబున హనుమంతుంగూర్చుం
డదెట్టుకొని రామవృత్తాంతంబుచెప్పమనియడిగిన నవ్వవన తనయుం
డిట్లనియె! ద్వి॥ వినవయ్యజానకివిభునిచారిత్ర! మనువమసౌఖ్యాహా
మఘనాశనంబు । మునుజన కాజ్ఞచేమొనసినీయన్న । తనసహూదరు
తోడతరళాక్షితోడ! వనమున కేగంగవరభక్తినిపు! చనిమొక్కిమరలిం
వసాధ్యంబుగాక! వరగశ్రీరఘభతా పాదుకల్బజదసి! పురమాగ
మటుబట్టిపొసగరావారు! గండక వేదండకంఠీరవప్ర! కాండసంకిరా
మయికడుభీతిముంచు । దండకారణ్యమందండతజొచ్చి! దండిరాధు
నుద్ధతిబిల్కుమాన్చి! శరభంగమునివరాశ్రమముచోరంగ! గురుతుగా
నహస్తానికోరిత్రీరాము! గరిమముద్దుమొగంబుకన్నులగాంచి! విరివిగా
నగ్నిప్రవేశంబొనర్చి! కమలసంభవునిలోకములీలజొచ్చె! కమలాక్షు

డగురుఘట్రామణికడకు పాపాసురులచాధబడలేకసర్వ | తావనవి
భుబుసంతపులైవచ్చి | శరణన్ననభయమాస్తముక్యవచేసి | శరవహ్ని
నసురులసమయింతుననుచు | దీక్షగావించునుతీక్షణజేరి | యక్షిణలేజు
డైయచ్చటదీక్షుక | కాలంబువసియించికణకతోతల్లి | చాలసన్ననియా
శ్రమతతుల్గనుచు | నరుదారగానగస్యాశ్రమస్థలము | తరణికులేశుం
డుతాజేరికక్ష | సంమంధమగుఖడ్గచావతూణరబు | లిమ్ములవడసియా
త్తేచ్చుచువెడలి | సదమలంబై నవంచవటిసజే | మదయుక్తయగుచుదు
మాకనియైన | రానవాద్యక్షుసోదరిముక్కుచెవులు | పూనిమహాశి
చేప్రసంగగోయింప | జనిశూర్పఖజనస్థానంబు జొచ్చి | దనుజులకెరు
గింపతడయకవచ్చు | ఖరదూషణొదిరాక్షసవీరవరుల | శరవహ్నిజం
పునాసమయంబునందు | వడిచుప్పనాతిరావణుపాలికె | తడబాటు
లేకసంతయువివరింప | నతులితరోషతామ్రాక్షుడైలేది | జతలెనిమా
యావిశారదుండైన | మారీచుకడకేగి మహితదుమకంత్ర | మారూఢి
జేయవాడదియాలకింప | కతిబుద్ధిబోధింపనది వినకన్న | నతిమాయచే
కురంగాకృతీనొంది | జనకపుత్రికైమోలసంచరింపంగ | కనివస్తయము
జెందికాంతునిజూచి | నెట్టనప్రాణేశ సీవీమృగంబు | బట్టితెమ్మనిభామ
ప్రాధికంపరామ | చంద్రుండుశరశరాసనయుక్తుడగుచు | సాంద్రా
టవికిమ్మగేచ్చనపోయిపోయి | కదియజాలకనొక్కకరినాస్త్రమేయిన
దిదాకలత్తుణహాశీతయనుచు | రక్కసుదీరీతిరయమునగూళి | గ్రక్కు
ననయ్యెడకాయంబువిడిచె | దారుణధ్వనివినిధాత్రీతనూజ | ధారుణి
మాచ్ఛిలితద్దయదుఃఖ | సాగరమగ్నయైసామిత్రిగాంచి | పేగసీంక
నావిధుపాలికరిగి | బ్రోవునుటన్ననే బోగూడదనుచు | వావిరిభక్తిచే
వాళిగాబల్కు | వినిమహాక్రోధయైవినరానివల్కు | లనతల్లడిల్లుచున
గ్రజుకడకు | జనెలత్తుణుడుభేదనయుక్తుడగుచు | మనసురాఘవరూ
పమగ్నతజెంద | నాసమయంబునననురేత్వరుండు | భాసుర సన్యాస
భావంబుదాల్చి | సలితంబగువణకాలలోనున్న | జలజాక్షినిహ
రించిచనుచుండవృద్ధ | పతివానిదాకిదుర్భరఘోరయధ్ధ | మతిశక్తిగా
వింపనప్పావకర్తు | ధరునొందగృహ్యేశుసలమీదగూర్చి | కరిమొప్పది

విహ్వలకాంతవై దేహీ! గిరిఘోషనలుపురకీశులగాంచి | తనసాముల్లా
కకొన్నితగగట్టివై చె | తనజాడదశరథతనయుడైరుంగ | నింద్రజిజ్ఞసకు
డయ్యింతితోడుతను | సాంద్రమణిప్రభాసంపూర్ణామయినపురమిం
పుననుజేరిపూబోణికపుడు | వరవైభవముజూపివలపెల్లదెలుప | కనలి
వానితృణంబుగామదినెంచి | వనజాక్షికారిన్యవాక్యముల్ బలుక | ప్ర
మదావనంబునవద్దా షీజేర్చి | విమతుడైకాపుంచె వెలదుల నపుడు |
మృగరూపధర్మడై నమూఖుడై తేయు | విగతజీవుగజేసివిపినంబులా
న | వచ్చుచురఘువంశ వాధికశకాంకు | డచ్చుగాలత్తుణున త్తరిగాం
చె | తత్తరమ్ముననన్నదమ్ములిద్దరును | నెత్తమ్మివద ముల నెలతవై దే
హీ | సుత్తమగుణవతినొప్పగావెదకి | చిత్తమ్ములత్యంతచింతలనొంద |
కనుగొనలేకకోకముజెందివచ్చి | ఘనగృధ్రవతికి సంస్కారంబొనర్చి |
ఘోరరూపుకబంధుకుంభినిగూల్చి | చారుసత్కారముల్బరిచేపొంది |
పంపాతటముజేరభానుసూనుండు | పెంచైనగట్టుపై ప్రీతితో నుండి |
బాణబాణాసనపాణులైదివ్య | తూణీరములతోడధృతిగల్గివెలయు |
కాళ్ళసథులులశృంగారరమ్యంబు | తాకన్నులనుగాంచిధైర్యంబుడిం
చి | వాలిపంపునజంపవచ్చిరటంచు | చాలభీతిల్లియొనైలంబుడిగ్గి | వా
రివృత్తాంతంబువరుసగాదెలియ | గోరినన్నంపంగకొమరారుభిక్షు |
రూపంబుతోవారిరూఢిగాజేరి | యాపుణ్యసింధులతోయరిత్యనుకుని |
తెరగల్గివదిలితెరగొప్పవారి | తెరగల్గిదెలిసియద్దినకరా న్వయుల |
కొనివచ్చిరవిపుత్రగూర్చితి నప్ప | దినవంశ శేఖరుం దీనజునితోడ | నన
లసాక్షిగసశ్యమచరచించి | తనవిక్రమముజూపితగనచ్చు జేసి | యొక
బాణమునవాలినుర్వీపైగూల్చి | ప్రకటవానర గాజ్యపదవి యొనంగె |
సారిదివానరకోట్లనుగ్రీవుడనుప | ధరణిజవెదకంగదలికరిదిశల | నంగ
దజాంబవాద్యగచరవగళ | సాంగత్యముననేనుజనియామ్యదిశను | వె
దకుచునొకడై లవివరంబుజొచ్చి | దేదరకనొకపుణ్యశీలయాసార్ధిక్రరు
ణచేవెడలితికపికోట్లతోడ | యువిదగానకనుప్రాయోపవేశంబు | ప్రవి
మలిసప్తనేర్పడనొనర్పంగ | వరమతినంపాతివచనంబు వలన | శరధి
చాటితిరామవంద్రుడలంచి |

మారువరాగము. ఆదితాళము.

మునులుభజించేటిరామపదాంబుజములనుభజించితిని । సీతావ;
జాస్యనుగనువరుచుండనిదేవతులనుతించితిని । మునుల ॥ కొంకగదనీ
నలంకారాక్షసిబింకెనుదించితిని । నేనిశ్యంకుడనగుచు దశాన్యునిపు
ముతలంకకజొచ్చితిని । మునులు ॥ కాంచనమణిమయసౌధాంతరము
కాంతనువెదకితిని । యారాత్రించరపురిమగువనుగానక దుఃఖించితి
ప్పించితిని ॥ ౨ ॥ ముదితనుభాస్వద్వనమునపొడగనిముద్రికయొసగితిని
శ్రీమశ్శదమలరామచరిత్రముసీతాసుదతికిదెల్పితిని ॥ ౩ ॥ వనితయొన
గించివ్యశిరోమణివరముగ్రహించితిని । ప్రమదావనవిధ్యంసమొనవికా
మహోద్ధతిదనజులగూర్చితిని ॥ ౪ ॥ పదపడిచితతిబాహునితోసంధా
వణజేసితిని । అంతటబెదరకరాక్షసపురమత్యద్భుతమొదవదహించితి
ని ॥ ౫ ॥ కడువడిజడనిధిగడచికపింద్రులగనిముదముందితిని । వడిచనితడ
యకరంగస్థలవతిగనివృత్తాంతముచెప్పితిని ॥ ౬ ॥ మునులు భజించేరా
ముపదాంబుజములను ॥ ౬ ॥ శ్రీరఘువర్యుడద్రచరసేనలతోడమదన్వి
తంబుగా । నీరధిపాంతజేరిరజసిచరనాథునితమ్ము డాతుడై చేరినకూ
ర్మినేలుకొనిసింధుపతింసముపాస్థిసల్పగా । చేరకయున్నను గ్రమవిశే
షమునంబలుదాల్చిధీరతను ॥ ౭ ॥ అతులబాణాగ్నిబరవనయ్యుద్ధిఃఘ
డు । తల్లడముజెందిచనుదెంచితరణివంక । జలధిచంద్రునకయ్యెడజల
ధిగట్టు । చందమెగించిజనెనువ్రసన్నమతిని ॥ ౮ ॥ వనచరవితతులుదె
చ్చివ । ఘనగిరివృక్షములవలనగట్టెను । నలుడవ్వననిధినిసేతువయ్యెడ
మనుజేంద్రతనూజరాముమహిమేమందును ॥ ౯ ॥ అట్టియెడ రఘువరుం
డునమస్తవానరసైన్యసమేతుండై సమద్రంబుగడచిలంకాపురంబుచు
ట్టుముట్టడివేళి ధూమాక్షుమహాకాయ వ్రహస్తకుంభకన్నాకాతికా
య త్రిమస్తకకుంభనికుంభ మకరాక్షేంద్రజిద్రావణప్రముఖిదుష్టరా
క్షసక్షులంబుగావించి విభీషణునకుం బట్టుంబుగట్టి తనసన్నిధానంబు
చువైదేహినింబిలుపించి కాతిన్యంబులాడిన నద్దేవియు ననిండ్యగు
లంజేసిలోకంబులిచ్చుమెచ్చు నగ్నిప్రవేశంబొనరెకసంతటనపాయం
బులేకనగ్నిచుధ్వరింబునంబ్రకాశింపుచున్న సీతంగైకొనుమనిబ్రహ్మాదు
లత్యంతభక్తియుక్తంబుగాస్తోత్రంబుగావించిన నద్దేవింగైకొనిదశరథ

దశకానంబుగావించి పరమేష్టిప్రముఖులవన ననుజ్ఞగొని పుష్పకారూ
 ధుంజై నుగ్రీవప్రముఖులతోడ భరద్వాజాశ్రమంబునకరుడెంచి యు
 న్నవాడెల్లినెక్కుంబుగానిచటికివేంచేయునని సాకల్యంబుగా నెరిగించి
 న రామచరిత్రంబుని విస్తయానందంబులు జేందంబునం బెనంగోన
 శత్రుఘ్నునింబిలిచి నీవయోధ్యాపురంబునకుంబోయిపురంబునకలవిధ
 శృంగారంబుగావించనియమించిపారజనచ కోరబృందంబులకుహృద
 యోత్సవంబుగా రామచంద్రాగమనవృత్తాంతంబు చాటింపంజేసిహీ
 తమంత్రిపురోహిత సూతగాయకవందిమాగధబృందంబులను తల్లులం
 దోట్కొనిమంగళతూర్యరవంబులతోడ జనుదెచ్చునివల్కినం నతండ
 తిజవంబున నయోధ్యకుంబోయి రఘువరాగమనంబు చాటంబందిపు
 రంబుశృంగారంబుగా వింకనియమించిన.

నాదరామక్రియరాగము. ఆదితాళము.

రమణీయ్యమైనశృంగారములుజేళిరిపురము। విమలాత్మజైనసీతా
 ఓధుడువేంచేయువేళ। రమణి। వీధులువిశదముగగావించినల్లడలచాల
 శోధించిచందనమిళితశుభజలధారలుజల్లి॥ ౧ ॥ ఫలభారనమ్రములగు
 రతిభాస్తంభప్రకాండముల। సలలితాఖిలప్రాంగణస్తలములనమచి
 యిట్లు। రమణి॥ ౨॥ అనువమకాంచనరమ్యహమ్యవాతాయనము
 ల। ననురక్తినగరుధూవవాసనలునిగమించనలిపి। రమణి॥ ౩॥ ఘ
 నతరకస్తూరివంకమునమణివేదికలలికి। ఘనరంగనాధుడుమెచ్చగారం
 గవల్లికవీచి। ప। మరియునుంబ్రసూనగుచ్చకలితంబులైనవ్యాశ్వధర్మసా
 లవల్లనభాసురంబులగు తోరణంబులుగట్టువారును దినమణిద్యుతిపుం
 జంబులారయనురుకు రత్నభూషణాలంకృతంబులగు పతాకులు లే
 త్తువారును రాఘవేంద్రుండుగావించినసచద్రబంధనాదివరాశ్రమం
 బులురఘువరాస్థానప్రదేశంబులలిప్పిద్యానైపుణంబు మెరయలిఖిం
 చువారునుసాకేత నందిగామమధ్యంబున సమ విషమస్తలంబులు చ
 క్కరిగావించి నానాశృంగారంబులు రచించువారును దేవతామంది
 రంబులత్యంతభక్తియుక్తంబుగా నలంకరించువారును సీతావల్లభుం
 డరుడెంచుచున్నవృత్తాంతంబుని పరమానందంబునం జూడంబో
 కసాగసులనుచుకొనువారును కొందరురామకథా సుధారసంబు

త్రోత్రాంజలులంగ్రోలి కాతూహలాతిశయంబునంబరవశంబునొంది
 మేనులు మరచువారును కొంధరుచేసినవనులు మరలంజేయం బూను
 వారును నై యుండిరట్టియెడ శతృఘ్నుండుధృష్టిజయంతవిజయ సి
 ధ్ధాధ్యాయధానాధక అశోకమంత్రపాలనుమంత్రసహితంబుగాయ
 స్త్వమంత్రులంగూడి చతురంగబలసమేతుండై కాసల్యాదిదశరథవధూజ
 నంబులాం దోళికలంగూచుండి చనుదేర వసిష్ఠాది పురోహితులను
 సూతగాయకవంది మాగధబృందంబులును నవ్యలావణ్యవైభవంబు
 నందేజరిల్లు వారకాంతావగంబులును బిరబిరంబరుగులిడు పౌర
 జానవదనందోహంబులును తనవెంటంజనుదేరశంఖభేరిమృదంగతూ
 ర్యప్రముఖరవంబులవలనం బ్రతిస్వసులుదయిం వంజనినంది గ్రామంబు
 సౌభ్యభరతునకునమస్కరించి నయనంతరంబున నతండుతమ్మునింగొ
 గిలించుకొని మహితాస్సహంబుం॥ సీ ॥ తనతలమీదసీతా నాధుపా
 దుకల్కడుభక్తితోదాల్చికనకదండ । సంయుక్తమగుసితభత్రంబుధశ్చ
 శ్చవేలయంగచామరల్వేయుచుండ । హితమంత్రిజఃపురోహితవంది
 మాగధుల్పరమోత్సకంబునబలశికోలువ । మంగళప్రదమామృదంగ
 భేరిశంఖతాళప్రముఖమహాధ్వనులునైనొయ । శైలగిరధగజహయభ
 టబలమునడువ । శ్రీరఘుస్వామిచరణ రాజీవయుగము । కన్నులారం
 గగనుగానుకాంక్షులిగి । భరతుడెదురేగెశ్రీరామభద్రనకును॥వ॥ యి
 ట్లుజనిచనిరఘువరేణ్యునింగానకహనుమంతుతోసిట్లు నియె.

భైరవిరాగము. అటతాళము.

రాకయున్నవాడు । యవ్వరుసాటి । లేకయున్నవాడు । శ్రీకరర
 ఘువంశసింధుసంపూర్ణ । సుధాకరుడవనిజారాకేందు ముఖిగూడి
 కల్లలాడనేల । నీకాపేయమెల్లదెల్పనేల । యుల్లమువేట్కరంజిల్లగ శ్రీ
 రంగవల్లభుడరుచారవచ్చునటంటివె.

పుదయరాగము. అటతాళము.

అనువమరామముఖాబ్జముకన్నులననువొందగనుజూడకున్నహ
 మమంతనినుమితనువునప్రాణములనునిల్పదులకభమెన్న॥ అనువమ॥
 యిక నెన్నినిమిషములకువేట్కవేంచేయునకటమోహన మూర్తితోడ ।
 నకలజ్జుడగుగఘుస్వామినిగనియొప్పడకుటిలమతిమొక్కువాడ॥౧॥ స

అలితశ్రీరంగస్థలమున వెలుగొందుననినదశాత్పునిచాలా చెలిమిగన్గొని
భక్తిసలువుచునే నెప్పుడెలమినుతించుదులీల॥ ద్వి॥ అనవినిహనుమంతు
డవ్వబ్యాళీలు । గనివల్కెనావల్కు కల్లగాదెన్న । వరదయామతిభర
ద్వాజదేవేంద్రు । లరుదారనొసగినయవ్వరవాక్క । మునజేసిమనపుర
మ్మునకరుదెంచు । ఘనమాగమాదిగాగల చోట్లనెల్ల । ననువుగావ్వు
త్తొంబులందమొప్పారె । పరిమేళేమకరందఫలపుష్పనివయ । పరిపూర్ణ
మగుచునేప్పడియున్నవవిగొ । సరగునవచ్చుచుసర్వాగచరులు । తరు
చుగాఫలమరందములింపుతోడ । తగమెక్కిమత్తులై తడయంగ బోలు ।
నగణితవై భవమతీతయిల్లంగ । వత్తురిచ్చటికెత్తివ్విరితంబుతోడ । చిత్త
మందునసమ్మతశోజనతోప । కపికోట్లమోతచక్కగవిసనయ్యె । నివుడు
గోమతిదాటుచుందురుదలవ । పరగవానరులెల్లభక్తితోగొల్వ । నరు
దెంచుశ్రీరాముడవనీతతనయ॥

బిలహారిరాగము. అటతాళము.

అదిగొమణిచయమైనపుష్పకముసదమలాంత రీతిమున గన్గొను
ము । ముదమునదేవనముదయములెల్ల నింపొదవబొగడుచుండ నెదురు
లేకవచ్చె॥ నదిగొ । ఘనతరరత్నధగధగితంబై । కనకసాలభంజికా కలి
తంబై । జననుతమరకత స్తంభపంక్తులుగల్గి । వినుతికెక్కినభక్త వేదికల
మరుచు । మొనసికాంచనకింకిణిధ్వనులనుమడింపుచుమ్రోయగను । సుర
వనితలరుదుగకుసుమవహమవారణనువహింపడగరె॥ నదిగో । నిరు
పయదివ్యాస్తరణసంయుతమై । నిమలహృత్కించయభూషితమై । వ
రరామలక్ష్మణవనచరపూర్ణమై । గరిమెసీతేందీరాకచునియ్యమగుచ్చును ।
గురుతరధ్వజయుక్తమగుచ్చునుగురసమణిభిక్షకలుపళధళే । మెరలుగదికె
నురంగవతిసుందరనికేతనమనుకరింపుచు॥ నదిగో॥

భైరవిరాగము. ఆదితాళము. .

అడుగో । మోహనమూర్తి । అడుగో । యెడబడకనుతనపడతి
నితోడయందిడుకొనిముచ్చటలడుగదొరగువాడడుగొ॥ ౧॥ మునిగ
ణములుహృద్వనజమ్ములసిడి । గనుచుండెడివదనరుహముల వాడడు
గొ॥ ౨॥ దరదరవిందస్ఫురితములై సుందరతరమగునేత్రంబులుగలవా
డడుగో॥ ౩॥ పలుకులనుధురగమొలకగ సీతాకలకంఠికితన వలపుదె

లుపువాడడుగో || ౪ || సలలితరంగస్థలపతియొకలుములచెలివత్సస్థల
మునగలవాడడుగో || ౫ ||

౪. యితైరంగునబలికినంబిని భరతుండు గగనమాగంబునం బుష్ప
కవిమానారూఢుడై చేంచేయుచున్న జగన్తోహనదివ్యమంగళస్వరూ
పుండ్రశ్రీరామచంద్రునిందశించి పరమానందకందళితహృదయా
రవిండుండయ్యే సమస్తజనంబులు రథగజతుగరిగా దివాహానంబులు
ద్విపాదచారులై మాల్యమోదుకఫలప్రముఖంబులు హస్తంబులుం
దాల్చి రెప్పచేయకనయ్యెప్పలకుప్పం దప్పక వీక్షింపుచుండ నయ్యె
యోధ్యాజనబృందమధ్యంబున హామకాసంజనితంబగు మహాధ్వనియు
దయించెనంత | సీ || అంతటభరతుడశ్శృంగతభక్తుడుగాననంజలిశిరము
నందమరదాల్చి | వచ్చుచుండగ ధేనువచ్చుగాతనకూర్చివత్సంబుగని
వేగవచ్చినట్లు | మునివేషమమరంగతనపదాంభోజముల్ గనవచ్చుత
మ్మునిగాంచిలీల | గఘుఘలాధ్యక్షుండురయమునమణిగణస్ఫురితపుష్ప
కముసొంపుననుధాత్రి | గదియజేసినభరతుండుకన్నగవసుసరససం
తోషజనితభాషములుగురియ | ధనముగనుగొన్న ప్యాదవందమున
వెలిశి | ఖలజనవిరాము శ్రీరాముగాంచెనపుడు | క || అనువమఘనవ
నుకసిపా | వనిచుండునెకలయోగి వందితుననఘు | గనుగొనెనం
తటభరతుడు | తనకన్నులకరుస్తదీగతద్దయుభక్తి | క || కరుణాకటా
క్షువీక్షణ | పరిపాలితనతవితానుభవభయదూరం | సురరాజైవ్విరి
విదారణ | నరుదారగగాంచెభరతుడధికప్రితిని | మ || మునియాగం
బవలీలబ్రోచినజగన్తోహుం | కృపాంభోనిధిం జనకత్తై పరకన్యకా
ముఖసోజప్రాంచితాదిత్య | పావనమూర్తికం భవచాపఖండను
మహావత్సుండశగ్రీవ | కాననవైశ్యానరుగాంచె | నయ్యెడమహానం
దాన్వితస్వాంతుడై | క || వితరణశీలునిజగతిం | జతలేనిమహానుభావు
చారుగుణాధ్యం | ధృతకోదండునిసీతా | పతినింభరతుండుచూచెవ
రమోత్సుకుడై | ౪ || యిట్లుఖండదివ్యతేజోనిధియగు రఘూధ్వహునిం
దశించి సాష్టాంగవందనంబాచరించి నిరవధికభక్తియోగంబుననం
జలిగావించి సమాహితచిత్తుండై శ్రీమదిత్యృకునిర్మలవంశవయః పా
రావారసంపూర్ణాచంద్రోదయజ్ఞానబలైశ్వర్యవీర్యవాత్సల్యసౌ

శీల్యసౌఖ్యభ్యాద్యపంతకల్యాణగుణాక రానివుసీతాలత్తులసహాయం
 ద్వై జనకవచనవ్యాజంబున వనవాసంబు సేయఁజని దేవగంధర్వ గ
 రుడోరగసిద్ధసాధ్యమహాపీఠసంఘంబులకువరమనుఖలాభంబుగాజగ
 త్పుంజుకులగురావణ ప్రముఖరాక్షసకోట్లందునుమాది శరణాగతదీ
 ననంత్రాణవ్రతంబుదిక్కులమిక్కిలిం బ్రఖ్యాతి నొందఁ బ్రేమఁ జూనకు
 లంకారాజ్యంబొసంగి తావకీయ పాదారవిందసేవానంద కందళిత
 హృదయారవిందుండనగునన్నుంగరుణావలొకంబుల బ్రోవందలంచి
 పుష్పకాయాధుండవై వేంచేసి మీజగన్తో హససౌందర్యస్వరూపంబు
 కన్నులారదశింపంజెసితిరని త్రునఃప్రణామంబు గావించి కుశలంబడి
 గినరఘువరుండత్యంతవాత్సల్యంబున జటావల్కల మండితుండగుభర
 తునింగరారవిందుంబులసాచి గాఢాలింగనంబుచేసి తొడలయందెదు
 కొనిశిరంబుమూర్ఛిని హఃపాపంబులుపృతిల్ల బహుకాలంబు
 నకుచూడఁబడినభరతునితోనిట్లనియె।

ఆనందభైరవిరాగము . ఆదితాళము.

కనుగొంటినికను దమ్ములతమ్ము డ। కరువుదీరనిన్ను । దినదినమును
 నీనుగనగోరుదుమది। వనమునకేగినదినమదిమొదలుగ॥ ౧॥ గరిమతో
 జ్ఞనినుబోలినతమ్ములుధరణిలోనగలరా। సరగునమునివేమముగొనిపా
 దుక। లరుదుగగొలిచితివనఘుడనేటికి॥ ౨॥ అనుజవినుమువనవారల
 కందరకవనికుశలమగునె। ఘనరంగేశ్వరుడనిననుబొగడగ జనకవచన
 పాలనమొనరించియు॥ ౩॥ అనిపలుకగవినిభరతుడు। జనవరకుశలంబు
 సకలజనులకటంచుక। ఘనమతినిజెప్పిలత్తుఁజనిచయ్యనబోయిమొ
 క్తెగారవమొప్పక॥ ౪॥ అంతః గీ। అతులకరుణామతిని సుమిత్రా
 త్తజుండు। భరతుకొగిటగదియించి వరమసాద। రోక్తులాడంగనీవువు
 బోయెన్నతుడవు। రఘువరునిగొల్పినాడవరణ్యములను॥ ద్వి॥ అనిపల్కి
 జనకరాజాత్తజనవుడు । గనిభక్తిప్రణమిల్లికరములుమోడ్చి। తల్లిరోని
 నుబోలుతరుణులీచిత్వ । మెల్లకోధించిన నెందుండరెన్న॥ ఘనపతిప్ర
 తపువిఖ్యాతసౌశీల్య। వసువసునుచరిత్రవవనినిన్బొగడ। వనజగఘన
 కై నవకముగాదన్న। వినిసరోజాక్షయివ్విషలాత్తుజూచి। కరుణారస
 న్నుతికకన్నులందమర। వరమతిబలికెనివలెనన్నమీద । కనికరంబును

భక్తిగలిగినతమ్ము. లిసకులొద్భవవినుమిద్ధరలేరు. రామభక్తిధ్యానర
మణియ్యమతివి. ధీమంతుడవటన్నతెవ్వననవుడు. సరసిజహితవుత్ర
జాంబవంతులను. గరిమనంగదనీలగంధమాధనుల. నలనీలననస్థాభ్య
నగచరనరుల. భలనొప్పయుపభగవాతునుషేణు. లాదిగాగలిగినయ
గవరోతముల. సాదరంబునదాయజనికొగిలింప. తరుచరవ్రాతమా
తనికుశలంబు. దధుచుగానదిగిరత్యంతమోదమునఁగీ. కరుణరంజిల్లను
గ్రీవుకొగిలించి. మరలభరతుండువల్కె నిమ్మహీననలువు. రన్నదమ్ము
లమెన్నఘేమవనిమమ్ము. గూడినీవైతివైదవవాడవనఘ. వ. ఇట్లువలికి
మ. ఘనమతియైచిభీషణుని. గాంచిముదంబునకొగిలించిని. వసువమవు
ణ్యవతకనుడు. వర్కకులేంద్రునికార్యమింపునం. బనివడి చేసినాపుర
ఘుభతకనునమ్మినవాడవీవనక. చినివినుతించెనాతని. చివేకగుణంబుల
తొత్తమెచ్చుచుక. వ. ఆసమయంబున శత్రుఘ్నుండు సత్యధమావ
రాయణుండగురామభద్రునకుంబ్రణమిల్లిసౌమిత్రికివందనంబు గావిం
చివైదేహికిసాష్టాంగసమస్కృతియొనర్చె నయ్యెడ సీతా మనోహ
రుండులక్ష్మణ సమేతంబుగా చయ్యనంబోయి మువ్వరు తల్లలంగని
మ్రొక్కులిడినయొక్కమారుల నక్కులంజేర్చి కచక్రీరంబులువషికం
వుచుగిరంబులు మూర్కొని వాత్సల్యంబునంగారఁచి మితిలేని ము
దంబునంబొందిరంతటబ్రహ్మ ప్రాధికతజన్తుండగు రఘువరుంజూచి
కౌసల్య నెయ్యంబువాటిల్ల నిట్లనియె.

భైరవిరాగము. ఆదితాళము.

నిన్నుగనుగొంటినినేటికిజకలేంద్రవినత. చెన్నుగనడవిజిన్నది
మొదలుగ. భిన్నతవడిహా. కన్నకొడుకయని. నిన్నుదలంపుచును. కడు
నావన్నతనొందుచును. కన్నుగవనుజలకణములుదొరుగగ. కన్నతం
ద్రిననుకరుణింపుముచి. ద్వన్నుతపదరఘువరముభవంద్రుని. చిన్ననదొ
లగగవెనజాపుమనుచు. నిన్ను॥౧॥ అతులితఘోర తరాటవులనుయే
గతిఫలమూలములతిసమ్మతిదిని. బ్రతికెదరొయనుచు. నేధుచి. బ్రతికి
ఫలమనుచు. సతతమునినువనగతునిస్తరింపుచు. నతులశోకదహనార్పు
లతాకుకు. కుతలముననుమూచికలివడిలేచుచు. వెతలబొందుచునున్
ధిసటుదూరుచు. నిన్ను॥౨॥ ధారుణిలోన కుమారులతల్లులు. జీరుచు

మమ్మనతోరంజిల్లగఁ సారెకుగనుగొనుచు । మదిలోకూరిమినిను గను
చు ॥ శ్రీరంగస్థలశుభగనికేతన । దారుణవనసంచార నియమమెటు ॥ దీరి
నుఖించెదవారయరఘుకుల । వీరయటంచునువిలపించుచుధర ॥ నిన్ను ॥
గీ ॥ ఆనుచుబలుకంగనయ్యంబనాదరించి । ముదముగలిగెడిభావలభది
లవరచె । నంతజనకజయత్తలకతులభక్తి । దనరమైక్కంగ వారుసం
తసముతోడఁ ఘ । సాదరంబునంగోడలింగగిలించుకొనదీవనలాసంగి
హాహాబాష్పంబులువృత్తిల్ల మూర్ధ్నిఁఘ్రాంబుగాంచి రట్టియెడ
జగత్పావనచారిత్రయగువై దేహితోకౌసల్యయిల్లనియె-

పున్నాగరాగము. అటతాళము.

యెంతపుణ్యశీలవైతివె । నాతల్లినిపు యెంత ధన్యరాలవైతివె ।
కాంతునిపాదాబ్జములుగాంచుచునడచికి । ఎంతలౌ బన్నములనుభ
నించవతివెంటువచ్చితివి ॥ ౧ ॥ దనుజుడుగొంపోవువేళను । నీవెంతదుః
ఖము । ననువతిదేహింకించినాచాలను । దనుజపట్టణమునదైత్యవనితల
గజఁనలస్పృక్కి । కనుగవబాష్పములుజారమనుహృదయెతునిజేడ్క
తివి ॥ ౨ ॥ వసంతసీసాశీల్యమెల్లను । దెలసిములోక । జనులునిన్నునమ్మి
మెచ్చును । ఘమతిశ్రీరంగవిభుడుకరినములాడగనగ్ని । ననువుగాజొ
చ్చివచ్చివనిమిషబృందములుమెచ్చు ॥ యెంత పుణ్యశీలవైతివె ॥ ౩ ॥
వ । యింద్రధంబునకౌసల్యవై దేహింబటికినియెంతరింబునంపారజం
బులురఘువరు గనుంగొని-

ఆందభైరవిరాగము. జంపెతాళము.

యేమితవముచేసినారమో । సద్భక్తంబులెన్ని మున్నోచిక
నారమో । సముఖంబుజాతమిచట । నేడుగంటిమాతించాయ । కా
మకోటివేష దోషగహనదహనఖరవిరాఘు । భువినిన్నుగననిదిసము
లు । మాకుదుఃఖిపూర్ణామయినదుఃఖనంబులు । భువనవినుతనీవర
ణ్యభువివసించువేళకన్ను । గవలనశృధారలాలుకకాలమవనిగడపికం
టిఁ మె ॥ ౧ ॥ యేనుఖంబుమదినిగోరము । నిన్నుగననివాసరములలో
నననికము । దాసవరదసౌఖ్యమాత్మ నాసగొనకఘోరవన । నివాసమె
ట్లుచేసినానాహాసహింపలేముదలచి ॥ ౨ ॥ తరుచునెనరుదనరత్రో
వుము । రామనిన్ను । గరిమమరులుకొన్నవారము । శరధిబండనప్రవీణ
ధరణిజాహృదీశరంగ । పురనివాసరఘువరేణ్యపాసగగంటిమయ్యని

న్ను॥ యేమి ద్వి॥ అనియిట్లుత్తరజనులత్వంకహృదః । మునబల్కు
గనురామమూర్తికాంతోప॥ కలితాత్మడైవారిగనుగొనిభూల । అతి
మీకువల్కులలాలనజేసె । భరతుడంతటరామభద్రాంఘ్రిలకును । భ
రమతిపాదుకద్వయముఘటించి । కరములుమోక్షి యొకరుకాశము
ద్ర । నిరుపమానగుణాధ్యనీవడవులకు । జనియున్నవేళలచతురంగై
స్సన్ననమణికోశగోధనతతులెల్ల । తావకకరుణచే దశగుణితంబు
గావిస్తొందితికరమొప్పమున్ను । గలదానికన్నశ్రీకరరఘుతిలక । వల
నొప్పనీవిందువచ్చుటవలన । నెలమిధన్యుడనైతినీడేతెతవము । సలలి
తనుదినరాజ్యముబ్రోవుమనుచు । వినుతించుచుండంగవినిభీషణుడు । వ
నచరవ్రాతముల్ వారకసధికః । సంతోషబాష్పముల్ జడిగురియంగ । విం
తగావెలసిరివేట్టుచూచుచును॥ ఉ॥ హృదయతోడనబృరతునంకత
లంబునజేభిఁప్రీతిదు । ధృవమవియచ్చరాంత కవిదారణుడొరఘ
వల్లభుండుదే॥ షష్ఠివితానముబృగనవారణపుష్పకమెక్కిపుష్పముల్
వృక్షముగానురాంగసలునావిరిగుర్వగసైన్యముత్తుడై॥ వ॥ మహావై
భవంబునంగదలిచని భరతాశ్రమంబుప్రవేశించి శ్రువక విమానంబు
కుచేరుపాలికిబోవంబునిచి యనంతరంబుననరుందతీవల్లభునకుం బ్రణ
మిల్లియహాసనంబునంగూర్చున్న సమయంబున భరతుండుశిరంబు
ననంజలి దాల్చి యిట్లనియె॥ క॥ మాతల్లి కోకొదీరగ । భూతలమి
చ్చితిరినాకుపాలుత్రుగమును । విఖ్యాతిగమికదిమరలం । నీతేశ్వరయవక
జంబు సేయుదుభక్తిక॥ గీ॥ ఇంపు దమకొత్తనీవుపాలింపదగిన । న
ర్వభూపాలనమునాపసలువవశమె । బలముగలవృష మెత్తుదుభక
తత్తుభార । మవనివత్సంబునకునెత్తనలవియగునె॥ గీ॥ గరిమరాణం
చజవముకాకంబునకును । హయజవంబు భరంబునకబ్బినలవి । గానితే
గువనిమాగకజేనుభదయవశముగాదెన్న రఘువంశవాళికాపుత్ర
భైరవిరాగము. ఆదితాళము.

భరతజీతలభయములని నేలుము । కరుణామతివైబ్రోవుము । సు
రగరుడొరగవరమునివతకుల । పరితోపిలగ్గసేయెము॥ ౧॥ భువనమి
నభిషిక్తుడనై శుభ్యందినదినకరుగతియింజును । అనుపమానాదీమయభూ
తాత్మరముల । జనకనుతనబాలించుచును॥ ౨॥ భరతుజీతలభయం

చిత్తవృత్తులను నభ్యసించుచును నిరేరమును మంగళే చాద్యధ్యనులకుఁ
విరేచయ్యను మొక్కలయ్యును॥ ౩॥ ధనమణిసంపదలను పుగనమరగ । ది
నశినవధాన మొందును । జననతమగు పావనరంగస్థలమున । ననిశము
వెలుగుొందును । ధకణి॥

తోడిరాగము. ఆదితాళము.

నిరుపమానవేషా । హతదోషా । నిజరేంద్రరిపుసంశోషా । ధ
రణిబ్రోవుమికును । సురభాసురనిచయమలరను । మంగళకరచరిత్రసుర
దరతళవద । పంకరుహయుగళనన్నరమరసేయక । ని । ఘనవిభవము
దీప్తరా । సీతావనజగంధిమదిముదముమరా । వినుతిగొనుచుజనపా । ల
నమిక వేట్కు సేయుమధిపా । దుభారవనధిగర్వబదళేనముని । గణుత
నినుభజింతునన్న నామమేలుకొను॥ ౨॥ రంగదతులకరుణా । స్వితభవ
భంగచైరిమదనం హృతా । నింగియందమరులు । కడుబాగడంగనెల్ల
సిరులూ । చాలవెలుంగరంగమంగళాలయమున చెలింగిమంగళాభిషే
కమొందుము । నిరు । వ । ఇట్లువలికింక । రంగుగ్రభరతదువలికిన । మం
గళేతరవాక్యములకుమానసమునను । ప్రింగుదయతోడరాఘవు । డం
గికారంబుచేసెనతిహామమునక । నీ॥ అత్తశత్రుఘ్నుడాజ్ఞయొసం
గక్రచ్చురకొందరరుదెంచి చారు భక్తిదశరథాగ్రజానకతగజులొధ
క్షప్రముఖముల్ సలిపిరివరమనియతి । భరతలక్ష్మణానుభవ విభీషణుల
వృధకుదారగనురాఘవాజ్ఞవలన । శుభమజ్ఞనంబులు పొంపుగాగా
విందినగ్రస్తగ్రహావణచందనములు । వీలదాల్చిజానకీలోటడంత ।
దమ్యసారభకలితనీరములవలన । మంగళేస్నానమొకరించి మహామృణ్మి
లి । కషకవస్త్రంబుశోభించగనుధరించి॥

వ । ఇట్లుధరించినయనంతరంబున ద్విపద । అతిభక్తులగుజను
బిభులౌత్వమొన । జతగూడ్డిత్రీరామచంద్రునకపుడు । చెలువొందమ
గమదశ్రీతిలకంబు । వెలయఫాలంబున వేట్కుతోడ్పి । సలలితేందిరవర
శ్యామాభవుగుచు । విలసిల్లుతనువున వేట్కుశ్రీగంధ । మలదిరిఘమఘమ
నతిగంధమడర । వలనొప్పతాపసాన్ద్యములు దలంచు । చరణపంకజ
ములర్దుశ్శర్దుశ్శ్రమోయి । ఘరనూపురంబులువలసియమర్చి । కనకరత్న
రీటికంకణహార । ఘనమణికుండలాంగదకటిసూత్ర । చారుకేయూరా

దివ్యోన్మేషరణము. లారూఢినమరించిరాస్వామిమెచ్చు. మల్లియత్కణ
సంబుమహితోత్పలములు. మొల్లులుమరువంబుముఖ్యమైనట్టి. సన్నజా
జులుమంచికామంతివిరులు. వన్నీరుపువ్వులుభవాంబుజములు. ఈ
నిసీయతంబుగాతోమాలలమర. నలరుచురదియించి యర్చనసేయ.
శతకోటిమన్నధర్మోదర్యుడగుచు. నతహితంబుజనవ్య నలినామ్రుడ
గుచు. దేదీవ్య మానుడై తేజరిల్లంగ. మోదంబుతోడుతముద్దియల్లాం
ని. యెక్కడిలావణ్యమెక్కడితేజ. మెక్కడిరూఢమిదేమమ్మయిట్టి. చ
క్కనిరఘుకులస్వామియారాము. దక్కించుకొన్నసీతాభామభాగ్య
మక్కరోవర్ణింపనలవిగాదనుచు. నొక్కొక్కరీతి నూహించివలికి.
దంతటభరతాదులారాఘవేంద్రు. చింతవతికందిరిసేవగోరుచును॥

నవరోజురాగము. ఆదితాళము.

దశరథసతులందరు నెసరమరం. శశిముఖసీతకసంతసమలరం. వ
రిమళేయుతచంపకతైలమునం. నీరసంతిరితమకరముల వలనంగృహ
లుపుగకుంకుమపూతలచాలం. నలుగిదిరతివెలుగయమునల్లిలం॥౨॥మ
గువకుమంగళమజ్జనమంతక. మగువలూనర్పిరమదినీల్పింతక॥౩॥ డి
విదకురులుతడియొత్తిరిపొసగక. నువిమలరంగేశునింపెసగక॥౪॥
దశరథ! వ! ఆసన్మయంబున. నీ! ఘనమైనచందురుకావి పావడమిద
సరిగంచుమించువస్త్రముధరించి. రాణించుమొగల రవిచే చనుకట్టు
గట్టితమ్ముల నేలుకన్నులందు. కాటుకబెట్టిశ్రీకరగందసద్వస్తుకలితకం
దనవంక మెలమినలది. మంజీరములులనస్తణికకణంబులువచ్చులపత
కముల్ హెచ్చుకాంతి. వెలయుమణిరశనంబునువివిధరత్న. భూషిత
ములగుబహుదీవ్యభూషణంబు. లలిధగద్దగ మెరయంగనమరదాలై.
నవనిభ్రుత్రికేరఘనాధుడాత్మమెచ్చ॥ నీ! సన్నజాజులుమంచిసౌగంధి
కంబులువన్నీరుపువ్వులుత్పలములతుల. పరిమళోపేత చంపకములు
మల్లియత్కామంతికలుఘరిజాతములును. మొల్లు లాదిగగలుముఖ్యవ్ర
నూనంబులెల్లగూడికనదండలిందుముఖులు. కడువేట్టుతో నలంకరణ
మొనర్పంగఘమఘమవాసనకోమరుమిగుల. మొనసిమేల్తక్కుకా
లువమునుకుదాల్చి. తొలుకరిమెరుంగుభోలికగలిగినత్య. దివ్యమంగళ
సౌందర్యభవ్యయగుచు. సీతయొప్పెనుపురజనుల్ దేరిపొగడ. ఛ! ఘన

మణిపానరాంగనల। క్రచ్చరమంగళవజ్జనంబుసొంపుననొనరింపజేసి
మణిభూషణదివ్యదుకూల మాల్వవందన కలితాంగలై మెరయి। తద్ద
యువేట్టుగొనర్చిరాఘవేంద్రుని। జనయిత్రిసంకసముతోవెలసెకడతి
దుఃఖహీనయై। గీ। మారుతసుతుండుమంగళవజ్జనంబు। పూనిగావంభ
నస్రవిభూషణంబు। లాదిగానింపుతోదాల్చిమోదమలర। శ్రీఃఘన్నా
మిష్టనిర్దిచేరియుండెడః॥ అసమయంబున ఘటంఘటాయమానకాం
చనఘంటికాదామకలితంబైమాలాకండ మండలనదృశంబై తేజనిల్లు
మణిమయస్యందంబు శత్రుఘ్నంజాయత్తంబుచేసితెప్పించిన మదరి
బునంగఘంఘానిసీతాచనోహారుండకుంతితవైభవంబున భరతునిహ
స్తంబాకశేలంబట్టుకొనిదేవేంద్రుండుదివ్యరథారోహణంబు సేయు
చందంబున నమ్రహనీయరథారోహణంబు గావించెనట్టియెడ।
సీ। భరతుండునొగలపైవరిధవిల్లుచుభక్తివెలయ సారధ్యంబు నలుపు
చుండ। శత్రుఘ్నుడురుతర చారుమాక్రికయు కథవశాతవత్ర మంద
ఘుగదాల్చిమహితోత్సవమునలత్తుణభీషణబలిధిఁ నిరుపాశ్వకము
లనుచామరములువైవశత్పంజయాఖ్యగజశ్రేష్ఠమాదిత్యనుకుడక్కితన
తోడసొంపుమిగుల। విభవమెనగంగదేవదుందుభులునింగి। మ్రోయ
తనదివ్యతరజగన్తోహనాంగ। మమరవగంబు గాంచి మోహమున
డెండ। శ్రీఃఘన్నామివెడలెనాశ్రితులుపొగడ। గీ। జనకనందనమణిమ
యస్యందనంబు। సొంపుతోనెక్కిచానరనుదకుతెల్ల। నందలంబులవెల
యచునాశ్రయింప। విభునిచెనువెంటవేంచేసెవేట్టుతోడ। మ। యొక
మత్తద్వివమెక్కిచాయుతన యుండుల్లాసమొప్పారదా। జకులగ్రామ
ణియైనరాఘవుని చంచద్రూపసౌందర్యవత్సకలంకాత్తను గాంచు
చుంబెడలెనుదృద్భూషణోజేతులై। ప్రకటానందమెలర్ప దగ్గరికపుల్
భద్రేభనద్వాహువై॥ క॥ తనయులుకోడలుదారుణ। వనసీమలవంత్
లాందివచ్చిరటంచుం। ఘనకుతుకంబునదశరథ। వనితలు వెలువడిరియా
నవరగత్తలగుచు॥ వ॥ మణియునుఘృష్టి జయంత సుమంత ప్రముఖు
లయినయష్టమంత్రులునువసిష్ఠాదిపురోహితులును దగువాహనంబులై
క్కితనవేంటంజనుదేరసూత్రగాయక వందిమాగధబృందంబులత్సవంభ
క్తివైభవంబుననాశ్రయించికోలుచుచుండనరిభరంభునదేవకాంతలం

దశమశాఖాధ్యాయముం బ్రసూనవక్షాంబులేద తేగకవషికంబు
 యుక్తే శాంకారంబులును మంగళ తూర్వంబులును రథనేమిస్వనంబు
 లునుగ జేంద్రబృందబృంహీతంబులునుతురన్గావళి హేషా శూషణు
 లునువ దాతవగకపరితోపస్వనంబులును దేవగంధర్వవముఖబ్రోత్ర
 నినదంబులును యొక్క పెట్టరింగిముట్టనయ్యఖండదివ్య లేజో నిధియగు
 రఘూద్యహుండు పరమయోగింద్రసేవితంబులై జానకీ కరసరోరుహ
 లాలితంబులై మంజుమంజీరరంజితంబులగుశ్రీపాదవద్నంబులును కాం
 జనమణిశైఖలానంకిణికంబగు జఘనంబును ధగధగితకాంతిచ్చటాకలి
 తంబులగుమణిహారంబులతోడం బ్రకాశమానంబగువిశాలవక్ష స్థలం
 బును రత్నకంకణకేయూరాంగదాలంకృతంబులైనురేంద్రహస్తీహ
 స్తతులితంబులగు బాహుదండంబులునుకంబునుందరంబైన కందరంబు
 నుదత్న కుండలకీరీటాలంకృతంబై కరుణాకటాక్ష స్ఫురిత నేత్రద్వయస్
 మ్మృతంబై నంద్రాణిక శరశ్చంద్రమండల సుందరంబుగెలువలజాలిన
 ముఖమండలంబునుంగలిగి దేదీప్యమానంబగుచున్నతనయ ప్రాకృత
 దిశ్యమాంగళస్వరూపంబ శేషజనకదంబంబులు గనుంగొని మోహజ
 శంబునందనిపిదీరకక్రిక్కిరిసికన్నులారం జూడుచుండ శత్రుంజయఖల్గ
 గజారూఢుండై ముందుమిగిలినుగ్రీవుండును దిగ్గజప్రతిమానంబులగు
 శాగేంద్రంబులమీదకోభిల్లుచు వాయునందన వాలిసంభవు లిరుపా
 శ్వకంబులనడుచుచుండదివ్యరథంబుమీదనాంధ్యాగంబునంగూర్చుండి
 జయజయధ్వానంబులుచెలంగలంకాదహనసేతుబందనరావణవ్రము
 ఖరాక్షసక్షయూదినస్వృతాంతంబుమంత్రిత్రముఖుల తెరియింపుచు

మధ్యసూనవరోగము. ఆదితాళము.

నందిగ్రామము వెడలెననంతపురందరవిభవమునముందుమిగిలితే
 రులుదంధంధణమ్రోయుచుండనందముగలవేశ్యా । నుందరు లేదులే
 దురై ధిక్కిటతక । దింది తకధింధిండునియాడగ । నంది । నగుమొగం
 బునిగనిగళేలూరగనక్షత్రచయముతో । తగవెలుంగుకళిగతి జనతతి
 తో । తావెలుంగకొందరుప్రహ్లాతల గణిత గోకన్యా ధనములతో ।
 మిగుల నెదుర్కొనిపెల్ల ననడువగ । నంది । నలలితకనలయకలితకనక
 లకంబులుగొని నువకుల్ । చెలువంబమరగమంగళేగానమునలుపుచు

జనశ్రరలలసావళికడు । వల శ్రున లాజలు జల్లగరఘుకుట । జలధికశాం
కుండగుసీ లేశుమ । నంది । తనముఖకమలముగనుగొనగదినజనములు
గనికృపను । వినయమలరజాపుల కనుసన్నలవేల్పు వారిలావించుచు ।
మునిగణమనుర కి నిదివినుతింపగనది । వినుచుమహాత్మవమునరంగే
శుడు । నందిగ్రామమువెడలెనునంత ।

ఉ॥ వందిగణంబులెల్లగఘువర్చునిగాంచివరాకుసికుపూ । స్త్రేంద్రా
నిభాస్యరాక్షస కులేంద్రవిశాళవరాకు దివ్యస్ర । కృపందన శోభితాం
గఖరస్యైవిదారవరాకు జానకీనుందరనేత్రతామరససూర్యవరా
కనివిన్నవింపగణి । వ । ఇవిధంబునంబొగడొందుచుంజనిదని మహి
న్నతహేమగోపురప్రాకారపరిఘాట్టాలకధ్వజతోరణ సమాకీర్ణం
బై మణిమయస్తంభపరిశోభిత రమ్యహవ్యోమితాన సమల్లితంబై
సానాశ్చంగారకలితంబై । వెలుంగుచున్న శ్రీమదయోధ్యా నగరంబు
ప్రవేశించిరాజమాగణంబున వేంచేయుచున్న సమయంబున సాక్షా
దై వ్యకుంతహనుండగురాఘవేంద్రుని జగన్తోతనదివ్యసౌందర్యంబు
పురనుందరీజనంబులు మాగణంబులదెసం దళింబి మోహ వరవశ
స్వాంతేలైకరారవిందంబులుసాచితమలోని । ముతరుణీమాడగదమ్మ
రాఘవునిసౌందర్యంబునేజెల్ల యీ । పురుష శ్రేష్ఠునిబోలు వారలుధ
రకపూబోణివేరమ్మని । భారపుణ్యాన్వితయోగిసంఘములకుత్రబుత్య
క్షుద్రైవంబుగా । నెరిశోభిల్లుచునుండునమ్మచిలసన్ని గేజవత్రేక్షణా । క ।
వనితావినగదవమ్మఘనమతిశ్రీరాముమోముకాయముగలదా । కనుని
త్యముకనుదోయిని । కనుగొనుజనతమలఫలముగలుగికివశమే । కా । ఈ
కళ్యాణగుణాధ్యుపద్వహితవంశేంద్రుందయాంభోనిధిక । రాకావం
ద్రసమానవత్ప్రభువినేరామామణులగాంచినిక । వీకకాగిటగృచ్చి
మచ్చికలుగావింపన్నదీందోచదా । శ్రీకళ్యాణమెలర్చునీఘనభుజాకే
వింపనెట్లుబ్బినే॥ఉ॥ ఈమహితాత్మబాసికమలేక్షుజానకీలంకలోని
హా । రాముమహాగ్రకల్పపరామ జగద్ధితనామరమ్మశ్రీ । రామగు
ణాభిరామయని రాక్షసకాంతలలోననెంతయుక । భాములబొందిదీ
నతరభావమునొంది కృశింపకుండునే । చ । వినగదవమ్మయీవిభునివీ
రవరోజ్యవరించిమించికా । దనమణిహవ్యోమసీమల లసత్కనుమూ

చితభవ్యశయ్యలకాఁ | ఘనసుఖలీలగ్రాలుచునుకాపురమింత్రన సేయున
ట్టియాఁ | జనకతనూజపుణ్యఫలసంచయమెంచవరించి యోవునే |

నీలాంబరి రాగము. ఆదితాళము.

వేంచేసెనమ్మ చూడరే. సుందరులార॥ వేం॥ వేంచేసెనమ్మ మనవి
ధికిరాఘవేంద్రు॥ డంచితదివ్యమంగళాంగముసొంపుమీర॥ వేం॥ హార
తులియ్యరారమ్మ॥ శ్రీరంగశ్రరవిహారని చూడరారమ్మ॥ ఘోరతరా
టపులుగోరిగ్రమ్మరిసర్వదారుణదైత్యగణవిదారణమొనరించి॥ వేం॥
అసావేగరాగము. అటతాళము.

ఇటువంటికోమరునియెటులబంపెనొతండ్రీ॥ కటకటయడవులకు॥
అటులనబోతుముత్కటనిదకయలుబుట్టుటాలిబోధలకాదటె॥ వోభా
మ॥ ఇటువంటి॥ చెప్పిచెప్పకమున్నెశ్రీరఘుకులజుడుబిప్పిపోదగునటవే॥
బిప్పిపోరటయెంతదెప్పరమొదవినతప్పదురటెధర్మము॥ సర్వజ్ఞులు॥
౧॥ అడవులరఘువరుడిడుములబడుటెల్లనివవలనగాదటె॥ వడలిపో
పోవెయిబిడనురమ్మనివతిప్రాధికంచినాడటవే॥ కారడవికి॥ ఇటు॥ ౨॥
వ్రవిమలమతివతినిలువుమనగనింటవణినిలువరాదటె॥ ఉవిదనిల్చినవ
తినివరమ్మవనములనుద్ధరించెడివారలు॥ ఓభామ॥ ౩॥ దిగులేమిలేక
దుమ్యకమునకై సీతమగనిబంపవలెనా॥ మగువచెప్పిననేమెమంచిచె
ల్లెంచకమగవారుబోదురటె॥ మారాడక॥ ౪॥ తనతమ్ముడిదివలదని
యన్నరఘువతితాపెద్దయైచిననా॥ వినియున్నగటమీద వెలదిపోరా
టములనుభవింపకకృమా॥ వల్లఘనకు॥ ౫॥ తోబట్టువనినమ్మి తోయ్య
లికావుంచి॥ తాబోవుటదిధమకనూ॥ పూబోణివేసాలబాయ్యేవుకరి
నోక్తులాబిడాడదగునా॥ చురదిగూర్చి॥ ౬॥ తరుణిరొశ్రీరంగధామని
కాంతనుదైత్యుడవహరించెనా॥ సరగునరాత్మన త్తయమిందుకేగా
దాసమకూరెనవలీలను॥ కయ్యములూస॥ ౭॥

ద్వి॥ వినవమ్మ జలరాశివేట్కతోదాటి॥ ఘనమైనయట్టిలంకాపురి
జొచ్చి॥ ముదితనచ్చటగాంచిముద్రికయొసగి॥ సుదతిచేసెలనొందిసొం
పునవెడలి॥ వనమెల్లభంజించి వారకనుగ్ర॥ దనుజకోట్లవధించి దనుజేం
ద్రపురము॥ కలయదహించినఘనదెవ్వడమ్మ॥ అలివేణిహనుమంతుడల్ల
డుగోవే॥ కన్నులారగజూడుకరమొప్పలోక॥ సన్నతశీలుడిసచ్చరితుం

ధుః। గరిమదివ్యాపధాగముమున్ను దెచ్చి వరమతిబ్రతికించె వసుధసా
మిత్ర! ననియిట్లువలుకంగనయ్యింతిజూచి । కనికాంగివా రాశి కడిమి
బంధించి పావనుండగురామభద్రుడుద్ధతిని । రావణాద్యనురుల రణ
మునగూల్చి వెలదితోడుతనిందు వేంచేసెగదవే । జలజాతీ శ్రీరామ
చంద్రునివంటి బలశౌర్యరూపసంపన్నులీధరణి । గలరఱేవెదకి ఘన
నీలవేణి॥ ౪॥ ఇట్లుపురనుందరీజనంబులాడుకొను మధు రాలావంబులు
సంత్రవణంబుసేయుచు మంధహాసనుందర వదనారవిందంబు రంజిల్లం
జనిచని సీతావల్లభుండ త్యానంబంబుననిత్యోకుసంబంధంబగు తనతం
ద్రినగరుపొంతనరదంబుడిగి మహావైభవంబున లోపలికింబోయి తల్లు
లకుంబ్రణమిల్లి భరతుంగాంచి నుగ్రీవభీషణాంగద హనుమత్ప్రము
ఖులందగినవిడుదులనివసించు జేయునుని యానతిచ్చిననయ్యజ్ఞును స
కంబునందాల్చియెల్లవారలందగినవిడుదుల వసియింపజేసె ట్టిరొం
డ॥ ౫॥ భరతుడంతటనుగ్రీవుపాలికరిగి వద్దహితపుత్ర శ్రీరామభ
ద్రునకును । శ్రీకరంబుగవట్టాభిషేకమతుల । వైభవంబునసేయంగవ
లయుగాను॥ ౬॥ జలసింధులపురానదులను । సలలితతీర్థములుదేరజవ
బలయుతులై వెలయుకపివరులబనుపుముజలజా వ్రతనూజసర్వజనమా
ప్సొంగక॥ ౭॥ అనివలుకగనుగ్రీవుడు । వినిహానమర్పి ముఖకపులవె
సంబంపగచ । య్యననింగికెగరియించుచు । జనివారిలు దెచ్చిరంతన
రొద్దకముల్॥ ౮॥ అచ్చుగమునెబ్బందంబులు । వచ్చిధర తాజ్ఞసకలవ
సుధాధిపులు॥ ౯॥ విచ్చేసిరిరఘువీరుని సచ్చరితముచేప్పకొనుచుసం
తనమలరక॥ ౧౦॥ ఇట్లువసిష్ఠవామదేవ జాబాలిశక్యసకా త్యాయన
గౌతమ అగస్త్యకృష్ణభరద్వాజప్రముఖునివి తానంబులును చతురం
గబలంబులతోడసకలదేశాధీశులగునరేంద్రవశంబులును బ్రజలునుం
జనుదెంచిరామాభిషేకమహోత్సవంబు కన్నులార దశింపంగోరి
తగినచోట్ల నివసించిరట్టియెడ శంఖభేరీమృదంగ తాళవహవపటహాకా
హళవేణువీణా నాదంబులుమంగళప్రదంబుగా మోయుచుండెనంత
పురస్తీర్ణముదయంబులు వట్టాభిషేకోత్సవంబువీక్షింపజనంగోరి.

ఉదయరాగము. ఆదితాళము.

రారమ్మ చూడగనురామాభిషేకమును । జననసాఫల్యముగ । జని
చూతామికపొనక॥ ౧॥ మనముచ్చటలుదీరా । మనపుణ్యమీదేరా॥ రా॥

౨॥ జాగేలరారమ్మ । స్వామిజేరుదమమ్మ॥ ౩॥ ఘనరంగవతిగననీకమ్మ
లేలనేధరణి॥ ౪॥

శ్రీరాగము. అటతాళము.

రామాభిషేకముకన్నులజూతామురామలారారే । జన్మముత
త్తబోమునమ్మకోరే । నేటికిమన నోముబండవేరే ॥ ౧ ॥ విరివిగడి
వ్యాఠపరభూషణంబులువేట్కుదాల్చురేమే । కొవ్వలమల్లెనరములుం
చరేమే । ఘల్ ఘల్లునగరిమదలచేరేమే॥ ౨॥ తరుచుగభేరి దంధణధణర
వములుసారిదిమ్రోసెనమ్మ । వీనులకెంతో సొంపుమీరెనమ్మ । ఇత్తరి
మనమరుగబోలునమ్మ॥ ౩॥ చెలులారశ్రీరంగనిలయుని వదములచెంత
జేరుదమా । నీతేనునిసేవగోరుదమా । హారతులెత్తిచెలిమి పాడు ద
మా । మ । అనియిట్టంగిసరోజగంధులుమహాహవానంబుతోగుంపులై
చనివై దేహిని భాస్కరాస్వయవిభుంసద్భుతదశింబిపావనదివ్యో
త్సవవైభవంబుగనుచువతింబిరవ్వేళచ । య్యనమ్రోసెనుభవా
ద్యవేధరవమత్యానందమిందగ॥ ౧ ॥ బ్రహ్మరుద్రేంద్రముఖ్యును
వర్వచిర । మతిముదంబునచూడంగ నరుగుచెంచి । దివివసింబిరినతుల
తోదీవులలర । దాశాధిపివ్యమహిమలుదలచుకొనుచు । ప । అంతటభో
రతుండువట్టాభిషేకంబునకువలయుసంభారంబు లాయత్తంబుగావిం
చివరమానంద హృదయుండయ్యెనానమయంబున రత్నస్తంభవిన్ది
తంబును పరివక్వఫలభారనమ్రకాంచనకదళికాఃపూరుహకీలితంబును
తరుణాశ్వత్థతసాలవల్లవతోరణ విభ్రాజితంబును మణిమయభిరైకా
నముల్లసితంబును మహాహజాంబూనదసాలభంజికా రమణియ్యం
బునుముక్తాదామనిచయా లంకృతంబును వజ్రవైచూర్య గోమేధికపు
ష్కరాగబలభిదువలమరకత ప్రముఖమణిపిన్దురిత హేమద్వారకవా
టాద్యభిరామంబునుమా క్రికవినిమిత్తనాగబంధ బృందావనాద్యనం
తమంగళప్రదరంగవల్లికాసంవృతంబును కపివీరసమాసీత చతుస్సాగ
రవంచకతనదీతీధకపరిపూర్ణ కనకకుంభావళీసమన్వితంబును ఘుమం
ఘమాయమానలనదుత్పల్లసౌగంధికపారిజాతమల్లికాద్యపరిమితపు
ష్పమాలికాగంధ కలితంబును యమనియమానన ప్రాణాయామప్ర
త్యాహారధ్యానధారణాద్యష్టాంగయోగనిష్ఠాగర్భమహాయోగీంద్ర

వృందానామే విశంబును సుగ్రీవాంగదాభీమణ హనుమద్దశగవయ గవా
తును వేణనలసీలజాంబవదాద్య శేషఋతు వానర ప్రపూర్ణంబునుమరి
గళ గీతప్రవీణవిప్రనుందరీ వితానరంజితంబునుసామ్రాజ్య వట్టాభిషే
కమహాత్మవాహా సమస్తవస్తుజాతసంయుక్తంబునునైధగద్దగా
యమానంబుగావెలుంగుచున్న కళ్యాణమంటప మధ్యంబున నొక్క
రత్నపీఠంబుమీద నరుంధతీవల్ల భుండు సీతారఘవల్లభులంగూర్చుం
డబెట్టివరమోత్సవంబునంజెలంగెనట్టియెడఁ గి. మెరుగుచెంగటవిలసి
ల్లుమేఘునగఁ సీతనన్నిధిసౌంధ్రుగాఁజెన్నుమీరు । రాఘవేంద్రునిము
ఖమందరంబునకలఁ జనులుగనిమోదమొందిగా సమయముననుఁ

బిలహారిరాగము. అటతాళము.

అభిషేకమవుడుగావించిరి దుందుభులుదేవతలు మ్రోయించిరి
విభవమువెలయవసిష్ఠాదితాపసఃఘులుశ్రీకరగంధ శుభతీర్థ జలము
లఁ నభిషేకఁ ఘనమానసోత్సవమమరను । స్వణకలశములెత్తిపెం
వలకను వినుతసేయుచురఘువీరుపజ్జకుడాసి । జనులుమెచ్చగ ఋత్వి
గనుమతిభక్తితోఁసభిషే॥ మందహాసములురాజిల్లును । రాకేందుముఖ
ములుశోభిల్లును । అందముగలకన్యలందరత్నత్నః మొందుచునవదివ్య
నుందరమూర్తిఁజై॥ నభిషే॥ గరిమతోడుతమంత్రులెల్లును యోధవరు
లనమించువారెల్లును । తరుచుగమంగళే పరిమళోదకముల । గురుతుగ
భాస్కరకులునిశీరంబున॥ నభిషే॥ సరగునవేల్పులుచాలను దివ్యౌష
ధరసములతోడవీలను । వరమయోగీంద్రహృత్పద్మకనికలందు మెర
యుచుండెడిరంగపురవల్లభునిమీద॥ నభిషేకమవుడు॥ గి॥ అతులమంత్ర
పూతమగు హేమపట్టికఁ జలజనేత్రుడైనజోనేకీశుఁ ఁ ఫాలముననమర్చె
జరగనరుంధతీ వల్లభుండుజనములుల్లసింప॥

కేదారిగాళరాగము. అదితాళము.

జగదానందంబగుచును రామోత్సవముమించెనవుడు । సాగస
గుమగువల శుభమగుగానమునిగమవతన విప్రగణములూనరువ॥ జగ॥
ప్రకటిత జేరిధంధణరవములుబ్రహ్మాండమునెరయ । తకిటతక్కి టధితి
ధిమియనివేశ్యాశుకవాణులుమెరయవెలయ ॥ ౧॥ తరుచుగమదళ
తాళశంఖనినదంబులుకొమరార । సరగునపురవసేతలవదనూత్తరయుగ

రుభలరుదారః మీర॥ ౨॥ ధరణిజనుందరతరమగుతనువునధాళధశ్య
మమరః వరరంగస్థలవాసలసితలావణ్యస్తుతులలర॥ యోనర॥ ౩॥ జగ
దానందంబగుచును॥ ౪॥ అంత॥ గీ॥ మణిగణాంబితరుచిజాలమహిత
మైనః ఘనకీరీటంబుతలదాబ్ధికమలబంధు॥ వంశభూషణు డొప్పారె
వారిజా పు॥ దుదయమయ్యున్ననీలాద్రయొప్పుమిగిలి॥

శంక రాభరణరాగము. అటతాళము.

శ్రీమదఖండసామ్రాజ్యాభిషేకముచిత్రమైదనరారెను॥ భూమిజ
నులుసీతాభామనుశ్రీరఘరాముజూచిరిచాలను॥ శ్రీమద॥ పదపడిధవ
తాతవత్రముశ్రీరామధ్రువకయ్యెడను॥ సదమలభక్తిశత్రుఘ్నుడుబ
ట్టెనుముదమునవెలయుచును॥ ౧॥ వరభక్తితోడచామరలువీవదొణం
గిరిరుపాశ్వకములపేల్చెను॥ గరిమః భీషణకమలాప్తపుత్రులుకడుసాం
పుమీరగను॥ ౨॥ శ్రీగంగవతియభిషేకమహేంద్రవచిత్రముగాంచుచు
ను॥ సారెకుతల్లులువెలసిరానందాశృధారలుజారగను॥ ౩॥

నాదరామక్రియరాగము. ఆదితాళము.

పాడిరిగంధర్వోత్తములయ్యెడనాడిరి సురచంద్రాస్యలు॥ వీడిరి
యమునిభయంబులుశ్రీరఘవీరునిజూచుజనంబులు॥ పాడిరి॥ గురుతుగ
నిజాకరవరులుముదంబునగురియించిరిపిరివాసలు॥ కరమనురక్షిసీతా
విభుగుణగణములు పొగడిరిమానులు॥ సరగునబహుధ సస్యంబుల
తోనరుదుగవెలసెనుధారుణీ॥ శిరులలరగవతిచెంగటమెరసెనుసిగ్గున
సీతాభామిని॥ ౨॥ పరిమళఫలదళపుష్పాస్వితమైభాసిల్లెనువృక్షంబు
లు॥ సురుచిరసంపదలమరినిరోగతతోభిల్లెనుదేశంబులు॥ ౩॥ ప్రవిష్ట
భరమోదకపూణకములై ప్రవహించెనుభువయేరులు॥ సకనావను
డగురంగపురీశునిశరణొందిరిహరిదాసులు॥ ౪॥ పాడిరిగంధర్వోత్తము॥
గీ॥ దేవవతివంపుననువాయుదేవుడవుడు॥ కనకదివ్యాబ్జహారంబుకరు
ణదెచ్చి॥ కమలమిత్రాస్వయునకిచ్చిగరిమమరల॥ రత్నభూషితచారు
హారంబొసంగె॥ ద్వి॥ అయ్యెడహారంబులారామమూర్తి॥ చయ్యన
ధరియించిపంథోపమలర॥ వేదశాస్త్రజ్ఞతొప్రితములకు॥ సాద
రంబునలక్షనమదాశ్వములను॥ కరులనుసద్యత్సకలితంబులై న॥ వరభే
నుగణములవాసిగానొసగి॥ దాసదాసీజనతతులనర్పించిభాసురగ్రా

మమూబాగై నయట్టి । కనకంబువస్త్రములీ ఘనవిభూషణము । అను
వమోదారతనగణితమిచ్చె ॥ సీ ॥ రవిపుత్రునకు హేమరమణియ్యనుగు
పుష్పదామంబు మైత్రితో తగనొసంగి । గరిమమణిప్రభాకలితంబులై మిం
చుకనకాంగదములంగదునకొసంగి । హరినీలరత్నఃస్ఫురితమై యొప్పా
రుహారంబునీలునకమరనొసగి । మరకతహారంబుమహితాంబరంబులు
జానకీముఖసరోజంబుగనుచు । వాయుజునకిచ్చినంతోపవళమనస్కు ।
డై నుష్ణేణుకపుడుమహాహావద్దు । రాగహారంబు దయచేసిరమ్య
వస్త్ర ॥ భూషణంబులుకపులకుపొసగనొసగె । వ ॥ ఆనమయంబున
ద్వి ॥ శారదసంపూర్ణాచంద్రసత్కళల । మీరుచుధళేధళే మెరయుము
త్యాల । హారంబునీతకయ్యెడ రామమూర్తి । భూరిదయారసస్ఫూ
ర్తితోనిచ్చె । నిచ్చినహారమయ్యిందీవరాక్షి । కచ్చరగొనితనకాంక్షని
దయకు । మెచ్చుచువేట్కుతో మెడలోనదాల్చి । చెచ్చెరమరికొంతసే
పూరకుండి । మరలక్రచ్చురదీసిమగువచేదాల్చి । కరువలిపట్టికి కరుణ
తోనివ్వ । దలచిరామాజ్ఞచిత్తంబునగోరి । డెలియయూరక యన్న
దెలుపుండెరింగి । తరళాక్షదీప్యనుందరమైనమోము । గరిమెగల్గొని
వల్లెకడుమోహమమర.

పురటపాగము. అటతాళము.

ఇవ్వవేలలన । మాక్తికహార । మిథరాజగమన । యివ్వవేసికామే
లెవ్వడుజేసెనా । జవ్వనియీహారమవ్విమలాత్తున । కివ్వవే । చెలినీతలం
పునాపనియని । చెలిమిదలంపు । కలకంఠియెవ్వనివలన సంతృప్తవై । బిల
సిల్లితివానివవ్వరునకీహార । మివ్వ । తరుణిమెచ్చితినే । నీదివ్యతాత్పర్య
స్థితికినే । వరరంగవట్టగావానుడనగుటచే । గరిమనీసౌశీల్యమెరుగుదు
నర్వము । యివ్వవేలలనగీ ॥ అనుచుచిభుడువలుకనయ్యబ్బలోచన । కరు
ణనిలువపళముగాకచేతి । హారమంజనీకుమారు కంఠంబున । నతివెయ
మరజేసెనక్షణమున । వ । ఇట్లుజనకనందన పరమానందంబునపవమా
ననందనునకుహారంబొసంగిరఘునందనునకిట్లునియె.

నాద నామక్రియరాగము. ఆదితాళము.

ప్రాణములిచ్చెనితిడు । ఎల్లభమనకుప్రాణసమానుడితడు । ప్రా
ణేచ్ఛలేకనిన్నుదాసిదుఃఖించువేళే । ప్రాణేశనీకుశలభావమెల్లనుదె

అపి॥ ప్రా॥ ౧॥ దనుజేంద్రక క్రివలనను । మూఢిలినసౌమిత్రిబ్రాహ్మీ
వకరుణతోడను । విసుపిధికెగసిపోయివీరగంధర్వకరుల మొనసినజీవం
చినంజీవనిగల్గునగముదెచ్చి॥ ప్రా॥ ౨॥ పేరమపావనుడితడు । నన్యు
బోలినప్రాణబంధువుడితడు । ధరణీసుద్దండబలదగ్ధసాహనుడిత । శ
రుదుగరంగపురవరవాసరఘువరేణ్య॥ ప్రాణములిచ్చెనితడు॥

వల్ల అయి వ్యధంబున నక రాట్కన్యకాలలా మంబువల్కి నవచనంబుల
 కీరఘనవరుండు పరమానందహృదయుండయ్యె నట్టియెడ సర్వాభర
 ణోలొక్కతలగుమహాసినీబృందంబులందంబుగా రఘునందనజనక నంద
 నుల నామాంకితంబులుగ్గడించి మంగళ గానంబుసేయుచు-

నాదరామక్రియరాగము. అది తాళము.

చల్లరమ్మ! రామోటమీద । చల్లరమ్మ చిరుమల్లెలు మొల్లలు కొల్లగరఘు
కులవల్లఘమేన । చల్లరె! యింతులార! గమననిజిత! దంతులార! సం
తితమింతులచేంతలజనని । ఖరాంతకుమీరవసంతములెత్తి! చల్ల! వడ
తులార । మీరెల్లవతివైభవముమీర! కడువడిఘుమఘుమగంధము! లుడు
గకబాడ మెడువుప్పొడిపిడిశ్లంఘాని! చల్ల! రామలార! లావణ్యరససీమ
లార । రామరామ రఘురామగంగపురధామ యటంచు మహాముద
మొదవగ! చల్లరమ్మ-

భై రవిరాగమ - ఆది నా క మ

...శ్రీమదాంతు సకునవ్యకమలాయతా షీకిని । ఎమలాంత రంగునకు ఎమ
లాత్తుకు । నుమబాణ వేషునకు నుంద రాకారకును । కమనియ్య చరితున
కుకళ్యాణికి । జయమంగళం నిత్య శుభమంగళం । శ్రీ రాఘవేంద్రునకు । సీ
తావధూటికిని । కారుణ్యనిధికి శృంగారయుతకు । వీరాగ్ర గణ్యునకు
వీరపాతివ్రత్య । చారుసౌశీల్యాదిసౌభాగ్యకు । జయ॥౧॥ చంద్రాన్య
నకు పూనక చంద్రబించాననకు । నింద్రాచితునకు మిథిలేంద్రనుతకు ।
చంద్రశేఖరమహాచాపఖండనునకు । సాంద్రదోమవితాన సంభేదకు ।
జయ॥ ౨॥ కనకబంధురరత్న కలితకోటిరునకు । కనకరత్న భరణకలి
తాంగకు । మునిగణావనునకును మునివధూసేవ్యకును । జనవంద్యున
కు సర్వజనజననీ॥ జయ॥ ౩॥ క్రూరానురఘ్నునకు దారిద్ర్యహరిణికి । నూ
రిమందారునకు శుభవతికిని । శ్రీరంగనిలయసంచారునకు రంగవతి । నా
రీసణికి హరికి నతఫలదకు । జయమంగళం నిత్య శుభమంగళం ।

౩॥ అనియిట్లువనితల్లెను | ఘనమంగళగానమమరగావింపుచుసోం | త్ర
 ఖము త్రియములహారకు | లనువుగనెత్తిరినితాంతహామకా మెలర్పక
 ౪॥ ఇట్లువేడుకల్లెంగడచిన యనంతరంబున నుగ్రివాంగద హనుమ
 జ్ఞాంబవత్ప్రముఖులునుం దక్కినకపిబృందంబులును రఘుస్వామివల
 లన ననుజ్ఞాతులై నిజస్థానంబులకుంజనిరి విభీషణుండును వట్టభద్రుండ
 గురఘుగ్రామణివలననిత్యైకుకులధనంబగుశ్రీరంగనాథాభిధానదివ్య
 మంగళవిగ్రహాబుభవసి యనుజ్ఞగొనినిజేచ్ఛంజనియెనంతరఘవయం
 దులత్తు గానుచుతంబున భర తునకు యావ రాజ్యాధికారంబొసంగి
 మహీమండలంబుధర్మవత్కానంబునంబాలింపుడు వసిష్ఠాదిమునిగణం
 బులుత్పహింపనశ్వమేధపాండరీకాధిపకలమఖంబులూనచుచు భూ
 నురబృందంబుల కిష్టార్థాంబులిచ్చుచు శతకోటినురేంద్రచైభవంబు
 నందేజిల్లుచు నెల్లవేళలనర్వాంగనుందరియగుసీతాభామామణింబా
 యకనిష్టాలాపంబులాడుచు శృంగారవనంబులంగ్రిడచైలంబులలిలా
 విలోదంబునివిహరింపుచు భక్తజనబృందంబుల జెందంబులలరననవ
 నతంబుబ్రోచుచు దుజకాననివహంబులనిర్మూలంపుచు సప్రదీప్తవ
 నుంధరాధీశ్వరుండై ప్రజలనను రంజింపంజేయుచు మునివితానంబు
 లంబూజించివారివలననభినుతులాండుచు సమాహితభక్తియోగవికే
 వంబున సేవించినజనంబుల దురిత సంఘంబులడచి నిత్యానందపదతి
 బుగ్గవసేయుచు మహోన్నతంబులై షణ్ణిమయంబులగు కేళిసౌధం
 బులపట్టంపురాణియగుజనకనందననేకవిధంబు లంగామోపభోగం
 బులస్నానంజింపంజేయుచు బ్రకాశించుచుండెననివల్కిఁమరియునట్లుని
 యెసే | జగతిశ్రీమద్రామచరితమెవ్వారై ననతిభక్తివాసిననమరవిన్న
 నదమనిష్ఠజేచదివినదుదాంతదోషప్రతానముల్దోలగించనును | త్ర
 త్రాధుకలకువరపుత్రసంప్రాప్తియునర్థాధుకలకునధికారసౌఖ్య
 మాయురధుకలకదీర్ఘాయుష్యమక్షేణయోగాధుకలకులభద్యోగసి
 ద్ధి | గల్గివెల్లయుదురానందకలితులగుచు | రాఘవంద్రపదధ్యానర
 మ్యుచిత్ర | వృత్తిచేకూరుచెడునుదువృత్తులెల్ల | సకలసౌభాగ్యము
 లుగల్గు జగతిధుండు | ౩॥ అనిసౌభద్రకుమారున | కనఘడుతుకయో

గిచెప్పెననిమాటమహిమంబునబల్కుకొనకాదులు వినిసంతోషించిరపు
డువేట్టుదలిర్పకఁ బాపదరవింద నేత్ర శివధర్మవిఖండన భూమి
జానయె । ధరధరచీధరాంబుదవిదారితద్భుమదానురేంద్రుడుభా
రభవసింధుతారణ నువర్వగణాచితపాదపద్మనుం । దరజిత పుష్ప
సాయకనితాంతకృపాకరతాటకాంతకామాలిని । శరధిమదవిఫాలా
సాధులొకానుపాలా । శరీరకమలభూషాగర్వితారాతిశోషా । ప
రిజన సుర భూజా భవ్యమౌతాతడలేజా । కరధృత శరచాపాకా
మినికామభూషా.

గద్య॥ ఇదిశ్రీమదుభయకావేరీమధ్యప్రదేశ ప్రదీప్తశ్రీరంగ
నాథచరణసేవక వరగంటి శేషగిరిదాసప్రణీతంబగు
శ్రీమద్రామకథా సంగ్రహయిత గానంబున
యుద్ధ కాండము సర్వంబునువీకాశ్వాసము.
సంపూర్ణము.

10885

